Németh József
festő

A művész alkotásai szerepel-
tek a tárlaton.

Bretzjánszky Flóra: Körkép
Nők Lapja, 1975. május 14 - 15 oldal

26

Németh József: „R.V. portré".

Műcsarnok, Budapest, 1944. 3.

ban olyan művészek, akik soha vagy alig állítottak ki Vásárhelyen, művészi magatartásuk alapján mégis oda tartoznak. Példaként megemlíteném a Salgótarjánban élő Lóránt Jánost vagy Giczy Jánost Sopronból. (Ellenpéldáktól ezúttal eltekintek, nem akarva megsérteni senki olyat a találomra való kiragadással, aki ragaszkodik a vásárhelyi kiállításokon való szerepléséhez s aki feltehetően nem is osztaná az én nézeteimet e kérdésben.)

Ha hagyományokról van szó, többnyire Tornyait, Endre Bélát emlegetik. Fontosabbnak s jelentősebbnek tartom ebben a vonatkozásban Mednyánszky vagy Nagy-Balogh művészetét, de különösen Nagy Istvánét, kinek hatása — jóval megelőzve mostani, megkésett felfedeztetését – nyilvánvaló s vitathatatlan például Németh József munkásságában, kit joggal tekinthetünk e vásárhelyiség egyik fő képviselőjének.

Nagy vesztesége volt Vásárhelynek Ritly Valéria halála. Szerepének nem akadt folytatója, s különösen nem annak a szeretetnek, lelkesedésnek és hitnek, mellyel egyéni összecsapások, apró kis érdekellentétek s a mindennapok súrlódásai között a kiállítások rendezésével, cikkeivel, okosságával, műveltségével és személyes varázsával apostolkodott a vásárhelyiség gondolatáért.

Ritly Valéria hiányzik. Nagyon hiányzik.

Legalább emlékét őrizzük meg s táplálkozzunk az ő hitéből.

Németh József ftstőművész

a Műcsarnokban rendezett Jubileumi Képzőművészeti kiállításon szerepelnek művei.

H. M.: Jubileumi Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Keletmagyarország, 1945. máj. 11.

Németh József festőművész

A 30.-ik évfordulón a Műcsarnokban rendezett képzőművészeti kiállításon szerepel műve.

Brestyánszky Ilona: Körkép.
Nők Lapja, Budapest, 1945. máj. 17.

Németh József

A hódmezővásárhelyi müvésztelepen dolgozik.

Sok dijat kapott, belföldi és külföldi kiállitásokon szerepelt. Témája a vásárhelyi alakok. érződik müvészetén az egyiptomi, indiai képzőmüvészet, a népi és magyar müvészet hatása.

Forrás 1972-3/3 3-71
Goór: Hódmezővásárhelyi müteremben

Németh József

tanitó mestere Szőnyi István volt. A müvész a táblaképfestészetet uj monumentalitással gazdagitotta. A müvész budapesti gyüjtemény kiá llitá s előtt áll.

Forrás 1972-3-75

Goór :Hódmezővásárhelyi mütermekben

Németh József

Évszakok gobelin 210 x 464 cm

Vásárhelyi Tárlat
M. N. G. 1974. Jul–Szept.

Németh József

A népmüvészet, népmese bensőséges kapcsolatát érezni Kohán György, Medgyessy Ferenc, vagy a kortársak közül Németh József, Samu Géza, ~~Kay~~ Tóth Menyhért müveiben.

Forrás 1975/7-8/83

Bánszky: Népmüv hatása képzőművészetünkre

Németh József festő

A Műcsarnokban megnyílt „Jubileumi Képzőművészeti kiállítás"-on szerepel a művész alkotása.

Láncz Sándor: A jubileumi kiállítás tükrében.

Magyar Hírlap, 1975. máj. 4.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész.

A hatvani Palkó-tanyán ma kezdi meg munkáját az első nyári festőtábor. A helyi képzőművészeti kör tagjaival naponta fognak foglalkozni a művészvendégek, — így a művész is.

Népújság, Heves, 1975. jún. 12.

Németh József festőművész,
a Jubileumi Képzőművészeti Kiállításon
szerepel műve.

Horváth György: Jubileumi Képzőművészeti
Kiállítás a Műcsarnokban,
Magyar Nemzet, 1945. ápr. 27.

Németh József festőművész
a Műcsarnokban rendezett jubileumi
kiállításon szerepel műive.

Harangozó Márta: Jubileumi képzőművészeti
kiállítás a Műcsarnokban.
Napló (Versprém), 1945. máj. 3.

Németh József

A vásárhelyi művésztelep modern műrészházaiban a fiatalok közül sokan letelepedtek. Itt kaptak életükhöz – műrészetükhöz megfelelő élményanyagot. A műrész neve ma már közismert a műrészetpártoló közönség előtt.

Palmer Zoltán: A Vásárhelyi Műrésztelep

Zalai Hírlap, 1975. máj. 18.

Németh József, kstó

L: Vitt Tibor

Harangszó M: A művénetnek vagy a művénetnek 2.

Esti Hírlap Bp. 1981 jan. 23.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

A Múzeumi Tanács a múzeumi plakettek átadására szombaton Németh József festőművész gyűjteményes kiállítása megnyitásának nyilvánosságát használta fel, Vásárhelyen.

Csongrád Megyei Hírlap. 1979. dec. 4.

Németh József

festőművés

Kiállítás a Csontváry teremben

Pesti Műsor

1979 máj. 30

Pellionisz Valéria: Tiszatáj a Csontváry Teremben.

Németh József

festőművész

Kiállítása a 26 őrsi vásárhelyi tárlatom

– Tornyai János Múzem –

Pesti Műsor

1979 okt. 17

Halász Miklós: Vásárhelyi Őrsi Tárlat.

Németh József festőművész

Ma nyílt meg a művész kiállítása a Cók Galériában.

Esti Hírlap

1999. márc. 8. Kossuth, 11.30 [M.]

Németh József: Kaszás ember, olaj, tempera, 160×90 cm, 1976

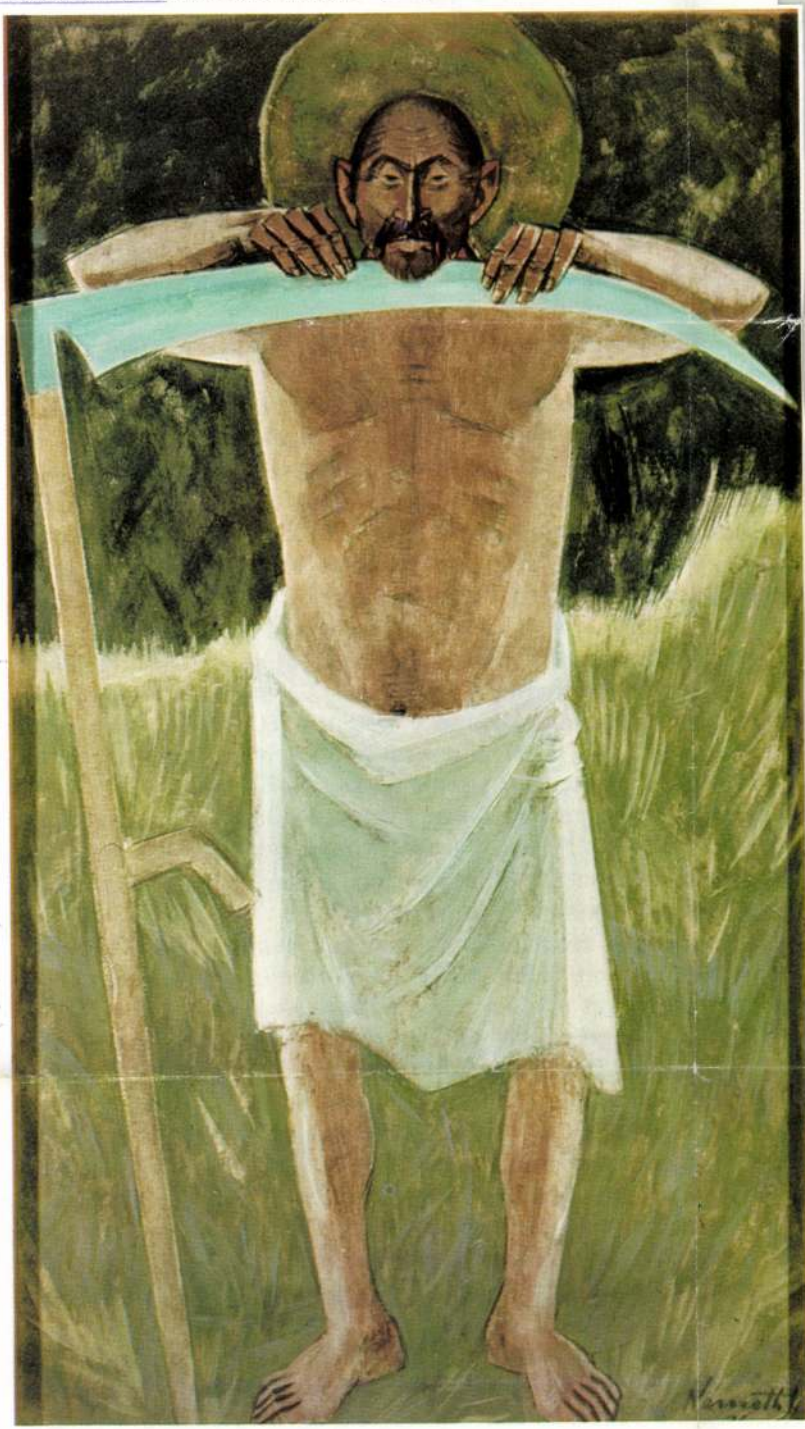

luxus, belőle teljes igényű kultúra soha nem fakadhat; mihelyt ez a művészgeneráció – amelynek sajnos egyéni érdeke a jelenlegi állapot fenntartása – kihal, a történelem kíméletlen ítéletet fog mondani fölötte, s a társadalmi igények ki fogják termelni a szükséges művészeti teljességet, amelyben a képzőművészet a neki megfelelő helyet foglalja majd el. Nincs kizárva, hogy e jövőbeli kibontakozásban a képzőművészet – éppen a jelenlegi túltengése miatt – átmenetileg kisebb teret kap majd a szükségesnél, esetleg időlegesen el is tűnhet.

Nem kell egyébként azt hinnünk, hogy a helyi festők nem próbálkoztak meg az újabb problémák megválaszolásával képeiken. Érdemes itt is elidőznünk egy kicsit, vajon miért nem sikerült ez nekik.

A vásárhelyi művészek – bárhogy külön álltak is – kénytelenek voltak bizonyos országos áramlatokat figyelembe venni, egyrészt azért, mert a nem rokonszenvező kritikusok folyton a korszerűtlenséget és a provincializmust emlegették velük kapcsolatban, vagy legalábbis előlegezték nekik, másrészt mert tömegbázisra és szimpatizánsokra lévén szükségük – elsősorban Budapesten –, sok művészt hívtak meg a vásárhelyi művésztelepre és az Őszi Tárlatokra. Nem tévedtek, mert mindkettő rangját akkor már befutott neves művészek adták meg, s mellettük kellő hitelt szerezhettek az akkor itt letelepült fiatalok. Bölcs előrelátás és kitűnő elv volt, talán szükséges is.

Az ebből fakadó egészséges előremenés azonban megakadt. Ez esetben is a helyi elvek szabályoztak, s a merevség a természetes fejlődés gátjává vált. Vásárhely festőit, akik annyira hadakoztak az izmusok ellen, végül is a *divatok* ölték meg, valóban divatok, történelmietlen, szervetlen, múló *álirányzatok*.

Ilyen divat – reméljük, lassan már csak volt – a középkorra apelláló *áhítat* divatja. Egyik művészeti írónk úgy gondolja, része volt ebben Vásárhelyen a hatvanas években éppen ott múzeumigazgatóskodó – és egyébként középkorral foglalkozó – ifjú műtörténészünknek; a valóság azonban más. Nem volt része, a legkevésbé sem. Bárcsak része lett volna! Nálunk – köztudott – a középkor igazi inspiráló lényegét egyedül *Kondor Béla* volt képes meglátni a művészek között: azt a bonyolult világot, amelynek apokaliptikus volta olyannyira rokonítható korunkkal; van ennek egyébként paraszti oldala is – ez is megvan Kondor több művében –, általános érvényűbb és összetettebb, mint a vásárhelyieké. Nos, a középkorkutató múzeumigazgató gazdag elméleti alapot tudott volna adni erről a bonyolult korról – de senki sem igényelte –, hogy ne felületes, szervetlen utalásokkal éljenek a város festői. Megint csak nem mentség, bár tény, hogy az ötvenes évek elején a Főiskolán a középkorról nagyon szűkre szabott, tendenciózus képet kaptak az akkor oda járó művésznövendékek.

Mivel a paraszti világ szemmel láthatólag változott, külső jegyei tünedeztek, a vásárhelyi festők örökérvényű igazságokat igyekeztek megragadni benne, és ezek legnagyobb hatású frázisává a paraszti

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Németh József
MAGYAR HÍRLAP
Legfontosabb
1975 OKT 11.

Szolnoki Galéria
1021

Németh József kiállítása

EZEN A NYÁRON a vásárhelyi tárlatok negyedszázados jubileumakor, a Műcsarnokban látható kiállításról szólva olyan kritikákat is lehetett hallani, hogy a vásárhelyi festészet hellyelközzel idejétmúlt értékeket őriz, ábrázol. Azt a magyar falusi-tanyai életformát állítja középpontba, amely már jószerével nincs is, legföljebb perifériku-san; s éppen ezért már nem is lehet hagyományőrzésnek nevezni az efféle művészi hozzáállást.

Az olvasó megnyugtatására: nem szándékozom ehelyütt újabb véleménnyel bővíteni az előbbi vitát, s főként nem a vásárhelyi művészet körül tekergőző véleményeket, noha mindezzel kapcsolatos, amit bátorkodnék megállapítani. Nevezetesen azt, hogy a vásárhelyiként számon tartott *Németh József* képei joggal válthatnák ki a fenti kritikát, s valójában mégis a legkevésbé vonatkoznak a művészre és műveire. Nem vonatkoznak, annak ellenére sem, hogy eddigi életművéből úgyszólván teljességgel hiányzik a szocialista magyar mezőgazdaság (utóbbi húsz évben jelentősen megváltozott) nagyüzemi és iparszerű megjelenésének ábrázolása. Konokul és következetesen járt művészi pályájának egyes állomásai — festményei — könnyű szívvel lennének nevezhetők „földszagúnak", földközelinek, röghöz kötöttnek, ha nem lennének ugyanakkor *szárnyalóak, egyetemességre és örökérvényűségre törőek*. Ez bizony ellentmondás a javából; próbáljuk meg feloldani.

AZ IMMÁR ÖTVENEGY ÉVES művész főiskolai tanulmányait *Szőnyi István* irányítása alatt végezte. Ez a tény akkor is meghatározó jellegzetességű, ha a két életmű ismeretében kétségtelen, hogy Németh József nem lett epigonja vagy követője mesterének. Mester és tanítvány közt ez esetben mélyebben rejtező, nehezebben felfedhető szálak húzódnak: az emberi értékek keresése, megtalálása és kifejezése *az ábrázolás tartalmában* és a freskófestészet értékeinek átmentése *az ábrázolás formájában*.

Számomra nem meghatározó jellegű, hogy ez az „ízig-vérig alföldi" művész a Kapos mentén született, a somogyi dombság ölelésében nőtt fel. Biztos vagyok benne, hogy ötven vagy ötszáz év múlva — tehát *időbeni távlatban* — ennek semmi jelentősége nem lesz. Mint ahogy Párizsból vagy Moszkvából — *térbeli távlatból* — szemlélve, már valószínűleg most sincs jelentősége. Ezt azért tartottam fontosnak leszögezni, mert az örökérvényű ábrázolásakor a művész is *elvonatkoztat a tér- és időbeli kötöttségektől*, miközben konokul és következetesen *figurális képeket fest*.

Vásárhelyi Madonna

A tizenhárom évvel ezelőtti, s azóta igen híressé lett *Vásárhelyi Madonna* igen kifejező darabja e szemléletnek. A karosszékben — monumentálissá növesztett parasztbútorban — ülő sötétruhás, fiatal, mezítlábas nő, ölébe fektetett, meztelen kicsinyével, akit egyik karjával ölel, a másikkal óvón véd, s ez utóbbit még fejével, felső testével fölé hajolva hangsúlyozza is; nemcsak az anyaság szimbóluma. Nemcsak a kétezer éves keresztény kultúrkör egyik legközismertebb ábrázolásának újraértelmezése, vagy a több ezer éves és más kultúrkörökben is fellelhető *anya és gyermeke* téma átültetése magyar paraszti környezetbe. Jóval több annál. *A megújulás, az élet és a nemzedékek egymást követő rendje egyfelől, s a szeretet egyik legszebb kifejeződési formája másfelől.* A semleges háttér lezárja, de egyben tágítja is a horizontot, megnyugtató biztonságot sugároz, ugyanakkor kiemeli a valós térből a Madonnát a végtelenbe.

ILYESFÉLE MEGKÖZELÍTÉSSEL válik bizonyossá, hogy a gereblyés fiú — egész képmezőn keresztül húzódó — ősi szerszáma nemcsak a megfestett gereblye, hanem *A szerszám, A Munkaeszköz*. Nem véletlenül tűnik fel évekkel később ugyanez az ábrázolat az *Évszakok* című nagyméretű gobelin középponti alakjaként, mint ahogy ugyanennek a gobelinnek több más alakja is fellelhető a korábbi festményeken.

Ugyancsak ősi — és évezredek óta érvényes — *szimbólumok* fedezhetők fel triptichonjain. Az 1972-es hármas ábrázolás két szélső alakja: kendős parasztasszony. A bal felőli állapotos nő féltőn szorítja kezét hasára, méhében rejlő magzatára. Lelógó, fekete kendője mögül, mint a Nap, világít hasának domborulata, a születésre váró jövő. Vele átellenben ugyanezzel a mozdulattal szorítja magához a másik asszony a hatalmas kenyeret, mely a Hold jegyét viseli magán: a fogyó és újranövő Holdét, a fogyó és újratermelődő kenyéren. Középütt a magot vető férfi annak a szakadatlan munkának a jelképe, amelynek nyomán ennivaló és élet sarjadhat a jövőben.

A SZOLNOKI GALÉRIÁBAN látható kiállítás — *Egri Mária* és *Dömötör János* rendezésében — a művész hatvan alkotását sorakoztatta fel. Részletes áttekintést nyújt Németh József eddigi életművéről. Segíti az eligazodást abban, amiről magam is fontosnak tartottam szólni a kiállítás kapcsán; Németh József festészetének értékeiről.

Kenessei András

Vendország három határa (2.)

Nyelv és nemzetiség

A vendvidékről szólva *Pável Ágoston*, a vidék jeles kutatója a két háború között azt írta, hogy *„...ez a kilenc, illetőleg most már csak nyolc hazai szlovén község olyan rohamosan magyarosodik, hogy alig vetek neki egy pár emberöltőt és el fogják veszíteni egy ezredévnél hosszabb időn át megőrzött szláv jelleg üket, és teljesen be fognak olvadni a magyarságba".*

Nemzeti tudat?

Bár több mint egy emberöltő eltelt azóta — a tudósnak *nem lett igaza*. A vendek jobban őrzik nyelvüket, mint az ország akármely nemzetisége. A gyerekek, a fiatalok egyaránt beszélik az ősi nyelvet, és őrzik a régi szokásokat.

Gáspár Károly nyugdíjas iskolaigazgató ismerője, értő gyűjtője a hagyományoknak. S a tárgyi emlékeknek is: lakásában és a padlásán hatszáznál több vend szerszámot, edényt, dísztárgyat rejteget — no nem a látogatók, hanem a pusztulás elől.

— Magam is vend vagyok, 12 éves koromig egy szót sem tudtam magyarul — mondja enyhe akcentussal. — Az biztos, hogy a nép őrzi a nyelvét, de a sokszázados magyar hatás miatt ők is magyarnak vallják magukat: *vend nyelvű magyaroknak*... A Délszláv Szövetség meg az iskola a szlovénosítást erősíti, a vendet mint különálló nemzetiséget nem ismeri el. Ez is megzavarja az embereket.

— *Ön szerint önálló nemzetiség a vend?*

— Egyesek szerint *kelta* beütés is van bennünk, nem tudom, így van-e. De azt igen, hogy a kiejtésünk, a nyelv grammatikai szerkezete jócskán eltér az irodalmi szlovéntől. Pável Ágoston írt egy vend nyelvtankönyvet, én is olvastam, de csak kéziratban. A felszabadulás előtt nem adták ki, mert szláv indulatot véltek kihallani belőle; ma sem adják ki, mert magyarosítónak tartják...

Az *Életünk* című folyóiratban nemrég cikkeztem arról, hogy mégis, többet ismerek, akik kutatóintézetekben, hivatalokban dolgozik, vagy nem vend falvakban kapott katedrát. S az innen elkerült orvost vagy mezőgazdászt ugyan mi szél hozná vissza?

Gáspár Károly szerint az a fontos, hogy a nyelvüket megtartsák: *a nyelv megtartja majd az embert.*

— Az utóbbi másfél évtizedben nincs miért panaszkodnunk. Nemrég *stájerországi* vend küldöttség járt nálunk, ott valamivel rosszabb a helyzet, a vendek rohamosan németesednek.

Vend népviselet

Bár a többi hazai kisebbséghez képest szerény eredményeket produkálunk, nemzetiségi együtteseinket, az iskolai oktatást okkal megirigyelték.

Óvoda nélkül

A Pável Ágostonról elnevezett énekkart Csabai András dirigálja. Hírük, nevük idehaza is, külföldön is méltán elismert. Többízben felléptek Jugoszláviában, tavaly pedig kilenc napot töltöttek az NDK-ban. A *szorboknál*, németföld egyetlen szláv népcsoportjánál.

Az iskolában persze képtelenség lenne ezen a nyelven tanítani. Az előkészítőben szlovénul foglalkozunk a gyerekekkel, s így már az első osztályban sincs gondjuk a megértéssel.

— *Az előkészítőben. És az óvodában?*

— Itt a környéken, sajnos, egyetlen óvoda sincsen.

Munka és jólét

Istvánfalunak, Kétvölgynek és Orfalunak összesen ezer lakosa van. Akár az istentisztelet — a tanácsülés is vendül folyik.

— A jegyzőkönyvet persze magyarul írjuk, különben a felettes szerveknél senki nem értené meg. De itt másként nem igen jár a szó, csakis az anyanyelven. Aztán mindegy, minek nevezzük, az a lényeg, hogy ezen élünk. Én itt születtem, 19 éve vagyok tanácselnök, vendnek vallom magam — szögezi le a községházán *Konkolics Vendel.*

— A szokások itt nemigen változnak. Az emberek *falun belül házasodnak*, ennek sok káros következménye van. Válás nincs, hiszen ezt tiltja a katolikus vallás, viszont sok a megromlott kapcsolat: ütik, marják egymást, de nem válnak el. Amit fájlalunk, s ami csak részben köszönhető az elvándorlásnak: egyre kevesebb a gyerek. Tíz éve Apáton 210 iskolásunk volt, ma mindössze 95 van.

Szentgotthárdon, a művelődési házban két éve alakult a *Népek Barátsága Klub*. Minden község bemutatkozott, színvonalas *folklórműsorral* rukkoltak elő. A klub vezetői megpróbálkoztak szlovén ismeretterjesztéssel is, irodalmi esteket, előadásokat szerveztek — ennek viszont nem volt sikere. Most a *népszokások* feleleventésére tesznek kísérletet, s íme, már jönnek a jelentkezők. A nyári néprajzi tábor résztvevői, köztük szlovéniai vendégek, ámulva látták, hogy itt sok olyan szokást őriztek meg a népek, ami másutt — akár Magyarországon, akár Jugoszláviában — már feledésbe ment.

Csongrádmegyei Hírlap.

Németh József

GONDOLATOK

a X. Vásárhelyi Őszi Tárlatról

Ha megkérdeznék, mi az, ami az elmúlt tíz év Őszi Tárlatain megértésre talált Vásárhelyen; mi az, ami iránt — mióta csak művészet virágzik ebben a városban — különös rokonszenv nyilvánult meg; azt felelném az érdeklődőnek, hogy keresse meg a választ a mostani kiállításon. S a kevéssé avatott szem is — végignézve a tárlat műveinek problematikáját — az alakuló új lét alakulását, s az elért örömök tükröződését — azon a képen állapodna meg, amelyen mintegy jelmondatként ott látható a felelet.

Kajári Gyula rajza. S a rajt olvasható idézet nem kizárólag a barátnak szól, az ajánlás nem két ember egyéni közölnivalója egymással. Sokkal több. Válasz az előbbi kérdésre.

»Mi kell itt elsősorban? A nagy lélek.«

Ha a szemlélő visszafordul most, s végignézi ismét — e megállapítás próbájaként — a műveket, próbálja eldönteni, vajon melyek hatnak rá s mivel?

Hazai tárlatainkhoz viszonyítva először is itt meglepően kevés formajátékkal fog találkozni, melynek az lenne a célja, hogy ügyes fogások segítségével próbáljon sikert elérni. Itt minden mű — amelyik igazán hat — azt az őszinteséget, elmélyedést és tiszta szándékot hordja magában, amely éppen a nagy lélek sajátságai közé tartozik.

Az elmúlt tíz év mérlegét összeállították már. Jogos a méltatás. A gyorsan fejlődő élet igazolta a vásárhelyi művészet nemegyszer kétségbevont korszerűségét, szándékainak helyességét. E művészet útja egyéni és ihletője a való élet, amely nem tükröződhet öncélú játékokban.

Hetvennégy kiállító művész munkái szerepelnek az idei tárlaton, a maguk nyelvén felelve a szemlélőnek, aki a lélek megnyilatkozását keresi bennük.

Szurcsik Jánossal kezdjük a sort, aki megérdemelten kapta meg ez évben a Tornyai-plakettet. Az alföldi származású fiatal művész képei erős gyökerekkel kapcsolódnak a valósághoz. A »*Pihenő asszonyok*« és a »*Vályogvetés*« c. festmények a paraszti életről adnak együttérző képet. A »*Kocsma*« jellegzetes sör- és dohányfüstszagú hangulata, a korai napfényben fürdő tarkaterítős asztalok, a cipekedő szódás remekül megfogott visszaadása a kiskocsmának.

Ugyancsak Budapesten él *Kurucz D. István* is, Vásárhely szülötte. Az első terembe lépve, azonnal megragad monumentális erejű »*Gajdán szomszéd*« c. képe. A fakult aranyra emlékeztető háttérből válik ki döbbenetes jellemábrázoló készséggel, s a szellemükkel ihlető korareneszánsz mesterek erejével ez a vásárhelyi parasztalak. A »*Téli határ*« festői eszközei szinte megfoghatatlanok — a szemlélőt éppen ez a csoda ejti rabul.

Hasonló eszközökkel él a most is megszokott karakterű műveivel szereplő *Almási Gyula* is. Az alföldi táj változó hangulatának lírája árad »*Vízhordó*« c. képéről.

Patay László »*Öregség*« c. képe a kiállítás egyik legjobban megcsodált alkotása. A reálisan ábrázolt mű mély gondolati tartalma, az öregek sok esetben tapasztalható tragikus egyedülmaradottsága korunk egyik megoldatlan problémájára figyelmeztet.

Ugyancsak hasonlóan égető problémát vet fel *Szalay Ferenc* »*Vonaton*« c. képe. A kimerülten alvó, mindennap munkába és munkából vonatozó emberek látványa megszokott jelenség. A sivár fülkében a padon két ember alszik: az öreg, szatyrát szorongatva, mellére ejtett fejjel, s a fiatalabb, szinte ájultan a fáradtságtól. Feje hátrahanyatlik, mint klasszikus képek agyongyötört krisztusaié. Az önálló tárlatán már szerepeltetett »*Öregség*« kietlen, vibráló hátteréből emelkedik ki a megtört, öreg parasztpár. Szánalmas elesettségük azoknak az öregeknek tragédiáját állítja elénk, akik koruknál fogva nem tudták a paraszti élet hirtelen átalakulását lelki válságok nélkül követni. »*Tsz-elnökség*« c. képe kortörténeti dokumentum jegyeit viselő mű. Figurái jellegzetesek. A szélről ülő két öreg félszeg alakja s az asztalon levő egyetlen füzet érzékelteti, hogy ezek az öregek nem szokták meg a vezetéssel járó szereplést, és nehéz feladat nekik a szó és az írás. Az igazi mozgató a középütt ülő két figura. Céltudatos emberek, akikről elhisszük, hogy véghez is tudják vinni a vezetőség akaratát. Végeredményben a mezőgazdaság szocialista átszervezés hősei ők, minden emberi gyarlóságukkal együtt is — ezért nem törekszik a kép valamiféle, fontos személyiségeknek általában kijáró idealizálásra. A kép a bizánci császár-mozaikokhoz hasonlóan komponált, erre utal az elnöknek a többiekhez képest kissé megnövelt alakja is, mintegy jelentőségét hangsúlyozva ezáltal. A megjelenítési forma itt is hatásosnak és szuggesztívnek bizonyul, akár az inspirálólag ható, Justinianust és kíséretét megörökítő bizánci mozaikon.

Németh József képe, a »*Pihenő*« a tiszamenti alkony hűvös, finoman ködös hangulatát adja; a meleget lehelő vöröses boglya tövébe ült le pihenni az elfáradt parasztember. A boglyához támasztott kasza pengéje sejtelmesen dereng. A figura inas és sovány, magán viseli a keményen végigdolgozott élet letörölhetetlen nyomait. »*Kapu előtt*« c. olajtemperája a vásárhelyi kis utcák esteledő hangulatát idézi; a meghitt kapu előtt álló parasztasszonnyal. Elöl, a csirkeborítóból kikandikáló kotlós. A kép hangulata meleg, családias; magában hordja azt a varázst, amely annyira Vásárhelyhez köti a művészeket. Németh képei — bár látszatra nagyon is egyszerűek — mégis hosszasabb tanulmányozást, többszöri szemlélést igényelnek ahhoz, hogy kitárulkozzanak, még az avatott szemlélőnek is. Nem formáival hat elsősorban, hanem a mögöttük rejtőző finom, széles skálájú hangulatfestéssel.

Somos Miklós gyakori vendége Vásárhelynek. Klaszszikus képek ízeit és nyugodtságát idéző festményei és csempeképei, valamint versillusztrációi a kiállítás értékes darabjai.

Kohán György a felfokozott szenvedélyek dinamikus megjelenítője. Ez alkalommal legfeszültebb képe a statikus, nagy foltokra épített „*Vásárhelyi utcarészlet*”, melynek ereje éppen ebben a feszült nyugalomban rejlik.

A grafikai anyag legerőteljesebb művei Kajári Gyula alkotásai. Kodályt kell idéznem, hogy ars poeticájára fényt deríthessünk. „*Budapestről Párizsba rövidebb volt az út* — írja Kodály —, *mint Kászonújfaluba. Én is előbb jutottam el Párizsba, mint Kászonba. De még elég jókor megtudtam, hogy itt is van annyi keresnivalónk, mint ott.*” Ez az eltökéltség hajtja ki Kajárit is a kardoskúti vakszík kiégett világába, vagy a Téglási puszta elhagyatott tanyái közé, hogy a mélyben, a századok átalakító szelétől legkevésbé érintett területeken kutassa e nép elfelejtett ősi hangját, s próbáljon választ adni, hogy miért él, honnan jött. Sivár tájait ez a gondolati gazdagság tölti be. Műveivel életben tartja bennünk az előbb idézett kodályi gondolatot. S nemcsak pusztai tájai, hanem a „*Gondterhelt asszony*” c. *rajza is hasonló* problémákat rejt.

Rokon e művével a megdöbbentő erejű »*Ülj törvényt, Werbőczy*« c. sorozata. Nem az Ady-verset akarja illusztrálni ezekkel, hanem a gondolatot teremti újra a grafika eszközeivel. Drámák villannak fel itt, a magyar paraszti élet ezeréves történetének jellegzetes drámái, expresszív erővel. Gondoktól, gyötrelmektől szabdalt arcok, ökölbe szorított kezek, kivándorló parasztok szinte örjöngő fájdalma örvénylik a vonalakban. A magyar történelem földindulásai sütnek felénk e rajzokból Ady világának megelevenedéseként.

Természetesen a felsorolás nem lehet teljes. A festői és grafikai anyaghoz kell sorolnunk az idősebb nemzedék képviselői közül *Boross Géza, Kovács Mári, Füstös Zoltán, László Gyula, Novotny Emil, Csikós Miklós, Redő Rerenc*, a fiatalok közül *Csik István, Csizmadia Zoltán, Dér István, Fejér Csaba, Fontos Sándor, Lieber Éva, Lagos Gyula, Óvári László, Orosz János, Vecsési Sándor, Aczél Ilona, Bartl József, ifj. Koffán Károly, Rékássy Csaba nevét.* Ne feledkezzünk meg *Lipták Pál, V. Bazsonyi Arany, Erdélyi Mihály* nevéről sem, akik rendszeres szereplői a kiállításnak, ugyancsak *Vékony Sándor* népművészről is említést kell tennünk.

Külön kell szólnunk a Vásárhelyen élő legfiatalabb generációról, akiknek becsületes, a vásárhelyi élet ihletésében fogant, sokat ígérő alkotásai a vásárhelyi műhely izmosodását jelzik. Gondolunk itt *Erdős Péter, Fodor József, Hézső Ferenc*, valamint *Lelkes István* képeire és grafikáira.

A szobrok között *Szabó Iván* művei tűnnek ki változatos érzésvilágukkal, művi igényességükkel. A vidám és bájos »*Szamaras fiú*«, a hellén ízeket ébresztő egészséges »*Parasztleány*«, a görög drámákat idéző »*Párkák*« és az érmek között a mély értelmű »*Háború*« ragadnak meg bennünket.

Samu Katalin jellegzetes állatszobraival gazdagítja a kiállítást, s érezzük, hogy a »*Borjúfej*« és a »*Csikó*« nélkül nem volna teljes a tárlat képe. *Tóth Béla* és *Rétfalvi Sándor* színezett szobrai egy évszázadok óta eltemetett műfaj újraéledését jelzik, bár megjelenésük sokak számára még szokatlan. *Tóth Sándor* nemesen megmunkált rézdomborításai az idillikus családi élet melegségét és nyugodt boldogságát sugározzák. Szimpatikusak *Ligeti Erika* kis fa-figurái is. Ugyancsak említésre méltók *Csikai Márta, Simon Ferenc, Gáti Gábor*, a vásárhelyi *Fekete János* alkotásai.

Azzal kezdtem, hogy a lélek megnyilatkozásait próbáljuk nyomon követni. Ám sajnos, megakadályoz ennek maradéktalan véghezvitelében az, hogy lehetetlen a képzőművészet nyelvét az irodalomére átültetni. Épp ezért csak utalásokkal élhettem. A teljességet az olvasónak kell megkeresnie — a művekben.

— s — n

POLNER ZOLTÁN:

A ma

Ha utánad lopódzom
sása között a kristál
vad szelekben, az er
hajnali napot elönti

A sömlyék mozdulatl
eltűnik lábad nyoma,
kékjében beszélgetne
az űrbe támaszkodó

Te sugaras mezőket
aranyló fákat hullat
boldog ki tollad meg
és megfejti benne a

Siklós János:

A gondolat születése

3. A második egyetem

A mi korosztályunk pályakezdése nem iskolai végzettségünket igazoló végbizonyítvány bemutatásával kezdődött. Politikai meggyőződésünk szolgáltatott alapot a munkához. Apáink mögött indultunk, az akkori húszévesek — s nem kérdeztük, *»jaj, mi lesz velünk, ha szakismeret híján maradunk«.*

Pedig sejtettük, hogy majd a *»mihez ért«*-et nekünk is felteszi az élet. De hát nem *»hivatalból«* ment el katonatisztnek közülünk az, akinek minden militarizmus ellenszenves volt; kereskedőnek az, aki még egy gyüszűt sem adott el; polgármesternek, aki műbútorokat készített életében... Meggyőződésből és azért, mert az akkori helyzet minket nem nélkülözhetett. Önként vállaltunk mindent akkor is, és most is.

Azóta majdcsak két évtized ment el rajtunk, és a *»mihez ért«*-et évek óta naponta asztalunkra teszi az élet, már régen nem térhetünk ki előle. A mi társadalmi rendünk érdekében került napirendre a szakértelem és ezt a leckét érthetően nekünk adták megoldásra, éppen úgy, mint a felszabadulás után az *»első egyetem«* elvégzését. Nem másoknak — nekünk, akik nem érkeztünk el az egyetemhez, mert nem futotta időnkből. Csak most, amikor már a továbbhaladás kellékeként jelentkezik a szaktudás. S ez éppen olyan forradalmi tetterőt igényel, mint a felszabadulás esztendői kívántak tőlünk. Valami olyasmi játszódik le, mint amikor a filozófia meg a politikai gazdaságtan könyvei először kerültek a kezünkbe. Ugyanolyan erővel és következetességgel ismerkedtünk és ismerkedünk érdeklődésünknek megfelelő szakmákkal, mint ahogyan akkor tettük a marxizmussal: közel két évtized után ugyanazok, csak most már deresedő halántékkal, megbarázdált homlokkal, és ugyanúgy, mint akkor, tengernyi munkában járva — szerezték és szerezzük meg a diplomát, vagy egyéb szakképesítést.

Az 1945-ben induló gárda felnő a kor követelményéhez: van még erőnk, vitalitásunk, hogy a *»második egyetemet«* is elvégezzük. (Képletesen írom az egyetemet, mert lehet ez főiskola, gimnázium, technikum, szakközépiskola, bármelyik is ezek közül nagy erőfeszítés árán végezhető el.) Ez a küzdelmes sors a mi osztályrészünk, önként és nagy becsvággyal vállaltuk. Az utánunk következők talán már nehezen értenék meg ezt az életet, hiszen ők már készen találnak mindent ebben a hazában.

A politikai és szakmai ismeretek és az általános műveltség gyarapítása minden magyar állampolgárnak alkotmányban biztosított joga, s e joggal élnek tízezrek, mert szakmájuk életéből és a modern kor szerteágazó világából nagyobb darabot akarnak megismerni. Az évekkel ezelőtt kialakult közszellem egészséges, mert a megalapozottabb szakmai tudású, szélesebb körű általános műveltségű ember egyre több területen és helyen érvényesítheti tanulmányait a munkájában, és ezt anyagilag is elismerik.

Minket is hajt ez a tudásvágy, évről évre jobban szeretnénk dolgozni, hasznosabban betölteni a közpályán ránk szabott éveket. De közöttünk *a diploma mellett más értékmérők is jelentkeznek, s nem az állami iskolai végzettség az egyedüli alkalmassági mérce a mi munkánkban.* Mert az általános és a szakműveltség, s a politikai felkészültség egyes munkaterületeken más és más hangsúlyt kap.

A diploma csak egy — igen fontos, de nem döntő — tényező a mi köreinkben. Legalább ilyen fontos e társadalmi rendszerhez való tudatos értelmi és érzelmi ragaszkodás és a párt mai politikájának elfogadása, megértése. Más szóval: *a marxista műveltség.*

Semmivel sem jelentéktelenebb tényező a rátermettség, a személyi képesség. Mert hiába van az embernek diplomája, ha nem rendelkezik olyan egyéni képességekkel, amely vezető munkakörök betöltésénél elengedhetetlen. Ismerek vezető beosztásban dolgozó diplomás embereket, akik nagyszerűen dolgoznak, és olyanokat is, akik diplomával együtt gyenge képességük miatt kínlódnak, és örülnének, ha megszabadulhatnának vezető munkakörüktől. Személyes barátaink között sok igazgató, tanácselnök, párttitkár, közéleti személyiség dolgozik kitűnően — diploma nélkül. Ők is tanulnak, és biztosan megfelelő szakmai végzettséget szereznek, de tudják jól, hogy *nemcsak ezen fordul meg végzett munkájuk értéke.*

A társadalom szervezésében szinte felbecsülhetetlen előny a több évtizedes tapasztalat. Ezt semmiféle diploma nem pótolhatja: csak a munkában eltöltött évek hozhatták meg; az *»első egyetem.«* Az 1945-ben induló gárdának éppen ez a legnagyobb értéke és előnye. Olyan sok tapasztalatot és életbölcsességet, tárgyismeretet gyűjtöttünk össze, hogy lexikális tudásunk gyengeségét képesek vagyunk ellensúlyozni élettapasztalatunkkal. Persze az élettapasztalat nem helyettesítheti a szakismereteket, ellenkezőleg: *a szakismeretek kiegészítik az élettapasztalatot.*

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül vezető munkaköröknél a személyek jellembeli tulajdonságait sem. Jó és rossz tulajdonságainkat értékmérő serpenyőbe veti az élet, és ítéletet is mond felettük, mely lehet kedvező és kedvezőtlen is. De őszinteségünk, józanságunk és emberszeretetünk, elvhűségünk, határozottságunk és mértéktartásunk olyan fontos vonások, amelyeket nem pótolhat egyedül a diplomás szakértelem. Hiába rendelkezünk diplomával, ha túlteng bennünk a sunyiság, képmutatás, gyávaság vagy gőg, nem tudjuk jól szolgálni azt a munkakört, amelyre vállalkoztunk.

S még ez sem minden. Ma már *általában* vezetni nem lehet. Ezt mindannyian tudjuk és talán túlságosan is hangsúlyozzuk. De indokolatlanul veka alá rejtjük, hogy a társadalom életének a — politikai, gazdasági, kulturális és tudományos élet — szervezése is »szakma«. S nem is akármilyen szakma: rendkívül komoly marxista műveltséget, politikai ismeretet, az irányított ágazatok szakkérdéseinek összefüggő megértését kívánja. Nem a szakmai kérdések aprólékos ismeretét, hanem a szakágazatban jelentkező *miérteknek* és *hogyanoknak* a megértését és helyes eldöntését igényli ez a »munkakör« a társadalom életének szervezőitől. Például, miért vált égetően szükségessé a gabonaprobléma megoldása 1964-re? S hogyan »nyúljunk« ehhez Csongrád megyében? Miért került sor egyik-másik iparágban nagyobb arányú koncentrációra? Mi a teendő a mi megyénkben, városainkban? Vagy miért csak most — az utóbbi másfél, két évben — került sor a szocialista nemzeti egység gyakorlati kimunkálására? Milyen formában, módon segítsük ennek az új nemzeti egységnek a megvalósulását a munkásság, parasztság és az értelmiség körében? Ezekre a kérdésekre — s természetes, a megoldás módjára — adnak feleletet, választ azok, akik a társadalom életének szervezésével foglalkoznak különböző vezető munkakörökben.

A sokoldalúság és az elmélyült társadalomtudományi, közgazdasági ismeretek itt nem nélkülözhetők. S ezt kiegészíteni egy speciális szakdiplomával a »második egyetemen«, rendkívül fontos és hasznos. Mégis tapasztalható, hogy ilyen típusú embereket — egyik vagy másik munkakörbe történő áthelyezésnél — itt-ott fanyalogva fogadnak. S a kérdést úgy teszik fel, hogy van-e szakdiplomája? S ha nincs, akkor a legnagyobb gondok keletkeznek. Ilyen helyeken nem kíváncsiak a rátermettségre, az évtizedeken keresztül összegyűjtött tapasztalatokra, a személyi képességekre, sőt helyenként elfeledkeznek a marxista műveltség iránti érdeklődésről is. Ez a szemlélet nem lehet a munkásosztályé — mert nem következik a párt politikájából —, sokkal inkább a szaktudás előtérbe állításából eredő félremagyarázás tünete ez. Közülünk való, velünk együtt induló, igen jó képességű elvtársak néha-néha panaszkodnak, hogy a szakdiploma misztifikálása helyenként a tényleges tudás rovására megy. Persze ilyesmi csak ott és azoknál történhet, ahol és akik félreértik a vezető munkakörök betöltésénél alkalmazandó kiválasztás gyakorlatát, s többre becsülnek egymagában egy szakdiplomát, mint a tényleges értelmet és tudást. (Az alkalmasság megítélésében — ellenkező előjellel — ugyanolyan káros szubjektivitás ez, mint annak idején a pártiskolai végzettség misztifikálása volt.)

Az ilyen félreértésnek kirívó példája, hogy 20—30 éves művezetői gyakorlattal rendelkező embereket, akiket a nyugdíj korhatártól egy évtized sem választ el, szakközépiskolába vagy technikumba küldenek azzal a jelszóval, hogy első a szakértelem. Miért menjen egy 30 éves gyakorlattal rendelkező művezető technikumba, esetleg már nem tud tanulni megfelelően, de munkakörében egyébként kiváló teljesítményt nyújt.

A félreértések másik végletе, amikor fiatal, kezdő embereket úgy alkalmaznak vezető munkakörökbe, hogy nincs érettségijük vagy diplomájuk. Miért nincs? Megszerezhették volna? Igen! (Hiszen ezeknél az élettapasztalat is hiányzik, az a két évtizedes múlt, amelyre mi visszatekinthetünk.) Holott már ipari szakmák megtanulásához is érettségire van szükség, és talán már ennek az évtizednek a végén — jóslás nélkül — *az érettségi lesz az iskolai alapvégzettség.*

A félreértésekből származó hibás gyakorlatot nem lehet a párt politikájával magyarázni. A szaktudás fontosságának hangsúlyozása és megkövetelése vezető munkakörök esetében, nem jelentheti az egyéb, rendkívül fontos tényezők figyelmen kívül hagyását.

Igaz, a szaktudás szükségességét a mi generációnk különösen nagyra értékeli. Hajt bennünket az a tudásvágy és fogékonyság, amely egyik legszebb vonása a felszabadulással — s az azt követően — indulóknak. A magunk példájával bizonyítjuk, hogy a szakmai érdeklődés, amely most virágzik nálunk, nagy változásokat hoz politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális életünkben is. A mi feladatunk, hogy ebben az egészséges folyamatban érezhető döccenőket kiküszöböljük.

Németh József, festőművész

A Vásárhelyi Őszi Tárlatok díjazottjai:
Tornyai-plakettet kapott a művész
1961-ben

Népművelés, 1979. szept. 24. old.

Egy emberközpontú festő

Németh József kiállítása Szolnokon

Az alkotó személye mellett a bemutatkozás jellege, mérete is képzőművészeti életünk fontos eseményévé avatja Németh József a *Szolnoki Galériában* megrendezett kiállítását. Németh nem tartozik a gyakran kiállító művészek körébe, eddig azonban, mikor jelentkezett, mindig megerősítette azt a róla alkotott képet, amely őt mai festészetünk *magas etikai igényű*, megtalált útján *következetes hűséggel haladó* egyéniségeként tartja számon. Soha sem engedett saját magas mércéjéből, ellenállt a piac és az aktualizáló illusztrálás csábításának egyaránt. A kiállított művekben nyomon követhető másfél évtizedes művészi útja, hiszen a legrégebbi olajtempera születési dátuma 1963, a legutóbbié pedig 1979. Egyedül az egészen korai alkotói szakasz, az 50-es évek végének kicsit impresszionisztikus foltfestését nem találjuk itt meg.

Már kiállított első művében is *(Csend)* teljes fegyverzetben áll előttünk Németh József egyéni művészete. Ennek lényege a humánum, az egyszerűség, a mélység, a művészi magatartásban — síkbaterítettség, summázó rajz, tiszta és komoly színek pedig a tartalom kifejezésének eszközeiben. *Németh József festészete sokszorosan emberközpontú.* Legközvetlenebbül akként, hogy alig van munkája, amelyben ne lenne jelen maga az ember, mélyebben pedig úgy, hogy az ember iránt mélységes tiszteletet, szeretetet, megbecsülést érez és ezt *kifejezik* művei is. Néhány művében foglalkozik az ember és az állat ősi kapcsolatával, és azt olykor a barlangrajzokra emlékeztető elementáris erővel *(Hóolvadás)*, máskor viszont a bensőséges líra hangján jeleníti meg. *(Csend, Álldogáló asszonyok tehénnel).*

Az emberrel kapcsolatos mélyen humánus mondanivalóját egészalakos kompozíciókban tolmácsolja, ritkán szorítkozik csak az arcra. Ilyen nem mindennapi élmény hatására festi meg Tornyai János egykori festő és élettársa, Mári arcképét. És ugyancsak e ritka vállalkozás körébe tartoznak öntudatból és önirónából szőtt önarcképei is. Vízszintes és függőleges képépítésének korai remeke, a konstruktív rajzú, hideg-meleg színekből szőtt *Vásárhelyi Madonna*. A magyar festészet gazdagodását szolgálja, hogy bátran vállalkozott az utóbbi időben elhanyagolt aktfestésre is. *(Mezei Vénusz).*

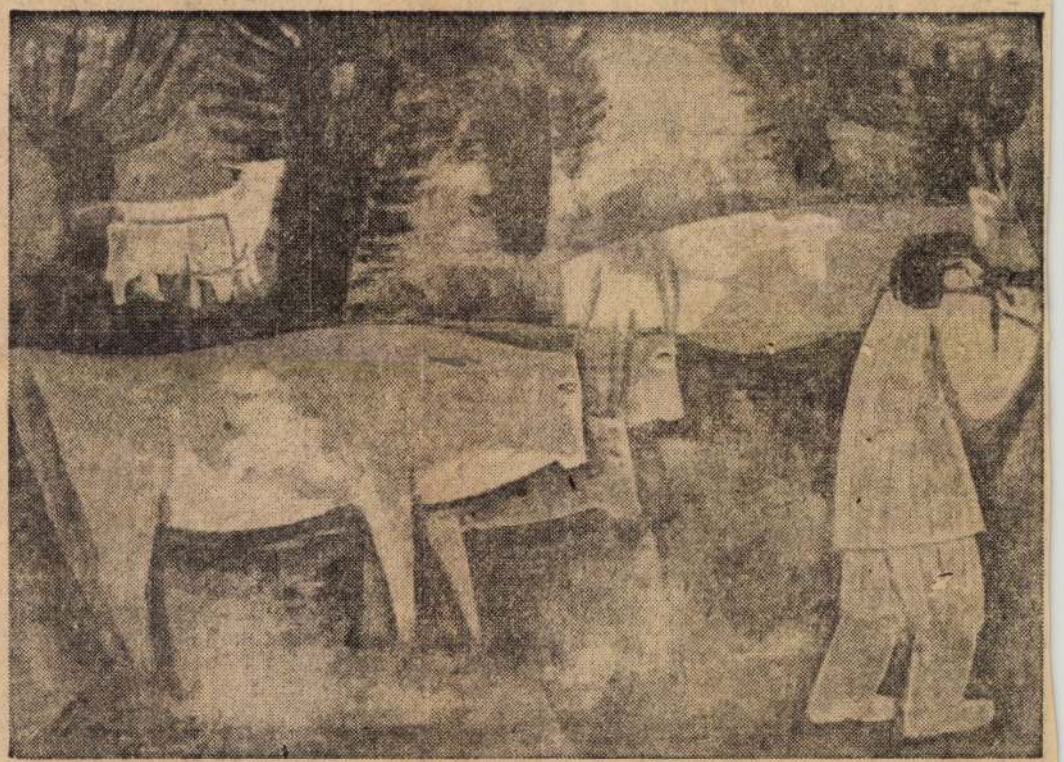

Hóolvadás

Külön témaként érdemes foglalkozni Németh József munkásságában az *ember és az eszköz* gondolatkörével. A tevékeny ember, az alkotó, alakító ember áll érdeklődése középpontjában, de nem a szokásos munkaábrázolás útján szól róla. *Ember és eszköz mély, sorsjelképi együttélésében vall erről a kapcsolatról.* Az emberi élet tartalma, értelme, ember és világ kapcsolata fogalmazódik meg e munkáiban. Viszonylag korai művén, a *Fiú gereblyével* című, a forró nyarak által barnára sütött fiatal fiú, az élesfogú gereblyét a világgal szembe fordítja. A képsíkot átfogó, éles, hegyes fogak nyugtalanságot, elégedetlenséget, a meg nem értő, ellenséges környezettel szembeni támadást és ellenállást hordoznak. Szélesebb társadalmi szinten, a földmunkát végzők társadalmi helyének, megbecsülésének problematikája is benne él ebben a műben. Mindezt a gereblye fogainak kemény rajzossága, erőteljes színei mellett mű summázó és robosztus formái is kiemelik. Az *Árnyékban* című, utóbbi évekbeli munkájában ugyanez az eszköz egészen *más* szerepet tölt be, más emberi tartalmat hordoz. A lágy vonalvezetésű és mély, de harmonikusan egybecsengő színek segítik a boglya mellett pihenő alak nyugalmának biztosítását. A gereblye itt befelé fordított fogaival védőn, óvón simul a munka utáni, vagy méginkább munka közbeni pihenését töltő ember mellé.

A munka öntudatot, magabiztosságot adó jelentőségét még számos más műnél találhatjuk meg, olyanokban, ahol szintén jelen van az eszköz. Ilyen a *Kaszások*, melyben az általában érvényes nyugalommal, statikussággal szemben a két előrehajló férfialak *mozgásban* van, és ezt a mozgást a kaszapengét párhuzamos vonalai felkiáltójelként erősítik. A kasza szintén központi szerepet kap az *Öregember kaszával* című festményén. Az éles penge, mely verejtékben úsztatta, nemegyszer fáradtságig gyötörte használóját, de amelyik egyben élete, léte értelmét, hasznosságát is adta: *sorsjelkép.* Mint látjuk, az eszközök, tehát *túllépnek* a munkaeszköz jelentésén, az ember és a világ kapcsolatának kifejezőivé válnak.

A komoly, szép emberalakok sorát egyszer felváltotta a humor és groteszk szeretetteljes keverékének hangja az *Utcaseprőben.* A hátradőlt alakot a kerítés és a föld ellentétes, diagonális mozgása hozza egyensúlyba. A vidám, öntudatosan álló alak teljes biztonsággal támaszkodik a seprőre. Érezzük, szívesen vállalkozik a világ minden szemetének kiseprésére is. Emberábrázolásának széles ívét mutatja, hogy nem idegen tőle a bensőséges líra sem. Ennek az ember-természet kapcsolatát megjelenítő példája a *Férfi pákával.*

Az eszköz nem látható ugyan, mégis egyik főszereplője a *Vízsugár* című műnek. A földre hajló, palántázó, gyomláló emberalakok fölé széles ívben terül szét, a termést fokozó, „áldást adó" vízsugár. Az átmenet korszakának emberi-társadalmi telitalálata a mű: az ember még két kezével végzi munkája egy részét, de már — ugyancsak az emberi tevékenység eredményeként — kedvező feltételeket teremt szelleme, technikája által munkájához.

Az utóbbi évek termésében kettős törekvés egymásmellettiségét figyelhetjük meg: az 1977-es *Tavaszban* rendkívül finom, gazdag, olykor bujkáló, olykor hangsúlyos, de mindig a mondanivaló szolgálatában álló *dekorativitás* érvényesül. A *Fatelep* című művében viszont a határozott, erőteljes szerkesztés irányába tett egy lépést. Örömmel láttuk a kiállításon az *Évszakok* című falszőnyeget, amely a hetvenes évek munkásságának összefoglalása. Az egyes korábbi gondolatok, önálló művek itt kapnak egységes keretet és válnak harmónikus kompozíciós egységgé.

A szolnoki *Damjanich Múzeum* és a hódmezővásárhelyi *Tornyai Múzeum* anyagi erejének egyesítése igényes katalógusban mutatkozik meg, amelyben a bevezetőkön, a forrásértékű életrajzi, munkássági adatokon és bő bibliográfián kívül 28 mű esztétikus reprodukciója is helyet kapott. A rendezés építészeti adottságok miatti, nem könnyű munkája *Egri Mária*, a szolnoki Damjanich Múzeum munkatársának érdeme.

Dömötör János

NÉPSZAVA
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
SAJTÓFIGYELŐ
1979. OKT. 27.

CSALÁD

ISKOLAVÁLTÁS

Hát ehhez is elérkeztünk... Középiskolások lettünk! Illetve nem mi, hanem csak András, de azért jogos az első személybe tett ige, mivel mi, szülők is megérezzük ezt a nagy változást.

Kezdeném mindjárt a szimptomákkal, amelyek a dolog súlyát jelzik. András későn érkezik haza az iskolából, mivel hét órája volt. Szemlátomást fáradt, mégis, csak egy kis szünetet engedélyez magának az ebéd után, aztán félrevonul tanulni. Lemexjátszózás nincs, a csellengés, „lötyögés" elmarad, egyenletes mormolása a bezárt ajtó mögül kihallatszik, és jelzi, hogy nagy lendülettel tanulja a szóbeli leckéket. Ha két kisebb testvére valamiért megzavarja, mutáló hangon kiüvölt, hogy csendet kér, majd folytatódik a duruzsolás. A matematikával az év elején bajok mutatkoznak. Kirohan, és közli, hogy nem érti a halmazokkal végzett műveleteket. *Kiegyensúlyozatlan hangulatában egyik percben kétségbeesik*, hogy ő milyen buta ehhez, pedig a többi gyerek mind okosan szólt hozzá már az órán is, a *másik percben pofon egyszerűnek tartja*, aztán megint nem, végül vállrándítva kijelenti, hogy *legfeljebb meg fog bukni*...

Az első hetek nagyon nehezek. Reggel alig lehet lelket verni belé, morog, hogy sose alhatja ki magát. Este — amire még nem volt példa — nem nézi sem a híradót, sem a filmet, hanem igyekszik az ágyba.

Tehát a lemezjátszó mellett a tévé is egy ideig nyugdíjba vonul... Hm, ez már csakugyan komoly ügy. Csodálkozásunk tovább fokozódik, amikor a vasárnap délután is a tanulás oltárán áldoztatik fel. Ejha! Ilyen még nem volt!

Egyszóval, fejest ugrott a fiú a középiskolás életbe. Hirtelen több lett a tananyag, komolyabb a számonkérés, nagyobb a munka is. S gondolom, a versenyszellem is birizgálja, nem akar lemaradni az új osztálytársak közt. Dolgozik tehát, derekasan a gyerek, de a nagy erőkifejtésben *sokkal több segítségre szorul*, mint azelőtt. Az általános iskolai munkát teljesen egyedül végezte, most azonban *aktív támogatásra van szüksége.* Hogy miként?

Olykor nagyon jól jön egy-két jó tanács a tanulási módszerhez: *„A nyelveket hangosan kell tanulni... A matematikát nem lehet megérteni, bekell vésni a meghatározásokat, mégpedig pontosan! A leíró tárgyak hosszú szövegéből előbb hüvelyezd ki a vázat, a lényeget, azt tanuld meg, a részleteket csak utána.* Nem elég csak elolvasni, el kell mondani, akadozás nélkül."

Bármily nehéz, férjem vagy én, szakít este egy kis időt a kikérdezésre. Örömünkre ezt nem számonkérésnek veszi, hanem segítségnek az önkontrollra. Ennek során derül fény a hiányosságokra, pontatlanságokra, amelyeket most már együttes erővel számolunk fel.

Sok türelemre, szeretetre, megértésre és gondozásra szorul. Olykor elveszti kitartását, önmagába vetett hitét, visszariad az egyszeriben kemény munkává vált tanulástól. Kitöréseit türelemmel és szeretettel kell elviselni, csitítani. Ebben a kezdeti időszakban szinte az egész család támogatása fontos a számára. Az, hogy csöndes, elkülönült helyen, zavartalanul tanulhasson, az, hogy az általa eddig elvégzett házimunkát a többiek magukra vállalják, s hogy a hétvégi programot is őhozzá igazítsák. Fokozott figyelemmel kell gondoskodni arról, hogy sok gyümölcsöt, bőséges tízóraikat, uzsonnákat fogyasszon, s alkonyatkor „leöblítse" a kemény munkát egy kis gyors focival.

Most már kezd belejönni a középiskolás életbe, azt mondja, hamarabb megtanulja a leckéit, mint az első héten. Minden kezdet nehéz, szól a bölcs mondás, és mi mindnyájan rábólintunk. Valóban, nehéz a középiskola az általános után. De az első idők múltával kissé enyhül a helyzet, úgy véljük, majd csak megbirkózik a kölyök a feladattal, ha a tanárok és családja támogatása mellett becsülettel végzi továbbra is a dolgát.

Dr. Undi Flóra

Az üz
nyes, fé
kok jav
pig szó
kek töb
ledésbe
tékok felidézésével gyermekeinknek új örömet szerezhetünk.

A marokkó, vagy más néven *„kínai pálca"* is a talonba került szórakoztatóeszközök egyike. Méltatlanul feledkeztünk meg róla, mivel könnyen elkészíthető, és játékszabályai sem nehezek

A marokkó *negyvenegy* pálcikából áll. Értéküket a rájuk festett sávok jelölik. A 41 darab együttes összege 170 pont.

Elkészítése igen egyszerű. Hurkapálcikákat vásárolunk, majd minden darabot *19 centiméteresre* vágunk. A végeket ceruzahegyezővel kihegyezzük. Ezután következik a sávok festése. A hurkapálcákat vízfestékkel is színezhetjük. Tizenöt darab pálcára két vékony sávot festünk (piros színűt), négy-négy centiméterre a két hegyezett végtől. Ezek egyé... érnek, tehát a tizenöt pálcika összesen 30 pont. A következő tizenöt darabra három sáv került, kettő a már ismertetett helyre, egy szélesebb, eltérő színű, például zöld, középre. Ezek három pontot érnek, együttes értéküket 45 pont. Öt darab pálcikára öt sávot helyezünk el, két-két vékonyabb pirosat kétoldalt, középre egy zöldet. Az így megfestett pálcák öt pontot érnek egyenként, összértéküket 25 pont. Készítünk még ezeken kívül öt, csak középütt festett, egy vastag sávval el-

látott darabot, ezek tízes pontértéket képviselnek, tehát együttesen 50 pontot, és egyetlen végig sávos darabot amelynek értéke 20 pont.

D. L., Nagyréde: — A fokozott verejtékezések közül a lábizzadás valóban kellemetlen, de a bántó tüneteket megszüntethetjük, és rövid idő alatt végleg is meggyógyíthatjuk. Ritkán jár együtt az ideges alapon fellépő, és ezáltal nehezebben befolyásolható általános, hónalj- vagy kézizzadással. Többnyire lúdtalphoz és az alszár visszértágulásához kapcsolódik. Fontos a láb bőrének gondos, legalább naponta egyszeri szappanos, meleg vizes mosása és a zokniváltás. A láb bőrét ezután mindenütt — talp, talp széle, ujjak alatt, ujjak között — ecseteljük be alumíniumchloridos oldattal. Az ecsetelést egészítsük ki a gyógyszertárakban kapható izzadás elleni lintőporral. Az egész lábfejet szórjuk be vele, és lehetőleg egy-két naponként váltsunk szellős cipőt is. A lábizzadás olykor

A kozmetikus

újra jelentkezik, néhány kúra után azonban végleg elmarad.

H. K., 1034, Bp. — A ba
szeme külső sarka közelében van egy lapos, fél babszemnyi, kissé kisebesedett, szemölcsszerű képlete. A bőrgondozóban megtudta, hogy a „Epithelioma", és egy orvos ismerőse pedig azt mondta hogy ez bőrrákot jelent. Kérdi, mi legyen a teendője? A epithelioma, vagy helyesebben basalioma valóban a sejtelfajulásos képletek közé tartozik. Egyáltalán nem kell azonban félnie, mert jóindulatú és rövid idő alatt véglegesen gyógyítható. Csak igen lassan növekszik, nem tör be más szerv szöveteibe, és áttétet is csak kivételesen képez. Mivel igen érzékeny a röntgen sugarakra, néhány enyhe besugárzásra halvány, finom heg hátrahagyásával gyógyul

---

✻ GYERMEKEKNEK ✻

KERESZTREJTVÉNY

Számtan és történelem

29. Az apród Verdi Álarcosbál című operájában
32. Gyorsan elmenekül
34. Ábrázat
35. Lágy fém

MAGYAR HIRDETŐ
Sajtófigyelő
NÉPSZAVA
1980 ÁPR 6

Németh József
szobrászművész

Németh József: Lány bivallyal

ezték, hogy
a hosszúra
t. Megkez-
en valószí-
most vasár-
is tovább
gos méretű

s első hét-
en évben
sta, hanem
ros szezon
z M7-esen,
iselhetetle-
skolcra ve-
látrában, a
ezdődött a
uk inkább
tt a lóerők
s oktalan
most bő-
unkájuk a
rendőrök-
akran már
a mentők,
llapíthatták
ítség.
het az oka
hétvégék,
teherszállí-
autóbusz
át viszony-

tói évek óta keresnek választ a kérdésre, s következtetéseik tudományosan megállják helyüket, de *az emberi indítékok elfogadhatatlanok.* A magasabb üzemeltetési költségek miatt egyre többen megfontolják mikor használják, s mikor ne, járműveiket. Ma takarékosabbak is —, érthetően — inkább hét végén autóznak, motoroznak. Csaknem kétmillió embernek van jogosítványa, de közülük *sokan csak rendkívül ritkán vezetnek,* s akkor is inkább a lakhelyükön, *nem ismerik az autópályák, az országutak sajátosságait és képtelenek alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez.*

Valamiféle érthetetlen jelenség, a *presztízsharc is,* kérdezhetné bárki, mert így logikus, miféle presztízst lehet, vagy kellene megvédeni a volán mellett. A Trabantos mindenáron be akarja bi-

elhagyja. Mintha a
parancsolna az embe
S hiába bizonyítjuk
zetközi — szeren
már hazai adatok sok
gával — hogy a sebe
korlátozás nemcsak e
giamegtakarítást je
hanem csökken a ba
tek száma és súlyos
mégis, sokan versenypályákon érzik magukat. S ilyenkor sajnos a láthatatlan, de mégis látható rossz szellem, az alkohol is jelen van, ismerjük, halljuk a kedves rokon kínálását: egy pohárka nem árt.

Tavaly húsvétkor 72 óra alatt húsz ember vesztette életét az utakon, 200-an súlyosan, vagy könnyebben megsérültek, sokan egy életre nyomorékká váltak. Rossz a szó: szerencsétlenség. A baleset emberi hibák sorozatának következménye, elkerülhető, megelőzhető, a közlekedés írott és íratlan szabályainak betartásával. Minde-

többet kell bizonyítani, mint tárgyi tudást. A többi között felelősségérzetet, azt, hogy tudom, nemcsak magamért, hanem a másik ember életéért is felelek. Nem egyszerűen a szabályokat kell betartanom, hanem a többinek, akik csak formailag ismeretlenek, segítenem kell. Hiszen *az utakon ismeretlen ismerősökből, igaz, csak percekig, közösségek alakulnak ki. De olyan közösségek, akiken nem kevesebb múlik, mint emberéletek.* A tét ismert: Így hát a jó érzést, az önkontrollt, a másik féltését még a víkendeken sem lehet elfelejteni.

The Herd (József Németh) József Németh

Hungarian Review, 1979. nov.

1. 1.

it again. She makes rattling noises like someone flicking buttons. Is that how she spends her time? Playing with buttons? She's been left behind, so she plays with buttons.

The man who owned the flat left Hungary for the west after the war. I, a lawyer, set to work. It wasn't an easy job but I managed it in the end. An engineer with three children applied for the flat, a large dark-haired man who'd come from Romania I believe. We ran into each other once: "When it comes to the family," he said, "I get dogged. You're a single man, just think that over." I shrugged my shoulders. What was I to think? I mumbled something about getting married soon. I could see he didn't really believe me. So what—when it comes to the family he gets dogged, but then I'd got my own interests to think of. When I did get the flat he lodged an appeal. "All that bothers me is the injustice of it," he said and started on about the family again. I suppose he's been appealing against the decision ever since.

Right from the start there was talk of some elderly female relative, a distant cousin they'd taken care of who hadn't gone to the west. They must have thought better of taking her. The first time I met her I tried to make her see it would be better if she moved out. She was sitting on the corner of a settee with her limp hands in her lap. She smiled as if she were deaf. I reeled off my arguments: "I'll be getting married shortly, and after all..." At that she stood up and said, "then we'll call in on each other." I took my hat and left.

However was I to know what she was like?

Just like all other old women. Wrinkled and deaf, her clothes hanging off her. And there she was, s... I still haven't managed to get rid of her.

At first she did call in. I'd Once I tried making use of her. "We shall be having some guests," I said. "Could you get something to eat and a bottle or two of beer?" When she got back I almost fainted. "Oh, mother! You brought ham? Have you gone mad? Whatever did you imagine? Two women I picked up in the street and you thought I was going to give them feast? If you'd brought some bologna or salami, but best ham!" She gaped in astonishment. What sort of women were these and whatever would my fiancée have to say? "None of your business! Just go back to your room!" She stood there dizzily. I even had to give her a little shove. By that time the doorbell was ringing. The two women had arrived. While they were up here I could hear her scratching at the wall. At one point the hall floor creaked so loudly I thought she was right outside the door. If she dared to come in...

But she didn't. After that I scarcely saw her at all. But I could always hear her: her dry cough, her footsteps, the way she'd tip buttons from one box into another. How long was I supposed to listen to that rattling around?

I reckoned it wouldn't last for ever. She couldn't work, she got no pension. Later I found out she got stuff from abroad and sold it.

I couldn't stand it. I had to find a way of getting rid of her.

One day I managed to catch her in the hall.

"Would you come here a minute?" She carried straight on towards her room. I shouted. "Excuse me, please come here."

She stopped. For a moment she just stood with her back to me, then she slowly turned round. She blinked as she came towards me, her wrinkles sagging.

There we stood by the door. I pointed the door out to her, just below the handle. I pushed her nose quite unexpectedly she asked.

"Shall I make a cup of tea?"

"Don't be funny, I haven't got time for jokes." I leaned over her. "So, what do you think of this scratch?"

She started clucking like a hen.

"Children... Children..." That was all I could gather from her clucks.

I was still leaning over her. "What do you mean? You know quite well there aren't any children here." I waited a little. "Well? What's to be done about it?" I pointed at the door again.

She wasn't even clucking by then. She seemed glued to the door, but at the same time I felt as if she were trying to slip out under my arm.

"You're not going to give me a proper answer? I put the question once more..."

When the rubbish pail was rung for I was alone in the hall again.

"Good day, sir," Katica said. "The good lawyer's handing out the rubbish pail himself, sir?"

I stood in the doorway and smiled.

"The old lady's getting on in years."

Katica slid away with the pail. Then she was back at the door again.

"Here you are, sir."

"Thank you, Katica."

I took the pail. For a while I stopped in the hallway in front of the old woman's door. There was no sound from inside.

IVÁN MÁNDY (b.1918) has produced four collections of short stories, five novels, seven children's books, a musical, filmscripts, documentaries and radio plays. At the outset of his writing career his tone and outlook on life were markedly pessimistic. Lately he has turned to a more realistic, lyrical, yet grotesque approach peculiarly his own. His story 'The Kitchen Wall' appears in English in the book *44 Hungarian Short Stories* (Corvina Kiadó, Budapest).

---

back in too fast. She slid along the wall like a frightened insect. I never struck her too much, just enough to make her feel it. And I varied it subtly. Sometimes I'd just pat her face as if to make fun of her. Other times I was a little harsher. One slap, that was the main thing. Just so she got her daily deserts.

"Trying to ruin the flat! See what you've done to the hall carpet!"

"What are you rattling those buttons for, like some kind of church collection?"

She'd mumble something or other, but I never listened. When she'd had her due, she'd throw back her head and snivel. Or just stay standing where she was with her arms limp. Her head rolled along the wall. What if she screamed? No one would come. There were only the two of us.

Earlier on I used to give her a lecture. Later on I skipped that and just gave her the slap around the face...

Of course I reckoned that she might complain to the other tenants one day, or even report me to the police. I took precautions. First: the slap mustn't leave a mark. For that reason I always wore gloves. Second: the other tenants...

Mrs Kiss on the third floor, who is a nosey parker, caught me once on the stairs.

"What beautiful flowers those are! They must be for your fiancée". She gave a wink that seemed to throw doubt on the fiancée business. By that time the word had been going round the house that I took all kinds of women up to the flat and if I'd ever had a fiancée I'd probably ditched her long ago.

"No," I said. "They're not for my fiancée." I tilted the bunch as if shaking off some drops of water. "It's old Mrs Kovács's saint's day today, you know." I held the flow-

GARDENERS AND SMALLHOLDE

Hungary has 6.7m hectare land, of which 30% is by state farms, 64% by tives and the remainin small-scale producers. Th and-a-half household ga smallholdings account fo 34% of the total farm and 23% of the farm produ the market.

Specialization and intensi small-scale farms has bee through closer ties wit bouring larger farms. Pig rabbit breeding, goose

Forcing paprika plants on a

A SLURRY-DRESSER has mining Enterprise at a min tially less energy than trad maintenance costs down

PORTABLE furnaces are a Factory, which has recen have taken delivery of the struction has also raised th production at the shipyar

EUROPE'S LONGEST cor copper mine near Sofia b pany. The 6,676-metre be the mine to the enrichmer the highest and lowest p

NÉMETH JÓZSEF

Zenei jegyzetek

A GÄCHINGER KANTOREI együttese eredetileg kamarakórus volt, amelyet jelenlegi vezetője, Helmuth *Rilling* alapított (a kórus megalakítása óta eltelt negyedszázad alatt további három vokális együttes vezetője lett). Nem kétséges, hogy ebben a kibővített összeállításban is azokat a vonásait őrizte meg a legkedvezőbb benyomást keltően az énekkar, amelyek korábbi, a-cappella működését jellemezhették: puha és igen kulturált hangzása egyaránt utal pallérozott énektudásra és a reneszansz, valamint kora-barokk énekkari stílus mélyen szántó ismeretére. Bach *21.* számú *kantátájának* előadását — a hibátlanul működő kamarazenekar és a virtuóz oboaszóló mellett — elsősorban ez a finom és nemes, lebegő könnyedségű és mozgékony énekkari produkció tüntette ki. Helmuth Rilling karmesteri erényei is ennek az előadásnak során mutatkoztak meg: nagyvonalú biztonsága, világos szólamvezetése, ritmikai pontossága. Ez az előadás élményszerűvé válhatott volna, ha a karmester énekes szólistáit ugyanolyan igényesen válogatja meg, mint vokális és hangszeres együttesének tagjait. E tekintetben azonban Helmuth Rilling beérte muzikális működelőkkel, akik — főként a két női szólista! — csak jelzésszerűen mímelték az éneklést, amint az a próbákon szokásos.

Ezek után nem is várhattuk, hogy Mozart *Requiemje* — a stuttgarti együttes műsorának második száma — jobban sikerül. A csalódást nem is a szólóénekesek okozták, hanem a kórus, amely — ellentétben a Bach-kantáta gondosan kiegyensúlyozott hangzásával — meglepő szervezetlenséget mutatott: a tenorszólam például következetesen túlkiabálta, elfedte a szopránt és ilyen módon a művet nem ismerő hallgató nem kaphatott hű képet Mozart utolsó alkotásának énekkari hangzásáról. De meglepetést keltett a karmester is, aki sajátságosan haiszolt tempókkal tette nyugtalanná, mind az áhítatot, mind a gyász hangulatát nélkülözővé a *Requiem* megszólaltatását.

BÁRDOS LAJOS nyolcvanadik születésnapját ünnepelte szerdán a Zeneakadémia nagytermének közönsége és a hangverseny népes előadógárdája. *Makláry* József köszöntő szavai vezették be a szép estet, amelynek hőse, az ünnepelt, valóban életművét láthatta viszont a pódiumon egymást váltó énekkarok, vezetőik és kitűnően összeállított, logikusan egymáshoz kapcsolódó műsorszámaik seregszemléje során. Meggyőződhetett arról, hogy a kisiskolásoktól a meglett férfiakig, KISZ-fiataloktól a női karig valamennyi korosztály és hangfaj számára eleven, anyagszerű, jól énekelhető és kitűnően hangzó műveket írt; tanúja lehetett annak az őszinte lelkesedésnek, amellyel e műveket dalosai megszólaltatják, karnagyaik — egykori tanítványai — odaadó és ihletett vezényletével a maguk és hallgatóik örömére zenévé formálják a frissen pergő, remek prozódiájú szövegeket. És megélhette minden alkotó álmát, azt, hogy üzenete közvetlen utat talált hallgatóihoz, műveivel betelni alig tudó, önfeledt közönségéhez.

A kicsinyek együttesét, a *Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola Énekkarát Lukin* László vezényelte, ugyanő írta a kórus által megszólaltatott művek java részének szövegeit is. E művek közül, mint legszínesebbet, a gyermekek képzeletére a legközvetlenebb eszközökkel hatót emeljük ki a *Négy földrész* című kóruspoémát. Az *EDOSZ Szilágyi Erzsébet Női Kara* műsortömbjéből az *Ave maris stella* átszellemült előadására emlékezünk a legszívesebben. A női kart *Mohayné Katanics* Mária vezényelte. A férfikarnak szánt dalok többsége népdalfeldolgozás volt, pattogó, hangulatos és jóízű énekelnivaló. Bárdos Lajos zeneszerzői arcképéhez talán a *Te vagy a legény* című kuruc fantázia adta a legjellegzetesebb vonásokat. A *Néphadsereg Művészegyüttesének Férfikarát Pődör* Béla és *Tóth* András vezényelte. A vegyeskart ez alkalommal a *KISZ Központi Művészegyüttes Énekkara* képviselte, *Lantos* Rezsőné és *Strausz* Kálmán vezényletével.

Ez az együttes műsorválasztásában a nagy lélegzetű, már-már szimfonikus igényű kompozíciókat részesítette előnyben, amelyek az anyagszerű és gazdaságos kifejezéssel élő zeneszerzői munka eredményei mellett a formálás szuverén biztonságát is felmutatták. A Nagy László versére írt *Tűzszivárvány* egyaránt bizonyult alkotói és előadói telitalálatnak.

MARK ERMLER vezényelte csütörtökön az *Állami Hangversenyzenekart*. Orosz műsort állított össze, Ljadov, Rachmaninov és Borodin műveiből. Ermler negyedszázada működik a moszkvai Nagy Színházban. Tapasztalt és igényes karmester, jó érzéke van a zenekari színek iránt és eleven képzelőerővel, ékesen szóló megjelenítő készséggel rendelkezik. Mindez Ljadov *Kikimora* című zenekari darabjának előadása során előnyösen mutatta be a szovjet karmestert a budapesti közönségnek. A *Kikimora* játékos és fantasztikus mesevilága után Rachmaninov *Második zongoraversenye*, a romantika — nem is a kései, hanem a nagyromantika — széles pátosza, áradó szenvedélye különös kontrasztként hatott, amelybe a karmester nem tudott átmenet nélkül beilleszkedni. Ezért válhatott bizonytalanná a zenekari kíséret *Fellegi* Ádám átütő erejű, mutatós szólója mellett. Valóban van valami archaikus ebben a gyönyörű versenyműben, amelyről lexikális tájékozottság nélkül senki sem találná ki, hogy századunk első évében keletkezett (Rachmaninov 1943-ban hunyt el!). Ezt az archaizálást valamelyest túlzásba is vitte a szólista, talán ezért nem találkozott a karmester felfogásával. Mark Ermler igazi nagy produkciója, a Ljadov-mű gondosan cizellált előadásához hasonló érett és meggyőző interpretációja Borodin *Második szimfóniája* volt. Bár a mű erre alkalmat nyújtott volna, a karmester kifinomult ízléssel került el minden nagy hangú heroizmust: azon fáradozott, hogy a szimfónia zenei anyagának gazdagságát, hangszerelésének hűlés mértéktartását, formálásának nemes arányait bemutassa — ez pedig teljes mértékben sikerült Mark Ermlernek.

Pándi Marianne

Megkezdődtek Japánban a magyar zenei hetek

Ránki Dezső zongoraművész kirobbanó sikerű tokiói hangversenyével csütörtökön megkezdődtek Japánban a magyar zenei hetek. December elejéig ötven koncertet adnak a magyar zenei élet kiváló képviselői.

Ránki Dezsőt a sindzsukui zenepalotában a hallgatóság többszöri ráadás ellenére is alig akarta leengedni a dobogóról. Mozart-, Schumann-, és Chopin-darabokból állt műsora. Ezután Japán nagyvárosaiban összesen huszonkilenc koncertet ad. Ez harmadik japáni turnéja. Főképp a japán fiatalok körében kivételes népszerűségnek örvend: Tokióban több száz fős tagsággal megalakult Ránki ifjú barátainak lelkes társasága, amely követi a virtuóz pályáját, gyűjti a róla írott hazai és külföldi kritikákat.

A magyar zenei hetek sorozatán Tokióban vendégszerepel majd *Ferencsik* János vezényletével az Állami Hangversenyzenekar és *Perényi* Miklós gordonkaművész. Erre az alkalomra az Egyesült Államokból hazalátogat a New Yorkban működő, hírneves japán Tokjo vonósnégyes, amely Bartók-kvartetteket fog előadni. A japán sajtó részletesen ismerteti a magyar művészeti programot, s megállapítja, hogy a zenei hetek megrendezése fontos állomás a magyar—japán kulturális kapcsolatok ígéretes fejlődésében.

Németh József képei

a Szolnoki Galériában

CSAK ÚGY LEHET beszélni Németh József festészetéről, ha vele együtt, sőt, előtte, Vásárhely festészetéről is beszél az ember. S nem azért kell így tenni, mert bárki dicsérte és bárki szidta volt eleddig Németh Józsefet, abban a dicséretben és abban a szidásban ott volt Vásárhely emlegetése; és viszont, bárki szólt bő húsz esztendeje jót vagy rosszat Vásárhelyről, az a jóba is, a rosszba is föltétlen beleértette azt, amit Németh József csinált. Hanem azért kell együtt emlegetni őket, mert valóban megvizsgálhatatlan Németh József művészete anélkül a fizikai és szellemi háttér nélkül, amit Hódmezővásárhely valósága és illúziója jelent.

Vásárhelyről szólva tehát először, ez a város és ez a művészközösség többször is töltött már be fontos szerepet a hazai művészet — legfőképpen pedig a magyar festészet — történetében. Valamennyi nagy periódusra nem szükséges most rámutatnunk. Németh József szellemi környezetét keresve elég, ha csak a legutóbbira utalunk: az ötvenes évek közepén történt újraalapításra, amikor a fiatal festők egy egész „évjárata" odaköltözött Vásárhelyre, azzal a feltett szándékkal, hogy hazát teremt magának. Nem szokás róla így beszélni, de amolyan szecessziófélé volt ez, kivonulás a fotografikus „realizmus" düledező várából a szabad levegőre. De: nem az impresszionisták szabad levegőjére. Ahhoz semmi közelséget nem éreztek Németh Józsefék, sőt, hazai változataihoz se vonzódtak; sejthetően elegük volt már az épphogy lezajlott Munkácsy kontra Nagybánya „pöböl", s abból is, hogy akár egyiket, akár másikat választva vállaljanak követelőző, továbbépítést váró hagyományt.

VÁSÁRHELY LEHETŐSÉGEI persze már a kezdet kezdetén sem Robinson szigetének lehetőségei voltak. Respektálni kellett a régi lakókat is, tekintetbe venni az élő hagyományokat és az élő kollégákat. Németh Józsefék azonban szívesen megtették, legalábbis műveikből — nem feltétlenül a legrégebbiekből! — ez olvasható ki. Például Németh félreérthetetlenül tanult Kohán Györgytől, nem ugyan festésmódot, annál jóval többet, a festésmód tartalmasságát, az általánosítás bátorságát és az elért eredmények következetes vállalásának és védelmezésének kötelességét. Más dolog, hogy ez a tanulás nem jelentett sohase „folytatást", nem tételezett a vásárhelyi piktúrában egy Kohán—Németh vonulatot.

Németh József — akárcsak társai — szélesebb felületen tapadt a hazai piktúra megelőző rétegeihez. Vessük itt közbe még egyszer: éppen ez volt a célja. Nem Munkácsy, nem Nagybánya, sőt, nem is az „Alföldi Festészet" folytatása, hanem a művészet egészének folytonossága.

Ebből az egészből, természetesen, sem Németh József, sem a többi letelepülő nem akarta kizárni Vásárhely szorosan vett művészhagyományait sem. Vállalta tehát Tornyait, Endre Bélát, vállalta a tágabb „Alföldet", s benne mindenekfölött Nagy Istvánt. De nem zárkózott mögéjük. Magatartásukat az ifjú vásárhelyiek inkább a magyar festészet általános érzelemvilágától engedték befolyásoltatni.

Vásárhely művészete, az ötvenes évek közepétől, Németh Józsefék keze nyomán is, e szándékok jegyében épült, s jelentett a hatvanas évek fordulójára határozott reménységet a realista festészet számára. És tíz év múlva, mégis, ez a művészet a viták kereszttüzében állt. Nem az elvont irányzatok előretörése miatt. Aki ezt állítja, tudatosan vagy tudatlanul, de elferdíti a tényeket. Vásárhely nem az absztrakcióval nem bírt versenyezni, hanem a változó valóság felgyorsult ritmusával volt képtelen lépést tartani az ideák falujától, majd a „tanyasirató" képektől valami határozott irányban továbblépni. És itt következett el a remélt közösségi megoldás helyett az egyéni „mítoszok" kialakulása Vásárhelyen.

AZ EGYÉNI MÍTOSZOK — magyarán mondva a tartalmilag is megokolni vágyott formarendek, kifejezési módszerek, a képi közlések egyéni (vagy egyéniesített) szókincsének és nyelvtanának kimódolása épp Németh Józsefnél látható meg egyébként a legtisztábban Vásárhely valamennyi festője közül. Amikor ugyanis ő felismerte, hogy a hagyományos paraszti élet ábrázolása többé nem a valóság tükrözése, sőt, még csak nem is a valóságos világ átételes megjelenítése, hanem egyenesen a múlt megidézése, levonta az egyetlen lehetséges konzekvenciát és lemondott róla.

És ekkor tette meg Németh József azt a logikus lépést, amiért a legtöbb szemrehányást kapta és amivel a legtöbb dicséretet aratta. „Szentté avatta" modelljeit. Madonnák lettek a parasztmenyecskékből, glóriás férfiak a parasztemberekből. Az anyaság és a munka felszenteltjei pedig, már ahogy a szentekhez illik, szépen kiléptek a mindennapi élet keretei közül. Úgy fogták a szerszámot, ahogy az attributumot szokás — és nem úgy, ahogy egy munkaeszközt; úgy ültek a parasztszoba karszékében, ahogy a trónusokon kell, és úgy borult a vállukra a suba, mintha a palástjuk volna. Új lényekké váltak evvel? Másokká. Másokká mindenesetre. Másokká, akiket meg kell szokni (mint az idegent a faluban), hogy megismerhetőkké legyenek, hogy ők maguk beszélhessenek, nem pedig az ellenük torlasztott elfogultságok.

ELFOGULTSÁG NÉLKÜL nézve ugyanis Németh József műveit a vásárhelyi tárlatok folyamatában, s különösen most, gyűjteményes bemutatójukon, a Szolnoki Galériában — a Damjanich Múzeum jól gondozott képzőművészeti kiállítóhelyiségében — meg kell állapítani: szépek és erősek ezek a kompozíciók. És nem a világtól való elidegenedettség, hanem éppenséggel a világgal való — a kifejezésért való — küzdelem eredményei.

Németh József ugyanis nem adta fel a maga programját és a program megvalósításáért vívott harcát. Hadd emlékeztessünk rá közbevetőleg: ezért lehetett éppen ő az egyik legteljesebb képskála felvonultatója a vásárhelyiek jubileumi tárlatán, a Műcsarnokban, a nyár elején. Sorbaálló művei most a Szolnoki Galériában is ezt bizonyítják.

Az út persze, amit végigjárt, s amit most végigkísérhet tárlatának látogatója, következetessége ellenére sem nyílegyenes, s nem csak győzelmek, vesztes csaták is kísérték. Németh becsületére legyen mondva, ezeket is vállalja. Persze teheti, neki még a vesztes csatái is tanulságosak, még a nem sikerült képei — például a *Vízsugár* — is jók, még a megfutásai is jó festményt szülnek — a „szent" munkálkodók sorozatait, a *Subás Madonná*-t, a *Triptichont* sok más között —, még a megfáradásai is erősek — tanú rá motívumait kompiláló gobelinje, az *Évszakok*.

Különösnek látszó, de logikus fordulat, hogy Németh József az utóbbi két-három esztendőben egy másik festménytípus, a zsáner segedelmével igyekszik feloldani alakjainak nehezülő mozgását, szertartásosodó világát. Ennek gyümölcsei — a *Fatelep* és a *Didergők* mindenekelőtt — nagyon biztatóak. Más munkák azonban — így a *Merengő*, a *Beszélgetők holdfénynél*, a *Tavasz* — a határaira és a veszélyeire figyelmeztetnek. Például arra, hogy elég akár egy csipettel több érzelem, máris érzelmessé válik a mű. Hogy elég egy kicsivel is tartózkodóbb magatartás a kelleténél és máris hamisság kozmál a legtisztább szándékkal kezdett munkában is.

De ne feledjük, végül is Németh József magát vállalta ezzel a választással, akárcsak a többivel mind ez idáig. S láthatólag szüksége volt rá — eredményei mindenesetre ők igazolják.

h.

Óvári Miklós az Írószövetségben

Óvári Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KB titkára pénteken részt vett az Írószövetség választmányának ülésén és időszerű politikai kérdésekről tájékoztatta a szövetség vezető testületét. Előadása után hozzászólásokra, kérdésekre válaszolt.

Fogadás a Hotel Ifjúságban

Maróthy László, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KISZ KB első titkára pénteken fogadást adott a szocialista országok közoktatási minisztereinek tanácskozásán részt vett külföldi ifjúsági delegátusok tiszteletére. A Hotel Ifjúságban rendezett baráti találkozón jelen volt a KISZ központi bizottságának több titkára is.

Befejeződött a bajai építészeti triennálé

Pénteken befejeződött Baján az építészeti triennálé. 13 előadás hangzott el, valamennyi a kisvárosok szebb és korszerűbb fejlesztésének lehetőségeivel foglalkozott, különös tekintettel a rekonstrukciós feladatokra, kisvárosaink városszerkezetére, régi patinájára.

A kétnapos tanácskozás végén dr. *Ábrahám* Kálmán építésügyi és városfejlesztési miniszter mondott zárszót. Hangsúlyozta: egyre sürgetőbb feladat *az építészet törekvéseinek és a társadalom igényeinek minél tökéletesebb egyeztetése.* A lakás és középületek építése mellett nagy súlyt kell helyezni a hozzá tartozó környezet, a terek, és más, városegyüttest formáló létesítmények megteremtésére. Az infrastruktúrát a főfeladattal azonos szinten és rangban kell tervezni és megvalósítani.

Baranyai kiállítás Eszéken

Eszéken, Pécs jugoszláviai testvérvárosában pénteken Baranya megyei mezőgazdasági és élelmiszer-kiállítás nyílt, viszonzásul a szlavóniai vállalatok tavalyi hasonló jellegű pécsi rendezvényének.

A megnyitón részt vett dr. *Román*y Pál mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter, Baranya megye küldöttsége, és *Halász* József, a Magyar Népköztársaság belgrádi nagykövete. Jugoszláv részről jelen volt Milovan *Zidar*, a mezőgazdasági szövetségi bizottság elnöke (miniszter) és a horvát köztársasági kormány képviselői, dr. Marijan *Strbasics* mezőgazdasági, élelmiszeripari és erdészeti miniszterrel az élen.

Az ünnepélyes megnyitón, az eszéki várban magyar részről dr. *Dénes* Lajos mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes, jugoszláv részről pedig Luka *Radojcsics*, a szövetségi mezőgazdasági bizottság alelnöke mondott beszédet.

A kiállítást tudományos program egészíti ki, ennek keretében a két ország szakemberei megvitatják a haltenyésztésben és a szójatermelésben szerzett tapasztalataikat.

Véget ért Egerben az Intergeotechnikai tanácskozás

A magyar szakemberek nemzetközileg elismert, jelentős eredményeket értek el a földtani kutatásoknál használható műszerek fejlesztése és alkalmazása terén. A többi között ezt állapította meg a KGST Intergeotechnika nevű szervezete meghatalmazottainak tanácsa október 16-a és 19-e között Egerben. Az ülésszakon Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, az NDK, Románia, a Szovjetunió delegátusai vettek részt.

Az egri tanácskozáson a kutatások eddigi eredményeit összegezték, jóváhagyták a szervezet 1980—1981. évi munkatervét és a szakemberképzés 1980-ra szóló programját.

Az Intergeotechnikai szervezet meghatalmazottai tanácsának ülése pénteken a megállapodásokat rögzítő jegyzőkönyvek aláírásával zárult.

Aczél György és Marjai József fogadta dr. Hannes Androscht

Az osztrák alkancellár nyilatkozott megbeszéléseiről

Aczél György, a Minisztertanács elnökhelyettese pénteken a Parlamentben fogadta a hivatalos látogatáson hazánkban tartózkodó dr. Hannes *Androsch* osztrák alkancellárt, szövetségi pénzügyminisztert.

Ugyancsak pénteken fogadta az osztrák alkancellárt *Marjai* József miniszterelnök-helyettes.

A szívélyes légkörű találkozókon részt vett *Faluvégi* Lajos pénzügyminiszter és dr. Johann Josef *Dengler*, az Osztrák Köztársaság budapesti nagykövete.

Dr. Hannes Androsch osztrák alkancellár, szövetségi pénzügyminiszter nyilatkozott az MTI munkatársának magyarországi tárgyalásairól.

Elmondta, hogy vezető magyar személyiségekkel a két ország kapcsolatainak fontos kérdéseit, köztük *a kereskedelem, a kooperáció, az idegenforgalom* fejlesztésének módjait vitatják meg.

— A magyar—osztrák külkereskedelmi forgalom jó néhány évig szinte ugrásszerűen bővült, az évtized közepe óta azonban stagnálás tapasztalható, ami a kedvezőtlen világgazdasági folyamatokkal is összefügg — mondotta. — A mostani tárgyalások rávilágítanak arra, hogy jó lehetőségek kínálkoznak az együttműködés bővítésére. Mindenekelőtt a lehetséges kooperációkról van szó, amelyek egyebek között az energiaellátás javításában is számottevő segítséget nyújtanak a két országnak. Már huzamosabb ideje eredményesen működünk együtt az energiacserében, vagyis az egymástól eltérő csúcsidőszakokban bocsátunk egymás rendelkezésére villanyáramot. Ezt a módszert tovább akarjuk fejleszteni. Megoldást keresünk arra is, hogyan működhetnénk együtt így a mindkét ország energiaellátását szolgáló erőmű létrehozásában, amelyhez az osztrák határ közelében levő Torony község környékén felelhető lignitet használnák fel. Az együttműködés olyan formájának lehetősége is felmerült, hogy Magyarország bauxittal, illetve nyersalumíniummal törlesztene osztrák energetikai beruházásokat.

— Ami a két ország idegenforgalmát illeti: a fejlődés igen jelentősen megindult, s ennek folyamatát tovább szeretnénk gyorsítani. A forgalom növekedéséhez különösen jó feltételeket teremtett a vízumkényszer megszüntetése. Ausztria kész közreműködni abban, hogy megnövekedjék a határállomások áteresztőképessége. Szó van egyebek között arról, hogy Hegyeshalomnál új terelőutat nyitnának azok számára, akiknek nincs szükségük vízumra, különválasztva őket a vízumvizsgálatra várakozóktól. Ausztria érdekelt abban, hogy minél több külföldi, köztük magyar turista keresse fel.

— Közösen vizsgáljuk Ausztria közreműködésének lehetőségét magyarországi utak, vasutak építésében. Ez a téma számunkra nem problémátlan, mert az osztrák közvéleménynek egy része kifogásolhatja, hogy erőforrásainkat miért más országokban, miért nem otthon hasznosítjuk, más oldalról viszont előnyös lehet Ausztria számára, hiszen az ilyen munkák szabad osztrák építőipari kapacitást köthetnek le.

— A két ország kapcsolatait természetesen nem szakíthatók ki a világgazdasági folyamatokból. Úgy vélem, hogy ennek ellenére jó feltételei vannak az osztrák—magyar gazdasági kapcsolatok bővülésének. Erről győztek meg budapesti tárgyalásaim eddigi tapasztalatai is — mondta az osztrák alkancellár.

Befejeződtek a magyar—kubai gazdasági tárgyalások

Jegyzőkönyv aláírásával pénteken befejeződött a magyar—kubai gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési bizottság 9. ülésszaka. A jegyzőkönyvet az Országház delegációs termében *Szekér* Gyula és Jose Ramon *Fernandez* miniszterelnök-helyettesek, az együttműködési bizottság társelnökei írták alá.

A bizottság megállapította, hogy a két ország együttműködése az elmúlt ülésszak óta *tovább fejlődött*. Kedvezően alakul az árucsere-forgalom. Az 1976—80-as évekre megkötött árucsere-forgalmi egyezménnyel, valamint az 1978—1980. évi előirányzatok bővítéséről szóló megállapodással összhangban, ez évre közel 75 millió rubeles forgalmat irányoztak elő. Hazánk részt vesz a kubai autóbuszgyártás fejlesztésében is, részegységek szállításával.

Az ülésszakon áttekintették az együttműködés időszerű kérdéseit; a több ország részvételével folyó nikkelhasznosítási, valamint a gyógyszeripari együttműködést, a Ciro Redondo vágóhídi rekonstrukcióval összefüggő munkákat, valamint egyes ipari berendezések kooperációs gyártására vonatkozó javaslatokat. Az együttműködés továbbfejlesztésére határozatokat fogadtak el.

Az ülésszak kedvezően értékelte a műszaki-tudományos együttműködést és jóváhagyta az albizottság 12. ülésszakának tevékenységét. Az erről szóló jegyzőkönyvet *Székács* Imre, a TESCO vezérigazgatója és Manuel *Garcia* távközlési miniszterhelyettes írta alá. A jegyzőkönyv szerint, az idén 65 százalékkal több kubai tanul hazánkban, illetve magyar szakértő utazott Kubába, mint egy évvel korábban. Jövőre 200 kubait fogadnak felsőoktatási intézményeink és 35 magyar szakember utazik a távoli baráti országba. A következő évekre szólóan 29 együttműködési témát is meghatároztak a különböző népgazdasági ágakban, azokon a területeken, ahol a magyar ipar megfelelő segítséget nyújthat Kubának.

Jose Ramon Fernandezt pénteken fogadta *Aczél* György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese. A szívélyes, baráti hangulatú találkozón részt vett Szekér Gyula, valamint *Kornidesz* Mihály, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője.

A kubai küldöttség látogatást tett a győri Magyar Vagon- és Gépgyárban, a Bábolnai Állami Gazdaságban, a Magyar Hajó- és Darugyárban, az Ikarus székesfehérvári gyárában és a Budapesti Műszaki Egyetemen.

A kubai küldöttség programjaiban részt vett José Antonio *Tabares Del Real*, Kuba budapesti nagykövete.

Az együttműködési bizottság 9. ülésszaka alkalmából Kuba budapesti nagykövete fogadást adott.

Sarlós István Debrecenben

Sarlós István, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára baráti látogatást tett Debrecenben dr. *Bartha* Tibor református püspöknél. A találkozón jelen volt *Miklós* Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke.

Puja Frigyes és Oskar Fischer táviratváltása

A hazánk és az NDK diplomáciai kapcsolatai felvételének 30. évfordulója alkalmából *Puja* Frigyes külügyminiszter táviratban üdvözölte Oskar *Fischert*, a Német Demokratikus Köztársaság külügyminiszterét. Az üdvözletet az NDK külügyminisztere hasonló tartalmú távirattal viszonozta.

Az évforduló alkalmából Puja Frigyes pénteken ebédet adott a Külügyminisztérium Dísz téri vendégházában. Az ebéden jelen voltak: Rudolf *Rossmeisl*, az NDK budapesti nagykövete és a nagykövetség több diplomatája, valamint a Külügyminisztérium vezető munkatársai.

Belga békemozgalmi vezető látogatása

Sebestyén Nándorné, az Országos Béketanács elnöke pénteken fogadta Ignace *Lindemanst*, a Szakszervezetek Országos Tanácsa vendégeként hazánkban tartózkodó belga Keresztény Szakszervezetek Szövetsége küldöttségének tagját, a flamand békeszervezet elnökét.

Sebestyén Nándorné tájékoztatta a belga vendéget az OBT tevékenységéről, soron következő akcióiról, s a belgiumi európai biztonsági és leszerelési fórum előkészítéséről. A belga békemozgalmi vezető ismertette a belga békemozgalom munkáját, melyben különösen aktív szerepet játszik a katolikus papi békemozgalom, s szólt az ENSZ leszerelési világhete alkalmából szervezendő rendezvényeikről.

Ignace Lindemans ezt követően látogatást tett az OBT katolikus papi békebizottságánál is.

Kitüntetési ünnepség

*Ton Duc Thang*nak, a Vietnami Szocialista Köztársaság elnökének rendelete értelmében Barátsági Érdemrendet adományoztak öt magyar felsőfokú oktatási intézménynek. Az érdemrendet a vietnami tudományos, műszaki és mezőgazdasági szakemberképzésben, illetve továbbképzésben kimagasló érdemeket szerzett Budapesti Műszaki Egyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem, a Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskola, valamint a nemzetközi előkészítő intézet kapta. A kitüntetéseket *Nguyen Phu Soai*, a VSZK budapesti nagykövete adta át pénteken a nagykövetség épületében. Az ünnepségen jelen volt *Nguyen Thi Binh* asszony, a VSZK oktatási minisztere is.

Tanácselnökök értekezlete a Parlamentben

Pénteken a fővárosi, a megyei és a megyei városi tanácsok elnökei értekezleten vettek részt, amelyet *Papp* Lajos államtitkár elnökletével tartottak a Parlamentben. A tanácskozáson részt vett és felszólalt *Rácz* Sándor, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője, *Szabó* István, a TOT elnöke és *Szlamenicky* István, a SZÖVOSZ elnöke.

Élénk alkotó eszmecsere bontakozott ki a tanácsok és a szövetkezeti szövetségek kapcsolatáról, együttműködéséről. *Rév* Lajos, az OKISZ elnöke az általános tapasztalatokat összefoglalva az együttműködés jó és még döcögő oldalaira is rávilágított. Példás együttműködés bontakozott ki a tervező munkában, a területfejlesztési tervek formálásában, a munkaerőgazdálkodás, a lakossági ellátást szolgáló fejlesztések egyeztetésében.

Buda István államtitkár, az OTSH elnöke a testnevelés és a sport továbbfejlesztésének időszerű feladatait vázolta. Elsőrendű feladat — hangsúlyozta — *az iskolai testnevelés és a tömegsport feltételeinek javítása.* Ám — fűzte hozzá —, tekintve, hogy anyagi lehetőségeink végesek, ezen a területen is sürgető feladat a takarékosabb, ésszerűbb „gazdálkodás". Vagyis a meglevő művelődési otthonok és sportlétesítmények több irányú kihasználása.

Újabb korosztályt, a dolgozók táborát is bekapcsolják 1980. január 1-től a tömeges testedzésbe játékos vetélkedésbe. Meghirdetik a „munkahelyi olimpiát", amely reményeken az üzemi sportmozgalom népszerű formája lesz. Ami a versenysportot illeti, napirenden van a sportágak távlati és öt évre szóló differenciált fejlesztési tervének kidolgozása.

A tanácselnöki értekezlet ezután egyéb témákat tárgyalt.

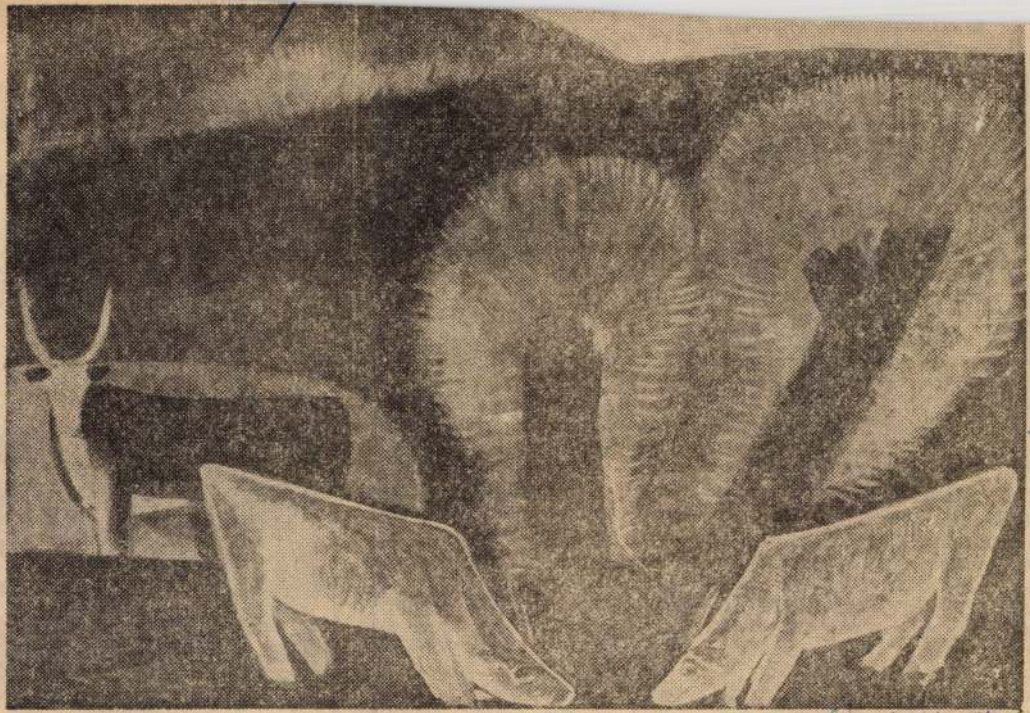

Németh József: Itatás

Nemeth József

Neporava, 1947. dec. 31

got. Maga szabadságra vágyik. A tantestületben nincs szabadság, belátom. Itt rend van. Ezeréves rend. Menjen az irodalomba... Ne törje magát itt bagóért.

Lajos elment az irodalomba. Kritikákat írt, mini eszszéket, hangjátékokat, népszínműveket, gyermekmeséket — mennyit csúszkált, menynyit bukdácsolt! Nem beszélve arról, hogy úgy tetszett neki, félrevezette az igazgatója: az irodalomban is be kellett tartani a rendtartást, a határidőket, itt is volt tanmenet és faliújság. Lajos borzongott a hóban, ahogy ezekre gondolt, de csak megvetette a lábát, autóban pihentetett lábát a Törökvészen és az irodalomban.

De most, szerencsétlenségére, kocsija sem volt. Minden összejön, ahogy szokták mondani. A kocsi kipufogója leszakadt, az ablaktörlő pálca levált. Ezért vitte a szerelőhöz a kocsit — már nem látott ki az ablakon. Épp most, amikor a szerkesztőségbe kell rohannia, hogy megbeszélje a szilveszteri számba írt novelláját. Két óra késéssel állí-

a francia csizmában, fejében a lerombolt magyar várakkal, a tanmenetet tartó faliújság-irodalommal. Tarasconra gondolt, ahol még mindig épségben áll az erődítmény, legalábbis októberben így látta, pulykamellek jártak a fejében, esküvői torták és fényképek, olajkályhák, bojlerek, albérleti díjak, kölcsönpénz, ventillátorok, kipufogók...

Elvágódott. A francia kiscsizma nem tartotta tovább, hasra vágódott a jeges hóban. Elfeküdt, mint a rongy. A hóban markolászott a keze, a csizma sarkával próbálta újra megvetni a lábát, nagy nehezen föltápászkodott. — Ha eltört, akkor már hazáig se tudok elvánszorogni. Valami vidámat. A francia történelemben ilyen csizmát csinálni!

A kis villanykályha melegénél körmölte a szilveszteri novelláját. Sehogy sem tudta elkezdeni. Az első mondat, legalább az első mondat eszébe jutna, vagy ugrana. Akkor majd írna. De — ezeket írja meg? Szilveszterre? Hogy anyja súlyos beteg, Magyarországot a török dúlta, a veséje leszakad, a lánya esküvőjére már nincs egy fillérje

Some

1021

Németh József világa

Németh József a mai vásárhelyi festészet kiemelkedő, meghatározó egyénisége, egyben egész mai festészetünk kiforrott, megtalált egyéni útján következetes hűséggel haladó alkotója. Mint a vásárhelyi festőiskola középgenerációjának, derekhadának számos művésze (Szalay Ferenc, Kajári Gyula, Fekete János) nem helyben, sőt nem is az Alföldön született, hanem a Dunántúlról indult, Somogy megyéből került az 50-es évek kiterjedt, és jószemű tehetség felfedező mozgalmának útján a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Szőnyi István iránymutatásával végezte tanulmányait. Szőnyi hatása nemcsak a mesterség elsajátítható ismereteinek átadásában, hanem emberségének, jellemének kivételességében is érvényesült. A szakmai tisztesség, az elmélyülés, a könnyű siker csábításával szembeni ellenállás Németh egész eddigi életútjában, Szőnyitől átsugárzóan, meghatározó jelentőségű.

Először a Képzőművészeti Főiskola Nyári Művésztelepének tagjaként került Hódmezővásárhelyre. Azután a város művészeti hagyománya, jószóban nem szűkölködő emberi légköre, és az itt kínálkozó alkotói feladat állandó jelleggel kötötte ide.

Főiskola utáni induló évei-nek munkáin még érezhető mestere hatása: színskálája halvány, visszafogott, és tartalmilag még fellelhető a leíró jelleg is. Az 50-es évek végén találja meg a tömörítésnek, összefoglalásnak, a rá jellemző mély színeknek és sajátos dekorativitásnak azt az individuális formáját, mely biztosítja rangos helyét mai festészetünkben. Lényegláló képessége néhány hangsúlyos rész kiemelésével, tömondatosan egyszerű, summázott formákkal, a sík felületek megmunkáltságával szól hozzánk. Már korai korszakának egyik kiemelkedő művében a „Takarmányos szakér"-ben látványon túli világképpé áll össze mondanivalója. Nemcsak szekérről és emberről, nem is csak állatról és tájról, hanem együtt életről, sorsról vall e művében is. Munkásságának

Asszonyok

értékelésénél nagyon gyakran találkozunk — teljesen indokoltan — az emberközpontúság fogalmával. Ez nemcsak abban igazolódik, hogy az ember szinte minden művén jelen van, hanem abban is, ahogyan az embert tisztelettel, együttérző szeretettel övezi. Munkássága, festői világa, az ember-természet, ember-eszköz, ember-állat koordinátarendszerbe jórészt elhelyezhető. Általában nem mond le arról, hogy ne csak az arc, hanem az egész emberi alak, alkat, az egész test által szóljon megjelenítettjeiről. A kép közeppontjába helyezett és a felület jórészét kitöltő parasztemberei, pásztorai méltóságteljesek, sőt nyugodtan mondhatjuk, hogy fenségesek. Tartásuk és egész lényük etikai értékek hordozója. Subájuk, szűrjük fejedelmi palástként simul rájuk. Ezek a parasztemberek már nem a megalázott, megnyomorított jobbágyok és lázadó agrárproletárok, hanem helyhez kötődő, de egyben egyetemessé vált nagy E-vel írt Emberek. Emberábrázolásának gazdagságát a hódmezővásárhelyi tanácsháza házasságkötő-terme részére készített 12 képe is tükrözi. Az egységesen megszabott hosszúkás méret ellenére elkerülte a sémát, és az önismétlést. Líra és komolyság, érzelmek és szigorú rend érvényesülnek alakjaiban.

Sajnálatos, hogy Németh József közösségi művészete és mondanivalója csak ritkán kapott megfelelő teret. Ezek egyike a kiskunhalasi párthház részére készített Évszakok című gobelinje, mely egész eddigi munkásságának összefoglalása. A különböző emberi tevékenység teljes tartalmi-formai egységet alkotnak. Jól használta ki ezen a falikárpiton a textil és szövés kínálta lehetőségeket, bújkáló, apró kék reflexek finomítják, gazdagítják ismert komoly színvilágát. Szívesen mutatja meg az embert munkaeszközével, ember és világ kapcsolatának jelképi szintjére emelten. A gereblye hegyes fokai még támadó éllel feszülnek a meg nem értő környezettel szemben egyik korai művén. Tíz évvel későbbi festményén ugyanez az eszköz már védi, óvja a boglya tövébe húzódó, alvó mezei munkást. Az ember és állat közötti kapcsolat szintén foglalkoztatják Németh Józsefet. Ez az együttélés és kapcsolat nála mindig „barátil" „küzdőtársi". E munkának rusztikus egyszerűsége, tisztasága a barlangfestmények erejét és ősi misztikumát idézik.

Vasvillát, kaszát maga előtt tartó, arra támaszkodó emberalakjai festői eszközökkel szólnak arról, hogy az élet munka és harc. Karakter érzékenységét az erőteljes kontúr összefoglalásra épített Mári-portréban és néhány szuggesztív önarcképében látjuk. Egységes életművén belül motívum- és gondolatgazdagodást jelentett indiai útja, érvényes ez emberi elmélyülésére és dekorációs eszköztárának bővülésére egyaránt. Az általa szívesen használt olajtempera mellett kisebb méretű munkáit pasztellel oldotta meg. A tiszai ártér új szépségeivel — köztük a kora tavaszi fűzfák vörösbarna foltjával, a lemenő nap izzó korongjának erejével, a fűzek mozgalmas architektúrájával — ismerkedhetünk meg e művei által. Munkásságának sokrétűségét, széles ívét mutatja, hogy szívesen fordult a kortársi festészetünk által eleggé mellőzött női akt felé is. E rajzaiban az egészséges erotikát, a fiatal test feszülő érzékiségét hangsúlyozta. Aktfestményein viszont inkább az életet továbbvivő, széles, telt, anyás formák képezik mondanivalója lényegét.

Kaszás ember

Művészi munkásságának elismerését a helyi kitüntetéseken, munkajutalmakon túl 3 Munkácsy-díj is bizonyítja. Németh József ez évben zárja életútjának ötvenedik évét, és alkotó ereje teljében, pályaíve új, emelkedő szakaszába vetett bizalommal várjuk jövő évtizedeinek alkotásait.

DÖMÖTÖR JÁNOS

Naplemente

Németh József 1928. október 3-án született Szennán. Cikkünkkel a most ötvenedik évét elért művészt köszöntjük.

Kulturális melléklet

Társadalomtudomán

SZABAD NÉPE
MAGYAR
SZABADELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
Telefon: 337-748, 340-726
CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
1978 OKT 7

Könyvszemle

Leonyid Brezsnyev memoárjai

KÖNYVESBOLTOKBAN A „KIS FÖLD" ÉS AZ „ÚJJÁSZÜLETÉS"

Két kis terjedelmű visszaemlékezés került a napokban a könyvesboltokba. Leonyid Brezsnyevnek, az SZKP KB főtitkárának, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnöksége elnökének memoárjait *„Kis föld"* és *„Újjászületés"* címmel adta ki közösen az ungvári Kárpáti Kiadó és a Kossuth Könyvkiadó. Szerény külsejű könyvecskék, összesen alig több mint száz oldal a terjedelmük. A tárgy azonban, melyről az írások megszülettek, nagy jelentőségű.

Leonyid Brezsnyev, aki már a háború kirobbanása előtti években jelentős pártfunkciót töltött be, 1941 nyarának legforróbb napjaiban került a harcoló hadseregbe, s a 18. hadsereg kötelékében végigjárta a háború poklát — a Kaukázus előhegyeitől Prágáig. A pártfunkcionárius a hadseregben politikai munkás — komisszár lett.

*

A Kis föld az SZKP KB főtitkárának visszaemlékezése, a pártmunkás-komisszár memoárja, arról az időszakról szól, amelyet, mint a hadsereg politikai osztályvezetője töltött a „Kis földön", azon a kicsiny földdarabon, amelyet a németek által megszállt Novorosszijszk közelében foglaltak vissza. A könyvnek nem célja, hogy méltassa ennek a műveletnek a katonai értékét, elsősorban az emberről, a szovjet katonáról szól, aki életét nem kímélve küzdött a szülőföld harcban visszaszerzett, bombák, lövedékek által barázdált kicsiny darabkájáért.

A németek hatalmas erőket vetettek itt be, hogy megsemmisítsék, tengerbe szorítsák a „Kis föld" védőit. Végtelenül megnehezítették a harcosok utánpótlását. Az életveszélyben osztozott Brezsnyev ezredes is. 1943. április 17-én, amikor a frontra tartott, német torpedó elsüllyesztette a hajót, amelyen utazott. Az SZKP KB főtitkára meleg szavakkal emlékezik vissza Zmoda törzsőrmesterre, aki talán az életét mentette meg.

A harcok hevességét jellemzi az adat: a „Kis föld" minden egyes védőjére 1250 kilogramm lövedék, bomba jutott. „Időm java részét én is a Kis földön töltöttem — írja Leonyid Brezsnyev —, így hát a gyilkos fém e kilogrammjaiból valamennyit nekem is szántak."

L. Brezsnyev háborús visszaemlékezéseinek javarészét az emberekre való emlékezés tölti meg. Felsorolja azokat a kiváló férfiakat és nőket, akik kiállták a pusztító napokat, azokat, akik végigküzdötték a 250 gyilkos napot. Közöttük is sokat foglalkozik hajdani legközvetlenebb munkatársaival, a politikai tisztekkel, a frontújság munkásaival. A háborús memoár vallomás a szovjet emberről, aki a legnehezebb pillanatokban sem veszíti el emberségét, szeretetét társai iránt. A pártmunkás Leonyid Brezsnyev így foglalja össze tapasztalatait: „A hadseregben az a jó politikai tiszt, akit körülvesznek az emberek, aki pontosan ismeri hangulatukat, szükségleteiket, álmaikat, aki önfeláldozásra, hősiességre ösztönzi őket. És ha figyelembe vesszük, hogy mindig is a harci szellemet tartották a hadsereg ellenállóereje legdöntőbb tényezőjének, akkor a háború éveiben épp a politikai tisztre bízták a legélesebb fegyvert. A katonák szívét és lelkét edzette ő, enélkül sem harckocsik, sem repülőgépek nem biztosították volna győzelmünket."

*

A háború véget ért, azonban a küzdelem nem fejeződött be. Leonyid Brezsnyevet a párt az újjáépítés frontjának egyik legfontosabb paracsnoki posztjára állította: [illegible] Zaporozsjében, a dnyeperi

jubileumára

Emlékezés a hetvenéves vásárhelyi Iparos Daloskörre a zenei világnap alkalmából

Lassan több nemzedéknyi múltba merül az az idő, amikor közművelődésünk hordozói nem államilag létrehívott és fenntartott intézmények voltak, hanem különböző foglalkozási ágak, egyházak, kerületek egyletei, olvasókörei, műkedvelő csoportjai. Voltaképp öntevékeny társulások voltak ezek, amelyeket kisemberek lelkesedése, a kisközösségek csoportöntudata, illetve egy-egy kiváló vezető személyes varázsa tartott életben. Meglehet, hogy átlagukban kezdetlegesebbek voltak a mai formáknál, mégis tisztelettel kell rájuk emlékeznünk, hiszen övelük indult a városok közművelődésének története. Büszkék lehetünk munkájukra, eredményeikre, és tanulhatunk is tőlük egy és másban. A mai zenei világnap alkalmából illőnek tartjuk, hogy megemlékezzünk a vásárhelyi Iparos Daloskör alakulásának 70. évfordulójáról.

NAGY LÉTSZÁMÚ, koncertképes világi zenekar századunk első évtizedéig csak egy volt Vásárhelyen, a Városi Dalárda, ez azonban kizárólag értelmiségiekből: városi tisztviselőkből, tanítókból, kántorokból stb. állt. Úgy is nevezték, hogy „úri dalárda".

Az értelmiség után — szervezettség, műveltség és anyagi eszközök dolgában — a második helyen az önálló kézműiparosság állt a városban. Szervezetüket, az Iparegyletet már 1867-ben létrehozták. Érthető, hogy itt merült fel az újabb vásárhelyi énekkar megalakításának a gondolata. Az egyleti elöljáróság 1908 őszén hozza meg a határozatot. Százötven jelentkezőből a hangpróbák után harminckét működő és számos pártoló tagot vesznek fel. Az első elnök *Hegedűs* János kéményseprő, a karnagy *Pelle* József polgári iskolai ének- és zenetanár. Egy egylet — vagy dalárda — alapítása díszes külsőségekkel járt akkoriban, így a Daloskörét is, nagy társadalmi megmozdulás volt, úgynevezett zászlóbontó ünnepéllyel, templomi szertartásokkal és bőséges áldomással.

A Daloskör első szereplése pár héttel a megalakulás után, ugyanannak az évnek a szilveszterén volt, amikoris az elaggott iparosok javára rendeztek műsoros estet az egyletben.

Az elnökség összetétele hamarosan módosult: a karnagy 1911-ben *Bognár* Rezső újtemplomi kántor lett, az elnöki tisztségbe pedig egy évvel később *Kalmár* Zsigmond rostagyárost választották. Ennek a két személynek a beválasztása meghatározó jelentőségű volt a Daloskör előtt álló évtizedekre. Kalmár Zsigmondban lelkes ügyszeretete mellett példátlan bőkezű mecénást nyertek. Bognár Rezső, akinek az élete, művészi tevékenysége külön fejezetet érdemel a város megírandó zenetörténetében — finomlelkűsége, szeretetreméltósága csak Endre Béláéval mérhető — a kezdetektől fogva a legnagyobb tisztelettel és szeretettel vette körül a Daloskört. Ő volt az, aki a kezdeti nehéz időkben, amikor a tagok fizetése elmaradozott, a saját zsebéből fizette ki a zenekart. Ő volt az, aki a Daloskör minden rendezvényén, a dalárdák meghívásával rendezett hangversenyeken, a dalárdák meghívásával rendezett hangversenyeken jól sikerült dalostalálkozón, a dalárdák meghívásával rendezett hangversenyeken, a dalárdák meghívásával rendezett hangversenyeken jól sikerült dalostalálkozón, a dalárdák meghívásával rendezett hangversenyeken, a dalárdák meghívásával rendezett hangversenyeken jól sikerült dalostalálkozón, a dalárdák meghívásával rendezett hangversenyeken, a dalárdák meghívásával rendezett hangversenyeken jól sikerült dalostalálkozót.

Saját rendezvényeik során a legnagyszerűbb az 1930-as Első Országos Iparos Dalosverseny volt. E rövid írás keretében képtelenség csak a jobb szerepléseikről is megemlékezni, kettőről azonban még szót kell ejteni. Az egyik, a legnagyobb közönségsikerük, az 1923-as fővárosi szereplés volt, a Budai Dalárda jubileumi ünnepélyén. A rangos nagy karokkal telitűzdelt műsorban az ilyen „vidéki iparosféléknek" meglehetősen szűkre szabták az idejét, ám a vásárhelyiek olyan hatást váltottak ki, hogy a tomboló közönség valóságos párbajt vívott a rendezőséggel, és úgy erőszakolta ki, hogy a Daloskör ismételhessen. A legszebb trófeájukat Pécsett nyerték 1934-ben, egy istennőt ábrázaló súlyos bronzszobrot. A féltve őrzött díjat a vonaton sem tették le, az ölükben hozták felváltva hazáig. (A néhány még élő régi iparosdalos nagy fájdalmára ez a szobor valahogy elkallódott a

Mozart- (A vihar), *Wagner-* (A zarándok kórus), sőt egy *Kodály*-mű is, a *Bordal*, mely utóbbihoz emlékezetes soproni győzelmük fűződik. A „slágerük", a legnagyobb sikerszámuk a *Volga-dal* volt.

JÓ ISKOLA is volt a Daloskör. Nem egy később nevessé váló énekest, karnagyot nevelt ki és adott át más együtteseknek. Náluk kezdett *Tóth* Lajos kovácssegéd, a későbbi kántor-karnagy, majd Operaház magánénekese; *id. Janovics* István cipészmester, utóbb szintén kántor-karnagy; *Losonczi* Endre, a Városi dalárda legendás tenorszólamának egyik erőssége. Igaz, a Daloskör is vett át embereket kisebb karokból. Így került Bognár Rezső keze alá *Mindszenti* (Misán) István, a későbbi népszerű rádióénekes a Törekvés dalárdából, *Gyuricza* József pedig az Általános Munkás Dalegyletből.

Emberileg is nevelt a Daloskör. Szemben a Városi dalárda Bacchus, a szőlőlé istene iránti megkülönböztetett [illegible]

1021

Németh József festői világa

● Bevonulnak a harangok.

Amikor 1951-ben — nyolc testvér közül József, a hetedik és egyúttal a legkisebb fiú — vándorbotot vett a kezébe, s tarisznyáját megrakta a számadójuhász nagyapa, a néhány hold földön gazdálkodó és ács-bognár foglalkozást is folytató édesapa örökségével, továbbá „Somogy ország" kaposszerdahelyi szögletében átélt gyermek- és ifjúkor élményeivel, ez volt az a „hamuba sült pogácsa", a felemelkedni vágyó legkisebb gyermek útravalója, amivel a művészpályán elindult. Plebejus szemlélettel, ősiségének és hovatartozásának az áthághatatlan tudatával kezdte a pályát s erről az útról azóta sem tért le, magatartásának és művészetének ez lett a meghatározója.

Később is érték természetesen olyan hatások, amelyek alakították művészetét. Nagy hatással volt rá az ötvenes évek első felében a Képzőművészeti Főiskolán mestere, Szőnyi István, 1957-től második otthona, a „Tisza-parti Firenze"-ként sokat emlegetett Hódmezővásárhely, találkozása Nagy István művészetével, továbbá néhány külföldi tanulmányútja; különösen a Jugoszláviában és a Szovjetunióban látott ikonok, valamint India és a Kelet művészete. Érett stílusának a kialakításában ösztönzést kapott a középkori művészettől is. S ezt a hatást nemcsak egy-egy festményének az arany háttere (pl.: Férfi pákával), vagy a glóriás parasztokat ábrázoló képei bizonyítják, hanem az az alapvető szándék is, amiért a festmények elkészülnek. Sohasem szobadíszekben, a képcsarnokoknál megszokott festményekben, hanem közösségi funkciójú, közintézmények falára való „hordozható freskók"-ban gondolkozik.

Németh József művészetteremtő tevékenysége a valóságból indul ki, de sohasem maradt meg a felszín, a pillanatszerűség esetleges és külsőséges jegyeinél. Ő nem utánozza a természetet — mely feladatot korunkban a fénykép és a film tökéletesebben képes megoldani —, nem „leírja" a dolgokat, jelenségeket, hanem a lényeget keresi azt, amit elkötelezettségének és meggyőződésének a láthatóvá tételéhez szükségesnek tart. Nem a részlet hangsúlyozza, hanem a tárgyi jegyeken keresztül a teljesebb világot, a motívumban azt a többletet, amely túlmutat a látvány hordozta jelenségen.

Festményeiben a valóság közvetítésével Németh József saját felfogását, autonóm művészi törekvéseit fejezi ki. Az ember és környezete nála médiumként jelenik meg, általa kap formát a gondolat, az alkotó magatartása és világnézete, amely valójában értelmet és határozott célt ad művészetének. Fontos motívumként jelenik meg munkásságában például a föld, nem az andalító délibábos rónaság, hanem embertől és élettől ereje feletti megfeszített munkát kívánó szikes föld (Aszály, Leány és bivaly stb.), továbbá a tarló, kísérő jelenségével, a tikkasztó meleggel. A Megyei Művelődési Központban a napokban záruló kiállítása egyik kitűnő festményén címadó szerepet is kap a tarló, amelyen az idős ember és a természet mitikus egységét, a végső azonosulást megelőző egymásra találást érezzük a képzőművészet nyelvén megfogalmazódni.

Alkotásaiban minden élőlény együtt rezdül a természettel. A tavasz és az ősz is meghatározó szerepet játszik az emberek és az állatok viselkedésében is. A kiskunhalasi járási pártházból a kiállításra kölcsönzött gobelinje is az Évszakok címet hordozza, és tematikailag a Kiskunság életét öleli fel.

Németh József művészetének fő témája a paraszti világ: a jeles napok szokásaitól a hétköznapok ünnepléséig. Betlehemesek; Subás; Madonnák; Paraszt; Királyok. Munkától megkínzottak, pihenők és tevékenyek, rútak, szépek és fenségesek.

Németh József — a mai vásárhelyi alkotóműhely és a kortárs magyar képzőművészet egyik jelentős mestere — természet, ember és állat összetartozását, ősi mitikus egységét keresi. Kötődik a hagyományokhoz, s így a festészet kifejezési eszközeivel anyanyelvén beszél. A sommázottan összegezett, monumentálisan egyszerű, hangulatában csendes, férfias lírában fénylik fel emberségének és művészetének mély tüze, jelképet és mítoszt teremtő ereje, humanizmusa, a személytelen természet és a kollektív emberi élmény újraidézése.

Bánszky Pál

● A festőművész „Évszakok" című gobelinje. (Pásztor Zoltán felvételei.)

KÖZLEMÉNY

Gyászhír

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett feleségem, édesanyánk, anyósunk, nagymamánk, testvérünk

ÉRSEK FERENCNÉ
Bozóky Erzsébet

f. hó 26-án, hosszan tartó, türelemmel viselt betegség után, 67 éves korában, csendesen elhunyt. Temetése június 1-én fél 4 órakor lesz a kecskeméti köztemetőben. Gyászoló család. 25 006

* * *

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, testvérünk, nagyapánk

ID. PAP JÁNOS
ny. postás

Kecskemét, Katona József tér 4. szám alatti lakos, életének 63. évében, hirtelen elhunyt. Temetése f. hó 31-én, fél 4 órakor lesz a kecskeméti köztemetőben. Gyászoló család. 25 005

* * *

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett feleségem, édesanyánk, anyósunk, nagymamánk, testvérem

ANTAL LÁSZLÓNÉ
Kiss Mária

Kecskemét, Kisfái 31. szám alatti lakos, életének 67. évében, hosszan tartó betegségben elhunyt. Temetése június 1-én, csütörtökön délután fél 3 órakor lesz a kecskeméti köztemetőben. Gyászoló család. 2232

* * *

Fájdalommal tudatjuk, hogy férjem, édesapám, apósom

ID. SZŰCS ISTVÁN

nyugdíjas, az UNIVER Szövetkezet volt dolgozója, életének 68. évében, hosszú súlyos betegség után elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatásáról később intézkedünk. Gyászoló család. 24 999

* * *

Fájdalommal tudatjuk, hogy drága férjem, apám, nagyapám

POLYÁK GYÖRGY

Kecskemét, Szalvai Mihály körút 20/a szám alatti lakos, életének 79. évében, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 31-én, szerdán délután fél 3 órakor lesz a kecskeméti köztemetőben. Gyászoló család. 2199

Köszönetnyilvánítás

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, jó barátoknak, akik felejthetetlen férjem, édesapánk, apósunk, nagyapánk

TÓTH ISTVÁN

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, mély fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család, Szabadszállás. 24 832

Munkaalkalom

KECSKEMÉTI színház felvételre keres osztott munkaidővel színpadi segédmunkásokat, kezdő villanyszerelőket, öltöztető szabókat, öltöztető nőket, szobafestőket, két műszakba takarítónőket. Jelentkezés a színház portáján: 8—12 óráig. 634

A VÁROSGAZDÁLKODÁSI Vállalat felvételre keres sírásó és sírgondozó munkakörbe dolgozókat. Nyugdíjasokat 1260 órára alkalmazunk. Jelentkezni lehet: a köztemető irodájában, vagy a vállalat központjában, Kecskemét, Műkert 9. sz. alatt. 1925

GYORS- és gépírót keresünk felvételre a Szövetkezeti Élet szerkesztőségéhez. Érdeklődni: Sajtóház (Szabadság tér 1/a.) II. emelet 224-es szoba. x

KERESKEDELMI dolgozókat, áruszállító kocsikísérőket, raktári segédmunkásokat, számítástechnikai munkakörbe női dolgozókat azonnali belépéssel felveszünk. FŰSZÉRT Vállalat Kecskemét, Kiskőrösi út 5—9. 638

MMG AM

FELVESZÜNK orosz nyelvű gépírót és oroszul tudó műszaki rajzolókat. Kérjük olyan érettségizett fiatalok jelentkezését, akik alapfokú orosz nyelvismerettel rendelkeznek és műszaki rajztanfolyam elvégzését vállalják. MMG—AM. Automatika Művek 9. sz. Gyára Kecskemét, Korhánközi út 5. 2057

A KECSKEMÉTI Házgyár panelgyártó soraira ipari, vagy építőipari gyakorlattal rendelkező művezetőt keresünk, váltóműszakos foglalkoztatással

SPORT · SPORT

SZŰR, színészgyőzelemmel

● A színészek győztes csapata.

Bár vasárnap sűrű esőfelhők riogatták a Népstadion felé igyekvő nézőket, a kezdésig mintegy 40 ezren gyűltek össze a lelátón. Az első másfél órában neves előadóművészek szórakoztatták a közönséget, majd Bíróczky játékvezető sípjelére megkezdődött a Színészek—Újságírók „örökrangadó". A „fergetegesen" támadó színészek Juhász Jácint és Bujtor góljaival már 2—0 arányban vezettek, amikor Koósnak sikerült a saját kapujába rúgni a labdát, majd Kovács egyenlített. A szünet után Koós János igyekezett helyrehozni a hibáját, s most végre az újságírók kapujába talált be. Még kiegyenlítettek az újságírók, de a hajrában 11-eshez jutottak a színészek. Solymos rúgta és Bokodi kiütötte a labdát, de a színészeknek mégis sikerült a hálóba kotorni a győztes gólt. A végeredmény tehát: Színészek—Újságírók 4—3.

A SZŰR utolsó számaként a magyar—osztrák öregfiúk mérkőzése hozott érdekes játékot és 3—3 arányú döntetlen eredményt.

● Papp László a színészek csapatában játszott.

KOSÁRLABDA

A döntőbejutásért játszik a KSC a Felszabadulási Kupában

Kecskeméti SC—SZEOL AK 94—68 (50—53)

Férfi mérkőzés. Szeged. 200 né-

NB II-ES EREDMÉNYEK

K. MFSC—DASE 61—53 (31—23)

NB II. női. Kecskemét. Vezette:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
Németh József
1977 DEC 2 51
Munkácsy-díjas festő

1021

Az első „lázadás”

Látogatóban Németh Józsefnél

Néhány évvel ezelőtt még tanya volt errefelé; az »erzsébeti lapos«. Most Hódmezővásárhely külvárosa: Népkert. A Zetkin Klára utca földes, imitt-amott még járda sincs. Néha bokáig merülünk a sárba, amíg eljutunk Németh József festőművész műtermes házáig. Itt él a feleségével és a kislányával.

Németh József művészetét sokan méltatták, értékelték. Most nem ez a szándékunk. A Somogy megyei gyermekévekről és a vásárhelyi »hőskorszakról« beszélgetünk. Derkovits-ösztöndíjas volt, Tornyai-plakettel, Somogy megyei képzőművészeti díjjal, Koszta-emlékéremmel tüntették ki, háromszoros Munkácsy-díjas, de hogyan jutott el idáig? Több katalógusban ez áll: Szennán született.

— Ez tévedés — mondja —, Kaposszerdahelyen születtem. Két szomszédos falu. Szerdahelyen szegényebb, de nyíltabb és tanultabb emberek éltek akkoriban, mint Szennán. Még érettségizettek is akadtak. Telepes zsellérfalu volt. Mindenki eljárt dolgozni. Leginkább részesaratónak, favágónak a Skublics- és Gál-birtokra. Szegény, dolgos és derűs emberek éltek itt. Az én sorsom sem különbözött a többi szerdahelyi gyerekétől. Nyolcan voltunk testvérek, apám famunkás volt, anyám piacra járt. Nekünk, gyerekeknek tehénlegeltetés és ebédhordás volt a tennivalónk, de tizenkét éves koromtól már cséplőgéphez is jártam dolgozni.

— Mi maradt meg legjobban az emlékezetében?

— A reggeli füttyögetés, kurjongatás; ahogy ébresztgették egymást az emberek; meg a lovak nyerítése, horkantása, a paták csattogása... Nagyon szerettünk ott lenni; jó volt ez a faluközösség. Négy bátyám a fronton (a legidősebb nem jött vissza), én zsákoltam... A háború után mindenki kapott földet: mi öt holdat, de se szerszámunk, se állatunk nem volt. Továbbra is eljártunk fát vágni, meg más alkalmi munkákra.

— Mikor kezdett festeni?

— Először faragni próbáltam. Apámtól láttam; mindig faragott, még a szerszámra is valami díszítést. Azután rajzolgattam is. Izgatott. Én nem nagyon bírtam a fizikai munkát. Egy kimerítő cséplés után azt mondtam: elegem van ebből és bementem a városba. Két nap múlva szobafestőinasnak szegődtem. Ez volt az első »lázadó« lépésem. Három évig gyalog jártam Szerdahelyről Kaposvárra. Negyvenkilencben kaptam segédlevelet. Most már bevallhatom: rossz iparos voltam. Ki nem állhattam a hengerlést, de nagyszerű dolog volt pancsolni a festékek között. Az egyik templomfestésnél ellestem egyet s mást; az oltár mögött ki is próbáltam a tudományomat: elkezdtem egy freskót festeni. A mesterem jószemű ember volt; észrevette, biztatott. Annyira fölbátorított, hogy munka után eljártam a szabadiskolába. Emlékszem, egy görög fejet kellett rajzolni és büszke voltam, mert rögtön a haladó csoportba vettek föl... Egyszer lejött Hincz Gyula és Bortnyik Sándor, nézték ahogy dolgozom, azután megkérdezték: nincs-e kedvem főiskolára járni? Volt. Fölvettek a Képzőművészeti Főiskolára, Papp Gyula és Szőnyi István tanítványaként végeztem 1957-ben.

— Hogyan került Hódmezővásárhelyre? Miért nem ment haza?

— A főiskola ideje alatt hazajárogattam és észrevettem: a képzőművészettel foglalkozók nem nagyon örülnek nekem. Senki sem mondta, hogy ne menjek haza, de nem is hívtak. 1955—56-ban nyári művésztelepen voltam Hódmezővásárhelyen. Láttam: örülnének, ha itt maradnék, és ez elég volt. Így alakult. Többen itt ragadtunk. Eleinte kukoricát kapáltunk, disznót hízlaltunk, én még éjjeliőrködtem is. Volt olyan év, amikor háromszáz forint volt az évi jövedelmem.

— Megszerette ezt a vidéket?

— Sokat tanultam itt, de nem tagadom, a szívem visszahúz. Néha szinte honvágyam van »Somogyország« után. Ma is hazajárok. Nyáron Fonyódon voltam, a művésztelepen. Nagyszerű volt. Szeretnék egyszer hosszabb időt ott tölteni, dolgozni különösen tavasszal vagy kora ősszel, amikor egészen különlegesek arrafelé a színek és a fények...

— Bejárta a fél világot. Többek között volt Olasz-, Franciа- és Görögországban, a Szovjetunióban és Indiában. Melyik út volt a legjelentősebb?

— Amikor először jártam a Szovjetunióban, az volt a legmeghatározóbb. Akkor ismerkedtem meg az ikonokkal.

— Művészi hitvallása?

— Nem tudom. Sok ilyet hallottam már és úgy érzem, mind hazugság. Meg azután kell, hogy az embernek legyenek titkai. Sok tervem van, amelyeket ha megfogalmaznék, úgy érzem, nem csinálnám meg.

Csernák Árpád

ÍRÓNAPLÓMBÓL

Az apró élvezetekről

Mindig gyanakodva nézem azokra, akik azt állították, hogy csak a fontos dolgok érdeklik őket. Nem szeretem azokat sem, akik hangoztatják, hogy nem szeretik az értelmetlenségeket. Idegeskedem az olyan emberektől, akik megvetik a komolytalanságokat, akik degenkednek a játékosságtól, vagy ingerülten szinte sértődött arcot vágnak egy szóvicc hallatán. De még az olyan fennkölt lélek is gyanús nekem, aki tüntetően megvet, amiért írástudó létemre két klasszikus között szívesen olvasok el egy detektívregényt.

Én igenis vallom, hogy szeretem az élet apró élvezeteit.

Nem voltam soha kártyás, illetve megtanítottak sokféle kártyajátékra, de valahogy éppen ez az ősi szórakozás sohasem kötötte le sokféle egyéb játékra hajlamos elmémet. De nagyon jól megértem a kártyásokat, csupán azokat szánom, akiknél gyötrő szenvedéllyé vagy éppen pénzszerző lehetőséggé torzult a játékkedv. De jól emlékszem, és kedves emlék a számomra, hogy apám és anyám vacsora után gyakorta ült le kettesben kártyázni, ilyenkor rendszerint »kaszinóztak«, vagy olykor este barátaik jöttek hozzánk és kétő éjszakáig is elszórakoztak a kártyával, ilyenkor römiztek. Engem ugyan diákkoromban megtanítottak bridzsezni, de — mi tagadás — untam. A hazárdjáték, például a póker egy ideig érdekelt, de minthogy rossz lelkiismerettel nyertem, és bosszantott, ha vesztek, már egyetemista koromban felhagytam vele. Sakkozni azonban szeretek, habár fél évszázad óta gyakorolván sem tanultam meg igazán, és csak a mamfajta műkedvelőkkel ülök le a hatvannégy kocka elé. Játéknak vélem, semmi többnek.

A sportokat is annak tekintettem világéletemben, és sohasem izgatott a teljesítmény. Ifjúkoromban vívtam, célbalőttem és főleg pingpongoztam (úsztam is és teniszeztem is, de ezeket untam), de még csak nem is bosszantott, ha legyőztek: a játék örömért csináltam. Ahogy a játék örömért főztem és néha magam is készítettem ételtvényeket, és érett fővel, mindmáig szívesen ülök le unokámmal társasjátékokat játszani. És mindig jó hasznomat venni társaságbeli és más szellemi tornákon.

Társasági ember vagyok. Szeretek értelmes barátok körében minden felől beszélgetni, de legtőleg nem a magam dolgairól, mert tudom, hogy vajában nemigen érdeklik az rovarok vagy mocskos tárgyak láttán. Ez azonban nem gyűlölet. Ha voltak ellenségeim, nem gyűlöltem őket, hanem ellenfeleknek tekintettem, akiket vagy le tudok győzni, vagy ők győznek le engem. Vagy világtörténelem formájában beleszól dolgunkba a végzet és kiderül, melyik is marad felül. A sportokban mindig játékos voltam, de az ellenségeskedésben sportszerű. Azt hiszem ezért tudtam ép lélekkel átgázolni a nem egyszer nyomasztó éveken. Meg tudtam őrizni értelmem és érzésvilágom összhangját.

Ehhez az is kellett, hogy óvakodjam a túlzásoktól. Az élet kellemességeit nem tagadom meg magamtól, de visszariadok, ha szenvedélyekké akarnak válni. Valamikor például elég kemény szeszivó voltam. Szervezetem jól bírja az alkoholt, és ma is derűsen gondolok vissza ifjúkorom hajnalokba húzódó nagy társas ivásaira. De jött olyan idő, amikor a politikai kérdések zavarai elől menekülni kezdtem az alkohol vigaszába (1956 nagy lélekrengése idején), és akkor feleségem vette észre aggódó lélekkel, hogy túlléptem a határon. Ő tudta, mi a teendő, ő mondta, hogy most pedig azonnal tanuljak meg autót vezetni és tüstént vásároljak gépkocsit, tudván, hogy amilyen fegyelmezett állampolgár vagyok, nem fogom áthágni a KRESZ ivástilalmát. Így is lőn. Az autóval egyszeriben megszűnt a szertelen pálinkázás, most már jó másfél évtizede csak akkor iszom, s legföljebb egy-két kis pohárkával, ha tudom, hogy aznap már nem ülök volán mellé. És inkább semmit sem iszom, ha nincs igazán finom ital a közelemben. Helyette azonban megkaptam az autóvezetés kellemetlenségét. Itt sem bújok ki a bőrömből, itt is magam vagyok, nem hajszolom a sebességet, nem akarok mindenáron előzni, és nem bosszant, ha más megelőz; de szeretek napfényes nyári időben végiggördülni az országutakon, nyelni a kilométereket, felkeresni még nem látott városokat és falvakat. Nem szenvedélyem az autózás sem, de igen kellemes élvezet.

Az élet apróságaiból még aránylag a leginkább szenvedély erejű a dohányzás. Itthon, munka közben pipázom, társaságban cigarettázom, néha étkezés után elszívok egy-egy szivart. A dohányfüst köd módjára gomolyog dolgozószobámban. Nem szívesen mondanék le róla; remélem, testi berendezésem mindhalálig jól fogja tűrni ezt a kamaszkorom óta szakadatlan gyönyörűségidőkben is; volt úgy, hogy kenyeremet adtam, csakhogy dohányom legyen.

Pedig élvezni tudom az ennivalót is, habár nem vagyok amolyan nagyétvágyú ember. Mértékkel sokfélét kedvelek, s ami talán ritkaság is dohányos-italkedvelő embernél, mindenkelőtt édességevő vagyok. Jó a töltött káposzta vagy egy jól kisült csülök, de még jobb a csokoládé vagy egy habos sütemény. De ha választani kényszerülök, akkor ezeknél is jobb a pipa. S ha döntenem kellene egy pohárka konyak vagy egy cigaretta között, mert együtt nem adatik, akkor habozás nélkül a cigarettát választom.

S mivelhogy az ízlés is dialektikus, édességkedvelő létemre a teát és a feketekávét keserűen szeretem.

Talán azt is mondhatnánk minderre, hogy hedonista vagyok, vagyis életelvem a kellemes, kényelmes élet. Pedig életem szakadatlan munkában, emberhez méltó gondok között telik. De tudom, hogy pihenni kell közben, és e közbülső pillanatokra igénylem is a pihentető kényelmet. Két tett közt játszani kell, két feladat közt élvezni kell az apró gyönyörűségeket. A sok teendő jó életérzést követel. Otthon kell lennünk a világunkban. És csak akkor lehetünk otthon a világban, ha otthon vagyunk az otthonunkban.

Szeretem az otthonomat, úgy válogattam össze berendezését és kisebb-nagyobb tárgyait, hogy még akkor is örülni tudjak neki, ha már megszoktam őket. Dolgozószobám faláról Shakespeare néz rám, és Raffaello Athéni iskolájának Rómából hozott reprodukciója. A görög bölcsek és a számomra mindenkinél nagyobb lángelme figyeli, mit csinálok. Szeretem játszani, hogy nekik vagyok felelős.

Itt szoktam fel-alá járkálni, vagy karosszékben ülve tervezni, hogy azután írógépem előtt művé váljék a terv. Gyermekkorom óta írok írógépen. Szeretem a személy szerint engem szolgáló gépeket, autómtól villanyborotvámig. Ezek között a legfontosabb az írógép: mintha csak élőlény volna, munkatársam a mindennapi munkában.

De így vagyok személyes kapcsolatban számos tárggyal: pipámmal, golyóstollaimmal, íróasztalom papírvágó tőreivel, nappali szobám családi képeivel, és természetesen mindenekelőtt könyveimmel, amelyek körülvesznek, ahogy a belőlük olvasottak emlékei körülveszik életemet. S ahogy mindehhez hanglemezeim biztosítják a tetszésem szerinti rögtönzött hangversenyt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

József Németh

1977 NOV 7

1021

József Németh (geb. 1928), individuelle, dekorative Farbenwelt: Einzug der Glocken
Aus der Jubiläumsausstellung der Kunsthalle

Márton Vár
Beton: Denkmalentwurf
Aus der Jubiläumsausstellung der Kunsthalle

Gábor Hajnal

MEINE WEGZEHRUNG

Aufgewachsen bin ich unter armen leuten
nur ihre sprache verstehe ich
unter ihnen nur bin ich zuhaus.
In den augen der verschiedenen herren erblickte ich
immer nur argwohn
vielleicht rieche ich nach armut.
Unter ihnen dringt
eisluft mir durchs hemd.
Auf schlammigen
mit pfützen bedeckten wegen
brach ich auf in die welt
meine wegzehrung
die wahrheit der märchen
und zu schätzen lernte ich
die winzigste freude.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

VAS NÉPE
Németh József
1978 AUG 13

1021

Németh József: Kaszás ember.

, előttük kertek a falu főutcáján.

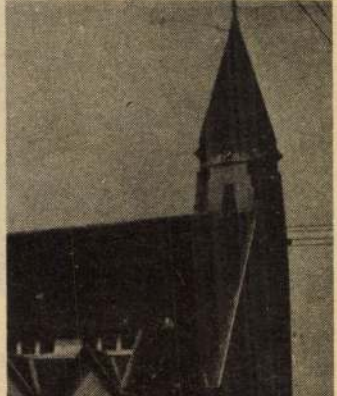

„A MEGŐRZÉS FESTŐJE"

Németh József kiállítása Kiskunfélegyházán

1971

A kiskunfélegyházi Kiskun Múzeum nevéhez méltóan, az Alföldhöz kötődő, a tájegység jellegzetességeit kifejező és vállaló alkotásokat sorakoztatja fel kiállításain. *Szalay Ferenc* után most a vásárhelyi iskola másik jelentős mesterét, *Németh Józsefet* mutatja be.

Hódmezővásárhely a jelenkori magyar festőművészetünk fontos alkotóműhelye. Erre a szerepre választotta hagyománya, a *Tornyai, Endre Béla, Koszta, Rudnay* majd később *Kohán György* nevével fémjelzett örökség is. Az irányadó programot *Németh László* fogalmazta meg: „Ha már nem teremthetünk központot ebből a városból, csináljunk hát tégelyt, melyben a múlt legjava lép reakcióba az új idők szellemével."

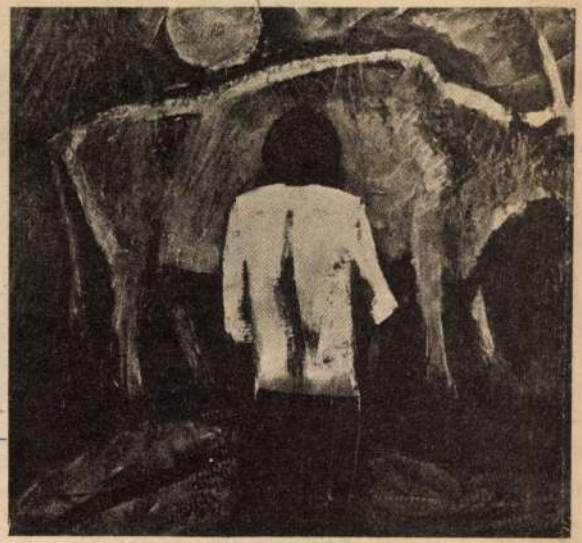

● Kaszás ember. Jobbra: Ősz.

Németh József annak a középnemzedéknek a festője, amely *Nagy István, Kohán György, Szőnyi István* művészetéből merítve plebejusi elszántsággal küzdött a képzőművészeti élet dogmatikus felfogásának megváltoztatásáért. Műveit csak a vásárhelyi hagyományokból megérteni és magyarázni kockázatos vállalkozás lenne. Egyéni hangú művészetet alakított ki. Meghatározóvá vált számára a föld közelségének érzése, az Alföld kozmikus térélménye. Az ember, állat föld ősi egymásrautaltságában nem a zsánerszerűt, a véletlen szépséget látta meg, hanem megtudta ragadni a paraszti életben kifejeződő emberi állandóságot. Innen ered Németh képeinek barbár szépsége, keleti nyugalma, a képszerkesztés szigorúsága. A nagy felületet megszervező képessége igyekezett felrobbantani a hagyományos táblaképi ábrázolás kötöttségeit.

A kiskunfélegyházi kiállítás átfogja Németh művészi fejlődésének csaknem valamennyi fontos állomását. Ismét gyönyörködhetünk a gondolkodó székbe ültetett „Vásárhelyi madonnájá"-ban. Konstruktív szerkesztésű festményén újra felfedeztette a primitív szépségeszményt. Képei tudatosan szerkesztettek, statikus bizonyosságot hirdetők. Alakjait mindig valamilyen munkaeszközzel jellemzi: Fiú gereblyével, Férfi balalajkával, Kaszás ember. A figurák kitöltik az egész képteret, gótikusan megnyújtott alakjait frontálisan állítja be, mozdulatlan, nagy felületeket adó ruhákba öltöztetve. (Leány poncsóban, Öregember subában). Az alakok és a tárgyak sajátos viszonyban vannak, egymást hangsúlyozzák. Mozgásuk körülhatároltsága, szándékosan merev taglejtésük emelkedett pillanatot jelenít meg. A Kaszás ember alakjának függőlegese és a kaszára támaszkodó karok vízszintese is többet, a korpusformát sugallja.

Szinte állandó motívuma a Napkorong, amelyet sok esetben glóriaként értelmez, ezzel jelöli ki a képzettársítás irányát. Művei figurálisak. Stilizációjuk révén túllépnek a közvetlen látványértelmezésen. Formai-szerkezeti elképzeléseit makacs szigorúsággal gondolja tovább. Eljut az egyalakos képek sorozattá, vagy ikonosztázzá szerkesztéséig. Színvilága visszafogott. A mélybarnák, sötétvörösek, zöldeskékek, okkerok a mindig szigorúan megkomponált képtérhez igazodnak. A Szőnyitől tanult olajtempera technikával rétegesen fejlesztett és visszakapart felületei archaizáló hatást keltenek, az ősi falfestmények és középkori ikonok műves fakturáira emlékeztetve. Legutóbbi képein (Ősz, Betlehemesek) a színeknek több szerepet juttat, festőileg oldottabbak.

Nem kell félteni Németh Józsefet, hogy letéved választott útjáról. S ha művészetének nem is mindig tett jót a vásárhelyi iskolába sorolás, s ha egy-egy formai elgondolásához makacsabbul is ragaszkodott, mostani kiállítása a mértéktartó és arányos válogatás Bánszky Pál rendezésében, bizonyítja, hogy jelentős kísérletet tett kollektív tudatunk emlékképeinek megőrző értelmezésében. *Csoóri Sándor* szavait idézve: ...: „a világot a széteséstől megőrizni semmivel sem korszerűtlenebb feladat, mint a szétesést korszerűen ábrázolni."

Csáky L. György

Az 1400 termelőszövetkezet a mezőgazdasági termelésnek mintegy kétharmadát adja és eredményesen segíti a szövetkezeti parasztság gazdasági, társadalmi fejlődését. A 988 ipari szövetkezet szerepe az építőiparban, egyes belső ellátási, szolgáltatási, valamint export-tevékenységekben különösen kiemelkedő. A kiskereskedelmi forgalomnak csaknem egyharmadát szervezi a 305 általános fogyasztási és értékesítő szövetkezet, amelyek a termelőszövetkezetekkel együttműködve munkálkodnak a zöldség-gyümölcs termelési program megvalósításán, elősegítve a háztáji és a kisegítő gazdaságok lehetőségeinek minél jobb kiaknázását. A lakásszövetkezetek több mint 600 ezer ember számára nyújtanak otthont, a takarékszövetkezetek szolgáltatásait pedig több mint egymillió ember veszi igénybe.

A szövetkezők hagyományos ünnepe alkalmából az OSZT a szövetkezetek előtt álló társadalmi, gazdasági feladatok közül az új típusú szocialista szövetkezetek létrejöttét és munkálkodását is lehetővé tevő Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója kibontakozott munkaverseny felkarolását, az 1977. évi népgazdasági terv sikeres megvalósítását állítja a középpontba. Felhívja a szövetkezeteket: tegyék hatékonyabbá szervezetüket, erősítsék tagsági kapcsolataikat, fejlesszék a szövetkezeti demokráciát, valamint közéleti, közművelődési tevékenységüket. Helsinki szellemében hangsúlyozza a felhívás a béke ügyének szolgálatát.

A helyi megemlékezéseken túlmenően az Országos Szövetkezeti Tanács — a Békés megyei szervekkel együttműködve — Szarvason, július 3-án nagygyűlést és egésznapos kulturális programot szervez. (MTI)

ciális szállítási igényeit is.

Az ÉPFU 1. számú budapesti Szállítási Üzemegységének tíz vidéki kirendeltsége van, ezek közül az egyik (amelyet tíz évvel ezelőtt hoztak létre) Kecskeméten van. Bodor Balázs, a kirendeltség vezetője elmondta, hogy a telep feladatai a megye építőiparának növekedésével együtt nőttek. Szolgáltató és kereskedelmi tevékenységük 1976-ban már elérte a 26 millió, az idén pedig meghaladja majd a 30 millió forintot.

Kereskedelmi jellege van nálunk az ömlesztett cement értékesítésének. — Az építőipari vállalatok ugyanis ezt náluk rendelhetik meg. A kirendeltségnek saját cementrelé állomása van, ahonnan közúton, vagy vasúton, speciális tartálykocsikban közvetlenül az építkezésekre továbbítják a cementet.

Fő profiljuk azonban a szállítás. A kirendeltségnek 60 von-

● A cementrelé-állomáson feltöltenek egy tartálykocsit.

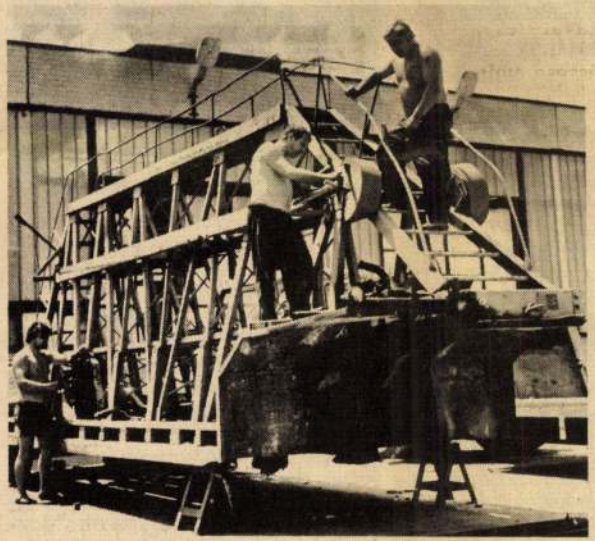

● Egy házgyári paneleket szállító trélert újít fel Rózsa László és Somogyi József autószerelő, valamint Csernus István lakatos.

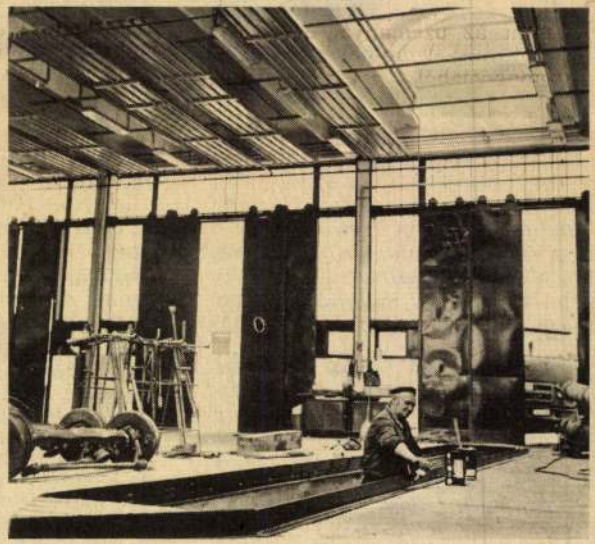

● Az utolsó simításokat végzi Madarász Károly festő az átadás előtt álló új műhelycsarnokban.
(Tóth Sándor felvételei)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: [illegible] 337-[illegible] 210-726
1977 JÚL 17
NÉPÚJSÁG TOLNA MEGYE
Németh József

1021

Lány panchóban

Németh József festménye

futás mezőnye

év. 57. Az ifjúság istennője görög mitológiában. 60. Hoam közepe! 61. Majdnem ísz! 63. A gyorsulás mértékgysége a CGS-rendszerben. 5. Z. T. 67. Tusa azonos neű betűi. 68. Kemény anyaga vés.

Beküldendő a vízszintes 1. a függőleges 1. számú sok megfejtése 1977. július 5-ig a Megyei Művelődési Központ 7101 Szekszárd Pf. 5. címre.

A levelezőlapra kérjük ráni: REJTVÉNY.

A helyes megfejtést beküldők között 5 db könyvet sorolunk ki.

Az 1977. július 3-i keresztrejtvény helyes megfejtése:

ócsába lép a szél
irtyent és tovafut,
irtelen megfordul
becsapja a kaput.

Könyvjutalmat nyertek: unkóczi András 7027 Dunaömlőd, Bem u. 11., Garay Miklós 7030 Paks, Dózsa Gy. 77., Kovács Erzsébet 7100 zekszárd, Kossuth u. 12., Könyves János 7100 Szekzárd, Cseri J. u. 5., Persler dina 7025 Bölcske, Kossuth 1.

A nyertesek a könyveket ostán kapják meg.

SZEREK

3 lakatos szakmunkást.

Jelentkezés a kádár- és faipari szövetkezetnél, Bonyhádi út 7. sz. alatt. Ügyintéző: Krutki Pál személyzeti előadó.

(316)

Felveszünk

GÉPKOCSIVEZETŐT, olajtüzelésű kazánhoz **SZAKKÉPZETT FŰTŐT,**

RAKTÁRI DOLGOZÓKAT és **GÉPKOCSI-RAKODÓKAT.**

FŰSZERT Szekszárd, Mátyás k. u. 74.

(354)

Szegedi Napló
1948. szept. 22.

Németh József
a XXV. vásárhelyi őszi tárlatról.

NÉMETH JÓZSEF: ASSZONYOK

Krúdy Gyula:

Ó — szerelem

Krúdy Gyulának alábbi, könyv alakban még meg nem jelent írását, az író lánya, Krúdy Zsuzsa volt szíves rendelkezésünkre bocsátani.

Azt hiszed, hogy még van az a fajtájú szerelem a világon, amelyről a régi könyvekben olvastunk, vagy ó-emberektől hallottunk?

...Elmegyünk például sétálni valamelyik nyilvános kertbe, mondjuk, Pesten a Margitszigetre, Debrecenben a Nagyerdőbe, Ungvárott vagy Veszprémben és egy padon üldögélve meglátunk egy fehér- vagy feketeruhás nőt, aki a napernyője hegyével látszólag csupán szórakozottságból írdogál a homokba — és akit aztán életünk végéig nem felejtünk el?

...Elballagunk egy cukrászda vanília-színű ablakfüggönyei előtt a szokásos mindennapi szomorú gondolatok között, de a függöny egy helyen rést mutat, bepillantunk, anélkül, hogy erre [illegible] sem tudtad, hogy jutottak hozzá; hányszor akartál szerelmet vallani vidéken az unatkozó kövér boltosnéknak, akik estefelé legszebb ruhájukat veszik fel, mert a népkertbe mennek férjük karján zeneszót hallgatni; hányszor álltál meg Pesten egy mellékutca sarkán elsuhanó hölgy után bámészkodva vagy kapuk aljában, miközben a véletlen által megjelölt nő kopogva verte a grádicsokat; hányszor meredtél utána a fehér hajónak, amelyről ismeretlen szép arcú asszony fehér kendőcskével integetett valakinek, de semmiesetre sem neked; hányszor álltál templomok sötét hátterében és feleltél az eskető pap kérdésére.

— Akarod feleségül venni ezt a hajadont?

Kulturális melléklet

Társadalomt

a Póstakocsi
csak hajnaltájt volt indu
a Nagyúrral

ám szolgál
a kevésbeszédű szavak
még alkonyattal előreutazt
valamely távoli vendégfog

ugyanezért:
a jószóra hiába szomjazó
már délelőtt óta
ecetesen kedvetlenkedtek
hor
s harangszóra már a rosté
rég étvágyukat veszítették
valamint a rozskenyér is
megkeseredve emlékezett
sze
saját hajdani jóízeire —
és estefele már
a komondorok is befelé sz

1021

Németh József: Triptichon

— Termékenység *— Magvető* *— Kenyér*

som el azt, amit írsz!

✦

— A házasság olyan esemény — világosítja fel az újságíró apa a fiát —, ami után a férfi abbahagyja a virágvásárlást és zöldséget kezd vásárolni.

— Hogy aztán megírja — szól közbe a feleség.

✦

— Álmomban gyakran rovatvezetőnek látom magam — vallja be egy újságíró gyakornok a vezetőjének. — Mit csináljak, hogy az álmom valóra váljon?

— Aludjál kevesebbet!

✦

A főszerkesztő félbeszakítja az értekezletet, s így szól a kollégáihoz:

— Ha azok ott hátul olyan csöndben lennének, mint középen azok, akik keresztrejtvényt fejtenek, akkor ezek itt elől nyugodtabban tudnának aludni!

Helyreigazítás

Lapunk tegnapi számában *telefonelhallás* miatt sajnálatos hiba került. Nem a győri, hanem a budapesti Mártírok útját korszerűsítették; a munkálatokat nem a szegedi szalámigyár, hanem a Közúti Építő Vállalat végezte; és nem elkezdődött, hanem befejeződött. A hibáért nyomdászaink szíves elnézését kérjük!

már be nem nő! Kértem én az ugrómókus elvtárstól gombos végű villát, de azt mondta, hogy a jelenlegi közgazdasági helyzet nem teszi lehetővé az ilyen nagyarányú beruházások eszközlését. Azt mondta, hogy ezzel szemben a luk eszközráfordítás nélküli...

A fentiek szerint tehát világos a burgonyalyukadások oka. *Legfrissebb értesülésünk szerint a hagyományostól eltérő, esztétikailag nemesebb, lyukas burgonya ára alig lesz magasabb...*

mondjuk, az interjú — mint

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
Németh József
KISALFÖLD
1978 DEC 9

Előterben a minőség

Ipari rovatos kolléganőnk leleplező cikksorozatot készül írni a hazai férfi fehérnemű minőségéről. Arcán a diadalmas mosoly is jelzi: ingeink valóban nem bírják a strapát!

Másik képünkön: kolléganőnk férje ugyanezt igyekszik bizonyítani a női fehérnemű gyárban.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JUL 20

Németh József

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1021

Németh József: Öregember subával

ség és a k
sek legszél
művelődésé
gáló nevel
se. Tavaly
adtak át a
az idén pe
hetnek be
évben elkez
alapozási m

Új házsorok

Fotó: Martin Gábor

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG (HEVES)

Németh József

1978 JÚL 9

festőművész

1021

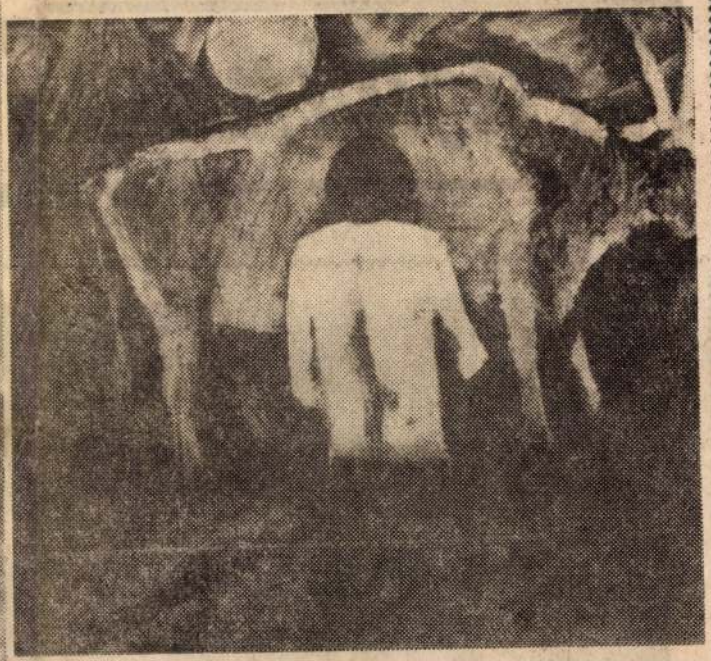

Képeinken Németh Józsefnek, a mai vásárhelyi festőművészet kiemelkedő alakjának alkotásai. Balra az Öregember című, fönt pedig a Naplemente látható.

Vasárnapi magazin

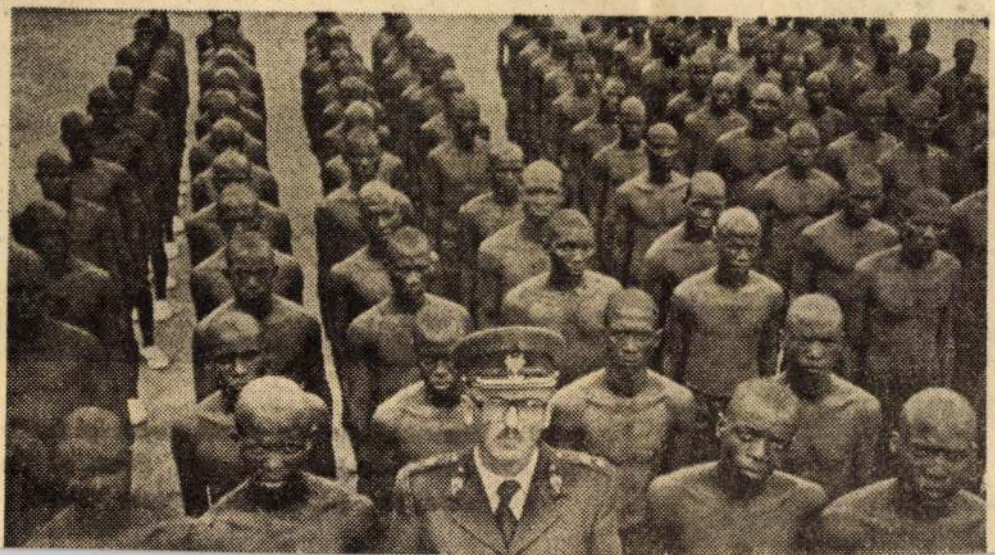

A felvétel Dél-Afrikában készült

(Fotó: Humanité Dimanche)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Németh József

KELETMAGYARORSZÁG

1978 MÁR 5

1021

„Festészet '77" címmel kiállítás nyílt a Műcsarnokban. Egyik képe Németh József alkotása, a Triptichon (Termékenység — Magvető — Kenyér).

Az idős ember talán lotta még ezt a mondatot: a föld *racionális* használata. Gondolom, a többi közgyűlésen szóló sem olvasott a szervezésről szakkönyveket, nem hallgatott előadásokat a vezetés tudományáról. Mégis, amit elmondtak, azt nem tanítják jobban semmilyen akadémián, mert abban a közösség féltő szeretete, plusz jövőbeni útjának *egyengetése* szerepelt.

Lelkendezhetnék most azzal: ***hol tartunk*** már 1948-tól, az első tsz-ek létrejöttétől, vagy akár a hatvanas évek elejétől is, amikor *csak termeltek*, csak *dolgoztak* a közösben. Nem teszem, nem emiatt fogtam tollat. Csak azért, hogy megpróbáljam bizonyítani: az akadémikusnak is, a rektornak is *igaza van*.

Mégsem mondanám, hogy a tagság, a dolgozók feladata *csupán* a munkát helyesen végezni. Mint ahogy a helyes munkát végezni — vagyis irányt szabni — sem *csak* a vezetés dolga.

Kapca János

Mélyek az új fajta spekuláció legsúlyosabb formái?

— Például a szövetkezet gazdasági tevékenységének magániparosokkal, illetve magánszemélyekkel való összefonódása jogtalan haszonszerzésre. Erre több példa volt már megyénkben. Néhány szövetkezet a nevét adta, a festő-mázoló, a kőműves-ács, a parkettázó, a toll-, a bőrfelvásárló pedig százezreket vágott zsebre, s bizonyos százalékot a szövetkezet is kapott. A szövetkezet tulajdonképpen azzal jut munka nélküli jövedelemhez, hogy a kisiparos, vagy kontár adóköteles tevékenységét a saját munkájának feltüntetve leplezi. Igy a kontár nem adózik, és a szövetkezet, mint „üzleti cégér", tetemes haszonhoz jut.

Kérem, mondjon példát az állami vállalatok nyerészkedéseiről is!

— Mint már mondtam, országosan is csak kivételes esetben fordul elő ilyesmi.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

Németh József

1978 MÁR 5
1021

a teremből. alább annyit ért, hogy

Triptichon (Termékenység, Magvető, Kenyér). Németh József műve.

(A Festészet '77 című műcsarnokbeli kiállításról)

ott győri védelem mellett
arasz a baloldalon az alap-
nalig futott, középre adá-
t Földes előre vetődve ütöt-
ki a támadók elől.

Ezután változatos percek
övetkeztek. A 80. percben
uschák Pásztor elé fejelte a
bdát, aki néhány lépés után
agy lövést küldött kapura és
uús a bal felső sarokból csak
ehezen mentett. 3 perccel ké-
őbb ismét Pásztor próbálko-
ott. Elhúzott Konrád mellett,
jabb nagy bombáját ismét
uús csak szögletre tudta há-

tésében. *Néme*
ta szélsőjét,
megsérült, de
tő Duschák jól
zéppályán *Kon*
sokat harcolt,
a korábbi hete
ismételni. *Kan*
hibával játszo
indokolt volt.
ban *Karasz* cs
félórában javult valamelyest
fel, addig bosszantó hibákat
vétett. *Kiss* szünet után na-
gyon eredményes volt. Két

belépéssel

felves

EGY SEGÉDMUN

EGY RAKODÓM

Jelentkezés: ÁFÉSZ, K
Budai Nagy Antal u. 9.
a munkaügyi csoportná

A Somogy megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat

fölvesz

kezdő, felsőfokú számviteli végzettséggel vagy középiskolával mérlegképes tanfolyammal és gyakorlattal rendelkező férfi BELSŐ ELLENŐRT

Jelentkezés: Kaposvár, Malom u. 10.,
a személyzeti osztályon.

(17506)

NÉMETH JÓZSEF: TRIPTICHON (TERMÉKENYSÉG — MAGVETŐ — KENYÉR)

Csongrád Megyei Hírlap, 1978. márc. 5.

VASÁRNAP, 1978. MÁRCIUS 5.

Mindhármat 5-en szeretik. Hányan nem szeretik egyiket sem? A szitaformula lényegét világossá teszi az alábbi megoldás: a 40 tanulóból 25, 25, 20 szeret egy-egy tantárgyat, így ezeket vonjuk le. Ekkor azonban többször vontuk le azokat, akik több tárgyat is szeretnek; így hozzá kell adni 15+10+10-et. Így azonban azokat, akik mindhárom tárgyat szeretik, 3-szor levontuk, majd 3-szor hozzáadtuk. Tehát ezeket mégegyszer le kell vonnunk. Az eredmény tehát: 40—25—25—20+15+10+10—5=0. Az volt a célom, hogy bemutassam e formulának néhány olyan alkalmazását, amelyek matematikai szempontból is érdekes eredményekhez vezethetnek.

— Egyéb dolgozatai?

— Például A matroidelmélet rövid áttekintése című munkám, vagy a Kapcsolatok polinomoknak és helyettesítési értékeinek számelméleti tulajdonságai között című dolgozatom, vagy a Független köröket nem tartalmazó gráfokról íródott tanulmányom. Ezen témák kutatása az utóbbi 15 évben kapott nagyobb lendületet és ily módon én is e témakörhöz kapcsolódom munkáimmal.

— Említette az előbb a számítógép alkalmazásának lehetőségét.

— Igen fontosnak tartom a számítógép bekapcsolását a kutatói-bizonyítási munkába. Úgy hiszem, most jó pár évig ezzel foglalkozom majd, és a gép segítségével igyekszem megoldani hipotéziseimet.

Dr. Lovász László kétségtelenül egyike azoknak, aki a nagy hírű szegedi matematikai iskola képviselője már is, fiatal kora ellenére. Ám ez a fiatalság, bármennyire is tény, látszólagos, hiszen köztudott, hogy a matematikusok egészen fiatalon kezdik pályafutásukat és érnek el kimagasló eredményeket. Hasonló „tétellel" állunk szemben most is, a jeles fiatal tudós kibontakozó pályafutásának lehetünk tanúi minden bizonnyal a soron következő évek során.

POLNER ZOLTÁN

deti ugyan, de csak látszólag helytálló. A film (a továbbiakban vegyük egy kalap alá a tv-vel, mert mondanivalónk szempontjából

Gondolatmorzsák

A „SZPILKI"-BŐL

Az agyvelő valahogy egy összegyűrt papírlapra emlékeztet!

*

Hány Rómeo és Júlia átkozta sorsát azért, mert egyesülésüknek semmi nem állt útjában!

*

Nem igaz, hogy a halak némák. Miért zúg akkor úgy a tenger?

*

Arra törekedj, hogy egy felfedezetlen világ közepe legyél!

A „PRZEKRÓJ"-BÓL

Írva van, hogy bocsássunk meg ellenségeinknek. Az viszont sehol nincs megírva, hogy barátainknak is megbocsássunk.

*

Ne azt vegyétek, ami hasznos, hanem azt, ami szükséges.

*

Ha az égből datolyák potyognak, nyisd ki a szád.

*

A sebészet új sikere: rendkívüli műtét! X-et, a főnök jobb kezét annak távozásakor leválasztották a törzsről és most mint a helyettes jobb keze működik tovább

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1977 OKT 30

Németh József
1021

Álldogáló asszonyok tehénnel. Németh József festménye.

Ragyogó első fe
belépő Argent

Hat gólt rúgtak a magya

Népstadion, 65 000 néző. V.: Varreto (Uruguay).

Góllövők: Nyilasi, Törőcsik, Zombori, Váradi, Pintér és Nagy.

Magyarország: Gujdár — Török, Kocsis, Kereki, Tóth J. — Nyilasi, Pintér, Zombori — Fazekas, Törőcsik, Váradi. — Csere: Pusztai, Nagy László.

Bolivia: A. Galarza — Villalon — Del llano, Taritolay, Angulo, Baldiviezo — Aragones, Mezza, Romero — Bastida, Aguilar. Csere: Sanchez, Vargas.

SPORT

Kitűnő időben, nagyszerű futballhangulatban, 16.50-kor vonult ki az interkontinentális VB-selejtező két csapata a zöld gyepre. Elhangzottak a himnuszok és kezdődött a nagyon fontos 90 perc.

Bolívia kezdte a játékot. A közönség azonnal zászlókat lengetve, óriási hangerővel buzdította a magyar csapatot. Rendkívüli volt a lendület. Mindjárt az első pillanatokban egy bolíviai szabálytalanság után szöglet, Fazekas beívelését Kereki éppen, hogy fölé fejelte. Két bolíviai szöglet volt a válasz, ekkor még úgy tűnt, hogy a dél-amerikaiak támadásokkal is próbálkoznak. Hamarosan kiderült, mindez csak

Utána Taritolay sárga lapos figyelmeztetésben részesült, mert felvágta Törőcsiket. A 14. percben Váradi 25 méteres nagy erejű szabadrúgása vágódott szögletre, mindjárt utána Váradi—Tóth J. partdobását kapásból, nehéz szögből alig lőtte mellé. A 16. percben Török beadása után Kereki lövése már túlment a kapuson, Villalon azonban a gólvonalról kivágta a labdát. A 18. percben Zombori Törőcsiket hozta játékba, az újpesti csatár kilépett a védők közül, a kapust is kicselezte, és hét méterről az üres kapuba gurított (2:0).

A 22. percben Töröktől indult a harmadik gól. Ügyesen fordított a bal oldalra, Zombori nagy vágta után, 22 méterről óriási bombát küldött a bal felső sarokba (3:0).

1. Németh József: Utcaseprő,
olaj, tempera, 130x100 cm, 1971

Németh József

Utcaseprő

Kovács Gyula: A kifejező és a dekorativ vonal I.
Művészet, 1978.augusztus - 28.oldal.

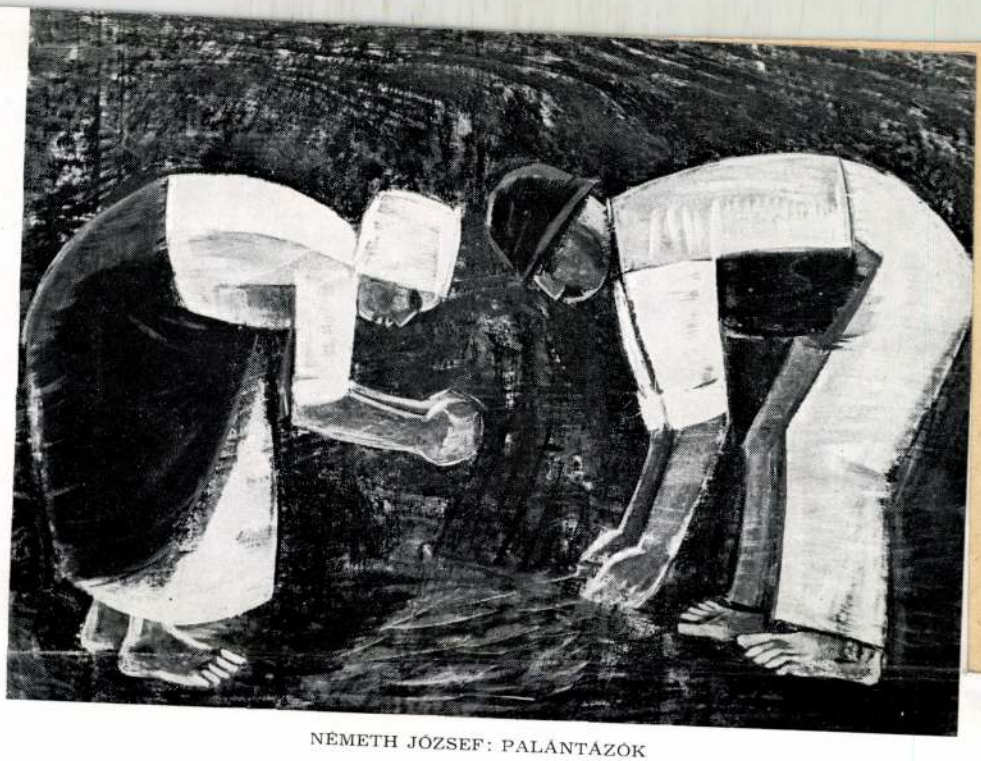

NÉMETH JÓZSEF: PALÁNTÁZÓK

NÉMETH JÓZSEF: ŐSZ

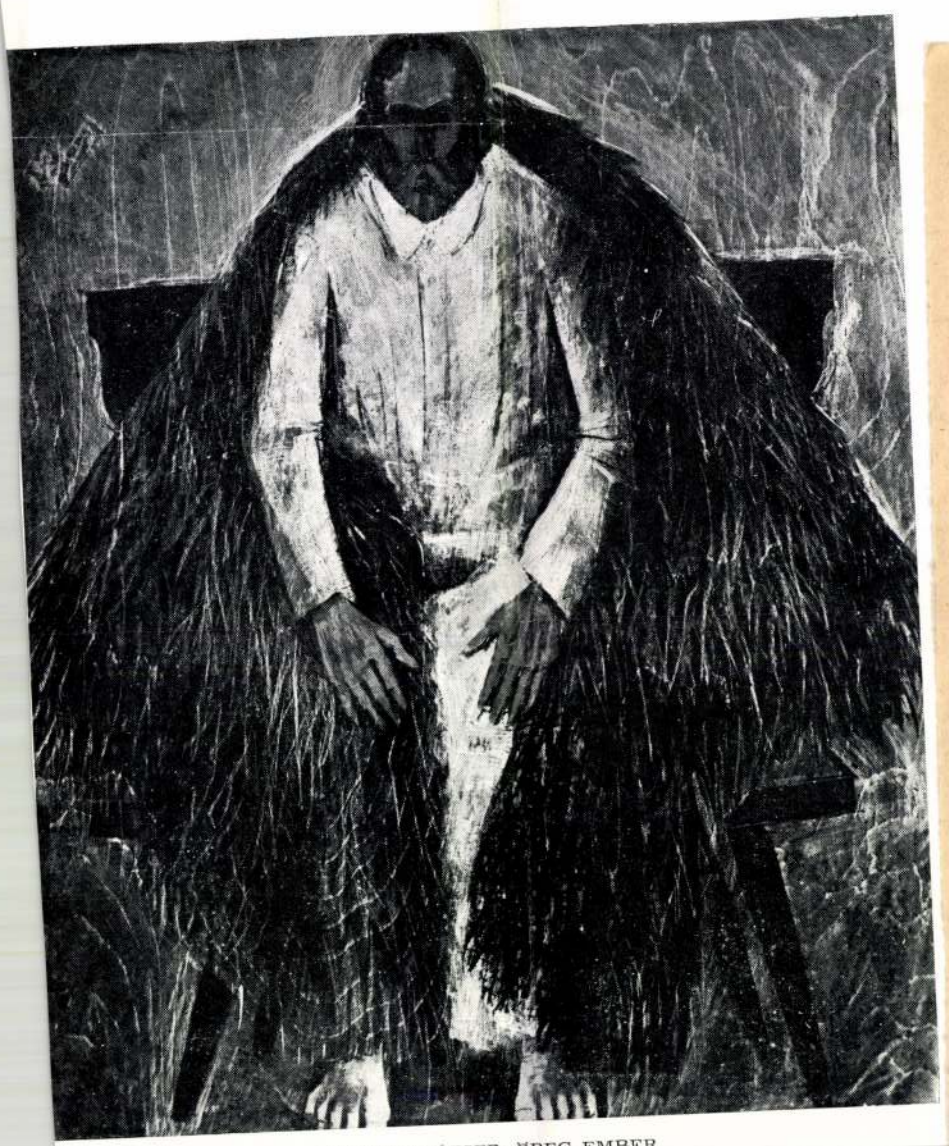

NÉMETH JÓZSEF: ÖREG EMBER

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 JUL 20
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Németh József
1021

Németh József: Kaszás ember

Ba[illegible]

„A tehetség és szépség tűzijátéka"

Szovjet művészfiatalok

Havannában július 28-án nyílt meg a XI. VIT. Rendezvényein a találkozók, beszélgetések, viták mellett gazdag kulturális program szerepel, tehát a fiatal művészek is készülnek a fesztiválra. A soknemzetiségű szovjet művészetet a különböző köztársaságok és vidékek fiataljai képviselik.

Népi stílus, modern hangszerelés

A belorusz Pesznyari együttest méltán tekintik a szovjet rock éllovasának. Népszerűségére jellemző, hogy évente több mint 600 ezren jelennek meg fellépéseiken; a Melódia hanglemezgyárban készült lemezeik száma meghaladja a 10 milliót. Nagy sikerrel vendégszerepeltek az Egyesült Államokban és Lengyelországban, Franciaországban és Magyarországon, sok díjat hoztak el a különböző találkozókról.

A Pesznyari (pesznyar = belorusz nyelven költőt jelent) népi stílusban énekel. Az együttes 9 éve alakult.

za Rimbajeva is. Még csak 21 éves ez az apró termetű, nagyon csinos kislány, de szép hangjával már több versenyből került ki győztesen. Másik szólistájuk, Lev Lescsenko népszerűsége már évek óta töretlen. Sok szovjet dalt vitt már sikerre, s a zeneszerzőknek a véleménye szerint egy-egy új dalból Lescsenko slágert tud csinálni. Havannában a fiatalok megismerhetik a 30 éves Jevgenyij Martinov új — többnyire saját — dalait. Ezeket mindig maga szólaltatja meg először, szinte kipróbálva, hogyan reagál rá a közönség, s csak utána adja át azokat más énekeseknek.

A Szuvenir táncegyüttes Tamara Golovanova, a Oroszországi Föderáció érdemes művésze vezeti. A csoport az orosz néptánc és klasszikus balett legjobb h[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 333-748, 340-726
1976 JUL 20
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Németh József

1021

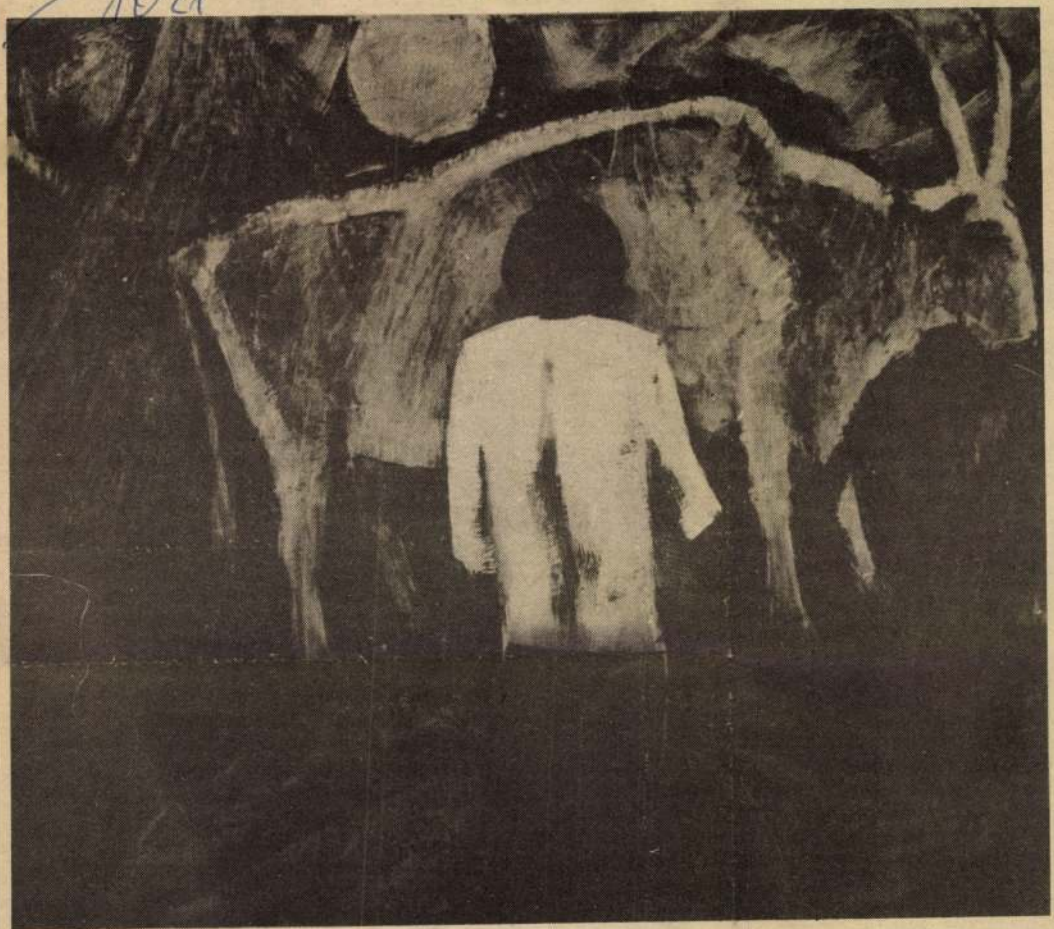

Németh József: Naplemente

a, Jurij Peterszen
Szov. Panorama — APN — KS)

olgozó, Bulgáriában

rövidesen üzembe helyezik, az öntöde 1978-ban, a hengerde pedig 1979-ben kezdi meg a termelést.

A petrolkémiai ipar új üzemei közül említést érdemel a burgaszi kőolajkombinát, amely természetes paraffint állít elő. Az új üzem terveit az NDK-ban készítették, gépeit is innen szállították, s NDK-beli szakemberek szerelték fel. Az ebben a gyárban előállított paraffint a Szovjetunióban dolgozzák fel. A kész termékeket, többek közt a takarmányélesztőt a szocialista országokba exportálják. Az új bolgár üzem rendkívül korszerű technológiai körülmények között működik. **(BUDAPRESS — SZOFIA PRESS)**

forradalo
1959 kö
csökkent
bai beru
hogy ez
visszaesés
fegyveres
leszámítv
tavaszától
a két or
legviharos
intézkedés
pések sz

Győztesek a Forradalom terén

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., [illegible] ÚT 51
Telefon: 337-748, [illegible]
1978 JUL 24
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Németh József

NÉPÚJSÁG

1021

Németh József: Asszonyok

NÉPÚ

S

A megye és az ország kapuja

Közismert, hogy Mezőhegyes nagyközségben található az ország legrégibb állami gazdasága. Borbás Lajos, a „Mezőhegyesi Közkatonák" című könyvében számos figyelemreméltó adatot, hiteles epizódot írt le annak az egykori mintabirtoknak a történetéről, amely több mint másfél évszázadon át Ausztria egyik „éléskamrája" volt. Az 1785-ben létrehozott és Európa-hírűvé vált ménes pedig ugyancsak az ményeiről; vagyis azokról a változásokról, amelyeket már a szocialista társadalmi rendszerünk eredményeként tartunk számon.

* * *

Mezőhegyes történetével kapcsolatos dokumentumok rávilágítanak a bajokra, amelyek az adott kor ellentmondásaiból eredtek. A tömegeket sújtó nincstelenség, a végső elkeseredés késztette a Viharsarok agrárproletariátusát arra, hogy harcot

Nemeth József, festő, 3

— Amellett beruházó, építész összmunkáját is feltételezi. Manapság azonban a tervezők legföljebb szoborra gondolnak, freskóra soha. (Ritka kivétel az olyan freskópályázat, mint a mostani csongrádi.) Sok kockázattal is jár: a bukás minden képzőművészeti műfaj közt itt a legjóvátehetetlenebb. Tán az építész is attól fél, hogy a festő elronthatja a falat. Helyhez kötött, alkalmazott műfaj, műteremben nem lehet vele foglalkozni. Így aztán kénytelen vagyok — megrendelés híján — freskóéhségemet álutakon kielégíteni. Úgy festek táblaképet, hogy kis változtatással freskóterv is lehetne belőle. Nagy színtömbökkel, erőteljes vonal- és tömegritmussal.

— A táblakép helyettesítheti számodra a freskót?

— Nem. A freskó még kollektív műfaj volt: középületekbe, templomokba, palotákba tömegek élményeként készült. A táblakép intim jellegű. Egy lakás falára, esetleg egy hivatali helyiségbe akasztják. Sajnos, napjainkban a táblakép a festészet kizárólagos, uralkodó műfajává lett. Praktikus, mert mozgatható, szállítható, kiállítható. Termelése dömpingszerűvé vált. Engem viszont kétségbe ejt, ha arra gondolok: mi a funkciója, kinek csináljuk? Megelégedhet-e a művész azzal, hogy alkotása a közösség helyett az egyén műélvezetét elégíti ki? Leszűkülhet-e a művészet közönsége a jóléti hierarchia magasabb fokán állók körére?

— Ez már kultúrpolitika.

— Persze. De tény, hogy az állam művészetszervező, megrendelő, pártfogó tevékenysége sok pozitívuma mellett kívánnivalót is hagy maga után. Sokszor egy kisasszony ügyintéző dönti el, a kiállításról melyik festményt vegye meg a hivatal, a gyár, az intézmény. Rá lehet bízni a vásárlást az illetékes előadó egyéni tetszésére? Esetleg baráti kapcsolataira?

— Ne legyünk igazságtalanok, a dolognak két oldala van.

— Igen. A művésznek nemcsak a közönség ízlésével, de a szakmával is meg kell mérkőznie. A képzőművészetben ma Magyarországon túltermelés van. Már a rajztanárok is otthagyják hivatásukat, s beállnak festőnek. Sok az alkotó és sok az átlagmű. A juttatások elaprózódnak, s nincs, aki határt vonjon jó és középszerű munka közé.

— E zaklatottságot művészeted nem tükrözi. Festményeid mitológiája: a szemlélődés, ember és természet harmóniája, a szépségeszmény állandósága, a munka, a lét fensége. Mintha az elidegenedés ellenszerét keresnéd.

— Az ember, a művész is, a mában él. A jövendőt a jövő megalkotójára hagyja. A jelenben engem nem a múlékony ragad meg, hanem ami maradandó. Az idő katalai, a technika rövid élettartamú csodái helyett az emberi lélek, s a századokon át kifejlődött formák: egy-egy kazalé, boglyáé, munkaeszközé. Forradalmi korszakokban — Delacroix festészete a példa — a pátosz, a látványosság az időszerű. Ma konszolidáltabb, szemlélődőbb időket élünk, s az esztétikában is az időtálló egyszerűséget kutatjuk. Nemcsak kiabálva, harsogva lehet gondolatokat kifejezni. Egy fa, egy zöld rét is szép lehet. Egy Van Gogh-bokron nagyon el tudok csodálkozni: mennyi benne az emberi öröm, szenvedés.

— Tehát úgynevezett „mitológiád" se valami bonyolult gondolati spekuláció. Olyan általános fogalmakat elevenít meg egyszerű emberi relációkban, mint anyaság, szerelem, méltóság.

— Most például az ifjúság témája foglalkoztat: hogyan lehetne a szerelmet erotikus sallangok nélkül, természetes egyszerűségében megmintázni. Számomra a szép: otthonosság, megnyugvás, bensőség.

— És az avantgarde?

— Abban téved, hogy elmossa a határvonalat valóság és művészet között.

— A festőállványon készülő portrét látok. Új alkotói korszakod kezdete?

— A portré se divatos ma már. Tán Nagy Balogh festett utoljára. Pedig fontos műfaj, szinte belenéz az emberek arcába. Legalább Van Gogh-i típusát érdemes volna föltámasztani, amely tragédiákat, sorsokat, korokat beszél el. A fotó nem teszi fölöslegessé, miképp az aktot se. Szőnyi után ez is iskolás tanulmányműfajjá jelentéktelenedett. Jogos-e mellőzni az emberi testet a művészet tárgyai közt? Különösen, ha nem dekoratív látvány, hanem sorsproblémák kifejezése.

NÉMETH JÓZSEF: ASZÁLY

Németh József, Pécs 2.

körülfolyja a tenger, de nem önti el. Úgy is élhetünk a világban, hogy nem keveredünk el benne.

— Ha van is bennem hajlam a zárkózottságra, nem otthonról hoztam, itt Vásárhelyt szedtem föl. A dunántúli ember nyíltabb, mint az alföldi. Az alkotói magány azonban, ha ki is zárja a kollektivitást, nem fajulhat pózzá, rigolyává. A ma művésze nem engedheti meg magának a különc luxusát, hogy magatartásában más legyen, mint a többi ember. A művész ne ríjon ki környezetéből, az átlagból. A beilleszkedés igénye bennem: családi örökség is.

— Életrajzod kísértetiesen hasonlít az Illyésére.

— Igen, anyai nagyapám juhász számadó volt, apám pedig uradalmi bognár. Én is a puszták népéből származom. Illyés könyve, az *Itt élned kell*, megrendítő élményem volt. Tán azért is, mert örmények közt, Azerbajdzsánban olvastam. Magunkra ismertem benne.

— Eltűnt-e teljesen ez a paraszti világ, hogyan látod?

— Mint foglalkozás, mint civilizációs forma, azt hiszem, igen. De mint alapérzés, erkölcs, ma is eleven, s ma se merném a pusztulását megjósolni. A téesztagban, ha buszon jár is a munkába, a volt cselédben, ha múzeumi teremőr lesz is, megmarad valami a paraszti múltból. Magatartás- és gondolkodásmód. Bennünk is, belőle származó értelmiségiekben. Aki gyökeresen megváltozik, az hazudik.

— Ott van valamiképp festői munkádban is. Csoóri írta rólad, hogy a megőrzés festője vagy.

— Ostobaság volna másfele kapkodnom, mint a gyermekkor álomvilága. Ha nincs is szerződésem ezzel az osztállyal vagy néppel, a közös sors és múlt elkötelezett vele, mint festőnek róla kell szólnom. Nemrég a Diósgyőri Vasműben jártam: csodálatos látvány, egy életműre való anyag. De nekem azt a világot kell festenem, amelyet ismerek, amelyből jöttem. Motívumaim parasztalakok, világlátásom gyökere ott van a népművészetben.

— Ennek a művészi útnak — ha a képzőművészetben nehezebb is bejárni — olyan nagy példái vannak, mint Bartók és Kodály zenéje, a népi írók munkássága. Még tán a paraszthőseid feje köré festett glória se egyéni leleményed, hanem folklór eredetű?

— Nem tudnám pontosan megmondani, a keleti ikonfestészetből vagy a somogyi vallásos folklórból vettem-e az ötletet, mért ne koronázhatná dicsfény a munka nagyjait is. Van úgy, hogy ösztönösen jutok el egy-egy motívumhoz, s csak később tudatosodik bennem eredete.

— Sorsodból, élményeidből olvasod le művészetedet, vagy pedig életed próbálod művészi elképzeléseidhez igazítani? Melyik szállóige áll hozzád közelebb, az Adyé: „Én voltam úr, a vers csak cifra szolga" — vagy a Babitsé: „Nem az énekes szüli a dalt, a dal szüli énekesét"?

— Inkább a Babitsé. Néha még a véletlen is segít, hogy életem alkalmazkodjék ahhoz, amit a művészetben csinálok.

— Vásárhely, a második szülőföld: választás vagy véletlen dolga volt? Mi az, ami ideköt? Öntagadó megújulás vagy a belső gazdagodás vágya, amilyennek például Illyés tiszántúli őskeresésében (például a Dániel-drámában) lehetünk tanúi?

— Idekerülésemet se kell ellegendásítani. Nem tagadtam meg vele Somogyot, múltamat. A kíváncsiság hozott az Alföldre: szegényebbnek éreztem volna magam e vidék ismerete nélkül. Lehet, hogy választásomba az irodalom is belesegített: Petőfi és Arany, Veres Péter. Vonzott az alföldi festők magatartása is. Igaz, a főiskolán keveset tanítottak róluk, még Tornyairól se sokat. Örök szégyenem marad, amit Nagy Istvánról nem tudtam felelni az államvizsgán. De 1955-ben Szentesen láttam a nagy Koszta-kiállítást, s ma is vallom, tárlat még nem tett rám ekkora hatást. Napokig álldogáltam a képek előtt, s amikor elfáradtam, ülve néztem őket, alig tudtam tőlük elszakadni. Tehát nem kényszerített senki és semmi: önként jöttem Vásárhelyre. Az igazság kedvéért azonban meg kell jegyeznem, hogy akkoriban a lehetőségeim se voltak túl nagyok. Pesten semmiképp se akartam maradni, s a nyári Szabó Iván-féle művésztelepeken megismert alföldi város jó megoldásnak tűnt.

04

sem halandzsázott, minden képere becsületesen előkészült. Egy tanítványát figyelmeztette: igazi művész csak teljes fegyverzetben állíthat ki, mert a tárlat nem önmutogatás, hanem felelősség is. Saját festői modorát senkire se próbálta rákényszeríteni: utánzóit szigorúbban korrigálta, mint akik a saját fejük után haladtak. Néhány levelét is őrzöm: egyikben Zebegénybe hívott dolgozni. Sajnos, első kiállításom már nem nyithatta meg: hirtelen elragadta a halál.

— Hatások? Alakító művészi példák?

— Úgy érzem, nem lehet néhány hatást egyszerűen rámcímkézni. Mindenkitől igyekeztem valamit tanulni — kezdve a barlangrajzoktól a középkori freskó- és ikonfestészeten át Nagy Istvánig, az alföldiekig. Derkovitsot, Csontváryt is említhetném. De például keleti útjaimat nem követte „indiai" vagy „pravoszláv" korszak. A közvetlen átvétel helyett inkább annak titkát kutattam, hogyan hitelesíthette a művészet a misztikát, miképp teremthette meg élet és kultúra egységét, teljességét.

— Igazad van, az úgynevezett hatások sokszor csak párhuzamok. Gyakorta előfordul, hogy termékenyebbek a szakmán kívülről érkező impulzusok. Megítélésem szerint festészeted például közelebb áll Medgyessy Ferenc plasztikájához, mint amit a rólad szóló kritika emleget: Gauguin piktúrájához. A paraszt királyról festett képednek is közelebbi rokona Veres Péter Pátriárkája, mint bármely középkori ábrázolás.

— Igen, néha a kritika egészen furcsa kapcsolatokat tételez föl. Arany szavai illenek rá: Gondolta a fene!

— Ideje, hogy témát váltsunk. Nem tartod furcsának, hogy freskó szakos létedre csaknem negyedszázados művészi pályafutásod alatt, ha jól tudom, mindössze egyetlen freskót készítettél, a vásárhelyi Petőfi Kultúrházba?

— Azt is rendkívül nehéz munkafeltételek közepette, két szál pallón állva. Ami hibája van, innen ered. Mégis nehezen lebírható nosztalgia él bennem a műfaj iránt. Sajnos, a freskó teljesen kiment a divatból. Nagy felkészültséget igényel: alapos technikai tudást, sok előkészületet, hisz munka közben nem az egészen dolgozol, hanem csak egy kis részletén.

— Akkor olyan, mint a regényírás. Van benne valami — Németh László szavaival — kézimunkaszerű: sokáig ébren kell tartani az ihletet, s unalmas is az előre kész tervet apró csillagminták meghorgolásával bevégezni.

Németh József, kisk 1

MŰTEREMLÁTOGATÁS

Németh Józsefnél

Németh József 1928-ban Kaposszerdahelyen született, szegényparaszti családban. Szobafestőként dolgozott, míg Hincz Gyula — egyik tehetségkutató útján Kaposvárra vetődve — föl nem fedezte. Így került a Derkovits Kollégiumba és a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Papp Gyula, majd — a freskó tanszakra átiratkozva — Szőnyi István volt a tanára. 1957-ben Hódmezővásárhelyen telepedett le, s két év múlva ugyanitt nyílt meg első önálló kiállítása. Kétszer kapta meg a Munkácsy-díjat, mellette a Tornyai-plakettet, a Koszta- és a Vaszary-díjat. Kiállításokon szerepelt Berlinben, Prágában, Varsóban, Párizsban, a Velencei Biennálén, Belgrádban, Bécsben, Londonban, a Szovjetunióban, Indiában stb. 1974-ben jelent meg róla Bánszky Pál kismonográfiája.

— Nem a Művésztelepen, hanem távol tőle, magad tervezte és építette házban élsz. Be se lehet lesni tömör falú kerítésén, mint a kertváros más villáiba. Vásárhelyen azt is tudni vélik rólad, hogy nem vagy társasági ember. Szigetként élsz a világban? Elmondhatni rólad, hogy magányos művész vagy?

— Kár volna a kerítésből mítoszt faragni: akkor épp ilyen építőanyagot lehetett kapni. Egyébként szeretem a nyüzsgést, az embereket. Szívesen járok vásárokba, téesz-közgyűlésekre, még május elsejei fölvonulásra is. De dolgozni csak magányban tudok. Nekem a munkához csend, elzárkózás kell. Modelljeimet is lopakodva nézem, mert engem is zavar, ha megfigyelnek. Itthon az udvaron is bátran festhetek, nem látnak be.

— Hasonló képlet a tiéd, mint amit a Németh László-metafora jelez: a szigetet

ként tetszelgő filozófia, mert ehhez — a filozófiával ellentétben — [illegible] illúzió gyakorlatához folyamodnia „(ami legalábbis egy ideig mégiscsak ébren tartja az emberi helyzet paradoxiális mivoltának a tudatát, és így csak látszólag végezheti el oly csodálatos gyorsasággal a paradoxia egyértelműsítését)". A teória viszont könnyen elzsongítja az emberi paradoxon tudatát, „mert nem a világ objektív (magánvaló) meglétét, hanem az ember által létrehozott jelenségvilágot »humanizálja« és teszi meg embertelen szubjektivitásként az ellentmondás jogától megfosztott szubsztanciátlan emberi teremtőerő ítélőbírájává." A teória csapdája — fogalmazza meg később kollíziós társadalommodelljében ugyanezt — reális hatalmi helyzet: „a közvetítettségben teljesen feloldódott humanitás szörnyű perspektívája". Vagy ahogyan régebbi Kafka-tanulmányában nevezte: „az immanens jelentésnélküliség". A *Kastély* perspektívája. A teoretikus igényesség kiátkozhatja a „mitikus fogalmakat (nembeliség, elidegenedés, történelem stb.)", de csak azon az áron, hogy már az elmélet küszöbén szembenéz tán nem „mitikus", de épp oly kevéssé racionális szörnyekkel. Amiktől, úgylehet éppúgy az illúzió sárkányai védik meg vagy ijesztik el, mint a filozófiát. „Válasszuk el tehát a teóriát és filozófiát — írta bírálatában Bretter —, de ne legyenek illúzióink: az összefüggések a praxisban újratermelődnek, s ezt akkor is észre kell venni, ha az elmélet kategóriáit szigorúan, »értékmentes« formában sikerül kidolgozni." Az elmélet belső, inhaerens gondjainak és korlátainak föltárásával Molnár Gusztáv és Bretter György — ne féljünk a nagy szótól — gödeli fordulat küszöbére érkeztek. Molnár — Bretter Ikarosz-esszéjére visszhangzó — Pascal-tanulmányában (az „igazi" és a „valódi" Pascal szembeállításával) tán pontatlanul, de roppant plasztikusan fogalmazta meg ezt a helyzetet: „Az értelemből csak paradoxon fakadhat, kettős negatív ítélet: az érvényesség nem áll, a fennálló pedig érvénytelen. De ugyanakkor kettős negatív ítélet tárgya: ami kétszeresen semmit, kétszeresen semmítődik: az értelem a lét felől nézve semmi, az ész felől nézve érthetetlen. Kétszeresen semmit és pusztul, mert mindent: *érvényes létet* akar. Egységes univerzumot, emberi közösséget, melyben az ember egyszerre éli és érti a sorsát." Úgy lehet, éppen ezt a paradoxont kívánja föloldani az „elmélet" elvi pontosításával és korlátainak meghatározásával? *(Kriterion, 1976.)*

VEKERDI LÁSZLÓ

Németh József, festő

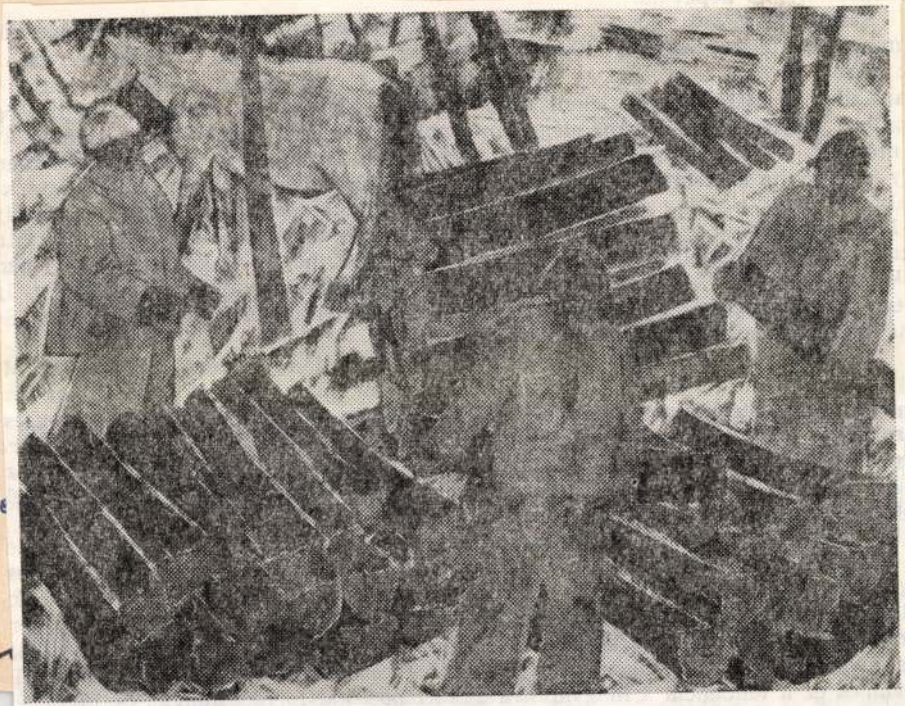

NÉMETH JÓZSEF: FATELEP

ódon, s így más eredményt mutatva megy végbe. Míg a szimbolikus kifejezés

Németh József, festő

NÉMETH JÓZSEF: TAVASZ

tevasas-fordítós nehézeke. Kétségtelen, Marc Bloch levéltári, irodalomtörténeti, i
ográfiai, történeti nyelvészeti s legfőképpen agrárarcheológiai adatok tömegé
kumentált rekonstrukciójában fontos, talán középponti szerep jut ennek a hár

Németh József, festő

NÉMETH JÓZSEF: TARKA TEHENEK

[illegible] szupersztárok
hajuk csimbókosra züllesztve
s az agancs már nem fér ki az autóablakon
ezért is nekem kell szégyenkezni
nekem kell a himnuszig részegedni
halálra gondolok, és utazni kell

Tiszatáj

Németh József, festő

NÉMETH JÓZSEF: ÉVSZAKOK

17.

Tiszatáj, Szeged, 1979. febr. XXXIII/2

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Wenkheim József

1021

Vendégünk:

Németh József

Néhány napja jártam műtermében. A festőállványtól balra a falon a híres „*Vásárhelyi Madonna*" függ, jobbra egy még munkában levő fiatal indiai asszony színpompás száriban. Mi sem utalhatna jobban arra, hogy *Németh* József festőművészen „még rajta India pora". Most vendéglátó asztalunknál ül, s míg hozzák a kötelező duplát, a First Indian Triennale — 1968 (Első Indiai Triennálé — 1968) nagyszerű nyomdatechnikával készült katalógusát forgatom. Csakhamar rábukkanok az ismert vászonra, amelynek aláírásából csak annyit tudok kiolvasni, hogy: Josef Nemeth meg Körtvélyes (így — helyesen) de már tudom, a reprodukció magyar címe „Körtvélyesi füzes". — Új-Delhiben ma a Tisza sok öreg és minden órában más színben pompázó füzeseiben gyönyörködnek...

De tartsunk sort!

☐ Az ember nem bújhat ki a bőréből. S hogy én Vásárhelyen telepedtem meg, az sem véletlen. Dunántúl vagy Alföld — csak külsőség. A lényeg más. Megpróbálom érzékeltetni. Apám Zalában uradalmi bognár volt. Összeszedett egy kis pénzt, s miután Kaposszerdahelyen parányi telkeket árultak, vásárolt egyet, hogy a maga ura legyen. Így kerültek ebbe a kis faluba, ahol — annak ellenére, hogy nem volt érzéke a gazdálkodáshoz — nyolcunkat nevelt. A család élete a csomagkészítés volt — ezzel ébredtünk, ezzel feküdtünk, mert munkába járt az egész família. Ma is visszhangzanak bennem a reggeli füttyszók, amivel a falu munkába indult, s az esti sóhajok, amivel hazatértek. Meg a lóverések. De kellemesebb emlékek is: Petőfi, Arany olvasása, amelyben az Alföld valami egzotikumot kínált. A főiskola után o t t már nem tudtam élni. Budapest kőrengetege pedig idegen volt számomra. Ekkor ismertem meg Vásárhelyt. Itt megtaláltam azokat az embereket, akiktől nem tudok elszakadni. És — főleg — emberi hang fogadott. Most is emlékszem Gyula bácsi szavára, akik minket — letelepülő fiatalokat — mindössze azzal fogadott: „érezzétek magatokat jól". Szükségem van az emberekre, az emberi kapcsolatokra. Elég ha kinézek az ablakon és látom ezt vagy azt az ismerős arcot, s tudom nyolc vagy kilenc óra van, ekkor megy egyik vagy jön a másik munkából. Vagy kibiciklizem a földekre, kimegyek a Tiszára, s itthon már tudok dolgozni. Talán furcsa ez így elmondva, de — igaz. Azt is mondhatnám: otthonra van szükségem, ilyen tágabb értelembe vett otthonra. Hogy vidéken élek és dolgozom? A vidéken lakó ember nem törvényszerűen vidéki. Pesten is lehet „vidékiesen" élni.

☐ A megkapaszkodás — persze — nem volt könnyű. Megdolgoztam én is, a többiek is az első szereplés kivívásáért. Először 1957-ben szerepeltem először a vásárhelyi Őszi Tárlaton „Meggyevők" című képemmel. Aztán sohasem hiányoztam a tárlatokról. Önálló kiállításom 1960-ban volt először Vásárhelyen, majd Pesten a Műcsarnok kamaratermében. 1967-ben az Ernst Múzeumban állítottam ki. Ennek anyaga Kaposvárott is bemutatásra került. Gyerekkori barátaim, szüleim idős ismerősei adták ennek a kiállításnak soha nem feledhető emlékét...

Közben — természetesen — képeim járták külföldet. Szovjetunió, Bulgária, Lengyelország, NDK, Jugoszlávia, Csehszlovákia, Hollandia, Anglia, Franciaország, Olaszország, Kína, legutóbb India tárlatain szerepeltem. A legnevezetesebbek számomra a velencei biennálé (1960) és a párizsi (1963), no meg önálló bécsi kiállításom, melyek visszhangjával elégedett lehetek. Hazai elismerésekről sem panaszkodhatom. Megkaptam a Tornyai-plakettet (1961), a Koszta-érmét (1965), kaposvári kiállításom Vaszary-díjjal jutalmazták. A főiskola elvégzése után Derkovits-ösztöndíjas lettem, majd az 1967-es év meghozta a Munkácsy-díjat...

☐ Nem, nem, erre nem tudok válaszolni. Egy festő ne fogalmazzon ars poetica-t. Én legalábbis nem tudom megtenni. Ha egy műfajban — színben és formában — már kifejeztem magam, elmondtam a világról, az emberről, amit el kellett és el tudtam mondani, azt nem tudom más műfajban — szavakban — ismételni. A művek születnek és a rájuk fogalmazott szöveg már csak erőltetett.

Persze, mint mindenkiében, az én munkásságomban is vannak periódusok, noha nem szeretek élni ezekkel a nagy szavakkal. De ha érdeklődési köröm meghatározói ezek, hát — vannak. Az elsőhöz — a kezdeti lépések után — tartozik a „*Vizsugár*", a „*Behordás*", a „*Piheně*", a másodikhoz a „*Csend*", a „*Halottak napja*", az „*Itatás*", majd elindul egy sorozat, amelyben az ikon-ihletésű népi folklór tükröződik, ezek közül ismert a „*Pásztor*", az „*Álló lány*", a „*Vásárhelyi Madonna*", a „*Gereblyés*", az „*Asszony pulykával*", amelyek a legutóbbi tárlatok révén még élénken élhetnek az érdeklődőkben.

Tervek? Ezt sem könnyű megfogalmaznom. A „*Vizsugár*" és a „*Szobabelső*" a továbblépés útja. Ez érlelődik most. Kiállítás? Arra egyelőre nem gondolok, már legalább is önálló kiállításra. Ez mindig óriási gond, nagy idegmunka. Nem attól félek, hogy mit mondanak vagy mit írnak róla, hanem önmagam számára is egy olyan tükör, amibe bele kell nézni, s tanulságait levonni.

☐ India? Nagy élmény volt. A Lalit Kala Akademia (óriási palotája a művészeteknek, A szerk.) termeiben 36 nemzet művészeinek képeit állították ki. *Kiss Nagy* András szobrász, *Gross* Arnold grafikus és én képviseltük hazánkat. Alkotásaink határozott nemzeti karaktert képviseltek és ez kitűnt a kiállított művek közül. Bár a kiállításról írt kritikák még nem érkeztek meg, de tapasztalatunk az volt, hogy a kiállított magyar művek jó visszhangra találtak. A triennálé megnyitó ünnepsége a palota virágzó fái alatt (február 10-e!) zajlott le. Színpompája visszaadott ebből valamit, amit India csodáiról mindig elképzeltem. Új-Delhin kívül megfordultam Agra-ban, Bombay-ben, Aurangabadban, Elora-ban és Ajanta-ban, a sziklatemplomok feledhetetlen vidékein. Amit itt látni lehet, azt aligha tükrözik a legszebb jelzők. Emellett India a végtelen ellentmondások hazája. Dúsgazdagság és magas fokú művészet, végtelen nyomor és tudatlanság. A tanulság, amit magammal hoztam? Konkrétan fogalmazni és nem félni a tisztánlátástól, a csengő színektől. Az indiai művészet a képírás teteje. Még élnek bennem az élmények, többet akkor, ha beértek...

SZABÓ ENDRE

alatt őrzött milliók

És a tsz sorsához, gyarapodásához szorosan kötődik Tóth Ferencné sorsa, gyarapodása is. Ma már hat forintos órabérért dogozik, s ott van még kiegészítésnek az 1200 négyszögöl háztáji föld, amiben kukoricát termelnek. Közben fölépitették a kétszoba, konyhás, fürdőszobás házat is — igaz, viz még nincs benne — s tanittatták, tanittatják a gyereket. A múlt idő a lányára vonatkozik, aki Makón tanitónő, a jelen idő meg a fiára, aki első gimnazista és géplakatosnak készül. Otthonról még a városba került lány meg az unoka támogatása is kitelik, hisz mindig akad 10—15 tyúk, 2—3 disznó az udvarban.

Szabó Ferencné már nem fiatalasszony. De az egyre kedvezőbb körülmények között szivesen vállalja a munkát. Egy hétből öt napot dolgozik — jelenleg a savanyitó üzemben, tehát féligmeddig gyárban —, s azt is úgy, hogy az ebédje mellé tiszta ebédlőhelyiségben ülhet le, munka után pedig hideg-meleg vízzel várja az öltöző. S ez a munka már alig hasonlit ahhoz, amit régebben a paraszt dolgának neveztek.

ok, levelek, emberek

telez társadalmi funkcióm is. Szb-elnök voltam 1952-től. Most pedig titkár. Szeretek az emberekkel foglalkozni. S örülök, ha valamit el tudok intézni nekik. Pedig de sok bosszúsággal jár ez. Mégis csinálom.

— Szabad ideje?

— Van, de akkor pihennem kell, mert összeszedtem egy kis betegséget. Fürdőbe járok, dolgozgatom a kertben. S ha nem is állok jól az egészséggel, mégsem tudok nemet mondani, ha az utca csinosításához toborznak embereket.

— S nem érzi tehernek a társadalmi feladatokat?

— Nem. Sőt azt hiszem azért is mondhatom magam elégedett embernek, mert szerény erőmmel én is hozzájárulok, hogy szebbé váljon életünk.

Századok gazdaasszonya

Szabó Pálné betanított szakács. A Béke Étteremben főz harmadik éve. Korábban a Gorzsai Állami Gazdaság konyháján dolgozott. Ott is lakik Gorzsán a szüleivel. Onnan jár be naponta.

— Szeretek főzni, szeretek az étellel törődni, ennyi az egész.

Látszólag ennyi az egész. Csakhogy ebbe a kevésbe az is beletartozik, hogy Szabó Pálné, aki százaknak főzi az ízletes ebédet, vacsorát, egyedül a kisfiának nem lehet gazdaasszonya. Különváltan él a férjétől, s mivel a fia válásuk idején betöltötte hatodik évét, a bíróság végzése szerint az apához került. Így végül a nagymamánál kötött ki Vásárhelyen. Az anya pedig hetenként kétszer „megnézi magának" az iskolában, kéthetenként pedig hazaviszi Gorzsára. Olyankor leülnek a lemezjátszó mellé és magyar nóta, vagy operettmuzsikát hallgatnak együtt. Ez a közös szórakozásuk. Közös reményük pedig, hogy hamarosan, talán már az iskolaév végén hazakerül a kisfiú. Szerencsére — mert van, amikor ez a szerencse — a munka alaposan lefoglalja, most beteg kartársnőjét is helyettesíti, s reggel 6-tól este 6-ig dolgozik. Hajnalban indul a vonattal, este 8 után érkezik. Amíg a munka tart, jól érzi magát. Tagja a konyha szocialista brigádjának, vezetői elégedettek vele. Nem is kíván többet, mint hogy a fiával együtt lehessen.

Hát ők azok. Ők a nép. Ők és mindazok, akik most róluk olvasnak, vagy akikhez el se jut a hírük. Választhattunk volna másokat is. Ebben a kis országban is 10 millió ember között válogathattunk volna. S azt hiszem, különkülön legtöbbünkről kiderülne, hogy az itt felsoroltakhoz hasonlóan egyszerűen élünk: hétköznapi gondokkal és lépésről lépésre megvalósított célkitűzésekkel. De ahhoz, hogy ez a munkaszerető egyszerűség maradjon az életformánk, béke kell. Mert béke nélkül a postások, tervezők, pékek egyszerre katonákká változnak, a parasztasszonyok és szakácsnők pedig rettegő hátországgá. A dolgozó népből hadseregek lésznek, s a rohamsisak meg az egyenruha alatt elmosódik, hogy a nép emberekből áll. Többségükben egyszerű kisemberekből.

Kép és szöveg:
FENÁKEL JUDIT és BÁLINT GYULA

1967 JUN - 4
1021

KÉT MŰVÉSZ
KÖZÖS TÁRLATÁNAK
ANYAGÁBÓL

BUDAPEST ERNST MÚZEUM 1967

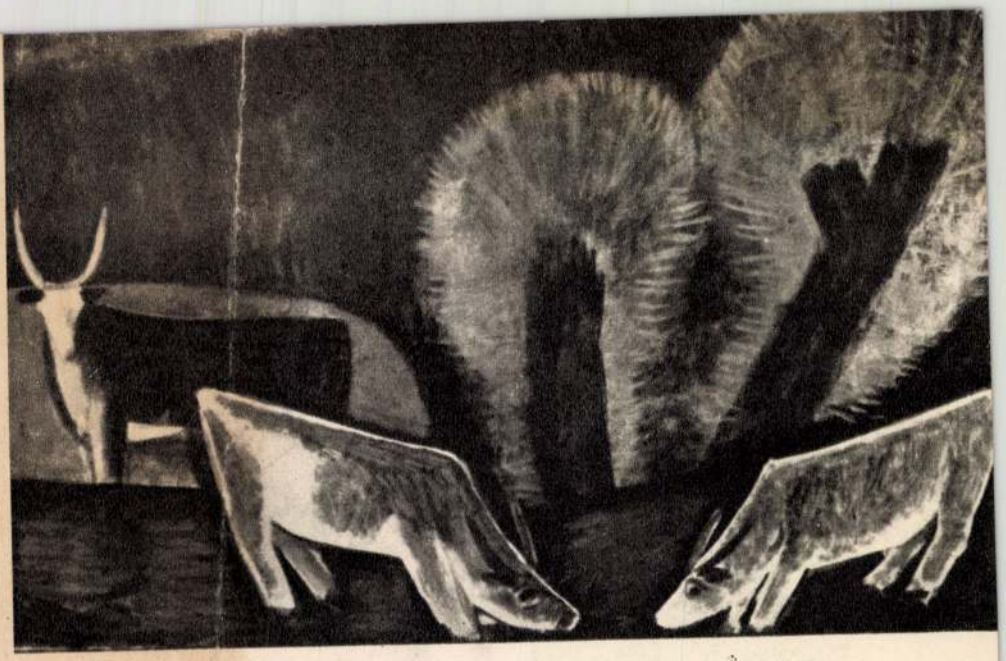

NÉMETH JÓZSEF

a „harmincévesek" festőgárdájának egyik legmarkánsabb egyénisége. A vásárhelyi képzőművészeti hagyományok hűséges őrzője és alkotó megújítója. Festői világa sajátos és egyéni hangulatú. Egyfajta realizmus szigorúságával közeledik a mindennap újraélt látvány valóságához, de azt költői ihletettséggel, dekoratív fogalmazással, a monumentális formák maximális leegyszerűsítésével írja át képein. 1957 óta rendszeres résztvevője a hódmezővásárhelyi Őszi Tárlatoknak és a fővárosi kiállításoknak. Képeiben gyönyörködhetett már Berlin, Prága, Varsó, Belgrád, Bécs művészetszerető közönsége is. Szerepeltek művei a velencei Biennálén, a párizsi ifjúsági Biennálén. 1962-ben elnyerte a Tornyai-plakettet és ez évben pedig a rangos Munkácsy-díjat.

ITATÁS

RITLY VALÉRIA PORTRÉJA

FELESÉGEM

PARASZTFEJ

RUBLETZKY GÉZA

művészpályája még a múlt század kilencvenes éveinek második felében indult. Akkor kapcsolódott a magyar szobrászat történetébe, amikor az már elérte nagykorúságát. Már első szobrai a századelő tárlatainak üde pontjai voltak, az akadémikus szabványok között friss szellemet képviseltek. Műveinek élénksége, közvetlensége ma is vonzó hatást gyakorol. Művészetének fontos ágazata a portré. Frappáns karakter-portréival méltán vívott ki magának hírnevet hazánk határain túl is. Közelmúltban megrendezett retrospektív kiállítása hét évtizedes alkotó tevékenységének gondos felmérése volt.

Kezdősebességet a tehetségeknek

Életkori igények szerint

Hadat üzenni az érdektelenségnek

Türelmetlen tenniakarással

Többet tenni a nevelés érdekében

A nap minden órájában

Mindenkor mellettük állni

Az igaz hazafiság szellemében

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
IFJÚ
KOMMUNISTA

1021

Ősiség és korszerűség

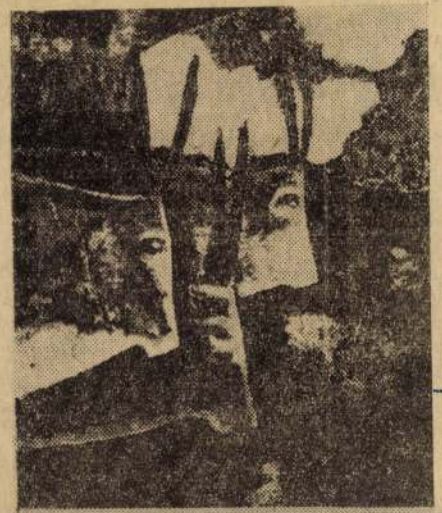

MAI MAGYAR MŰVÉSZET

Németh József

Alighogy kitették megyénk könyvesboltjainak kirakataiba a *Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat* gondozásában megjelenő *„Mai magyar művészet"*-sorozat legújabb kötetét — napok alatt elfogyott. Érdekes ez a jelenség két szempontból: ered ez az érdeklődés *általában* a sorozatban ismertetett élő képzőművészek munkássága megismerésének vágyából, avagy tulajdonítsuk az esetet csupán a lokális „kíváncsiság"-nak, miután a szóban forgó kötet *Bánszky* Pál tanulmányát tartalmazza a Hódmezővásárhelyen élő *Németh* József festőművész eddigi életútjáról, piktúrájának értékeléséről. Szeretnők azt hinni, hogy jelen esetben mindkét eset fennáll — tapasztalatunk szerint ugyanis *van* érdeklődés festészetünk mai művelői iránt, s az *itt* és *most* csupán az esetlegesség szerepét tölti be.

A kötetek szerkezete — Dávid Katalin koncepciója — meghatározott, amellett, hogy rövid tanulmányban bemutatja az alkotót, tág teret szentel a művek reprodukcióinak és azok ismertetésének. Bánszky sem lépheti túl a megadott lehetőséget, s díszéretére váljék, hogy mindkét lehetőséget alaposan kihasználja. Indításként — természetesen — az életrajzi adatokat sűríti a diplomaszerzésig, s csak néhány szóban utal arra, hogy a szobafestőből művészoklevéllel rendelkező somogyországbéli fiatalember *hogyan, miként* és főleg *miért* telepedett le az alföldi piktúra központjában, Hódmezővásárhelyen. „...ez a »Tisza-parti Firenze« neki is választott szülővárosa lett" — írja Bánszky, s hozzáfűzi a *tényleges* valót: „Ma már ezer szállal kötődik ehhez a magyar »paraszt Párizshoz«, a nagygazdák és az agrárproletárok tradícióját egyaránt őrző alföldi városhoz".

Az nyilvánvaló, hogy ezek a körülmények nem maradtak hatás nélkül munkásságára — indítást a századelő nagyjaihoz kapcsolódó *Kohán* Györgytől is kapott, de nagy hatással volt rá *Nagy* István szellemi öröksége, a középkor tanulmányozása, számos külföldi útján szerzett benyomások — India — tömege. *A lényeg azonban* — utal erre egy mellékmondatban Bánszky is — *a vásárhelyi környezetben rejlik.* Egy régebbi nyilatkozatában — noha írózik a szavaktól — ezt így fogalmazta meg: „Budapest körengetege idegen volt számomra. Ekkor ismertem meg Vásárhelyt. Itt megtaláltam azokat az embereket, akiktől nem tudok elszakadni... szükségem van az emberekre, az emberi kapcsolatokra. Elég, ha kinézek az ablakon, látom ezt vagy azt az ismerős arcot, s tudom: nyolc vagy kilenc óra van, ekkor megy egyik vagy jön a másik munkából. Vagy kibiciklizem a földekre, kimegyek a Tiszára, s itthon már tudok dolgozni".

Szinte következik a fentiekből, hogy „művészete alaphangjában a természet — ember és állat — harmóniáját, ősi, mitikus egységét teremti meg" — értékel Bánszky Pál. Éri művészetét olyan vád, hogy vásznain egy letűnt világot ábrázol, holott mélyebb elemzés már régebben kimutatta: erről a világról a népi hiedelemvilág és a népművészet dekoratív elemeinek alkalmazásával is lehet hitelesen vallani. (Ha zárójelben is, de ide kívánkozik Mocsár Gábornak mondatai, aki Németh József 1972-es műcsarnokbeli kiállítása katalógusának előszavában az alábbiakat írta: „...Gaugin a pápuákhoz fordul motívumért, Picasso meg a néger primitívekhez, az a sznobok számára ünneplendő, de ha Vásárhely művészei a környező tájból emelik művészetükbe a népi életet, a népi múlt és sors elemeit, az a múltba merengő provincializmus".) Ennek fényében értheto, hogy Németh József művészi világa miként szökken abból az eltökélt szándékból, mely szerint a parasztot fenséges emberként vetítse elénk. „Vásárhelyi otthoná"-ra az utal, hogy ehhez a világhoz modelljeit és eszköztárát ebben a környezetben találta meg hiánytalanul.

Mint minden alkotóéban, Németh csaknem két évtizedes munkásságában is vannak periódusok. Kár, hogy Bánszky — egyébként értékes és tárgyilagos tanulmányában — csak érinti ezt a kérdést. Igaz: kapunk némi ez irányú kárpótlást a reprodukciókról szóló magyarázatokban. A kötetben az 1962-ben festett *Takarmányos szekér*-től az 1971-es *Évszakok*-ig 16 műalkotás elemzését kapja az olvasó, köztük

olyan korszakos műveket, mint a *Vásárhelyi madonná*-é, a *Leány és bivaly*-é, *Tarló*-é. Nem a szerzőn múlik, hogy a színek torzulnak kissé a reprodukciókon.

A kis könyv, amelynek megjelenése csak örömet kelthet a vásárhelyi iskola híveiben, melynek egyik alapító mestere Németh József, a kiállítások és a kitüntetések sorrendjével, valamint a művészről szóló irodalommal zárul.

SZABÓ ENDRE

Nádasdi Éva

Tárgyak

Kicsi, csúnya, zsúfolt lakások.
Az ember kacatjai,
amit az idő halmoz fel
körülöttünk.

És te, anyám,
nem dobod ki
a rozsdás, lyukas fazekakat
lábasokat.

Különösek a konyhák.
És én naponta elmosogatok,
csapból folyatom a nagyfazékba
az öblítővizet.

Férfikéz kellene ide,
szögekhez, polcokhoz,
kalapácshoz értő
férfikéz.

Anyám, a szegénységet
sohase tudjuk levetni?

Őrzöd a félretett foltnak valót,
a talán-még-jó-lesz-valamire
holmikat, szétszakadt ridikülöket.

Én félek a konyha konyhaságától,
a szekrények vegetációjától,
a fiókok tartalmától,
mert félrevezetnek engem.

Jaj, mennyi tárgy áll őrt
az ember körül.

Egy kis táskában
elférne mindenem.

ZOLTÁNFY ISTVÁN: RÉGI FÉNYKÉP

SAJTÓHIRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-128
Csongrád m. Hírlap
1974 MÁR 24

Gustav Krklec

Rózsák

Nyúltam halom dús
sárga rózsáért
mint a koldus

Igéző piros rózsa
bokrához térdre hulltam,
élet adósa

Ahány szál őszirózsa
mind hazug vallomásom
azóta

És?
végül mind a három
hullt szirma —
ifjúságom!

(Dudás Kálmán fordítása.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Németh József
CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1987 APR - 3.

1021

A megőrzés festője

Csoóri Sándor megnyitója Németh József budapesti kiállitásán

Néhány évvel ezelőtt, mikor először láttam Németh József képeit, rögtön megéreztem, hogy egy öntörvényű művész áll elénk, nemcsak fölismerhető stílusjegyekkel, de fölismerhető tisztasággal és erővel. Azokkal ellentétben, akik egy új alföldi festőt ünnepeltek benne, én azt a fiatalembert és barátot, aki költőien makacs és zárt, mert elszántságot nem a divatból és nem is a tisztelnivaló hagyományokból merit, hanem saját magából. Képzeletének és szándékainak távlatot nem a tágítható szabadság ad, hanem a személyére korlátozódó hűség, amely kihívó, egyértelmű és hadd tegyem hozzá: egyszeri, akár az ember.

Aki e mostani kiállításának képeit megnézi, éppen ezért nem fejlődést láthat, inkább csak gazdagodást.

De hűség többféle van még a művészetben is. Tehetetlen vergődő, sárba vagy tegnapi szépségek hálójába bonyolódó. A képek láttán, nyilván akadnak majd, akik Németh Józsefet ez egyértelmű és hosszúra nyúlt hűség miatt marasztalják el. Sajnálkoznak majd, hogy rendkívüli képessége egy elhagyott világ gyalogösvényein tévelyeg, az emlékezetben visszafénylő fák, vízpartok és emberek között, ahelyett, hogy kilépve közülük nagyobb iramú utakra indulna. Nem akarom megvédeni őt, mert ezzel csak gyöngíteném. Sőt, azt árulnám el, amit tudatosan vállal.

Képein szinte semmi látható nyoma a huszadik századnak: a széthasítottságnak, az embert, a világegyetemet földúló erőknek. Nem a meghasonlás és a fenkölt nyomorúságok festője ő. Nem az elidegenítő világé, amely legtöbbünket fojtogat.

De nem is az idillé!

Korszerű? Korszerűtlen? Fölösleges ezen tépelődni. Gaugain korszerűségét — szerintem — sokkal inkább emberi menekülése fejezte ki, és egy öntörvényű világ megteremtése, mint a képein ábrázolt látvány időszerű vagy időszerűtlen volta. Vajon elmarasztalhatjuk-e Németh Józsefet azért, mert Tahiti messzebb van Európától, mint Hódmezővásárhely vagy a Tisza-part? A művészet nem ismer ilyen távolságokat, ha emberi közölni valója van.

Németh József idézőjeles menekülése abba a tegnapinak nevezhető világba, melyet a festészet és az emberi szellem már rég maga mögött hagyott, csak a boldog vagy a boldogtalan türelmetlenek s a folyton előrehatolók számára jelenthet elmaradást. Tudjuk, az idő nem áll meg, de vannak dolgok, értékek, amelyek a sürgető idő ellenére is megállnak. Emberi erőfeszítés kell, hogy elpusztítsuk vagy hogy megőrizzük őket. Németh József — az én szememben — a megőrzés festője. Azok jelenlétét égeti belénk, akik szinte személytelenül, hivalkodás nélkül segítenek fönntartani ezt a mai világot is: kétkezi emberekét, magukat megtartókét. Hozzájuk és a környezetükhöz kötődő hűsége így nemcsak érzelmi viszonyt fejez ki, hanem eszmét is. Azt, hogy a világot a szétesléstől megőrizni semmivel sem korszerűtlenebb föladat, mint a szétesést korszerűen ábrázolni. A világ — ahogy Garaudy megfogalmazta — beláthatatlan erőmező. Az ember egyetlen erőt képvisel benne, mely szembeáll az összes többivel. Én ezt az erőt érzem Németh Józsefben, magában s a képeiben. Emberalakjaiban, tisztaságot sugárzó nőiben; ezt érzem a még utoljára megnézett alföldi tájban, melyet hazámnak fogadhatok el; szívós és tűnődő állataiban, a munka emlékműveként fölrakott boglyáiban, a vízben s felejthetetlen fáiban, melyeken úgy fúj át a szél, mintha parazsat élesztene.

Fotó: Demény Gyula

A szakma 373 ifjú mestere

A vasutas fiatalok szorgalmát, szaktudását dicsérték néhány napja a szakma „öregjei" a MÁV Szegedi Igazgatósága szolgálati helyei küldötteinek szegedi értekezletén. Évről évre igen sokan vesznek részt a Szakma ifjú mestere mozgalomban. A Vasutas Dolgozók Szakszervezete megyebizottsága a közelmúlt hetekben összegezte a fiatalok e nemes mozgalma négy esztendejének eredményeit. Eszerint az igazgatóság szolgálati helyein négy esztendő alatt 373-an szerezték meg a megtisztelő címet.

Ezt a címet nem adományozzák, hanem a fiatalok fél évig tartó szívós versenyben szerzik meg. A versenyben részt vett fiatalok közül 104-en arany, 151-en ezüst és 118-an a bronz fokozatú jelvényt érdemelték ki.

A MÁV Szegedi Igazgatóságának területén állandóan figyelemmel kísérik a fiatalok nemes vetélkedését, s a versenyben kitünteket jutalmazzák is. Az erre érdemesek négy esztendő alatt összesen 76 ezer forint jutalmat kaptak.

tő feladat tényleg katonáinkra vár. Nálunk egészen újfajta viszony alakult ki a lakosság és a katonaság között. Ezt az új viszonyt szép magyar nyelvünk is új fogalommal rögzítette, amikor édesfiaként a *„kiskatona"* fogalmát megalkotta. Így egybeírva: kiskatona. Hogy milyen friss ez az újkeletű szavunk, az is mutatja, hogy a Magyar Értelmező Szótár sem vette még fel szójegyzékébe. Olyan szó ez, mint a magyar nyelv más hasonló összetételei: kiskabát, kiskacsa, kisisten, kiskatona stb. Egy nemzet féltése, szelíd figyelme kíséri a hadbavonuló fiatalokat. Persze tényleg „szép élet, gyöngy élet" is — ahogy a nóta mondja — a katonaélet, de *elsősorban szolgálat!* A szocialista hazafiságra való nevelés szellemében erkölcsileg jellemformáló, akaratfejlesztő és erősítő, a tartalmas hőstettre és nem az üres hősködésre, az olyan magatartásra nevelő, amely szerint a haza nem elsősorban az életet követeli áldozatként, hanem *az élet megőrzésével harcolni a honvédelem feladataici erő.* Bennünk — a [illegible] akban, de még inkább az idősebbekben — rossz emlékek élnek a régi vilák katonaéletéről. Említettem viszont, hogy annál az alakulatnál, ahol jártam, ott is meggyőződhettem arról, hogy *a katonaélet ma is kemény szolgálat. De arról is, hogy ma messzemenően emberséges a gondoskodás.* Hol van már a nehéz szöges bakancs, a kőkemény szalmazsák, meg a ruházat megannyi kellemetlensége. Ezt felváltotta a gumitalpú, könnyű cipő, az ágyakban a matrac. Helyes az a felfogás, hogy a katona gyakorló ruhája egyenlő a munkaruhával, s amint a munkás sem kék overálban megy munka végeztével utcára, a mi katonáink is magukra öltik csinos kimenőruhájukat. S ki gondolt volna régen arra, hogy nem a nehéz gyakorlatban beleizzadt alsóneműben, hanem pizsamában aludjanak a ma katonái. Ifjúsági presszó, KISZ-klub a laktanyákban, s a körletek a katonák munkája nyomán csinosak. *Nem kaszárnya ma már a „kaszárnya"!* S

tel
tet
ha
jén
Ez
tok
mé
és
zés
társadalmunkban. S a honvédelem tartozéka, hogy a fiúk, az egész ifjú generáció, minél jobban felkészüljenek politikailag a KISZ-ben és technikailag az MHS-ben. Hiszen mindazok a tulajdonságok — haditechnika kezelése, fegyelmezettség, bátorság, leleményesség, a szocialista hazafiság, internacionalizmus, egymás segítése stb. —, amelyek a honvédelmi nevelőmunka feladatai, egybevágnak *a „civil élet", a szocializmus, a kommunizmus erkölcsi kódexe követelményeivel.*

RÁCZ LAJOS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Németh József

1967 MÁJ 19

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

1021

Németh József kiállítása

Somogyból elszármazott festőt mutat be most a Rippl-Rónai Múzeum képtára. Az I. Kaposvári Tavaszi Tárlaton két képét láthattuk Németh Józsefnek, amelyeket a zsüri Vaszary-díjjal ismert el. Ezzel az időponttal egybeesett a művész budapesti kiállítása, s most annak az anyagát láthatjuk múzeumunkban.

Az I. Kaposvári Tavaszi Tárlaton különösen kitűnt Németh József karaktere. Eddigi munkássága, beérett képei együttesen most ezt bizonyítják előttünk is. Ha még egy kis összevetést teszünk az I. Kaposvári Tavaszi Tárlat és a vásárhelyi Németh József képei között, világosan kitűnik a festő művészi célzatossága.

Ez pedig megőrző szándék. Századunk rohanásából megőrizni »valamit«. Nem konzervatizmusból, még csak nem is múlt szépség fölötti sajnálkozásból, és kevésbé romanticizmusból. Mindezek ellenkezőjét bizonyítják képei. Monumentalitásra való törekvése is a festő erejét, rendjének hitét fejezi ki.

Képeinek mélységes embersége alakjainak emberségéből fakad. Azt bizonyítják a Halászok, a Pásztor, a Halottak napja keskeny arcú, a földből alig kinövő asszonyai, a Krumpliföld barna dolgosai, a boglyák a Fehér tehenek, a Kaszálók, a Pihenő, a Vásárhelyi madonna. Németh József nem misztifikálja őket, nem ködben fénylő hősök, nagyon is egyszerű emberek, egyszerű tájak, egyszerű dolgok. Jelenlétükkel a világ is oly egyszerűnek tűnő, mint amilyen is meg nem is.

Németh József az egyszerűségét őrzi meg. Alakjai oly monumentálisak, hogy úgy érezzük, az Ember képes megőrizni a világ egyszerűségét a maga bonyolultságában is.

H. B.

Hatszá
a nyári

Az ifjúsági moz
cióinak eredményes
kerét mindig befolyá
KISZ téli-nyári veze
táborai, ahol reszortonként felkészítették az ifjúsági vezetőket, megismertették velük a legfontosabb határozatokat, segítséget kaptak munkamódszerben, munkastílusban. Évről évre mintegy 1200—1300 fiatal vesz részt a továbbképző táborozásokon, amelyeknek haszna év közben a mindennapi munkában mutatkozik meg.

Az idén a Somogy megyei KISZ bizottság mintegy hatszáz fiatalt vár balatonföldvári táborába: alapszervi titkárokat, sportfelelősöket, klubvezetőket és kultúrfelelősöket, úttörővezetőket, gazda vagó« témákon kívül kötelező anyaggal is foglalkoznak. Elsősorban a IX. pártkongresszus határozatait tanulmányozzák, ismerkednek a gazdaságirányítási reform kérdéseivel, valamint a KISZ VII. kongresszusának szellemében az ifjúsági mozgalom ez évi fő feladataival, a KISZ szervezeti szabályzatával.

Június 19-én nyit a tábor, első lakói a Vörös zászló hőseinek útján mozgalom első két szakaszában kiemelkedő eredményt elért őrsök tagjai lesznek.

Zalaegerszegen sorsolták a gépkocsi nyereménybetétkönyveket

A gépkocsi nyeremény-betétkönyvek 24. sorsolását csütörtökön a zalaegerszegi megyei művelődési házban rendezte meg az Országos Takarékpénztár. A sor-

13	504461	Skoda 1000 MB
13	506177	Trabant Lim. 601
14	501292	Wartburg Lim. 352
14	507707	Moszkvics 408
14	513002	Zastava 750

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 MAJ 9.

Németh József

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

vek 37 millió forintba kerül-

P. Gy.

1021

Németh József festőművész kiállítása

a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumban

Dr. Láncz Sándor művészettörténész nyitotta meg vasárnap délelőtt a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumban Németh József Munkácsy-díjas festőművész kiállítását. A Somogyból elszármazott és jelenleg Hódmezővásárhelyen élő és alkotó Németh József negyvenkét festménye szerepel a tárlaton.

A kiállítás megnyitójával egyidőben Tóth János, a Kaposvári Városi Tanács vb-elnökhelyettese átnyújtotta a művésznek a városi tanács alapította Vaszaray János-díjat, amelyet az I. Kaposvári Tavaszi Tárlaton nyert el, és egyben további sok sikert kívánt Kaposvár művészetkedvelő közönsége nevében további munkásságához.

A tárlat megnyitóján szép számmal egybegyűlt közönség elismeréssel nyilatkozott a fiatal művész alkotásairól.

kenyeret, a bútort
kül- vagy belföldi
amely felhasználja
tett helyeken gyár
ket, lehet-e rossz
fiúskodás révén
üzem? Mert itt

SOROMPÓÁTHELYEZÉS

Németh József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 JUN 7 -

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1071

Két tárlat sikere Budapesten

A Vásárhelyen élő Munkácsy-díjas festőművész, Németh József alkotásai ismertek szerte az országban. Egykori Műcsarnok kamaratermi, majd az Ernst Múzeumban rendezett önálló kiállítása a kritika elismerését vonta maga után. Számos elismerés érte külföldi szereplései során is — hogy legalább egyre hivatkozzam, a bécsi komoly nemzetközi sikert eredményezett.

Most a Derkovits-teremben rendezett kiállítása, ha nem is ad teljes képet gazdag terméséről, jól foglalja össze művészi törekvéseit. Ezt a kiállítást igaz örömünkre a Tv-galériája jóvoltából országvilág megszemlélhette és túlzás nélkül állítható, hogy mint ember és alkotó egyaránt újabb elismerést vívott ki magának.

Mi sikerének titka? — ha egyáltalán van titka egy művésznek. Németh József festészete szigorúan kötődik az alföldi hagyományokhoz, realizmusának lételeme a táj és az ember. Több mint tizenöt éves munkássága alatt kialakította sajátos formanyelvét, s a környezet nyújtotta élmény anyagából összeállt jelképrendszere nem megfejthetetlen. A tv-adás során szólt művészi fejlődéséről — a kezdeti bizonytalanság után piktúrája megszigorodott, ám gazdagodott is a népdalok kötöttségeihez hasonlóan. Tömör fogalmazása lírai elemekkel telt és tiszta színvilága a kevésbé hozzáértőket is megállásra készteti. Hadd hivatkozzam itt a „Hóolvadás" és az „Alvó lány" című képeire, melyet a tv képernyőin is láthattunk, s amelyekről szó esett Vízi Ottó művészettörténész ismertetőjében is, de vallott róluk a művész is. Csak kiegészítésként idézek néhány mondatot Vízi Ottó megnyitó beszédéből, mert summázatát adja a látottaknak: „Németh József mester a típusalkotásban. Éppen ezért mesterien tudja megragadni az egyént és ebben elsősorban azt, ami a felület mögött rejlik. Az érzések szabad áramlása, heves megnyilatkozása tölti be alakjait. Típust jelöl inkább, alakjai mégis az egyéniség erejével hatnak".

Németh József műtermében most készülő freskójának kartonja előtt

*

Kurucz D. István Munkácsy-díjas festőművészt a nagyközönség és a szakma egyaránt „vásárhelyi"-ként emlegeti. Ezt a jelzőt természetesen nem a Tükör utcai szülői ház teszi indokolttá, hanem piktúrája. Kurucz témái is kizárólag a paraszti életből, az alföldi tájból szökkennek elő. Folytatása az Alföldről szól — portrék, házak, tájak. Következetes látásmódjának és kiérlelt stílusának következménye az, hogy a termékben tartózkodót — képei atmoszférájának hatására — egy különös érzés ejti rabul, s alföldi óhatatlan, hogy irodalmunk nagyjai ne jussanak

Kurucz D. István műtermében

tatója ő a nagy alföldi realisták nemes hagyományainak, s ez az oka annak, hogy a vásárhelyi iskola egyik alapító tagját és mesterét tiszteljük benne.

Jelenleg mintegy félszáz alkotását láthatja a közönség a Csók István Galériában. Témában és ábrázolási módjában ezúttal is hű önmagához, valamennyi alkotása az Alföldről szól — hogy a Tornyai-féle „nagy sömmi", végtelenbe nyúló föld, ráboruló ég, egy tanyaépület, s a tanya előtt egy, a hóolvadásból visszamaradt, elnyúló tócsa. Ám a kép szuggerálja, hogy beleérezzünk a tanyát lakó emberekbe, s átéljük tavasz kezdeti lelkivilágukat. Az „Estefelé" és a „Kerek erdő télen" ecsetkezelésének megannyi finomságára hívja fel a figyelmet, míg a „Hortobágy" című képe a mívesség példaképe. Itt csodálkozhat rá a szemlélő Kurucz rendkívüli színérzékenységére — arra, hogy az egyhangúnak és unalmasnak tartott alföldi róna pompázik és tobzódik a színekben, csak látni és megláttatni tudni kell. A „Nádas este" talán az a kép, amelyben legjobban visszakanyarodik mestereihez, de korántsem értékteremtés nélkül.

Karakterizáló készségéről portréi tanúskodnak. A „Beszélgetők", a „Hazafelé", az „Asszonyok" olyan típusok őrzőivé válnak, amelyekre egykor majd emlékezni fognak.

A kiállítás minden darabja dicséri Kurucz D. István realizmusát, azt a törekvését, hogy ábrázolja az Alföld átalakuló táját és emberét. Átélései hitelesek és ezt dokumentálni nem is olyan könnyű. Ám megtudja tenni — erre bizonyíték mostani tárlata is...

SZABÓ ENDRE

ment tönkre
rikaültetés

z úgy igyekeznek pótolni, hogy az esőmentes napokat „megnyújtják", s hosszúműszakban, virradattól besötétedésig dolgoznak az ültetőgépeken.

ezdődött
nya exportja

mázsát visznek a nyugati szomszéd államba.

Földieperből eddig 150 mázsát exportáltak az NDK-ba, s az elkövetkező napokban fokozatosan növekvő árumennyiség átvételére számítanak. Exportra maguk a termelők készítik elő a szamócát: egy-egy műanyag tálcára — pontosan lemérve — fél kilót tesznek. A gyakori esőzések nehezítik a folyamatos szedést és nagyobb távolságokra történő szállítást. Éppen ezért rövidesen lecsumázott földiepret is felvásárolnak, amit hordókban exportálnak konzervipari feldolgozásra.

ok HÓDIKÖT-

galmat bonyolít le az ÁFOR deltsége. Harminc kutat és tör-át el üzemanyaggal. A kiren-gozói a múlt évben 30 ezer g elszállításával túlhaladták a eknél szokásos forgalmat. Ezt elismeréssel nyugtázta. Jelen--ös főút korszerűsítése miatt benzinkút üzemelése. Ideiglesítanak egy tartályt, mely majd idényben ellátja a községet A piactéren felállított tartályatják a helyi autótulajdonosokint, az olajat. A főút községen akaszának korszerűsítése után ismét teljes kapacitással üze-

a Járási Általános Ktsz-nek ege üzemel, a község különn. A ktsz vezetősége tervezi, szolgáltatóházat épít a közl a meglevő részlegek üzemeltovábbá férfifodrászatot is autószerviz-állomást is létesí-

ózségi rangot kapott Kistelek ltozatlanul foglalkoztatja az lkalehetőségek megteremtése, száz, ma még otthon dolgozó munkát vállalni. Az ipartelyi áfész is támogatja; most árgyalások a HÓDIKÖT vezeről, hogy milyen módon lenne szleget létesíteni Kisteleken. Ha ok eredményre vezetnek, akén az eddiginél több nő vállalt lakóhelyén.

LANTOS ANNA

kafázis

Nem
nevelői

A PEDAGÓGUSOKAT KÖSZÖNTJÜK ma hazánkban. Köszöntjük a tanárokat és tanítókat, az óvónőket és a dajkákat, az igazgatókat éppen úgy, mint a pedellusokat: mindazokat, akiknek valami közük van az ifjúságunk tudati és testi neveléséhez. Üdvözli a pedagógusokat ifjúságunk és a felnőtt társadalom is. Tisztelettel emlékezünk tanárainkra és mindazokra a nevelőkre, akik a számok, a betűk, az ismeretek világába vezettek bennünket és ezt teszik gyermekeinkkel is.

A pedagógus hivatás tartalma és jelentősége a mi társadalmunkban megnövekedett, nagy fontosságot kapott. Nevelés mindig volt, amióta az ember létezik, és lesz mindaddig, amíg ember él a földön. Embereszménye a mi világunknak is van, amelynek követelménye: a művelt, hazáját szerető, a szocializmus rendjének építését és védelmét tudatosan vállaló, becsületes, áldozatkész, lelkileg és testileg egészséges ember felnevelése.

A felnövekvő nemzedék nevelése mindig nemes feladat volt — ma különösen az. Aligha tudunk szebb hivatást, mint megformálni azt a nemzedéket, amelyre életünk és sorsunk folytatását bízzuk.

A tanári, a nevelői pálya minden más pályánál szebb. A pedagógusnak tudást, ismereteket kell nyújtania, úgy, hogy közben neki is azonosulnia kell mindazzal, amit hirdet. Az oktatás és nevelés egyfajta meghatározott magatartást vár és követel az egyetemi és középiskolai tanártól, a tanítótól, az óvónőtől. Azt várja tőlük, hogy ne csak egyszerűen átnyújtsák mindazt, amit az előző korok felhalmoztak, hanem magatartásukkal, minden megnyilatkozásukkal vallják és sugározzák a hirdetett eszmét. Az oktatás és nevelés egységének teljes megvalósítását kérjük és igényeljük pedagógusainktól. A tanár legyen a gyermeklélek tükre, hogy a kis- és nagydiák felnézhessen rá, mondván: ilyen ember akarok lenni.

A társadalom bizalmát élvezik a pedagógusok. Rájuk bízzuk a legdrágábbat: gyermekeink nevelését. E bizalom nagyon szép, egyben nagyon nehéz feladatot is jelent.

Igényeljük a pedagógusoktól az oktatási reform gyakorlati végrehajtását, mert ebben látjuk az oktatás és nevelés egységes feladatainak megvalósítását. A reform lényege — mondotta egy tanár —, hogy iránytűt adjunk a tanulók kezébe. Megtanítani őket az ismeretek közötti önálló tájékozódásra, ahelyett, hogy megkövetelnénk annak a sok száz utcanévnek a megtanulását, amelyekben majd járniuk kell.

NAGY GONDUNK ma még, hogy iskoláink már szocialista szellemben nevelnek, de ezt a törekvést olykor visszahúzzák a szülői ház negatív hatásai. Az iskola már a mai kor emberét igyekszik felnevelni, a szülők egy része viszont a régi, a maradi vonásokat képviseli, és adja át utódainak. A kétféle hatás közül az iskola, a társadalom hatását tartjuk ma erősebbnek, meghatározóbbnak. Nem lehet kétséges, hogy a tanítónak a friss, a társadalmat felemelő eszméket kell képviselnie. Ez méltó a szocialista iskolához.

Nem teljesen megoldott évek óta a tehetséges munkás- és parasztgyerekek továbbtanulásának intézményes segítése sem, holott ez a téma politikai fontosságú. Igaz, hogy az elmúlt években — ha lassan is —, de növekedett a felsőfokú tanintézetekben a fizikai dolgozók gyermekeinek aránya, és most eléri a 43 százalékot, azonban tovább akarunk ebben is haladni. A segítséget és a gyorsabb előrehaladást természetesen elsősorban az általános és középfokú iskolákból várjuk. Kicsit több gonddal és szeretettel foglalkozzanak a nevelők a jó fejű munkás- és parasztgyerekekkel. Nem valamiféle privilégiumot igénylünk számukra, hanem annak a hátránynak a mielőbbi megszüntetését, amely a munkás- és a paraszt-, valamint az értelmiségi családok műveltsége, tanulásra és önművelődésre ösztönző hatása között kétségtelenül megvan. Ez a követelmény egyáltalán nem jelenti az értelmiségi családok gyermekeinek elhanyagolását. Az ilyen családok legfelkészültebb gyermekeinek is helye van a főiskolákon és az egyetemeken, de egy részüknek természetesen helyük van a munkapadok mellett is. A munka társadalmában nem istencsapás a termelőmunka sem, hanem az életrend, a társadalmi elrendeződés egyféle normális állapota. A szocialista társadalom értelmiségének fejlődése és összetétele szintén politikai jelentőségű. Az új értelmiség közzött ott kell legyenek a munkás-, parasztszülők tehetséges leszármazottai is. E probléma megoldását csak a pedagógusok segítségével lehet elvégezni. A nevelőmunka egy lényeges értékítéletének kell megtennünk, hogy ki-ki hogyan törődik, foglalkozik a fizikai dolgozók rája bízott gyermekeivel, hány fiatal kerül egy-egy iskolából a felsőfokú tanintézetekbe.

AMIKOR A PEDAGÓGUSNAP ALKALMÁBÓL megfogalmazzuk a nevelőkkel szembeni követelményeket, akkor szólni kell a tanárok, a tanítók, az óvónők társadalmi megbecsültségéről is. Senki sem tagadhatja, hogy szocialista államunk figyelmet fordít a pedagógusokra és az iskolákra. A harmadik ötéves tervben a középiskolai tantermek száma megkétszereződött, a tanácsok több mint száz pedagóguslakást vásároltak, ugyanennyi pedagógus-család kapott kamatnélküli lakásépítési kölcsönt.

1021

Túl a megyehatáron

Vásárhelyi gondolatok

Mindig élmény az embernek, ha kilép szűkebb pátriája köréből.. Az új környezet hatása most is megmozgatott. Az állomáson két fekete, ki tudja hány éves konflis. Megértem a nyugodtságot, amely itt fogad. Már a vonatablakon éreztem belőle valamit. Hát igen a konflisok. És ha őket érti az ember, akkor megérti az elmaradhatatlan képet is.

A piacon alkalmi munkára váró napszámosok. Csendes mozdulatlanságban beszélgetnek. Az utcák szélesek, és nagyon egyenesek. A vásárhelyi emberek is azok. Egyenesek, magasak, mint a gémeskút a határban. Mint a furótornyok, lángsipkákkal a fejükön. Sok, nagyon sok földgázt rejt még itt a föld mélye. Zsíros a föld. Nehéz, de jól termő. Akik idegyökereznek, hasonlóvá válnak hozzá.

A Kossuth térre érek. Friss, néhány éves alkotás uralja: Somogyi József Szántó Kovácsa áll vasba öltözötten, kemény kérgű ökéllel vigyázza a jelent, s közben a múltat idézi. Én úgy érzem, szimbolika is ez a szobor. Az itteni képzőművészet virulását hirdeti. Lázasan kutatok magamban, aztán felbukkan egy jól hangzó, jelentős súlyú vásárhelyi név: Németh József festőművész.

A lakásán is Vásárhely fogad. Felesége végtelenül kedves, barna asszony. A művész középtermetű, dús fekete hajú, néhány ősz szállal, tömött kis bajusszal, élénk kutató tekintettel.

Beszélgetés helyett inkább a képeit magyarázza, de önmagáról beszél. Mindenki tudja róla, hogy a Képzőművészeti Főiskolán freskószakot végzett, most harminchat éves, és a Galériában már megtalálhatók a képei! Volt már kiállítása Bécsben, Olaszországban és itt az Alföld kellős közepén is, ahol meggyökeresedett. Pedig dunántúli, közelebbről kaposvári születésű. Amikor megkérdem tőle, miért szakadt el ilyen messze, magamban titkon arra gondolok, hogy valami célja lehetett vele. Annál inkább megdöbbenek a válaszán.

— Elvégeztem a főiskolát, és kint álltam az utcán. Kezemben az egyetlen vásárhelyi meghívólevél, amely kimeritette az összes választási lehetőségemet.

Lejött, és gyökeret vert. Életerős lett, mint a »Krumpliföld« hajlott hátú, szorgos munkásai, mint a barnán ragyogó súlyos fái. Akárcsak a »Fácános«, az »Itatás« meg a »Nő mandolinnal« című képei. A város szereti és számít rá. Hatalmas freskója a művelődési ház belső előterének falán is az ő súlyos egyéniségét viseli. Nem tudom megállni, hogy ki ne fejezzem csodálkozásomat. Ennyire fiatal és máris ilyen hatalmas anyag áll mögötte! Mindjárt magyarázattal is szolgál.

— Mindenképpen meg kell mondanom — bár egyesek ezt egyenesen tagadják —, hogy vidéken is meg lehet azt a légkört teremteni, amelyet mi egymás között »modern« jelzővel illetünk.

A művelődési házban vele sétálunk, két kiállítást is nézve. Az egyik állandó jellegű: Tornyai és Meggyesi alkotásai vannak itt egybegyűjtve. Nézzük a képeket anélkül, hogy magyaráznánk mondanivalójukat. Látnivaló, hogy nagyon érződik rajtuk a vásárhelyiség légköre.

A jelent egy másik kiállítás jelzi. A helyi képzőművészeti szakkör tagjainak bemutatkozása ez. Most kezdem csak érteni a Német Józsefek hatásának jelentőségét. Olyan korban élünk, amikor a művészet új szerepet kap. Mindjobban belépünk a művészet otthonába. Örök követelmény késztet minket erre, a fejlődés. Szuverén valóságtisztelet alakul ki bennünk mindinkább, ahogy növekszenek az ilyen fajta szakkörök is.

— Bekapcsolódunk az univerzumba; ha lassan is, de a magunkévá tesszük a valóságot. Ez a fejlődés már olyan erős, hogy idegennek is meg kell látnia akár a külső, akár a belső megjelenési formáit.

Ezekkel a mondatokkal búcsúztunk egymástól, úgy hagytam ott a piros tetős házakat, a gazdag földeket, a kultúrára éhes embereket, hogy nem csökkent bennem ma sem a jóleső megelégedettség hangulata.

Mészáros István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár
1969 JUL 2-5

JÚLIUS
25
PÉNTEK
Jakab

Milyen lesz az időjárás?

Várható időjárás ma estig: Időnként kissé megnövekvő felhőzet, valószínűleg eső nélkül. Mérsékelt, változó irányú szél. Fülledt, meleg idő. A várható legmagasabb nappali hőmérséklet ma 30 fok körül lesz.

A Balaton vizének hőmérséklete tegnap 11 órakor Siófoknál 23 fok volt.

— **Tegnap ülést tartott** a Kaposvári Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága. Napirendjén a Dunántúli Vízügyi Építő Vállalat városi tevékenysége, és a csökkent munkaképességűek foglalkoztatottságának helyzete szerepelt.

— **Ericsson—Beloiannisz telefonközpontot** szerel föl a posta a negyedik ötéves tervben Siófokon. A svéd crossbar-központ ötször gyorsabban kapcsol, mint a most használatos központok.

— **Minden ötödiknek és minden harmadiknak.** A júliusi befizetések tanúsága szerint Kaposváron 11 130 televízióelőfizető és 15 614 rádióelőfizető van. Az adatok alapján minden ötödik kaposvárinak van tévéje és minden harmadiknak rádiója.

— **Könyvelők tapasztalatcseréje Siófokon.** Szerdán a siófoki Egyetértés Tsz-be látogattak a kalocsai területi tsz-szövetség tagszövetkezeteinek főkönyvelői. A szakemberek pénzügyi kérdésekről cserélték ki tapasztalataikat és megnézték a helyi tsz gépkönyvelését.

— **Szakszervezeti bizalmik Igalban.** A Közalkalmazottak Szakszervezetének kaposvári járási bizottsága Igalban értekezletet rendezett a községek szakszervezeti bizalmijai részére. Megbeszélték a közös tanácsú községek kialakításának szakszervezeti feladatait.

— **A Vízkutató és Fúró Vállalat** befejezte a balatonfenyvesi fúrási munkálatokat. 602 méter mélységet értek el. Most a kút belső kikén-

MA 60 ÉVE,

1909. július 25-én az aviatika kezdeti korának sok sikert elért repülőgép-konstruktőre, Louis Blériot francia mérnök saját szerkesztésű egyfedelű gépén átrepülte a La Manche-csatornát, s ezzel elnyerte a Daily Mail című angol napilapnak erre a teljesítményére kitűzött 25 000 frankos díját. Az annak idején vakmerőnek tűnő vállalkozására ködös, kedvezőtlen időben, napfelkelte után, a francia Calais mellett szállt fel. A 31 kilométernyi utat 27 perc alatt megtéve Dover közelében ért földet. A repülőgépek akkori fejlettségi fokán ez óriási eredmény volt, a repülés történetében mérföldkövet jelentett. Sikeres teljesítménye hatalmas lendületet adott a repülés további fejlődésének. Az ösztönző hatásra a repülőgép-szerkesztők fokozott erővel munkálkodtak gépeik tökéletesítésén. Blériot nevét szárnyára kapta a világhír. Három hónappal utóbb, 1909 októberében a rákosi mezőn — a későbbi repülőtéren — ő volt az első, aki Magyarországon a gépi repülést bemutatta.

Összeütközés a tengeren

A Silia nevű százezer tonnás norvég tartályhajó szerdán hajnalban összeütközött a Földközi-tengeren egy francia személyszállító hajóval. Az összeütközést a tartályhajón robbanás, majd tűz követte. A norvég hajó 39 főnyi legénysége közül tizenkilencet a személyszállító hajó fedélzetére vett. A tankhajó elsüllyedt; legénységének hiányzó húsz tagját keresik.

— **Az ittasság ára.** Zamárdi külterületén ittas állapotban kerékpárja csomag-

NÉMETH JÓZSEF / 1021

A vásárhelyi művésztelep egri kiállítása elé

Tornyai János, Medgyessy Ferenc, Endre Béla... Fénylő nevek a magyar művészettörténet lapjain, fénylő nevek a nagy alföldi város, Hódmezővásárhely kulturális életének múltjában. A századelőn ők hárman új színt hoztak piktúránkba, a műves, népi ihletésű szobrászat, melyet a Medgyessy Ferenc, Pásztor János örökébe lépő Szabó Iván művészete képvisel évtizedek óta. És sorolhatnánk a későbbi generációkat, melyeknek tagjai — Németh József, Szalay Ferenc, Fejér Csaba, Kajári Gyula, Samu Katalin, Kamotsay István, Fodor József, Csikós András, Csohány Kálmán — soha nem tagadva meg elődeik, a hagyományteremtők szellemi örökségét, ma is Vásárhely bűvkörében élnek, számtalan értékes, korszakos alkotással gyarapítva nagy közgyűjteményeink anyagát, erősítve a magyar képzőművészet jó hírét túl határainkon is. Elég itt Németh József londoni fogadtatására utalnunk, Szalay Ferenc moszkvai sikerét idéznünk, vagy Kurucz D. István és Csohány Kálmán elismerést hozó szereplését számba vennünk a velencei biennálén.

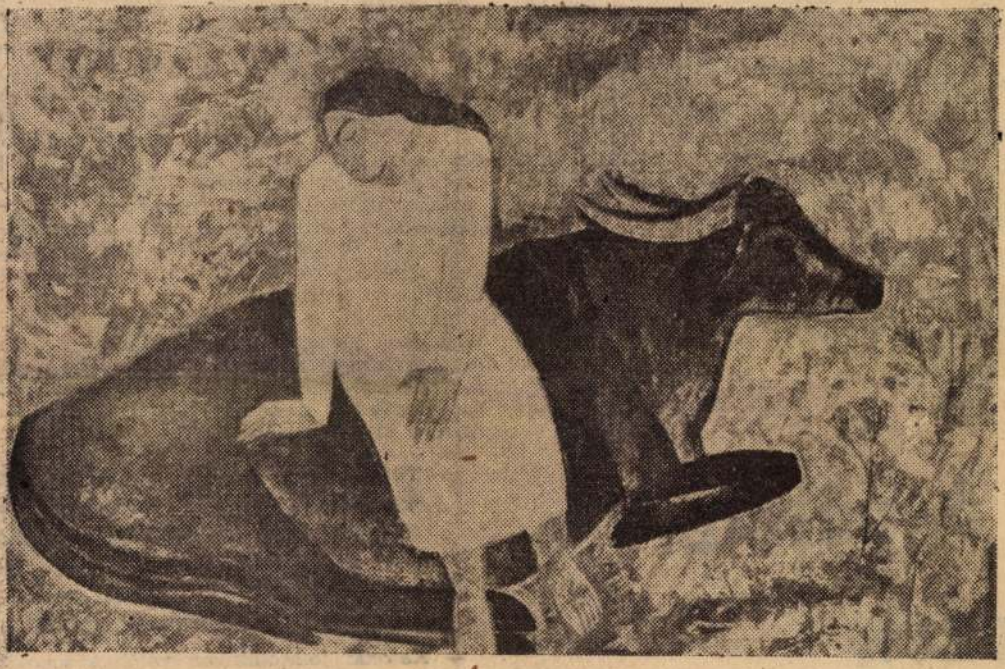

NÉMETH JÓZSEF: Leány és bivaly

szobrászatunkba az egyszerű, paraszti valóság felfedezésével, láttatásával. S nevükhöz kapcsolódik a vásárhelyi művésztelep létrejötte, első virágzása, annak az útnak első harmada, mely mára európai hírűvé tette ezt a művészkolóniát.

Ők nincsenek már az élők között. De nyomukban, művészi és emberi hitvallásuk példáját követve, széles táborrá növekedett idők múltán azok száma, akik társadalmi indítású és kötődésű művészettel akarják szolgálni a ma emberét, a realitások iránt fogékony néptömegeket. Ebben a hitben, szellemben teljesedett ki a felszabadulást követően Kohán György monumentálisra törő, drámai hangvételű piktúrája, Kurucz D. István jellegzetesen alföldi atmoszférát sugárzó festészete, s az

Heves megyében kevéssé ismert még ez a piktúra, ez a szobrászat. Hiányt pótol tehát a Megyei Művelődési Központ és az egri vármúzeum, amikor közös rendezésben a megyeszékhely képzőművészet iránt érdeklődő közönsége elé tárja a vásárhelyi művésztelep kiállítását. Mégpedig egy olyan kitűnő válogatást, mely hat évtized alkotóinak pályaképéről nyújt tájékoztatást. Tornyai, Rudnay, Pásztor, Kohán, Németh, Végvári neveit találjuk a meghívón, ama kéttucatnyi művész között, akik alkotásaikkal e reprezentatív kiállításon Egerben szerepelnek. A Megyei Művelődési Központ Knézich Károly utcai nagytermében rendezendő tárlat október 2-án, szombaton délelőtt 11 órakor nyílik, s az ünnepélyes megnyitóra, a város párt- és tanácsvezetőivel együtt hozzánk látogat a vásárhelyi művészek népes küldöttsége is.

Mint érdekességet említjük, hogy a kiállítást követően, október 2-án délután a Megyei Művelődési Központ klubjában Heves megye és Vásárhely festői, szobrászai, kerámikusai baráti találkozóra jönnek össze, mely mindkét tábor számára nyilván hasznot hozó lesz.

(moldvay)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRKÉTŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
NÉPÚJSÁG
Eger

rjú

NÁR GYÖRGY EZREDESTŐL, A HEVES MEGYEI KIEG
HÍVÁSUNKRA IS ÉRDEKLŐDÉSSEL REAGÁLTAK
LÍTOTTUK ÖSSZE SZEPTEMBERI INTERJÚNK KÉR
ARANCSNOKSÁG PARANCSNOKÁT.
ÁSZLÓ KÉPVISELTE.

sorkatonai szolgálatot sem békében, sem háborúban semmilyen címen nem lehet megváltani.

A honvédelmi hozzájárulás fizetésének időtartama: 36 hónap.

36 hónapig kell fizetni például a honvédelmi hozzájárulást azoknak, akik valamilyen oknál fogva nem teljesítettek katonai szolgálatot, vagy tényleges katonai szolgálatban eltöltött idejük nem haladja meg a két hónapot.

Azok a hadkötelesek, akik két hónapnál hosszabb, de 11 hónapnál rövidebb ideig teljesítettek sorkatonai szolgálatot, 24 hónapig fizetik a honvédelmi hozzájárulást.

Meg kell itt jegyezni azt is, hogy a sorköteles koron túl, tehát a 23. év betöltése után a tartalékos képzés valamilyen formájában letöltött katonaidő nem számítható bele a sorkatonai szolgálati időbe.

a Népújság
redes,
ancsnokság parancsnoka

Érdemes ennél a kérdésnél megemlíteni azt is, hogy a konvédelmi hozzájárulás címén befizetett összeget annak a hadkötelesnek visszatérítik, akit a fizetési kötelezettség megkezdése után hívtak be sorkatonai szolgálatra és 11 hónapot meghaladó időt töltött le.

— Jár-e szabadság a katonáknak? S milyen rendeletek szabályozzák ezt?

— Természetesen a katonáknak is jár a szabadság, a katonáknak is lehetőségük van arra, hogy kipihenjék a kiképzéssel együtt járó fáradalmakat. Az évi szabadság a rendfokozattól és a szolgálati időtől függ. A honvédek például a kétéves katonai szolgálat alatt 18 nap, míg a sortisztesek 22 nap szabadságot kaphatnak. A sorkatonák szabadságára természetesen csak akkor kerülhet sor, ha arra magatartásukkal és fegyelmezettségükkel rászolgálnak.

Az évi meghatározott szabadságon kívül rendkívüli — egészségügyi —, és jutalomsza-

A további előléptetést is a törvény szabályozza. Két továbbképzés szükséges ahhoz, hogy egy alhadnagyot hadnaggyá léptessenek elő. Míg főhadnagyból százados csak három továbbképzés után lehet. Itt megjegyzem, hogy egy továbbképzés 60—90 napnak felel meg. A jó és kiváló minősítést szerzett tartalékos tiszteknél egy továbbképzés 60 nap, míg az ettől gyengébb minősítésű tiszteknél egy továbbképzéshez 90 nap szükséges. A Magyar Honvédelmi Szövetség keretében szervezett háromszor 20 órás kötelező és tájékoztató jellegű képzés 60—90 napos továbbképzésnek számít.

Néhány szót a soron kívüli előléptetésről. A tartalékos tisztek ideiglenes szolgálatuk idején felmutatott kimagasló eredményeik alapján részesülhetnek soron kívüli előléptetésben. Ez vonatkozik a dícséretekre, jutalmazásokra és a kitüntetésekre is.

— Tudjuk, hogy néhány év óta több irányú képzést biztosít a honvédség. Befejezésül ezzel összefüggésben kérdezzük: az utóbbi években milyen a fiatalok érdeklődése a katonai pálya, a tényleges katonai szolgálat iránt?

— Katonai főiskoláinkon valóban sokoldalú a képzés. Így bizonyos területe hasznosítható a polgári életben is. A főiskolák által adott oklevelek — természetesen az egyes szakoktól függően —, a polgári életben, az általános iskolai (kollégiumi) nevelőtanári és felsőfokú szaktechnikusi munkakörök betöltésére is jogosítanak.

Ilyen körülmények között igazán nem panaszkodhatunk, hiszen megnövekedett a fiatalok érdeklődése a katonai pálya iránt, s ez megmutatkozik a túljelentkezések számában, arányaiban is. Elősegítette az érdeklődést az is, hogy azutóbbi időben megjelent különböző rendelkezések a korábbiaktól eltérően több vonatkozásban szabályozzák a hivatásos állomány kötelességeit és jogait. Ugyanakkor tartalmazzák ezek a rendelkezések a szolgálati, a munka- és az életkörülmények további javításával összefüggő elveket és szabályokat is. Ezek az új rendelkezések egyértelműen kifejezik pártunk, kormányunk, egész dolgozó népünk gondoskodását, a hivatásos állomány megbecsülését. Meg kell itt jegyeznem azt is, hogy eredményeinkben jelentősen közrejátszik az a körülmény is, hogy parancsnoksá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 SEP 20.
Csongrádmegyei Hirlap
Németh József festőművész

1021

BÉCS ÉS ZÁGRÁB UTÁN MOSZKVA — KÖLCSÖNADOTT KÉP A PUSKIN MÚZEUMBÓL — ÖTVEN FESTMÉNY ÉS EGY GOBELIN

Kiállítás Moszkvában

Beszélgetés Németh József festőművésszel

Nemrég érkezett haza Vásárhelyre a Szovjetunióból Németh József festőművész. Egy hétig tartózkodott Moszkvában, ahol önálló kiállításon mutatta be a szovjet közönségnek válogatott műalkotásait: 50 táblaképet és egy gobelint. A kiállítás három hétig tartott.

— Sajnos, nem várhattam meg a végét — mondja —, csupán egy hétig maradtam ott, de ez is nagyon kellemes és gazdag élményekkel telített időszak volt.

— Úgy tudom, hazánk festőművészei közül ön az első, akit önálló kiállításra Moszkvába meghívtak.

— Igen, én vagyok — feleli Németh József. — És ezért a megtisztelő kitüntetésért többek között a szovjet Képzőművészeti Szövetségnek is köszönettel tartozom. A tárlatot is ragyogóan megrendezték.

— Milyen előzményei voltak ennek a meghívásnak?

— Elsőnek is azt említem, hogy a szovjet képzőművészek, művészettörténészek nagy elismeréssel és szeretettel érdeklődnek a mai magyar festészet, s ezen belül is a vásárhelyi iskola iránt. Gyakran látogatnak el ide, Vásárhelyre, engem is többször felkerestek. Jól ismerik törekvéseinket, alkotásainkat, az én munkásságomat is. Két esztendeje, hogy felvetődött moszkvai kiállításom lehetősége. A szovjet Képzőművészeti Szövetség az idén jelezte, hogy sor kerülhet rá, majd a hivatalos meghívóval egyidejűleg elküldte a kiállítótermek alaprajzát is, hogy a tárlatomat megtervezhessem, előkészíthessem.

— A kiállítandó festmények összeválogatásánál mire törekedett?

— Szerettem volna elvinni mindazon képeimet, melyeket különösen szeretek. Ez részben sikerült is. Több festményemet kölcsön kellett kérni, így a Nemzeti Galériától, a Kulturális Minisztériumtól, a Csongrád megyei Tanácstól, a vásárhelyi városi tanácstól, s a Tornyai János Múzeumtól is. Az Itatás című képemet pedig a moszkvai Puskin Múzeum kölcsönözte a kiállítás anyagához. A tárlat előkészítésében a Kiállítások Intézményének munkatársa, Kratochwill Ferencné művészettörténész segített, s ő is ellátogatott Moszkvába.

— Mikor és hol nyílt meg a tárlat?

— Szeptember 3-án. A Kreml mellett található a szovjet Képzőművészeti Szövetség kiállítócsarnoka. Három termet bocsátottak ott a rendelkezésemre, s hozzátehetem, a tárlat rendezésére nagyszerű helyiségek voltak ezek. Az első napon a szovjet televízió és rádió is ellátogatott oda, újságok tudósítói és természetesen a moszkvai képzőművészek is szép számmal megtekintették a kiállítást. Azon a héten, míg ott tartózkodtam, nagyon sok látogató kereste fel a tárlatot; a vendégkönyvekbe is számtalan bejegyzés került. Ígéretet kaptam, hogy a vendégkönyvbe írtakat magyar fordításban megküldik majd; nagyon várom, hogy mi volt a szovjet közönség spontán megnyilvánuló értékelése, illetve kritikája műveimről.

— Tehát sikeres volt a kiállítás?

— Azt hiszem, hogy: igen. A szovjet festőművészeknek, műtörténészeknek, a sajtónak, rádiónak, tv-nek méltatása, ismertetői, kritikái mind ezt bizonyították. És azt hiszem, ez nem csupán nekem, hanem hazánk, s Vásárhely képzőművészetének is a sikere.

— Bécs és Zágráb után most, harmadszorra Moszkva volt külföldi kiállításainak színhelye. A legközelebbi hol lesz?

— Jövőre, Jerevánban...

TAMÁSI ISTVÁN

regionális tanácskozásait, és egy újabb világértekezlet fokozatos előkészítését.

Kedves elvtársak!

Szovjet barátaink!

Munkánkat, mostani tárgyalásainkat is jó elvtársi, baráti légkörben kezdtük meg. E tárgyalásokon ismét kifejezésre jutott, hogy pártjaink, kormányaink között teljes a nézetazonosság a szocialista építés és a külpolitika kérdéseiben. Meggyőződésünk, hogy találkozásunk tovább erősíti pártjaink, kormányaink kapcsolatát, mindkét ország népének javára, és újabb határkövét jelenti a hagyományos magyar—szovjet barátságnak, amelynek szüntelen erősítésén munkálkodni legfontosabb feladatunknak tekintjük.

Éljen a kommunizmust építő nagy szovjet nép!

Éljen a Szovjetunió dicső Kommunista Pártja, élén a Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs vezette Központi Bizottsággal!

Éljen testvéri szövetségünk, a magyar és a szovjet nép megbonthatatlan örök barátsága!

(MTI)

kásságát.

Hadházy Aba Zsigmond 1949. április 6-án Budapesten született. Középiskolai tanulmányait a kalocsai I. István gimnáziumban végezte, mindvégig kitűnő eredménnyel, ott tett érettségi vizsgát, kitűnő jelzéssel. 1967 szeptemberében iratkozott be az egyetemre, ahol valamennyi évfolyamon a kötelező vizsgákat jeles eredménnyel tette le, és 1973. augusztus 28-án jeles eredménnyel államvizsgázott. A második évtől kezdve az egyetem anatómiai intézetének tudományos diákkörében dolgozott, harmadéves korától kezdve pedig ugyanott demonstrátori teendőket látott el. Több díjnyertes pályamunkát írt, ezek egyikével 1971-ben Pécsett, az Országos Diákköri Konferencián második helyezést ért el. Témaköre elektrofiziológiai vizsgálatokat is követelt, így tudományos diákköri tag lett az élettani intézetben is, 1971 szeptemberétől. Kibernetikai, matematikai és filozófiai stúdiumot is folytatott; ennek eredménye volt az 1973-as, Szegeden tartott Országos Diákköri Konferencián előadott

A kitüntetéses doktor: Hadházy Aba Zsigmond

munkája. Az utóbbi két évben népköztársaságunk tanulmányi ösztöndíjasa volt. KISZ-tag, másodéves kora óta évfolyamának vezetőségi tagjaként dolgozott, mint az évfolyam követelményrendszer-felelőse, ezt a funkcióját mindenki megelégedésére látta el. Orvosi tanulmányainak befejezése után 1973. október 1-én az élettani intézetbe került gyakornoknak, 1974. április 4-én az egészségügyi miniszter Felsőoktatási Tanulmányi Érdemérmével tüntette ki.

Az egyetemi tanács 1973. október 5-én tartott ülésén

ke
vid
tünt
jele
ház,
tásá
ren
ségé
szül
nye
zá,
legr
csal
lel gazdag gyümölcsöt. A Szegedi Orvostudományi Egyetem ismét jó magvetőnek, és a tehetség kibontakoztatására kedvező talajnak bizonyult. Oktatók, kutatók, szak- és egyéb dolgozók összehangolt, kitartó és hozzáértő, jó munkájának — ha nem is könnyen mérhető, de — okvetlenül meghatározó része van a tehetségek kibontakoztatásában, orvosnemzedékek szárnyrabocsátásában." Beszéde után átadta Hadházy Aba Zsigmondnak az Elnöki Tanács aranygyűrűjét, a Magyar Népköztársaság címerével ékesítve.

Hadházy Aba Zsigmond köszönetet mondott a legmagasabb tanulmányi kitüntetésért. Az ünnepség az Internacionálé hangjaival zárult.

1021 Németh József

NÉMETH JÓZSEF CSENDJE

65/9

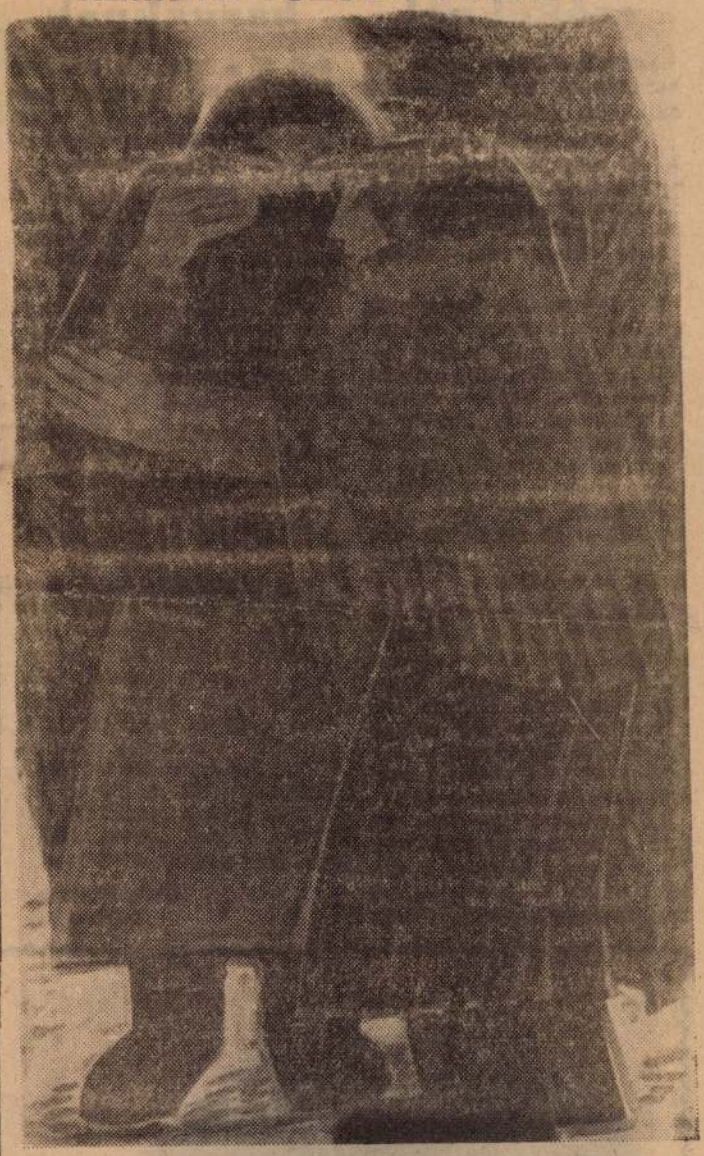

Csendes festmények Németh József képei. Földszagúak. S ha szokatlan is ilyen jelzőket használni a látvány, a szem művészetének jellemzésekor, nála ezek fejezik ki a lényeget. A mártélyi füzek, rőzserakások, boglyák csendje, parasztalakjainak dolgos hallgatása, a Tisza vizével átitatott fekete föld szaga járja át a kiállítótermet. Képei olyan tisztán, világosan fogalmazottak, mint egy-egy közmondás, népi szentencia, évszázados bölcsesség. És olyan szűkszavúak is.

Lehetnek-e a művésznek titkai? Vagy minden titkát belefesti a képekbe és onnan megtudhatja mindenki, aki értő szemmel, méginkább érző lélekkel vizsgálja?

A vallomásra kényszerítés nehéz — ha nem megoldhatatlan — feladat.

— A madár sem költi ki a tojásokat, ha belenéznek a fészkébe — mondja. — Nem szeretek, nem is tudok beszélni a festésről — azt csinálni kell. És csinálom. Nagyon sokat dolgozom egy-egy képen. Van olyan, amelyiket — ugyanazon a vásznon — megfestettem többféle színben, több kompozícióban. Legszívesebben mindig igazítanék a képeimen.

— Most is? A kiállított képein is?

— Igen. Talán egy felületes szemlélő észre se venné a változtatást; sok mindent felfedeztem, amit ma már nem így csinálnék. Egy kicsit furcsán hangzik: *nekem* van szükségem a kiállításra. Itt látom együtt, megfelelő környezetben a képeket. Ebből tanulok a legtöbbet. Látom a színeimet, látom, hogy kevés a piros, az ultramarin...

— A jó papról tudjuk, hogy holtig tanul. De a jó festő?

— A tanulás, a tanulmányok, rajzok elkészítése fontos, elengedhetetlen. Minden képemhez sok vázlatot csinálok. Pedig ismerem például a kaszálók mozdulatát, hiszen magam is kaszáltam. De a kéztartás rajza biztosíték arra, hogy a mozdulat hiteles lesz. Ez a festő számára a skálázás, a legfontosabb stúdium.

— Képeinek „csendjét", nyugalmát a kompozíció egyensúlya, sokszor az aranymetszés nemes vonala biztosítja.

— Ez nem mindig tudatos. Viszont mindig elkészítem a kép néhány centis rajzát. S amíg ez a kompozíció nem jó, addig hozzá sem kezdek.

— Legutolsó képeinek egyikén egy kék nagykendős asszony szorít magához egy kenyeret. Annyi áhítat, annyi mély tisztelet van benne a Mindennapi iránt, olyan szép és tisztán egyszerű, hogy szimbóluma lehetne a magyar parasztasszonynak. Ön a Dunántúlon született, mégis Vásárhelyen találta meg azt a környezetet, amely legjobb táptalaja művészetének.

— Sokan megjegyezték már. Talán azért érzem magam otthon Vásárhelyen, mert itt beszélnek legszebben magyarul. Egyetlen „megfogható" magyarázat ez.

Képein rendbe szedi a világot. Ezért a rendért, ezért a csendért — kapta meg most a Munkácsy-díjat.

Gyönyörű, hatalmas kompozíciója viseli a Csend címet. Tiszamenti táj, tehenekkel. E festmény most lekerült a falról: Londonba vitték, egy ottani kiállításra. Hogy a magyar táj csendjét méltóképpen képviselje...

Torday Aliz

1967 APR 23
FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 1
Telefon: 188-296, 188-307

Néhán
szőkéknel

Lekerül a kalap, sapka
hát többet kell törődnünk
hajunkkal, frizuránkkal:

1. Legfontosabb a hajvágás. A jól megnyírt hajat könnyű fésülni, gyorsabban nő, mint az, amelynek vége kopott. A rövidebb hajat otthon is könnyű megmosni, becsavarni.

2. Hajmosáshoz hajunknak megfelelő sampont válaszszunk. A zsíros hajhoz tojás, a szárazhoz olajsampont vásároljunk. Vannak speciális samponok is. Például a fertőtlenítő vagy a kamillás sampon. Az üvegből nem a fejre, hanem a kezünkre öntsünk belőle, mert így egyenletesebben dörzsölhetjük el a hajon. Bő vízzel, többször öblítsük le a hajat.

3. A fejbőr masszírozása igen fontos. Sokan hajmosás közben körömmel vakarják a fejbőrt. Így a felhám könnyen megsérül. Ujjunk hegyével mozgatni kell erősen és körkörös mozgással a fejbőrt, mert ez serkenti a hajhagymát, az ereket, a bőrt.

4. Megszámlálták már valaha a kihullott hajszálaikat? Ha naponta ötvennél nem több hullik, — nincs semmi baj. Naponta ugyanis 50 hajszál marad a fésűben, — ez már figyelmeztetés, hogy forduljunk bőrgyógyászhoz.

5. A hajlakk nem árt a hajnak, ha nem túlzott mértékben használjuk. Lehetőleg naponta, a reggeli frizurakészítés után — 25 cm távolságról —, finoman permetezzük be vele a haj felületét. Ha sokat szórtunk, a haj szürkés bevonatot kap és nehezen fésülhető.

6. A hosszú haj fésülését mindig a végén kezdjük, s alulról fölfelé haladva bontsuk. Különben a kócos hajat csak maréknyi kitépett haj árán tudjuk kibontani.

7. A hajszárításhoz türelem kell. Aki otthon készíti frizuráját, használjon kézi hajszárítót. Ha nem szárad meg eléggé a hajunk, nem készíthetünk szép frizurát, mert szétesik, nem tartja a formáját. Ezenkívül megfázhat a fejbőr, s fokozódik a korpaképződés. A hajat, ha megszárítottuk, engedjük kihűlni, s csak azután fésüljük. Így ruganyosabb lesz.

Tóth Piroska
fodrász

Gyermekeknek

A csoc

Egyszer volt, hol nem volt, túl a marcipánhegyen egy harapással, de a csokoládé folyón még innen egy csettintéssel, volt egyszer egy cukrászműhely. Ebben a műhelyben dolgozott Édes János, a nyalánkságok atyamestere, aki olyan magas kuktasipkát hordott, mint a kályhacső, hogy elférjen alatta az a rettentő nagy tudománya. Leheletszínű rózsacsokor, kecses táncospár, vagy soktornyú palota, édesmindegy volt János mesternek. Különbül formázta ő, mint a szobrász vagy építész, márványból. Nem is múlt el dínomdánom, lakodalom, ünnepi alkalom, amire őt el ne hívták volna, hogy megízlelje ínycsiklandozó remekeit. Hanem hát éppen emiatt volt nagy bánata Édes Jánosnak. Minden édes-kecses remekét úgy megszerette, mintha édes gyermeke lett volna, és valahányszor belekóstoltak valamelyik csokoládés művébe, úgy érezte,

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 APR 21

SOMOGYI NÉPLAP

Németh József
1021

Szerdahelytől Vásárhelyig

A parasztok fenséges emberek

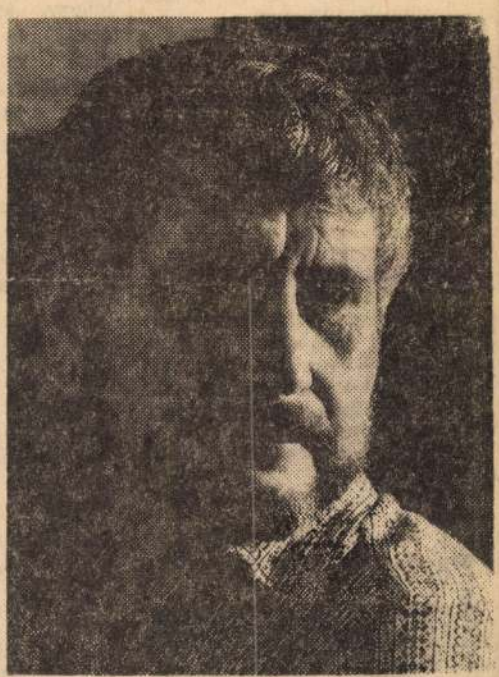

Huszonöt éve, hogy tehetségkutató útján *Hincz Gyula* festőművész fölfedezett egy fiatal somogyi szobafestőinast, aki a kaposvári képzőművészeti szabadiskola foglalkozásait látogatta. Amikor *Németh József* a főiskola hallgatója lett, már múltja volt: a kaposvári Hősök templomának díszítő munkáit végezte, s mestere tudta nélkül — titokban — az oltár mögé odafestett egy fejet...

Hosszú volt az út Kaposszerdahelytől Hódmezővásárhelyig. Ezernyi szállal kötődött a múlthoz. Fogva tartotta, amit maga mögött hagyott: a nagycsalád, a paraszti világ, amely fölnevelte. Meghatározta érzésvilágát, gondolkodását, kötődését és művészetét. A főiskola elvégzése után átmenetileg Budapest, majd a Tisza-parti Firenze — Hódmezővásárhely — lett az otthona. És elkezdődött művészetében valami új, amely részben a vásárhelyi hagyományokból, másrészt ősi, sokszáz éves művészetből táplálkozik.

Legszívesebben, leggyakrabban freskót vagy freskó hatású táblaképeket fest. Nagy képfelületeit egyszerű emberekkel, hozzá nagyon közelálló parasztokkal népesíti be.

Bánszky Pál azt írja róla könyvében: Diplomamunkája freskó volt. Ezzel — a szobafestő szakmán mint profán előzményen túljutva — végképp eljegyezte magát a fallal.

Öreg, subás parasztjai, kúnarcú, fiatal lányai, parasztmadonnái Párizs, Bécs, London, Belgrád, Prága, Varsó kiállítótermeinek falairól tekintettek a látogatóra. A művész járt tanulmányúton Indiában — ennek emlékét idézi a Hindu lány című alkotása —, kiállított Norvégiában, s többször járt a Szovjetunióban. Most kapott harmadszor Munkácsy-díjat.

Kezdeti próbálkozásait kivéve témája azóta is az egyszerű ember, a paraszti világ. Vannak, akik túlhaladottnak érzik ezt a témát. Egyszer egy televíziós vetélkedő alkalmával hívták meg a művészt. Arról beszélt, hogy az a világ, amelyből táplálkozik, elkötelezettséget jelent számára. Ő nem tud mást, másként festeni. Erről a világról még rengeteg mondanivalója van, neki és másoknak is. A riporter nem értette. A nézők igen.

Csoóri Sándor költő azt írta Németh Józsefről, hogy a hűség, a megőrzés festője.

A művész egyszer azt mondta: »A parasztokat a történelem folyamán sokféleképpen ábrázolták, többek között nyomorúságosnak. Én a parasztot fenséges emberként kívánom ábrázolni.«

Ilyen fenséges embereket festett egyik legújabb táblaképére is, amely néhány napja a szennai házasságkötő termet díszíti. Díszíti? Nem, funkciója van. Mint ahogy ihletőjüknek, az orosz ikonoknak is meghatározó szerepük volt az emberek környezetében. Németh József sokat foglalkozott a szovjetunióbeli útjai során az ikonnal. Művészetében fölhasználta azokat a jegyeket, amelyeket ez a nagyon egyszerű, nagyon nemes kifejezésmód és stílus takar. A Szennába került képet is ilyen hatások alatt festette.

— Nálunk nem nagyon festenek ikont vagy ikonhatású képet — mondta a művész. — Engem sem a mű fogott meg ezeknek láttán, hanem az az egyszerű, letisztult emberség, amely belőlük árad. Az orosz ikon parasztja rokonságban van a kúnsággal. A szennai kép nagyon kedves nekem. Igazán akkor kezdett el érdekelni a téma, amikor ezt a házasságkötő termet meglátam. Ez olyan szép, olyan egyszerű, minden csinált hivalkodástól mentes, hogy úgy éreztem: a képemnek kell alkalmazkodni hozzá. Örülök, hogy ide került.

A kép két részből áll. Egyik oldalán idős emberek. Öreg, nagy kezű, nagy lábú parasztember, keresztbe vetett búzavetőabrosszal. Mellette öregasszony kenyérrel. A másik oldalon fiatal pár, fiatal lány virággal. A nők feje körül glória emeli ki arcuk tisztaságát, egyszerűségét. Nyugalom, béke árad ezekből az egy kicsit stilizált, mégis hús-vér emberekből. A parasztok fenségessége.

Simon Márta

A munka öröme

Az egyik sarokban tej, tejtermékek, fejőberendezés, a másikban növények, magvak, szemléltető képek. Körben a falon piros drapérián szebbnél szebb hímzett terítők, futók, párnák. A látvány megkapó, lenyűgöző... Mi köze a fejőberendezésnek, a különböző fajtákat képviselő kukoricacsöveknek a színes szálakból művészi igénnyel elkészített kézimunkákhoz? Csak annyi, hogy ugyanazok a kezek dolgoznak az egyikkel, mint másikkal. S amilyen örömet jelent egy elkészített kalocsai párna, épp olyan öröm, ha a zöldbabtermés 90 százaléka első osztályú minősítést kap, vagy a tehenészeti telep dolgozói a vállaltaknak megfelelően első osztályú tisztaságú tejet szállítanak.

A két sarok a két szocialista brigádot jelképezi. A szegfűkkel díszített asztalon két napló. »A tehenészeti szaktelep Szorgalom brigádja — alakult 1973-ban.« »A növénytermesztési Előre brigád — alakult 1974-ben.«

Valamennyien nők. Mind a két brigádban.

(*Nádorfalvi Nándor* elnök: — A nőkre jellemző, ha valamit el akarnak érni, azért nagyon tudnak dolgozni. És el is érik!)

Hogy készültek erre a tegnapi napra! A húsvét előtti hét hány estéje, hány fél éjszakája ment rá arra, hogy a kisgyaláni szövetkezet irodájának nagyterme valóban olyan legyen, mint szeretnék? Hogy aki megtekinti ezt a kiállítást — amilyet még nem is rendeztek itt az egyesült szövetkezetben —, az kapjon kedvet ehhez a munkához. A mezőn hajladozó, az állatok mellett dolgozó asszonyokban lássa meg a szépet szerető embert.

A nap úgy kezdődött tegnap is, mint máskor: háromkor keltek a tehenészetben dolgozó asszonyok, és — mint mindig — siettek a telepre. Megitták a szokásos kis kávét.

— Bizony, fáradt az ember, jólesik az olyan korán.

És begyakorlott, évek óta megszokott módon — öszszeszokottan — végezték a munkát.

Csak a folytatás volt más. Az otthoni, a következő műszak tegnap elmaradt. Ünneplőbe öltöztek, kicsinosították magukat. Őket várta e a szépen berendezett terem És ők csak tudják igazán mennyi fáradozás, közös munka, törekvés előzte meg ez a napot, amire így szólt meghívó: »...termelőszövetkezetünk vezetősége áprili 20-án tartja a szocialista brigádok értékelését...«

Öt brigád nevezett be ta valy, kettő érte el a címe Két női brigád.

Nem mondott hosszú beszédet az elnök — meghitten közvetlen hangon köszöntötte az asszonyokat. A zár számadáskor, a közgyűlése értékelte már munkájukat akkor már bizonyosság volt méltók az elismerésre.

— A versenybizottság érté

Egyik szebb

Egymás mellett a két brigádvezető: Schmindt Antalné és Vörös Jánosné.

Jó tejet iszunk

A Kaposvári Tejipari Vállalat az országos minőségi versenyben első helyezést ért el — ezt korábban egy rövid hírben már tudattuk. Az büszkék lehetnek. A vállalat öt üzeme megyeszerte osztozik ezen az első díjon.

Az értékelés módjáról, feltételeiről *Erdész István* főmérnök a következőket mondta:

— Az ellenőrzés joga, illetve feladata több, e célra létesült intézménnyé. Helybeli, megyei, illetve országos szin-

hogy nem várják nagyon az új tejüzem elkészültét. Az új és modern gépsorok, a korszerű technológia nagyban megkönnyíti majd és — reméljük — még eredményesebbé teszi a munkát.

— A termelőszövetkezetek csomagolt teje úgy tudjuk, magasabb zsírszázalékkal kerül az üzletekbe. Milyen konkurrenciát jelent ez önöknek?

— Mindenfajta versengés helyes a piacon, mert ez a minőség javítására serkent. Nem tudom azonban, hogy a

— Mi, vevők csak örülünk annak, hogy ha nagyobb a áruválaszték, s ki-ki eldönt heti, hogy számára melyik árucikk a kedvezőbb. Végü egy kérdés a tejfogyasztásr és kialakult táplálkozási szokásokra vonatkozóan. Világ viszonylatban hol állunk a egy főre jutó tej- és tejtermékfogyasztásban?

— Eddik köztudott volt hogy Európa más országaiban jóval többet fogyasztottak mint hazánkban. Most mint ha kezdene fordított lenni a

mat is. Baraba Tibor amerikaiak és a spanyolok közül Todero Frigyes

Bemutatjuk Németh József grafikáit

Volt egy nemzedék, mely végleg elmozdította képzőművészetünket Nagybányától és minden dogmától, el a kényelemtől. Egy nemzedék, amely a végére járt, hogy Derkovits és a többi forradalmár milyen kapcsolatban van jelenünkkel, hogy egyáltalán: mit jelent nekünk. Kondor, Csernus, a vásárhelyiek, Csohány, Vigh, Varga... Mindenki megkínlódta a maga útját.

A vásárhelyi Németh József tisztában van azzal, hogy a paraszti életforma — szülei, testvérei, környezete, bizonyos fokig önmaga életformája — nem átalakul, hanem megszűnik; helyébe egy más típusú, minőségileg más, anyagi tényezőiben sokkal magasabb szintű, kényelmesebb, kellemesebb életvitel kerül. Nem általában az elpusztulót sajnálja, nem gyászol, és nem mítizál, hanem megkísérli megőrizni az elpusztuló értékeit.

A rajz — és ugyanígy a pasztell — az előkészületet jelenti számára, a betakarítás: a táblakép. Vázlatok ezek, természettanulmányok — a szó reneszánsz értelmében. Mert Németh Józsefnek a természetet az ember jelenti: e zárt, ősi arcok, vaskos kezek rezdüléseiben fordul a világ.

Németh József 1928-ban született Kaposszerdahelyen, Somogyban. Az ötvenes évek „tehetségkutatásainak" felfedezettje. Csaknem húsz éve Hódmezővásárhelyen él. Azóta rendszeres részvevője az Őszi Tárlatoknak és a többi országos kiállításnak; Budapesten négy önálló tárlata volt.

B. A.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 16.
XIX. évf. 33. sz. 2. lap.

közzé. Megkísérelték a jövőbe vetíteni a jelenlegi fejlődés tendenciáit, és a kapott eredmények riadóztatták a nemzetközi tudományos közvéleményt. A könyv nem előzmény nélkül való. *A növekedés határai* címmel egy tudós csoport már három évvel ezelőtt közölt egy — azóta is vitatott — tanulmányt ugyanerről a kérdésről. De míg A növekedés határai egyetlen, egységes rendszerként kezelte a világot, ami nyilvánvalóan súlyos tévedésekre vezetett — ez az újabb, második jelentés már egy finomított modellel áll elő. Mesarovič, Pestel és munkatársaik tíz gazdasági-földrajzi régióra osztják a világot. Az ő felsorolásuk sorrendjében: 1. Észak-Amerika; 2. Nyugat-Európa; 3. Japán; 4. Ausztrália, Dél-Afrika; 5. Szovjetunió és a szocialista országok; 6. ilyen katasztrófák elkerülése vagy a válság megoldása viszont egyedi, regionális módon többé már nem lehetséges, ehhez már nemzetközi, sőt Föld-méretű akciókat kell szervezni. Három, egymással összefonódó problémára koncentrálják figyelmüket, *az energia- és élelmiszerválságra, valamint a népességrobbanásra.*

A szocialista országok, a Szovjetunió óriási olaj- és nyersanyagtartalékaira támaszkodva, a társadalmi viszonyok primátusát érvényesítve a termelés technológiai oldala felett — stabil (ha nem is zárt) rendszert alkotnak, s ezért a mi régiónkat mindhárom válság csak bizonyos közvetettséggel érinti. De a világrégiók közt valóban van összefüggés, ha az sokkal bonyolultabb is, mint Mesarovič és Pestel „többszínű világ-modelljé-el, de ekkor már késő terveket csinálni: két nap múlva az egész felületet kiirthatatlanul elfedi a növény. *Ilyen fejlődési gyorsaság mellett minden döntési folyamatot meg kell gyorsítani* — érvelnek, mert megkésett döntések esetén végzetes következményei lehetnek a halogatásnak.

Valóban: fel van-e készülve az emberi társadalom az elodázhatatlan döntések gyors vagy inkább idejében történő meghozatalára? Mennyire látjuk előre a jövőnket? Mesarovič és Pestel, akik a tervgazdálkodó szocialista világrendszerre nem figyelnek, meglehetősen pesszimisták, szerintük a világ már végzetesen megkésett, túlságosan nagy a távolság a fejlett és a fejletlen, a gazdag és szegény orszá-

(Folytatás a 2. oldalon)

Mert a kukoricatővel nem csak az a csoda esett, hogy kihajtott, sőt félméteresre cseperedett fel az anyaföldből, a tenyérnyi rést hagyó aszfalt irgalmából. Hanem szabályosan fel is töltötte valaki, nem afféle sietős dombot húzva a tövéhez, mint a mezőn, hanem igazi kertész-gonddal valóságos kis tányért kerekítve köréje, a tányér még sárosan csillogott a friss öntözéstől.

Megpróbálom kitalálni a kukoricató életrajzát. Galambetető néni markából hullott a szem az aszfaltrésbe? Vagy maga a felnevelője ültette, előre megfontolt szándékkal, és babusgatta már csíra korától? Ahhoz az irányító vagy szerszámos, vagy pihenő

ÁRA: 2,50 Ft

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 AUG 16

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Németh József

Az Európán kívüli társadalmakra vonatkozó ismeretek tanúsága persze teljesen eltért ettől. A jó pontoknak engedelmeskedve gyasztási javak gyűjtését maga elé megvalósítandó éle

1021

Németh József rajza

)KA.

ársadalmat is
t-e, szerveződ
g ott, ahol ily
nek az ember

★

csak példa.
tanácskozás i
szembenézéssel vitatta meg
t a gondokat, melyek szük-
ppen közös gondjai termelők-
üzemszervezőknek, társada-
dósoknak, párt- és állami-
si funkcionáriusoknak — és
ak.
t mind ott voltak; vagyis
n réteget képviselnek. S ez
Tokaj tapasztalata. Az em-
valóság különböző hivatásos
ójának kölcsönösen használ,
ymás szemével is látnak.
ig-adta keretek persze nem
lehetővé a részletesebb be-
tót. S csak távlatban a részt
ók-költők munkájában köz-
módon jelenhet majd meg
z, amivel Tokaj gazdagítot-
mléletüket.

★

add mondjam meg: az is
hány, hogy az írótábor
k önmagával találkozik.
évben faluval, a másikban
emmel, falusi családokkal,
sta brigádokkal. És mindig
dig a tájjal. A csodálatos
abaúji, zempléni tájjal, a
épségeivel.
jal.
ről megint néhány szót.

★

ni-
oni
nk,
ük
an
az-
gy
se
olt
dt
gy

nikusok, Szolnokra járnak dolgoz-
ni, ingázik a többi klubtag is;
Kecskés László például Pest és Új-
szász között. Mégis, három éve csi-
nálják a *Községi krónikát*, s van
összesen vagy húsz filmjük. Min-
den augusztus első hétfőjén a mű-
velődési ház udvarán vetítenek,
előtte éjfélkor befestik a járdákat:
„ez a legolcsóbb és a leghatáso-
sabb plakát, majd megbotlanak
reggel a betűkben, akik a vonat-
hoz mennek..." Az idén rossz idő
volt aznap, egy jó krimit adtak a
moziban, mégis telt házuk volt;

BARANYI FERENC:

Jelent

Csak állok a tű
árnyék-ajak, fé
a szabadságom
s gáttalanság ne

Élek, vénült-fia
csontom-törő jö
bűnnel-takart á
mint gyermek, á

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 AUG 16

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Németh József
1021

ıeth József: Pihenő

— Ötkor a házunknál! — szólt utánunk mély, erős hangján Zsiga, a brigádvezető.

Lajos hazavitt. Feleségét és fiait elküldte az asszony szüleihez ezekre a napokra, így a ház üres volt. Kávét főztünk.

— Át kell öltöznöd — figyelmeztetett a barátom. — Mert az a szokás, hogy a szőlőbe csak gúnyában lehet menni. Mint régen a napszámosok.

Öcska nadrágot, inget, kabátot, cipőt vettem föl. Ötkor Zsiga háza előtt találkoztunk. A gazda kijött az utcára, a hóna alatt két kaptár, a vállán, zsákban pedig két leölt kakast cipelt. Kisvártatva lovasszekér állt meg az úton. Zsiga öccse hajtotta. Fölkászálódtunk, elindultunk. Mindenki gúnyát öltött, valóban úgy festettünk, mint a hajdani napszámosok.

Zsiga szőleje alacsony dombok közé ékelődött. Szürkére meszelt présház, konyha, kamra, szerszámraktár állt rajta. A ház alatt meredek lépcsejű pince húzódott. Zsiga meg az öccse kinyitotta az ajtókat, majd zöld üvegben pálinkát tettek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-968, 387-748, 340-776
1971 AUG 16

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Németh József
1021

Németh József: Akt-tanulmány

észet

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

1975 AUG 16
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Németh József

s Veress Miklós versei 1021

Németh József: Ápolónő

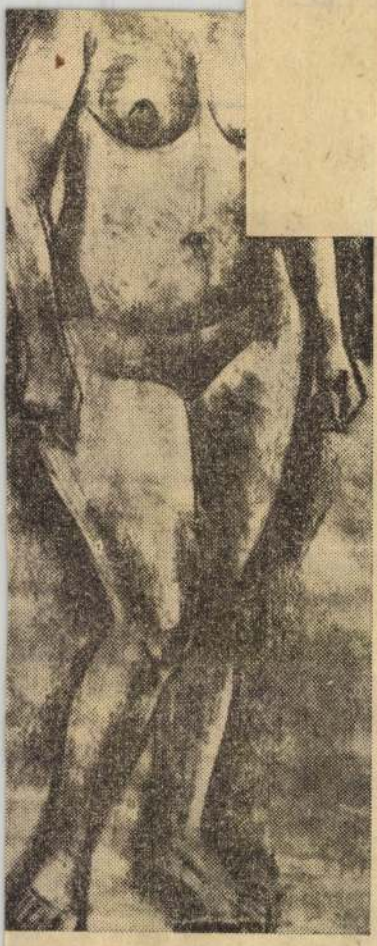

émeth József: Akt-tanulmány

goketol, mint ma. Jelenleg a fejlett országok nemzeti jövedelme átlag ötszöröse a fejletlenekének, harmincöt év múlva, Mesarovič, Pestel és mások számítása alapján, a nyolcszorosa lehet.

Egymilliárd ember sorsa

1973-ban, az ENSZ mezőgazdasági és élelmezési világrendszerének becslései szerint, a világon 4—500 millió gyermek éhezett. A világmodell dél-ázsiai alrendszerében tömeges éhhalál pusztíthat e század végén, vagy a jövő század első évtizedeiben, ha az élelmiszertermelés nem növekszik a kívánt ütemben, ha évente nem tudnak több tízmillió tonna gabonát importálni. És ha tudjuk is, hogy a megtermelt gabona, és más létfontosságú élelmiszercikkek termelése — elméletben — megtöbbszörözhető, ez annyira bonyolult, komplex, beruházás-igényes, sokoldalú nemzetközi együttműködést igénylő feladat, hogy a válság megoldása még veszélyesen távolinak látszik. Különösen, ha meggondoljuk, hogy a jó áron eladható nyersanyagoktól a földrajz és a történelem éppen azokat az országokat fosztotta meg, amelyeknek a legnagyobb szükségük lenne rá, hogy az eladásukból nyert pénzen mezőgazdaságuk és iparuk fejlesztéséhez termelőeszközöket vásároljanak, s addig is, amíg önellátók lesznek, élelmiszert importáljanak. Ahol a legtöbb az éhes száj, ott nincs sem olaj, sem urán, sem nikkel, sem

Szerkesztői üzenetek

ÓRY LÁSZLÓ. SZENTENDRE. „Mior veszik végre célba a fülsértő, yelvrontó rövidítéseket?" — olvasónk érdését egy újságból kivágott hirdessel illusztrálja, melyet rövidítve lézünk: „... Kedves vásárlóink ming elégedettek, és máskor is visszaernek hozzánk A FŐBUHA SZAKZLETEIBE." Akik a FŐBUHA rövitését kitalálták, csakugyan botfüek, de megvalljuk: több laptársunk vette már célba" a Fővárosi Bútor, angszer, Sportszer Kiskereskedelmi állalat riasztó elnevezését, eredményenül. Félő, hogy ön túlbecsüli az et és Irodalom nyelvvédő cikkeinek glosszáinak súlyát. „Egy irodalmi tilap nagyhatalom, ha anyanyelnk védelmében száll sikra." Bár így lna! A főbuhák, piértek, köztik, észek vezetői szerint a kutya ugat, karaván halad. És nem mi vagyunk karaván.

ZOLTÁN ENDRÉNÉ, BAJA. „Ajánám a szerkesztőségnek, hogy a köt versek, elbeszélések és rajzok llé nyomtassák oda a moziból isrt szöveget: csak tizenhat éven feleknek!" Az ajánlatot a gondosan zegyűjtött bizonyító melléklet ellere sem fogadjuk el. Lapunkat átaan tizenhat éven felüliek olvassák, reméljük, a tizenöt évesek sem „térk rossz útra", ha egy felnőtten szép relmes verssel vagy egy „pucér alakat" ábrázoló, jó grafikával találznak.

EGY OLVASÓ". BUDAPEST. So-

VISSZH

Válasz egy visszhangra

A Hőmérő címmel D. Kiss János visszatért *Első találkozásom Nagy Lajossal* című írásomra. Megjegyezte, hogy József Attila ezt a portrémat, a Hőmérő 1938. január-februári számában már nem láthatta. D. Kiss Jánosnak ebben igaza van, de 38 év távlatából már

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 AUG 1 H

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Németh József

1021

MŰVÉSZE

Németh József: Két tanulmány

Televízió

KÖNYVEK

BÉLÁDI MIKLÓS:

A feladatvállalás erkölcse

Németh László: Megmentett gondolatok (Magvető, 647 old.)

1954-ben támadta meg szervezetét a hipertónia, és a betegség rémlátásától űzve Németh László hozzáfogott, hogy mint hitte, pusztulásra ítélt gondolataiból a legfontosabbakat tanulmányokba átmentse. Így keletkezett néhány hónap alatt, egy későbbi dátumot viselővel együtt az a kilenc nagy esszé, melynek nyomott hangulatú gyűjtőcíme a kötet élére is odakerült. Ehhez az egyetlen lendülettel papírra vetett sorozathoz csatlakozott a következő, *Magyar Műhely* ciklusból is néhány összefoglaló igényű tanulmány. Németh Lászlónak nem a rendszerezés, hanem a problémaérzékenység volt az erőssége. A Tanú vagy a háború idején, Móricz vonzásában született írásai rengeteg gondolatot, megfigyelést, tervet, javaslatot dobtak föl s bár egynémely témáról ekkor is könyvtanulmányban számolt be, esszéi tekintélyes hányadának az volt a célja, hogy éles fénybe állítson egy-egy kérdést, anélkül, hogy részletes és rendszeres kifejtésükre törekedett volna. Élvezte az esszéírói módszer és a hatalmas műveltség kettős előnyét: szabadon járhatta be az emberi

civilizációvá tágulásának, s az ezzel együttjáró történeti súlypont eltolódásának s klímaváltozásnak órjási látványa".

Tárgyuk szerint az esszék most is igen változatos képet mutatnak. A modern költészetről, Tolsztojról, Ibsenről, Bartókról, Gulyás Pálról, pedagógiai kísérletekről szólnak és ha a *Megmentett gondolatok* időrendjébe ékelődő, szorosan idetartozó *Sajkódi esték* anyagát, a „vallásos" nevelésről, az angol műhelyről, a tanügyi reformról írt esszéket szintén magunk elé idézzük, azt látjuk, hogy a sokféleséget ezúttal a lényeges összefüggések fölvázolásának szolgálatába állította. A „világcivilizáció" helyzete késztette erre az áttekintésre, a történeti súlypont eltolódás, a világerőként megjelenő szocializmus és a hazai fejlődés támogatásának szándéka. Írásaiban állandóan visszatért az újkori módszerre, annak vívmányaira és korlátaira, de mindig azzal a céllal, hogyan lehetne a módszer értékes elemeit a nacionalista elfogultságoktól megtisztított „Magyar Műhely" számára hasznosítani. Ezt a kérdéskört életbevágóan fon-

következetesen: miben áll az új magyar irodalom jellege, hol tart ma és merre kellene haladnia irodalmunknak. Hogy az első kérdésről hogyan vélekedik, régtől tudjuk, ami friss megjegyzés, azt a nyugati irodalom kihívása váltotta ki belőle. Szembe kellett néznie a legmodernebb irodalom hazai sikerével, erős visszhangjával, a divatok gerjesztette értékhullámzással és meg kellett emésztenie, hogy 19. századi, vagy jobb esetben, a 20. század első fele írójának tekintik. S annak az írónak kellett az idő múlását ilyen könyörtelen formában tudomásul vennie, aki harminc éves kora körül olvasói és kortársai előtt megnyitotta az európai irodalom széles panorámáját. Oly szenvedélyesen meggyőző erővel, hogy a felnövő nemzedékek később is az ő kritikai szemléiből kapták az első átütő élményt a magyar provincián túl néző szemléletre. Németh László válasza a kihívásra a lehetséges válaszok *egyike:* a változtatni nem akarás, a hűség önmagához. Drámáiról szólva írja: „Mi volt az, ami tőkémről az egyik vesszőt — a nyugatit — kertészollójával lekattantotta, a másikat, kevésbé mutatóst — a

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 AUG 16

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Németh József

1021

Németh József: Férfi kapával

nyeg megjelenik, s ami
dalról — szubjektíve -
nyegesebb. Könyvből b
tudhatja, miből csinálják
ciák a *pot-au-feu-t*, de h
a levesnek *milyen az*
nem. Pedig minket éppe
kelne, milyen az íze anna
nek, amit a szövetségi ko
zekaiban — általunk ism
szerint — főzögetnek. S hogy ezt
nem tudjuk, annak az oka nem a
tömegtájékoztatás fogyatékosságai-
ban keresendő, hanem abban, hogy
az élet úgynevezett minőségét
nemcsak a reálbérek alakulása, a
politikai légkör, a szociális helyzet
és a többi szabja meg, hanem ezek-
kel együtt egész sor olyan apróság,
ami önmagában említést sem érde-
mel: a közlekedési viszonyoktól
kezdve a lakosság szokásain át ad-
dig, hogy mikor zár a sarki ital-
bolt.

Nehéz feladatra vállalkozott, te-
hát *a Családok és dinasztiák* cí-
mű dokumentumfilm, amely éppen
az NSZK-ban élő emberek hét-
köznapjainak a bemutatását tűzte
ki célul. Végigkísérve őket „a haj-
nali keléstől az esti lefekvésig
munkahelyükön és magánéletük-
ben" — ahogy *Hajdú János*, a film
egyik készítője írja, aki évekig dol-
gozott az NSZK-ban a Népszabad-
ság tudósítójaként. Nem hittem el,
hogy ez egy negyvenperces filmben
sikerülhet, így nem is csalódtam.

A filmben egyébként semmi sem
utalt arra, hogy ilyen maximalista

látszott, nagyon nyugtalanítak,
kevés beszédűnek. De, ott, a gyer-
mekek között, egyszerre csak ki-
nyílt s feloldódott. Látható élve-
zettel figyelte a kisdiákok énekét-
játékát. Osztályról osztályra járt,
folyton kérdezett, mintha nem
akarna hinni a tulajdon fülének.
Végül — nincs-e turpisság a do-
logban? — maga írt fel a táblára
nehéz, kétszólamú dallamot.
Lesz-e, aki első látásra leéneklí?
Volt — s mindjárt egy egész osz-
tály. Láttam rajta, most már el-
hiszi, amit tapasztalt.

Másodszor 1965 decemberében
járt nálunk, a *Katyerina Izmajlova*
operaházi bemutatóján. Eredeti-
leg operatrilógiát tervezett a ze-
neszerző; a nő sorsát akarta szín-
padra vinni, a zenés dráma eszkö-
zeivel megmutatni. A harmadik
darab már az új, a szovjet társa-
dalomban ábrázolta volna az asz-
szonyok helyzetét. Durva bírálat
azonban még 1936-ban elhallgat-
tatta a költőt.

Sosztakovics harmadszor a
60-as évek végén, kormányunk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 AUG 16

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Németh József
/1021

Németh József szénrajza

zet

korszakok emlékét idéző ismere-
ek kavarogtak, alkotások és ja-
ak sajátos módon egyesítették
nagukban évezredek örökségének
emzetközi elterjedésű tényezőit,
letve a közelmúlt divatjának he-
yi érvényű tüneteit. Míg korább-
an a nemesek, a polgárok és a
arasztok csoporttudatában és kul-
úrájában elsősorban mennyiségi
s nem minőségi különbségek vol-
ak fölfedezhetők, most a paraszt-
ok esetében — a mennyiségi kü-
önbségek minőségi különbségekké
áltak.

Éppen ez a *különállás* tette
zükségessé, hogy az értelmiség
elfedezze életüket és kultúrájukat.
Míg korábban az irodalom és a
olklór anyaga kölcsönösen egy-
ásba folyt, a mindennapok alkal-
nazott művészetének stílusjegyei
em polarizálódtak szélsőségе-
en, most az elkülönülés már any-
yira véglegesnek látszott, hogy a
apcsolat megteremtése értelmisé-
i hivatásnak tetszett, a vállalko-
ás sikere pedig a reveláció ere-
évei hatott.

Érthető, ha a „felfedezés" minde-
ekelőtt a *különösre* korlátozó-
ott. Azt igyekeztek megragadni,
mi reprezentatívnak tűnt fel és
em azt, ami hétköznapi. Európa
núzeumai például javarészben
íszes viseletekkel és olyan, a pa-
asztházban csupán a vagyon fi-
ogtatására szolgáló bútorokkal
annak tele, melyekről sokáig nem
s tudták, hogy egy aránylag új
eletű divat honosította meg őket.
[illegible] a szakemberek is azt hitték

Mária Béla halálára

Gondolom, nem adtak még ki Magyarországon harminc példányban verseskötetet. 1966 karácsonyára vékony csomagot hozott a postás. Kibontom: tizenöt oldal, tíz vers bordó műanyagba kötve. A huszonkettedik tiszteletpéldány. Mellette levél: „... azt hiszem, ezt meg kell magyaráznom. Nem egy szokványos verseskötet. Nem kiadó adta ki és nem kerül könyvárusi forgalomba. Intézetemben a munkaterápiás osztály házinyomdát állított fel a betegek gyógyulásáért. Munkatársaim, akik ismerték költői múltamat, néhány soha meg nem jelent verset kértek tőlem. A betegekkel együtt kiszedték és kinyomtatták ezt a sovány kötetet. A dolog különös jellege miatt és az Ön iránt érzett hálám jeléül küldöm el most. Híve: Mária Béla."

Semmivel sem szolgáltam rá hálájára, csupán titkait kutattam. És nem találtam semmi misztikusat, csak egyszerűséget, tisztességet, szerénységet. A lélek legbonyolultabb szövevényeiben keresте a legtisztább érzelmeket, s forradalmak és ellenforradalmak között talált az értelem szavára.

Ki is volt, mi is éltette? Nála jobban senki sem fogalmazta meg. „Mit szerettél? Nézelődni, / figyelni fát, tájat és embert, / eget, csillagot, forradalmat, / békés hegyet s háborgó tengert. / Meghalsz s mi marad utánad? / Szemed kibontatlan vagyonát / nem őrzi meg se mű, se kő: / némán vonulsz a világon át."

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 AUG 16
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Németh József

1021

Németh József: Modellek száriban

— Neked is írtam egy könyvet. Megvan. A tied. A középkor sebészetét. Mikor jöhetnél ki hozzám? Felolvasnám... Igen, jól hallottad, felolvasnám, mert nem adom ki a kezemből, még elvész. Meghallgatod egyik két fejezetét, s azután dönthetsz: kell — nem kell.

Így kerültem ki a hűvösvölgyi Meggyvágó útra.

Berregő, önműködő kovácsoltvas ajtó tessékelt beljebb a kertbe. A házat még nem láttam, elbújt a fák mögé, de a kert rögtön nagyon tetszett. Furcsa, szemérmetlen, zsúfolt kert volt — vadul, életörömmel, mezítelenül nőtt benne minden, s még most, késő ősszel is, kihívó zöld színekben pompázott. Ápolt volt és ápolatlan. Sziklákkal kirakott támfalak, bokrokkal megkötött lejtő, egymás fölé helyezkedő teraszok. A sziklák között lépcső, meredeken rohant felfelé. De balra kényelmesebb, sárga kavicsos, kanyargó út kínálkozott — ezt választottam. Két oldalt cserjék bókoltak, szépek voltak, még szebbek lehettek, amikor virágba borultan álltak.

Az egyik fordulónál, magasban, már G. állt. Félig elfedte egy bokor, egyelőre csak sötétbarna arcát és ugyanilyen barna, testhez simuló bőrzekéjét érzékeltem. Hevesen integetett:

— Bienvenido!... Bienvenido!...

S amikor közelébb jutottam:

— Vagy ha jobban tetszik: tu es le bienvenu! Választhatsz. Ma spanyol és francia napom van.

A tágas kert első teraszán forrás és kis tó fogadott. A víz körül daruk. De miért ilyen

számlálhata
dócska, de
zantém. Szokatlan színű krizantémok, rozsdabarnák, nyugtalan rózsaszínűek, vörösen és fehéren pettyezettek. Mintha Szent Ferenc ikertestvére lakna itt, aki a Meggyvágó úton nem madarakat gyűjt maga köré, hanem virágokat, s nekik prédikál. Mert ez a bőrzekés, izgatott, papos és katonás igehirdető valóban szól hozzájuk, dicséri őket, némelyiket megszidja és megcibálja, egyiket-másikat a titkairól faggatja. Száz, kétszáz, talán háromszáz cserép állhat a házban, s mindegyikben karcsún, magasra felszökve krizantémok. Végre ismerőst is találok — rózsákat! Olyan üdék, mintha augusztus volna.

— Edzem őket! — mondja a Meggyvágó úti Szent Ferenc. — Ezek aztán állják a hideget! Az én titkom ez, meg az övék!

De az emeleten megint csak krizantémok. Nem olyan buták és nagyok, mint a virágkereskedések napraforgó-szerű divatbábjai. Kisebbek, különösebbek, hűvös szűzlány testük ván.

— Ezeket a madaraim tervezték!

— Az előszob
Előszoba? So
Fehércsempés
hiányzik.
— Tulajdonk
villog, magyar
rosszul építkezi
a vendéggel! H
vendéget? Nem
dőszobába! Ha
nézze meg ma
fel magát. Ha
előszobát fürdő
vagyok, csak o
És G. előszo
fehércsempés
mosdó várja a
rülközötartók
szappanok. A
tükrök a falba
fala fürdőszoba
előszoba, fogasc
Bő szappanha
mosok.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 AUG 16

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Németh József
1021

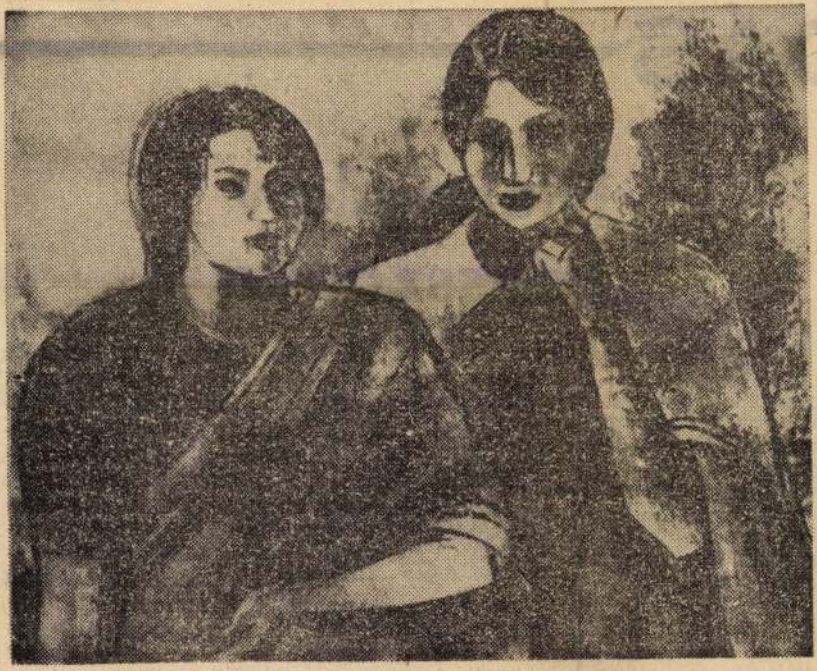

ÁS

Hlebnyikov kőasszonya

Ritka síremléket állítottak fel nemrég a moszkvai Novogyevicsjei temetőben nyugvó orosz költő, *Velimir Hlebnyikov* sírjára: egy másfélezer éves „kőasszonyt". Az archaikus síremlék valóban illik a költő nyugvóhelye fölé. Hlebnyikov páratlanul színes, sokrétű költészetének hídja évezredek partjait kötötte össze.

●

Hlebnyikov 1885-ben született. A

„Ezeket a kőszobrokat, amelyek még nem is olyan régen ezerszám magasodtak a kurgánok tetején, az egész végtelen fekete-tengervidéki sztyeppén, a polovecek hagyták ránk örökül. A kőalkotások rendkívül kifejezők. A nép »kőasszonyoknak« nevezi őket. Némelyikük valóban fülbevalóval, karperecekkel ékes, pompás öltözékű ülő vagy álló asszonyi alakokat ábrázol. A népi elnevezés mégis pontatlan, mivel a »kőasszonyok« között nemritkán bajuszos, fegy-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 AUG 16

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Németh József grafikus

1021

Bemutatjuk Németh József grafikáit

Volt egy nemzedék, mely végleg elmozdította képzőművészetünket Nagybányától és minden dogmától, el a kényelemtől. Egy nemzedék, amely a végére járt, hogy Derkovits és a többi forradalmár milyen kapcsolatban van jelenünkkel, hogy egyáltalán: mit jelent nekünk. Kondor, Csernus, a vásárhelyiek, Csohány, Vigh, Varga... Mindenki megkínlódta a maga útját.

A vásárhelyi Németh József tisztában van azzal, hogy a paraszti életforma — szülei, testvérei, környezete, bizonyos fokig önmaga életformája — nem átalakul, hanem megszűnik; helyébe egy más típusú, minőségileg más, anyagi tényezőiben sokkal magasabb szintű, kényelmesebb, kellemesebb életvitel kerül. Nem általában az elpusztulót sajnálja, nem gyászol, és nem mítizál, hanem megkísérli megőrizni az elpusztuló értékeit.

A rajz — és ugyanígy a pasztell — az előkészületet jelenti számára, a betakarítás: a táblakép. Vázlatok ezek, természettanulmányok — a szó reneszánsz értelmében. Mert Németh Józsefnek a természetet az ember jelenti: e zárt, ősi arcok, vaskos kezek rezdüléseiben fordul a világ.

Németh József 1928-ban született Kaposszerdahelyen, Somogyban. Az ötvenes évek „tehetségkutatásainak" felfedezettje. Csaknem húsz éve Hódmezővásárhelyen él. Azóta rendszeres részvevője az Őszi Tárlatoknak és a többi országos kiállításnak; Budapesten négy önálló tárlata volt.

B. A.

áit, és a kapott eredmények ha-
ztatták a nemzetközi tudomá-
os közvéleményt. A könyv nem
őzmény nélkül való. *A növeke-
és határai* címmel egy tudós cso-
ort már három évvel ezelőtt kö-
ölt egy — azóta is vitatott — ta-
ulmányt ugyanerről a kérdésről.
e míg A növekedés határai egyet-
en, egységes rendszerként kezelte
világot, ami nyilvánvalóan sú-
os tévedésekre vezetett — ez az
iabb, második jelentés már egy
inomított modellel áll elő. Mesa-
ovič, Pestel és munkatársaik tíz
azdasági-földrajzi régióra osztják
világot. Az ő felsorolásuk sor-
endjében: 1. Észak-Amerika; 2.
Nyugat-Európa; 3. Japán; 4.
Ausztrália, Dél-Afrika; 5. Szovjet-
nió és a szocialista országok; 6.

lehetséges, ehhez már nemzetközi, sőt Föld-méretű akciókat kell szervezni. Három, egymással összefonódó problémára koncentrálják figyelmüket, *az energia- és élelmiszerválságra, valamint a népességrobbanásra.*

A szocialista országok, a Szovjetunió óriási olaj- és nyersanyagtartalékaira támaszkodva, a társadalmi viszonyok primátusát érvényesítve a termelés technológiai oldala felett — stabil (ha nem is zárt) rendszert alkotnak, s ezért a mi régiónkat mindhárom válság csak bizonyos közvetettséggel érinti. De a világrégiók közt valóban van összefüggés, ha az sokkal bonyolultabb is, mint Mesarovič és Pestel „többszínű világ-modelljé-

vény. *Ilyen fejlődé-
mellett minden döntés
meg kell gyorsítani*
mert megkésett dönt
végzetes következmén
a halogatásnak.

Valóban: fel van-e
emberi társadalom az
lan döntések gyors vagy inkább
idejében történő meghozatalára?
Mennyire látjuk előre a jövőnket?
Mesarovič és Pestel, akik a terv-
gazdálkodó szocialista világrend-
szerre nem figyelnek, meglehető-
sen pesszimisták, szerintük a világ
már végzetesen megkésett, túlságo-
san nagy a távolság a fejlett és a
fejletlen, a gazdag és szegény ország-

(Folytatás a 2. oldalon)

friss öntözéstől.

Megpróbálom kitalálni a kukoricatő életrajzát. Galambetető néni markából hullott a szem az aszfaltrésbe? Vagy maga a felnevelője ültette, előre megfontolt szándékkal, és babusgatta már csíra korától? Ahhoz az irányító vagy szerszámos, vagy pihenő

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 AUG 16

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Németh József

1021

Németh József: Modellek I–II.

1975. AUGUSZTUS 16.

...ultnak idotten, hallgatag.

Georgij Fjodorov régész-író, ak
a *Junoszty* című irodalmi folyó
irat júliusi számában ad hírt
ritka síremlék felkutatásáról é
felállításáról, így magyarázza ere
detüket:

...ú

...emben a bánat
...agy szél támad,
...ó fáimat,
...ltam — ki vagy
... ezüst sebnek,
...ággal űzlek;
...em te is fájva,
... — égi mályva
...ha kioltlak,
..., mint a holtak

...oket. Lopva, éjjel elvinni egy nyen szobrot, mégoly nemes célból is, tisztességtelen dolog lett volna.

Már-már úgy rémlett, a szándék megvalósíthatatlan. Több évi keresés után aztán végre rábukkantak Közép-Ázsiában egy „nélkülözhető" szoborra. Egy magas kurgán tetejéről zuhant le még a régi századokban, s úgy belesüllvedt a földbe, hogy csak a feje teteje látszott ki belőle.

Ezt a „kőasszonyt" ásták ki a régészek. Ritka szép példány, arca türk vonásokat őriz és csodálatosan kifejező. Jobbjában gránátalma formájú edényt tart, amely az egész Keleten az örök ciklikusságnak, az élet és halál szakadatlan váltakozásának jelképe. A mintegy másfélezer éve halott szobrász igazi művész volt.

Műve méltó helyre került.

(rab)

1975. AUGUSZTUS 16.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 JUN 29

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Németh József

1021

NÉMETH JÓZSEF: PIHENŐ MUNKÁS

beli félelmemet az id
nek, mire jót nevetett
— Nekem is van isr
ségem. Ennyit ér ni! –
talmas nullákat rajzol
papírra. Kettőt is e
mellé. Hát akkor gyeri

És mentünk. Először
földhivatalba, utána a helyi
tanácshoz. Utána a lakóhely
szerinti illetékes tanácshoz.
Utána ismét a földhivatalba.
Utána az illetékhivatalba.
Onnét vissza, majd a trafik-
ba okmánybélyegért. Onnét
a... mit tudom én hová.

Nem hittem volna, hogy
lődni se volt kedvünk.

3.

Így végződött:

Teljes kiábrándultsággal vittük tovább a papírt a következő hivatalba. Ott igazo-

rövidebb időr
— majd. Csal
— Október
szabadságra n
ta már egész
az osztályvez
És máris
utcán, ahol
reánk a júni

Közművelődési könyvtáraink tevékenységében egyre nagyobb szerephez jut a tervszerű foglalkozás a munkás-olvasókkal, jobb törődés igényeikkel, a figyelemesebb szolgáltatás, az átgondoltabb könyvtári propaganda. Mind több most már azoknak az intézményeknek a köre, amelyek szinte napra készen számon tartják, következetesen látják el ezt a feladatot.

Az olvasó munkásért mozgalom most bontakozik ki falun, a mezőgazdasági üzemekben; az állami gazdaságokban és termelőszövetkezetekben. Igaz, a szövetkezeti parasztok nem munkások, de fizikai dolgozók, ezért e tekintetben a munkásolvasók soraiban tartják őket nyilván. Szükségtelen ugyanis külön mozgalmat indítani a parasztolvasók megnyerése érdekében, hisz a mezőgazdaságban a korszerű technikát kezelő traktorista, arató-cséplőgép vezető, növényvédőgép-kezelő már ebbe a kategóriába sorolható, s magát munkásnak is vallja.

A tanácsi könyvtárakban 13 400 iparimunkás-olvasót, az összes olvasók mintegy 30 százalékát, 3800 szocialista

Olv

mi községi
körében va
nak kétszá
Termelőszö
tézmények
Ami a
tés Termelő
vállalásaikk
megnéznek
községi kö
nulmányaik
lyi Szabads
nak 87 olv
szövetkezet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776
1975 AUG 16

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Németh László

1021

a híres *Surabaya Jonny*-t.

Persze hogy el lehetett hitetni egy olyan Lunacsarszkij-portrét is, amelyen ez a kemény szavú kritikus, ez a minden újra izgatottan figyelő kultúrpolitikus — a mindent megértés és a mindent megbocsátás pózában szerepel. Mintegy idegenként az októberi forradalom vezetőinek galériájában. Hiszen több mint egy tucat nyelven

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 AUG 16

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Németh József

1021

Németh József rajzai

…lak bennünket: igaz?

…át persze — kapcsolódott a …getésbe a téesz-elnök. — …orogjon a nevetek. Az egész …knek jól jön.

…eny, betonozott úton halad-

…zek a toronyépületek nem …rcolók, hanem takarmány- …k és tárolók — mutatott elő- …mérnök.

…ról kukoricatáblák kísértek. … meg a pusztai nádszigetei, … kis erei, elszórt gémeskút- …árolók és a keverők szinte a …őttek ki, ezért mégis felhő- …knak látszottak.

…zott. — Annyit a …

— Naponta tí… három műszakb… Lajos. — Vas… nincs. De megér…

Utolsó állomás… és a szőlészet v… fölújított parasz… keztünk, hatalm… brigádvezető, ak… kemény szorítás… kezet fogott, röv… adatokat, majd … bennünket. Az …

Főszerkesztő: JOVANOVICS MIKLÓS.
Szerkesztőség: 1054 Budapest, Széchenyi utca …
KÉZIRATOKAT ÉS RAJZOKAT NE…
Kiadja: LAPKIADÓ VÁLLALAT, Budapest VII., Le…
Felelős kiadó: SIKLÓSI NORBERT igazg…
…gyar Posta. Előfizethető: a helyi (Budapesten a kerüle…
Könyv- és Hírlap Külkereskede…
Előfizetési díj: egy hónapra 10 forint, negyedév…
IND…

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 VIII 13

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Németh József

1021

NÉMETH JÓZSEF: LEÁNY, PÁLMÁGGAL

dés, akt
Kérem,
ni a val
a többs
öbbség
ezetni.
és forga
nosni a
valószínűleg nem tudatosan, ám a végeredmény ez... Olyan sok jó törvényünk, rendeletünk van... Miért ne lehetne tehát egy olyat hozni, amelyik megtiltaná az utánzatok gyártását és forgalomba hozatalát... Óriási embertömegeket szabadítanánk meg ezzel annak a kételynek a terhétől, amelyet az a gond ró rájuk, hogy a több millió briliánsutánzat közüli sziszifuszi munkával kiválasszák azt a néhány valódit... Ezt kellene minél előbb elintézni...

Eng Lajos kitárulkozó vallomása felforrósítja a hangulatot. S bár a szerény lakás egyik kisebb termében, jó tizenöt méterre áll tőlünk, ebben a percben úgy érezzük, ha csak egy pillanatra is, de közel került hozzánk. Hiszen, mint önvallomása is bizonyítja, számára sem teljesen megoldott képlet a világ, neki is vannak problémái, ő is szembenéz a bonyolult valóság által olykor produkált ellentmondásokkal...

— Most éppen mi foglalkoztatja? — hangzik utolsó kérdésünk.

Nagyon sóhajt, miközben ujjai szórakozottan babrálnak hat perzsaszőnyeg rojtozatával.

— Be kell vallanom, néha magányosnak érzem magam... Nem, nem akarok én tulajdonképpen senkit se vádolni... De valahogy több megértésre, megbecsülésre volna szükség... Az emberek közömbösek... Csak kevéssé érdekli őket az igazi szépség... A pénzt hajszolják, esznek, isznak... Sokszor eltűnődöm rajta, hogyan is lehetne változtatni a világon, hogy jobban érezzem magam benne... Kevesen vagyunk, mi, szakértők... És alig tudunk egymásról... Jó lenne, ha valahol néha összejöhetnénk... Talán a tanács is segíthetne... Adna valahol egy klubot Vagy építene. Egy új ház földszintjén... S ott találkozhatnánk. Megismerkedhetnénk a többi briliánsgyűjtővel, az őket foglalkoztató gondokkal, problémákkal... Hogy közös nyelvet beszélhessünk... Hogy elmondhassuk egymásnak, mi is fáj nekünk... Akkor mégis valahová kötődne az ember... Nem érezné magát a társadalom perifériáján... Talán maguk is segíthetnének, ezzel az újságcikkel...

Szinte barátként búcsúzik tőlünk. Mi meg elérzékenyültségünkben kezet fogunk valamennyi perzsaszőnyeggel, még a legkisebbekkel is.

A többi már az illetékeseken múlik...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 AUG 24
Magyar Hirlap

Németh József
1021

MAGYAR HÍRLAP

Németh József: Fiú gereblyével. (Bánszky Pál: A magyar művészet. Képzőművészeti Alap.)

MAGYAR HIRLAP

Az MTA és az Elischer-gyűjtemény

Goethe-szoba a Dur

Kevesen tudják, hogy *Budapesten található a világ, sorrendben negyedik, legnagyobb Goethe-gyűjteménye.* A személyével kapcsolatos emléktárgyak, irodalmi dokumentumok legnagyobb része a költő volt lakóházában, a jelenlegi *weimari Goethe Múzeumban* van. Ezt követi a *brémai*, úgynevezett *Kippenberg-féle* anyag. A múlt századi neves lipcsei kiadó, *Hirzel Salamon* gyűjteménye után pedig a magyarországi, úgynevezett *Elischer-féle Goethe-gyűjtemény* következik, amely 4000 egységből állt. Természetesen a gyűjtemények jelentőségét pusztán a sorrendiség vagy nagyság szerint értékelni helytelen lenne, mert valódi értéküket a Goethe-filológia szempontjából nyújtott lehetőségeik határozzák meg.

Árnykép Goethéről. Egyetlen példánya az Elischer-gyűjteményben

A következőkben azokra a kérdésekre szeretnénk választ adni, hogy *miként keletkezett az Elischer-gyűjtemény, honnan került hazánkba? Ki volt Elischer Boldizsár? Miből állott anyaga és mi a gyűjtemény jelenlegi sorsa?* A gyűjtemény 78 éves múltra tekint vissza. Hazánk millenáris ünnepségeinek évében, 1896-ban helyezték el a Magyar Tudományos Akadémia Roosevelt téren levő palotájában. Itt talált helyet 1865-ben és itt működik mind a mai napig a Magyar Tudományos Akadémia könyvtára.

A hazai Goethe-gyűjtemény, vel, *Hirzel Salamonnal*, valamint a *Wigand testvérekkel* (ugyancsak kiadók), akik segítettek gyűjteményét bővíteni.

Alig volt a Goethe-kultusznak olyan bel- és külföldi megnyilvánulása, melyen Elischer ne vett volna részt. *Gustav von Loeper* (1822—1891) neves germanista 1861-ben a berlini Goethe-kiállításra kölcsönkéri gyűjteménye legszebb darabjait. A frankfurti *Freies Deutsches Hochstift* mesterének, majd Goethe szülőházának gondozójává választja. Részt vesz a csehországi, Eger vidéki Goethe-ünnepélyeken, a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 AUG 25

Csongrádmegyei Hirlap

Németh József
1021

NÉMETH JÓZSEF: HINDU LÁNYOK
(tanulmány)

orgonára

deg-sápadt és szeplős az arca, hideg-szőke és hosszú a haja, hideg-kék és nagy a szeme. Aztán a virágcsokrot az ölébe fektette. Hirtelen hátat fordított és kopogó cipősarkával kisietett a templomból.

Már régen elhagyta a kisváros centrumát és a kertvendéglő felé sietett, amelyet még délelőtt fedezett fel a fenyveserdő alatt. Még sokáig lihegett, ahogy a vendéglő felső termében leült. Nézte az olajozott padlót, az egyszínű, alacsony falakon a hosszú, keskeny ablakokat,

[illegible] kaptuk a bort. Fölajánljuk neked, mint a szőlőtő termését, és az emberi munka gyümölcsét. Ebből lesz számunkra a lélek itala.

Hátra nézett és látta a bortól piros arcokat. Mintha ugyanazok lettek volna, akik a felháborodástól piros arccal néztek rá a templomban. Ugyanazok a kisvárosi kispolgárok, akik vasárnapi délebéd utáni pihenéses, emésztéses, befüggönyözött, gázzal fűtött, szőnyeges, tapétás, giccses, ki- és összeshúzhatós-világítós, porvédőhuzatos rekamiétól bitorolt, barkás, hóvirágos, húsleveses és sült hús szagú, gesztenyepürétől és vadalma színű bortól foltos asztalterítős, színes festékkel színezett-keretezett családi képes, poros-nippes, csilláros, horgolt terítős-tévés, állandóan diszkrét-csendes-cigányzenés rádiós, szobadísz-könyvtáras, vízipálmás, fehér fehérnemű közé dugott piros százasos és ötszázasos, egészséges fogaknak szánt bonbonos, papok által felszentelt szobáikból előbújnak, hogy templomba misére, hangversenyre, vagy kertvendéglőbe, borra, sramlizenére menjenek.

*

A hajnali derengés is oft találta a fiatalembert a vagon folyosóján, az izzadó ablaküvegnél. A fiú arra gondolt, ha sok minden tör-

Németh Lajos

MEGHÍVÓ

Az MTA Művészettörténeti Kutató Intézete
meghívja Önt

Németh Lajos

GESZTUS VAGY ALKOTÁS

Válogatott írások a kortárs magyar képzőművészetről

c. könyvének bemutatójára.

A kötetet Kovalovszky Márta és Marosi Ernő ismerteti.

A rendezvény időpontja: *2001. november 9., péntek 15 óra,*
színhelye: a *Magyar Tudományos Akadémia Képtára*
Budapest V., Roosevelt tér 9. (MTA Székház) III. emelet.

Németh József festő

Megnyílt a Nemzeti Galériában a vásárhelyi tárlat, melyen szerepelnek művei

Szénási Sándor: Vásárhelyi új hangok. Magyar Ifjúság, 1974. szept. 13.

Németh József

A XXI. Vásárhelyi Őszi Tárlat, okt. 6. án nyílt meg. — A művész az, elmúlt évadban mutatkozott, be, életmű-vel jelentkezett, mely vásárhelyi ihletésű.

Vass Imre: A hűség példája.
Csongrádmegyei Hírlap, 1974. okt. 13.

Németh József

A Vásárhelyi Tárlat megnyílt a Nemzeti Galériában. — Az elmúlt évek során, mint a vásárhelyi iskola, tartó pillérei váltak ismertté Szurcsik János, Németh József, Szalai Ferenc, Fejér Csaba, Samu Katalin, Csohány Kálmán és még sokan.

Láttuk, hallottuk

1974. VII. 28. |Petőfi| 12:28 ka.

Németh József festő

a Nemzeti Galériában rendezték meg a Vásárhelyi Tárlatot – az elmúlt tíz év anyagából, melyen művei szerepelnek.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pestmegyei Hírlap, 1974. ~~okt.~~ júl. 24.

Németh József Festő

A Vásárhelyi 10. Őszi Tárlaton szerepelnek művei

– A tarlón fekvő öregember c. kompozíciája (említve)

Képes Krónika

1974. aug. 3. TV. 18.10 (Kgué)

Németh József

Jövő évben a Hatvani Galériá-
ban Fejér Gaba, Németh József és
Borsos Miklós szerepel önálló anyag-
gal.

Népújság (Heves), 1974. dec. 14.

Németh Gyula

A városhelyi Tornyai Múzeumban rendezett Dél-alföldi Tárlaton vett részt. 1975-ben.

Népszava, 1975. ápr. 25. 103. évf. 96. sz. 6. o.

Németh József

A 30. éves jubileumi kiállításon szerepel műve.

Molnár Zsolt: Jubileumi tárlat a Műcsarnokban.

Magyar Ifjúság, 1975. máj. 16.

Josef Nerieth

Säender Bauer, 1942

Öl-Temperd, 225 x 160 cm.

(repr.)

Bildende Kunst, 1944. 11.

Németh József festőművész
a Műcsarnokban Jubileumi Képzőművészeti kiállítás nyílt, melyen szerepel műve.

Haranglábi Márta: Jubileumi Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.
Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1975. május 4.

Németh József

a fiatalok közül sokan letelepedtek Vásárhely modern műveszházaiban. a művész is, kinek neve ma már közismert az ország művészetpártolói előtt.

Palmer Zoltán: A vásárhelyi művésztelep.

Északmagyarország, 1975. máj. 11.

Németh József festőművész

a Jubileumi kiállítás megnyílt a Múcsarnokban. A névsor az időszebb művészektől a középgeneráción át a legfiatalabbakig ível. Ott látjuk a művész művét.

Harangozó Márta: Jubileumi képzőművészeti kiállítás a Múcsarnokban.
Szabadi Néplap, 1975. máj. 4.

Németh József, festő

l.: fejér Csaba

—: Hír

14

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. jan. 18.

Németh József, festő

L.: Almásy Aladár

R. Gy.: Csak néhány ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. nov. 21.

Németh József, Jenő

L.: Soltész Zoltán

Tandi L.: Tájak .... 47-53.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. november XXIX/11.

Németh József, Jertő

L.: Szalay Ferenc

— :a Hat Jertő — 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. dec. 20.

Németh József festő, munkácsy-díjas

a következő tábor, akik az ötvenes évek végén telepedtek le Vásárhelyen, Kajári, Németh, Szalay, Végvári. – A vásárhelyi művészet derékhadát Németh, Szalay és Fejér Csaba alkotják. Ők a negyvenesek.

Halász Miklós: Vásárhely művészete
Pesti Műsor, 1975. okt. 9-15-ig.

Nemeth József festő

Ma nyílik a Hatvani Galéria 34. kiállítása, melyen hat festő nyújt két évtizedes munkásságából válogatást. – A művész művei is szerepelnek a kiállításon.

Népújság, Heves, 1976. jan. 11.

Németh József festő

A Hatvani Galéria és a Magyar Nemzeti Galéria közös vállalkozásban hat realista festő mostani munkásságát összegezi. A művész hóolvadást, parasztszobát láttat művein. (említve).

Loranci Miklós: Kiállítoteremben.

Pest Megyei Hírlap, 1976. jan. 27.

Németh József festő

A huszonkettedik Vásárhelyi Őszi Tárlaton szerepel szülőfalúja, Szenna házasságkötő-termébe készített két nagyméretű képe, mellyel életművében is jelentőset alkotott. (említve)

Szabad Föld, 1975. okt. 19.

Németh József

festmény

Forrás 1972-3 cimla p

Németh József festő

A Vásárhelyi XXI. Őszi Tárlaton szerepeltek művei.

Tasnádi Attila: Kiállítási kalauz.
Népszava, 1974. okt. 25.

Németh József

Az Alföld/i festők Koszta, Nagy István, Holló László, később Rohán, Kurucz, Németh József a sötét, szigoru világban keresték a nagyságot, humánumot.

Forrás 1969/1/72

Kristó Nagy I:Párizs és Kiskunmajsa között

Németh József

Triptichon o. temp. 160x225
Alvó fiú — " — 120x130

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul-Sept.

Németh József

Öregember fürdéssel o. temp. 130 x 100

Torló 125 x 135

Vásárhelyi Tárlat

M. N. G. 1974: Jul - Sept.

Németh József

Vásárhelyi madonna olajtemp. 130×85

Pásztor o.temp. 160×90

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul–Sept.

Németh József, Festőművész

Kurucz D. István négyértizedes munkássága összekötő kapocs az alföldi iskola klasszikus mesterei és a mai középgeneráció festészete között: Szalay F., Németh J.

Tandi Lajos: Műteremlátogatás Kurucz D. Istvánnál.
Tiszatáj 1978. június. 92. old.

Németh József festő

L. Szabó Iván

Cseresa Ferenc: Szabó Iván 138-142.

Tiszatáj, Szeged, 1978. okt. XXXII/10.

Nemeth József

A vásárhelyi háromszoros Munkácsy díjas Nemeth József képeiből kiállítás nyílt a Csók István galériában.

Szilágyi András: Nemeth József képei.
Új Tükör, 1979. március 18-3. lap.

Németh József

Németh az alföldi festészet
legjobb örökségét viszi tovább,
Nagy Lajosát követi.

Szélely András: Németh József képei.
Új Tükör, 1979. március 18 - 3. lap.

Németh József

„Pozsós bocsnyportré"
(repro)

Szíhely András: Németh József képei.
Új Tükör, 1979. március 18 – 3. lap.

Németh József, festő

[Grezsa József cikke után.]

Németh József: Anály 92.

Tiszatáj, Szeged, 1979. febr. XXXIII/2.

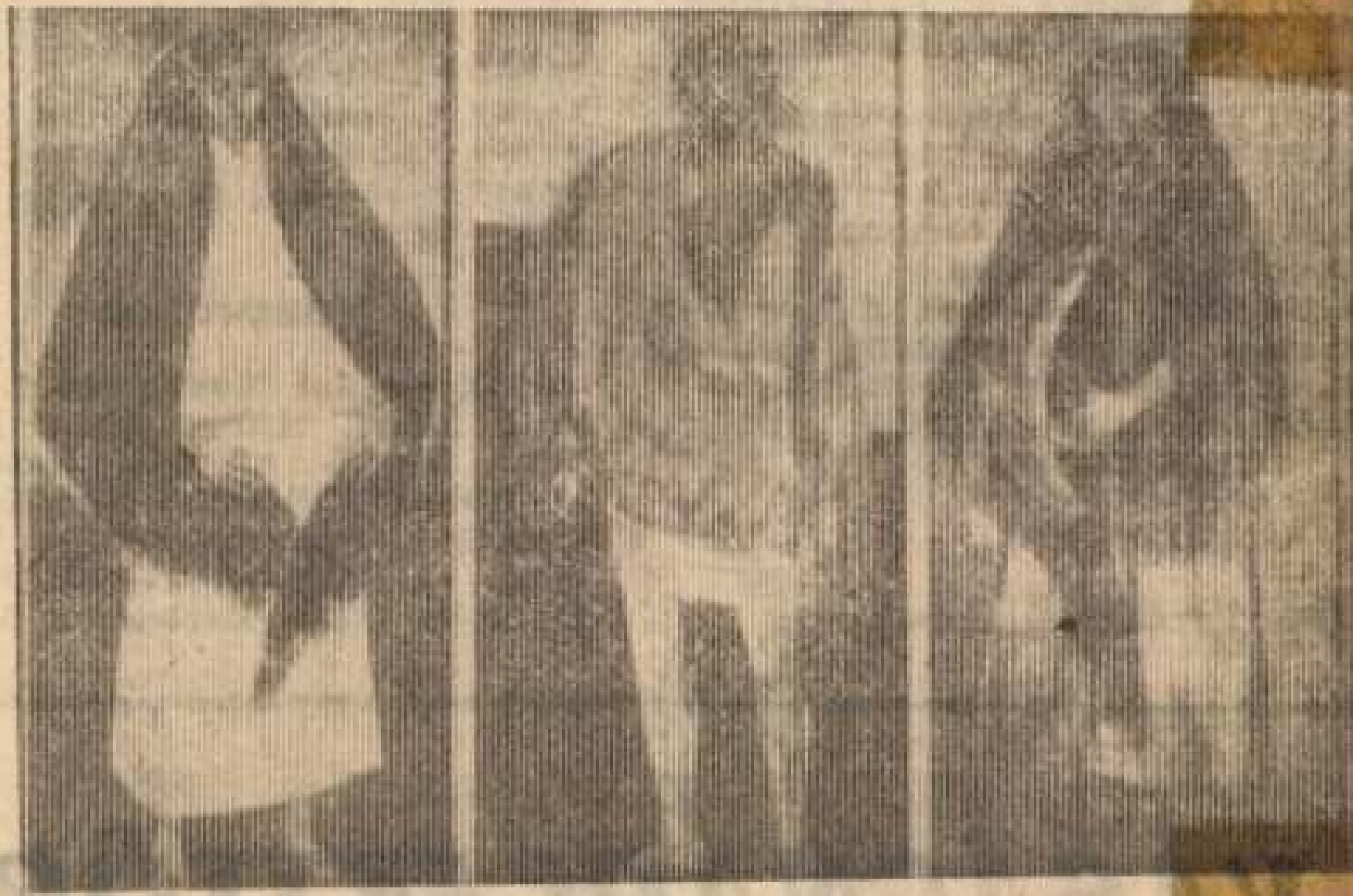

Németh József:
Triptichon — Magvető, Termékenység, Kenyér

6.30: Közvetítés a Lazio—Inter. olasz totómérkőzésről.
7.10: Ötórai tea.
8.10: Szellemi térképolvasás.
8.20: Mit üzen a Rádió?
8.55: Csókolj meg Katám!
9.38: Kritikusok fóruma.
9.48: Népi muzsika.
0.19: Miről mesélnek a kódexek?
0.44: A francia popzene csillagai.
1.18: Haydn: Az évszakok.
3.45: Giovanni Gabrieli sanzonaiból.

TELEVÍZIÓ:

8.04: Tévétorna. (Ism.).
18.40: Esti mese.
18.50: Időjárásjelentés.
19.00: Tv-híradó.
19.30: A vesszőkosár titka.
20.00: Körök a víz szintjén.
22.05: Vasárnapi hangverseny.
22.35: Sí VB.

MOZIMŰSOR:

Salgótarjáni November 7.: A fekete kalóz. Színes olasz kalandfilm. Matiné: A Pál utcai fiúk. — **Kohász:** Piedone Hongkongban. Színes látványos olasz kalandfilm. — **Balassagyarmati Madách:** Délután 4-től: Zsebpénz. Francois

VASÁRNAPI FEJTÖRŐ

Németh József

„Festészet '74"

Nógrád, 1974. febr. 26.

Németh József, festőművész

A XXIV. vásárhelyi őszi tárlat megnyílt, melyen a művész művei szerepelnek. „Ászály" c. (említve).

Szabó Endre: A szép és való összhangja. Csongrád Megyei Hírlap, 1977. okt. 23.

Németh József

hagyománya. Ilyen volt a Ripp-
Rónai, Vaszary és Bernáth So-
mogyából Vásárhelyre érkezett
Németh József, aki művészeté-
ben sajátos és egyéni színt való-
sított meg

Magyar Hirlap 1978-2o5-6

Kristó Nagy: Egy müvésztelep negyedszázad

Németh József

Mindez a nehéz testi munka megbecsülésének és a humánumnak apoteozisát és megörökítését tette lehetővé: ez növelte meg Németh József művészetét.

A vásárhelyiek kutatták annak

Magyar Hirlap 1978-2o5-6

Kristó :Egy művészetelep negyedszázada

Németh József

Méltatás.

— : Kiállító művészek.

Művészet 1978. április – 15. lap.

1977. VII. 24. 11.5o D. Petőfi.

Láttuk, hallottuk.

- Befejezésül néhány aktuális kiállitásra hivjuk fel hallgatóink figyelmét.
A keszthelyi muzeumban kis grafikai biennálé nyilt julius 17. én, és szeptember 4.-éig látható.
- Szegeden augusztus 28-áig tekinthető meg a hagyományos nyári tárlat.
- Kiskunfélegyházán a Kiskun Muzeumban szeptember 3o-áig tekinthető meg Németh József festőművész kiállitása.
- A veszprémi Dési Hiber teremben Leider János festőművész mutatja be legujabb müveit. Augusztus 4-éig tekinthető meg.
- A győri Muzeumi Képtárban Dévényi Iván mügyüjteményéből nyilt érdekes kiállitás.
- A Párizsban élő szobrászmüvész Székely Péter munkáiból nyilt kiállitás az esztergomi Vármuzeumban.
- Balaton-Boglárcn a Kápolna tárlaton Morvai Zsuzsa kerámiái, és Stefánnai Edit zománc kiállitása látható augusztus 7-éig.

- - - - - - -

Naineth Yasief

Németh József, festőművész

A XXIV. vásárhelyi őszi tárlaton szerepelnek a művész művei, legkiemelkedőbb a mostani művek közül „Tavasz" c. (említve), témája a Tisza partján két bivalyt legeltet egy lány. Embertermészet-állat kapcsolatát egységben ábrázolja a művész,

Kőműves Gyula: Őszi Tárlat Vásárhelyen.
Szabad Föld, 1977. okt. 23.

Németh József, festő

L: Hérsö Ferenc

P. Szücs J.: Vásárhely és neovásárhely J.

Minszabadság, Bp. 1977 dec. 16.

Németh József

„Hóolvadás" 1966. Olajtempera

120x160 cm K 14 tul.

XV. vízes lép

Kritikák.és képek Bp.1976 Corvina

Németh László

„Csend" 1963 Olajtempera

110 x 160 cm

115. lap.

Kritikák és képek Corvina Bp.1976.

Németh József, festőművész

Huszonöt év alatt több száz pályakezdő művész jutott el Vásárhelyre. Köztük több Munkácsy-díjas: Ligeti Erika, Németh József és mások.

Grezsa Ferenc: Műteremlátogatás Szabó Ivánnál.
Tiszatáj, 1978. 10. 139. old.

Németh József

Müve szerepelt a Tiszatáj c.kollektiv kiállitáson a szombathelyi Derkovits teremben /1978.VI.1-15./ és a budapesti Csontváry Teremben /1979.V.24-VI.7./

Németh József

A Ferencvárosi Pincetárlaton Szemenyei Ferenc junius 8.-tól,
a Nyiregyházi Jósa András Muzeumb an junius 1o.-től Kertész Klára kerámikus,
a Hatvani Galériában Németh József festőművész junius 11.-től,
a Tihanyi Müvelődési Ház Kiállitóházában Polgár Ildikó junius 11.-től,
a Nyiregyházi Jósa András Muzeumban Szathmáry Gyöngyi szobászmüvész junius 16.-tól mutatja be müveit,-mint a lap közli a kulturális eseményeket ismertető rovatban.

Elet és Irodalom, Bp. 1978. juni. 17.
XXII. évf. 24. sz. 8. lap.

Németh József

A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze lett az 1978. évben kitüntetett művészek közül: Kokas Ignác, Kurucz D. István, Martyn Ferenc festőművészek és Vilt Tibor szobrászművész,

A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze: Csányi Árpád diszlettervező, Dargay Attila rajzfilmrendező, Gábor Marianne festőművész, Hajnal Gabriella gobelintervező művész, Németh István belsőépitész, Németh János kerámikusművész, Németh József fotóművész, Szilvásy Nándor grafikusművész, Vasas Károly szobrászművész.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr. 8.
XXII. évf. 14. sz. 8. lap.

Németh József

A művész újabb képeit szakrálisú vonalakkal hé-
sűti. Ebben a világban ott-
honosabban is mozog.

Kovács Gyula: Kifejező és dekorativ vonal.
Művészet, 1978. augusztus – 28 lap.

Németh József

Németh József festmenyem
az uralhodó vonal, min-
dég erzésének a világa.

Kovács Gyula: Kifejező és dekorativ vonal.
Művészet, 1978 augusztus – 28 lap.

Németh József

Németh József „Utcasepső"-jeben
érzékelhető és a vonalak jól példáz-
zák a festő-eszközkeresőszándékát.

Kovács Gyula: Kifejező és dekorativ vonal
Művészet, 1978. augusztus – 28. lap.

Németh József, háromszoros Munkácsy-díjas festőművész

A művész kiállítását Fátyol rendezik meg szept. 24-től okt. 6.-ig látogatható.

TV-Híradó

1978. szept. 1. Televízió 21.45 - Vége -

Németh József, festő

L. Kerecz D. István.

Tandi Lajos: Kerecz D. István 92-96.

Tiszatáj, Szeged, 1978. jún. XXXII/6

Németh József

Bánszky Pál irt róla monográfiát.

Mozgó Világ 1978-1-boritó

Németh József festészete

A mai derekasabb képzőművészeink sorában jelentős helyet foglal el Németh József festőművész, aki Debrecenben született, de már gyermekkorában Hajdúböszörménybe költözött szüleivel. Ott végezte el az általános iskolát, majd a debreceni Kossuth Lajos Gimnáziumban érettségizett. Ezután a Képzőművészeti Főiskolán tanult, ahol Szőnyi István, Kádár Béla, Szőllősy Géza, Kmetty János, Hincz Gyula, Bernáth Aurél, Vaszary János, Pátzay Pál, Kisfaludi Strobl Zsigmond, Ferenczy Béni, Szőnyi István

Németh József

Németh József festészete parasztmitológiát teremtő ereje, az ember és a természet egybeolvadását hirdető művészet.

Lóska Lajos: Nyirségi körkép - 1977.
Művészet, 1977. szeptember - 28. oldal.

Németh József, festő

l. Tornyai János

Dömötör J.: A Vásárhelyi Ómi Tárlat 1263-1266

Élet és Tudomány, Bp. 1975. okt. 6. XXXIII/40

Németh József festőművész

a mai derékhad akkori fiatal alkotói-
köztük a művész is – az 50-es évek végén
állandó jellegyel, ~~ittlepedek~~ ~~nemre~~ visszatértek Vá-
sárhelyre.

„Lány parchában" (repr.)

Dömötör János: Vásárhelyi műhely.
Dalgozók Lapja, 1977. júl. 3.

Németh József: festőművész

a Mucsarnokban rendezték meg az Októbert köszöntő tárlatot, melyen a művész alkotása szerepel.

Taszádi Attila: ünnepi tárlat-tanulságokkal.

Népszava, 1977. nov. 20.

Németh József, festőművész

a Képzőművész Szövetség festő szakosztálya kiállítását „Festészet '77" címmel a Műcsarnokban rendezték, melyen a művész művei szerepel.

Horváth György: Festészet '77.
Magyar Nemzet, 1978. febr. 5.

Németh József

A művészszennai „Pannó"-jáért mint az 1976-os év egyik legjobb alkotásáért jutalomba részesült.

— Hírek
Művészet, 1977. december - 48 lap.

Németh József, festőművész

A Bücsarnokban volt látható a Hodmezővásárhely, Őszi Tárlat negyedszázados jubileum alkalmával rendezett retrospektív kiállítás. — A Bücsarnok középső termeiben szinte életműveket sorakoztattak fel: Németh Józsefét, Szalay Ferencét, Fejér Csabáét — és még több művészet.

Tandi Lajos: Jegyzetek két tárlatról.
Tiszatáj, Szeged, 1979. 10. 88. old.

Németh József

Németh József néhány művén összefogottan, lenyegbátással nyomon követi a társadalmi változást.

Domotor János: A vásárhelyi tárlatok...
Művészet, 1978. december - 14. lap.

Németh József

A művész stílustörténeti besorolásahoz szokás a „harai realizmust" emlegetni.

Menyhárt László: Előkép-előkép-pillanatkép.
Művészet, 1978. december - 10. lap.

Weinreb József

Részt vett a vásárhelyi
őszi találkozón.

Losonci Miklós: Vásárhelyi őszi találat.
Új Tükör, 1978. október 22 – 4. lap.

Németh József

A művész 1966-ban festette a „Kasválók" cimű művet. Nagy István 1930-as művével rokont a mű.

Pap Gábor: A meg nem gondolt gondolat. Művészet, 1978. december – 22. lap.

Nemeth József

A hódmezővásárhelyi művelődési ház előcsarnokában látható freskó alkotója Nemeth József

Scheer Lea: A monumentalitás hirdőjelei. Művészet, 1978. december - 18. lap.

Németh József

Németh József gobelinje hiérlelt egyéni hangon szólal meg. Szinmetrikus kompozicióval szerveri a multparaszti világ ismerős típusait.

Schenk Lea: A monumentalitás kérdőjelei. Művészet, 1978. december - 18. lap.

Németh József

Németh József gobelinje, az Év-
szakok a szűk keresztmetszetű
vásárhelyi tematika lírai transz-
pontálása.

Scheerk Lea: A monumentalitás hirdőjelei.
Művészet, 1978. december - 18. lap.

Nemeth József

Műveivel gondagítani tudta a $\overline{XX}$. századi magyar festészetet.

Pap Gábor: A meg nem gondolt gondolat.
Művészet, 1978. december - 22. lap.

Németh József

„Pásztor"

festmény

Múzeumi Magazin 1976/4 5. old

Németh József, festőművész

A múlt évben rendezte meg a Hatvani Galéria első portrébiennáléját, amelyen ötven meghívott művész szerepelt alkotásával. – A nov. 20-i megnyitó ünnepségen 14 művész részesült aranydiplomában, – köztük a művész is – valamely művük rangja, becse alapján

Hevesi Szemle, 1978. márc. 4. old.

Németh József, festőművész

A két alkotói határt jelző cím alatt a vásárhelyi festészet portréábrázolásairól szól az író. Legpregnánsabban éppen a portréfestészetben a vásárhelyi művészek mélységes emberbe vetett hitét jut kifejezésre. – A művész vonzódik a paraszti világhoz, de kevéssé láttatja a tipust, az általános emberi kifejezésére törekszik. A dolgos, kétkezi munkás ember méltóságának kifejezése portréművészetének fő etikai, tartalmi mondanivalója. Szívesen láttatja embereit munkaeszközökkel, gereblyével, kaszával. „Utcaseprő"-je c. [emlitve].

Dömötör János: Kohántól Fejér Labáig.

Hevesi Szemle, 1978. márc. 12. old.

Németh József, festőművész. 1) Folytatás.

A művész kifejezetten biennálékra szánta művét Szántó Kovács-portréját (emlitve) Ilyennek kell elhinni, ilyennek kell tudnunk, látnunk; bár ahogyan Somogyinak nem volt szobrának támasztéka, ugyanúgy nélkülözni kellett Némethnek, sokak által i gényelt fényképszerű, plasztikájában pontos és hűséges Szántó Kovácsi vonásokat. A művész a hangsúlyt a kor, a XIX. sz. második felének, társadalmi viszonyainak megismerésére helyezte.

Vilt Tibor: Gondolatok Németh József Szántó Kovács portréjáról.

Heresi Szemle, 1978. márc. 13. old.

Németh József, festőművész, 2) Folytatás

Mintegy szociológia háttérből, miliőből bontotta ki tárgyának végletekig leegyszerűsített rajzát. – Tiszta, egyszerű forma tükröződik, inkább együtt szól a visszafogott színekkel is, nincs semmi élénkség, ragyogás a keretek között. A forma, a színvilág mellett a választott felület – 73 x 54 cm. – még inkább emberközelben tartja a művész tárgyát, a hányattatásságában is méltóságos, életbíró Szántó Kovácsat.

Vilt Tibor: Gondolatok Németh József Szántó Kovács portjéjáról.

Hevesi Szemle, 1978. márc. 13. old.

Németh József, festő

L.: Patalki Ferenc

Horváth D.: Műterem látogatás ... 108-112.

Tiszatáj, Szeged, 1978. sept. XXXII/9

Németh József

2.) Folytatás

Dömötör János: Vásárhelyi műhely,
Hajdú-Bihari Napló,
1977. júl. 10.

Németh József: Lány ponchóban

Németh József

Szabó János festőművész kiállitása az ujpalotai Lila iskolában julius 2.-ig,
Urbán László, Vida Győző és Virágvölgyi Péter tipografikai kiállitása a Helikon Galériában junius 26.-ig,
Kálmánchey Zoltán grafikus kiállitása a kecskeméti Városi Mozi előcsarnokában junius 26.-ig
Németh József festőművész kiállitása a kiskunfélegyházai Kiskun Muzeumban junius 19.-től,
Gábor István keramikus muzeuma a siklósi várban junius 17.-től,
Farkas György festőművész kiállitása a Fényes Adolf teremben julius 3.-ig tekinthető meg,
mint a lap közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában.
Élet és Irodalom, Bp. 1977. ~~jul~~ junius 18.
XXI. évf. 25. sz. 8. lap.

Németh József, festőművész

a Hatvani Galéria társadalmi vezetője Moldvay Győző elmondja, hogy elképzelésüket igen sokrétűen próbálják keresztülvinni: kiállítási skálájukban a középnemzedéket Vecsési Sándor, Németh József és mások képviselik.

Tasnádi Attila: A Hatvani Galéria, avagy a magyar képzőművészet új, vidéki központja.

Népszava, 1979. dec. 9.

Németh József festőművész

Hatvan városa hozta létre a tájfestészet, kétévenkénti bemutatóját s a harmadik tárlat, anyagát látja most vendégül a Nemzeti Galéria. – Ritka szerencsés találkozása egyedi megfigyelésnek és nagy síkokra, néhány jellemző foltra redukált előadásmódnak a művész „Táj gólyakkal" c. képe. (említve)

Horváth Teréz: Kiállítás a Nemzeti Galériában.

Népszava, 1979. ápr. 8.

József Németh,

„Landschaft mit Störchen".
(repr.)

ungarische Landschaftsmalerei

Budapester Rundschau, 1949. dec. 2.

Németh József festőművész

Megnyílt a Műcsarnokban a vásárhelyi Őszi Tárla negyedszázados anyagából rendezett kiállítás. A magyar képzőművészeti élet elhunyt és ma élő iskolát teremtő művészeinek alkotásai láthatók itt. Németh József Hódmezővásárhelyen él, nagyméretű képeivel a tárlat egyik legegységesebb művészegyénisége. – „Csorda" – „Tavasz", – „Tarka tehenek", – „Asszonyok" – „Erdei munkások" c. képei (említve).

Veszeli Lajos: Jubileumi kiállítás a Műcsarnokban. Napló (Veszprém), 1979. jún. 26.

Németh József, festőművész

a Műcsarnokban látható most az elmúlt 25 év vásárhelyi őszi tárlatainak válogatott anyagát. A törzstagok, vagy az itt élő, vagy immár elszármazott alkatok közül Németh József, Szalay Ferenc, Fiersző Ferenc – és még többeknek alkotásai szerepelnek a tárlaton

Tasnádi Attila: Jubileumi vásárhelyi tárlat a Műcsarnokban.
Népszava, 1979. júl. 15.

Németh József, festőművész

A magyar néphadsereg jobbágyi művelődési otthonában a mult héten nyílt meg a „Téli tárlat '80" c. képzőművészeti kiállítás, melyen Németh József, Kucs Béla, Kmetty János művei is szerepeltek.

Nógrád, 1980. febr. 20.

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

NÉMETH JÓZSEF
1928 -

Festő, Munkácsy-díjas, Érdemes- és Kiváló Művész. 1949-től a kaposvári képzőművészeti szabadiskola diákja, majd a Képzőművészeti Főiskola hallgatója volt. A Főiskolát 1957-ben fejezte be Szőnyi István irányítása alatt.

Bejárta Európa több országát, de eljutott Indiába is. A paraszti világ ábrázolásának legjobb magyar hagyományait továbbvivő Németh József számos hazai (Budapest, Hódmezővásárhely, Veszprém, Kaposvár, Szentendre stb.) és külhoni (Berlin, Prága, Varsó, Bécs, Helsinki, Peking, London stb.) tárlaton jelentkezett kompozícióival.

ALVÓ NŐ, 1964
papír, pasztell, 260x380 mm.
j.b.l.: Németh J. 64
Ltsz.: K. 85.92.1.

KÉT PARASZT
karton, ceruza, 396x230 mm.
j.b.l.: Németh József
Ltsz.: K. 85.391.1.

NŐ MELLKÉPE, 1968
karton, ceruza, 393x270 mm.
j.j.f.: Németh József 68
Ltsz.: K. 85.392.1.

"Az ember nyitott szemmel jár és hallatlanul sok képet, képemléket gyűjt, hordoz magában. Néha még le is jegyzem magamnak, hogy mit akarok megfesteni. Ha megragad valami, az a begyemben van, és ilyen elég sok van, elég sok mindennel tartozom magamnak. Azután ezek közül, amelyik úgy nagyon kikívánkozik, furdal meg bosszant, azzal esetleg elkezdek konkrétan foglalkozni. Ha kell, kimegyek, tanulmányt is készítek hozzá, rajzolok, jegyzetelek, firkálok. Ha megfogható formába kerül amit keresek körülötte, akkor hozzáfogok" -

Németh József

IRODALOM

Németh József kiállítása. Budapest - 1972. Katalógus Mocsár Gábor előszavával.
Bán András: Németh József... Művészet. 1975. XVI. évf., 9. sz., 24-25.o.
Pogány Gábor: Lány és bivaly. Művészet. 1982. XXIII. évf., 9. sz., 16-21.o.
Németh József gyűjteményes kiállítása. Budapest - Hódmezővásárhely - Kaposvár - 1986. Katalógus Horváth György bevezetőjével.
Nagy Imre: Mitológikus jelenidejűség. Művészet. 1986. XXVII. évf., 8. sz., 34-37.o.
Pogány Gábor: Németh József. Corvina Kiadó. Budapest, 1988.

Németh József

Fiú gereblyével o.kemp. 159x119
Sutás madonna -"- 130x110

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul-Sept.

Németh József

Öregember fűrésszel repr.

Vásárhelyi Tárlat.
M.N.G. 1974. Jul-Szept.

Németh József

Ikrek repr.

21. Vásárhelyi Ősi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Németh József

12 kőrajz I–XII. temp. 130×50

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Németh József

Részvétel a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Andornál

Délalföldi Tárlat I–X.
1965 – 1974.

Németh József

A Tvorcsesztvo és az Iskusszstvo a jelenlegi magyar festők közül Németh Józsefet mutatja be, akinek tavalyi őszi Moszkvába szóló tárlatáról

Szilágyi Péter: Szovjetkörkép a magyar .....
Művészet, 1975. október - 40. oldal

Németh József

Munkásságában különleges helyet kapnak a nőalakok. Örök témája az anyaság. Ennek szép példája a „Vasarelyi madonna".

Szilágyi Péter: Szovjetkörkép a magyar .....
Művészet, 1975. október - 40. oldal

Nemeth József

„Ferfi pákával"
(repr

—: Ősi tárlat.
Tükör, 1976. október 12. – 36. oldal.

Németh József, Jestő

L.: Gadányi J.

Láncz S.: Képzőmű vészeti .... 252-256.

XIX/3.

Jelenkor, Pécs, 1976. márc.

Németh József, Jestő

L.: Vigh Tamás

Rózsa Gy.: Manierizmus 6.

Népszabadság Bp. 1976. okt. 30.

Németh József

Megbízták Németh Józsefet, hogy a Gerti Művelődési Ház részére plasztikus kerámia faliképet készítsen.

---: Köztéri munkák.
MŰVÉSZET, 1976. december - 48.oldal.

Németh Gáspár

a „Mai magyar művészet" c. sorozat
példáig megjelent kötetében a művész
munkásságát mutatta be.

Magyar Ifjúság, 1945. júl. 25.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1916 JAN 16

Népszava

Németh József
festő

1021

KIÁLLÍTÁSI KALAUZ

Alföldi festőink hatvani demonstrációja

Fontos és időszerű feladatra vállalkozott a *Hatvani Galéria*, amikor közös bemutatót szervezett hat realista törekvésű festőművészünknek a helyi művelődési központban. Mind a hat kiállító az „alföldi iskola" néven ismert, jellegzetesen hazai irányzat képviselője, közülük azonban csak hárman, Németh József, Fejér Csaba és Szalay Ferenc dolgoznak állandó jelleggel Vásárhelyen, míg Szurcsik János, Patay László és Dezső József csak a szellemi rokonság okán kötődik az itteni művészkolóniához.

Jóllehet, a paraszti élet ábrázolása valamennyiük festészetében fontos szerepet játszik, munkáikat mégsem a tematikai hasonlóság, hanem a bennük megnyilatkozó közös alapállás fűzi elsősorban össze: tudatosan szűkebb környezetük, a falusi Magyarország problémáinak felmérésére vállalkoznak. Élménygazdagság, a nép iránti szolidaritás, a valóság aktív szemlélete jellemzi művészetüket, a hagyományok olyképpeni őrzése, amelyben már nem a paraszti életforma külsőségeinek a továbbmentésén, de korunk számára is tanulságokkal szolgáló tartalmi értékeinek felmutatásán van a hangsúly.

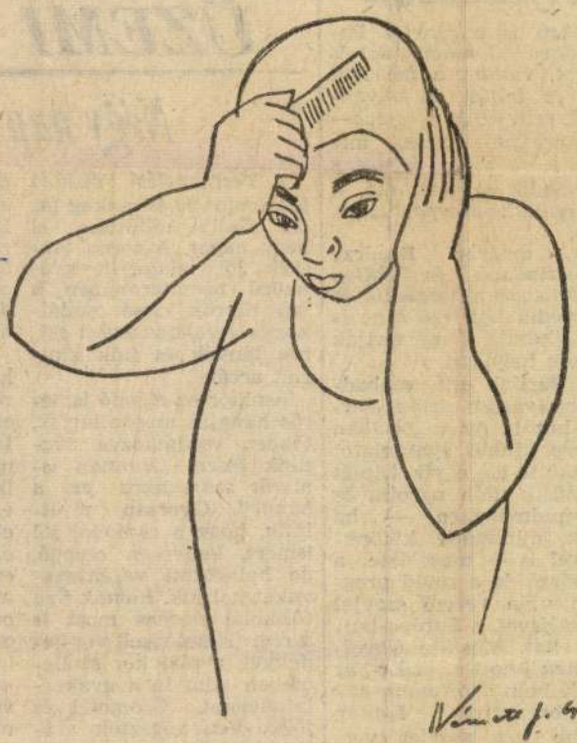

Németh József: Fésülködő

Németh József piktúrájában ez a tartalmi érték a földdel foglalkozó ember intim természetközelségében, a *tájjal való mitikus egybeolvadásában* jut kifejezésre. Képei arról beszélnek, hogy sosem a látványos tettek, hanem a kis dolgok, a mindennapi munka, a lét primér történései zökkentik előbbre a világot, s csak az a cselekvés erkölcsös, ami az egyén és a közösség harmóniáját egyengeti. Kompozícióinak lakonikus formaadása, erős, kontrasztos színei a költészet régióiba emelik fel a paraszti életforma súlyos, józan realitásait, nehéz szépségeit, s az érzelmi intenzitás magas szintjén tolmácsolják rokonszenvét, azonosulását ezzel az életformával.

A kétkezi emberek értékrendje így nő Németh *József* munkáiban *egyetemes* értékmércévé.

Fejér Csaba világszemlélete éppen az ellenkezője Németh szimbolikus igényű valóságlátásának. Az ő fantáziáját nem a paraszti élet általános emberi vonatkozásai, hanem konkrét színtere, tárgyi rekvizítumai nyűgözik le; a magányos tanyasi házak, szegényes szobabelsők, a nap égette udvarok mikrokozmoszát vallatja, egy befejezett, lezárt társadalmi korszak *ittmaradt emlékeiből szűr ki mához szóló üzenetet.*

Műves érzékenységű, a szürkék és barnák hihetetlenül gazdag színskáláján játszó képeiből otthonias megbékéltség és nyugalom, türelmes szépségkeresés és találás szól hozzánk; látszólag szenvedélytelen, hűvös, de valójában belső feszültségektől izzó kifejezésmódja a legmegszokottabb látványokat is emberi sorsok tükrévé képes transzponálni.

A verista éleslátás *Szalay Ferenc* művészetének is sajátja, az ő realizmusában azonban már nincsen semmi nyoma a múlt iránti nosztalgiának. Kifejezetten a parasztság *élő kérdései* foglalkoztatják, azt vizsgálja, hogy a patriarchális paraszti világ miként fejlődik át emberi értékeinek megtartása mellett modern ipari közeggé, ahol a régi mozdulatok, ősi szokások is új értelmet, új minőséget nyernek. Számára a falu nem egyszerűen a tájat, a házakat, a földeken hajladozó embereket jelenti, hanem történelmi események színterét, ahol a parasztember is mint *történelmi személyiség*, önnön sorsának formálója jelenik meg.

Szurcsik János is a paraszti életformaváltás festője, elmélyedéssel kutatja az emberi viszonylatok új rendjét, sokszor ellentmondásos törvényszerűségeit. Kutató alapállásából következik, hogy képei mindig sűrű atmoszférájúak, drámai töltésűek, melyet a kompozíció feszültsége mellett főként a színek nyers ereje érzékeltet.

A falu mai életét *józanul*, a mindennapok vetületében ábrázolja, nem hamisít, nem kozmetikáz. Meglátja a visszahúzó erőket, a fejlődés negatívumait is, fájó szívvel szól az öregek magányáról, az esetenkénti közönyről, kulturálatlanságról. Legnagyobb újdonsága, hogy alakjait már úgy sikerült tipizálnia, hogy azokban a paraszti elem *kisebbségbe* kerül — munkások immár ők is, ugyanazon történelmi és társadalmi folyamatok részesei, mint üzemekben, gyárakban dolgozó társaik.

Patay László festői világa külön képlet az alföldi piktúra keretein belül. Szemlélődő alkat, aki *belső meditációit*, a jelenségek rejtett tartalmaival kapcsolatos megfigyeléseit fogalmazza képpé. Nem idegen tőle a történet, a pszichologizálás, sőt a részletes leírás, de ellentéte, a szűkszavúság sem. Kapcsolata a valósággal eleven, de sokat bíz a képzeletre is. Néhány alkotása férfias líráját, az örök emberi érzésekhez, a nemes humánumhoz való vonzódását mutatják, másutt az évszakokkal együtt változó alföldi táj változatlan ethosza után nyomoz.

A legfiatalabb résztvevő, *Dezső József* olyan festői nyelv kialakítására törekszik, amely a valóság vizuális lényegére, szerkezeti összefüggéseire épül. Csendéleteinek, tájképeinek és figurális kompozícióinak szikár puritánságát karakteres színekkel, az ábrázolt dolgok és emberek pontos, logikus megfestésével teszi még érzékletesebbé, *ily módon* is hangot adva sorsvállalása őszinteségének és eltökéltségének.

Az alföldi festők hatvani csoportkiállításán az a művészet jutott szóhoz, amely szolgálni akar, s nem ámulatba ejteni. „Nyílt szó, födetlen arc" jellemzi az itt látott alkotások többségét, amiért is bizvást állítjuk, hogy a mai magyar művészet fővonalával ismerkedett meg az, aki megtekintette.

Tasnádi Attila

az Európa-bajnokság harmadik napja

Angol siker a férfi műkorcsolyázásban

A genfi *Les Vernets* gcsarnokban csütörtökön reggeltől a nők kötező gyakorlataival folytódott az ez évi műorcsolyázó és jégtánc urópa-bajnokság. Ebben versenyszámban 24 volt z indulók száma, és a akemberek nem kis eglepetésére a három kolagyakorlat után a 19 es nyugatnémet *Isabel Navarre* szerezte meg vezetést, míg a holland lágbajnoknő, *Diane de euw*, csak a második lyen áll, és a volt Eupa-bajnoknő, az NDK-s *hristine Errath* a nedik, mert jobb helyesi számmal megelőzte honfitársa, a mindössze 15 éves *Anett oetzsch*.

Az élmezőny: 1. *de Naurre* (nyugatnémet) 13 z, 43,88 pont, 2. *de euw* (holland) 16,5 hsz, ,56, 3. *Poetzsch* (NDKli) 28,5 hsz, 41,20, 4. *Erth* (NDK-beli) 38 hsz, ,20, 5. *Weber* (NDK-be, 42,5 hsz, 40,68, 6. *Driao* (olasz) 56,5 hsz, 39,28.

Délután egyébként ismét jégtáncosok léptek pára és újabb két kötelevel befejezték programkat. Változás az élcsoortban alig történt: továbbra is a szovjet *Pahomova—Gorskov* kettős vezet, viszont a második helyre feljött az ugyancsak szovjet *Mojszejeva—Minyenkov* páros, míg harmadik helyre került a harmadik szovjet duó, a *Linyicsuk—Karponoszov* pár.

A magyar *Regőczy Krisztinának* és *Sallay Andrásnak* a harmadik és negyedik kötelező tánc is jól sikerült, s így tartják ötödik helyüket.

A férfiak esti szabadkorcsolyázása óriási harcot hozott. Az angol *John Curry* kitűnő gyakorlatot mutatott be, egyik triplát a másik után ugrotta és végeredményben — ha csak minimális különbséggel is — megelőzte a kötelező és a rövid program után vezető szovjet *Kovaljevet*, s Európa-bajnok lett. Mögötte *Kovaljevnek* jutott az ezüst-, az NDK-beli *Hoffmann-nak* a bronzérem. Ezután újabb két szovjet versenyző következett: *Ovcsinnyikov* és *Volkov*. *Vajda László* teljesítménye elmaradt a várakozástól, nem tudta megőrizni ötödik helyét és végül nyolcadik lett.

Mégse Montreal?

Montrealban egyelőre emmiféle dicsekvésre incs ok, de annál inkább ggodalomra. Több hírgynökség egybehangzó lentése szerint *Jean iendeau*, az olimpiai létetmények felügyeleti ervének szóvivője bejentette, hogy *Montreal nuár 28-án ad végleges ') választ: megrendezi-e olimpiát, vagy sem!*

Az illetékesek január 27-én döntenek ebben a kérdésben, s az izgalmas témában *Victor Goldbloom*, a quebeci tartományi kormány közigazgatási minisztere, az építkezések és létesítmények felügyeletével megbízott szerv vezetője hozza majd nyilvánosságra a határozatot a tanácskozások másnapján megrendezésre kerülő sajtóértekezleten.

Kisházi már edz, Jónyer hétfőn kezd

Ez a hét vége — a ortnaptár szerint — ég csendesnek ígérkezik asztaliteniszezők táboban, de aztán újabb gy nemzetközi erőpró-

fellélegeztem, javult a helyzetünk — mondta *Berczik*. — *Kedden — nagy örömünkre — Kisházi Beatrix is elkezdte már az edzéseket, Gergely*

SPO

ÜZEMI SPORTF

Négy nap a Testnevelési Fő

A *Testnevelési Főiskola* több mint 50 éves öreg falai között töltöttem el négy napot. A torna tanszék jól felszerelt, gyönyörű tornatermeiben a fali tükrök kissé csodálkozva verték vissza a csinos lányok és fiúk kipirult arcát.

Amikor az előadó ismerős hangját meghallottuk, többen csodálkozva súgtunk össze: *„Honnan ismerős számunkra ez a hang?"* Gyorsan rájöttünk, hogy a rádióból jól ismert, kedvesen csengő, de határozott vezényszavakat halljuk. *Romák Éva* főiskolai docens most is a régi frisseséggel, víg kedéllyel, a mai kor szellemében adta le a gyakorlatanyagot. Örömmel és jókedvűen végeztük azokat a gondosan összeállított, az üzemi munka fáradságát ellensúlyozó gyakorlatokat, amelyek megtervezését és levezetését tanultuk négy napon át.

A *Szakszervezetek Budapesti Tanácsa* szervezésében közel 70 üzemi aktíva vett részt azon a tanfolyamon, amelyen a munkahelyi testneveléssel összefüggő feladatokat oktatták a főiskolán. Érdekes és mindenki számára jól összeállított tematikát kaptuk kézhez, ami jelentős segítséget nyújt számukra a jövőben.

Az első nap már több meglepetés ért bennünket. Nemcsak a tanfolyam hallgatói, de a *Fővárosi Egészségnevelési Központ* kerületi üzemorvosaival, egészségügyi aktíváival együtt közösen hallgattuk *dr. Katona Edit*, az *Egészségügyi Minisztérium Egészségügyi Felvilágosító Központjának* osztályvezető főorvosa, és *dr. Pavlik Gábor* főiskolai adjunktus előadásait.

Tájékoztattak bennünket a testnevelés szerepéről és fontosságáról az egészségkultúrában. Számtalan élő adattal, hazai és nyugat-európai tapasztalattal tették számunkra egyértelművé azt, hogy az elméleti tudományos szakemberek, mindannyiunk egészsége érdekében, *döntőnek tartják mozgásszegény világunkban a mindennapos testnevelést.*

Zolnai Endréné, a *Minőségi Cipőgyár* szakszervezeti titkára arról számolt be, hogy náluk már rendszeressé vált a munkaszünetben végzett 10 perces frissítő torna. *Különösen a szalagon dolgozók végzik szívesen és — önkéntesen.* A gyár gazdasági vezetői jelentősen támogatják ennek szervezésében a szakszervezeti bizottságot. Az ő példájuk sokunk számára nyújtott hasznos tapasztalatot.

Antal József, a *Testnevelési Sport Tudományos Tanács* főtitkára arról a rádióadásról adott ismertetést, melyet januártól a *Petőfi* adón sugároz mindennap a rádió. A háromhetenként váltott gyakorlatanyag jól hasznosítható a munkahelyi testnevelésben.

Bizonyára mindenki büszke lesz arra, hogy a heti rádióújságot kezébe véve, már *„szakember-*

Huszonkettedszer is ba a Ferencváros

Dalnoki és Kontha nyilatkozata a ba

Még másfél hónap van a labdarúgó NB I. tavaszi idényének kezdetéig. He-

— Kétszer játszunk majd az Üllői úton, három rangadónkra a Nép-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 SEP 6

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Németh József

1021

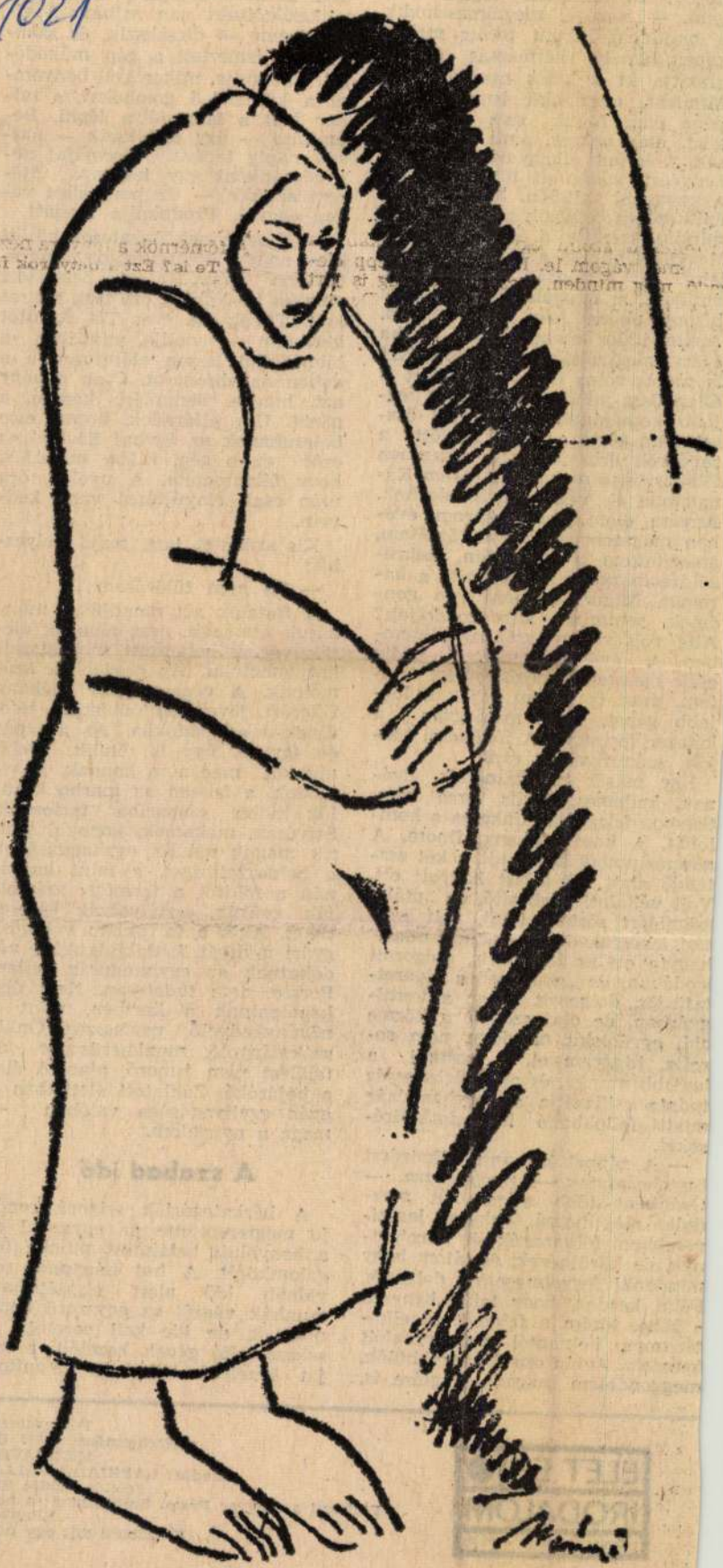

Németh József: Várandós asszony

— Nem szívesen mennék nét... Biztonságban érzem gam. — Kezével megtáma a majdnem három méter gépen, amely kétmázsás alakítja ki a kulcs nyelv Mindent, mindenkit isme pénz nem folyik szét a közt, elég nekem, amit n sek. A férjem elhagyott egy másik kedvéért, addig ott ült mellettem a szomszéd sajtolón. Most valami építkezésen dolgozik a fővárosban; mindig szerette a tiszta levegőt. Nekem a munka a biztonságot jelenti. A biztonság az olyasmi; amilyen a nyugalom. És nekem bizony ebben nem volt részem. Apám italos ember volt, és ha ezért megszólták, a tekintetével is tudott volna ölni. Verekedett is állandóan, mindaddig, amíg a legjobb komájának kalapáccsal össze nem törte a fejét. Mielőtt a rendőrök érte jöttek, a fészerben fölakasztotta magát. Az öcsém Kanadában él, vele nem levelezünk. Anyám élete utolsó három évében magatehetetlen volt, ápoltam, átsegítettem a rohamain, kékre-zöldre markolta szegénykém a karomat. Munka közben nem gondolok semmire. Mire gondoljak? Alig volt valami szép az életemben. A gyárban viszont eddig csak szeretetet, megbecsülést kaptam, most is nekem adják a legjobb gépet, hogy meglegyen a kétezer forintom. A főnökeim tudják, számíthatnak rám.

Egy másik munkásnőnek, Évának, kellemes, ovális arca van, Sassoon-frizurája eltakarja a homlokát. A keze keskeny, finom. A gimnáziumból kimaradt, s két esztendő alatt hat állást hagyott ott. Volt vállalati kézbesítő, de „utált" zsömléért sorban állni, volt raktári kisegítő, de a „számok miatt" hagyta ott az iskolát is, dolgozott irodában, de „gyűlölte" a cigarettafüstöt, dolgozott gépen a textilgyárban, de olaj szökött a körme alá, egyébként mindegy, nem sorolja, higgyem el, a mostani a legjobb munka, és az ideiglenesség tudata csillapítja az egyhangúság miatti fellobbanó hangulatkitöréseket.

— A géppel két apró alkatrészt összehegesztek — magyarázza. — Óránként több százat. Öt mozdulat elég hozzá. Sokszor legszívesebben fölugranék és kirohannék, de körülnézek, és látom, hogy mindenki fegyelmezetten dolgozik. Félni kezdek, hogy talán bennem a hiba, töröm a fejemet és elhatározom, holnaptól más munkát keresek. Aztán megkönnyebbülök, meggondolom magam. Végtére is, van napig tartott. Normája: negyedóránként egy köpeny. Mérem az időt — tíz perc alatt végez eggyel. Produkálja magát!

— Műszerészek, lakatosok között lehet nagy a különbség, de a gumiiparban sokat ér a betanított munkás is. Nálunk erő meg akarat kell. Tavaly 64 ezer 774 forintot kerestem — mondja, miközben a lábpedállal lassan előreforgatja a dobon az abroncsot. Csak nehogy azt higgye, semmiért kapom a pénzt. Úgy elfáradok, hogy este belezuhanok az ágyba! Kiveszi az erőt ez a gép, hiába mondják, hogy félautomata. A nyolc óra után csak elnyújtózni van kedvem.

Kis szünetet tart, majd helyesbít:

— Ha nem túlórázom...

A fiatalok azt mondják, munkájuk átmeneti, nem akarják életük végéig betanított mozdulataikat ismételni. Az öregebbek számolnak. A végeredmény: néhány fillérért, jövedelemtöbbletért nem ülnek iskolapadokba. Az a pár év így is, úgy is eltelik, jobb munkát meg nem kapnak. A vidékiek, a frissen az iparba kerülők külön csoportba tartoznak. Szívósak, makacsok, konokul gyűrik maguk alá az egyhangúságot, a beidegzettséget, s mint hajdanán a földről a termést: számolják, gyűjtik, osztályozzák keresetüket. Akik a falvakban vállaltak gyári munkát, kétlakiságukkal védekeznek az egyhangúság ellen. Persze, nem tudatosan. Nem úgy kapálgatnak a kertben, mint a növénykedvelő professzor. Önkizsákmányoló, munkaszünetet és üdülést nem ismerő, piacozó élet a bejáróké. Zaklatott életükben a gyár egyhangúsága valóban — maga a nyugalom.

A szabad idő

A bérkategóriák szigorú rendje megteremtette az egyszerű és a bonyolult betanított munka fogalomkörét. A hat hónapnál rövidebb idő alatt elsajátítható munkák végzői az egyszerű betanítottak, de ide kell sorolni a sokszorosító gépek kezelőit, a saját kezelésű konyhák betanított

ÉLET ÉS IRODALOM
IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Főszerkesztő: JOVÁ
Szerkesztőség: 1054 Budapest.
KÉZIRATOKAT ÉS
Kiadja: LAPKIADÓ VÁLLALAT, B
Felelős kiadó: SIKLÓSI I
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető: a helyi (Budi
Könyv- és Hírl
Előfizetési díj: egy hónapra 10

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 AUG 20

Németh József

1021

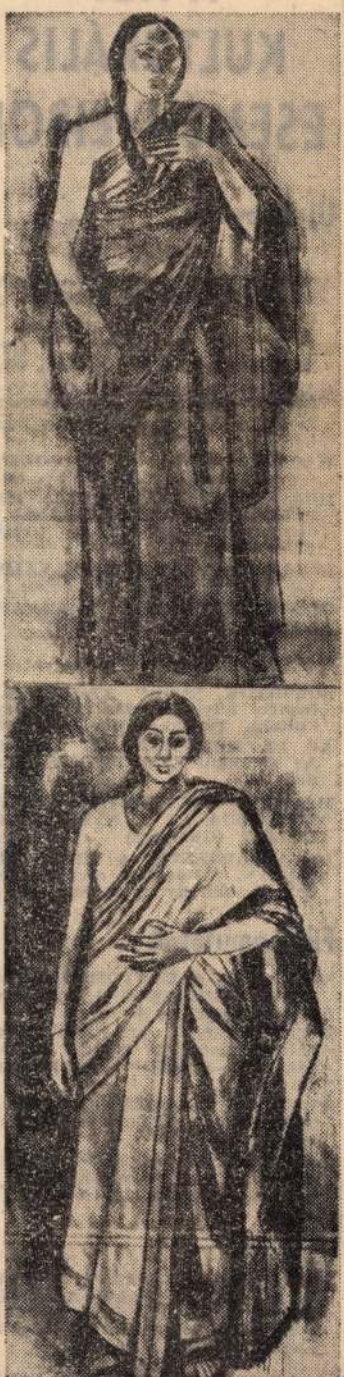

Németh József rajzai

A MEI KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

AGATHA CHRISTIE: AZ ABC-GYILKOSSÁGOK. Bűnügyi regény. (Európa)

KRÚDY MÁRIA: SZINDBÁD GYERMEKKORA. Életrajzi regény. (Móra)

GARAI GÁBOR—GINK KÁROLY—MIHAIL TRAHMAN: ÖLELKEZŐK Moszkva és Budapest versekben és képekben. (Móra)

HÁRS LÁSZLÓ: MI IS VOLTUNK GYEREKEK. Ifjúsági regény. (Móra)

HORVÁTH ZOLTÁN GÉZA: HÁNY PÉLDÁNYBAN ÓHAJT ÉLNI? Tudományos fantasztikus regény. (Gondolat)

IGNÁCZ RÓZSA: IKERPÁLYÁIMON. Visszaemlékezések. (Gondolat)

GEORGE CALINESCU: NÁSZNAPOK. Regény. (Dacia, Kolozsvár)

TANULMÁNY

SORSOTOK ELŐRE NÉZZÉTEK. A francia felvilágosodás és a magyar kultúra. Tanulmányok. (Akadémiai)

AZ EL NEM KÉPZELT AMERIKA. Az amerikai esszé mesterei. (Európa)

MAURICE CORNFORTH: A NYÍLT FILOZÓFIA ÉS A NYÍLT TÁRSADALOM. (Gondolat)

LUNACSARSZKIJ: A ZENE VILÁGÁBAN. Válogatott cikkek, beszédek, tanulmányok. (Gondolat)

Filmbemutatók

NEM ADOM A LÁNYOM. Színes, magyarul beszélő, szovjet film. Bemutató: szeptember 4-én.

SZERELMESPÁR AZ ELSŐ ÉVBEN. Színes, magyarul beszélő csehszlovák film. Bemutató: szeptember 4-én.

OTTÓ, A VILÁGHÍRŰ VADÁSZ. Mesefilmsorozat. Bemutató: szeptember 4-én.

PALMILLA. Színes, chilei film. Bemutató: a Filmbarátok Köre hálózatban, szeptember 4-én.

Színház

KOCSIS ISTVÁN: ÁRVA BETHLEN KATA és G. B. SHAW: A SZONETTEK FEKETE HÖLGYE. Bemutató: a Budavári Palota királypincéjében, szeptember 1-én.

MŰVÉSZE

Németh József

Németh József: Két tanulmány

Élet és irodalom, Bp. 1975. aug. 16.
XIX. évf. 33. sz. 12. lap.

Televízió

KÖNYVEK

BÉLÁDI MIKLÓS:

A feladatvállalás erkölcse

Németh László: Megmentett gondolatok (Magvető, 647 old.)

1954-ben támadta meg szervezetét a hipertónia, és a betegség rémlátásától űzve Németh László hozzáfogott, hogy mint hitte, pusztulásra ítélt gondolataiból a legfontosabbakat tanulmányokba átmentse. Így keletkezett néhány hónap alatt, egy későbbi dátumot viselővel együtt az a kilenc nagy esszé, melynek nyomott hangulatú gyűjtőcíme a kötet élére is odakerült. Ehhez az egyetlen lendülettel papírra vetett sorozathoz csatlakozott a következő, *Magyar Műhely* ciklusból is néhány összefoglaló igényű tanulmány. Németh Lászlónak nem a rendszerezés, hanem a problémaérzékenység volt az erőssége. A Tanú vagy a háború idején, Móricz vonzásában született írásai rengeteg gondolatot, megfigyelést, tervet, javaslatot dobtak föl s bár egynémely témáról ekkor is könyvtanulmányban számolt be, esszéi tekintélyes hányadának az volt a célja, hogy éles fénybe állítson egy-egy kérdést, anélkül, hogy részletes és rendszeres kifejtésükre törekedett volna. Élvezte az esszéírói módszer és a hatalmas műveltség kettős előnyét: szabadon civilizációvá tágulásának, s az ezzel együttjáró történeti súlypont eltolódásának s klímaváltozásnak órjási látványa".

Tárgyuk szerint az esszék most is igen változatos képet mutatnak. A modern költészetről, Tolsztojról, Ibsenről, Bartókról, Gulyás Pálról, pedagógiai kísérletekről szólnak és ha a *Megmentett gondolatok* időrendjébe ékelődő, szorosan idetartozó *Sajkódi esték* anyagát, a „vallásos" nevelésről, az angol műhelyről, a tanügyi reformról írt esszéket szintén magunk elé idézzük, azt látjuk, hogy a sokféleséget ezúttal a lényeges összefüggések fölvázolásának szolgálatába állította. A „világcivilizáció" helyzete késztette erre az áttekintésre, a történeti súlypont eltolódás, a világerőként megjelenő szocializmus és a hazai fejlődés támogatásának szándéka. Írásaiban állandóan visszatért az újkori módszerre, annak vívmányaira és korlátaira, de mindig azzal a céllal, hogyan lehetne a módszer értékes elemeit a nacionalista elfogultságoktól megtisztított „Magyar Műhely" számára hasznosítani. Ezt következetesen: miben áll az új magyar irodalom jellege, hol tart ma és merre kellene haladnia irodalmunknak. Hogy az első kérdésről hogyan vélekedik, régtől tudjuk, ami friss megjegyzés, azt a nyugati irodalom kihívása váltotta ki belőle. Szembe kellett néznie a legmodernebb irodalom hazai sikerével, erős visszhangjával, a divatok gerjesztette értékhullámzással és meg kellett emésztenie, hogy 19. századi, vagy jobb esetben, a 20. század első fele írójának tekintik. S annak az írónak kellett az idő múlását ilyen könyörtelen formában tudomásul vennie, aki harminc éves kora körül olvasói és kortársai előtt megnyitotta az európai irodalom széles panorámáját. Oly szenvedélyesen meggyőző erővel, hogy a felnövő nemzedékek később is az ő kritikai szemléjéből kapták az első átütő élményt a magyar provincián túl néző szemléletre. Németh László válasza a kihívásra a lehetséges válaszok *egyike:* a változtatni nem akarás, a hűség önmagához. Drámáiról szólva írja: „Mi volt az, ami tőkém, ről az egyik vesszőt — a nyugatit — kertészollójával lekattantotta, a másikat, kevésbé mutatóst — a

TÁJÉ

Németh József

Németh József rajzai

SZERB GYÖRGY:

Hazafe

Pergetem a napok o
fogy az élet, elfogy
egyre többször indu
egyre messzebb szál

Behajóznak éveink
nem baj, hiszen ott
kell, aki a partnak v
hogy érkezünk, mer

A drótkötelet biztos
a stég felé, és ennyi
büszkén lép a kapit

csak gondolatban v
a hajónaplót ő már
hát átadja, — és átv

Elherdált szi

Valami történt, s hajsz
ér-légiója támadt az a
s mit vágyódásból vést
szerelmünk szobra elt

S a pillanatok, másodp
órák vére zizegőn meg
idővérrel medreink be
jelen- s jövőkből így l

a gyötrő kérdés gyöny
inalt a nincsbe, s egyre
ébrenlét kínoz, és az a

(míg Szisziſusz hord h
lecsuklott sóhaj csügge
s akasztva lóg a barbá

Élet és Irodalom, Bp., 1975. aug. 30.
XIX. évf. 35. sz.

A HÉTKÖZNAPOK ÍZ

AGYARORSZÁGRÓL

felfedezése sorozattal fémjelzett „önmegismerési" törekvés társadalmi hasznosságát.

A könyv végén a magyar irodalom, zene, film és képzőművészet hazai, valamint nemzetközi sikereiről, fogadtatásáról olvashatunk.

A lengyel lapokban Nowak újabb műve, az előzőhöz hasonlóan, kedvező kritikákat kapott. „A kölcsönös rokonszenv, a Magyarországról szerzett ismeret — mondjuk meg nyíltan — Lengyelországban elégtelen, s ezt nem lehet pótolni a Balatonnál vagy Budapesten szerzett benyomásokkal — írja a *Perspektywy*. — Ezért tanácsoljuk mindenkinek, aki Magyarországra készülődik, hogy a társalgás mellé szerezze be Nowak (új) könyvét."

Lagzi István

szökése

csoport tagjai közt felismerte az írót. Magához intette a foglyot, egy cédulát nyomott a kezébe, melyre előzőleg Marta felírta: „Ne kérdezz semmit, menj ezzel az emberrel!" A diplomata kocsija gyorsan száguldott Marseille felé. A francia csendőrök csak egyszer tartóztatták fel, de a vezető nem vesztette el hidegvérét: „Az anyósom, kérem, ne ébresszék fel!"

A szökésnek még nem volt vége — a neheze tulajdonképpen csak ekkor következett. A francóista Spanyolországban és a fasiszta rendszerrel szimpatizáló Portugálián keresztül kellett eljuttatni Feuchtwangert Lisszabonba, mely akkoriban a kontinensről menekülők Mekkáját jelentette.

A sportokban edzett házaspár baj nélkül jutott át a francia határon. A megvesztegetett spanyol határőr ráütötte a pecsétet az igazoló lapra. Egy Lisszabon felé menő vonatra szálltak fel. Feuchtwanger vöröskeresztes tisztviselővé alakult át, svájci papírokkal, így aztán szerencsésen, eljutottak a portugál határ-

A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

AGATHA CHRISTIE: AZ ABC-GYILKOSSÁGOK. Bűnügyi regény. (Európa)

KRÚDY MÁRIA: SZINDBÁD GYERMEKKORA. Életrajzi regény. (Móra)

GARAI GÁBOR—GINK KÁROLY—MIHAIL TRAHMAN: ÖLELKEZŐK Moszkva és Budapest versekben és képekben. (Móra)

HÁRS LÁSZLÓ: MI IS VOLTUNK GYEREKEK. Ifjúsági regény. (Móra)

HORVÁTH ZOLTÁN GÉZA: HÁNY PÉLDÁNYBAN ÓHAJT ÉLNI? Tudományos fantasztikus regény. (Gondolat)

IGNÁCZ RÓZSA: IKERPÁLYÁIMON. Visszaemlékezések. (Gondolat)

GEORGE CALINESCU: NÁSZNAPOK. Regény. (Dacia, Kolozsvár)

TANULMÁNY

SORSOTOK ELŐRE NÉZZÉTEK. A francia felvilágosodás és a magyar kultúra. Tanulmányok. (Akadémiai)

AZ EL NEM KÉPZELT AMERIKA. Az amerikai esszé mesterei. (Európa)

MAURICE CORNFORTH: A NYÍLT FILOZÓFIA ÉS A NYÍLT TÁRSADALOM. (Gondolat)

LUNACSARSZKIJ: A ZENE VILÁGÁBAN. Válogatott cikkek, beszédek, tanulmányok. (Gondolat)

Filmbemutatók

NEM ADOM A LÁNYOM. Színes, magyarul beszélő, szovjet film. Bemutató: szeptember 4-én.

SZERELMESPÁR AZ ELSŐ ÉVBEN. Színes, magyarul beszélő csehszlovák film. Bemutató: szeptember 4-én.

OTTÓ, A VILÁGHÍRŰ VADÁSZ. Mesefilmsorozat. Bemutató: szeptember 4-én.

PALMILLA. Színes, chilei film. Bemutató: a Filmbarátok Köre hálózatban, szeptember 4-én.

Színház

KOCSIS ISTVÁN: ÁRVA BETHLEN KATA és G. B. SHAW: A SZONETTEK FEKETE HÖLGYE. Bemutató: a Budavári Palota királypincéjében, szeptember 1-én.

ne felreállnom! De ettől vajon jobbak lesznek a ti filmjeitek?"

AMERIKAI LUKÁCS-MONOGRÁFIA

A wichitai állami egyetem professzora, *Béla Királyfalvi* értékes könyvet jelentetett meg a *Princeton University Press* kiadásában Lukács György esztétikai nézeteiről, *The Aesthetics of György Lukács* címen. A mintegy százötven oldalas monográfia, melynek szerzője nyilvánvalóan jól ismeri Lukács teljes, megjelent életművét, főként *Az esztétikum sajátosságá*-ban felvázolt rendszerre támaszkodik. A jól szerkesztett tanulmányt a tárgya iránti csaknem fenntartás nélküli tisztelet hatja át. Noha Királyfalvi önálló nézőponttal nemigen jelentkezik, könyve mégis több a puszta kivonatnál vagy ismertetésnél: Lukács elméletének csomópontjait ragadja ki, mégpedig nem elszigetelten, hanem logikai rendben, ahogy egymással összefüggnek. Ez a tárgyalásmód persze kevés teret hagy a történelmi szemléletnek — Lukács nézeteinek és esztétikai rendszerének kialakulásáról és változásáról csak a bevezető fejeze-

giségeket ciprusi görög családok ajánlották fel eladásra.

Németh József

Élet és Irodalom. Bp. 1975. aug. 16. XIX. évf. 33. sz. 6. lap.

Németh József: Lány, korsóval

VAJDASÁGI NÉPSZOKÁSOK

Nemrég jelent meg az újvidéki Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményeinek (HITK) leg-

kásan hadakozott a futurista elméletek ellen. Viszont következetesen védte *Majakovszkijt.* Még Leninnel is vitába keveredett, a *150 000 000* című poéma állami kiadása miatt. Fel tudta fedezni az értékeket. Egyáltalán nem véletlen, hogy Majakovszkij mellett, szinte első látásra megszereti *Bertolt Brechtet.* Annyira, hogy ő, a népművelési népbiztos, a klasszikus irodalom elkötelezettje oroszra fordítja *Kurt Weil* és Brecht songját, a híres *Surabaya Jonny-t.*

Persze hogy el lehetett hitetni egy olyan Lunacsarszkij-portrét is, amelyen ez a kemény szavú kritikus, ez a minden újra izgatottan figyelő kultúrpolitikus — a mindent megértés és a mindent megbocsátás pózában szerepel. Mintegy idegenként az októberi forradalom vezetőinek galériájában. Hiszen több mint egy tucat nyelven tudott, bejáratos volt a párizsi színházakba és műtermekbe, filozófiai műveltsége egyike volt korában a legmélyebbeknek, olvasottsága már-már hihetetlen... Emellett maga is művész: kitűnő drámáit a kortársak nem egyszer bírálták, ma azonban egyre inkább

bemutatása után, aktívan beleavatkozott a színházi politika problémáinak megoldásába. Intézkedéseit azonban az értékek tisztelete és a munkásállam politikájának általános érdekei egyaránt befolyásolták. Nem szubjektív ízlése alapján döntött, hanem a kulturális fejlődés általános folyamatát értékelve.

●

Azzal kezdtem, hogy köznapi szükségleteink is indokolják a valóságos Lunacsarszkij-portré megrajzolását, amelyre — remélhetőleg — ez a közelgő évforduló jó alkalmat szolgáltat. A kulturális fejlődés általános folyamatának értékeléséhez ugyanis Lunacsarszkijt olyan értékkategóriák meghatározása segítette hozzá, amelyek a művészetek, illetve a kultúra egészét átfogták. *„A művészet nemcsak orientálni, hanem alakítani, formálni is képes az embert."* Ez Lunacsarszkij legbelsőbb meggyőződése volt.

Azért követelte a „design" megszervezését, azért kelt oly határozottan a régi kultúra értékeinek védelmére, azért védte Majakovszkijt,

TÁJÉ

Németh József

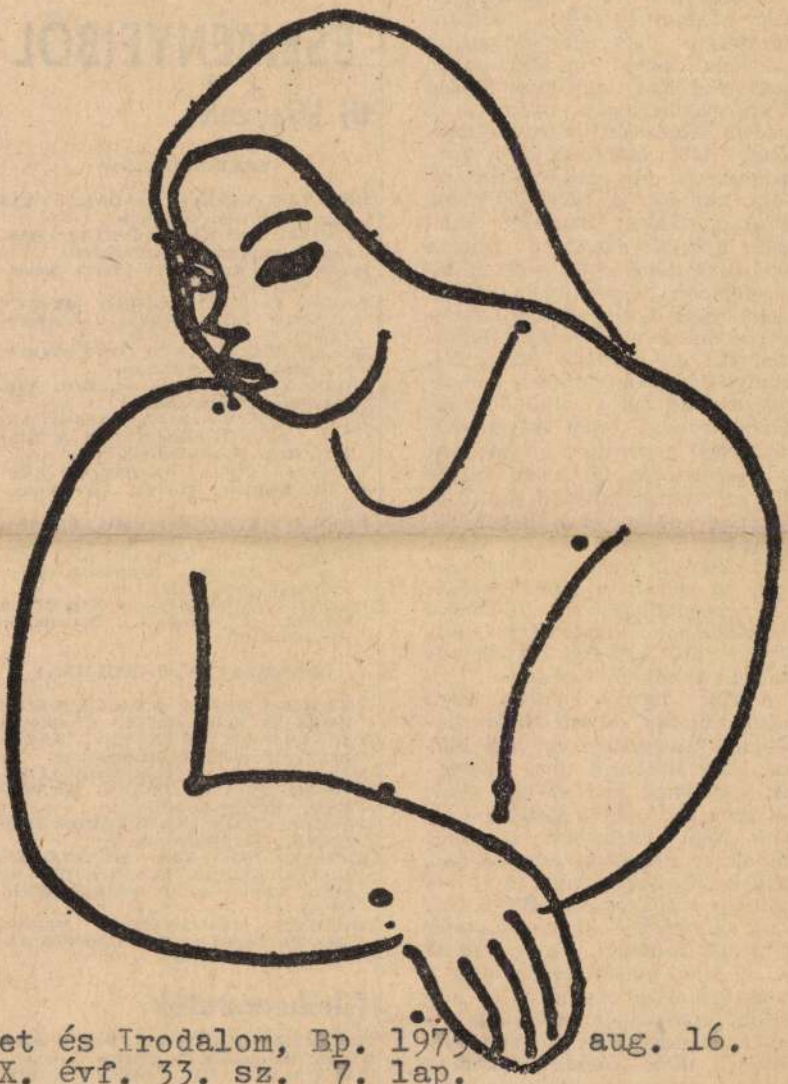

Élet és Irodalom, Bp. 1975 aug. 16.
XIX. évf. 33. sz. 7. lap.

Németh József: Ida

NDJAIM

Rejtett tartalékok

Mostanában sokat foglalkoztam Türr István legendás, ámbátor korántsem egyértelműen pozitív alakjával abból az alkalomból, hogy Nizzában kerestem hosszú ott-tartózkodásának nyomait és megemlékezéseket írtam születésének 150. évfordulójáról. Természetesen jól emlékeztem rá, hogy bibliám, *A párizsi regény*, azzal kezdődik: Szomory Mikszáth ajánlólevelével a francia fővárosba indul. S az is élt emlékezetemben, hogy milyen pompás szomoryáda kerekedett a könyvben az író és a tábornok találkozásából. Az a kurta könyvlap, amelyen Szomory leírja a korinthusi csatornaépítő vállalat irodájában trónoló, fején selyemsapkát viselő generálist, amint „pazar természete, férfiasan, valami dús szőrzetben ütött ki rajta...", s amint a könyvét remegve átnyújtó ifjú szerző az idős hadfi köré képzeli a görög tengerszorost, „a sok hajó kéménynépségét, árbocgótikáját, vitorla-drapériáját, bolygókalandosságát", stb. stb., a festői képzelet barokk színekben tündöklő remeklése.

A Türr 1908-as halála utáni sajtót kutatva a *Pesti Hirlap* hasábjain felfedeztem egy *Kis dolgok Türr Istvánról* című cikkecskét, amelynek már az első sorából kiderült, hogy a végén olvasható *Szd* — Szomory. Ilyesmik állnak benne: „Mikszáth Kálmán, akinek bájos szíve van, adott nekem egy szép, sárga borítékot...". Türr tábornokról íly fortissimók zengenek Szomory pennája alatt: „... titán alakja megtartotta a maga gyönyörű formáit... a legszebb férfiszem, amit valaha láttam... fantasztikus lovagregény hősének tűnt, távoli időkből s messzi várkastélyokból, ahol esténkint kalandos portyázásra, a lovakat nyergelik. Istenem, az a jó Jules Verne micsoda gyönyörű könyvet írhatott volna róla!"

S ez az adoma: Munkácsy, Reményi Ede, ifj. Dumas Sándor meg Szomory ül egy párizsi kis-

A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

ROMULUS GUGA: HALÁL UTÁNI ÉLET. Regény. (Európa)
LUGOSSY GYULA: SZÉTHULLÁSOK. Három regény. (Szépirodalmi)
HAJNOCZY PÉTER: A FUTÓ. Novellák. (Szépirodalmi)
CZAKÓ GÁBOR: CSATA MINDEN ÁLDOTT NAP. Regény. (Szépirodalmi)
BOLYA PÉTER: AZ ELTŰNT SZOBA. Novellák. (Szépirodalmi)
MOCSÁR GÁBOR: SZIKLÁBÓL VÍZ. Szatírák. (Szépirodalmi)
BENAMY SÁNDOR: A PAKOMPARTOS, AZ AGGLEGÉNY ÉS A KISFIÚ. Regény. (Szépirodalmi)
TAMÁSI ÁRON: AKARATOS NÉPSEG. Színpadi művek. (Szépirodalmi)
BARANYI FERENC: ESŐVERÉSSEL. Válogatott és új versek. (Magvető)
SZABÓ BÉLA: KENYÉR MEG TEJ. Versek. (Madách, Bratislava—Szépirodalmi, Budapest)
BARÁT ENDRE: DELFIN KÖVETI A HAJÓT. Elbeszélések, karcolatok. (Szépirodalmi)

DOKUMENTUM, TANULMÁNY

ABRAHAM MOLES: A GICCS. A BOLDOGSÁG MŰVÉSZETE. (Gondolat)
TÁRSADALOM ÉS NYELV. Szociolingvisztikai írások. (Gondolat)
NAGY MIKLÓS: JÓKAI MÓR ALKOTÁSAI ÉS VALLOMÁSAI TÜKRÉBEN. (Szépirodalmi)
TÜSKÉS TIBOR: NAGYVÁROS SZÜLETIK. (Szépirodalmi)
RICHARD HOGGART: MŰVELŐDÉS, GONDOLKODÁS, SZOKÁSOK. Az angol munkásosztály belülről. (Gondolat)
MOLIÈRE MŰHELYÉBEN. Molière, Mészöly Dezső és Gábor Miklós írásai. (Szépirodalmi)

Filmbemutatók

SZERELMI BÜNTÉNY. Színes olasz film. Bemutató: augusztus 21-én.
JACK KAPITÁNY. Színes, magyarul beszélő szovjet film. Bemutató: augusztus 21-én.
VÁDOL A FELÜGYELŐ. Színes román film. Bemutató: augusztus 21-én.
ÚJ HAZA. Svéd film. Bemutató a Filmbarátok Köre hálózatban, augusztus 21-én.

Hangversenyek

, Tokaj • Muzeális népművészet
lünk az isten is" – riport
elbeszélése
ő és Veress Miklós versei

Németh József

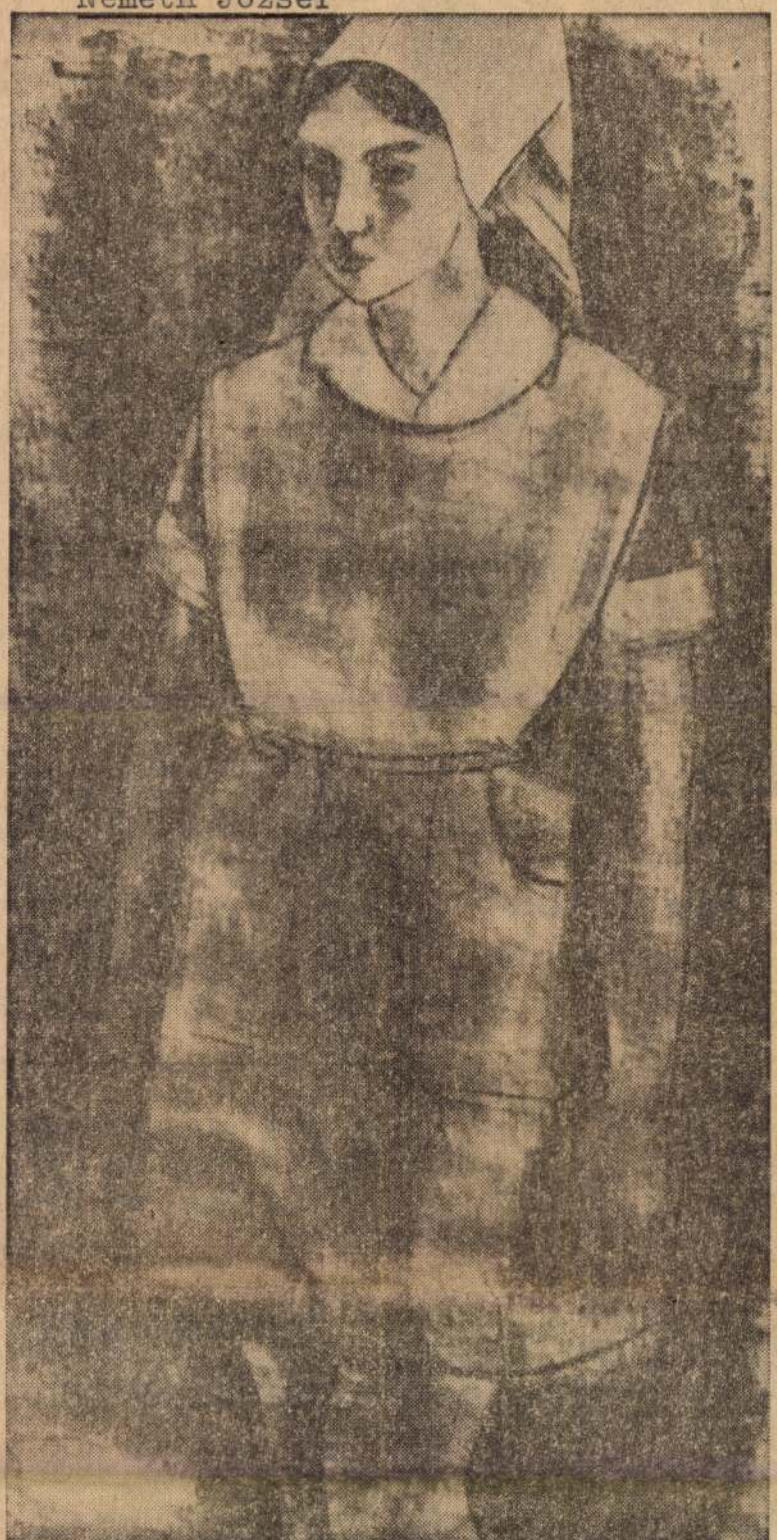

Németh József: Apolónő

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 16.

XIX. évf. 33. sz. cimlap. */.

bódéhoz tartozhat a kertész,

Németh József */.

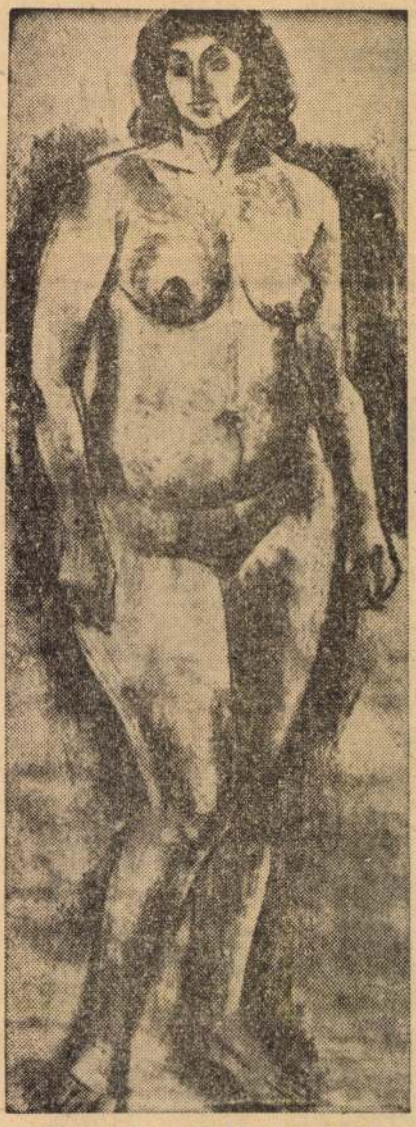

Németh József: Akt-tanulmány

Élet és Irodalom, Bp.
1975. aug. 16.
XIX. évf. 33. sz. 2. lap.

Szerkesztői üzenetek

ORY LÁSZLÓ. SZENTENDRE. „Mikor vesszük végre célba a túlsértő, nyelvrontó rövidítéseket?" — olvasónk kérdését egy újságból kivágott hirdetéssel illusztrálja, melyet rövidítve idézünk: „... Kedves vásárlóink mindig elégedettek, és máskor is visszatérnek hozzánk A FŐBUHA SZAKÜZLETEIBE." Akik a FŐBUHA rövidítését kitalálták, csakugyan bolfúlnek, de megvalljuk: több laptársunk „vette már célba" a Fővárosi Bútor, Hangszer, Sportszer Kiskereskedelmi Vállalat riasztó elnevezését, eredménytelenül. Félő, hogy ön túlbecsüli az Élet és Irodalom nyelvvédő cikkeinek és glosszáinak súlyát. „Egy irodalmi hetilap nagyhatalom, ha anyanyelvünk védelmében száll sikra." Bár így volna! A főbuhák, pl. értek, közük, ízlészek vezetői szerint a kutya ugat, a karaván halad. És nem mi vagyunk a karaván.

ZOLTÁN ENDRÉNÉ, BAJA. Ajánlanám a szerkesztőségnek, hogy a közölt versek, elbeszélések és rajzok mellé nyomtassák oda a moziból ismert szöveget: csak tizenhat éven felülieknek!" Az ajánlatot a gondosan összegyűjtött bizonyító mellékletek ellenére sem fogadjuk el. Lapunkat általában tizenhat éven felüliek olvassák, de reméljük, a tizenöt évesek sem „térnek rossz útra", ha egy felnőtten szép szerelmes verssel vagy egy „pucér alakokat" ábrázoló, jó grafikával találkoznak.

„EGY OLVASÓ", BUDAPEST. „Sokat kárhoztatják a mai versek érthetetlenségét, ami elviselhetőbb lenne, ha a kritika szakszerűtlenkedés helyett irányítaná az olvasó érdeklődését. Általában nem tudom, hogy a kritikusok mit szeretnének, mit várnak el a költőktől, mert ha egy verset megdicsérnek, akkor az nem jó, ha pedig elmarasztalják, akkor sem jó." Ezt írja levelében egy olvasónk, s ezzel a kérdéssel nemcsak a kritikusok, hanem a költők is rendszeresen találkoznak. Ezért is kérjük, hogy a kritikusok és költők válaszoljanak olvasónk kérdésére.

(Folytatás az 1. oldalról)

gok között. A gazdasági *növekedés* szempontjából az iparosodott országok egyre gyorsuló ütemben hagyják maguk mögött a fejlődő országokat, akiknek viszonylagos lemaradása, „relatív elnyomorodása" egyre nagyobb. A távolságot különösképpen növeli, hogy a fejlődő országokban a népesség — a halálozások számának csökkenésével, az életkor meghosszabbításával az átlagot messze meghaladva növekszik, s ezzel az egy főre jutó nemzeti jövedelem az abszolút növekedés ellenére, 2020 körül jobban elmarad majd a fejlett országokétól, mint ma. Jelenleg a fejlett országok nemzeti jövedelme átlag ötszöröse a fejletlenekének, harmincöt év múlva, Mesarovič, Pestel és mások számítása alapján, a nyolcszorosa lehet.

Egymilliárd ember sorsa

1973-ban, az ENSZ mezőgazdasági és élelmezési világrendszerének becslései szerint, a világon 4—500 millió gyermek éhezett. A világmodell dél-ázsiai alrendszerében tömeges éhhalál pusztíthat e század végén, vagy a jövő század első évtizedeiben, ha az élelmiszertermelés nem növekszik a kívánt ütemben, ha évente nem tudnak több tízmillió tonna gabonát importálni. És ha tudjuk is, hogy a megtermelt gabona, és más létfontosságú élelmiszercikkek termelése — elméletben — megtöbbszöröz hető, ez annyira bonyolult, komplex, beruházás-igényes, sokoldalú nemzetközi együttműködést igénylő feladat, hogy a válság megoldása még veszélyesen távolinak látszik. Különösen, ha meggondoljuk, hogy a jó áron eladható nyersanyagoktól a földrajz és a történelem éppen azokat az országokat fosztotta meg, amelyeknek a legnagyobb szükségük lenne rá, hogy az eladásukból nyert pénzen mezőgazdaságuk és iparuk fejlesztéséhez termelőeszközöket vásároljanak, s addig is, amíg önellátók lesznek, élelmiszert importáljanak. Ahol a legtöbb az éhes száj, ott nincs sem olaj, sem urán, sem nikkel, sem

VISSZH

Válasz egy visszhangra

A Hőmérő címmel D. Kiss János visszatért *Első találkozásom Nagy Lajossal* című írásomra. Megjegyezte, hogy József Attila ezt a portrémat, a Hőmérő 1938. január-februári számában már nem láthatta. D. Kiss Jánosnak ebben igaza van, de 38 év távlatából már nem olyan pontos az emlékezet.

A párbeszéd lényegére jól emlékszem, de József Attilának a folyóiratot valóban nem mutathat

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

Németh József

1971 OKT 9

Műteremlátogatás

1021

Németh Józsefnél

A műterembe lépőt némi csalódás éri: Németh József nevéhez, nagyságához képest túlságosan szerény itt minden. Képek csak a falon láthatók, azok is többnyire lepelbe öltözött hindu nőket és férfiakat ábrázolnak.

— Képeim egy része Jugoszláviában van, a zentai kiállításon, másik része az országon belül vándorol, ismét mások pedig a dortmundi kiállításon szerepelnek.

A külföldi kiállítások nem jelentenek újat a festőművésznek. Már 1966-ban szerepelt festményeivel egy nemzetközi biennálén, s azóta Bulgáriától Londonig, Tokiótól Delhiig több nemzetközi kiállításra eljutottak képei...

Németh József kaposvári születésű. 1957-ben végezte a Képzőművészeti Főiskolát. 1956-ban már szerepelt az őszi tárlaton, és 1959-ben Vásárhelyen volt első önálló kiállítása. Képei sajátosan szimbolikus, paraszti témájúak.

— Más terület nem vonz... s a paraszti téma legteljesebb kidolgozásához a vásárhelyi miliő adja a keretet. Érdekes, mégis sokan mondják, hogy nem vagyok alföldi festő...

Évek óta már nemcsak festményeivel vesz részt a tárlaton, hanem mint zsűritag, mások festményeiért is vállalja a felelősséget. A zsűritag képeinek zsűrizése nem befolyásolja a bíráló bizottságot. Németh József idén beküldött képei is önmagukért beszélnek majd a tárlaton. A Tarló és a Delelő már címében is jelzi, hogy a művész hagyományos paraszti képeinek sorában van a helye. Az Apolónő című képét évekkel ezelőtti kórházi tartózkodása inspirálta.

— A Tékozló fiú című újszerű képemért bizonyára támadás ér majd. A „parasztkrisztus" motívum régi vallási képekre emlékeztet, noha egyáltalán nem vallási képet akartam festeni. Az alapindítékot napjaink egy jelensége adta. Az, hogy a falusi fiatalok menekülnek a mezőgazdaságból, inkább a városban lógnak-kallódnak. A címhez az általánosan ismert bűnbánó, lerongyolódott fiú képe asszociálódik. Az én tékozló fiúm merészen szembenéző, holdkoronggl óriával a feje fölött. Hibáikkal együtt szeretem a mai fiatalokat.

(Fotó: Stiffs József)

Németh József igazi „műfaja" a freskó. Képeit úgy fogalmazza meg, hogy később áttehesse freskótechnikába, vagy szekkóba.

Rövid pihenés után egyébként hamarosan ismét komoly munkához lát; készülődik a tavaszi tárlatra és körülbelül két év múlva rendezendő önálló kiállítására.

— Hosszú ideig vajúdok egy-egy képemen, sohasem tudom utolérni magam. Amit évekkel ezelőtt megfestettem, sokszor azt is átdolgozom, hogy érett, kidolgozott alkotásokkal jelenjek meg. Véremmé vált az a program, amelyet még a főiskolán egyik tanárom, Szőnyi István fogalmazott meg: „Festő ha kilép, teljes fegyverzetben lépjen ki".

JURÁNYI ANNA

Csatornamű Vállalatnál is kellett volna társadalmi munkát végezniük, mégpedig a fürdő környékének rendbehozása volt a tervezett feladat. A Vízmű minden segítséget megígért, amikor azonban a 400 gyerek a helyszínre ment, ki-

gel záru
amelyen j
ül vidám
például
énekléssel
a siker i
sonló akcióra gyakrabban is sor kerülhetne a városban!

REIGL ENDRE

Ifivezetők

Az úttörőmozgalomban szám os olyan fiatal is aktívan részt vesz, aki már elhagyta az általá nos iskola padjait, s jelenleg valamelyik középiskola tanulója. Ők őrs- és rajvezetőkként, illetve a kisebb iskolákban csapatvezető helyettesekként tevékenykednek. Munkájuk hasznos, hiszen elengedhetetlen az úttörőmozgalomban 14 éves kornál i dősebb, tapasztalt fiatalok munkája.

Képünkön egy csoport ifivez ető látható az idei megyei ifivezető találkozón, amelyet Sövé nyházán rendeztek meg a jubileumi 25. úttörőév tiszteletére. (Fotó: Reigl Endre)

Találd ki!

VÁROSJÁTÉK

Az alább felsorolt öt várost írjátok be az ábra vízszintes soraiba úgy, hogy a

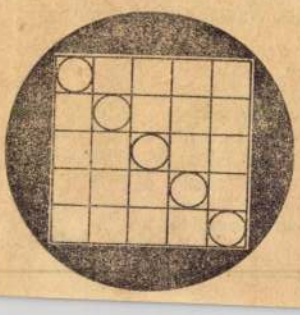

Algír, Athén, Hanoi, Várna, Zenta.

A helyes megfejtéseket október 14-ig küldjétek be szerkesztőségünk címére (Csongrád megyei Hírlap Szerkesztősége, Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10., Sajtóház.) A borítékra írjátok rá: Találd ki!

*

Elmúlt heti rejtvényünk helyes megfejtése: Születésnapomra. A megfejtők közül sorsolással könyvjutalmat nyertek: Prágai Mária

Október 10-én, vasárnap a szegedi Kolacskovszky LTE túramotoros szakosztályának rendezésében ügyességi és tájékozódási motorosversenyre kerül sor. A túramotorosok előbb Újszegeden, a KISZ-táborban ügyességi feladatokat oldanak meg, majd a Szeged—Makó—Vásárhely—Szeged útvonalon tájékozódási ralley-n adnak számot motorjuk megbízhatóságáról, valamint az útvonal mentén található történelmi nevezetességek ismeretéről.

A versenyen a három legjobb vásárhelyi túramotoros is rajthoz áll: az 50 köbcentiméteresek között Krizsán János, a 125 köbcentimétereseknél Békési Bálint, míg a 250 köbcentiméteresek küzdelmében Gojdár István képviseli a HODIKÖT színeit. A vásárhelyiek a megszokott gyülekezési helyen, a mázsaháznál találkoznak vasárnap reggel 8 órakor, s együtt indulnak Szegedre. Miután a verseny egyben népszerűsítése is a túramotorozásnak, ezért érdeklődőket is szívesen várnak a HODIKÖT túramotoros szakosztályának vezetői.

Döntetlen

Csütörtökön este Buenos Airesben, a San Martin Színház nagytermében zsúfolt nézőtér — 3500 érdeklődő — előtt került sor a Fischer (amerikai)—Petroszjan (szovjet) sakk világbajnok-jelölti páros mérkőzés harmadik játszmájára. (Mint ismeretes, az első mérkőzést Fischer, a másodikat Petroszjan nyerte.

Most Fischer vezette a világos bábukat. Király-gyaloggal nyitott, Petroszjan a francia-védelmet választotta. Kezdetben Fischer irányította a játékot. A 12. lépésben cserére kínálta fel vezérbástyáját Petroszjan fekete futójáért, de a szovjet nagymester

Németh József

GARAI GÁBOR:

Fiad a halo

Mikor rámszállt az a ke
az elmúlt iszonyú télen,
te fiaddá fogadtad őt,
a vigasztalásra erőset.

S ő fiad lett valóban
az egyforma halálban,
a sárga rák-pokolban.

Nem hitte el ő se, hogy
az utolsó korty, az utols
Elment, ahogy élt, mosc
hazahívták a koporsó-h
a zöld-lomb-szoknyás d
a bölcső-puha völgyek.
S hazulról már csak
a földdel elvegyülve
üzen neked, nekem —
mindannyiunknak:
éles borokkal, hajnali de

Nézek a sárkány-taréj-s
hegygerinc alól
nézek le most
az alkonyati tájra:
a tó kék csücske kilátszi
a szőlőkertek füzére mög

Élet és Irodalom, Bp. 1975.
aug.16. XIX.évf. 33.sz.15.lap.
CSÁSZÁR ISTVÁN:

./.

Németh József

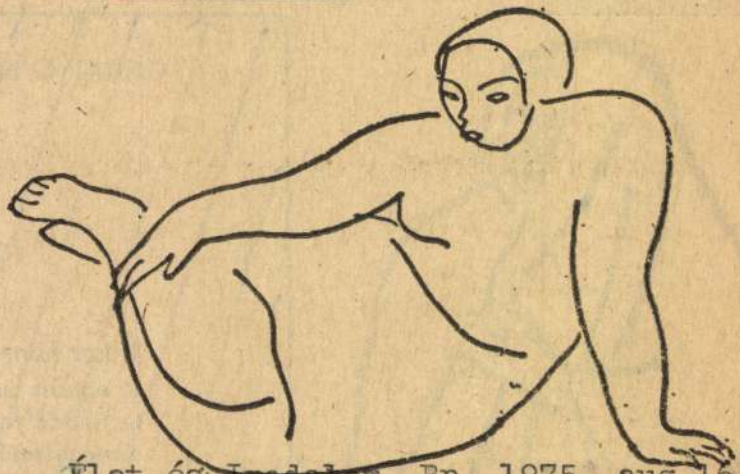

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug.16.
XIX.évf. 33. sz. 16. lap.

Németh József: Pihenő

főmérnök asztalokon feletöltött pálinkáspoharak sorakoztak.

— Egészségükre!

— Izlik? — érdeklődött Lajos, miközben kezembe nyomta a második poharat és maga is újratöltött. — Zsiga — fejével a brigádvezetőre biccentett — aranyat csinál ebből a homoki gezemicéből is. Tiszta, mi? A tagoknak, ismerősöknek nyolcvanért adjuk. Ugyszólván ajándékba.

Mire visszaérkeztünk a székházba, a kultúrtermet átalakították. Bejárata mellett műanyagból formált óriási liba fehérlett; a szövetkezet nevének aranyozott betűin nyugodott. Oldalt barnára festett fémlábakon, nyolc-tíz tábla állt. Rajtuk fényképek, grafikonok, rajzok, kézzel írt magyarázó szövegek.

— Kedves elvtársak! — A főmérnök megszólítás után kis szünetet tartott, és a zsebéből előhúzott papírlapokat kisimította. — Engedjék meg, hogy erre a rögtönzött kiállításra felhívjam a figyelmüket...

Az óriásliba mögött, a háttérben Lajost pillantottam meg: felém intett. Óvatosan mellé húzódtam.

— Jó lenne, ha gratulálnál M-nek, aki a kiállítást rendezte — — Ötkor a házunknál! — szólt utánunk mély, erős hangján Zsiga, a brigádvezető.

Lajos hazavitt. Feleségét és fiait elküldte az asszony szüleihez ezekre a napokra, így a ház üres volt. Kávét főztünk.

— Át kell öltöznöd — figyelmeztetett a barátom. — Mert az a szokás, hogy a szőlőbe csak gúnyában lehet menni. Mint régen a napszámosok.

Ócska nadrágot, inget, kabátot, cipőt vettem föl. Ötkor Zsiga háza előtt találkoztunk. A gazda kijött az utcára, a hóna alatt két kaptár, a vállán, zsákban pedig két leölt kakast cipelt. Kisvártatva lovasszekér állt meg az úton. Zsiga öccse hajtotta. Fölkászálódtunk, elindultunk. Mindenki gúnyát öltött, valóban úgy festettünk, mint a hajdani napszámosok.

Zsiga szőleje alacsony dombok közé ékelődött. Szürkére meszelt présház, konyha, kamra, szerszámraktár állt rajta. A ház alatt meredek lépcsejű pince húzódott. Zsiga meg az öccse kinyitotta az ajtókat, majd zöld üvegben pálinkát tettek a magas favágótőkére.

— Használjátok!

Munkát keresett magának mindenki. Lajos mellém szegődött. Itt, mondta, az a szokás, hogy aki

ra vonatkozó ismeretek tanúsága persze teljesen eltért ettől. A jó

gyászlási javak gyűjtését maga elé megvalósítandó élet

Németh József

Németh József rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 16.
XIX. évf. 33. sz. 4. lap.

...KAJ

új társadalmat is megteremtik. Lehet-e, szerveződhet-e ilyen közösség ott, ahol ilyen gyorsan cserélődnek az emberek?

★

Ez csak példa.

A tanácskozás ilyen kérlelhetetlen szembenézéssel vitatta meg azokat a gondokat, melyek szükségképpen közös gondjai termelőknek, üzemszervezőknek, társadalomtudósoknak, párt- és államitanácsi funkcionáriusoknak — és íróknak.

Mert mind ott voltak; vagyis minden réteget képviselnek. S ez ismét Tokaj tapasztalata. Az emberi valóság különböző hivatásos alakítóinak kölcsönösen használ, ha egymás szemével is látnak.

Újság-adta keretek persze nem teszik lehetővé a részletesebb beszámolót. S csak távlatban a részt vett írók-költők munkájában közvetett módon jelenhet majd meg mindaz, amivel Tokaj gazdagította szemléletüket.

★

És hadd mondjam meg: az is hagyomány, hogy az írótábor nemcsak önmagával találkozik. Egyik évben faluval, a másikban nagyüzemmel, falusi családokkal, szocialista brigádokkal. És mindig és mindig a tájjal. A csodálatos borsodi, abaúji, zempléni tájjal, a haza szépségeivel.

Tokajjal.

De erről megint néhány szót.

★

Első élményünk négy évvel ezelőtt az volt, hogy ez azért ...

...kamot. „Négy év kiesett otthoni életünkből — mikor hazamentünk, senkit sem ismertünk és kerestük a helyünket. A művelődési házban alig tíz év alatt tizenhárom igazgató váltotta egymást... Volt egy fotószakkör, de mi még fotózni se tudtunk, a kollégiumban nem volt rá pénzünk: ha valakinek maradt öt forintja, már azt mondta, hogy megnősül..." Pályafenntartó technikusok, Szolnokra járnak dolgozni, ingázik a többi klubtag is; Kecskés László például Pest és Újszász között. Mégis, három éve csinálják a *Községi krónikát*, s van összesen vagy húsz filmjük. Minden augusztus első hétfőjén a művelődési ház udvarán vetítenek, előtte éjfélkor befestik a járdákat: „ez a legolcsóbb és a leghatásosabb plakát, majd megbotlanak reggel a betűkben, akik a vonathoz mennek..." Az idén rossz idő volt aznap, egy jó krimit adtak a moziban, mégis telt házuk volt;

BARANYI FERENC:

Jelentés

Csak állok a tűző n
árnyék-ajak, fénye
a szabadságom gúz
s gáttalanság neker

Élek, vénült-fiatalo
csontom-törő jöven
bűnnel-takart ártat
mint gyermek, árul

Egyetlen vezércsill

Németh József

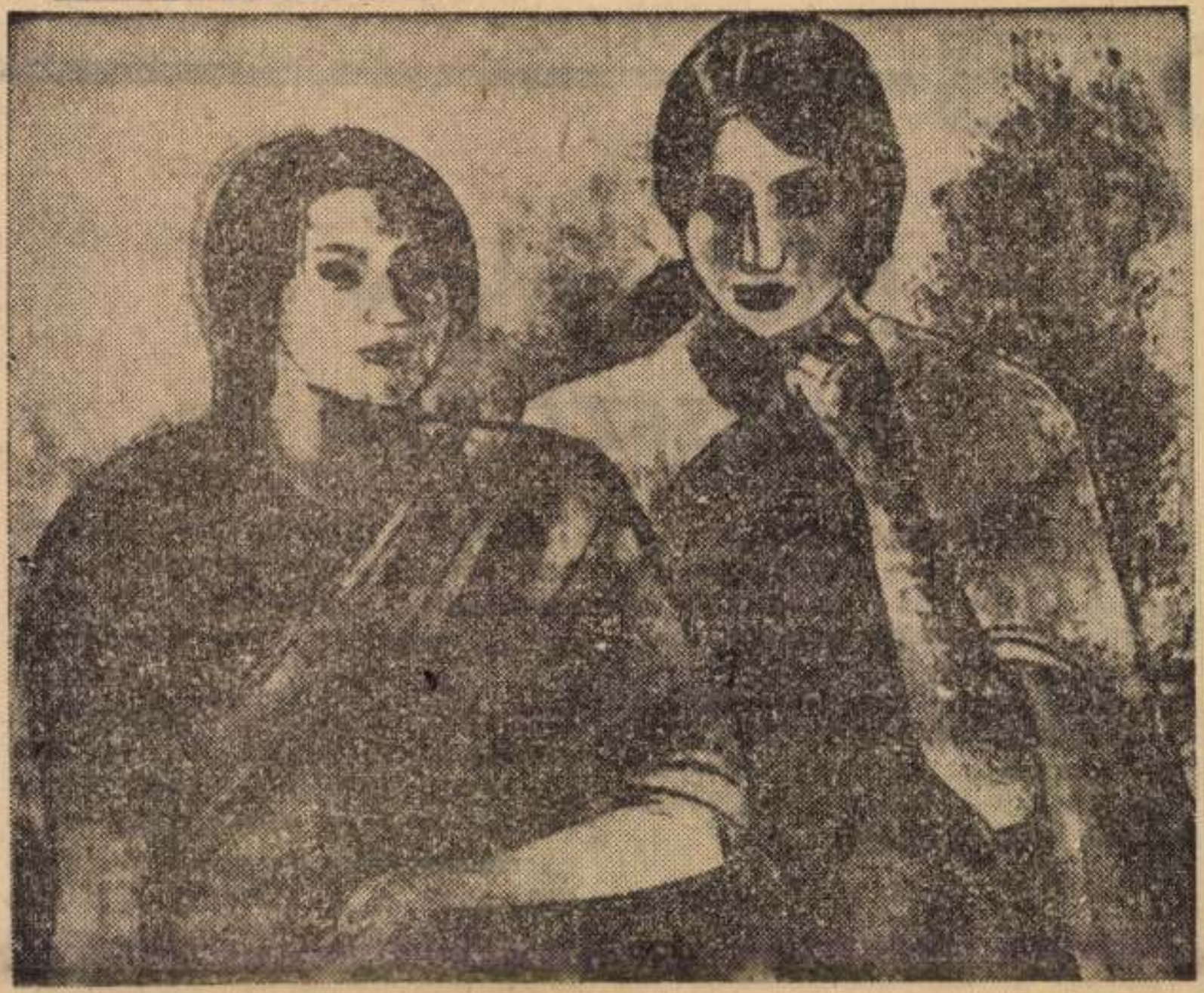

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 16.
XIX. évf. 33. sz. 5. lap.

Súlyos festi sértés

Hlebnyikov kőasszonya

Ritka síremléket állítottak fel nemrég a moszkvai Novogyevicsjei temetőben nyugvó orosz költő, *Velimir Hlebnyikov* sírjára: egy másfélezer éves „kőasszonyt". Az archaikus síremlék valóban illik a költő nyugvóhelye fölé. Hlebnyikov páratlanul színes, sokrétű költészetének hídja évezredek partjait kötötte össze.

●

Hlebnyikov 1885-ben született. A tízes években már az orosz futurista költőcsoport vezéralakja volt, egymás után jelentek meg nagy feltűnést keltő verseskötetei. Irodalmi csoportja elsősorban mint az orosz költői nyelv merész re-

„Ezeket a kőszobrokat, amelyek még nem is olyan régen ezerszám magasodtak a kurgánok tetején, az egész végtelen fekete-tengervidéki sztyeppén, a polovecek hagyták ránk örökül. A kőalkotások rendkívül kifejezők. A nép »kőasszonyoknak« nevezi őket. Némelyikük valóban fülbevalóval, karperecekkel ékes, pompás öltözékű ülő vagy álló asszonyi alakokat ábrázol. A népi elnevezés mégis pontatlan, mivel a »kőasszonyok« között nemritkán bajuszos, fegyveres férfialakok is akadnak.

Ezek a kőtaragványok az ősök kultuszának kellékei voltak. Áldozatokat áldoztak előttük: bikát, lovat, kutyát és juhot, néha ember-

válogatott tagjaként Teherán felé repült.

Thiery Árpád

Németh József

Németh József: Modellek I–II.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 16.
XIX. évf. 33. sz. 5. lap.

1975. AUGUSZTUS 16.

testükkel szelek párzanak.
Rászögezve a századokra,
állnak időtlen, hallgatag."

Georgij Fjodorov régész-író, aki a *Junoszty* című irodalmi folyóirat júliusi számában ad hírt a ritka síremlék felkutatásáról és felállításáról, így magyarázza eredetüket:

Nehéz vállalkozás volt. A múzeumok igazgatói, akiknek „kőasszonyuk" volt, nem szívesen mondtak le kincsükről. A kurgánokon még sokhelyütt látható szobrokról pedig váratlanul kiderült: a helybeliek körében rendkívül népszerűek, a lakosság védelme alatt állnak. Ünnepek előtt még le is mossák, ki is fehérítik őket. Lopva, éjjel elvinni egy ilyen szobrot, mégoly nemes célból is, tisztességtelen dolog lett volna.

Már-már úgy rémlett, a szándék megvalósíthatatlan. Több évi keresés után aztán végre rábukkantak Közép-Ázsiában egy „nélkülözhető" szoborra. Egy magas kurgán tetejéről zuhant le még a régi századokban, s úgy belesüllyedt a földbe, hogy csak a feje teteje látszott ki belőle.

Ezt a „kőasszonyt" ásták ki a régészek. Ritka szép példány, arca türk vonásokat őriz és csodálatosan kifejező. Jobbjában granátalma formájú edényt tart, amely az egész Keleten az örök ciklikusságnak, az élet és halál szakadatlan váltakozásának jelképe. A mintegy másfélezer éve halott szobrász igazi művész volt.

Műve méltó helyre került.

(rab)

ícsű

ertemben a bánat
', nagy szél támad,
gzó fáimat,
voltam — ki vagy
ned ezüst sebnek,
virággal űzlek;
ennem te is fájva,
fű — égi mályva
:sz ha kioltlak,
:em, mint a holtak

NÉMETH JÓZSEF festő, grafikus, Munkácsy-dijas
Kaposszerdahely, 1928

Főiskolai tanulmányait 1957-ben fejezte be Szőnyi István növendékeként a freskószakon. Tanulmányuton Olasz-, Franciaés Görögországban, Romániában, Lengyelországban és Indiában járt. Hódmezővásárhelyen él, az itteni Őszi Tárlatok és az országos kiállitások állandó résztvevője. Önálló tárlatai voltak Hódmezővásárhelyt (1959), Budapesten (1961, 1967, 1970, 1972), Bécsben (1966) és Kaposvárott (1967). Szerepelt a Velencei Biennálén (1960), a Párizsi Ifjuségi Biennálén (1962) és az Indiai Triennálén (1968); kiállitott Berlinben, Prágában, Pozsonyban, Varsóban, Belgrádban, Londonban és Oslóban. 1962-65-ben Derkovits-ösztöndijat, 1967-ben és 70-ben Munkácsy-dijat kapott. A Tornyai- (1962), Koszta- (1966), Vaszary- (1967) és a Munkácsy-plakett (1974) tulajdonosa. - Egyfajta realizmus szigoruságával közeledik a mindennap ujraélt látvány világához, de azt költői ihletéssel, dekorativ fogalmazással, a formák leegyszerüsitésével irja át képeiben. A természet és az ember harmóniáját keresi, a paraszti élet azon mélyrétegeit, ahol még élnek a mitoszok, illetve ahol a valóság tiszta képletei még mitoszteremtő üdeségükben jelentkeznek.

Művészéletrajzok 1975

Németh József

Németh József szénrajza

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 16.
XIX. évf. 33. sz. 3. lap.
MOLNÁR ZOLTÁN:

észet

korszakok emlékét idéző ismeretek kavarogtak, alkotások és javak sajátos módon egyesítették magukban évezredek örökségének nemzetközi elterjedésű tényezőit, illetve a közelmúlt divatjának helyi érvényű tüneteit. Míg korábban a nemesek, a polgárok és a parasztok csoporttudatában és kultúrájában elsősorban mennyiségi és nem minőségi különbségek voltak fölfedezhetők, most a parasztok esetében — a mennyiségi különbségek minőségi különbségekké váltak.

Éppen ez a *különállás* tette szükségessé, hogy az értelmiség felfedezze életüket és kultúrájukat. Míg korábban az irodalom és a folklór anyaga kölcsönösen egymásba folyt, a mindennapok alkalmazott művészetének. stílusjegyei sem polarizálódtak szélsőségesen, most az elkülönülés már annyira véglegesnek látszott, hogy a kapcsolat megteremtése értelmiségi hivatásnak tetszett, a vállalkozás sikere pedig a reveláció erejével hatott.

Érthető, ha a „felfedezés" mindenekelőtt a *különösre* korlátozódott. Azt igyekeztek megragadni, ami reprezentatívnak tűnt fel és nem azt, ami hétköznapi. Európa múzeumai például javarészben díszes viseletekkel és olyan, a parasztházban csupán a vagyon fitogtatására szolgáló bútorokkal vannak tele, melyekről sokáig nem is tudták, hogy egy aránylag új keletű divat honosította meg őket. Még a szakemberek is azt hitték, hogy egy „ősi" kultúra reprezentánsai.

A vélemények azóta megváltoztak, mert megváltoztak a társa-

Mária Béla halálára

Gondolom, nem adtak még ki Magyarországon harminc példányban verseskötetet. 1966 karácsonyára vékony csomagot hozott a postás. Kibontom: tizenöt oldal, tíz vers bordó műanyagba kötve. A huszonkettedik tiszteletpéldány. Mellette levél: „... azt hiszem, ezt meg kell magyaráznom. Nem egy szokványos verseskötet. Nem kiadó adta ki és nem kerül könyvárusi forgalomba. Intézetemben a munkaterápiás osztály házinyomdát állított fel a betegek gyógyulásáért. Munkatársaim, akik ismerték költői múltamat, néhány soha meg nem jelent verset kértek tőlem. A betegekkel együtt kiszedték és kinyomtatták ezt a sovány kötetet. A dolog különös jellege miatt és az Ön iránt érzett hálám jeléül küldöm el most. Híve: Mária Béla."

Semmivel sem szolgáltam rá hálájára, csupán titkait kutattam. És nem találtam semmi misztikusat, csak egyszerűséget, tisztességet, szerénységet. A lélek legbonyolultabb szövevényeiben kereste a legtisztább érzelmeket, s forradalmak és ellenforradalmak között talált az értelem szavára.

Ki is volt, mi is éltette? Nála jobban senki sem fogalmazta meg. „Mit szerettél? Nézelődni, / figyelni fát, tájat és embert, / eget, csillagot, forradalmat, / békés hegyet s háborgó tengert. / Meghalsz s mi marad utánad? / Szemed kibontatlan vagyonát / nem őrzi meg se mű, se kő: / némán vonulsz a világon át."

Egész életében gyógyítani akart: nyugtalan forradalmárként, fáradhatatlan orvosként, csendes lírikusként.

Németh József festő

Dec. végen hat festő kiállítása nyílt meg a Hatvani Galériában. „Realista törekvések mai művészetünkben" – a katalógus borítóján olvashatjuk. – A művész „Asszonyok tetvénnel" – „Hóolvadás" c. műve szerepel (emlitve)

Kőrüves Gyula: Hat festő Hatvanban. Szabad Föld, 1946. jan. 11.

Németh József, Jestő

L.: Gejér Csaba

P. Szücs J.: Talpalatnyi ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976 febr. 11.

MDK.

Németh József

Kiállitősi kritika

Népszabadság 1967 juli.18.

MDK.

Németh József

Kisállítási kritika

Képzőművészeti Főiskola Budapest, 1987. július 18.

MDK.

Német József

Kritika

Tiszatáj 1967 7.p.647.

Németh József, festő

L.: fejér Csaba

Dömötör J.: Realista ...

94-95 ś
96. v.
xxx/4.

TISZATÁJ, Szeged, 1976. ámili

Németh József, festő

l.: Tóth Imre

— :... s' művészeti díjasok 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. ápr. 3.

Németh József, festő

L: Szalay Ferenc

— : Hír

22.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. ápr. 4.

Németh József, festő

L.: Fóth Ernő

2.

—: Kitüntetések

EST I HIRLAP, Bp. 1976 ápr. 2.

Németh József

A vásárhelyi művésztelepen a fiatalok közül nagyon sokan letelepedtek a város modern művészházaiban. Itt kaptak életükhöz, művészetükhöz megfelelő élményanyagot. A művész is közöttük van.

Palmer Zoltán: A vásárhelyi művésztelep.
Nógrád, 1975. aug. 3.

Nemeth József festő
a Mezőgazdasági Szakközépiskolában,
Kalocsán, rendezték meg az „Alföld a
festészetben" c. kiállítást, melyen sze-
repel a művész alkotása.

V.M.: V. Duna menti Folklórfesztivál.
Petőfi Népe, 1947. júl. 25.

Németh József

A fiatalok közül sokan letelepedtek Vásárhely modern műveszházaiban. Itt kaptak műveszetükhöz megfelelő elmenyanyagot. A művész neve ma már közismert a műveszetpártoló közönség előtt.

P. Z.: A vásárhelyi művésztelep.
Petőfi Népe, 1975. júl. 10.

Németh József festőművész

a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban szept. 30-ig tekinthető meg a „Mezőgazdaság a képzőművészetben" c. pályázatra beküldött művek kiállítása. Első díjat Szurcsik János és Németh József festőművésznek adtak.

Szövetkezet, 1975. szept. 24.

Németh József festő

a Nemzeti Galériában hat festő-tár-
lata nyílt meg, melyen szerepelnek a mű-
vész képei. Körülbelül 18 képpel szerepel, táblaké-
pei is freskószerű megformálást mutat.

Láttuk, hallottuk

1976. I 25. 20.45 Kossuth – Vué –

Németh József, festő

L. Dudás Jenő

Pogány G. G.: Merőguzdaság ... 9

Népszava, Bp. 1975. szept. 14.

Németh József, festő

MDK

Csend és Vízmegér c. képei igazolják nagy tehetségét.

Perneczky Géza: A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat 8.e

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. okt. 17.

Németh József 1.

A kódmezővásárhelyi iskola tagja, a városban is él. A harmóniát keresi, de nincs meg benne Szalay verista éleslátása. Élménye a dolgozó ember és a természet mitikus egysége. Motívumait a parasztí életből választja. Ahogy Gauguin a déltengeri világban az édent kereste, úgy mélyed el Németh a parasztí élet ősvilágában.

Németh Lajos: Modern magyar művészet

141-42. l.

Németh József 2.

Ebben a parasztí világban a valóság elemei még alkalmasak egyfajta mítikus léghör közvetítésére /Itatás 1966, Vásárhelyi Madonna/. A Tisza-parti táj titkokkal telt világgá varázsolódik, a parasztleányok a népmesék naiv leányainak édestestvérévé.

Németh Lajos: Modern magyar művészet

142.l.

Németh József
festő

M.D.K.

Méltatás

Anadi Nóra: A nacionalizmus kérdéséről. — 6 lap.
Művészet, 1960. szept.

MDK

Németh József
festő

kiállítása a Műcsarnok kamaratermében. Pogány Ö Gábor méltatja a művész munkásságát a megnyitón

Pénteki mozaik
Népszava, 89 évf 41 sz, 1961, febr 17

Németh József festő

A Nemzeti Galériában hat festő csoportkiállítása nyílt meg, melyen szerepelnek a műnész műnei. – Mind a hat festő kötődik a látványábrázolás hagyományaihoz – „Anya gyerekkel" c. (említve.)

P. Szücs Julianna: Talpalatnyi realizmus.
Népszabadság, 1976. febr. 11.

Németh Jánet, festő

L.: Szurcsik J.

—: Szerkentői asztal 111.

TISZATÁJ, Szeged, 1976. március XXX/3.

mdk

Németh József festőművész

a vásárhelyi Petőfi Művelődési Ház előcsarnokában pályadíjat nyert Fresko fervezetét vázolja szénnel kartonra. Hintz Gyula fedezte fel. – Genf, Velence, Párizs, Moszkva stb. rendezett kiállításokat. Majolikacsempe képe van kazincbarcikán

Szabó Endre: Műterem Németh József

Tiszatáj 15. évf 11 sz 1961 november 4 l.

M.D.K.

Németh József
festő

„Margit" c. hejze (repro) Méltatás

Aradi Nóra: A fiatalok második párizsi biennaléja
Művészet, 1962. februar — 16 l.

Nemeth József
festő -

M.D.V.

Kiállításán Ritly Valériáról
készített szép rajza várja a
belépőt. — „Vásárhelyi madon-
na" (repro)

Lomér Sándor: Nemeth József
Művészet 1967. szeptember - 38 kep.

M.D.Y.

Németh József
festő

Művészete elválaszthatatlan
Vásárhelytől. Vásárhely
művészete a magyar pik-
tura nemes hagyományaiban
gyökerezik.

Lanár Sándor: Németh József
Művészet, 1967. September - 38 lap

Nemeth József
festő

M.D.K

Egész világa a vásárhelyi élethez tapad, gyökerei milyen ereszkednek. A falusi paraszt élet minden rezzenéséből hipet formál.

Lanár Sándor: Nemeth József
Művészet, 1967. szeptember - 38 lap.

M.D.K.

Nemeth József
testő

„Virsugár" cimű képén a
mai Alföld új változott arcu-
latát kutatja.

Lanár Sándor: Nemeth József
Műveszet, 1967. szeptember - 38 kep.

Németh József
festő

M.D.K.

A „Pásztor" rideg formái, a „Kanások" kündelenes hettőx, a „Krumplifold" súlyos tételeit rajzolta meg.

Lancz Sándor: Németh József
Művészet 1967. szeptember - 38 lap.

Németh József
festő

M.D.Y.

„Halottak napja", a „Várandós asszony", a „Vásárhelyi Madonna" az ujkori magyar pektura vernekművei.

Lanár Sándor: Németh József
Művészet, 1967. September – 38 lap.

Németh József
festő-

M.D.K.

1961-ben készült a legkorábbi alkotása a „Pihenő". Legnyabb képe az „Statás". A „Csend", a „Hódvadás" egy-egy rumeknű.

Láncz Sándor: Németh József
Művészet, 1967. szeptember - 38 lap

Nemeth József
festő

M.D.K.

Nemeth József Nagy Istvánhoz
kapcsolódik, az alakjaihoz,
tájaihoz.

Lovász Sándor: Nemeth József
művészet, 1967. szeptember – 38 kap.

Wenieth József
festő

M.Dk.

A művész az Ernst Museum-
ban rendezett tárlatot. A
mostani tárlat kapcsolódik az
1961-es műcsarnoki tárlathoz.

Lovics Sándor: Wenieth József
Művészet, 1967. szeptember - 38 lap.

is hangzik, akik a régi, csupán a megszokás jogán létező, erőszakolt társadalmi formákat, az emberi fejlődést gátló, akadályozó törvényeket sérelmesnek érzik. Amikor ez a mű született, az akkor még egzisztáló, de túlhaladott erőszakolt társadalmi formák ellen hatott inkább, és csak mélyebben, áttételesebben utalt a generációs lázadásokra. Kétségtelen, hogy a Cantata profana az apák ellen lázadó fiúk mindenkori éneke. A bartóki mű oly nagy hatású és oly igaz, hogy úgy érezzük: örökérvényű. A természetből való örök megújulás érvényességét, igazságát hirdeti. Érzelmeink jogosságát hirdeti, vagy jogos érzelmeket támaszt bennünk, mindenképpen megváltoztatja életünket, mert igaz zene.

Hogya a környezeti és életmód-változások mi módon is alakítják az emberek, egy kor érzelmeit, most fárasztó lenne kutatni és nem is biztos, hogy megtalálnánk az igaz okokat. Tény, hogy a természeti törvények igazságának érzete másként munkál bennünk ma, mint negyvenegynéhány esztendővel ezelőtt, amikor a Bartók-mű született. Korunk az érzelmek mutálásának kora. A Bartók-mű kizárólagosan apellál a természet törvényeire, Szalay Ferenc képe csak részben. Ott a műakarta változásokhoz nem kell az emberi belátás. Itt a belátás a fontos. Vagyis, hogy a nyíló rózsa jogosan érzi feleslegesnek s önmaga megvalósításában akadálynak burkát, a kocsonyás nedvekből keletkező bimbónak azonban szüksége van a felnevelő, formátadó burokra. A bartóki szarvasfiúknak nincs már szükségük ajtóra, pohárra, a Szalay-kép szomorú szarvasfiúinak viszont épp az a tragédiájuk, hogy „az ő szarvuk ajtón be nem térhet". S hogy miért érezteti, és miért érezzük a Szalay-kép szarvasfiúinak és öregemberének a sorsát tragikusnak, az már megint csak a kor változásaiban kereshető. Mindahányunkban él az erkölcsi mérték igénye, annak az igazi mértéknek az igénye, ami a szocialista emberek közösségében az egyéni és csoport-érdekek kavalkádjában az egyénre és a közösségre is érvényes erkölcsi mérték. A Szalay-kép erre a napjainkban politikusok, tudósok, pedagógusok és művészek ezreit, a társadalom egészét foglalkoztató kérdésre tesz megoldási javaslatot. Alkotása táblakép, ebből következően az emberi érzelmek más rétegeinek szól, mint az indulatok jogosságát hirdető zene, nem lázít, hanem meggondolkoztat. Képi jelekben megformált üzenete társadalmunk egészéhez szól.

Sokat emlegetjük a környezetünket ért hamari változások mértéktelenségét. Az új épületek és városrészek humánum nélküli hideg, csupán terv-végrehajtó célszerűségét, a torz emberi magatartásformák kialakulását. Vajon nem ebben a problémakörben található megoldás, nem ide szól-e az a helyes mérték, amit a Szalay-kép immár tíz éve megüzent? Gondoljuk meg, vajon az emberi ethosz és morál változhat-e mechanikusan, követve a környezet változásait. Az efféle meggondolásokban is mutálós korunk. Az újabban elterjedő esztétikai igények kérdésessé teszik, hogy vajon illetékes-e a kép, hogy alkotója általa erkölcsi-etikai konzekvenciáit közölje velünk? Az a fajta képzőművészet, amely világszerte, s így nálunk is a legnagyobb mértékű publicitást kapja, nem terheli meg önmagát efféle problémákkal. Nem veszi észbe kocsonyás állapotát, a minden régi tagadásának eufóriájában él. Ezek a képzőművészek a képzőművészeti önfejlődést vallják, egymás ötleteit, javaslatait játsszák tovább, összekeverve az anyagalakítási és a magatartási formákat. Vajon ez a szemléleti és alkotói mutálás egyaránt nem egyféle, egy új, igaz és jogos mérték keresése? Ezt a mértéket ezek az alkotók a társadalom illúziójától függetlenül, önmagukba vélik megtalálni. A szemlélő pártosságától függ, hogy jogosnak, illetékesnek érzi-e vagy sem a képzőművészet társadalmi aktivitását. Mint már elmondottuk, Szalay Ferenc Cantata profanája nem tisztán alanyi alkotás, invenciójában sem az. Alkotásra serkentő indulatát Gy. Szabó István bácsi helyzete keltette. Aztán a bartóki Cantata, majd korunk társadalmi helyzete inspirálta. S a kép formai megvalósítása sem egyéni lelemény. Hisz a legtisztább művészettörténeti reminiszcenciákat hívta segítségül.

Úgy tetszik, Szalay Ferenc nem úgy érzi az „itt és most" magatartást, ahogy az manapság tudatossá válik: „csak egyszer élünk", tettre és örömre csak itt és most van időnk. Képe egyféle folytonosságérzetről tanúskodik. Érzi az emberi generáció-váltás folytonosságát, s ebben a folytonosságban találja meg itt és most feladatait. S amire a leginkább követendő példát mutatja, ő nemcsak előre, vissza is érez. Ezt a példát célozza hirdetni a vásárhelyi művészet egésze, ki-ki alkotó képessége szerint.

Szemléljük Szalay Ferenc itt látható festményét, gondolkozzunk el üzenetén. Azt mondja erről a művéről: „nem érzem befejezettnek".

Munkácsy-díjas festőművész

1021

Németh József világa

Németh József a mai vásárhelyi festészet kiemelkedő, meghatározó egyénisége, egyben egész mai festészetünk kiforrott, megtalált egyéni útján következetes hűséggel haladó alkotója. Mint a vásárhelyi festőiskola középgenerációjának, derékhadának számos művésze (Szalay Ferenc, Kajári Gyula, Fekete János) nem helyben, sőt nem is az Alföldön született, hanem a Dunántúlról indult, Somogy megyéből került az 50-es évek kiterjedt, és jószemű tehetség felfedező mozgalmának útján a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Szőnyi István iránymutatásával végezte tanulmányait. Szőnyi hatása nemcsak a mesterség elsajátítható ismereteinek átadásában, hanem emberségének, jellemének kivételességében is érvényesült. A szakmai tisztesség, az elmélyülés, a könnyű siker csábításával szembeni ellenállás Németh egész eddigi életútjában, Szőnyitől átsugárzóan, meghatározó jelentőségű.

Először a Képzőművészeti Főiskola Nyári Művésztelepének tagjaként került Hódmezővásárhelyre. Azután a város művészeti hagyománya, jó szóban nem szűkölködő emberi légköre és az itt kínálkozó alkotói feladat állandó jelleggel kötötte ide.

Főiskola utáni induló éveinek munkáin még érezhető mestere hatása: színskálája, halvány, visszafogott és tartalmilag még fellelhető a leíró jelleg is. Az 50-es évek végén találja meg a tömörítésnek, összefoglalásnak, a rá jellemző mély színeknek és sajátos dekorativitásnak azt az individuális formáját, mely biztosítja rangos helyét a mai festészetünkben. Lényeglátó egyszerű, summázott formákkal, a sík felületek megmunkáltságával szól hozzánk. Már korai korszakának egyik kiemelkedő művében a „Takarmányos szekér"-ben látványon túli világképpé áll össze mondanivalója. Nemcsak szekérről és emberről, nem is csak állatról és tájról, hanem együtt életről, sorsról vall e művében is. Munkásságának értékelésénél nagyon gyakran találkozunk, — teljesen indokoltan — az emberközpontúság fogalmával. Ez nemcsak abban igazolódik, hogy az ember szinte minden művén jelen van, hanem abban is, ahogyan az embert tisztelettel, együttérző szeretettel övezi. Munkássága, festői világa, az ember-természet, ember-eszköz, ember-állat koordinátarendszerbe jórészt elhelyezhető. Általában nem mond le arról, hogy ne csak az arc, hanem az egész emberi alak, alkat, az egész test által szóljon megjelenítettjeiről. A kép középpontjába helyezett és a felület jórészét kitöltő parasztemberei, pásztorai méltóságteljesek, sőt nyugodtan mondhatjuk, hogy fenségesek. Tartásuk és egész lényük etikai értékek hordozója. Ezek a parasztemberek már nem a megalázott, megnyomorított jobbágyok és lázadó agrárproletárok, hanem helyhez kötődő, de egyben egyetemessé vált nagy E-vel írt Emberek. Emberábrázolásának gazdagságát a Hódmezővásárhelyi Tanácsháza házasságkötőterme részére készített 12 képe is tükrözi. Az egységesen megszabott hosszúkás méret ellenére elkerülte a sémát, és az önismétlést. Líra és komolyság, érzelmek és szigorú rend érvényesülnek alakjaiban.

Sajnálatos, hogy Németh József közösségi művészete és mondanivalója csak ritkán kapott megfelelő teret. Ezek egyike a Kiskunhalasi Pártház részére készített Évszakok c. gobelinje, mely egész addigi munkásságának összefoglalása. A különböző emberi tevékenységek teljes tartalmi — formai egységet alkotnak. Jól használta ki ezen a falikárpiton a textil és szövés kínálta lehetőségeket, bújkáló, apró kék reflexek finomítják, gazdagítják ismert komoly színvilágát. Szívesen mutatja meg az embert munkaeszközével, ember és világ kapcsolatának jelképi szintjére emelten. A gereblye hegyes fokai még támadó éllel feszülnek a megnemértő környezettel szemben egyik korai művén. Tíz évvel későbbi festményén ugyanez az eszköz már védi, óvja a boglya tövében húzódó, alvó mezei munkást. Az ember és állat közötti kapcsolat szintén foglalkoztatják Németh Józsefet. Ez az együttélés és kapcsolat nála mindig „baráti", „küzdőtársi". E munkáinak rusztikus egyszerűsége, tisztasága a barlangfestmények erejét és ősi misztikumát idézik.

Vasvillát, kaszát maga előtt tartó, arra támaszkodó emberalakjai festői eszközökkel szólnak arról, hogy az élet munka és harc. Karakter érzékenységét az erőteljes kontúr összefoglalásra épített Mári portréban és néhány szuggesztív önarcképében látjuk. Egységes életművén belül motívum- és gondolatgazdakodást jelentett indiai útja, érvényes az emberi elmélyülésére és dekorációs eszköztárának bővülésére egyaránt. Az általa szívesen használt olajtempera mellett kisebb mértékű munkáit pasztellel oldotta meg. A Tiszai ártér új szépségeivel, — köztük a kora tavaszi fűzfák vörösbarna foltjával, a lemenő nap izzó korongjának erejével, a fűzek mozgalmas architektúrájával — ismerkedhetünk meg e művei által. Munkásságának sokrétűségét, széles ívét mutatja, hogy szívesen fordult a kortársi festészetünk által eléggé meilőzött női akt felé is. E rajzaiban az egészséges erotikát, a fiatal test feszülő érzékiségét hangsúlyozta. Akt testményein viszont inkább az életet továbbvivő, széles, telt, anyás formák képezik mondanivalója lényegét.

Művészi munkásságának elismerését a helyi kitüntetéseken, munkajutalmakon túl 3 Munkácsy-díj is bizonyítja. Németh József ez évben zárja életútjának negyedik évtizedét és alkotó ereje teljében, pályaíve új, emelkedő szakaszába vetett bizalommal várjuk jövő évtizedeinek alkotásait.

Dömötör János

Németh József: Asszonyok.

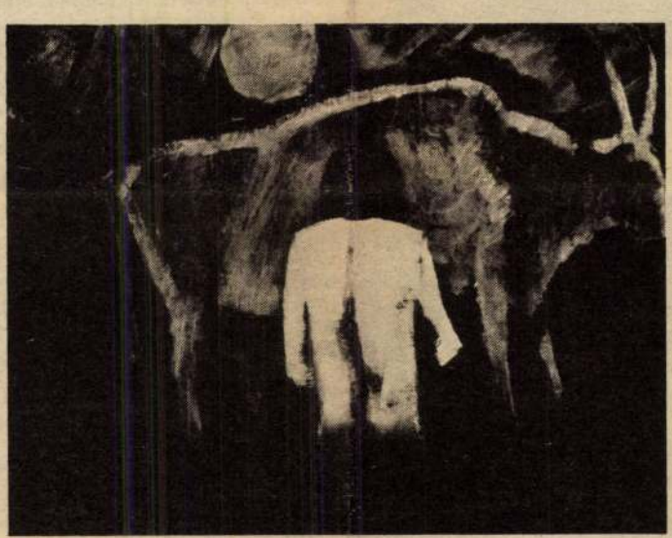

Németh József: Naplemente.

1978 AUG 13
VAS NÉPE
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 337-748, 340-726

A Sigrayak egykori fészke. Ma öregek otthona.

Takaros házak

AZ ŐRSÉG KAPUJA:

IVÁNC

Csákánydoroszlót déli irányban elhagyva a Rába árterülete után sok vonatkozásban teljesen új kép tárul a szemlélődő elé: több itt a domb és az erdő, vadregényesebb a táj, kevesebb a szántóföld.

Itt, az Őrség kapujában elsőként egy őspark és annak fái közt az egykori Sigray-kastély (ma öregek otthona), majd egy kanyargós főutcájú falu fogadja az érkezőt.

Maga a falu, Iványc, a múlt és jelen együtt. Ha rendeltetése változott is, áll még az egykori grófi kastély. Ha lebontásra ítélten is, megvannak még az egykori cselédházak, s bár kiépült már az új szövetkezeti major a falu szélén, egyelőre használják még az egykori uradalmi major épületeit is.

Az itteni embereknek valaha a kevéske saját föld mellett a Sigray-birtok és a hozzá tartozó erdő nyújtott némi megélhetési lehetőséget. Az emberek éltek, ahogy tudtak, más lehetőségük nem volt.

— Most miből és hogyan élnek az itteniek — kérdem Homolka Ottóné pedagógustól, a község párttitkárától.

— A családok jövedelme most több forrásból tevődik össze — mondja. — Sokan dolgoznak az itteni termelőszövetkezetben, de nem kevés a kijárók száma sem. A legtöbben az utóbbiak közül Körmendre és Szombathelyre járnak dolgozni. Néhány embernek az erdőgazdaság ad megélhetést, ennél azonban lényegesen fontosabb jövedelmi forrás nagyon sok család számára a háztáji gazdaság.

Szivós Józsefné szövetkezeti felvásárló ez utóbbival kapcsolatban azt is elmondja: nagyon sok háztáji gazdaságban nyulakat tenyésztenek, ugyancsak sokan foglalkoznak csemeteneveléssel.

Az emberek életszínvonalára eléggé jellemző, hogy sok a szép szőnyeg a lakásokban. Igaz, ezt többnyire maguk készítik. Gellér Gyuláné, a nőbizottság elnöke és László Gézáné pedagógus honosította meg itt a kéziperzsa készítését.

Mit lehetne még egy ilyen rövidke írásban elmondani erről a faluról? Talán csak annyit: gróf Sigray egykori cselédei és utódaik szorgalmas és jó értelemben élelmes emberek, jól élnek a megváltozott helyzet adta lehetőségekkel. Ami meg is látszik portáikon.

Lőrincz Károly

Fotó: **Horváth Pál**

Homolka Ottóné, a falu párttitkára.

Gerencsér István nyúltenyésztő. Havonta ezer forint a jövedelme a tapsifülesekből.

Kirándulók az ivánci erdőben, a Lugosi réten.

Szivós Józsefné házikertjében.

Németh József: Évszakok

B. Pálosi Judit

Az „Évszakok" című falikárpit az MSZMP Kiskunhalasi járási Bizottságának V. B. tanácsterme díszítésére készült. Tervezésével 1969-ben bízta meg a Képző- és Iparművészeti Lektorátus Németh József festőművészt. Szövése Szőke Erzsébet iparművész munkája. A falikárpit az 1971-es év végén készült el, 5-ös felvetéssel. Mérete: 2,14 × 4,64 m.

Németh József és Szőke Erzsébet a magas színvonalú munkáért 1972-ben kiemelt tiszteletdíjban részesült.

VOLT
EGY
ÖREG
APÓ
VOLT
NÉKI
VOLT
NÉKI
ÉS
AZ
Ő
SZARVUK

Németh József szimbolikus faliszőnyege

Németh József gobelinjéről, amely a kiskunhalasi MSZMP Székház tanácstermét díszíti, már többen is megírták, hogy az életmű alighanem legrangosabb műve, amely magába sűríti alkotójának fő törekvéseit és legjellegzetesebb festői erényeit. Kevesebb szó esett azonban arról, hogy ez a mű túlnő a művész életművének keretein és olyan tanulságokkal szolgál, amelyek nélkül nem alkothatunk pontos fogalmat Vásárhely művészetéről, a magyar képzőművészet egyik legsajátosabb szervezetéről.

Az *Évszakok* először is azt szimbolizálja, hogy az alföldi festészet a mai Magyarország művészeti életében elfoglalta azt a helyet, ami már régtől fogva megilleti. Nem kis szó, hogy Nagy István leghívebb tanítványa és plebejus szemléletének örököse végre lehetőséget kapott arra, hogy a kis méretű táblaképből kilépve olyan formában fogalmazza meg gondolatait, amely méltó az elődök küzdelmes életéhez, saját festészetének közösségi felelősségtudatához is.

A mű alkotóját a vásárhelyi iskola reprezentáns egyéniségei között szokás említeni. Tény és való: témáit a körötte zajló élet mindennapi eseményeiből meríti. Földművelő parasztok, dolgos parasztasszonyok, állataikat legeltető pásztorok jelennek meg ebben a munkájában is. Festészete azonban nem egy vonatkozásban szakítás a hagyományokkal – egy még régebbi hagyomány kedvéért. Az elmúlt években született műveiben sommázó formanyelvet alakított ki, amelynek két fő alkotóeleme a népballadák tragikus félhomálya és az ikonok mereven szigorú kompozíciója. A kétkezi munkásemberekből így lesznek az ő munkáiban a hétköznapok névtelen hősei. Természetes változás ez: következménye annak, hogy Vásárhely elszigeteltsége megszűnt és bekapcsolódott a művészet eleven vérkeringésébe. Mondhatni: most már nemcsak vet, de arat is.

NÉMETH JÓZSEF: Évszakok (gobelin)

azok, s mert Vészi azoknak szánja őket így *A hosszú előszoba* akaratlanul – vagy éppen nagyon is akarattal? – egy másik ilyen elesetteket gyűjtő helyre emlékezteti a nézőt, Gorkij művére az *Éjjeli menedékhely*re.

A hosszú előszoba vallomás a ma árnyékvilágáról. Arról az árnyékvilágról, amelyről nem szívesen beszélünk és amelyről mégis tudomást kell vennünk. A dráma, mint egy végzős osztály tablója, könyörtelenül sorakoztatja elénk a képeket. Könyörtelenül, de nem mérlegelés, megítélés nélkül: Vészi világosan és határozottan érzékelteti, hogy az árnyékvilág haszonélvezője özv. Stáhl Vilmosné – s ez ítéletnek, figyelmeztetésnek sem kevés.

Hasonló, az írói szó súlyosságát az alkotói elkötelezettség szigorával fontoló következetesség tükröződik az albérlők portréinak fölvázolásában. Vészi pontos és fontos különbségeket teremt amikor szereplői sorsában hangsúlyozottan különíti el az egyéni és a társadalmi felelősséget. Gold Lajos filozopterből fotóriporterré csúszott élete az önmagát roszszul építő ember talán még elkerülhető tragédiáját ígéri. A Bíró mániákussága, ahogy tisztázni próbálja magát önmaga előtt, reménytelenségében is mást mutat. Azt, hogy bár a társadalom egésze túljutott a személyi hatalom problémáján, a soha ki nem heverők ítélők és elítéltek közül egyaránt, itt vannak köztünk. Tóth Rózsi magányossága, társtalansága ismét újabb szín, mint ahogy más a nyomdász házaspár sorsa is; az emberibb élet alapvető feltételeit csak nagyon nehezen megteremteni tudó társadalom realitása.

A hosszú előszoba gondolati súlyossága – erről is szólnunk kell – főként a darab első részében egy túlzottan elnyújtott írói expozíció dramaturgiai döccenőivel társul. A rendkívül erős törekvés, hogy a teljesség szintjén vázolja ezt a világot, arra szorítja Vészit, hogy apró részekre bontsa a történést. Ez persze még nem jelent semmit. Lehet így is. A dramaturgiai és drámaépítkezési probléma ott keletkezik, hogy az első részben az epizódok nem szervesülnek egységbe, nem alakul ki meggyőzően az a drámai sodrás, amelybe a részletek beépülnek.

Kerényi Imre rendezése nem vállalkozik arra, hogy a rendezés eszközeivel sűrítse a drámát – talán azért, mert a rendezői beavatkozással nem akarja áthangolni a dráma írói hangsúlyait. Kerényi világos, tagolt produkcióban állítja színpadra a drámát – ezt a tiszta tagoltságot sugározza Köpeczi Bócz István színpadképe is –, és mértéktartó látványosság szervezésével emeli vallomások, a kibomló sorsok hatásosság-erejét.

A szereplők közül elsősorban Garas Dezsőt kell említenünk. Garas Gold Lajost játssza, mértéktartóan, hiteles drámaisággal és mély, emberi lírával. Fegyelmezett alakítás Garas Dezsőé; egyetlen hamis hang nélkül; egyetlen fölös mozdulat nélkül építi fel a figurát, nem vitathatatlan népszerűsége kijátszával – tehetné azt is –, hanem alakítása meggyőző erejével biztosítva a személyes sikert. Mellette Domján Edith, Simor Erzsi, Horesnyi László és Almási Éva nevét említjük: pontos alakításukkal hasznosan szolgálták az est sikerét.

Csak a hatodik emeletet kell lebontani, mondja rémülten özv. Stáhl Vilmosné *A hosszú előszoba* zárójelenetében. Azt hiszem, egyetérthetünk özv. Stáhl Vilmosnéval. Abból a nagy házból, amelyben lakunk, élünk, dolgozunk elég egy emeletnyit lebontani, hogy az egész ház lakhatóbb legyen. Azt az egyet viszont mindenképpen le kell bontani – és minél előbb.

SZILÁDI JÁNOS

Ízes gazdag termés egyik gyümölcse ez a szép gobelin, amelyben alkotójának szimbolikusan egyszerű és jelképes erejű figuráit a négy évszak története fűzi fel a kompozíció fonalára. Szigorú – centrális – szerkezetre épül; a függőleges tengelyt a középen ülő két asszony és a gereblyés férfi metszi ki. Jobbra és balra azonos értékű elemek szerepelnek, minden figurának megvan a maga ellenpontja a másik oldalon. Az azonosságok tükrében azonban még nyilvánvalóbbak a különbségek: itt egy sarlós férfi, ott egy bajuszos kanász, jobbra egy alvó lány, balra egy kis gida látható, s ez azért nagyon fontos, mert az alig észrevehető szabálytalanságok teszik életszerűvé a munkát.

Említettem már, hogy Németh József művészete az elmúlt években megújult. El kell mondanom ezért azt is, hogy a gobelin „félúton" született. Az emberi alakok biztonságos megfogalmazása ellenére ezért hat zsúfoltnak a kompozíció.

VADAS JÓZSEF

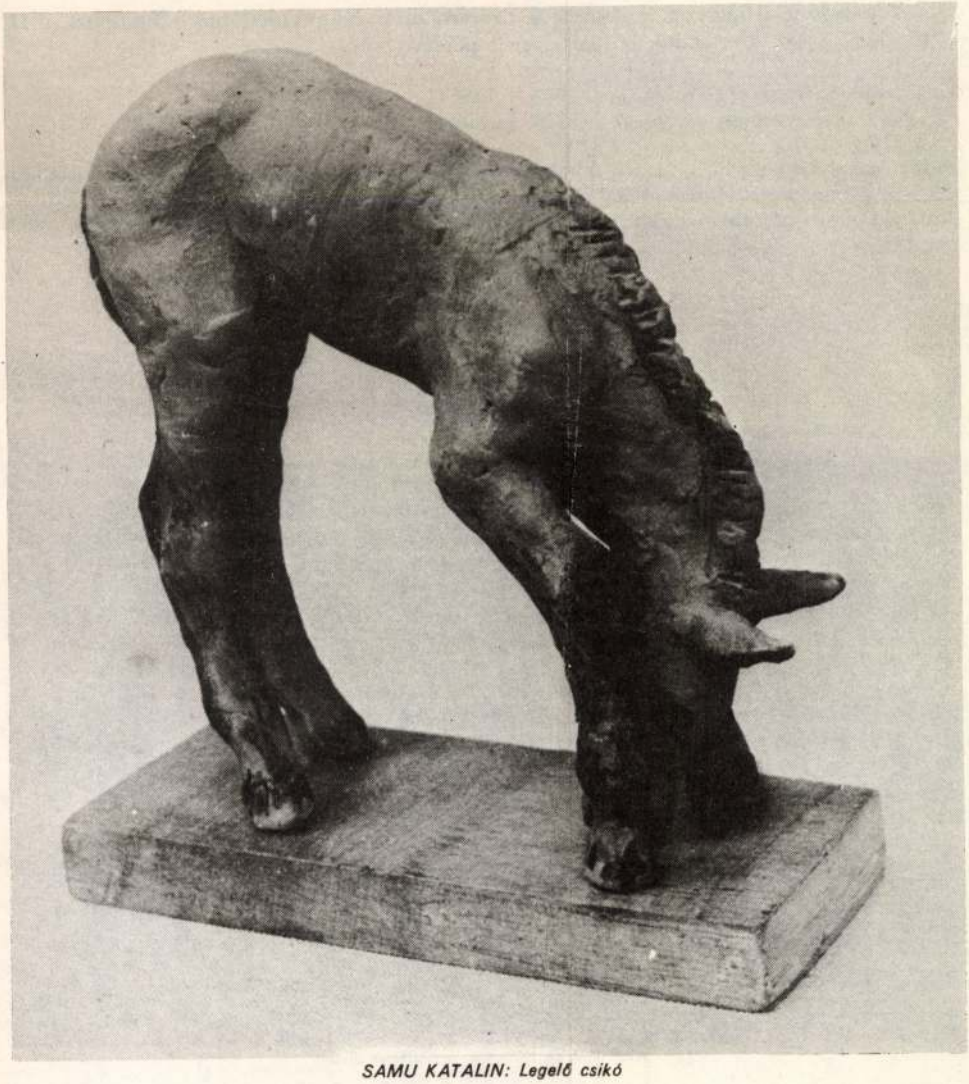

SAMU KATALIN: Legelő csikó

Pályázat

KORTÁRS
1972 AUG
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

A Szépirodalmi Könyvkiadó két regény
tíz ív (kb. 200 gépelt oldal) terjedelemb
szonöt ív (kb. 400–500 gépelt oldal) terj

Mindkét pályázat célja: egyéni so
miképp alakult a társadalom alapvető
módja a szocialista fejlődés utóbbi más

A pályázat jeligés. A kéziratok a
Lenin krt. 9–11.) küldendők be, két gé

Határidő: Kisregény pályázat – 1973
Nagyregény pályázat – 1974

A kisregény pályázat díjai: I. díj 30 000 Ft, II. díj 25 000 Ft, III. díj 15 000 Ft. *A nagyregény pályázat díjai:* I. díj 50 000 Ft, II. díj 30 000 Ft, III. díj 20 000 Ft. – *Eredményhirdetés:* a kisregény kategóriában 1974. január 1-én, a nagyregény kategóriában 1974. október 1-én.

KURUCZ D. ISTVÁN. Vasárhelyi utca

Németh József

Kaszások

Pap Gábor: A meg nem gondolt gondolat.
/Vizsgálódások az "alföldi festészet" és a népi-nemzeti hagyományok kérdéskörében.
Művészet, 1978.december/ 22.oldal.

Németh József

Takarmányos szekér

Pap Gábor: A meg nem gondolt gondolat.
Vizsgálódások az "Alföldi festészet" és a népi-nemzeti hagyományok kérdéskörében.
Művészet, 1978. december/ 22.oldal.

Németh József

Krumpliválogató nő.

Menyhárt László: Élőkép - előkép - pillanatkép.
Az alföldiek jussa.
Művészet, 1978. december / 10. oldal.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Németh József

1968. október 30. szerda

1024

Jubileumi őszi tárlat Hódmezővásárhelyen

Jóllehet, a legutóbbi évek kiállításai mind színesebb, változatosabb képet nyújtanak, ritkán láthatunk olyan egységesen magas művészi színvonalú együttest, mint az idei XV. *vásárhelyi őszi tárlaton*. A rendezés ezúttal nem egy-két terembe összpontosította a kiállítás erősségeit, hanem arányos elosztásban, minden helyiségbe juttatott néhány nagyon jó alkotást. Lehetővé tette ezt a kiállító művészek egymáshoz többé-kevésbé közel álló művészi alkata, az alföldi hagyományokkal való valamilyen szorosabb kapcsolata. Leginkább azonban a művészi szemlélet, a sokszor kegyetlen őszinteség, az egyszerű látványon túllépő mélyebb látásmód kapcsolta a múlt örökségét Vásárhely jelenéhez.

A „hazaiak" ismét bizonyították, hogy a „vásárhelyi festőket" joggal tekintik képzőművészetünk egyik legfontosabb társulásának. *Németh József* sajátosan dekoratív, lírai képei, *Szalay Ferenc* tiszta csengésű, a népköltészet őszinte, egyszerű igazságát idéző *Profán oltárai*, *Fejér Csaba* bemutatott négy munkája azt igazolják, hogy a hazai, szűkebben az alföldi sajátosságok hogyan válhatnak a művészet révén általános érvényűvé. Ezek a művek alighanem csak itt jöhettek létre, ez a környezet, ez a föld táplálja őket jelenével és múltjával. A látásmód, a művészi megjelenítés azonban nagyon is általános érvényű; e művészet a jelen emberének a hullámhosszán szólal meg. Nem véletlen, hogy Bartók és Kodály „művészi szintézisét" állítja szinte valamennyi méltatás és kritika párhuzamba a vásárhelyi művészek tevékenységével: ha a hasonlat nem is jelent azonos értékelést, nemzeti és egyetemes volt az, ami alkotó munkásságukból sugárzik.

Talán ezért került a legelső falra, mintegy mottóul *Szabó Iván* fába faragott *Bartók-sorozata*. A művész Bartók-műveket megjelenítő domborművei anyagukban is, formai, kompozíciós megoldásukban is érzékletesen ragadják meg a zeneművek lényegét.

A vásárhelyi művészcsoport és a meghívott művészek mellett figyelemre méltó a fiatalok jelentkezése. A *Képzőművészeti Főiskola* nyári művésztelepének tagjai, a még hallgatók és már végzettek kiállítási lehetősége gazdagon gyümölcsözik. Ez a tárlat példa arra, hogy lehet és kell is a fiatalokra számítani. Belőlük nőtt ki egykor az a mag is, amely megteremtette Vásárhely mai művészetének az arculatát.

Befejezésül említsük meg, hogy az idei Tornyai János-plakettet *Kovács Mária* festőművész kapta, valamint a magyar képzőművészet népszerűsítéséért a Szovjetunió művelődésügyi minisztere, *Jekatyerina Furceva* asszony. Három 5—5 ezer forintos művészeti díjat adtak ki Németh József festőművésznek, *Csohány Kálmán* grafikusművésznek, valamint megosztva *Meszlényi János* szobrászművésznek és Szalay Ferenc festőművésznek.

Egri Mária

Csehszlovákia 50 éve

Kiállítás a budapesti Csehszlovák Kultúrában

Fennállásának fél évszázados jubileumát ünnepli *a Csehszlovák Szocialista Köztársaság*. Az évforduló alkalmából kedd este *kiállítás* nyílt a *Csehszlovák Kultúra* Rózsa Ferenc utcai kultúrtermében. *Jozef Papulaj* igazgató üdvözlő szavai után *Alexander Horváth*, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság budapesti nagykövetségének kulturális attaséja mondott ünnepi beszédet, amelyben a köztársaság öt évtizedes történelméről adott áttekintést. Ezt tükrözi egyebként a tárlaton látható *dokumentumanyag*; fényképek illusztrálják a történelmi események sorsdöntő mozzanatait, az önálló köztársaság megalakulásától egészen napjainkig.

A megnyitó közönsége előtt ezt követően levetítették az *Európa szívében* című dokumentumfilmet.

Angol műszerbemutató a Technika Házában

Kedden a *Technika Házában* megnyitották az angol *Rank Organization* egyik részlege, a *Taylor—Hobson Division* műszerbemutatóját. Szervezésében magyar részről a *Gépipari Tudományos Egyesület*, valamint a *Mérés-technikai és Automatizálási Tudományos Egyesület* működött közre. A bemutató megnyitásán jelen volt *G. E. Millard*, Nagy-Britannia budapesti nagykövete is.

A bemutatón láthatók az angol cég legkorszerűbb műszerei, köztük olyan *felületi érdességmérők*, amelyek százezer milliméternyi eltéréseket is észlelnek, és a hibákat százezerszeres nagyításban rajzolják ki a diagramon. A bemutató péntek estig naponta 10 és 18 óra között tekinthető meg.

Divatos lesz az idei őszi-téli konfekcióválaszték

(Tudósítónktól.)

Jelentősen javult a konfekcióáruk minősége és választéka. Ezt bizonyította a *Női és Leánykaruha Nagykereskedelmi Vállalat*nál kedd délután a sajtó képviselőinek rögtönzött *divatbemutató* is, ahol az őszi-téli modelleket bemutatták be. A vállalat az idén sok hazai és külföldi (cseh, román, angol, francia) műszőrmét dolgozott fel, s így mintegy 50 ezer gyermek- és női műszőrme kabátot hoz forgalomba. Igen nagy sikere van máris a hazai *LATEX Vállalat* alapanyagából készült műtovaszőr kabátoknak is.

Németh József festő

A művész egyaránt műveli a táblaképfestészetet és a murális műfajokat. Piktúrájában közvetlenül, vagy áttételesen jelen van a munka és a munkát végző ember.

Csapó György: A munka és a munkás a képzőművészetben.
Magyar Hírek, 1976. ápr. 24.

Németh József

a hatvanas évek elején-közepén virágzott a vásárhelyi iskola, melyhez a művész is tartozott. – Az új Galéria „Realista törekvések mai művészetünkben" c. kiállításon szerepelnek művei.

Lőrincz Sándor: Képzőművészeti Krónika.
Jelenkor, 1976. 3. 253. old.

Németh József: Öregember fűrésszel (olajtempera)

EMZŐ KÁROLY
ALÁLKOZÁSAI"

őreugró, hegyes

ly negyvennyolc
rt ábrázolja. Az
nem könnyen
Hemző az ötve-
elte meg hiva-

Hemző Károly

n rendezték a
ahol harminc-
Második kiál-
eg a budapesti
rendező elvek
ató. A kiállítás

sban ezt vallja

ekkel, tárgyak-
y fontos talál-

Képes Sport című lapnál tíz esztendeig sportolókat fényképezett.

— *Kis túlzással azt is lehetne mondani, hogy „tizennégy évig guggoltam a gyep szélén".*

Aztán rájött valamire, arra, hogy nem a játék, hanem a játékos érdekli. Nem a sport, hanem az *ember*. Ha úgy tetszik, a sportoló, a küzdő, különböző sorshelyzetekbe kerülő, a nehezen kiismerhető, s egy-egy élethelyzetben olyan sokat elárulo ember.

S most már a sporttól függetlenül is kereste a találkozást az emberekkel és — az ifjúság álmai is visszatértek — az állatokkal. Főként a lovakkal.

Már kilencedik éve képszerkesztője a több nyelven megjelenő *Magyar Szemlé*nek, s jövőre jelenik meg az idegen nyelvű Corvina kiadónknál *Lódobogás* című kötete, benne száz lovas képével.

Amint írtam, mindig találkozóra ment, találkozóról jött. A találkozás — egy emberrel, egy tárggyal, egy témával, egy helyzettel — lett az életeleme.

Szép és különös, elgondolkoztató és érdekes fotókat készített. De még az sem

Németh József festő

Hat festő együttes kiállítása nyílt meg ma a Nemzeti Galériában, ami rakon bemük, az a realizmus. – Műveiben megtaláljuk az ikonfestészet gyökeveit. Parasztszentjei, legelő tehenek, mezei pillanatok, idillick. Képei az élet hétköznapi és ünnepi pillanatairól egyaránt szólnak.

TV-híradó

1976. I. 20. 19.30 /11/ V.

Németh József festőművésznek
a művésznek a Munkácsy Mihály-díj
I. fokozatából részesült

átadták az idei művészeti díjakat
Népszabadság, 1946. ápr. 3.

Németh József, festő

Németh Józsefről jogosan írják a művészettörténészek, hogy nagyvonalúan, szerkezetesen fejezi ki magát. Falra akasztott, bekeretezett képei is freskóstílusban készülnek, programot hirdetnek arra nézve, hogy a modern épületeket ilyen tömören előadott figurális kompozíciókkal lehet emberszabásúvá szelídíteni. Valamiféle alföldi trecsentó született meg hódmezővásárhelyi műtermében, a tömör jelképek festészete, az új honfoglalásra induló falusiak falképciklusa. Áhitatot nemcsak a misztikus hiedelmek dolgában tanúsíthat az ember, de az igazság felismeréséből táplálkozó meggyőződés érvényesítése során is.

Pogány Ö. Gábor: Hat festő csoportkiállítása (a Hatvani Galériában)
Hevesi Szemle, 1976. 1976. jún.

Németh József
1021 festőművész

Kelet felől

A vásárhelyi képzőművészek kiállítása

Az alföldi festészet két évvel ezelőtti kaposvári bemutatásának folytatása a vásárhelyi képzőművészek Somogyi Képtárban megnyílt kiállítása. A mai vásárhelyi iskola alapjait Tornyaiék, Rudnayék rakták le. Azok, akiket ma ehhez a közösséghez sorolhatunk, nem kívántak szakítani a nemzeti festészeti hagyományokkal, hanem azt a célt tűzték ki, hogy a múltat vállalják, mert eredményei alkalmasak a folytatásra.

Váci Mihály megfogalmazta ennek a Kelet felőli sugárzásnak a lényegét. A költői sorok kiegészíthetik friss képzőművészeti élményeinket is. Elég idéznünk *Kelet felől* című versének első szakaszát:

»Utam kétezer éve lett út:
— szolgák, rabszolgák, vad nomád pásztorok, keresztesek, hajdúk,
kurucok hólepte nyomán jövők, — honnan a pórhadaknak élén, — mindig Kelet felől! —
jött a Szabadság! s forradalmak rügye volt minden zárt ökör.«

A mai hódmezővásárhelyi képzőművészek úgy folytatják az alföldi mesterek munkásságát, hogy visszanyúlnak ehhez az eredetibb forráshoz, a néphez, a történelemhez, a tájhoz. De már megújítják a festészetet, tehát kiirtják az anakronizmust.

A vásárhelyi művésztelep két év híján negyedszázada működik, eredményei ennél is méltóbb rangot jelentenek a magyar képzőművészetben. Csupán egy adat a művésztelepről: húsz év alatt kétszázkilencvenegy művész fordult meg itt, közülük többen — húsz százalékuk — ma már választott szülőföldként tartják számon a várost, a »Paraszt Párizst«, ahogy Ady nevezte. A kaposszerdahelyi születésű *Németh József* is így tett, amikor bekopogtatott az egyik vásárhelyi műteremben, hogy végleg ott telepedjen le.

Csoóri Sándor — a festő 1967-es műcsarnokbeli kiállítása alkalmával — fogalmazta meg művészetéről: — Németh József az én szememben a megőrzés festője. Azok jelenlétét égeti belénk, akik szinte személytelenül, hivalkodás nélkül segítenek fönntartani ezt a mai világot is: kétkezi emberekét, magukat megtartókét.

Kurucz D. István Pásztorok című festménye a kiállításrendező szándékát teljesíti. A táj és az ember kapcsolatát egyszerűen fejezi ki. *Szalay Ferenc* tűztől, naptól pirosra cserzett arcú *Legénye* ugyanezt a mondanivalót premier planban mutatja.

Az életképek — *Szalay: Pulykavásár, Vonaton* — különböző események kapcsán jelenítik meg a mai alföldi embert. Nem idegen a lírai hangvétel sem, *Szalay Tükör* című képe a paraszti lakás szobabelsejét gazdag emberi érzésekkel tölti meg. Németh József különösen szép alkotását, a *Mezei Vénuszt* is költői képzelet teremtette. *Fejér Csaba* öregasszonyportréja az emberábrázolás közelségét nyújtja. *Fodor József* három képe közül az *Ősz* a legkiemelkedőbb, érdekessége, hogy a természettel szinte eggyé olvasztja az emberi hajlékot. *Csikós Miklós Holló László* nyomdokán erősen fel-

Németh József: Nő hárfával.

fokozott színvilággal jellemzi képi mondanivalóját, a *Tanya boglyákkal-t. Csikós András — Udvarban* — a realizmus új eszközeivel teremt hangulatos tájképet. Erősen hangsúlyozza a festészet új törekvéseit. *Kajári Gyula* merész szín- és formateremtő, művészete fokozza és maradandóvá teszi átélt élményeit. *(Kutasi Puszta, Két fa.)* A sematizmus veszélye a realista törekvéseket is fenyegeti, mint Kurucz D. István esetében, de fennáll ez minden más irányzatnál is.

Az elütő, a más hang éppúgy jellemzi a vásárhelyi iskolát, mint a közösen vállalt hagyománytisztelet. *Hézső Ferenc, Somos Miklós, Csikós András* munkássága rá a példa. Somos miszticizmusa nem hasonlítható Németh parasztmadonnáinak a világához. Hézső »új sorba« szedi a világot, elszakad a hagyományos ábrázolástól. *»Én személy szerint részt vállalok az építésnek és előrelépésnek nem könnyű feladatából. Feltételként szabom magamnak is és másoknak is, hogy korszerűen, XX. századi módon ismerjük meg, használjuk fel mindazt, amit a tudás fájáról számunkra is kínálnak«* — vallotta művészetéről. A »vásárhelyiségről« így nyilatkozott Somos Miklós: *»Ez a magatartás egy olyan emberközpontúságban jelentkezik, mely a naturálissal szemben a költőiség eszközeivel él, melyben táj, tárgyak és emberek egymást feltételezve s egymással kölcsönhatásban lélegzenek.«*

Németh József művészetének bemutatását a teljesség igényével láthattuk Kaposváron. Most kiállított képei előtt is azt érzékelhetjük, hogy a vásárhelyi csoport kiemelkedő tagja. A *Férfi balalajkával*, a *Tékozló fiú* ikonszerűen megjelenített képei az orosz művészet hatásáról tanúskodnak. S ha nem is ennyire nyilvánvalóan és egyértelműen fogalmaz mindig, akkor is érezzük: keleties áhítattal jellemzi az alföldi embereket.

Gácsy Mihály grafikái villoni nyelvöltögetéssel mondanak véleményt a technikát túlságosan előtérbe tolóknak, s ezzel épp a művészet kellő rangjára hívják föl a figyelmet. (Fizikai kísérlet.)

Nem olyan változatos a vásárhelyi szobrászat, mint a festészet. *Szabó Iványon* kívül *Gera Katalin* szerepel, s kevésbé hangsúlyos műveket láthatunk tőlük.

Horányi Barna

ótlás

ságról

bek 24:22-re nyert, de amikor sérült ellenfele részére segítséget nyújtott, ezt még semmi sem biztosította.

Nem tetszett a magyar Tímár viselkedése. »Megszólalásai« bizony méltatlanok voltak a nagy versenyhez. Tímár téved, ha azt hiszi: mivel a környezet nem tud magyarul, akkor »szabad a vásár«.

— *Mi a véleménye a magyar asztaliteniszezőkről?*

— A lapok már megírták, így én csak ismétlem, hogy Jónyer, Gergely, a jó Kisházi meg Magos nélkül nincs magyar asztalitenisz-csapat. A fiatalok közül csak Szabó meg Ivaskó igazolta a kapitányt. Frank Béla, aki az egyéni és csapatversenyeken nem juthatott szóhoz, alkalmi párjával egy fél bronzérmet szerzett. Örültünk neki, mert ez jelentette az egyetlen magyar sikert.

Sok még a tennivaló, ezt a következtetést vonhatja le Berczik Zoltán szövetségi kapitány és minden magyar szakvezető. Nem hagyhatók ugyan számításon kívül Jónyer meg a többiek, de a svédek példája is mutatja, hogy az olyan versenyző, mint Bengtsson meg Johansson, se mehet ma már biztosra. Bizony elúszott az északiak remélt férfi egyéni és csapatbajnoki aranyérme. Ez nagy tanulság. Gergelyre szükség van, hisz ő nem is öreg (most katona), de legalább olyan nagy szükség lenne a jelenleginél jobb utánpótlásra.

K. S.

Az 1978. évi világbajnokság színhelye Argentína

A Nemzetközi Labdarúgó Szövetség (FIFA) szervezési bizottsága Rio de Janeiro-i ülésszakán határozatként kijelentették: az 1978. évi labdarúgó világbajnokság színhelye Argentína lesz.

Hermann Neuberger, a bizottság nyugatnémet elnöke még hozzátette: »Argentínában az előkészületek rendben, terv szerint zajlanak, s többnapos utam során meggyőződhettem arról, hogy ez a délamerikai ország kitűnő világbajnokságot rendez majd«.

A szervező bizottság legközelebb július 12-én Montrealban ül össze.

lonvéd

HÍREK

ÁPRILIS

7

SZERDA

Herman

Milyen lesz az időjárás?

A várható időjárás ma estig: Nyugat felől megnövekvő felhőzet, főként nyugaton és északon elszórtan zápor, egy-két helyen zivatar.

Sokfelé megélénkülő, több helyen megerősödő déli, délnyugati szélre számíthatunk. A várható legmagasabb nappali hőmérséklet ma, szerdán, 20—25 fok között alakul.

— **Ünnepi társulati ülésen emlékeztek meg tegnap az** Állami Népi Együttes megalakításának 25. évfordulójáról. E negyed század alatt az együttes 35 országban háromezer előadást tartott, s ezt több mint négy és fél millióan tekintették meg.

— **Szerződést kötött** a keszthelyi tanács és az agráregyetem a környezetvédelmi feladatok összehangolására. Tevékenységük elsősorban a Balaton vízvédelméhez kapcsolódik.

— **Kaposvári együttes** szerepel ma délután a Petőfi Rádió 15 óra 33 perckor kezdődő adásában: a Fegyveres Erők Klubja pol-beategyüttesének műsorát hallhatjuk.

— **Nemzetiségi anyanyelvi vetélkedőt** tartanak Békéscsabán. Délszláv, német, szlovák és román nemzetiségi általános iskolák úttörői nyolc csoportban indultak a versenyen.

— **A Vize Professzor** szovjet tudományos kutatóhajó Leningrádból elindult Izland felé, hogy megkezdje a mintegy ezer szovjet tudós részvételével folyó »Polex Szever 76« légköri és tengervizsgálati programot.

Fűtőberendezések bemutatója

Európa 117 épületgépészeti berendezéseket gyártó vállalata állította ki fűtő- és melegvízszolgáltató fölszereléseit április 1—4. között Bécsben, a vásárvárosban. A kiállítást sok magyar szakember is megtekintette; az Építési és Városfejlesztési Minisztérium, illetve az Építőipari Tudományos Egyesület szervezésében 130-an utaztak a kiállításra.

— **Alkatrészeket** a különböző mezőgazdasági gépekhez

Elhunyt Lakatos Béla vezérőrnagy

53 éves korában, rövid szenvedés után váratlanul elhunyt LAKATOS BÉLA vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese, a Varsói Szerződés egyesített fegyveres erői törzsfőnökének magyar helyettese, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje. 1941 óta volt párttag, részese a munkásmozgalom küzdelmeinek, az újpesti partizánok fegyveres harcainak, negyed századon keresztül a néphadsereg építésének, fejlesztésének. Temetésére a néphadsereg halottjaként, katonai tiszteletadással kerül sor; erről később történik intézkedés.

Honvédelmi Minisztérium
Az MSZMP
Néphadseregi Bizottsága
Magyar Partizán Szövetség

— **Új rendezőpályaudvart** adtak át tegnap Sopronban. 88 millió forintba került. Egy korszerű vámraktár is tartozik hozzá.

— **Olajlent termesztenek** az idén takarmányborsó helyett a somogyvári Dózsa Tsz-ben. 121 hektáron vetik el.

— **Veszélyesen árad** a Vág, a Hernád és több szlovákiai folyó, a meleg hatására ugyanis olvad a hegyek hótakarója. Készültséget rendeltek el.

— **310 helyen vásárolhatnak takarmányt** Somogyban a kisüzemi állattartók. Ebből 33 elárusítóhely a Somogy megyei Gabonaforgalmi Vállalaté, hármat a tsz-ek, a többit pedig az áfész-ek tartják fenn.

szi, valami Csacsinszkyhoz megy nőül, vegye tudomásul: a szobor éreből van, különben szemére

Mégis könnyebb a vadkannal: az ő leszármazottai nem olvassák a mi vitáinkat.

Németh József

Németh József szénrajza

...tani a dologra. Csak éppen túlteljesíteni nem illik.)

Vannak aztán olyanok is, akik a lebeszélő példákra gondolnak. A túlságosan végiggondolt, aprólékosan kidolgozott csúcsteljesítményekből már annyi baj kerekedett. Hol élessége nem tetszett, hol azzal volt baj, hogy nem lehetett rajta

Persze, azért egyoldalú ez a karikatúra, mert felmentést ad a tehetségtelennek is („Hát látja, nem lehet! X Y is elvérzett már, hát akkor minek hajtsam magam?!") De azért is egyoldalú, mert a megtorpánokon, kényelmeseken, leintetteken túl ott vannak (néhányan) azok is, akik maximális teljesítményt nyújtottak — borzolták is

valak
tevő
Tal
jó né
találk
nék,
és kev
sebb
jutná
is.

Hányfélét láttam már, hányféle változatot!

Omló-bomló vakolatú sötét lyukakat, koszló, vedlő festékpikkelyes ajtókat, felmosóronggyal siralmasra koptatott küszöböket. De a vadonatúj betoncsárdák hátsóplaccát, gusztustalanságát is megcsodálhattam, a higiénikus igyekezetet, melyen átüt a mindennapi moslék- és mosogatószag.

A szemérmetes építészek gondosan elrejtik valamennyit az avatatlan pillantások elől, bűvész módjára dugdossák a megalázó munka műhelyeinek kapuit. Nehogy rontsák a környezeti összbenyomást, elcsúfítsák a jópofa neoncirádás becsalogató cégért, rongálják a renomét, csökkentsék a forgalmat, elvegyék a tisztelt vendég étvágyát.

Pedig micsoda intelmek rejlenek a konyhai szemét üzenetében, a félrecsapott fedelű tartályok hetykeségében! A lötyögő moslékosedények, kannák szúrós gázaiban!

A hátsóbejáraton hátsó-emberek járnak.

A konyhatündérek, akik elénk „varázsolják" a legkitűnőbb fogásokat. A mosogatómarcsák, akik eltüntetik az ünnepi ebédek szutykát, maradékát, a megfoghatatlan alumínium fazekakból kikaparják a finomságok maradék-mocskát, kozmált üledékét. A szakácsmárik, a főzőkanál-fánik! A levesek zsíros tükrében nézegetik magukat egész nap, pórusaik előnyöen kitágulnak és magukba szívják a legolcsóbb konyhaparfümöt. A zöldségesbélák és raktárosrobik, akik folyton kulcsokkal szaladgálnak, örökké telefonálgatnak, szállítókkal, nagykeresekkel veszekszenek, és nagy árkus papírokat, árjegyzékeket böngészve sem tudják olcsósítani a tökfőzeléket.

A szemeteskukák a hátsóbejáratok köszönőemberei: felnyílt tetővel vidámkodnak, mint simlédéres sapkás nagybácsik vagy hoppon maradt agglegények. Sárgarépa fonnyadt szára és megbarnult zöldségzöldje a hajuk, törött üvegcserép a szemük, és mindig elevenen csillog. Vagy talán testőr mindegyik: kidüllesztett mellel őrzik a senkinek sem hiányzó

lomot és kacatot, t
pet, darálót, a kon
ismerhetetlen rozsd
őrként — figyelik a
későn távoznak-e?
szanással köszönti,
más világ, nem ár

PÉNTEK IMRE:

KON
HÁTS

csusszanás: Ez itt a
rolgások birodalma
munkáé. Az előkés
a vízzel keveredő
tyúkbeleké, a szem
deszka fölött senki

A konyhalépcs
felé visznek. Ha fö
lábakat, duzzadt bo
láttak pedikűrösl),
tokon nem könnyű
sóbejárat nem csak
konyhalépcsők idét
szűkössége artisták
pedig naponta több
rész kanyarodásai

Németh József, festőművész

Másodszor látható az országos tájkép-festészeti biennálé a Nemzeti Galériában, melyen szerepel a művész műve.

Az alföldi, vásárhelyi piktura képviselőinek képei mintegy a hétköznapok tükrében krónikaszerűen idézik az alföldi táj és a benne élők életét.

Tasnádi Attila: Magyar tájak.

Népszava, 1977. febr. 20.

1021. Németh József

Tisnatáj 1944. ápr.

NÉMETH JÓZSEF: ÁLLDOGÁLÓ LÁNYOK TEHÉNNEL

Németh József

„Havas táj" fenhmény. (repr.)

Tiszatáj, 1977. ápr.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Németh József
1021.

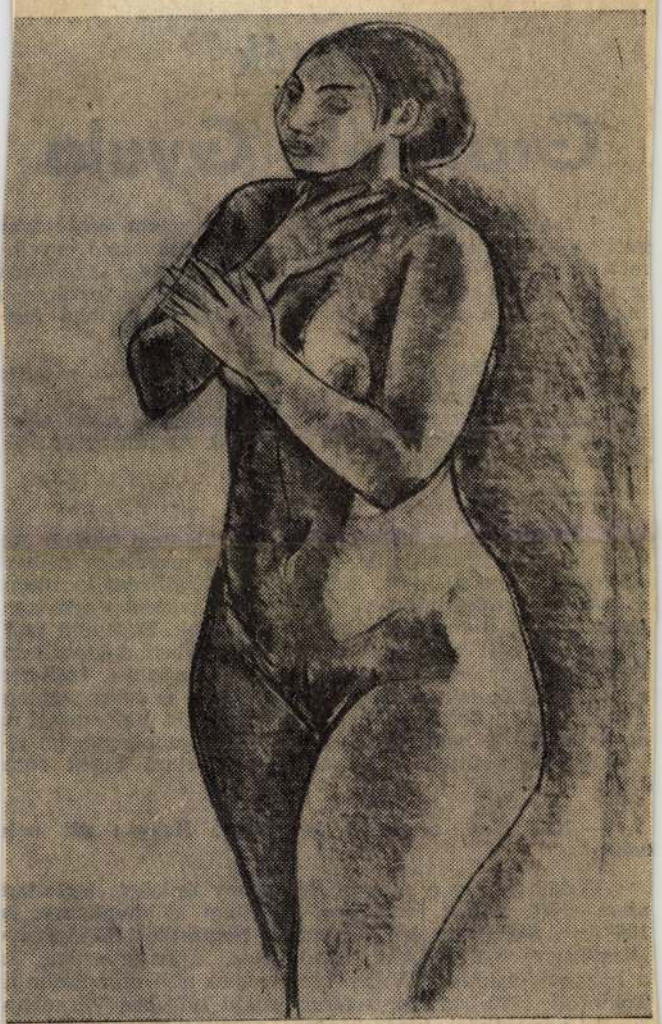

NÉMETH JÓZSEF: AKT

Grasselly Gyula

A szegedi József Attila Tudományegyetem ásványtani geokémiai és kőzettani tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Néhány hete a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjainak sorába választotta. Vajon min alapszik ez a megbecsülés, a tudományos munka ilyen nagyfokú elismerése?

— Nagy öröm számomra ez a megbecsülés — mondja beszélgetésünk kezdetén a jeles szegedi tudós. — Úgy érzem, egész eddigi munkásságomat ismerték el ezzel a kitüntetésszámba menő levelező tagsággal. Az immár 36 éves tudományos „munkaviszonyomat".

— *Hogyan kezdődött pályafutása?*

— Kezdetben a biológia iránt érdeklődtem inkább. Ez azonban megváltoztatta dr. Koch Sándor professzor mellett eltöltött gyakorlati időm. Másodéves hallgatóként kerültem mellé, és a geokémiával való közvetlen kapcsolat arra sarkallt, hogy e tudományág művelője legyek. Egyetemi szigorlataimat 1941-ben kezdtem, majd 1947-ben doktoráltam, 1952-ben megszereztem a kandidátusi minősítést, 1959-ben a tudományok doktora címet. Ugyanebben az évben kaptam meg a Munka Érdemrend ezüst fokozatát is. Valós tehát az az önértékelés, hogy eddigi tudományos munkásságom elismeréséül kerültem az akadémiai levelező tagok sorába közé.

— *Közismert szervezői képessége. Hogyan élt vele eddig?*

— Mindenkor a magyar tudomány érdekeit tartottam szem előtt. Ennek érdekében fejtettem ki munkámat is 1967-ben Skóciában létrehoztam a Nemzetközi Mangánéri Bizottságot, helyesebben fogalmazva, újjászerveztem. Ez a bizottság azután 1970-ben megtartotta első szimpozionját Tokióban, 1972-ben Montrealban, majd 1974-ben Várnában. A II. nemzetközi tanácskozásra augusztusban kerül sor Sydneyben, Ausztráliában. Túlzás az én szervezői munkám-

Németh József

a Munkácsy Mihály dij I fokozatát kapta

Magyar Hirlap 1976/8o/4

Németh József

Dezső Ferenc Várandós című olajfestménye méreteiben is majdnem megegyezik *Németh József Várandós asszony* című olajtemperájával, de előbbi tartásos tömörséggel állítja elénk figuráját, utóbbi pedig látványos lendülettel.

Magyar Hirlap 1976/17/4

Wagner: Realista törekvések tegnapi és mai müv-ben

Németh József

Öregembere szerepelt a Hatok kiállitásán,

Magyar Hirlap 1976/17/4

Németh József

a Hatvani Galériában Magyar Tájak cimmel nyilt kiállitás után most a Hatok tárlatát rendezik meg a MNG -val együttmüködve. A tárlaton szerepelnek: Dezső József, Fejér Csaba, Németh József, Patay László, Szalay Ferenc, Szurcsik János.

Magyar Hirlap 1976/17/4

Wagner: Realista törekvések tegnapi és mai müv-ben

Németh József

mint *Németh József Mezei Venusza* szénarakás árnyékában hűsölő paradicsomi meztelenségével, madarak, virágok széphistóriás varázsú környezetében

Magyar Hirlap 1976/17/4

Németh József

szerepel az MNG és a Hatvani Müvelődési Központ Galériája által rendezett "Hat festő csoportkiállitása -realista törekvések mai müvészetünkben" c.kiállitáson Hatvanban.

Katalógus a könyvtárban.

Katalógus.Hatvan-1975,Bp.-1976.

Németh József
Festőművész

Tanulmányait Papp Gyula növendékelént kezdte. Első munkái jobbára mestere Könyi István Latását mutatják. Jár munkái a tradiciók tiszteletét őrzik mégis előre mutatnak, sajátos technikája a képfelület léteges fejlesztése, mellyel festmenyeinek belső tüzet ad. Későbi műveiben a képtér dekorativ alakítását valósítja meg

Mai Magyar Művészet

Németh József

Németh József „Triptichon"-ja
elészíti Szemma, Községi Tanács
Harássághető termét.

-----: Köztéri munkák.

Művészet, 1976. julius - 45. oldal.

Veréth József

„Triptichon"

— : Kortárs munkák

Művészet, 1976. július – 45. oldal.

Németh József

A budai várban a Nemzeti Galéria rendezett kiállitást, "Képek és szobrok három évtized művészetéből" cimmel.
Vadas József: "Képek a várfalon" c. kritikájában felsorolja az itt következő művészneveket:
Anna Margit, Baranyó Sándor, Balogh András, Balogh Ervin, Barcsay Jenő, Barta Lajos, Bartha László, Bartl József, Bálint Endre, Benedek György, Benedek Jenő, Berényi Ferenc, Berki Viola, Bernáth Aurél, Bér Rudolf, Bokros Birman Dezső, Borsos Miklós, Breznay József, Csáky-Maronyák József, szerepelnek a tárlaton. A nevek további felsorolása a 2.-es cédulán következik.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27. XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Németh József

Csernus Tibor, Csikszentmihályi Róbert, Deim Pál, Domanovszky Endre, Ék Sándor, Farkas Aladár, Fejér Csaba, Ferenczy Béni, Fónyi Géza, Fóth Ernő, Frank Frigyes, Gadányi Jenő, Göllner Miklós, Gyarmathy Tihamér, Hajnal János, Hincz Gyula, Holló László, Iván Szilárd, Kerényi Jenő, Keserü Ilona, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Kóka Ferenc, Kokas Ignác, Kondor Béla, Korniss Dezső, Kucs Béla, Lakner László, Makrisz Agamemnon, Marton László, Martyn Ferenc, Medgyessy Ferenc, Melocco Miklós.
Folytatás a 3.-as cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

3./

Németh József

Miháltz Pál, Németh József, Orosz János, Papp Gyula, Pirk János, Pór Bertalan, Ridovics László, Sarkantyu Simon, Schéner Mihály, Scholz Erik, Sikuta Gusztáv, Somogyi Árpád, Somogyi János, Somogyi József, Sváby Lajos, Szabó Vladimir, Szalay Ferenc, Szentiványi Lajos, Szentgyörgyi Kornél, Szőnyi István, Szkok Iván, Tar István, Tóth Béla, Vigh Tamás, Záborszky Viola. Valamennyi művész az 1.-es cédulán feltüntetett című tárlaton szerepel.

A kiállitást ismertető részletes kritika, Vadas József: "Képek a várfalon" címmel Bernáth Aurél nevénél található.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27. XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Németh József

A Munkácsy Mihály-dij I. fokozatával tüntették ki a következő művészeket:
Fóth Ernő festőművész,
Németh József festőművész és
ifj. Szabó István szobrászművész, közli a lap az 1976. év kitüntettjeinek sorában.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 3.
XX. évf. 14. sz. 8. lap.

Németh József

A „Művészet" c. folyóirat 1975-ben a művész egy-egy alkotását részletesen elemezte.

Horányi Barna: A Művészet folyóirat kiállítása Siófokon.

Somogyi Néplap, 1976. júl. 11.

Németh József

Németh József festőművész kiállítása Kiskunfélegyházán a Kiskun Múzeumban június 19-én nyílt meg.

------:Kiállitási naptár.

Művészet, 1977. junius - 48.oldal.

Németh József

„Öregember"
(regens)

Szakó Iván: Négy eötvedem Vásárhelyen.
Tükör, 1977. március 6–22. lap.

Németh József, festőművész

Az 1960-as évek fordulójára datálható, a fiatal vásárhelyi festőnemzedék indulása. Szalay Ferenc, Németh József és a többiek fanyar realista hangjukkal igen jelentőset fordítottak piktúránk menetén. Kohán mint mesterük és társuk, maga is szinte átalakult ebben az időben.

Bán András: Kohán György emlékkiállításáról.
Közalkalmazott, 1977. febr. 8.

1021

Németh József festőművész

1974.IV.2o.Televizió 16.lo Gné
Képes krónika

Tarisznyás Györgyi könyvszemléjét ezuttál a Korvina és a Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalata köteteiből válogatta össze.

- Az Akadémiai Kiadónál jelent meg Rózsa György: Magyar történet ábrázolás a XVII.században cimü könyve, amely három fontos emléket tartalmaz. Elsőként egy igen érdekes müvet a Nádasdy-féle mauzoleumot, amely Nádasdy Ferenc országbiró rendelésére készült Nürnbergben 1664-ben. A mü a hun és mag yar vezérek, valamint a magyarkirályok képmását tartalmazza IV.Ferdinándig. A 6o rézmetszeten ábrázolt királyok meghatározását a képek alatt lévő feliratok és a háttérben látható jelenetek teszik lehetővé. IV.Béla mögött például égő város, foglyokat és zsákmányolt állatokat terelő tatárokat láthatunk. Művészettörténeti szempontból igen fontos tanulmány, 226 kép teszi teljessé.

- Az egyetemes müvészet megismerését szolgálja a Korvina Művészet kis könyvtára sorozata. A legutóbbi három kötet Moneé, Morandi és Vrubel munkásságát ismerteti. Moneé az impresszionista mozgalom uttörője. Éppen loo évvel ezelőtt jelentkezett ez a müvész csoport Párizsban egy tárlaton és csufosan meg is bukott. A mozgalom névadója Moneé Impresszió, felkelő nap cimü képe lett. A Bárkák a Budapesti Szépmüvészeti Muzeum kincse. J.Morandi az olasz avangard első nemzedékéhez tartozik. Érdekesen formált csendéleteiben a figurális és a nonfiguratiy festészet közötti ellemtmondást igyekezett feloldani. M.Vrubel az orosz szecessió képviselője. Érzékeny finom müvészete különös világot idéz fel, hires sorozatának vezértémája Lermontov Démona, egyben életének és törekvéseinek tükre. A

- A Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalat feladatai közé tartozik a mai magyar müvészet ismertetése. A sorozat legujabb legujabb kötete Németh József müvészetével foglalkozik. A hódmezővásárhelyi mester festészete a magyar képzőművészet hagyományőrző ágához kapcsolódik. Fontos alakitója a vásárhelyi környezet, ennek motivumait gyakran használja fel képeiben. Erőteljes, szükszavu, nagy mügonddal festett képei igen dekorativok. Az évente megrendezett Szép könyvverseny egyik nagy dijával az idén a Korvina Kiadó Gruzia és Üzbegisztán kötetét jutalmazták. Az albumok a Szovjetunió müemlékeit bemutató sorozat tagjai. Giv Károly művészi felvételei és Cs.Tompos Erzsébet, illetve Gombos Károly tanulmánya felidézi ezt a két távoli országot. A nagymultu Gruzia épületeit, és az iparmüvészet kiemelkedő alkotásait., Középázsia rendkivül értékes müvészetét mutatják be.

Németh József

A varáshelyi ózi tarlat okt. 1. ín
nyílik, melyen műnei szerepelnek.

Táttuk hallottuk a kiállítótermekben.

1972. okt. 7. 17.44 Petőfi /11/ V.

Németh József

a hunszéves vásárhelyi művésztelepen él és alkot a művész.

Hajdúbik avi Napló, 1973. jún. 20.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1976 JUN —

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Németh József festő műtermében

1021

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI művésztelepen készített képriportot Molnár Edit, Németh József festőművész műtermében Szabó Ivánnal beszélget (MTI)

Kivel nem fordult
ogy ügyes-bajos
irtelenjében nem tudta, hic
yik hatósághoz, szervhez és
ogyan forduljon. Az első pró-
álkozások általában kudarc-
al végződnek, de a második,
armadik félfogadáson azért
ltalában eléri az ember a
negfelelő ügyintézőt. Mennyi-
el egyszerűbb lenne — lett
olna — a helyzet, ha ilyen-
kor a botcsinálta, kényszerű-
ég teremtette hivatalról hiva-
alra járónak idejekorán meg-
nondaná valaki, hogy mit kell
ennie... És ez az óhaj ma
nár egyre több helyen való-
ággá válik.

Az új jogintézmény *a szak-
zervezeti jogsegélyszolgálat* —
gyökereit az MSZMP KB 1974.
nárciusi ülésén kell keresnünk,
amikor a testület a munkás-
osztály helyzetéről hozott ha-
ározatok végrehajtásával fog-
alkozott. Ekkor született ha-
ározat arról is, hogy meg kell
eremteni, ki kell szélesíteni a

latokon kívül minden olyan vállalatnál, intézménynél, *ahol a feltételek adottak*, és az érintett ágazati miniszter, illetve a szakszervezet elnöksége ezt egyetértésben engedélyezi, megszervezzék a jogsegélyszolgálatot. Ez a kiterjesztés azt jelenti, hogy a következő hónapokban *több mint 750 vállalatnál, illetve intézménynél* sor kerül a jogsegélyszolgálat megindítására. Ez a szám a vállalatok mintegy 45 százalékát jelenti, továbbtekintve a dolgozók 75 százalékát „takarja". A hivatkozott minisztertanácsi határozathoz a *SZOT elnöksége* kiadta az *1/1976. (III. 27.) SZOT* számú irányelvét. Ez megjelent a *Magyar Közlöny 23.* számában.

A jogsegélyszolgálat létrehozá
célját mind az egyén,
társadalom oldaláról
líthetjük. Célja egy-
*olgozók jogi védelme,
anácsadás, a segítség-
a jogi képviselet*, más-
dig — és ez sem elha-

Németh József, Festőművész

Egy éve mintha megújhodott volna a kiállítások rendezésének koncepciója Szentesen. Olyan emlékezetes kiállítások lettek az eredményei, mint a Mednyánszky, a Derkovits, a Gy. Szabó Béla, a Székely László, és a Németh József kiállítások!

Szabó Endre: Kiállítási napló.
Csongrád Megyei Hírlap, 1977. márc. 27.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

TÁRSADALMI SZEMLE

1973 MÁR

Németh József

1021

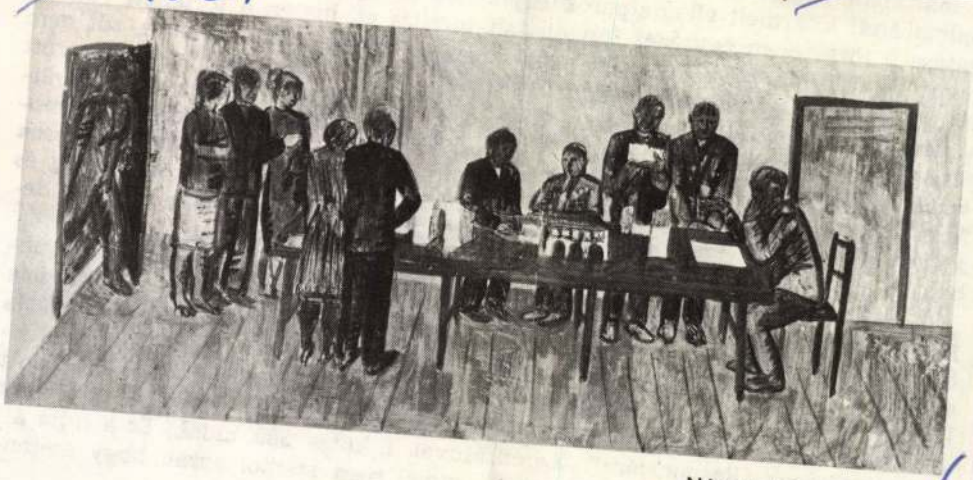

Németh József festménye

a másikban pedig vereségek, megalkuvások
nelem által kitermelt ellentétpárok egyikének
gatása a történelem egységes folyamatait tor
nem úgy állította fel a képletet, hogy *vagy* S
is úgy, hogy *vagy* Kossuth, *vagy* Deák; a m
szakaszát *mindannyian*, illetve az általuk kép
tesen határozták meg; mint ahogy 1919 is a gy
vedő Tanácsköztársaság éve, s a magyar tör
formálta az 1848-as forradalom és a dualista
a Horthy-rezsim. Kiragadott példákkal tehát
het.

A történeti elemzés azonban számos további buktatót is rejt, hiszen a szubjektív félreértelmezéseknél végső eredményében nem jobb az az „objektivista történetiség" sem, amely a megtörtént folyamatokat mintegy „igazolva" látja a bekövetkezés ténye által. Lenin egyik legkorábbi munkájában gúnyosan állapította meg az ilyen szemléletről: „. . . amennyiben a tények valamely adott sora szükségszerű, mindig abban a veszélyben forog, hogy lecsúszik a tények védelmezőjének álláspontjára". (Lenin Művei. I. kötet. 389. oldal.) Ez a fajta történetiség tehát apológiába megy át, mivel nem számol azzal, hogy eseten-

Németh József

a 19. vásárhelyi őszi tárlaton „Triptichon"-ja szerepel. (emlétve)

Nagy Zoltán: a 19. vásárhelyi őszi tárlatról. Képszabadság, 1972. okt. 27.

P. Németh József festő

Nyíregyházán megnyílt a vasutas képzőművészeti kiállítás, melyen szereplőnek művei, melyeket vegyes technikával oldott meg.

dr. Tóth Ervin: Vasutas képzőművészeti kiállítás Nyíregyházán.
Magyar Vasutas, 1944. június. 14.

Németh József

Részt vett a 21. vásárhelyi
őszi tárlatom.
Illyés Mária kritikája

Kritika 74/12 . 22.o.

Németh József

Neve ceulítve.

Gábor Eszter: Stolay Ferenc kiállítása.

Kritika 74/7 28.o.

Németh József

Krek, repr.

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Németh József

Tizenkét lidnap, temp. 130×50 cm
I — XII.

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Németh József

Évszakok — XVIII. gobelin 210×466 cm

Vásárhelyi Találat
Retrospektív kiállítás, 1964-78.

Németh József

Öregember fűvéssel, XVII., rep.

Vásárhelyi Tárlat 1964—
Retrospektív kiállítás, 1979.

Németh József

Vásárhelyi Madonna — XIII. oltenyg. 130×85cm
Pásztor — XIII. —"— 160×90

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964–73.

Németh József

Fiú gereblyével – XIV. oltemp. 159×119 cm
Subás Madonna – XVII. –"– 130×110 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív Kiállítás 1964–73.

Németh József

Öregember fűrésszel – XVII. olt. 130×100 cm
Tarló – XVIII. 125×135 cm

Vásárhely Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964–73.

Németh József

Triptichon — XIX.

„Termékenység, Magvető, Kenyér" oltemp.

160×225 cm

Vásárhelyi Tárlat

Retrospektív kiállítás 1964–73.

Németh József

Alvó fiú — XX. olkemp. 120×130 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964–73.

Németh József festőművész

Aczél György a Központi Bizottság titkára vásárhelyi látogatása során a Tornyai János Múzeumban találkozott a művésszel.

Csongrád m. Hírlap, 1973. máj. 4.

Németh József

A IX. Délalfi Tárlaton szerepelt „Pihenő munkás" c. műve. (említve.)

Szabó Endre: Kiállítási krónika

Csongrád m. Hírlap, 1943. máj. 11.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 ÁPR 21
KÉPES ÚJSÁG
Budapest
Németh József
1021

NEMETH JÓZSEF: ASSZONY PULYKÁVAL (olajtempera)

HÚSVÉT GALGA-MÁCSÁN

Tojásfestés galgamácsai mintákkal

Vonulnak a mácsai utcán a maskarások

Tojást kap a locsoló fiú

Nem vagyunk varázslók, bármennyire is szeretnénk friss, tegnap történt eseményeket az olvasó asztalára tenni, ezúttal be kell vallanunk: az itt látható képeket pontosan egy esztendővel ezelőtt készítettük, húsvét másodnapján, Galgamácsán.

De ezúttal a késedelem talán bocsánatos bűn. Bocsánatos, hiszen az esemény, amit filmre vettünk, szintén nem tegnapi ízű, eredetű dolog, még csak nem is tegnapelőtti, a népéletnek abból az idejéből való, amire már csak a legidősebbek emlékezhetnek, amivel egyébként csak megsárgult lapú néprajzi leírásokban találkozhatunk.

Abból az időből, amikor a húsvét még nem volt kölni illatú, amikor még friss kútvízzel, a népköltészetből fogant rigmusokkal, népi játékokkal tették ünnepivé a napot, húsvét napját.

Varázslatot láttunk tehát Galgamácsán, varázslatot, amely visszaröpített az időben, talán száz évvel is, a varázsló pedig, aki megjelenítette előttünk a régmúlt idők ünnepét, Vankóné, Dudás Juli, a népművészet mestere volt.

Dudás Juli neve s a magyar népművészet már évtizedek óta szépen összecseng. Azóta, hogy Bartók, Kodály az ő éneklésében is hallgatta a Galga menti népdalokat, a néprajztudomány művelői az ő emlékeiből, gyűjtéseiből szereztek tudomást a nép-

élet sok
mányok
ményeir
s bájú
nedni a
mas „er
határok
Svájctól
ken ker
haza ha
Az elm
tarcang
együttes
tott mű
ja, Brur
köszönö
amelyek
künk, s
a kritik
népművé
Olaszor

Ezen
tok nép
vés ven
zött örö
népi já
legalább
megörö
az, ami

A REKTOR

Kossuth-díjas hegedűr
rektora, s a hegedű tansz
nek felemeléséért vívott h
seinek folytatója Kovács
gondja — a jó muzsiku
megbecsültetésének, elism

Felismerte a fiatalon
szereplésének fontosságát,
és külföldi szereplésekhez
zése előtt.

— Pedagógusként a gy
tapasztalat semmiféle elm
életben való részvétel csa
fejlődésében, ha a szerzet
ban felhasználni. Voltak e
De ma már nem szorul l
hiszen a nemzetközi vers
16—18 éves művészek bi

Németh József Aesti

A K. Délalföldi Távlaton szerepel át nagyméretű alajtemperája.

Horváth Teréz: Kiállítási kalauz.
Népszava, 1974. jún. 14.

Németh József Estő

„Vásárhelyi művészek" címmel Salgótarjánban megnyílt tárlaton szerepel „Mezei Vénusz" c. műve (emlitve). 1960-ban a velencei biennálén szerepelt a művész a Műcsarnokban 1961-ben volt önálló kiállítása.

Tóth Elemér: Vásárhelyi művészek.

Nógrád, 1974. febr. 17.

Németh József

„Álldogáló asszony" (triptichon középső része)

(repr.)

Művészet, Budapest, 1994. 3.

Németh József

A Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács műtárgyvásárlásaiból rendezett „Kortárs Művészet" c. kiállítás ma megnyílik, melyen szerepel műve.

Meghívó

1974. Okt. 5.

Nemeth József

Méltatás

Horváth György: Magyar tájak.
Tükör, 1974. február 20-41. oldal.

Németh József, festő

L: Klass J.

Tandi L: Nyári Tárlatok... 93-96.

TISZATÁJ, Szeged, 1976. okt. XXX/10.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 ÁPR 2

ÉLET ÉS IRODALOM

Németh József

1021

Németh József szénrajza

Vannak aztán olyan
a lebeszélő példákra go
túlságosan végiggondolt
san kidolgozott csúc
nyekből már annyi baj
Hol élessége nem tetszet
volt baj, hogy nem le

Hányfélét láttam má
Omló-bomló vakolatú
ékpikkelyes ajtókat, fel
küszöböket. De a vadonatúj betoncsárdák hátsóplaccát, gusz-
tustalanságát is megcsodálhattam, a higiénikus igyekezetet,
melyen átüt a mindennapi mosléK- és mosogatószag.

A szemérmetes építészek gondosan elrejtik valamennyit
az avatatlan pillantások elől, bűvész módjára dugdossák a
megalázó munka műhelyeinek kapuit. Nehogy rontsák a kör-
nyezeti összbenyomást, elcsúfítsák a jópofa neoncirádás be-
csalogató cégért, rongálják a renomét, csökkentsék a forgal-
mat, elvegyék a tisztelt vendég étvágyát.

Pedig micsoda intelmek rejlenek a konyhai szemét üze-
netében, a félrecsapott fedelű tartályok hetykeségében! A
ötyögő moslékosedények, kannák szúrós gázaiban!

A hátsóbejáraton hátsó-emberek járnak.

A konyhatündérek, akik elénk „varázsolják" a legkitű-
bb fogásokat. A mosogatómarcsák, akik eltüntetik az ün-
epi ebédek szutykát, maradékát, a megfoghatatlan alumí-
ium fazekakból kikaparják a finomságok maradék-mocs-
át, kozmált üledékét. A szakácsmárik, a főzőkanál-fánik! A
evesek zsíros tükrében nézegetik magukat egész nap, pó-
usaik előnyöen kitágulnak és magukba szívják a legolcsóbb
onyhaparfümöt. A zöldségesbélák és raktárosrobik, akik
olyton kulcsokkal szaladgálnak, örökké telefonálgatnak,
zállítókkal, nagykeresekkel veszekszenek, és nagy árkus pa-
írokat, árjegyzékeket böngészve sem tudják olcsósítani a
ökfőzeléket.

A szemeteskukák a hátsóbejáratok köszönőemberei: fel-
yílt tetővel vidámkodnak, mint simlédéres gapkás nagybá-
sik vagy hoppon maradt agglegények. Sárgarépa fonnyadt
zára és megbarnult zöldségzöldje a hajuk, törött üvegcserép
szemük, és mindig elevenen csillog. Vagy talán testőr-

őrként
későn t
szanáss
más vi

PÉNTI

csusszai
rolgáso
munkáé
a vízze
tyúkbel
deszka
A
felé vis
lábakat
láttak
tokon r
sóbejár
konyha
szűkössz

1

NÉMETH JÓZSEF: ÁLLDOGÁLÓ LÁNYOK TEHÉNNEL

2

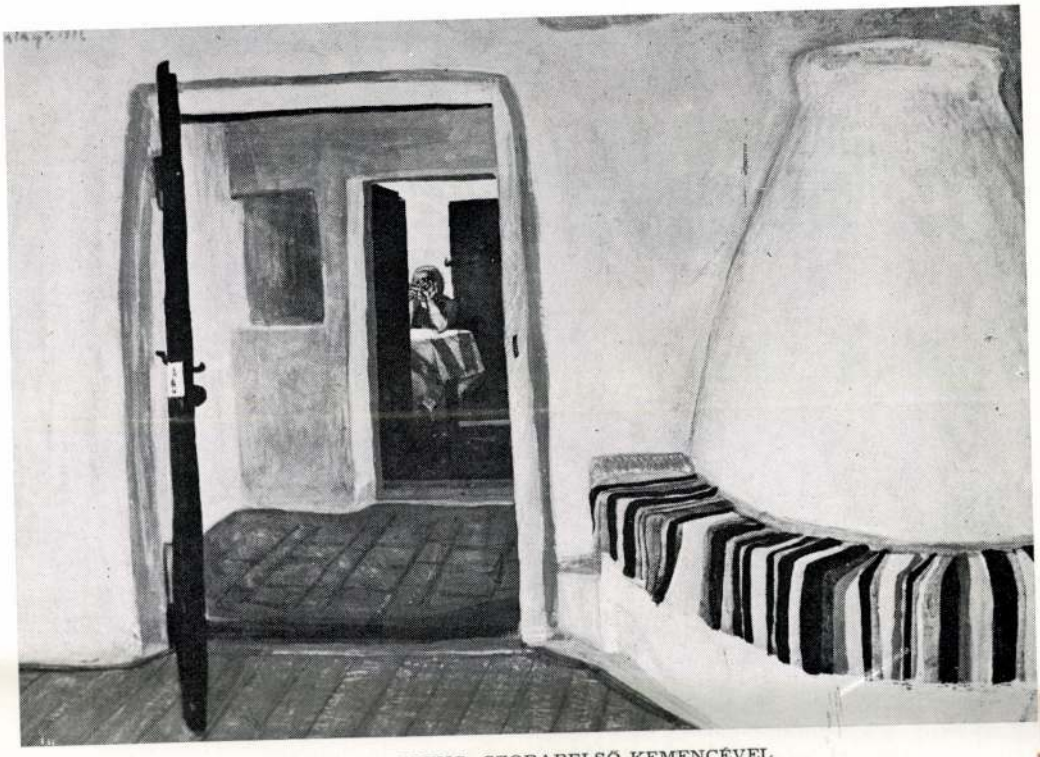

SZALAY FERENC: SZOBABELSŐ KEMENCÉVEL

2.

Németh J.: Álldogáló 1. Műmellékletik 2.
" " : Harvestáj 3. " " 3.

Tiszatáj, Szeged, 1977. Április XXXI/4

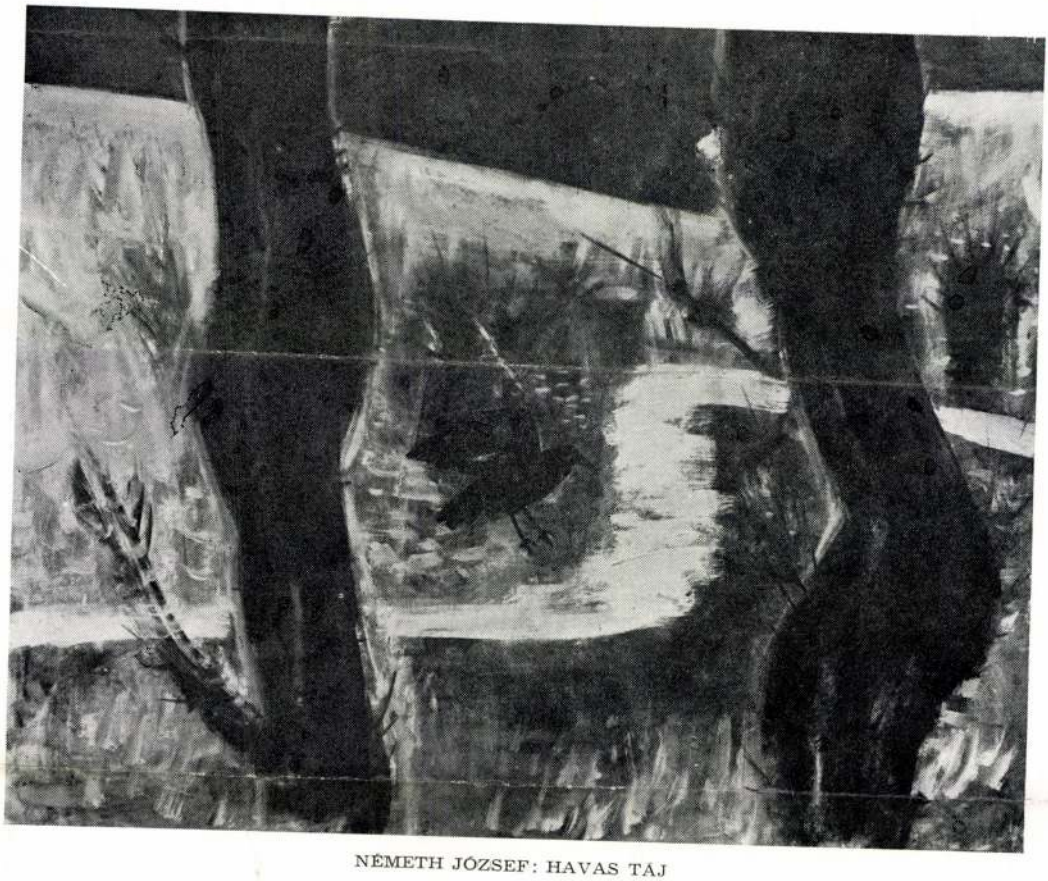

3.

NÉMETH JÓZSEF: HAVAS TÁJ

4.

1021 Németh József

ŐSZI TÁRLAT

Tükör, Budapest, 1946. okt. 12.

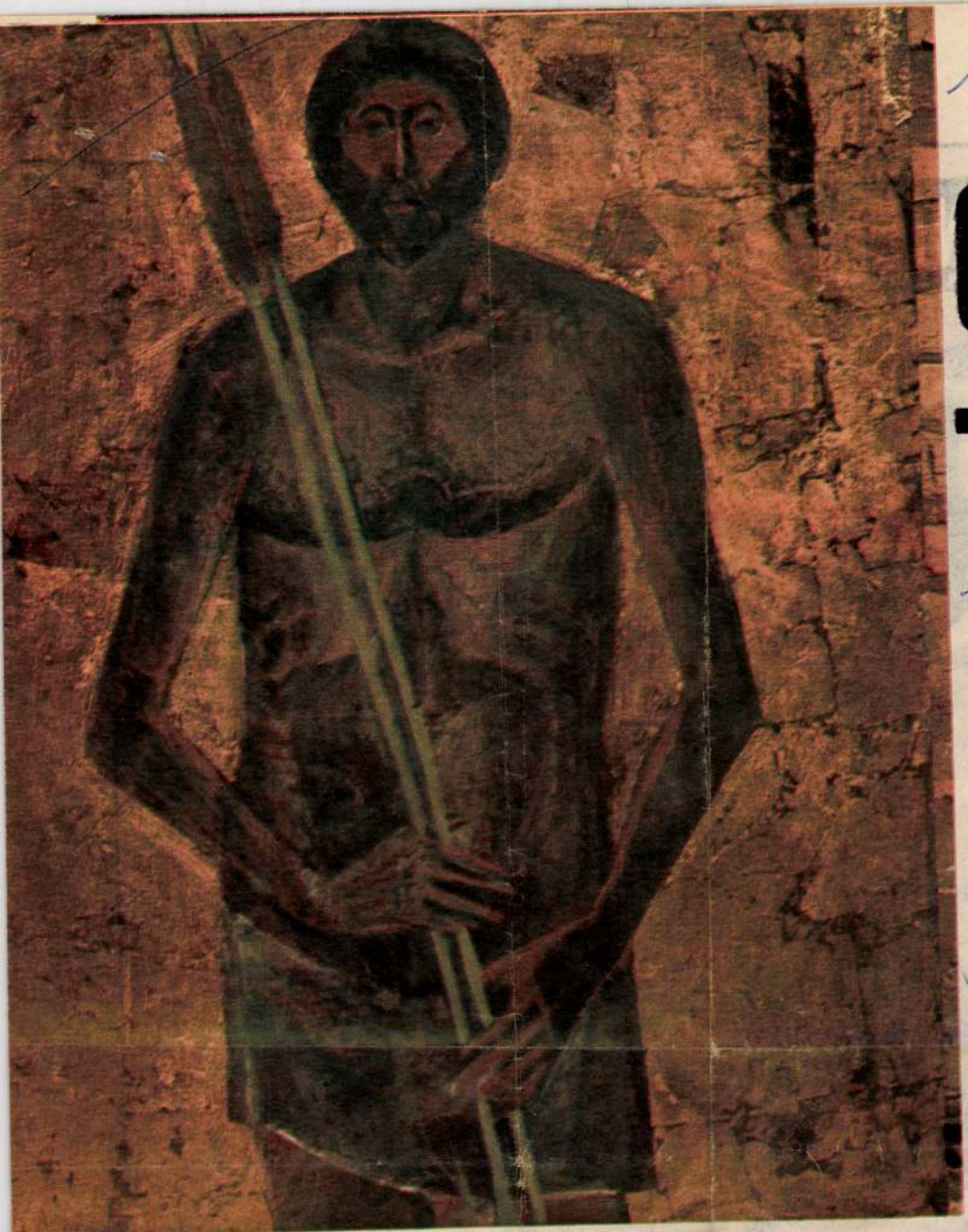

NÉMETH JÓZSEF: FÉRFI PÁKÁVAL

Vásárhely a hagyományok követője. Festői, szobrászai állhatatosan őrzik a múlt tapasztalatait, a régi mesterek nemes formáinak, színeinek tiszteletét. De a mai világra figyelnek: hagyományos előadásmódjuk modern tartalmakat közvetít. Most megnyílt őszi tárlatuk is ezeket a törekvéseket hordozza — képviseli.

Harmincöt évig nem látták rajongói Greta Garbo mosolyát. Amióta visszavonult a filmezéstől, teljesen elzárkózott a külvilágtól. Nem fogadott idegent, újságírót. Ha véletlenül egy fotóriporter megleste az utcán, ha csak tehette, elrejtette az arcát. Az elmúlt néhány hónapban váratlanul itt-ott felbukkant, a most már hetvenen túli nagy Garbóról egy-egy pillanatkép. Megenyhült volna öregkorára? Egyáltalán nem. Csupán az történt, hogy legszűkebb baráti körének egyik tagja „árulást" követett el. A honfitárs Bernadotte grófnő társaságban elfecsegett néhány intimitást Garbo életéről, sőt cinkosként lehetővé tette fotóriportereknek, hogy rejtve lefényképezzék a művésznőt. Amikor Garbo ezt megtudta, megszakított minden kapcsolatot barátnőjével.

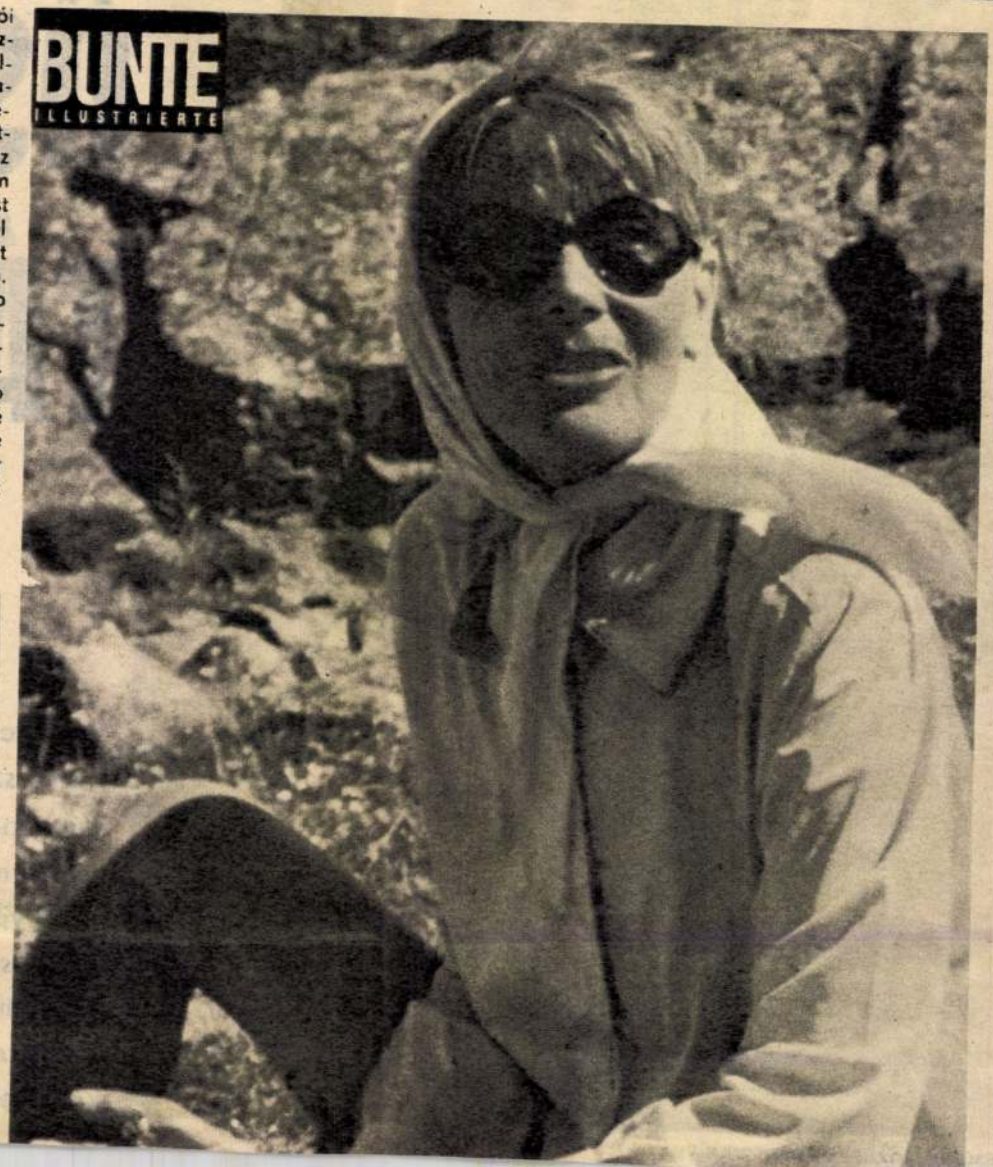

Németh József festő

a XI. Dél-alföldi Tárlat-még nyitva volt az ünnepi hetek kezdetekor. E kiállítason szerepeltek a művész alkatásai, öt nagyméretű olajtemperája. „Betlehemesek" c. műveben érződött a megszokottnál-több lírai elem. (említve)

Tandi Lajos: Nyári tárlatok Szegeden.

Tiszatáj, 1976. okt. ~~93.~~ 94. old.

Németh József festő

Megnyílt a XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat, melyen szerepel a művéru műve. Neve fémjelzi azt a vonulatot, amely legjinkább kötődik az e tájon kialakult hagyományokhoz.

Tandi Lajos: Hagyományok és kezdeményezések, Dél-Magyarország (Szeged), 1976. okt. 14.

Németh József

A Budapesti Nemzetközi Vásár B pavilonjában tiz szocialista ország müvészei rendeztek kiállitást. Az első részlegben szerepelnek azok a müvek, amelyek a "Művészet a fasizmus elleni harcban"c. alatt a multat mutatják be. Itt emliti meg a kritika Háy Károly László és a "/csak Moszkvában szerepelt"/ magyar Mészáros László müvészeket. A„Művészet és élet"c. részlegben a külföldiek mellett Németh József és Vecsési Sándor müvei szerepelnek, s végül "A müvészet és nemzet" c. részlegben Szőnyi, Domanovszky, Melocco Miklós, Schaár Erzsébet és Vigh Tamás alkotásai láthatók. "Levelek a győzelem fájáról" c. Vadas-cikk Háy Károly LÁszló nevénél található.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juli lo. XX. évf 28. sz. 12-13. lap.

Németh József festőművész

a Vásárhely felszabadulásának évfordulóján megnyílt a XXIII. Vásárhelyi Őszi tárlat. A tárlat sajátos arculatát idén is azok a művek adják meg, amelyek a régi paraszti élet elmúlását, átalakulását idézik. A művész alkotásai is e csoportba tartoznak.

TV-híradó

1976. X. 12. 19.30 N.

Németh József, festő λ

a XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlaton szerepelnek a művész művei, a falat betöltő „Didergők"-je (emlétve)

Szabó Endre: Értőn szólva...
Csongrád Megyei Hírlap, 1976. okt. 24.

Németh József, festőművész

Javitz Józsa művészete hatással lehetett a mai művészet fiatalabb nemzedékére is, nér szerint említhetjük Németh Józsefet.

H.B.: Javitz Józsa-tárlata a Vaszary teremben, Somogyi Néplap, 1976. okt. 22.

Németh József

Hódmezővásárhelyen él és dolgozik saját műtermes házában a művész.

Ács József: Táj és ember.
Magyar Nap, 1943. szept. 13.

Németh József

A Munkácsy-díj II. fokozatát kapta.

Magyar Hírlap, 1970. IV. 2. 6. l.

Németh József
festő

Művei láthatók a kiállításon.

Végvári Lajos: A Miskolci Képtár.
Művészet, 1973. december - 28 oldal.

Németh József
festő

A művész parasztbálványai
Vásárhely művészetét tükrözi.

D. Fehér Zsuzsa: Hódmezővásárhely művészetéről.
Művészet, 1973. november - 25.oldal

Németh József
festő

Mítoszok

D.Fehér Zsuzsa: Hódmezővásárhely művészetéről.
Művészet, 1973. november - 25.oldal

Németh József, Jestő

Asszonyok tehénnel c. képe:

Repr.

–: AXX. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából
Műmelléklet: I.

TISZATÁJ, Szeged. 19 73. november XXVII/11.

Németh József, festő

Hódmezővásárhelyen ápr. 1-én a Petőfi Könyvesboltban dedikálja Bánszky Pál: Németh József c. kismonográfiáját. (Az íróval együtt.)

— * Közlemények 11.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 31.

Weineth József
saját festői világán belül maradva,
nagyot lépett előre. Legújabb műveiben
láthatóan sikerül szintezist teremte-
nie korai képeinek lágyabb költöi-
sége és a későbbiek már-már belső
megmérevedéssel fenyegető nagyvona-
lú ikonszerűsége között. Részt vett a
19. hódmezővásárhelyi Őszi Tárlatan.

Havas Lujza: Kiállitásról kiállitásra.

Magyar Hirlap 1972/310 6 old.

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI UT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 MÁR 13
HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
Németh József
1021

Németh József: Álldogáló asszonyok

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-058, 387-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1976 OKT 31

Németh József
1021

NÉMETH JÓZSEF: DIDERGŐK

Mért van, nem tudom — tán, mivelhogy naphosszat a tapétákat ragasztom —, de mindig a mesterségemmel kapcsolatos hasonlatok járnak a fejemben...

— Mondja, maga miért olyan, mint a tapéta?! — sziszegtem oda este az asszonynak, aki évek óta ragad hozzám, mintha csirizes lenne... — Magát felragasztják, s egy idő múlva letépik és elhasítják...

— Hogy mondhat ilyet, mikor a gondolatát is lesem?!... — fakadt ki az asszony.

Rám, a feleségem halála óta a közömbösség a jellemző. Most is foghegyről vettem oda:

— Mindenki a saját feje után éljen, és magamagának mindenki a saját akarata szerint szerezze meg a boldogságot! Pipiskedjék, hogy elérje! Ne legyen szüksége segédeszközre, holmi létrára... Mondjuk, rám...

Sértődötten feleselt vissza, nem is figyeltem, mit mond, szórakozottan pólogattam. A magányosság megtanított arra, hogy hogyan lehetek egyedül mások társaságában is — és hogyan érezzem társaságban magam, ha egyedül vagyok.

— ...És én magáért rúgtam fel mindent! Tudja, hogy maga miatt lossz a házasságom! — rikácsolta az asszony. Szeme tükrén a téboly tükelt.

Én mosolyogtam és messzire néz-

[illegible] tól...

— Nézze, próbáljon meg szárnyalni, s ne zuhanjon a földre rögtön... A földi mocsokba, sárba...

Máskor is mondtam ilyeneket neki. Máskor mentőkötélnek érezte a szavam.

Most úgy vette, mint gúnydalt. Mint a színész a gúnyos füttyöt, a produkciója után.

körül.
tottam
indulta
Úgy
kép a
Jóleső
barna
székbe
— M
tem a

Dér Endre:

Özvegyen

Megállt az utcán előttem. Szemközt fordult és leköpött.

Körülnézett. Az utcán teremtett lélek sem volt. Megnyugodott.

Már a házuk előtt toporogtunk. Idegesen szorított egyet a karomon, s eltűnt a kapu mögött.

Nem néztem utána, de tudtam, kinyitja a lakása ajtaját, s onnan is néz engem egyre. Reménykedve, hogy indulok utána.

A szobája ablakában fény gyúlt. Égett egy ideig, aztán koromsötét lett mindenütt.

Hirtelen hatalmas pelyhekben kezdett a hó hullani. A nyakam közé.

Égnek emeltem az arcom. Szerettem ezt az özön kis tűszúrást, mindig szerettem az arcomat befedő, s rajta elolvadó havat.

Most megdöbbenve éreztem: ezt sem élvezem már. A hátam nagyot

dül va
— F
mindig
ját. —
nem i
— C
tucat
fölébe
— N
szerel
tél...
— Í
Az
— N
limat?
Várt
— C
legyin
Meg
teni a
hoz. A

Németh József

A szentesi tanács ob-titkára felkérte mindazokat a művészeket, akik eddig a Koszta-emlékérem tulajdonosaivá váltak, hogy a város felszabadulása 30. évfordulóján az új kiállítóteremben állítsák ki legszebb alkotásaikat. A műnész is Koszta-emlékérmes.

-sze-: Megnyílt a X. Dél-alföldi Tárlat. Csongrádmegyei Hírlap, 1974. máj. 21.

1021

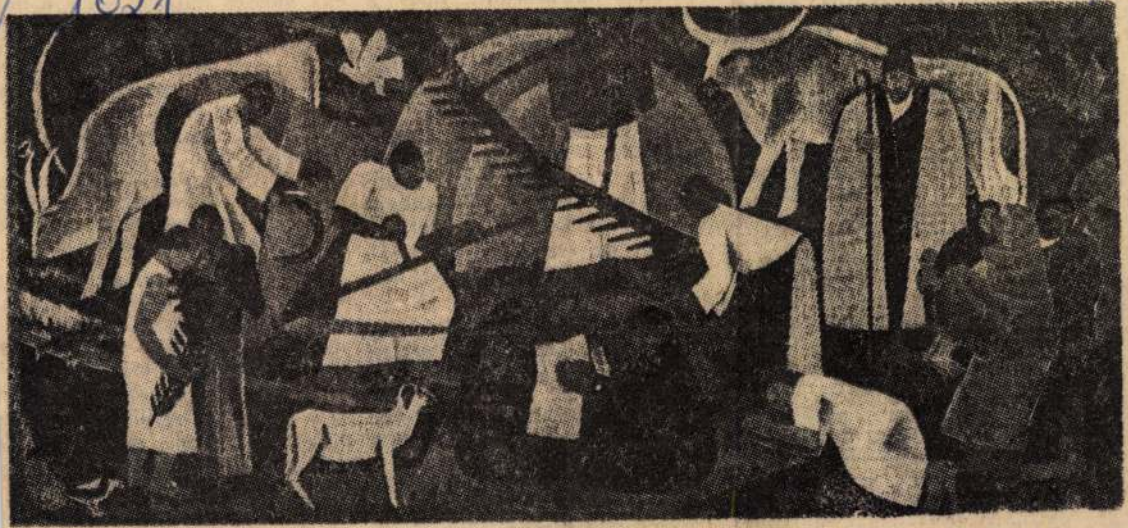

Németh József Évszakok című gobelinje. A mai magyar művészet című sorozatból. (Bánszky Pál szerkesztésében; a Képzőművészeti Alap Kiadója)

gyan hozható kapcsolatba egymással a földrengés a régiek által olyannyira erősen kihangsúlyozott „tűzesővel", ha a vulkánosság lehetőségét, a fentebb mondottak alapján, végérvényesen kirekesztjük?

Az *„Aszfalt-tö"*, ahogyan a Holt-tengert az ókorban nevezték, épp azért kapta ezt a szokatlan nevet, mert felszínén időről időre hatalmas bitumentömbök jelentek meg, főként földrengések után. Ezt 1834-ben közvetlenül is megfigyelték egy rengéssel kapcsolatban. A bitument Palesztina egykori lakói összegyűjtötték és kereskedtek vele. A természetes eredetű aszfalton kívül *olyan kőzetek is előfordulnak itt, amelyek igen nagy bitumentartalmuk miatt meg is gyulladhatnak.* Emellett a Holt-tenger közvetlen környékén gyakoriak az olajszivárgások is. A klasszikus szerzők sokszor tettek említést a Holt-tengerből áradó

kívánesian hátrafordult, hogy a város pusztulását láthassa, és azonnal „sóbálvánnyá" változott. *A valóban szoborszerűnek tetsző sótömb egy kötényszerű ruhá hordó asszonyhoz hasonlít, aki arccal a fantomváros felé tekint.* Nyilvánvaló, hogy a termész- sajátságos játékával: az er munkájával állunk s[illegible], amely ily különössé preparálta az eredetileg alaktalan sótömböt, s ezzel tápot adot egy legenda megszületéséhez.

Egy tűzáldozat — írja Dorothy Vitaliano —, amelyet a régiek valamikor ezen a tűz szempontjából olyannyira veszélyes vidéken bemutattak, elegendő lehetett ahhoz, hogy katasztrófát idézzen elő. Ez azonban szükségképpen csak helyi jellegű tűzvész lehetett volna, és nem semmisített volna meg több, *egymástól távol fekvő* települést. A biblia „égből érkezett tűz"-ről tesz említést, ami azonnal *a vil-*

[illegible] — elegendő, h[illegible] egy mécses felborul —, s a holt tengeri katasztrófa alkalmával [illegible] [illegible]nnyira megtelt gázokka[illegible] [illegible]zonnal elhara[illegible] [illegible]kat bitume[illegible] [illegible]lmazó k[illegible] [illegible]ék, ez a k[illegible] [illegible] hozzáj[illegible] [illegible] kiteljes[illegible] [illegible] tovább[illegible] hogy ilyen anyagokat a háza[illegible] építésénél is alkalmaztak.

Így történt-e minden valóban — ma még nem állíthatjuk h[illegible] tározottan. De az bizonyos, ho[illegible] a vázolt geológiai elmélet *me[illegible] tes minden miszticizmustól*, re[illegible] lis, tudományos alapokon nyu[illegible] szik. Összehasonlíthatatlanul é[illegible] tékesebb tehát, mint *Dänik[illegible]* fantázia szülte „elmélete", ame[illegible] szerint Szodomát és Gomorrát [illegible] világűr távoli részéből érkeze[illegible] űrhajósok semmisítették m[illegible] atom- vagy hidrogénbombával.

Dr. Hédervári Pé[illegible]

Varieth József
festő

"Triptichon" (repro)

Pap Gábor: Vásárhelyi mozaik.
Művészet, 1974. március - 24. oldal.

Németh József
festő

A Cantata cinnü televiziós filmet 1966 nyarán forgatták Hódmezővásárhelyen. Ebben a filmben 4 fiatal vásárhelyi művész, így Németh József életművét is feldolgozták.

Pap Gábor: Vásárhelyi mozaik.

Művészet, 1974. március - 24. oldal.

Németh József
festő

Németh József szárnyaskép lépi
gondolkodásmódja ugyanabban
gyökeresek, mint Malle Leis' ezt
kortárs festőművésznőé.

Pap Gábor: Vásárhelyi mozaik.
Művészet, 1974. március - 24. oldal

Németh József
festő

Németh József, „Áldogáló asszonyok tehénnel" című műve triptichonnia egészült ki.

Pap Gábor: Vásárhelyi mozaik.
Művészet, 1974. március - 24. oldal

Németh József

„December"

Bán András: Németh József tizenhét kónak
Művészet, 1975. szeptember - 24 oldal

Nemeth József

"November"

Bán András: Nemeth József tevékenységéről
Művészet, 1975. szeptember - 29 oldal.

Nemeth József

„Oktober"

Bán András: Nemeth József tiszteletére [illegible]
Művészet, 1975. szeptember – 24 oldal.

Németh József

„Szeptember"

Bán Andrea: Németh József festőművész kiállítása
Művészet, 1975. szeptember - 24 oldal

Bánóczi László: Vérbuli idő
Lábas Nándor - rajzai, 1972. február 21-től

Neuwerth József

„Augustus"

Bán Andrea: Neuwerth József kiállítása
Művészet, 1975. szeptember – 24. oldal.

Németh József

„Julius"

Bán András: Németh József tizenhet hónapja
Művészet, 1975. szeptember – 24. oldal.

Németh József

„Junius"

Bán András: Németh József tirenket hónapy

Művészet, 1975. szeptember - 24 oldal

Németh József

A képek körül az architektúra – elemei nyomasztóan nagy számával – zárt rendszert képez, nincs tekintettel a táblákra; harsánysága nem használ azok visszafogottságának. Megoldatlan a terem végfala, a ceremónia kulisszája is, melyre egymástól függetlenül mindkét vizuális rendszer rávezeti tekintetünket.

Mégis: optimizmusom talán naiv, de úgy hiszem, a művész által megfelelően előkészített, nevelt közönség és számukra született mű találkozik itt össze, méghozzá az élet olyan pillanatában, mely emelkedettségével érzékennyé teszi a befogadásra alanyait.

Bán András: Németh József tárlatát látogatja.
Művészet, 1975. szeptember - 24 oldal.

konstrukciójúak, a festésmód kihasználja a fatábla sajátosságait is, mintha *alla prima* venné birtokba, mégsem az anyag organikus véletlenjeire épít: a gondolatokat és a lehetőségeket idomítja egymáshoz. Szerkezetessége eredendően festői, innen lírája: a rendszer önértékű szépsége. (Az Ikrek a mérhetetlen nyugalom, női szépség és képi szigor álomszerű keveréke.) Színei megtörtek, kopottasak: egymásbamerülésükkel pasztellhatást idéznek a tempera megengedte határokon belül. A kifejezésről a formák esetlegességét is lehántja: a ruha például már csak azt jelenti – nem meztelenség. Az *alak* a tábla kitöltője (horror vacui). A tábla egésze, a táblák sora antropomorfizálódik, a *vonulás* a „szertartás" része. A férfi-nő váltakozást, ennek megfelelően a barna-fehér, ezüst-arany váltakozást csupán e ritmus teljessége befolyásolja. A lényeg hangsúlyozója még az ikonos korong, ha tetszik, glória is: a fej manifesztálója, létükkel összhangban álló meditatív kortalanságuk artikulálója. A hely jellegének műbe emelése feloldja a lebegést, végleg a teremre vonatkoztatja az idő hordozóit. (Tárgyi és stiláris utalások, például a Szűz búzával.) Mindehhez vegyük még hozzá a terem funkcióját: összhangban a „mi végett vagyunk a világon" katekizmusi kérdésre a parasztvilág üres hiteket elhagyott, de önmagán túllépni nem tudó válasza – a család és a munka boldogsága és körös-körül a föld.

A tértelenség, a figurák színfelületeken való elhelyezése, a természetelvűségen felülemelkedő dekorativitás, és egy – általa kunnak nevezett – arctípus következetes szerepeltetése Németh József érett periódusának felületes jellemzői.

Bán András: Németh József tirenhet hónapja
Művészet, 1975. szeptember – 24 oldal

Németh József

lásd I. a

Németh József.

folyt. I. a.

E „konzervativizmusban"
még benne motoz szocializmusunk kezdetének
naiv hite is. Merész lenne a következtetés, hogy
az individualizálódás hatására indult Németh
József egyalakos kompozícióinak sora
a hatvanas évek közepén. Ezekben az egyetlen
figurával és annak jellegzetes eszközével
megfogalmazott *unisono* gondolatokban
a tárgyak, a földművelés ősi eszközei a maguk
világában, az emberre és munkára
vonatkoztatott értelmükben jelennek meg.
Ebből a mentalitásból sarjadt a zodiákus
alaptípusa is. A vizet cipelő asszony, a halász,
vagy az ember–állat viszony (kos, bika, rák
stb.) hasonló jellemvonásokat mutat.

A figurák a képtábla egészét kitöltik:
a környezet elemeit azzal a kegyetlen
következetességgel szelektálja Németh József,
mint annak idején festőelődeit. Az esetlegesség
kizárásával. Nagy István festészetének szálait
sodorja tovább, elsősorban szemléleti s nem
stiláris értelemben. A festmények szilárd

Bán András: Németh József . . .
Művészet, 1975. szeptember – 24 oldal

Lényegesebb: esetében a lírai alkat, a csendes lét találkozott össze megfelelő környezetével. Nála a festő magatartása és az emberé azonos, azaz a „témát", a környezetet vállalja, s ezzel egyenértékű tagjává válik. Konzervatívnak nyers, modernnek őszinte. Festő.

A művészetteremtés kérdésére adott válasza – a festészet táblakép-csődjére egyelőre egyetlen, perspektívával rendelkező válasz szocialista társadalmunkban: az önálló táblaképet maga számára előkészületnek, a kiállításlátogatók számára nevelőeszköznek tekinti, és a lehetőségek szerint – igen szűk lehetőségek szerint! – közösségi művek alkotását vállalja. Ezen belül pedig a közösségi terek emberléptékűvé formálását keresi: innen humánuma és elfogódottsága. Ítélete szép és kegyetlen: figuráiban mozdulatlan és örök mindaz, amit az idő sodrából megtartani érdemes, és elfoszlik, aminek el kell tűnnie.

Bán András: Nemeth József tereket hónapja

Művészet, 1975. szeptember – 24 oldal

Németh József

Németh József talán kicsit népmesei színezetű pályájára mindenképpen az jellemző, hogy választott helyének, választott társainak eredményeit tisztelettel, de kritikusan kezelte; példaképei, vállalt elődei felől maga döntött; napi művészeti torzsalkodásokból, hullámhegyekből és hullámvölgyekből – mellőzésükre nincs mód – tisztán került ki, kezdeti morális tartásából mit sem veszítve. Vásárhely évtizednyi virágzásának elveit – hagymány és jelen dialektikája, nyitott fül a társadalom igényeire, távolmaradás a pénzosztástól – ma már józserivel csak ketten őrzik olyanok, akik közben művészi kvalitásaikból sem vesztettek: Csohány Kálmán és Németh József.

Bán András: Németh József kiállítása

Művészet, 1975. szeptember – 24 oldal

Németh József táblaképei az 1974–75-ös tűzeset utáni újjáépítéskor kerültek a hódmezővásárhelyi Városi Tanács házasságkötő termének belsőépítészeti rendszerébe (tervező: Szekeres Mihály, Szeged). A megbízás eleve 12 táblára szólt, ezért Németh József kézenfekvő módon a hónapjegyeket választotta témául.

A hosszú falon elhelyezett táblasort nem lehet egyetlen centrumból szemlélni, csak folyamatosan, előttük való elhaladtunkban: ez az adottság és korábbi murális munkáinak tanulságai vezették a festőt arra, hogy a táblák sorában mint *egység*ben ne a centrális-axiális, egy gondolat *köré* szövődő komponálási módot válassza, hanem egy elemibb, ősibb szisztémát, mely az egymásmellettiségre, felsorolásszerűségre hagyatkozik. Az egyes figurák sem a „termékeny pillanat" jegyében fogalmazódtak, megformálásuk épp ily archaikus: egy főnézetre épülnek, létüket nem részletezi, csupán attribuálja. (A szisztéma: Ravenna, S. Apollinare Nuovo adorálói, az arkangyalok Cefalúban, Sant'Angelo in Formióban, vagy Hidegség, Veszprém, Ócsa apostolai.)

A képsor alapvető meghatározója a sikszerűség, a szerialitás (a szó képzőművészeti kompozíciós értelmében). A vertikális elemek hangsúlyos narratív *ritmusa* a mű első jelentésrétegét hordozza: az év teljességét az időváltozás rendjét idéző (nem szimbolizáló) figurák felsorolásával, a természethez közeli létet a természeti ritmusok egymásbajátszásával fejezi ki.

Ha most már az egyes táblák genézisére figyelünk, jó tízévnyit kell visszanyúlnunk.

Németh József

„Május"

Bán András Németh József tizenhet hónap
hűvészet, 1975 szeptember - 24 old.

Németh József

Április

Bán András: Németh József tizenkét kisméretű festménye
Művészet, 1975. szeptember - 24 old.

Németh József

„Mária"

Bán Andrés: Németh József kiállítása
Művészet, 1975. szeptember - 24 oldal.

Németh József 1

1. Németh József: Utcaseprő, olaj, tempera, 130x100 cm, 1971

Művészet, 1971. aug. 28. vald.

áló. Mindkét kötet és közös képregényük Mozgó Világ, 1977/3. 5–9. o.) jellemzője „polgárpukkasztás" és a gunyoros szemlődés. Az illusztrációk legnagyobb erényét riss reflexivitásukban látom. Az emlék- és antáziaképek, valamint a környezet mindenapi tárgyai között pillanatnyi egyensúlyok, illanásnyi feszültségek nyernek formát s melkednek ki a tárgyak, emlékképek kászából. A nyomdai megoldás azonban nem indig szerencsés. A *Pápai vizeken ne alózkodj!* című kötet illusztrációit gazdaítja a rajz és a tus egy kompozíción belül aló felhasználása, melyet a nyomda nem udott megoldani. (Hasonlóképpen csak öredékesen valósította meg az elkopott, lveszett spiccvasakból kialakított belső orítót, melynek előképe egy spiccvasakat gymás mellé fűző kompozíció volt.)

Banga eszközei, a tollrajz, a fametszet, linóleummetszet, a rézkarc: a grafika hayományos eszközei. Újabban az ofszettográfiát is felhasználja. A biztos technikai udás révén a technika is megmutathatja maga lényegét. Az *Előbb történt I–VII.* ametszetsorozatán a fadúc szabálytalan ormája fontos eleme a kompozíciónak.

A grafikai technikákban való elmélyedés ellett kezdettől fogva más műfajok is vonották. Például a Fóti Gyermekvárosban vegablakokat készített, s már az első interújában említ faliszőnyegterveket, szobor-

vázlatokat. A St
(1972) a grafik
mutatott: 1972-1

1021

A XX. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából

Németh József

Tiszatáj 1973. Nov.

NÉMETH JÓZSEF – ASSZONYOK TEHÉNNEL

CSIKÓS ANDRÁS: TAVASZI NAP

Németh József
festő

Vásárhely robusztus művészegyéni-
sége Németh József.

Bánszky Pál: Hódmezővásárhely és a képzőművészetek
Művészet, 1974. március – 43 oldal.

Neineth József
festő

A művén „Fiú gerebleyével" ennü
műve a XIV. Vásárhelyi Őszi Tarlaton
sikert aratott.

Bánszky Pál: Hódmezővásárhely és a . . .
Művészet, 1974. márciusz -43 oldal.

Németh József
festő

Németh József „Hóolvadása"
a bródmerővásárhelyi ek nél
sikert ért el.

Bánszky Pál: Hódmerővásárhely és a . . .
Művészet, 1974. március - 43 oldal.

Németh József festő

a Műcsarnokban rendezett Fiatal Képzőművészek Stúdiójának jubileumi kiállításán szerepelnek művei.

(b. d.): „Stúdió 57–64"
Magyar Nemzet, 1969. jan. 4.

Németh József festő

a Stúdió 57-67 c. kiállításon, melyet a Műcsarnokban rendeztek, művei szerepelnek.

—xx—: Stúdió 57-67

Dunaújváros, 1967. dec. 30.

Németh József keramikus
a Kaposváron megnyílt dél-dunántúli
képzőművések III. kiállításán művei
szerepelnek.

H.B.: Dél-dunántúli képzőművések.
Somogy Megyei Képlap, 1964. dec. 3.

Németh József

Állóhajáló asszonyok tehénnel

oltemp. 160×250

20 Vásárhelyi Őszi Tárlat

Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Németh József

Munkás lány, oltemp., 160x45
Öregember subában, –"–, 160x70

20 Vásárhelyi Ősi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Németh József

Alvó fiú, oltemp., 120x130

Mesres láda, –"–, 110x120

20 Vásárhelyi Őszi Tárlat

Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

NÉMETH JÓZSEF, ~~xxxxx~~ festő

Festőink nem férkőztek le az etnikumba, mint az irodalom. Bartókja ennek a feladatnak még nem született, ha ugyan a festő Németh Józsefből nem az válik, akit keresünk. 137.old

TAKÁCS IMRE: Sárvár és Németh Mihály 136.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 1.szám, 1968. Szombathely

NÉMETH JÓZSEF, festő

Mészaros József, aki 1925-ben Szombathelyen született, együtt végezte a Képzőmüv. Főiskolát Medgyes Lászlóval, Pap Gyulával, Berecz Andrasssal, Németh Józseffel, Szurcsik Janossal, oly fiatal festőkkel, akiknek a nevét méltán jegyzik a mai tárlatlátogatók. 451.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Mészáros József 451.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

Németh József

1961. Vászon, o. 125×135

20. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Németh József

Állítgató asszonyattehénnel, repr.

20 Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Németh József, festő

Szerepel

Megemlítve: Alvó fiú c. műve.

↓

Nagy Zoltán: A 20. vásárhelyi őszi tárlat

7.

Népszabadság, B. v. 1973. nov. 9.

Németh József

„Álldogáló anyonyok tehénnel"
„Öregember subában"
„Munkáslány"
„Messes láda"
„Alvó fiú" c. Zépei szerepeltek a
XX. Vásárhelyi Őszi Tárlaton az Tornyai János
Múzeumban. Magyar Nemzet 1973 oktober 28
11. old.

Németh József

Az Alföld pályázat dijait: Szalai Ferenc ,Németh József és Hézső Csaba kapta.

Magyar Hirlap 1969/276/6

Németh József

kiállitott a XVI. vásárhelyi őszi tárlaton.

Magyar Hirlap 1969/276/6

Bojár:Vasárnap megnyilt a XVI. vásárhelyi őszi tárlat

Németh József

Deklámfotó-pályázaton díjat nyert.

Magyar Hírlap, 1970. jan. 20. 8. l.

Németh József

1961-ben Tornyai-plakettet kapott.

Népszava, 1974. jún. 15. 102 cíf. 138 sz. 8 p.

Németh József

Neve emlétve.

Népszava. 1974. jún. 15. 102 cél. 138 sz. 8 p.

Németh József

A X. Délalföldi Tárlaton 5 nagyméretű olaj-
temperájával szerepelt.

Népszava, 1974. jún. 14. 102 cáf. 137 sz. 4p.

Németh József

1974. ápr-ban a békéscsabai Munkácsy Múzeumban rendezett XVII. alföldi tárlaton részt vett képével.

Népszava, 1974. ápr. 26. 102 elf. 96 sz. 4p.

Németh József

Az 1974. ápr.-ban Békéscsabán, a Munkácsy Múzeumban rendezett XVII. alföldi tárlaton Munkácsy-plakettet nyert képeivel.

Népszava, 1974. ápr. 26. 102 elf. 96 sz. 4 p.

Németh József
fuló

A „Kaszások", a „Legetletés hold-
fényjel" című művei szervesen
összetartozó, egymás hatását erő-
sítő képelemei az „Évszakok"-nak.

B.Pálosi Judit: Németh József: Évszakok.
Művészet, 1974.március - 22.oldal.

Németh József
festő

„Évszakok"
„Évszakok" részletek } repro

B. Pálosi Judit: Németh József: Évszakok.
Művészet, 1974. március – 22 oldal.

Németh József
festő

"Évszakok" című falikárpit műve
1971 es év végén készült el. Ugy
Németh József festő mint Szőke Ér-
zsébet iparművész a magas szinvo-
nalu munkáért 1972-ben kiemelt
festészeti díjat kapott.

Művészet, 1974.március - 22.oldal
B.Pálosi Judit: Németh József: Évszakok.

Németh József
festő

Az „Évszakok" című falikárpit az MSZMP Kiskunhalasi járási Bizottságának VB tanácstermének díszítésére készült.

Művészet, 1974.március - 22.oldal
B.Pálosi Judit: Németh József: Évszakok.

Németh József
festő

Németh Józsefet joggal tekinthetjük a vásárhelyiség egyik fő képviselőjének.

-----: Körkérdés.

Művészet, 1974. március - 9.oldal

Németh József
festő

Németh József „Évszakok" című
művének eszövésével Szőke Ev-
szebet iparművészt bízták meg.

Művészet, 1974.március - 22.oldal
B.Pálosi Judit: Németh József: Évszakok.

NÉMETH JÓZSEF, festő

Vasi Tóth László, szombathelyi festő, Mártélyon, Hódmező-vásárhely mellett a művésztelepen találkozott Szalai Ferenccel és Németh Józseffel, régi ismerőseivel, akik barátilag vették körül. 619.old

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék, Vasi Tóth László 618.old

VASI SZEMLE, Megyeismereti Évkönyv, XX. évf. 1966
4. szám, Szombathely, 1966

Német József

Tasnádi Attila " A Kilencek és a Studió" c. cikkében szerepel.

Kortárs 1969/4 666. old.

Németh József festménye

Kortárs 1971/4 599.old.

Németh József

A kiskunhalasi MSZMP Székház tanácstermébe készült faliszönyegét elemző cikk.

Kortárs 1972/8 1342. old.

Németh Jézsef munkái

Tékozló fiu
Évszakok

Kortárs 1972/8 1242, 1342. old,

Németh József festőművész

Részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson a Műcsarnokban 1968-ban.

Kortárs 1968/10 1673. old.

Németh József
festő

Németh József mondja el, hogy Vásár-
hely alföldi parasztváros, labor kunok
leszármazottjai, szépen beszélik a magyar
nyelvet és ebből a talajból táplálkozik
Vásárhely művészete is.

-----:Körkérdés.

Művészet, 1974. március - 9.oldal

Nemeth József
festő

„Áll do gáló asszonyok" (triptichon közép-
ső rész) (repro)

----: Körkérdés.

Müvészet, 1974. március - 9. oldal

Németh József
festő

1961-ben nyerte el a Tornyai
plakettet Németh József festőmű-
vén.

Szabó Endre: Így kezdődött - így folytatódott.
Művészet, 1974. március - 5. oldal

Németh József
festő

R. V. portré "
" (rajz)

-----: Körkérdés.

Művészet, 1974. március - 9.oldal

Németh József
festő

Németh József első önálló kiállítása a Műcsarnokban 1961-ben volt. Majd 1967-ben volt az Ernst múzeumban tárlata.

B.Pálosi Judit: Németh József: Évszakok.
Művészet, 1974.március - 22.oldal.

Németh József
festő

1972-ben rendezett a művész a Műcsarnokban tárlatot. Ezen a műcsarnoki kiállítás on Németh József új, mozgalmasabb periodus kezdetét jelző művekkel jelentkezett.

B.Pálosi Judit: Németh József: Évszakok.

Müvészet, 1974.március - 22.oldal.

Németh József
festő

Az „Évszakok" című falikapcsolat 10 m^2-es nagy felületű mű. A falikapcsolat mozaikmunkái között Németh József korábbi festményeinek jellegzetes figuráit fedezhetjük fel.

B.Pálosi Judit: Németh József: Évszakok.
Művészet, 1974.március - 22.oldal.

Németh József festő

A Studió 58-68 c. kiállításon művei szerepelnek, a hódmezővásárhelyi művésznek. Ez „Hóolvadás" festmény. (repr.)

Péter Imre: Studió 58-68

Népművelés, 1969. febr. 30-31 old.

Németh József festő

a Békéscsabai Múzeumban rendezett XVIII. alföldi Tárlatan szerepel műve: „Férfi balalajkával" c. képe. (emlétve)

Láttuk, hallottuk – a kiállítótermekben.

1975. IV. 20. Petőfi 17:39 Ka.

Németh János, festő

— NYÁRI FESTŐTÁBOR kezdte meg munkáját pénteken Hatvanban, a Lenin Tsz patronálásával. Neves művészek ismerkednek néhány napig a közös gazdaság hétköznapjaival, s gyűjtenek témát alkotómunkájukhoz. A város képzőművészeti köre tagjaival naponta foglalkoznak majd a művészvendégek, köztük Szurcsik János, Szalay Ferenc, Német József, Patay László is.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jún. 14.

Németh József (festő)

Az 1974 évi XXI. Városi Tárlaton részt vett.

Nagyvárad, 1974. okt. 25. 102. sz. 250 m. 4p.

Németh József, festő

Lásd: Dér István.

Tandi Lajos: Kiállítási... 89-92.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. március XXIX. 8.

Németh József, Jestő

Szerepel a Műcsarnokban.

Harangozó Márta: Számvetés harmine
évről 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 21.

Németh József (Vásárhely)

A VII. Délalföldi Tárlaton művei szerepeltek.

Akácz László: A VII. Délalföldi Tárlat.

Délmagyarország 1971. máj. 11. (Szeged)

Németh József

Vérödijjal tüntették ki a XIV. Alföldi Tárlaton portré-műveiért.

„Ida" c. (repr.)

dr. Bodnár Éva: A XIV. Alföldi Tárlat Békéscsabán.

Békés megyei Népújság, Békéscsaba, 1971. máj. 9.

Németh József

számára biztos kiindulópontot jelenthetett Nagy István szines-, fekete pasztellképei és szénrajzai.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 22 l. 7 l.

Németh József

Bemutatott művei:

"Fiú gereblyével", tojástempera, 160 x 120

"Pásztor", tojástempera, 160 x 90

"Itatás", olajtempera, 120 x 160

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás, Budapest, 1968

Németh József

A Mücsarnokban rendezett kiállitásáról ir Szabó György: "Értelmezések" cimmel. Ismerteti müvészetének egyes korszakait, korábbi müveit, melyeket összevet legfrissebb munkáival. Az ujabbak közül kiemeli a "Kucsmás férfi", a "Subás Madonna", a "Leány citerával", a "Kati", s a "Tékozló fiu" „uj s minden korábbinál elmélyültebb, szellemet sejtető" müveket. Külön méltatja "Utcaseprő" c. müvét.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 29.
XVI. évf. 18. sz. 12. lap.

Németh József festő

a Műcsarnokban rendezték meg kiállítását.

Kiállítási Kalendárium.

Szocialista Műveltséget, 1942. máj.

Németh József

a Munkácsy Mihály Múzeumban a XIV. Alföldi Tárlaton művelért szu-vódíjat kapott.

Békés Megyei Népújság, Békéscsaba, 1971. ápr. 6.

Németh József, festő

Kiállít.

Megemlítve: Triptichon c. műve.

Nagy Zoltán: A 19. városrészi őszi tárlatról

7.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 27.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1972 MÁJ 14

Németh József.

1021

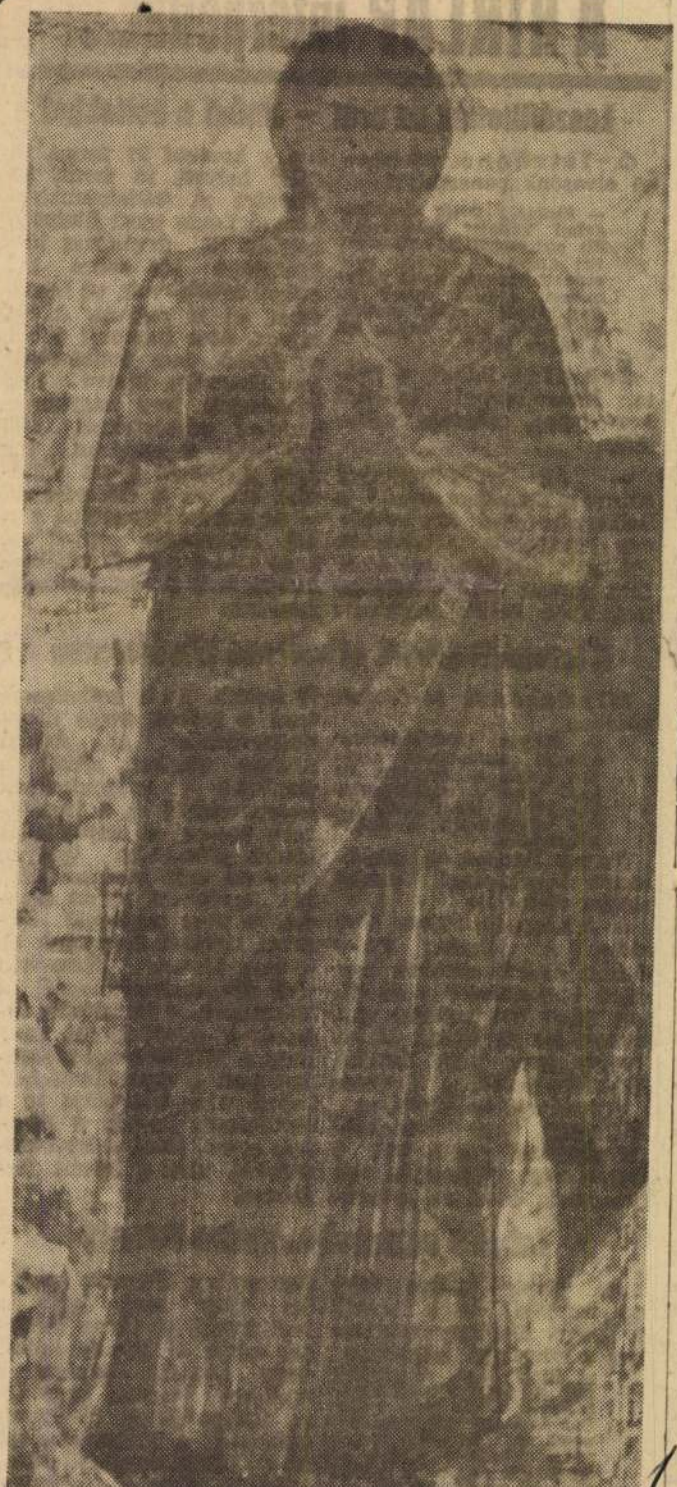

NÉMETH JÓZSEF: HINDU KÖSZÖNTÉS

ASSZONYOK

A HIRLAP interpondolói

Leszállították az árát — eltűnt a boltokból

Ó. Istvánné vásárhelyi olvasónk panaszolja:

— Eltűnt a Delta Kereskedelmi Vállalat boltjaiból a Zit otthon szőkítő hajfesték. Ezt annál is inkább furcsának tartom, mert tudomásom szerint ennek az árucikknek csökkentették az eladási árát. Vajon, mi a hiány oka?

Schmidt Bálint, a Delta Kereskedelmi Vállalat áruforgalmi előadója válaszolt:

— Az NDK-importból származó Zit otthon szőkítő a Belkereskedelmi Minisztérium rendelete értelmében 500, más cikkhez hasonlóan 1972. január 3-tól megváltozott áron került forgalomba: a korábbi 27 forint 10 fillér helyett 16 forint 20 fillérért. A vállalatunkhoz tartozó Lenin utcai illatszerboltban az árváltozás időpontjában 126 doboz Zit otthon szőkítő volt, ez hamarosan el is fogyott. Azóta, sajnos, nem kaptunk ebből az áruból, sem Budapesten, sem Szegeden, illetve a más városokban levő nagykereskedelmi vállalatoknál sem található a raktáron. Így nem ígérhetek gyors változást, sőt, az is előfordulhat — az import kozmetikai cikkek csökkenése miatt —, hogy többet nem is találkozhatnak vele a vásárlók boltjainkban.

A tervezett átkötő út szerepe Mindszenten

Mindszenti levélírónk kérdezi:

— Milyen közlekedésbiztonsági szempontok alapján építik a tervezett átkötő utat a vasútállomás környékén, mert erről sokat vitatkoznak a nagyközségben?

Papp Sándor, a mindszenti nagyközségi tanács elnöke válaszolt:

— A negyedik ötéves terv során a jelenleg földes Áchim András utcában korszerű burkolatot kap az úttest közel 800 méteres szakaszon. Ez az átkötő út lehetővé teszi, hogy átmenő forgalom esetében a Szentes—Szegvár—Mártély—Vásárhely úton közlekedő járműveknek nem kell a nagyközség központján áthaladniok. Most ez a kerülő fennáll. Ez is szükségessé teszi a szóban forgó úttest korszerűsítését az Áchim András utcában, mivel a probléma megoldásának szempontjából ez a legrövidebb útvonal és anyagilag is kisebb ráfordítást igényel, szemben más elképzelésekkel. Egyébként az út megépítése után megfelelő forgalmi táblákat helyezünk el a vasútállomás környékén levő útkereszteződéseknél a balesetmentes közlekedés érdekében. Arról is szó van, hogy a TÜZÉP-telep a jövőben nem a vasútállomáshoz vezető úton bonyolítja le a szállításait, hanem a Nyomás soron, ezzel is biztonságosabbá téve a közúti forgalmat.

Lehet-e szennyvizet utcára önteni?

Az utóbbi időben több csongrádi lakos fordult a tanács illetékes osztályához a következő kérdéssel:

— Miért nem akadályozzák meg, hogy a Keselyestelepen — és más utcákban is — egyesek a szennyvizet az utcákra öntsék vagy eresszék, hiszen ez nem fér össze a városi életmód szabályaival?

Újvári József és dr. Csongrádi József, a városi tanács illetékes osztá- [illegible]ődóitól a követfölfigyeltek. Ugyanis rendelet tiltja meg, hogy a szennyvizet a város területén bárki az utcára öntse, vagy engedje. Egyrészt a parkőrök feladata, hogy erre felfigyeljenek és figyelmeztessék a szabálysértőket, de a közegészségügyi ellenőrök is fokozott gonddal igyekeznek megakadályozni. Mégis előfordul. A jövőben szabálysértési eljárás indul azok ellen, akik a figyelmeztetés után sem hajlan-

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 JAN 16

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Németh József

eszembe jut: már eltemetve
hatvanegy év, remény és álom...
járt-úrjain nyomát sem találom

1021

NÉMETH JÓZSEF: KASZÁS EMBER

a Mucs
közöser
a legut
Budape
kunfél
városa

—
sait, n
lett szobrászművész?

— Játék volt már pici gyerekkoromban a rajzolá mintázgatás. A vágy, a kedv ehhez a hivatáshoz úgy kult ki bennem, mint egy lélegzetvétel. Szükségszer belső igényből. Simán azért nekem sem ment minden. általános iskola elvégzése után jelentkeztem a képző vészeti gimnáziumba, Budapestre. Helyhiány miatt nem tek fel. Ebben az időben Szegeden, egy szobrász-szal működött Tápai Antal irányításával. Rendszeresen jár oda én is. Egy alkalommal a képzőművészeti főiskol tehetségkutatók jöttek. Megkérdezték: ki akar a főisko jelentkezni. Én igen. Egy év alatt szakérettségit tette ettől kezdve már nem volt akadály előttem. Mikus Sán és Borsos Miklós voltak mestereim a főiskolán.

Tanulmányai befejeztével Vásárhelyre tér vissza, a főváros nagyon vonzza. Helyette körülményei hatá zák meg a döntést: anyagilag nem bírja a budapesti él az albérletet, a szülei utáni vágy, a szülőváros visszacs Hamarosan otthonában kap műtermes lakást, állást p Szegeden. A Tömörkény István Gimnázium és Művés Szakközépiskolában szobrászatot, rajzot, kőfaragást és r tázást tanít.

— *Művei arról tanúskodnak, hogy különös szerete nagy szakmai tudással ábrázolja az állatokat. Mi ennel előzménye?*

— Az életkörülményeim határozzák meg, hogy ször — és ma is sokszor — állatokat mintázok, vállalva zel azt is, hogy állatszobrászként emlegessenek. Bár m az elnevezést már nem vállalom. Nagyanyáméknak kint a pusztán egy tanyájuk, ott nőttem fel. Állatol voltunk körülvéve, a családtagokon kívül alig láttunk bert. Egy-egy szomszéd, ha átjött. Az emberi arc, az beri mozdulatok megfigyelésére nagyon kevés lehetősé adódott. Később az iskolán már pótolhattam ezeket a nyosságokat, kezdtem fejeket, emberi alakokat is rajz Meg kell mondanom őszintén, hogy az állatok megfi lése, megmintázása ma is könnyebben megy, viszont az berábrázolásra több súlyt helyezek, éppen az említe miatt.

„... eszünkbe sem jut, hogy egy állat ilyen, olyan nála — hanem valahogy szeretnénk azt az tot elnevezni, megsimogatni; tehát rendkívül k tudja hozni hozzánk."

— *Sokszor szobrainak méretei arról árulkodnak, nem csak szellemi, hanem jelentős fizikai munkát is gez....*

— Hát igen. Főleg homokkő és fa az anyagom, vörösrezet is domborítok, s ezek az anyagok olyan nak

Németh József

A Mücsarnok magyar képtárlatán szerepelt Papp Gyula csapolás c, képe, Németh József és Orosz János népi ihletettségü munkái ,Kokas Ignác, Szurcsik János ,Vecsési Sándor.

Magyar Hirlap 1969.2.évf.261/9

Németh József

"A tehetséges művész képei most a szokásosnál halványabbra sikerültek"-mondja Vadas József: "Kék vágy" c. kritikájában, mely a békéscsabai Munkácsy Mihály Muzeumban rendezett Alföldi Tárlatról szól.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. május 19.
XVII. évf. 2o. sz. 12. lap.

Németh József, festő

Kép: Repr

Németh József: Öregember fűrészel

Műmelléklet: V.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. június XXVI/6.

Németh József, Jestő

A kiállítás alkalmával Németh József művészi eredményeinek mérlege, művészi pályájának kijelölése, „minősítése. Elemzett, értékelt művek: Évszakok, Gereblyés parasztok, Kaszások, Ápolónő, Kati.

Akácz László: Németh József kiállítása a Műcsarnokban 93-94.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. június XXVI/5.

Németh József, festő

Példaként megemlítve.

(A XVIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat megnyitóján.)

Csine Mihály: A hűség jegyében

1166–1168.

TISZATÁJ. Szeged, 1971. december XXV/12.

Németh József, festő

Elemezve: Pulóveres nő c. képe.
Nívódíjban részesült.

Vékiss Margit: XIV. Alföldi Tárlat 781-782.

TISZATÁJ. Szeged 1971. augusztus XXV. 8.

Németh József, Jestő

Megemlítve

Behordás c. képe

(1962) : Repr.

Dr. Láncz Sándor: 7. A felszabadult munka 1940 – 1945.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. okt. 12. XXVIII / 41.

Németh József, festő

Ápolónő c. kép: Repr.

— : A XVIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából
Műmelléklet: IV.

TISZATÁJ. Szeged, 1971. november XXV. / 11.

Németh József, festő

Mezei Vénusz c. kép;

Repr.

–: A XIX. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából

Műmelléklet: VIII.

XXVI

12.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. december

Németh József, festő

A Műcsarnokban megrendezett gyűjteményes kiállításának tömör ismertetése.

65 képet – 9 év termését – mutatta be a művész.

Megemlítve: Lány pozzsóban; Tékozló fiú; fiú gerebelyével; Öregember fűrészel; Apolónő; Férfi balalajkával és az Évszakok c. gobelin.

Tandi Lajos: Négy festő — négy táclat

91-94.

XXVI

TISZATÁJ. Szeged, 1972. december 12.

Németh József, festő, grafikus

Két rajz: Repr.

—: Németh József rajzai

Műmelléklet: II.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. február XXVII/2.

Németh József, festő, grafikus

Két rajz : Repr

-: Németh József rajzai

Ammelléklet: I

TISZATÁJ. Szeged, 1973. február XXVII/2.

Németh József, festő

Békéscsabán szerepel. Megemlítve: az Erdő, az Anya gyerekkel, az Álló lány c. művei.

Dér Endre: Gondolatok a XVI. Alföldi és a IX. Délalföldi Tárlat ürügyén 85-86.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. július XXVII/7.

Németh József, Jestő

Két festmény: Repr.

Németh József: Leány poncsóban
– Kata

Műmellék let: III.

TISZATÁJ. Szeged 1971. augusztus XXV/8

Németh József, grafikus

Rajz.

Repr.

Németh József: rajza

44.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. február XXVII
2.

Németh József, grafikus

Rajz:

Rep.

Németh József: rajza 64.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. február XXVII/2.

Németh József, grafikus

Rajz:

Repr.

Németh József: rajza

71.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. február XXVII 2.

Németh József, grafikus

Rajz:

Repr.

Németh József: rajza

93.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. február XXVII/2.

Németh József: grafikus

Rajz:

Rep

Németh József: rajza

96.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. február XXVII 2.

Németh József festő

Munkái először voltak a szófiai nemzetközi tárlaton.

Horváth György: Szófia előtt.
MŰVÉSZET, 1973.május - 44.oldal

Németh József.

Legeltetés holdfénynél
(és a színes műmelléklet)

Népművelés 1970/7 41 old.

Németh József

a mai hodmezővásárhelyi alkotómühely egyik vezető egyénisége. Több képből álló sorozatban emeli egyetemes igényű jelképpé környezetének mohvumait, a paraszti világot. Olyan kiemelkedő alkotások tartoznak a sorba, mint a Gubás öregember, a Vásárhelyi Madonna, a Hóolvadás, valamint az 1969-ben festett Legeltetés holdfénynél cimű, képe. Atmoszférája kozmikus nyugalmu. Az egész kép az időtlenség érzetét kelti, és megoldása mitológikus.

Bánszki Pál: Németh József: Legeltetés holdfénynél

Népművelés 1970/7 41 old.

Nemeth József

Művészetének halása érzödik Sankoly Tibor alkalásán.

Moldvay Győző: Csongrád képző és díszítőművész köreinek kiállítása.

Népművelés 1970/7 42old

Németh József

Hódmezővásárhelyi művész, művészete hatással volt Berki Violára.

Péter Imre: Kiállításról kiállításra

Népművelés 1969/2 31 old.

Németh József

1

Kiemelkedően szép munka élményével ajándékozott meg bennünket. Legeltetés holdfényénél ciúni festménye szerint a művész nem adta fel a nagyobb méretekhez ragaszkodás elvét, e kompozíciója azonban továbblépés a festói tökéletesedés útján. Példásan használja ki a teret, s leegyszerűsített, lényegretörő figurái úgy magasulnak, nőnek a háttérben derengő hold tányérjáig, mint a paraszti munka apoteózisa

Moldvay Győző: A XVI. vásárhelyi őszi tárlat

Népművelés 1969/11 39old.

Weineth Jozsef.

A Tornyai János születésének századik évfordulójára kiírt „Alföld" pályázat díjazottjai közé tartozik.

Moldvay Győző: A XVI. vásárhelyi őszi tárlat

Népművelés 1969/11 39 old.

Nemeth József
festő.

Nemeth művészete hatással van
Korán János munkásságára.

Trencsényi László: Korán János és Csinke Ferenc...
Művészet, 1972. január – 47 oldal

Németh József
festő.

"Évszakok"
" (repró)

"Horváth Gyula 418. vásárhelyi tárlatról.
Művészet, 1972. március - 29 oldal.

Németh József

Derkovits ösztöndijas

-neve emlitve

Magyar Nemzet 1972 február 2o

11.old.

Németh József festőművész

Kiállítása nyílt a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1972 április 28
8. old.

Németh József

2

„Parasztszolában"

„Delelés" a Komposiciói emlitve

Magyar Nemzet 1972 április 28
8. old.

Németh József

3

„Vásárhelyi madonna"
(1966)

„Subás madonna" c. Lépei
anlitve

Nyugat Nemzet 1972 április 28
8. old.

Németh József

4

„Delelés" (1971)

„Zsákos" c. képei említve

Magyar Nemzet 1972 április 28
8. old.

Németh József 5

„Leány cíterával"

„Férfi balalajkával" c. Lépei emlitve

Magyar Nemzet 1972 április 28

8. old.

Németh József

6

„Kata"

„Ápolónő" c. Zépei emlitve

Magyar Nemzet 1972 április 28

8. old.

Németh József

7

„Tékozló fiú"

„Öregember fűrésszel" c. Zépei
emlétve

Magyar Nemzet 1972 április 28
8. old.

Németh József 8

„Fésülködő nő"

„Tiszatöltés figurával" c. képei emlitve

Magyar Nemzet 1972 április 28
8. old.

Németh József

9

„Naplemente"

„Utcaseprő" c. Tépei emlétve

Magyar Nemzet 1972 április 28
8. old.

10

Németh József

„Évszakok" a gobelinje emlitve

Magyar Nemzet 1972 május 11
4. old.

Németh József
festő

Ikonografiáit Londonba mutatták
be.

Moldvay Győző: Vásárhelyiek Mestiolcon.
Művészet, 1972. április – 42 oldal.

Nemeth József
festő.

A kiállítaion bemutatkatta nagy-
méretű gobelinjét az „Évszakokat".

Kovács Gyula: A 18. vásárhelyi tárlatról.
Művészet, 1972. március - 29 oldal.

Németh József
festő

Orosz János növendéktársai Fónyi
Géza festőstúdiumain Somos Miklós,
Patay László, Szurcsik János, Németh
József voltak.

Tóbiás Áron: Orosz János műhelyében
Tükör, 1974. okt. 15 - 16 lap

Németh József

A 20. hódmezőmásárhelyi őszi tárlaton a Művészeti Alap [redacted] különdíját elnyerte.

Népszava, 1973. okt. 9. 101. évf. 236 sz. 5 p.

Németh József

Reszt vett a Vásárhelyi ősz, 1973 c. táskaton.

Népszava, 1973. okt. 28. 101. évf. 253 sz. 8 p.

Németh József, festő

Kontu- emlékérmet kapott kentesen.

— : Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 29.

Nepp József [grafikus]

Romhányi József könyvét, a Mézga-történeteket illusztrálta.

— Mézga Aladár – könyv-alakban. 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. szept. 4.

Németh József, festő

herepel.

R. Gy.: A 21. vásárhelyi őni tárlat 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ábt. 23.

Németh József

fiu gereblyével

Magyar Hirlap 1974/232 IV

Németh József, festő

Szegeden dedikálja a róla írt könyvet.

— : Közlemény 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 5.

Németh József, festő

Megemlítve.

Laczó Katalin: Fülöp Erzsébet

F

123-124,

TISZATÁJ. Szeged, 1972. március XXVI/3.

Németh József, Jestő

Gobelin: Repr.

Németh József: Évszakok

Műmelléklet: VI.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. Június

XXVI
6.

Németh József, festő

Kép : Repr.

Németh József : Naplemente Műmelléklet. VI. old.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. június XXVI/6.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1972 OKT 8
Somogyi Néplap

Németh József festő
1021

A „Hindu nő" előtt

Németh József festő kiállításáról.
(Selmeczi T. János felvétele.)

ÉK

yeket tartalma-
de tér . . vissza
gy ő fogalmaz-
m, melyből ki-
dálatosan benn
A »birodalom«,
született a szó,
kövek közül ki-

innen elszakad-
— versei, vallo-
úskodnak erről
mások, csalatá-
mberré érlelték
ltővé a fogé-
nszeretőt. Az
nő — akiről
iskolás, de már
bugyrában ma-
derítette ki,
is itt igyeke-
töltögetni a
an a mezitlá-
onyájába —
esélni azokról
us, verseknek
hető sorokról.

A kötet a Magvető Könyvkiadónál jelent meg.

»Megeröltetett kasza-nyakak« népe a költőé. Érzékenységüket, egyenességüket, lobbanékonyságukat örökölte, »gének pásztortáskáiból« markolta. Gúnya nyi-

NÉMETH JÓZSEF: ÖREGEMBER FŰRÉSSZEL

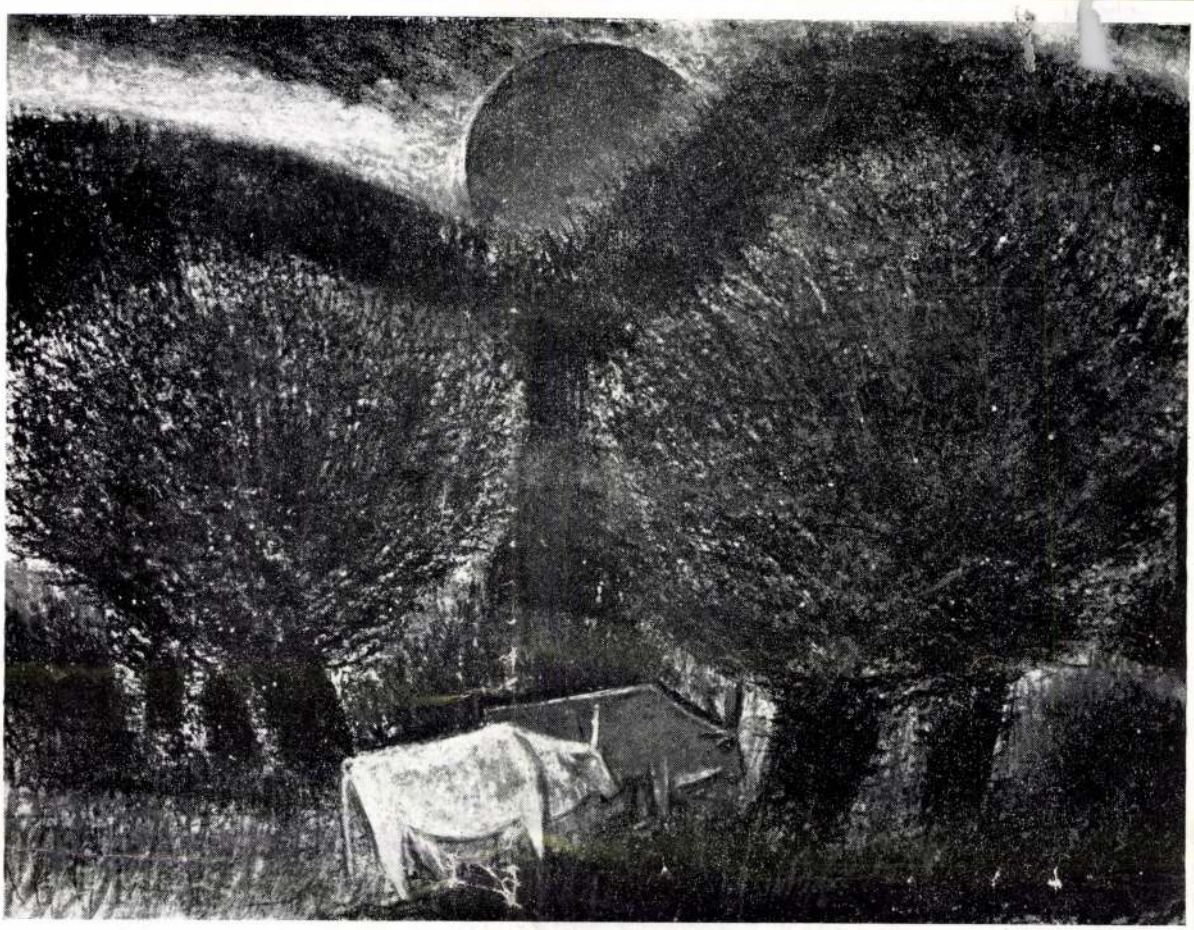

NÉMETH JÓZSEF: NAPLEMENTE

NÉMETH JÓZSEF: ÉVSZAKOK (GOBELIN)

KÉPZŐMŰVÉSZET

Németh József kiállítása a Műcsarnokban

A pályaív már biztos pilléreken áll, s így szakaszai is jól kivehetők. Tudni, mi volt a kezdet, hogyan nőtt ki belőle a folytatás, s hogy milyen váltás árán jött létre az első — e minősítésre már feltétlenül érdemes — kiteljesedés.

A pályaív — *Németh József* festőművész munkásságának pályaíve — már biztos pilléreken áll; nemcsak az elfogultabb híveinek, de a *budapesti Műcsarnokban* megrendezett kiállításának tanúsága szerint is.

A kezdetek?

Freskó tanszak az Akadémián. Ismerkedés, majd megbarátkozás a nagy felületekre illő, nyugodt formákkal, e formák lassú ritmusú — mondhatni: majd' mindig ünnepélyes — összekapcsolásával; meglelése egy semmiképp sem látványos, de visszafogott tónusaiban annál több erőt tartalékoló színskálának.

A főiskola után: *Vásárhely.*

Szükségszerűen az, hiszen hol másutt akadhatott volna igazán neki való témákra a nagy felületekre illő — lassú, s majd' mindig ünnepélyes ritmus szerint kapcsolódó — nyugodt formák festője. Tág határ, nagy ég, a szögletes falú tanyák meg a mérnöki rajzlapokról lemásolt gátoldalak szabályos látványa — ez ismétlődött eleinte a centikben mérve csak ritkán nagyméretű, de mégis hatalmasaknak tűnő táblákon.

Aztán mind gyakoribb lett vásznain az *ember;* pontosabban szólva: a *figura.* Németh József ecsetje alól ugyanis nem a legapróbb ráncaikig bekalandozható portrék meg a ruhájuk szabását is jól mutató alakok kerültek ki, hanem választott lakóhelyének elsősorban *tartásukkal,* egy-egy nagyon jellemző *gesztusukkal* megidézett benépesítői. Amolyan *kontúrfigurák,* amelyek főképp a már-már tenyerükbe gyökerezett szerszámaikkal — vagyis hogy: azoktól — élnek igazán.

E kontúrfigurák sora — amelyet nem ritkán szakított meg egy-egy hasonlóképp merész szerkesztésű, olykor már-már a torzításig elrajzolt tájkép — azonban még többnyire *riportosan „életes"* volt. Sűrű festésű, indulattal, nagyon is nekiszabadulva „odatett". Némiképp valóban „Nagy István"-os — ahogy azt a művész legutóbbi, az *Ernst Múzeumban* megrendezett tárlatáról többen is leírták.

Ez az indulatos sűrűség viszonylag sokáig jelen volt Németh József képein, s akik életútját közelebbről figyelték, gyakran tűnődtek el, hogy merre kanyarodik majd innen tovább, ha egyáltalán akar és főképp tud továbbkanyarodni.

És íme itt a műcsarnokbeli tárlat tanúsága: akart és tudott is továbbkanyarodni! Meghódította magának azt a valóban nagy formátumú és e nagy formátumhoz illően tiszta festésmódot, amelyre talán az a minősítés illik a legjobban, hogy *jelképi.*

Látszólag nem történt nagy átalakulás: Németh József ma is a maga ismerős alakjait festi, amelyeket elsősorban tartásuk — egy csúnya, de itt jól jellemző szóval élve: *pózuk* — tesz önmagukká. Ez a póz azonban egyre kevésbé tűnik eleve megtervezettnek, szándékoltnak, mégpedig azért, mert megnőtt a figurák belső

fénye. *Egyértelműbbek, tisztábbak lettek; riportos sűrűségük kiszűrődött.* A korábbi féljelképi mivoltukból most *igazi szimbólumokká* léptek elő.

Nagy váltás volt ez Németh Józsefnél, s hogy valójában milyen nagy volt, azt a pesti tárlat főfalának hatalmas dísze, az *Évszakok* című *gobelin* mutatja igazán. Ez a mindenképpen óriási munka ott viseli magán mindazokat a megtisztult, felmagasztosult jelképalakokat, amelyek e művészi műhelyben — jó másfél évtized alatt — kiformálódtak, s amelyek immár nyugodtan említhetők, mint egy bizonyos (nem kicsi) táj bizonyos (nem rövid) idejének *jelvényei.*

S ezzel már be is kapcsolódtunk abba a polémiába, ami Németh József újabb önálló kiállítása körül kialakult. Nemcsak amúgy, szemre szép az, amit a művész csinál, de esztétikai értékei szerint is — írják a fővárosi kritikusok —, ám vállalkozása aligha mondható korszerűnek. Visszanéz, csak az elmúlt esztendőket idézi — hangzik az itt is, ott is megismétlődő kifogás.

Akik egy bizonyos (nem kicsi) táj egy bizonyos (nem rövid) idejének megőrzésére vállalkoztak, soha nem voltak könnyű helyzetben. Gyorsan megkapták a korszerűtlen meg a túlhaladott jelzőt. Ám idő múltával sorra-rendre kiderült, hogy makacsságuk nem volt hiábavaló, mert aminek megőrzésére vállalkoztak, mind több embernek lett kedves. Emlék, amin nemcsak eltűnődni, de amiről példát venni, amiből erőt meríteni is lehet; emlék, ami a később élőket nemcsak elandalítja, de tisztább, szebb életre serkenti.

Németh József ilyen megőrző festő. Annyira ismeri, úgy megtanulta az életteréül választott valóságot, hogy riportos korszaka után immár eljutott a jelképek felfedezésének és megörökítésének idejéhez. *Gereblyés parasztja, Kaszásai* kétdimenziós emlékművek, miként kedves monumentum a mindnyájunk életét születésünktől kísérő *Ápolónő* is.

Nem véletlen, hogy a művész legújabb képein már fel-feltűnik egy nagyon régi ábrázolóműfaj, az *ikon* néhány sajátossága. Ahogy a tompa csillogású, ki tudja hány esztendős fatáblákon, az ő pozdorjalemezén is aranyglória övezi a királyi palástos kis *Katit:* a tiszta gyermekség szép jelképeként.

Kifogás? Ok valami elégedetlenségre?

Egyetlen, de említés nélkül aligha hagyható!

A képek — pontosabban a korábbi időszak képei — miatt túlságosan is „anyaggazdagra" sikeredett ez a különben remek tárlat. A Műcsarnok három nagy terme közül valójában csak a legbelső tartalmazta mindazt az újdonságot, amiről szólván a korszakváltás egész históriáját elmondhattuk. Kevesebb több lett volna; vagyis — *áttekinthetőbb.* No de ez már inkább a tárlatrendezőknek szól, akik újabban előszeretettel igyekeznek bizonygatni, hogy az „ő" festőjük, szobrászuk milyen szorgalmasan dolgozik. Németh József azonban nem csak szorgalmasan dolgozik — nagyon is jól dolgozik! Mind remekebb képek viselik szignóját.

AKÁCZ LÁSZLÓ

BUDA FERENC

Rokonok közé jöttem*

Rokonok közé jöttem. Lélek szerinti rokonaim közé, jóllehet anyakönyvezhető kapcsolatot errefelé eddig még nemigen találtam.

De ez nem is fontos. Tudtommal a mostanság — s immár jó ideje — e tájon élő-munkálkodó művészek között is nem egy akad, akinek születési adatait másutt írták be a matrikulába.

---

* Elhangzott a Dél-alföldi Tárlat megnyitójaként Hódmezővásárhelyen, május 7-én.

S amennyiben kívülállók számára szólóan is magyarázatot kíván; barátaim megtisztelő kérésére hallgatva mi okból és mivégre vállaltam magamra e néhány bevezető szót, ráadásul laikus létemre, akinek — Zrínyi szavaival — „semmi professzióm az mesterséges szólásra nincsen", mást nem tehetvén, rokoni kötelékeimről kell vallanom.

Doktora mivel nem vagyok szakmájuk ismeretének, szeretnék pontosan, világosan — s lehetőleg röviden — fogalmazni. Ezért eszmei vargabetűket és gondolatfolyam-holtágakat levágva mindenekelőtt a lényeget mondom ki: szeretem őket.

Szeretem őket, mert nem csak sorsuk, de szándékuk szerint is itt élnek, a fölparcellázott világ számunkra egyedül adott földdarabján, amely nem túlságosan széles ugyan, ám az egyenes lefelé innét is a Föld szívéig húzható, s fölötte az égbolt éppoly tágas, mint a Loire, a Mississippi vagy a Volga medencéje fölött.

Szeretem őket, mert úgy adnak újat, hogy a régi megőrzésére is törekszenek, élvén a folytatásért, a folytonosságért, múlt és jövő között tartós jelenben, s műveikben egyaránt méltó helyet kap a születő és reményben növekvő, valamint a múlandóságra ítélt.

Szeretem őket, mert a képi és plasztikus ábrázolás kifejező eszközeivel körülbelül azt mondják el ők is, amit magam váltakozó sikerrel szavakba foglalni írói eszméletem óta próbálgatok.

Szeretem őket, mert igényelt létformájuk nem a magány, hanem az egymáshoz való közelség. Nem sivatagos vitákban: munkában élnek, ám szavuk elhat egymáshoz, nemcsak úgy, mint a szélkiáltó madáré.

Szeretem őket, mert élni segítenek. Élni segítenek, ezért — úgy hiszem — nehezen pusztíthatók el, akár az anyaföld, maga a föld népe: Anyaföld-Magyarország.

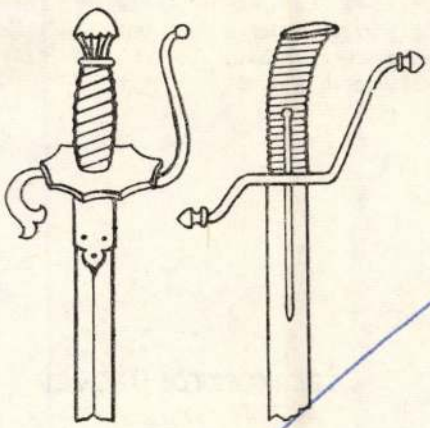

HÍREK

Baráti beszélgetésre hívta április 19-én az írócsoport és a Tiszatáj szerkesztőségének tagjait Papp Gyula, a városi tanács elnökhelyettese. Jelen volt az eszmecserén dr. Koncz János, a megyei pártbizottság és Szabó G. László, a városi pártbizottság osztályvezetője is. Bár a kötetlen beszélgetésen az irodalmi élet képviselői vettek részt, szót váltottunk egyéb kérdésekről is. Úgyszólván minden olyan közös gondunkról beszéltünk, amelynek szerepe lehet Szeged szellemi, kulturális életének fellendítésében. A késő estébe nyúló közös töprengés természetesen nem hozhatott azonnali, kézzelfogható eredményeket. Haszna azonban vitathatatlan: bebizonyította, hogy az efféle véleménycserére szükség van.

*

Darvas József Kossuth-díjas író, a Magyar Írók Szövetségének elnöke volt Szeged vendége április 24-én. Ez alkalommal rendezték meg szerzői estjét a Bartók Béla Művelődési Központban, ahol az író is megnyilatkozott, közvetlen szavakkal emlékezve régi szegedi látogatásaira. Az est után szerkesztőségünkbe látogatott, ahol a szerkesztő bizottság tagjaival beszélgetett irodalmunk időszerű kérdéseiről. A folyóiratunkkal kapcsolatban tett megjegyzéseit jól hasznosíthatjuk további munkánkban.

*

Lezajlott a Bartók Művelődési Központ Íróportrék sorozatának második előadása. Április 28-án este Czine Mihály Veres Péterről beszélt. Az író műveiből Szirtes Ádám olvasott részleteket, Faragó Laura pedig népdalokat adott elő nagy sikerrel.

*

Ugyancsak a Bartók Művelődési Központban rendezték meg Dér Endre József Attila-díjas író szerzői estjét. Bevezette Varga Domokos, közreműködött Földi Teri és Kovács János színművész, valamint Kónya György népművész.

SZERKESZTŐI ÜZENET

Nem közölhető írást küldtek: V. M. Szeged, F. Cs. Miskolc, Gy. J. Szeged, Sz. Z. Budapest, B. G. Budapest, B. Gy. Budapest, O. A. Budapest, D. L. Debrecen, V. M. Szeged, G. K. Békéscsaba, K. L. Büssü, E. S. Nagykálló, B. J. Budapest, K. K. J. Rozsnyó, K. E. P. Békéscsaba.

1021

CSOÓRI SÁNDOR

Németh József képei

Néhány évvel ezelőtt, mikor először láttam Németh József képeit, rögtön megéreztem, hogy egy öntörvényű művész áll elénk, nemcsak fölismerhető stílusjegyekkel, de fölismerhető tisztasággal és erővel. Azokkal ellentétben, akik egy új alföldi festőt ünnepeltek benne, én azt a fiatalembert és barátot, aki költőien makacs és zárt, mert elszántságot nem a divatból és nem is a tisztelni való hagyományokból merít, hanem saját magából. Képzeletének és szándékainak távlatot nem a tágítható szabadság ad, hanem a személyére korlátozódó hűség, amely kihívó, egyértelmű és hadd tegyem hozzá: egyszeri, akár maga az ember.

Aki e mostani kiállításának képeit megnézi, éppen ezért nem fejlődést láthat, inkább csak gazdagodást.

De hűség többféle van, még a művészetben is. Tehetetlen, vergődő, sárba vagy a tegnapi szépségek hálójába bonyolódó. A képek láttán, nyilván akadnak majd, akik Németh Józsefet ez egyértelmű és hosszúra nyúlt hűség miatt marasztalják el. Sajnálkoznak majd, hogy rendkívüli képessége egy elhagyott világ gyalogösvényein tévelyeg, az emlékezetben visszafénylő fák, vízpartok és emberek között, ahelyett, hogy kilépve közülük, nagyobb iramú utakra indulna. Nem akarom megvédeni őt, mert ezzel csak gyöngíteném. Sőt, azt árulnám el, amit tudatosan vállal.

Képein szinte semmi látható nyoma a huszadik századnak: a széthasítottságnak, az embert, a világegyetemet földúló erőknek. Nem a meghasonlás és a fennkölt nyomorúságok festője ő. Nem az elidegenítő világé, amely legtöbbünket fojtogat.

De nem is az idillé!

Korszerű? Korszerűtlen? Fölösleges ezen tépelődni. Gauguin korszerűségét szerintem sokkal inkább emberi menekülése fejezte ki, és egy öntörvényű világ megteremtése, mint a képein ábrázolt látvány időszerű vagy időszerűtlen volta. Vajon, elmarasztalhatjuk-e Németh Józsefet azért, mert Tahiti messzebb van Európától, mint Hódmezővásárhely vagy a Tisza-part? A művészet nem ismer ilyen távolságokat, ha emberi közölnivalója van.

Németh József idézőjeles menekülése abba a tegnapinak nevezhető világba, melyet a festészet és az emberi szellem már rég maga mögött hagyott, csak a boldog vagy a boldogtalan türelmetlenek s a folyton előrehatolók számára jelenthet elmaradást. Tudjuk, az idő nem áll meg, de vannak dolgok, értékek, amelyek a sürgető idő ellenére is megállnak. Emberi erőfeszítés kell, hogy elpusztítsuk, vagy hogy megőrizzük őket. Németh József, az én szememben a *megőrzés festője*. Azok jelenlétét égeti belénk, akik szinte személytelenül, hivalkodás nélkül segítenek fönntartani ezt a mai világot is: kétkezi emberekét, magukat megtartókét. Hozzájuk és a környezetükhöz kötődő hűsége így nemcsak érzelmi viszonyt fejez ki, hanem eszmét is. Azt, hogy a világot a széteséstől megőrizni semmivel se korszerűtlenebb föladat, mint a szétesést korszerűen ábrázolni. A világ – ahogy Garaudy megfogalmazta: beláthatatlan erőmező. Az ember egyetlen erőt képvisel benne, mely szembeáll az összes többivel. Én ezt az erőt érzem Németh Józsefben magában s képeiben. Emberalakjaiban, tisztaságot sugárzó nőiben; ezt érzem a még utoljára megnézett alföldi tájban, melyet hazámnak fogadhatok el; szívós és tűnődő állataiban, a munka emlékműveként fölrakott boglyáiban, a vízben s felejthetetlen fáiban, melyeken úgy fúj át a szél, mintha parazsat élesztene.

Azt érzed: most a sok-
mind magában harcol,
s hogy mért teszi, min
...
hisz külön mind is egy

Most a tablókép megelevenedik, úgy érzi
heti közösségi törekvéseit is: a líra hatása „akkor lehet
külön-külön a saját lelkük meggyőző komolyságával tükröztetik az egy cél felé terelendő világot". Így lesz programja, hogy

a pontot, ezt az önmagába terjedt
világot kell, hogy segitse, az **embert,**
kilépni legvégső béklyóiból.

és gyakorlata, ennek az embernek koordinátáit megkeresni önmagában. Egyszerre mintha ellentétes komponensekre szakadna a korábban egységesnek és bonthatatlannak vélt személyiség. Mindjárt a kötet nyitóverse így intonálja ezt az élményt:

Maga a küzdelem nehéz, de
kettévágom még, felezem –
...
A mérleg két tányérja is vagy
s a súly s hogy egyensúlyba tartsd;

Másutt épp a közös és egyedi élet kettősségét szenvedi: „elnyeli a fele életed az önként vállalt új ember-közösség ... úgy érzed, vesztes vagy, magányod retteg" és

felemásan feszengsz a felemás kor
testében, mint a feléig bevert szeg.

Ahogy a világ bonyolultságát, úgy fedezi fel, önmagába pillantva, az ember sokrétűségét is. A személyes élmények, a pontos és merészebb önmegfigyelés líráját színesebbé, gazdagabbá tette.

Igaz, sokszor még ellentmondásosan keveredtek régebbi és új szemléletű megoldások. Néhol tetten érhető az elszakadás nehézkessége, a tágabb horizont keresésének erőfeszítése, nemegyszer csak fogalmi úton elmondott gondolatokkal segíti magát továbblendülni, személyessége pedig időnként az izgatottság és idegesség – a pontosan megmunkált formát is lazító – jelenlétével vegyül. Egészében ezzel a kötettel mégis új távlatokat jelölt ki önmaga számára Simon István, és megnyitotta az utat ennek teljes költői asszimilálására, a változás okozta egyenetlenségeket, és esetlegességeket megszüntető, formájában is egységes világkép kiteljesítése felé.

Nem látványos szakítás eredménye volt mégsem mindez, hanem az okosan kezelt következetességé inkább. Ha mégis az utóbbi években írt versekben megfigyelhető különbözőséget hangsúlyoztam jobban, ezzel azokat az összegezés után bekövetkezett változásokat szeretném felmutatni, melyekben költészete továbbfejlődését láthatjuk.

Németh József

Szij Rezső: Németh József /Az Alföld képcsarnoka/. - Alföld, 1967. 18. évf. 2. sz., a hátsó borítón képpel

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Írt. 1970. 1.sz. 68-107. l./

82. l.

Németh József
Fehlő

A Munkácsy dej birtokosa

Domiotor János: Negyedszázad mi vizsek..
Mi vizsat, 1970. szeptember – 42 lap

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Jelenkor 1967 junius p.554.

MDK

Németh József, festő

A hódmezővásárhelyi festő hiányzik a szegedi nyári tárlatról.

Rózsa Gyula: Egy „alföldi" és egy „országos" problémáról 7

Népszabadság, Bp. 1967. aug. 16.

Németh József

Nánay-díjat kapott az I. Kaposvári Tavaszi Találkozón.

Szoc. Műv. 1967. május

Németh József

Bivalyos szekér /repr/.

Rajztanitás 1963. Iv. 26.1.

Németh József MDK

Kapu előtt, repr.

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Németh József MDK

Csend, olajtemp.

Vizsugár, olajtemp.

Kapu előtt, olajtemp.

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Németh József MDK

Töltés mellett, repr.

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Németh József festőművész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

Németh József

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1972 ÁPRILIS 20.-ÁN, CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

SOMOGYI JÓZSEF

SZOBRÁSZ

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK ELNÖKE

MŰCSARNOK, HŐSÖK TERE

Nemeth József
festő

M.D.K.

Az 1967-es Vasvary János-díjat a kaposszerdahelyi szülétés ű Nemeth József kapta. Kiállítással egyidőben a budapesti Ernst Muzeumban van tarlata

Kovács Gyula: I. Kaposvári Tavaszi Tárlat. Művészet, 1967. Julius - 40 lap.

Németh József

a fiatal müveszek egy érdekes alakja; szemlélete mitikus, stilusa drága-köszerű dekorativ forma.

Németh Lajos: The 1968 Exhibition.

The New Hung. Quarterly, Budapest, 1968. 31. k. 1968

Németh József

Egész többen fekete-fehér reprodukció „Fiú gerebtyével" (tempera 160 x 120 cm)

Németh József: The 1968 Exhibition. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1968. 31. sz. 194-95 l

Németh József

Töltés mellett (vegyes)

Csepel Tiodalmi Mellékleta 1970 VI. 26

Nemeth József
festő.

„Pásztor" (repro)

D. Fehér Ilmezsa: Jubileumi beszámoló helyett
Művészet, 1970. április - 22 lap

Németh József

a Műcsarnokban rendezett tárlaton mutatta be „Hóolvadás" című alkotását

Németh Lajos: Current Exhibitions

The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1969 34. sz. 1771

Németh József festőművész

A Munkácsy Mihály-dij II. fokozatával tüntették ki.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. ápr. 4.
XIV. évf. 14. sz. 2. lap

Németh József

Szerepel az alább. tárlatom

Horváth György: A szot feldrabadulási pályázatának kiállítása a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1970 VIII. 23 12 old.

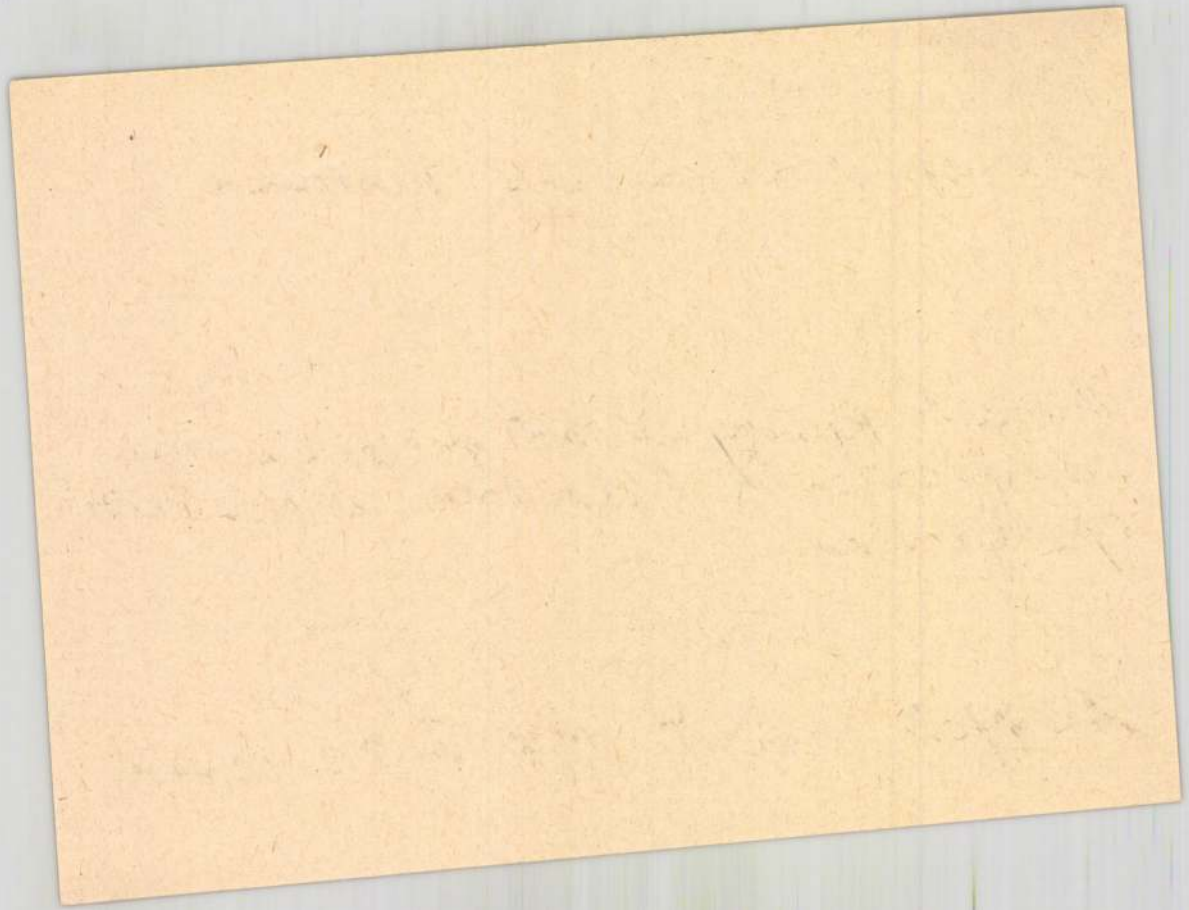

Neineth József

Annony publikával nepr.

Magyar Müveszet 1945-1969
Mücsarnok, 1969 sep-okt

Németh József

Szerepel a parszonyi magyar

háslaton

dr. Milan Kassak: Mladi

madarski umelci

Rolnické noviny 1969 X. 26

Németh József

„Fiú gerebtyével," „Leány és bivaly",
„Hindu nő", „Hárfázó nő", „Leány balalajkával",
„Szabás örgember" c. művei emlitve.

„a XV. Vásárhelyi Őszi Tárlat"

Magyar Nemzet 1968 okt 30

Németh József

Kiállítása lesz 1968-ban Miskolcon

Ibenedek / képzőművészet, foto.
Énakmagyarország 1967 dec. 14-4-old.

Németh József

két portréval és három pasztell tájképpel szerepelt a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban tartott IV. dél-alföldi tárlaton. Rendezte: a Megyei Képzőművészek Közösségének Dél-magyarországi Szervezete.

A IV. dél-alföldi tárlat (Dömötör János cikke)
Megyei Hírlap 1968 május 31 9. l.

Németh József

festő kapta az egyik 5000 forintos munkajutalmat (most oszlottak elősör!) a XV. jubileumi Vásárhelyi Őszi Tárlaton, amely szombaton 12. órakor nyílt meg.

Őszi vasárnap Vásárhelyen (Rideg Gábor)

Magyar Hírlap, 1968 október 7. 5. l.

Németh József

művei is szerepelnek a 15. Vásárhelyi Őszi Tárlaton. (Alföldi hagyományok + európai művészet legleszűrtebb eredményei fedezhetők fel. dekorativitásában).

Vásárhelyi Őszi Tárlat

Magyar Hírlap, 1968 október 10. 9. l.

Németh József

1. Lány és bivaly dój 120×160

2. Fiú gerebbyével -"- -"-

Magyar Művészet 1945-1969

Műcsarnok

Németh József festő

Studio-tag volt, neve emlitve

„Studio 58-68"

Magyar Nemzet 1969 jan 7

Németh József

3. Asszony pulykával, olaj 150x90

4. Csendl oltemp. 110x160

Magyar Művészet 1945-1969

Műcsarnok

Németh József festő

Szerepel a vásárhelyi művészek
kiállításan a Fészek Klubban

Nagyvárad 1969 X. 21

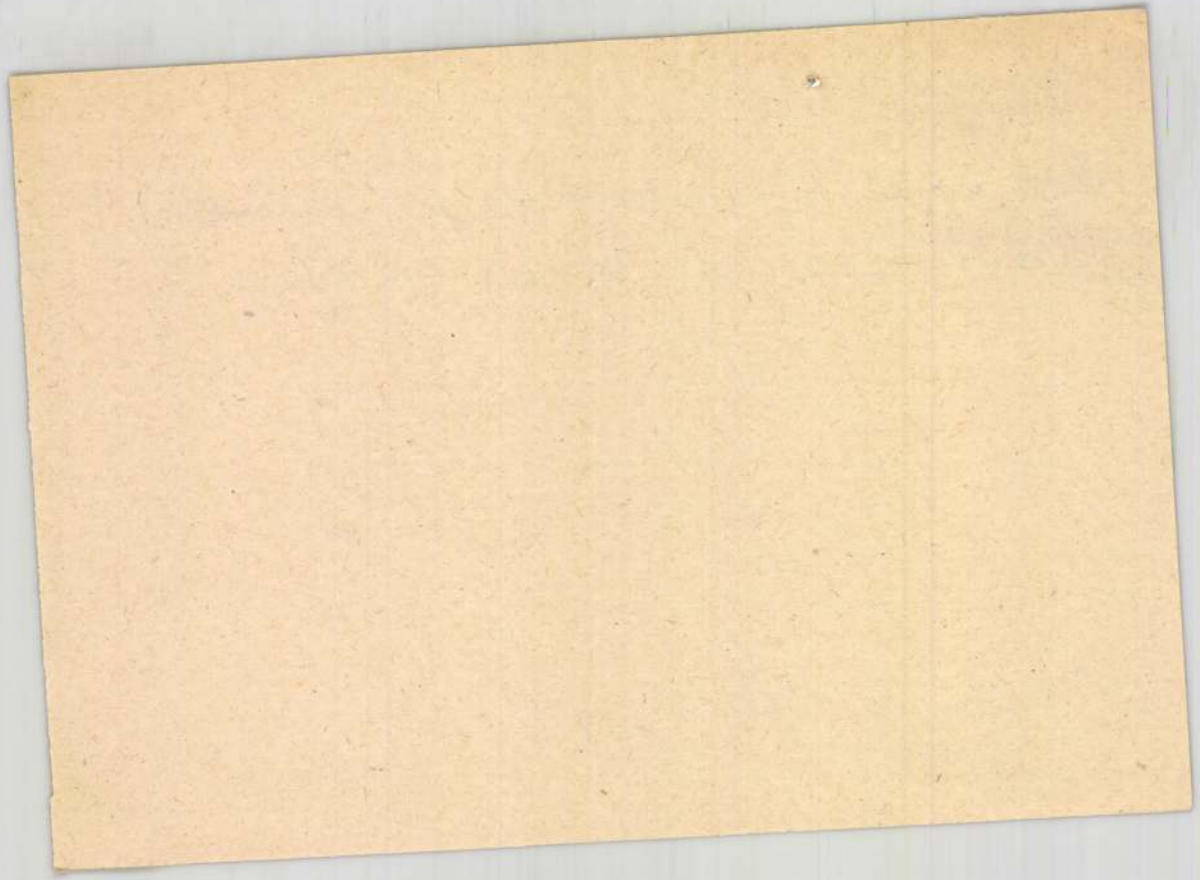

Németh József festő

Díjat nyert „Az Alföld ma" c. pályázaton

Művészet 1969 XII. sz.

Németh József

Kiállítása nyílik Derkovits-Szeren-
ben

Kiállítások

Pesti Műsor, Bp. 1970. jún. 11.

Németh József festő

Munkácsy díjas (II. fok.) lapok

N. N.: Állami és kossuth díjasok

Pestmegyei Hírlap 1970 IV. 2

Németh József

Emlitve

Horányi Barna: Képzőművészeti szakkör – ünneplőben

Somogyi Néplap, 1970. nov. 10, 5. l.

Németh József

Említve-vesztnesz

Dömötör János: A vásárhelyi őszi tárhat

Népszabadság, Jp. 1970. nov. 11 > 1.

Németh József

Torday Aliz: Németh József csendje.
– Tépés megyei Hírlap. 1967. ápr. 23.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 68-107. 1./

82. 1.

Németh József

festőművén kiállítása. Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum. - Ism.: H. B. Somogyi Néplap, 1967. máj. 19.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Ért. 1970. 1. sz. 68-107. 1./

93. 1.

Németh József

(2)

Festőművén kiállítása, Bp, Ernst múzeum, 1967. márc. 25-ápr. 16. - Ism.: Láncz Sándor Művészet, 1967. 8. évf. 9. sz. 38-39. l. — Németh Lajos, The New Hungarian Quarterly 1967. 7. évf. 27. sz. 174-178. — Perneczky Géza, Magyar Nemzet 1967. ápr. 2. - Szobó György, Élet és Irodalom 1967. ápr. 1. - Tasnádi Attila. Kortárs, 1967. 11. évf. 6. sz. 1006-1008. —

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1. sz. 68-107. l./

93. 1.

Németh József (1)

festőművész kiállítása. Bp. Ernst Múzeum. 1967. márc. 25 - ápr. 16. (Rend. Frank János Kal. Katona László, Vál, bev. Rilly Valéria) Bp. 1966. - Szm: Csóori Sándor, Cronegrád Megyei Hírlap, 1967. ápr. 3. - Ákár László, Cronegrád Megyei Hírlap, 1967. máj. 18 - Ifjú Kommunista, 1967. jún.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./

93. l.

Németh József, festő

MDK

Kiállítása nyílik meg május
25-én az Ernst Múzeumban.

—: Hír —

8

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. május. 15.

Németh József, Jestő

A Munkácsy M.-díj III. f.-t kapta.

-: A idei ivod. s' művészeti díjarok 6

Népszabadság, Bp. 1967 ápr. 2.

MDK

Németh József, festő

Az Ernst Múzeumban nézhető meg kiállítása.

–: A hét végi kulturális programbál 9

Népszabadság Bp. 1967 ápr. 2.

Nemeth József
festő

M.D.4

Részt vett a tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: Az alföldi festészet...
Művészet, 1967. július - 8 lap.

Németh József

Töltés mellett, temp.

Műcsarnok 1960. VIII. Nagy. Képzőm. Kiáll.

Németh József MDK

Boronálás, olf.temp.

Fácános, o.temo.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

MDK

Németh József

Ülő nő, tus

Lépő nő, "

Álló nő, "

Csongrád m.i képzőművészek tav.tárlata 1964.

Hmvhely-Szentes

MDK

Németh József, festő

A Times kritikusa elismeréssel ír műveiről.

—: Magyar festmények Londonban 2

ESTI HIRLAP Bp., 1967. máj. 17.

MDK

Németh József, Fertő

Vásároltak tőle.

Rózsa Gyula: Az állami képzőmű-vészeti vásárlások kiállításáról 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. jul. 15.

Wenuth József
festő

M.D.Y

Kaposvárott a Rippl-Rónai
Múzeumban van kiállítása.

—: Kiállítások
Művészet, 1967. június - 47 lap

M.D.K

Nemeth József
festő

A vásárhelyi művésznek az idén
már volt Budapesten is egyéni kiál-
lítása.

Fehérvy Gábor: Fejér Csaba vásárhelyi kiállítása.
Művészet, 1967. junius - 43 lap

MDK

Németh János

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 juni.16.

Németh József MDK

Töltés mellett, olf.

Rügyfakadás, olf.

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Jelenkor 1967 jun..p.1007.

MDK.

Németh József

Interju a müvésszel a vásárhelyi müvészéletről

Magyar Nemzet 1964.okt.11. lap -

MDK

Németh József

Kapu előtt, o.temp.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5.kiáll. Ernst Muz.
1964. dec.

9. 1.

Németh József MDK

Ásók, temp.

Mücsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Nemeth József
festő

M.D.K

Ott Ernst Muzeumban rendezte kiállítását. Kiállításán bemutatta a „Virrasztás" című művét, „Fresko hatású" -jait stb.

Szabó György: Négy kiállításról
Élet és Irodalom, 1967. ápr. 1 - 8 kép.

Nemeth József
festő

M.D.

A Munkácsy Mihály
díj III. fokozatát kapta.

—: 1967 kiváló és érdemes művészei . . .
Élet és Irodalom, 1967. ápr. 8 - 4 lap

M.D.4

Nemeth József
grafikus

„Táj tehenekkel"

Élet és Irodalom, 1967. május 27 – 3 kép

Nemeth József
festő-

M.D.4

Stilizált tanyarészletei
szerepelnek a tárlaton.

Szelesi Loltán: A VII Szegedi Tárlat
Művészet, 1967. március - 41 lap.

Németh József, festő

7 D4

Leányportré c., festménye.

Repr.

–, : [Kép]

7.l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. júl. 1.

MDK

Német József festő

Dinnyeevők c. festménye szerepel az V. Vásárhelyi Őszi Tárlaton. (Repr.)

Szelesi Zoltán: Vásárhelyi vallomások.

Tiszatáj, Szeged, 1958. október. 11. l.

Németh József

Festő
Kiállított

Németh Lajos: Gondolatok a X. Magy.
Képzőm.-i Kiállításról

Kritika 1965 11 sz. 49.l.

Nowelle Józef

Feld:
Kiellitoll

Nowelle Józef: Gwałtowność a X. Wojn.
Kiprów i Kiellitoll

Kritika 1965 Nr. 49.1

.NDG

Németh József festő

Hódmezővásárhelyi művész. Szerepelt a Szegedi Szabadtéri játékok kapcsán rendezett képzőművészeti kiállításon.

Néhány sorban.

Tiszatáj, Szeged, 1959. augusztus. 2. l.

Németh József, festő

MDh

Eke-kapázó c. képe önállósodásáról tanúskodik.

Péter Imre: 4 fiatal Képzőművének Stúdiójának kiállítása az Ernst Múzeumban

Népszabadság Bp. 1960. febr. 5. 8. l

MDK.

Németh József

Rövid méltatása

Müvészet 1965 ápr.lap -

Németh József

„Család" c. nobrát Miskolc-Tapolcán állítják fel.

Magyar Nemzet 1965. aug. 15.

Németh József, festő. MDh.

+ ..

A hódmezővásárhelyi művész művészete nem annyira népi mint inkább provinciális.

Rényi Péter: Kündelem a valóság kifejezéséért
A VIII. M.K.K. – II.

Népszabadság. Bp. 1960. máj. 8. 11. l

K. D. K.

NÉMETH József festő

A Velencei Biennalen szerepel (1960)

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 109. sz. 9. l.
(d.) Derkovits-kiállítás Velencében

Németh József
festő

MDK

Méltatás.

Magyar Nemzet, 1959. július 12.
Dutka Mária: Az Alföld a festészetben. 8 l

".D.K.

Németh Jozsef

Festőművész "Korsós nő". rajz.Illusztráció.

Magyar Nemzet 1961. febr. 26. 9.old.

M.D.K.

Németh József

Festőművész kiállitja müveit a Mücsarnok kamaratermében.

Magyar Nemzet 1961. febr. 26. 9.old.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1965 május 9. 4 lap

Németh József, festő

MDK

Rajz.

Repr.

—: Németh József rajza a Mérföldkő
című kötethez 8-9

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. máj. 30.

Németh József

„Töltés mellett" c. képével szerepelt a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

Vigilia, 1962, 7 n., 432 old.

Németh László

Két éve önálló kiállítása volt Szegeden a Fiatal Képzőművészek Stúdiója IV. kiállításán

Vigília, 1963. 9 sz., 565 old.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Népszabadság 1967 ápr.25.

MDK.

Németh József

1967-ben Munkácsy dijas

Élet és irodalom 1967 ápr.8.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1967 ápr.1.

MDK.

Németh József

Munkácsy dij III fokozatat kapta

Népszava 1967 ápr.2.

MDK

Veneth József
festő.

Az Ernst Múzeumban
volt tárlata.

—: Kiállításai
Művészet, 1967. április – 47 lap

MDK.

Németh József

Munkácsy dijat kapott

Magyar Nem et 1967 ápr.3.

MDK.

Németh József

Munkácsy dijat kapott

Pestmegyei Hirlap 1967 ápr.2.

MDK.

Németh József

Munkácsy dijat kapott

Csongrádmegyei Hirlap 1967 ápr.2.

MDK.

Németh József

Munkácsy dijat kapott

Délmagyarország 1967 ápr.2.

MDK.

Németh József

Munkácsy dij III fokozatát kapta

Magyar Nemzet 1967 ápr.2.

MDK.

Németh József

Kiállitási hir

Csongrádmegyei Hirlap 1 67 febr.21.

MDK.

Németh József

C ikke a vásárhelyim müvészetről

Tiszatáj 1966nov.p.927.

Németh József festő

Résztvesz a bécsi magyar

kiállításon

Nagyvaja 1960 feb. 13

Németh József festő

Elismerő ismertetéseket kapott.

Lugár András: Hétfőn zárul a londoni Magyar Képkiállítás 9

NÉPSZABADSÁG Bp., 1967. máj. 28.

Nemeth József
festő

M.D.P.

1967-ben a Munkácsy díj
III. fokozatát nyerte el.

—: 1967. évi Munkácsy-díjasok.
Művelet, 1967. május - 31 lap.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 febr.21.

Németh József

"Drámai ereje, atmoszférateremtő készsége emelte müvészetét a passzivan szemlélődő látványfestészetből a filozófiai mélységü balladák világába"-irja Vadas József: "Vásárhelyi tárlatok" c. kritikájában a Tornyai János Muzeumban rendezett kiállitáson szereplő müveiről melyekben a mesebeli hősök helyét héroszok és szentek foglalják el."A tékozló fiu, az ápoló nő, a tarlón elnyuló férfi alighanem egy uj ikonográfia első darabjai."

Élet és Irodalom, Bp. 1971 nov. 27.
XV. évf. 48. sz. 12. lap

Németh József

Részt vett a Delhi 1. Nemzetközi Képzőművészeti Triennalén (1968. II. 10-től).

Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 71. l.

Németh József

A lausanne-i Galerie d'Art des Nouveaux Grands Magazins-ben csoporthiólításon szerepelt (1968. VI. 8 – VII. 17.).

Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 72. l.

Németh József

A sík-dekoratív megjelenítést érzi korszerűnek.

B. Supka Magdolna: A hódmezővásárhelyi festészet
Képzőművészeti Almanach 1, Corvina 1969, 16. l.

Németh József

A Főiskolán freskó szakot végzett. A Pásztor kicsinyített reprodukciója is érezteti a monumentalitást.

Frank János: Jegyzetek a XI. M. Képzőműv. Kiállításról; Képzőműv. Almanach 1; Corvina 1969, 30. l.

Németh József

Parasztszekér 1964, olajtemp., 170 x 110 cm
(reprò)

Képsöwnüv. Almanach 1, Corvina 1969, 159. l.

Németh József

Művei szerepelnek a Vásárhelyi
Őszi Tárlaton

Magyar Nemzet 1971 november 6 4.old.

Németh József festő

2

„Tarló"

„Férfi balalajkával" c. képei

szerepelnek a Vásárhelyi Őszi Tárlaton

Magyar Nemzet 1971 november 6 4.old.

Németh József 3

„Évszakok" c. gobelinje
szerepel a Vásárhelyi Őszi Tárlaton

Magyar Nmezt 1971 november 6
4.old.

Németh József

A Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlaton „Évszakok" c. gabelinje szerepel.
(említve)

Tárlatról tárlatra.

1971. X. 31. TV. 14.20 (12) K i

Németh József

Tarló, repr.

Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely '71.

Németh József

Évszakok, gobelin, 210 x 464

Vásárhely, őszi tárhat, Tornyai J. Múz
Hódmezővásárhely '71.

Németh József festőművész

A Vásárhelyi Őrzi Tárlaton munkadíjat kapott műveiért. „Apolónő" – „Férfi balalajkával" – „Tékozló fiú" – „Dehlő" (említve)

Tandi Lajos: Őrzi Tárlat Vásárhelyen.

Dél Magyarország, 1971. okt. 12.

Németh József.

A vásárhelyi őszi tárlaton „Évszakok" c. gobelinje – „Ápolónő" – „Férfi balalaj-kával" c. képei szerepelnek. (említve)

Palmer Zoltán: Hagyományt megújító realizmus.

Csongrád Megyei Hírlap, 1971. okt. 17.

Németh József, festő

Kiállítása nyílik ápr. 20-án a

Műcsarnokban.

—:o Németh József

8.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 20.

Németh József, festő

Kiállítása nyílik meg a Műcsarnokban

ápr. 27-én.

— : □ Németh József .... 2.

EST/ HIRLAP, Bp.1972.ápr. 25.

Németh József

Ápr. 20.-án nyílik meg kiállítása a bódnezővásárhelyi festőnek.

Múzeumi séta.

1942. IV. 2. 10.30 D. 161 Petőfi.

Németh József

a Magyar Helikon Kiadónak Pictura Hungaricában c. kötetében két műve szerepel. „Hóolvadás" – „Asszony pulykával" (említve).

Dömötör János: Vásárhelyi művészek a Pictura Hungarica-ban.

Csongrád Megyei Hírlap, 1972. febr. 2.

Németh Gyula

a Miskolci Képtárban ma megnyílt hódmezővásárhelyi festők kiállításán képei szerepelnek.

Déli Hírlap, 1972. jan. 22.

Németh József

Képeinek Ziállítása a
Múcsarnokban nyílt meg

Népszava 1972 május 5
Zold.

Németh József

Kucsmás férfi
olajtempera 100 x 80

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Németh József

1. Fésülködő olajfestmény 110×80
2. Anya gyermekkel olajfestmény 80×100

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Németh József

Fésülködő nők.

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Németh József, festő

A hódmezővásárhelyi művész a Műcsarnokban megnyílt kiállításán 1959-1972 között készült műveiből mutat be.

Megemlített alkotások: Ozvegy, Asszony kenyérrel, Csend, Estefelé, Vásárhelyi Madonna, Ápolónő, Kata, Tékozló fiú, Delelő, Zsákok, Naplemente.

(h.m.): Érzelem és téma 2,

EST/HIRLAP, B. 1972. máj. 4

Németh József

Hatvanban megnyílt a vásárhelyi művésztelep kiállítása, ahol művei szerepelnek.

Népújság, Szeged, 1971. dec. 4.

Németh József

„Ápalíró" (repr.)

A XVIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából

Tisztatáj, Szeged, 1971. nov. (2.)

Németh József, festő

Megemlítve.

Akász László: Fodor József 474-476.

Tiszatáj. Szeged. 1971. május XXV/5

Németh József fató
kiállítását a műcsarnokban rendezték.

Kiállítási kalendárium.

Szocialista művészetet, 1942. jún. 5.

M.D.K

Weineth József
festő-

Tárlatának katalogusát
~~[illegible]~~ Ritly Valeria írta

S. I: In memoriam Ritly Valeria
Művészet, 1967. március - 31 lap

Németh József

festő nevét elsőnek említi a bíráló a hódmezővásárhelyi V. dél-alföldi tárlat ismertetésében. Képei új periodust igérnek.

Három tájegység művészete — Dél-Alföld (Rideg Gábor)

Magyar Hírlap, 1969. május 11. 9. l.

Németh József

Öt nagyméretű képet állított ki: A Karlon a Szibás Madonna, az Öregember fürésszel a Leány citerával a Fesülkodó. Nagysodrású erős balladisztikus költészet.

(Ambrus) Tibor: A XVII. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Ambrus

Alföld 1971/1. 74 old.

Németh József

Legelőkés holdfényjel

Alföld 1971/10 borító 3 old.

Németh József

Festészete tömör, tömondatosan egyszerű. Műveiben a komoly színek ellenére is benzőséges líra, gondolat- és érzelemgazdagság él

Dömötör János: Vásárhelyi művészet

Alföld 1971/10 72 old.

Németh József, festő

szerepel a vásárhelyi őszi tárlaton.

(Megemlítve: „Évszakok c. nép növött képe")

Rózsa Gyula: Egy katalógus és egy kiállítás

7.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 15.

Németh József, festő

Megemlítve: Domanovszky tárlatával kapcsolatban. (Várpalota.)

Rózsa Szyula: Freskók gyapjúszálból

M. 7.

Népszabadság, Bp. 1971, okt. 17.

Németh József

Szerepelt a XV. Vásárhelyi Őszi Tárlaton.

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 46.l.

Németh József

Itatás c. müve szerepelt a kiállitáson. A magyar táj komor liráját közvetiti.

A Fiatl Képzőművészek Studiójának jubileumi kiállitása a Mücsarnokban Perneczky Géza: A pátosztól a groteszkig; Képzőművészeti Almanach 2? Corvina 197o, 26.1.

Németh József

A tárlaton bemutatott művei:

„A polónő", tempera, 130 x 75 cm;

„Delelő", tempera, 110 x 150 cm.

Rozványi Márta: Vásárhelyi őszi tárlat, Hódmezővásárhely, 1971

Németh József

„Férfi bololajkával", tempera, 150 x 60 cm;

„Tarló", tempera, 125 x 135 cm (reprodukció).

„Tékozlófia", tempera, 150 x 75 cm.

Rozványi Márta: Vásárhelyi őszi tárlat,

Hódmezővásárhely, 1971

Németh József

A tárlaton bemutatott műve:

„Évszakok", gobelin, 210 x 464 cm.

Rozványi Márta: Vásárhelyi ősi tárlat,

Hód mezővásárhely, 1971

Németh József

Hóolvadás (festmény)

Népművelés 1969/2 31 old.

Németh József

Részt vett a Mücsarnok kiállításán

Lukáczy Sándor: Művészeti szeregszemle a Mücsarnokban

Népművelés 1968/6 43 old

Németh József
festő-

Ő művét állította ki a kétszeres Munkácsy díjas festő. Lírai megfogalmazásu képe a „Lányparchoban".

D.J.: VII.Dél-alföldi Tárlat.
Müvészet, 1971. november - 47.oldal

Weiner József
festő

"Krumplikiválogató nő"
(repró)

D.Gy.: VII. Délalföldi Tárlat
Művészet, 1971. november – 47 lap.

Németh József

Szines reprodukciók egész táblán:

66. sz. „Hóolvadás", olaj, 119 x 160 cm. Művelődésügyi minisztérium;

67. sz. „Asszony pulykával", olaj, 150 x 90 cm. Művelődésügyi minisztérium.

Szántó Tibor: Pictura Hungarica. I. A mai magyar táblafestészet, Budapest, 1971

Németh József

Szegnón született 1928-ban. Tanulmányai: Képzőművészeti Főiskola. Tanárai: Budapest, Hódmezővásárhely, Gyál, Velence, Prága, Moszkva. Munkácsy díjas 1967, 1970.

Szántó Tibor: Pictura Hungarica I. A mai magyar táblafestészet, Budapest, 1971

Vernuth József
festő

Méltatás.

Láncz Sándor: Van-e modern realista . . .
Müvészet, 1971. december - 6.oldal

Németh József
festő

Kiskunhalas MSzMP Szikhar
tanácsterem: Erőszakok c. gobelin
(5 ösfelvetés) 214 cm × 464 cm.
Szőke Erzsébettel közös terv (repro)

-.-: Nivódijas művek.
Művészet, 1973. április - 35.oldal

Németh József festő

a hódmezővásárhelyi művész budapesti kiállításáról számol be Szabó György, a „Tárlatról tárlatra" TV adásában.

Zöldi László: Tévénapló.

Magyar Hírlap, 1972. máj. 17.

Németh József

KSL

Az alföldi iskolához tartozik.

Kiállítása volt 1971-ben.

Képrőmű. Almanach 3. 66.

Corvina 1972.

Németh József

testő

Hódmezővásárhelyi testő.

Képzőművészeti Almanach 3 113.
Corvina 1972

Németh József.

A vásárhelyi művésztelep alkotója, ütalünk londoni fogadtatására.

Moldvay Győző: A vásárhelyi művésztelep miskolci kiállítása elé

Észak-Magyarország 1972/18 4 old.

1.

Németh József

A hódmezővásárhelyi művészcsoport egyik legeredetibb, legtehetségesebb festőjének, az 1928-ban született Németh József-nek – Szönyi István egykori növendékének – olaytemperatechnikával készült festményeit, néhány szenrajzát és egy gobelinjét mutatta be a Múcsarnok áprilisi kiállítása.

D. I.: Képzőművészet.

Vigilia 1972/7 498 old

Németh József

romantikus alkatú művész, akinek nagylélegzetű képei a falusi ember életének és munkájának apóteózisát nyújtják. Összefogott formák, markáns, férfias előadásmód és népi ízek jellemzik munkáit, amelyek közül a legérettebbek az utolsó évek statikus szerkezetű, ünnepélyes hangulatú ikonszerű festményei.

D. Y.: Képzőművészet.

Vigilia 1972/7 498 old.

Németh József 3

A „Nő hárfával" (1968) a „Leány citerával" (1970) „A tékozló fiú" (1971) és a „Férfi balalajkával (1971) A korábbi művek közül a szenvedélyes koloritú „Kancsós lány (1964) és az Ecole de Paris (Modigliani, Derain) artisztikumát, dekorativitását idéző „Női hálakt" (1967) emelkedik ki.

D. I.: Képzőművészet

Vigilia 1972/7 498 old.

Németh József 4.

Németh Józsefet - e kiállítások alapjain - a középkorú festőnemzedék jelentős alakjai között kell számon tartanunk

D. Gy.: Képzőművészet

Vigília 1972/7 498 old.

Németh József

Kiállítása közel állt időben Kurucz D. Istvánéhoz (1970. V. 29 – VI. 11.). Vannak közös vonásaik. Ketten tudtak friss vért önteni az „alföldi festészetbe". Németh vesztett a frissességből, de expressív ereje megmaradt, bár kísért a déjà vu, s mintha nem tudna feljebb lépni.

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 66. l.

Németh József

A „második nagybányai kultúra" egyik képviselője. Említése még: Szalay, Samu K., Vajdai Gy., Fejér Csaba, Hessé Ferenc.

Pap Gábor: Szalay Ferenc festészete; Képzőművészeti Almanach 33; 113. l.

1

Németh József

Művei szerepelnek a XIX. Vásárhelyi őszi tárlaton a hódmezővásárhelyi Tornyai János múzeumban

Magyar Nemzet 1972 október 18

4. old

Németh József

2

„Triptichon" / Temesvary-
- Magyari
- Kenyeri / c. Zyse

emlitve

Magyar Nemzet 1972 október 18 4.old.

Németh József

3

„Mezei Vénusz"
„Erdő" c. lapai emlékre

Magyar Nemzet 1972 október 18

oktober 18
4. old.
4. old.

Németh József

a Kódmezővásárhelyi iskola

tagja – neve emlitve

Kutika 1971 február

23 old.

Németh József

„Fín gereblyével" c.
képével fotója a képmellékletben
szerepel

Kutsza 1971 február

Németh József

Szerepel munkával a Koppenhágában (október), majd Aarhusban nyílt mai magyar képzőművészeti kiállítás anyagában.

Műgyűjtő, 1972/3-sz. 63.l.

Németh József

Dózsa 64x60 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – szept.

Németh József

65.

Nő fuvolával olajpastell

100×60

Németh József festőművész kiállítása

Miskolcon 1972. ápr.

Németh József

63. Hindu köszöntés olajtemp. 130x60

64. Naplemente olajtemp. 80x100

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

61. Zsákok olaj 125 x 135

62. Utcaseprő olajtemp.
130 x 100

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. dec.

Németh József

Németh József festőművész kiállítása
Miskolc 1972. dec.

Németh József

59. Delelő olajtemp. 110x150

60. Ápolónő —"— 130x75

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

57. Tarló olajtemp. 125x135

58. Férfi balalajkával olajtemp.
150x60

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

55. Évszakok gobelin 210x164

56. Tékozló fiú olajtemp. 150x75

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

53. Kata olajfestm. 100×70

54. Leány — " — 100×70
pongyolával

Németh József festőművész kiállítása
Miskolc 1972. ápr.

Németh József

51. Komplikálogató nő olajfest. 70×110

52. Farakás —"— 80×120

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. dec.

Németh József

49. Subás madonna olajtemp. 130x100

50. Tiszatöltés figurával —"— 80x80

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

47. Öregember fűrésszel olajtemp.

48. Lány citerával — " —

154 x 55

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

45. Meayecske kancsóval olajtemp. 100x60

46. Fésülködő nő — " — 110x80

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

43. Napykendős asszony olajtemp. 100x80

44. Alvó lány — " — 80x100

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

41. Legeltetés holdfénynél olajtemp.

42. Pirroska —"—

90x60

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

39. Fehér ruhás lány olajtemp. 130x60

40. Asszonyok kosárral — " — 130x110

Német József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

37. Kucsmás férfi olajfestm. 100×80

38. Anya gyerekkel —u— 100×80

Német József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

35. Hindu lány olajtemp. 130x60

36. Nő hárfával —"— 125x65

Német József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Német József

33. Özvegy olajtemp. 130x80

34. Leány és bivaly —"— 115x160

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972 ápr.

Német József

31. Asszony kenyérrel olajtemp. 80x80

32. Álló lány —"— 130x60

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972 ápr.

Német József

29. Fiú gereblyével olajtemp. 160x120

30. Barkás leány — " — 90x60

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972 ápr.

Németh József

27. Parasztszoba olajtemp. 110x120

28. Asszony pulykával — " — 160x90

Német József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

25. Barkás lány olajtemp. 90x60

26. Akt — " — 70x110

Német József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

23. Vásárhelyi madonna olajfemp. 120×85

24. Nő szalagjával olajfemp. 100×80

Német József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

21. Hóolvadás olajtemp. 120x160

22. Pásztor —"— 160x90

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Neuer Post

Németh József

19. Ida olajtemp. 100 x 60

20. Kaszások —"— 120 x 160

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

17. Halottak napja olajfemp. 110×160

18. Karácsonyfaárus — " — 120×70

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

15. Kislány portré olajtemp. 70x60

16. Kamasz lány —u— 100x60

Németh József festőművész kiállítása
Miskolcon 1972. ápr.

Németh József

13. Kapu előtt olajtemp. 120x70

14. Fehér pulóveres nő —"— 90x60

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

11. Csend olajtemp. 110 x 160

12. Pihenő —"— 125 x 135

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

9. Fiú portré pastell 70×50

10. Virsugár olajfestm. 120×160

Németh József festőművész kiállításán
Műcsarnok 1972. ápr.

Nemeth József

Németh József, festő 7 Dk

Szobafestő tanuló korában a kaposvári képzőművészkörben kezdett dolgozgatni. Hintz Gyula figyelt fel rá. A főiskolán Papp Gyula, majd Szőnyi István irányításával tanult. Jelenleg Hódmezővásárhelyen él.

A Műcsarnok kamaratermében kiállított művei körül jelentősebbek: Margit, Gondolkodó nő, Akttanulmány, Őszi szántás, Rügyfakadás, Mártélyi este, Vándorkulikusok, A menyasszony c. műve és Pista Kedvence c. majolika = csempeképe.

Péter Imre: Jegyzetek Kiállításokról 8.l

Bp. 1965. márc. 2

NÉPSZABADSÁG

Németh József

7. Alvó nő olajtemp. 70x160

8. Takarmányos szekér —"— 70x110

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

5. Tél olajtemp. 110x80
6. Behordás —"— 110x160

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

3. Gólyák olajtemp. 60x80

4. Mártélyi este —"— 110x80

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

1. Töltés mellett olajtemp. 100 x 100

2. Estefelé — " — 80 x 100

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

Estefelé repr.

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

Karácsonyfavásár repr.

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

Csend repr.

Németh József festőművész kiállítása
Miskolc 1972. ápr.

Németh József

Ida repr.

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

Hóolvadás rejer.

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

Akt vlpr.

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

Asszony kemzétvel sejr.

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

Asszony pulykával repr.

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. dpr.

Németh József

Özvegy regr.

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

Lány bivallyal repr.

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

Hindu lány repr.

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972-ápr.

Németh József

Asszonyok hosával repr.

Németh József festőművész kiállítása
Műcsarnok 1972. ápr.

Németh József

Delelő repr.

Németh József festőművész kiállítása
Miskolcon 1972-ben.

Németh József

Képei szerepelnek a
19. Vasárnapi Őszi Tárlaton emlitve

Nógrád 1972 október 15
9. old.

Nemeth József
festő

Nemeth József több olajképével
mutatott be a tárlaton

Rideg Gábor: XIX.Vásárhelyi Őszi Tárlat.
MŰVÉSZET, 1972.december - 32.oldal

Németh József
festő

1972 októberében Koppenhágában,
egy képzőművészeti kiállításon részt
vett a művész.

-,- Magyar művészek külföldön.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 75.oldal

Németh József

1, Töltés mellett, 1959. oltemp. 100x100
2, Estefelé, 1960. — " — 80x100

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

3, Gólyák, 1960., dtemp. 60x80
4, Mártélyi este, 1960. dtemp. 110x80

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

5., Tél, 1960., olajtemp. 110×80 cm
6., Behordás, —"— . 110×160 cm

Németh József festőművész kiállítása,
Múcsarnok, 1972. ápr.

Němeth József

Němeth József festőművész Diakletős,
Műgyarmal, 1972. ajm

Németh József

7, Alvó nő, 1962. oltemp. 70×160 cm
8, Takarmányos szekér, 1962 -"-, 70×110 cm

Németh József festőművész kiállítása,
Mücsarnok, 1972. ápr.

Németh József

9, Fiú portré, 1962. pastell, 70×50 cm
10, Virrasztás, 1963. olajfest. 170×160 cm

Németh József festőművész hagyatéka,
Mücsarnok, 1972. ápr.

Németh József

13, Kapu előtt, 1963. oltemp. 120×70 cm
14, Fehér pulóveres nő, 1963. -"-. 90×60 cm

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Network Proof

Network Proof Contributors: Nick Collins, Miles Metzerott, Jeff Sept.

Németh József

15., Kislány portré, 1963. oltemp. 70x40 cm
16., Kancsós lány, 1964., -"- 100x60 cm

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

17, (Halotta) napja, 1964. oltemp. 110x160
18, Karácsonyfavásár, 1965. -"-, 120x70

Németh József festőművész Ziállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

19, Ida, 1965. oltemp. 100×60 cm
20, Kaszárok, 1966. -"-, 120×160 cm

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

21, Hóolvadás, 1966. olkmp. 120×160 cm
22, Pásztor, 1966. -"-. 160×90 -"-

Németh József festőművész kiállítása,
Múcsarnok, 1972. ápr.

Nelson Bay

Németh József

23, Vásárhelyi Madonna, 1966. oltemp. 120x85
24, Nő szakajtóval, 1966. oltemp. 100x80 cm

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

25., Barkáslány, 1967, oltemp. 90×60
26., Akt, 1967. -"- 70×110

Németh József festőművész kiállítása, Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

27, Parasztszoba, 1967. oltemp. 110x120
28, Asszony pulykával, 1967 -"-, 160x90

Németh József festőművész kiállítása, Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

29, Fini gereblyével, 1967. oltemp. 160×120
30, Barkás leány, 1967. -"- . 90×60

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

31.) Asszony kengével, 1967. oltemp. 80x80
32.) Álló lány, 1967. -"-, 130x60

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

33, Örvegy, 1967. oltemp. 130×80 cm
34, Leány és bivaly, 1968. oltemp. 115×160 cm

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

35, Hindu lány, 1968. oltemp. 130x60
36, Nő hórfánál, 1968. -"-. 125x65

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

37, Kucsmás férfi, 1969. oltemp. 100x80
38, Anya gyerekkel, 1969. -"-. 100x80

Németh József festőművészkiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Náměstí Jiřeho

Náměstí Jiřeho z Poděbrad Kolínského,
Milosrdný, 1972. čpr.

Németh József

39, Fehér ruhás hány, 1969. oltemp. 130×60 cm
40, Asszony az kosárral, 1969. –"– 130×110 cm

Németh József festőművész kiállítása,
Múcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

41, Legeltetés holdfénynél, 1969. oltemp 125 x 135

42, Piroska, 1970., oltemp. 90x60 cm

Németh József festőművészkiállítása, Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

43, Nagykendős asszony, 1970. oltemp. 100x80
44, Alvóbány, 1970. oltemp. 80x100

Németh József festőművészkiállítása,
Miskolcon, 1972. ápr.

Németh József

45, Menyeske Rancsónak, 1970. oltemp. 100x60
46, Fésülködő nő, 1970. oltemp. 110x80

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Henrik Ibsen

Henrik Ibsen's Frauengestalten
Nürnberg 1892. 8°.

Németh József

47, Öregember fűvéssel, 1970. oltemp. 130x100
48, Leány citerával, 1970. oltemp. 154x55

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

49, Subás Madonna, 1970. oltemp. 130x100
50, Tiszatöltés figurával, 1971. -"-, 80x80

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

51., Krumplicválogató nő, 1971. oltemp. 70x110 cm
52., Faradás, 1971. 80x120 cm

Németh József festőművész kiállítása,
Múcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

53., Kata, 1971. oltemp. 100x70 cm

54., Leány poncsóban, 1971. oltemp. 100x70 cm

Németh József festőművész kiállítása,
Milcsarnok, 1972. ápr.

Heinrich Josef

Heinrich Josef Jesuitenstraße Bibliothek,
Münster(W), 137 Z. ápr.

Németh József

55, Évszakok, 1971. gobelin, 210x464 cm
56, Tékozló fiú, 1971. olteinp. ~~197~~ 150x75 cm

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

57, Tarló, 1971. oltemp. 125x135 cm
58, Térfi bahalajkával, 1971. oltemp. 150x60

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

59., Delelő, 1971. oltemp. 110 x 150 cm
60., Ápolónő, 1971. -"-. 130 x 75 cm

Németh József festőművész kiállítása,
Múcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

61., Zsákok, 1972. olaj 125x135 cm
62, Utcasepró, 1972. oltemp. 130x100

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. Gyur.

Herbert Read

Herbert Read to Hamilton Basso, Letter,
Nov. 21, 1942. Copy.

Németh József

63, Hindu Kőszöntés 1972. olt. temp. 130x60 cm
64, Naplemente, 1972. olt. paszt., 80x100 cm
65, Nő bundában, 1972. —"—, 100x60 cm

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. Szpr.

Németh József

Delelő, repr.

Németh József festőművész kiállítása,
Miskarcon, 1972. évben.

Németh József

Asszonyi Zsánnal, repr.

Németh József festőművész kiállítása,
Miskarcon, 1972. évr.

Németh József

Hindu lány

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Nehrer Josef

Nehrer Josef Testamentar Hallitása,
Mücsarnok, 1972. ápr.

Németh József

Lóny bivallyal, repr.

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

Özvegy, repr.

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

Asszony Zengérrel, repr.

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

Asszony pulykával, repr.

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. Szpr.

Németh József

Art, regn.

Németh József festőművész kiállítása,
Mücsarnok, 1972. évr.

Németh József

Hóolvadás, repr.

Németh József festőművész kiállítása,
Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh fónyi

3 éve végezte a Kép. Főisk. ó.
Szőnyi tanítványa volt. Kiállítása
volt a Műcsarnok tanaro termé-
ben. Művei ehhitve:
„Menyamony" „Csalód", „Ósók"
„Vándorkubikusok

Vigilia, 1961. 4 n., 25 old.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Magyar Szó 1967 márc.4.

MDK.

Németh József

Emlitve Ocsovszky László cikkében

Tiszatáj 1967 márc.

MIK.

Németh József

Kiállitási hir

Magyar Szó 1967 febr.17.

M.D.K.

Németh József
festő

Munkáit a velencei biennalen
állitották ki.

Vayer ~~Varga~~ Lajos: Az idei velencei biennale és . . .
Művészet, 1960. ~~augusztus~~ szeptember

N° 419

mdk.

Németh József festőművész

munkái a Kiállítóteremben

Havas Lujza: XIX. magyar képzőművészeti kiállítás

Népszava, 90. évf. 99. sz. 1962 ápr. 29. 3l.

Neinth József
festő

MDK.

Méltatás.

D. Fehér Ilmosa: Munkát ábrázoló festmények a IX. Magyar.

Művészet, 1962. május. — 8 l.

M. D. K.

NÉMETH József

Rajz. (fiú)

repr.

A Magyar Nemzet galeriája

Magyar Nemzet 1962. ápri is 23. 7. l.

Németh József

MDK

szerepelt a Vásárhelyen rendezett VII. megyei képzőművészeti kiállitáson.

"A két szürke"

"Cséplés"

-szo-: Néhány szó a VII. megyei kiállitásról. CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP. 1957. aug. 15.

M.D.K.

Németh József
festő

„Rügyfakadása" a IX. Kiállításon
szerepel

Lőrincz Sándor: Festészet és Grafika
Élet és Irodalom, 1962. május 12 – 8 lap.

Németh József

"Dinnyét evők"

"Boronálás"
"Hazafelé"

Rácz Lajos: Igény: a mai magyar valóság ábrázolása. Gondolatok térlatok nézése közben.

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP, 1958. okt. 12. 4. lap.

4044

Németh József (festő)

Néhány alkotása szerepelt a VII. [redacted] Vásárhelyi Őszi Tárlaton. (Elmaradásról említve.)

(p): A VII. Vásárhelyi Őszi Tárlat.

Tiszatáj, Szeged, 1960. november. 4. l.

Németh József, festő

H Dl.

A VIII. őszi tárlat nyílt meg okt. 8-án Hódmezővásárhelyen. Németh József fiatal hódmezővásárhelyi festőt Tornyai emlékplakettel tüntették ki.

–: Hír

10. l

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1961. okt. 10.

MDK

Németh József (grafikus)

Grafikával szerepelt a Dél-alföldi Képzőművészek Kiállításán, Szegeden.

Szeleki Zoltán: Dél-alföldi Képzőművészek Kiállítása Szegeden.

Tiszatáj, Szeged 1961. szeptember. 9. l.

MDK

Németh József

Művészházban Mártélyon tartózkodik és ott dolgozik.

Esti Hirlap 31 szám 1958. febr. 6. 2 old.

MDK

Nemes József, festő

Csendélet. Olaj.

Műcsarnok.-Tavaszi MDK Tárlat.1957. Kat. 11.1.

M.D.K.

Németh József
festő

Méltatás. — „Tiszatöltés"
(repro)

D. Fehér Zsuzsa: A kortársi festészetről.
Művészet, 1962. január. — 25 l.

Németh József
festő

M.D.K.

"Fiú portré" "Gerebenyérő" "Tanya
boglyákkal" c. művei. — Majolika
tervei. — A vásárhelyi Petőfi Kultúr-
házban készülő freskójáról.

Székely Zoltán: A VIII. őszi tárlat Hódmező vásárhelyt.
Művészet, 1962. január. — 27 l.

Németh József
festő

M.D.K

Méltatás.

B. Supka Magdolna: Festészetünk kéörutja Ausztriában
Művészet, 1962. január — 39 l.

MDK.

Németh József

Hóolvadás

Népmüvelés 1966 nov.

M.D.K

Nemeth József
festő-

"Hóolvadás" (repro)

Ruttkay Valéria: A XIII. vásárhelyi őszi tárlatról.
Művészet, 1967. január - 37 lap

M.D.

Nemeth József
festő

Méltalás

Tasnádi Attila: Az eszák-magyarországi képzőművészet
Művészet, 1967. január – 48 kap

MDK

Németh József

Leányfej /tanulm./ szén

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt.
Tornyai J. Muz. Hmvhely

MDK

Németh József

Bivalyos szekér, of.

Ősz, o.temp.

Alvő nő, o.temp.

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Muz. 1963. jun.

Németh József

Takarmányos szekér, of.

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Mus. 1963. jún.

MDK

Németh József

Kapáló, paszt.

9. Vásárhelyi Őszi tárlat 1962. okt. Tornyai J.
Muz. Hmvhely.

MDK

Németh József

Behordás, of., repr.

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt. Tornyai J. Múz. Művhely.

MDK

Németh József

Utszél, paszt.

Tanya malacokkal, paszt.

Présház, paszt.

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt.
Tornyai J.Muz. Hmvhely.

MDK

Németh József

Ősz, o.temp.

Behordás, of.

Alvó nő, of.

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt.
Tornyai J.Muz. Hmvhely.

MDK

Németh József

Bivalyos szekér, of., repr.

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Muz. 1963. jun.

Németh József MDK

hódmezővásárhelyi művész

szerepelt a kiállításon.

"Delelés"

Dr. Tóth Ervin: A tiszántuli képzőművészek II. vándorkiállításáról.
HAJDU-BIHARMEGYEI NAPLÓ, 1958. aug. 24.

Németh József MDK

Magyarok a Biennálén. A művészek nemzetközi seregszemléje ez.
Fenti művész alkotásai is résztvesznek.

Esti Hirlap 136 sz. 1960 jun. 10 2 old.
/Cs.M. cikke/

M.D.K.

Németh József
festő

Méltatás

K.Á.: Mai művészetünk
Művészet, 1962. február — 35 l.

Németh József
festő

M.D.K.

Méltatás.

Szalai Lóránt: Képzőművészeti napok Szegeden.
Művészet, 1961. október — 44 l.

Németh József MDK

"Reggel"
" Hazafelé"

p.z.: XVI A VIII. megyei képzőművészeti kiállitásról.
Csongrádmegyei Hirlap. 1958. aug. 3.

Németh József
festő

M.D.K.

„A töltésnél" (repro)

Élet és Irodalom, 1962. márc 3 – 3 l.

M.D .K.

Németh József

Müve a kiállitáson / 5 festmány, 1 mozaik terv

Ritly Valéria: A XIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Magyar Nemzet 1966. okt. 22. 4.1.

Németh József MDK

sokat sejtető festő
egy fajta franciás stilus felé
közeledik.

Egy csempeélménnyel remekel.

A hódmezővásárhelyi kiállitáson.

F.Gy.: Az V. vásárhelyi őszi tárlat.

Müterem 1958 I. évf. 12. sz. 38.o.

Németh József

MDK

Vásárhelyt " a legerédetibb "müterem" azonban a Kovács-tanya, hol két ifju müvész,

Szalay Lajos és
Németh József

tölti nyarát alkotó munkában".

A két müvész ecsetjét eljegyezte az Alfölddel.

Artner Tivadar: Müvészélet a "tiszaparti Firenzében".

Esti Hirlap, II.évf.210.sz. 1957.szept.8.vas. 2.oldal

H.D.K.

Weiwith József
festő

Méltatás.

Bolgár Kálmán: A Fiatal Képzőművészek Stúdiójáról
Élet és Irodalom, 1960. febr. 19.

MDK

Németh József (festő)

(főiskolás korában szerette meg Vásárhelyt; 1957. nyarán hetekig tanyán élt és alkotott.)

Részt vett a negyedik Vásárhelyi Őszi Tárlaton. Művei: Tavaszi szántás; Kévehordók; Meggyevők. (utóbbi repr.)

Artner Tivadar: A vásárhelyi fiatal művészek vallomása.
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 45. sz. [4. l.]

Németh József, festő M Dk

Töltés mellett c. nagy tempera festményén a tartalom és a forma ellentéte döbbenti meg a szemlélőt.

Rényi Péter: A tartalom és a forma
A VIII. M.K.K. – I

Népszabadság Bp. 1960. ápr. 24. 7. l.

MDK

Németh József festőművész

és Szalai Ferenc – hódmezővásárhelyi művészek – majolikalapokra festettek freskókat.

Néhány sorban.

Tiszatáj, Szeged, 1958. febr. (12. l.)

M. D. K.

NÉMETH József festő

az 1960. as Velencei Biennalén szerepel

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 167. sz. 4. l

Dutka Mária: A Derkovits-kiállítás sikere Velencében

Németh József, grafikus MDk

Értékes művel szerepel.

Mihályfi Ernő: A grafika eredményei és tanul-
ságai a IX. Képzőművészeti Kiállításon
8.1.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. máj. 22.

mdk

Németh József rajzairól

Reprodukciók (1960) 3. és 5. lapon

TiszaTáj, 15. évf 11. sz 1961. november 3. l.

Németh József

Idő, repr.

Németh József festőművész kiállítása, Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

Csend, répr.

Németh József festőművész kiállítása, Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

Karácsonyfavásár, repr.

Németh József festőművész kiállítása, Műcsarnok, 1972. ápr.

Németh József

Esteledő, rep.

Németh József festőművész kiállítása,
Mücsarnok, 1972. Egyr.

Kortársfotó-tárlatok Debrecenben

A kortárs magyar fotográfia mestereinek műveiből nyílt kiállítás a debreceni Medgyessy Ferenc Emlékmúzeum Kortárs Képzőművészeti Galériájában.

Világháború, forradalom, ilyen-olyan rendszerek zúgtak el, maga a fényképezés is gyökeresen átalakult, de a Debreceni Fotóklub létezik és működik. 1931-ben alapította Aszmann Ferenc, aki az 1945 előtti művészi fényképezés egyik kiemelkedő alakja volt, szerkesztőként, közéleti figuraként is. A klub mostani ünnepi kiállításának is része az az Aszmann emlékének tisztelgő tárlat, ahol a kortárs magyar fotográfia mesterei, Ginktől Molnár Editig, Németh Józseftől Korniss Péterig legszebb képeikkel szerepelnek. A Debreceni Fotóklub példája azt bizonyítja, hogy a klasszikus művész-amatőr alkotóműhelyekből azok képesek megmaradni, amelyek őrzik ugyan a hagyományokat, de utat engednek az újnak is. 1967-ben a modern fotóművészeti formanyelv és megújulás zászlóshajója volt a Debrecenben rendezett Műhely '67 kiállítás. A klub mostani vezetőjének, Vencsellei Istvánnak, de másoknak, Seres Gézának vagy Máthé Andrásnak az alkotói pályája is a megtartás-megújulás termékeny kettősségével írható le a legjobban. A földrajzi helyzetből fakadó romániai, erdélyi együttműködés mellett emlékezetes kiállítást rendeztek a híres litván művésznek, Antanas Sutkusnak is. *SZK*

Magyar Hírlap 34. évf. 225. sz. 2001. szept. 26. 3. l.

NÉMETH József

mdk

Némell József

Tornyai plakettel kitüntetett.
Fiúportréja, „Gereblyézők"-je a kiállításon stb.

d. F. Festményekről a hódmezővásárhelyi tárlaton
Tiszatáj. 15. évf. 12. sz. december, 9. lapon

M.D.K.

Németh József festőművész

„Gereblyéző" c. olajfestményének képe. 1961.

D.Fehér Zsuzsa: Mai képzőművészetünk néhány problémájáról.
Művészettörténeti Értesitő, 1962.XI.évf.1.sz. 51. old.

M.D.K.

Németh József, festőművész

nevét azok között a legtehetségesebb fiatalok között említi a szerző, akiknek művein "az irodalmiság veszélyétől való oktalan félelem folytán ... az alakok tárgyilagos jellemzése helyett reménytelen, pesszimista hangulat uralkodik."

D.Fehér Zsuzsa: Mai képzőművészetünk néhány problémájáról.
Művészettörténeti Értsitő, 1962.XI.évf.1.sz. 52.old.

Nemeth József
festő

M.D.K

Derkovits öcstöndíjban részesült
az 1962-es évben

— : —

Művészet, 1962. május – 291.

M.D.K.

Németh József
festő

Toltés mellett" c. műve
"nem vett a IX. kiállításon.

Lajos Sándor: Festészet és grafika
Élet és Irodalom, 1962. május 12 – 8 lap.

M. D. K.

NÉMETH József

Hódmezővásárhelyen él

A majolika-gyárban tervező -

Moszkvába megy tanulmányútra

- Kristóf Attila: „Az emberről vólni"

Beszélgetés két Derkovits-díjas festővel

Magyar Nemzet 1962. április 27. 5. l.

Németh József
festő

M.D.K.

„Ások", „Nándorkubikusok", „Kompli-
ültetők", „Tangardaságban", „Ehe ha-
páró", „Trágyahordás" c. képei.

Láncz Sándor: Németh József kiállítása a Műcsarnokban.
Élet és Irodalom, 1961. máj. mis. – 10 l.

Németh József

dolgozószobában. (foto)

Szoc. művészetért 1964. dec.

Németh József

Szerepelt a XI. Vásárhelyi Őszi Tárlaton.

Tiszatáj 1964. dec.

Nemeth József
festő

M.D.K.

A kiállitason bemutatta a „Pásztor"-t a „Hóolvadás"-t, a „Vásárhelyi Madonna"-t, a „Krumpliszedő"-het, a „Nő szakajtóval" cimü műveit

Ritty Valéria: A XIII. vásárhelyi őszi tárlatról
Művészet, 1967. január – 37 lap.

M.D.U

NÉMETH József festő

A kaposvári szabadiszolában rapiol-
gató szobafestőt Hincz Gyula feder-
te fel és irányitotta a főiszola felé

Kaposszerdahelyen született
Hódmezővásárhely telepedett le
Kiállitása a Műcsarnok kamaraliszta

Magyar Nemzet 1961. febr. 26. 9. l. ./.

 K. D. U.

NÉMETH József festő

„Tangazdaságban" c. festmény

„Szunyogsziget"

„Gólyák"

„Rügyfakadás"

„Vándor kubikosok", Art vörös dro-

périával

Magyar Nemzet 1961. febr. 26. 9. l.

./.

M. D. K.

NÉMETH József festő

„Menyasszony" c. freskóterv

„Korsos nő" (Repr.)

Könyi István tanítványa

bajolikacsempe

Dusza Mária, Németh József riállítása

a múcsarnok kamaretermében

Magyar Nemzet 1961. febr. 26. 9. l.

M. D. K

NÉMETH József festő

Kiállítása a Műcsarnok kamara-
termében

Magyar Nemzet 1961. febr. 16. 7. l.

Kenneth Josef
grafikus

M.D.K.

Leányportré

Élet és Irodalom, 1961. március 3 – 1 l.

Németh József
festő

M.D.K.

„Jéghordás", „A Margit", a „Nőkan-
csóval", a „Gondolkodó nő", a két
„Akttanulmány", „Szenyogszi get",
„Rőzse rakodás", „Tiszatöltésen" c. képei.

Lajcz Sándor: Németh József kiállítása a Műcsarnokban
Élet és Irodalom, 1961. március. 3 – 10 l.

H.D.V.

Németh József
festő

„Golyák", a „Tél", „Anya gyermekével"
„Aktvörös drapériával", c. képeiről.
a Műcsarnokban volt kiállítása.

Kaiser Sándor: Németh József kiállítása a Műcsarnokban
Élet és Irodalom, 1961. március 3 – 10 l.

Németh József, Jertő

MTI

Febr. 18-tól mutatják be műveit a Műcsarnok kamaratermében.

—: Hí :—

10. l

NÉPSZABADSÁG, 1961. febr. 17.

M.D.K.

Németh József
festő

Méltatás.

D. Fehér Ilona: Fiatal festők.
Magyar Ifjúság, 1960. ápr. 23.

Németh József
festő

M.D.K.

Méltatás.

Aradi Nóra: Gondolatok a fiatal képzőművészek stúdiója
Magyar Ifjúság, 1960. febr. 6. kiállításáról

Németh József
festő

M.D.K.

Budapest után a veszprémi
Bakony Múzeumban állította
ki képet

Kirek

Művészet, 1961. augusztus — 442.

N.D.M.

Jesuitenkirche
Graz

Innenansicht gegen die Hauptorgel
Hochaltar, Kanzel, Seitenaltäre
und Logen

Verlag Kunstanstalt, Ed. Hölzel, Graz — 1926.

Németh József
festő

M.D.K

Részt vett a kiállításon képeivel

Csek Miklós: A fiatal képzőművészek stúdiójának harmadik kiállításán...
Magyar Ifjúság, 1961. ~~[illegible]~~ jun. 10.

M.D.K.

Németh József
festő

Hódmező vásárhelyen él és dolgozik
a művész † „Freskóterv"-e (repro)

Király Ernő: Városa csönduk nyugalomnak.
Magyar Ifjúság, 1961, április 29.

M.D.K.

Németh József, festő

MDk

A hódmezővásárhelyi festőművész 1962-ben Derkovits-ösztöndíjban részesült.

– : Az idei Derkovits-ösztöndíjasok 10. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. márc. 22.

091

NÉMETH József testő

Hódmezővásárhely

1962. évi Derkovits-ösztöndijas

Odaitélték a z 1962. évi Derkovits -ösztöndijakat

Nemzet 1962. március 22. 6.1.

Németh József
festő

M.D.K.

Neoprimitiv műveiről.

Anadi Nóra: Utólagos megjegyzések a VIII. Képzőművészeti Kiállításról
Élet és Irodalom, 1960. jul 1 – 27 szám. – 5 l.

MDK

Németh József festőművész

Kaposszerdahelyi parasztgyerekből Hincz Gyula felfedező bíztatására lett festőművész. A Műcsarnok kamaratermében rendezett bemutatkozó kiállításán olajtempera-festmények, pasztellképek, szén-, kréta- és ceruzarajzok szerepelnek. (Gondolkodó nő c. műve repr.)

(H.G.): Németh József ... (képes kér.)
Ország-Világ, Bp. 1961. 10. sz. (13. l.)

M. D. U

NÉMETH József festő

(Kódmezővásárhelyi)

2 kis tájkép

Dulka Mária: „A Fiatalok Studió-jának 3. kiállítása

Magyar Nemzet 1961. máj. 21. 7. l

Németh József

Őrizzétek a párt egységét!
-sze-

Csongrádmegyei
Hírlap
1958. márc. 30.

Németh József
festő

M.D.K.

Ásó emberei.

Artur Tivadar: Fiatal festők a Műcsarnokban
Magyar Sfynság, 1959. ápr. 4.

Németh József
festő

M.D.K.

„Tangardaságban", „Gólyák", „Szúnyog-
sziget", „Vetőgép", „Tiszatöltés", „Tisza-
part", „Bárányok", „Anya és gyermeke"
c. munkái

Végh János: Németh József kiállítása
Művészet, 1961. május. – 32 lap

MDK

Németh József

szerepelt a tárlaton.

"Vizsugár"
"Csend"
"Pihenő"
"Ajtóban"

Dömötör János: IX. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Tiszatáj. 1963. 10.

Németh József

MDK

szerepelt a tárlaton.

"Széken ülő lány"
"Könyvklő"
"Utkaparó"

Dömötör János: A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Tiszatáj. 1968. 10.

Németh József festő M.D.K.

Hódme óvásárhelyi müvész

Kampis Antal: A képzőművészetek története 760.1.

A Kultura Világa Bp. 1953.

Németh József
festő

14. D.K.

Szalay Ferenccel Vásárhelynek
ajándékozzák majolika tímpa-
nonjukat. – A X. Vásárhelyi kiál-
litáson rezit vett.

Kocsogh Ákos: A Tiredik Vásárhelyi Őszi Tárlat
Művészet, 1964. január – 36 lap

Németh Jónej festő

Szerepelt a balatoni nyári tárlaton

Négnava, 1964, jun. 28, Fold

Németh József
festő

M. D. k.

Részt vett a Vásárhelyi tárlaton.

Dési József: A vásárhelyi tárlat
Élet és Irodalom, 1964. július 11-i lap.

Németh József festő M.D.K.

Munkái a kiállitáson

Halottak napján ,

Kitly Valéria: A XI. vásárhelyi őszi tárlat

Magyar Nemzet 1964. október 27. 4.l.

Németh József, festő MDK

Az egyszerűsítés útján keresi a kifejezés lényeget feltáró erejét.

Murányi-Kovács Endre: Vásárhelyi tárlat a M. Nemzeti Galériában 8.

Bp. 1964. júl. 21.

NÉPSZABADSÁG

Németh József festő M.D.K.

Hódmezővásárhelyen él

Derkovits-ösztöndijat kapott, járt Párizsban Rómában, Moszkvában.

A hódmezővásrhelyi kulturház előcsarnokának freskója Seccot fest a B eloiannisz-gáyr ebédlőjében.

Kristóf Attila: Müvészek vidéken

Hódmezővásárhelyen ma nyilik a 14. őszi tárlat

magyar Nemzet 1964. október 11. 9.1.

Németh József festő M.D.K.

Hódmezővásárhelyen él

Derkovits-Ösztöndíjat kapott, járt Párizsban Rómában, Moszkvában.

A hódmezővásárhelyi kulturház előcsarnokának freskója Seccot fest a B eloiannisz-gáyr ebédlőjében.

Kristóf Attila: Művészek vidéken

Hódmezővásárhelyen ma nyílik a 14. őszi tárlat

magyar Lamzet 1964. október 11. 9.1.

MDK.

Németh József

1965 évi vásárhelyi szerepléséről

Csongrádmegyei Hirlap 1965.márc.18.
lap -

MK.

M.D.K.

Németh József
festő

Méltatás.

D. Fehér Zsuzsa: Hiszi és után
Művészet, 1965. cíprilis - 3 lap

M. D. K.

NÉMETH József festő

A Hódmezővásárhelyt elő festő
februárban mutatja be munkáit a
Műcsarnokban

A Műcsarnok évi mérlege: 269 kiállítás, 410 ezer látogató
Magyar Nemzet 1961. (XVII) jan. 19. 4. e.

Nemeth József
festő

M.D.K.

Képeiről — Rajzairól.
Tangardaságban (repro)

Végh János: A hetedik őszi tárlat Hódmezővásárhelyt – 32 l.
Művészet, 1961. január. 1 szám.

M. D. K.

NÉMETH József festő

A főiskola elvégrése után Hódmezővásárhelyen telepedett le

A. Gy. B. N. J. Kiállítása Hódmező-vásárhelyen

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) dec. 13. 4. l.

M. D. K.

NÉMETH József festő

Kiállítása Debrecenben

Magyar Nemzet 1960. (XXVI.) 274. sz. 4. o.

nov. 18.

M. D. K

NÉMETH József

Részvétel a kiállitáson

Dezséry László: Vásárhelyi Tárlat
nov. 9.

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 266. sz.

4. l.

A MŰCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

NÉMETH JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÁSÁRA

1961. FEBRUÁR 18-ÁN DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

POGÁNY Ö. GÁBOR
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA

MŰCSARNOK KAMARATEREM — HŐSÖK TERE

363 HNyV

Németh József festő

M.D.K.

A „Tél", az „Este felé", a „Martályi este" c. képei a tárlaton szerepelnek

Ritly Valéria: Vásárhely tíz éve Művészet, 1964. október — 14 lap

Nemeth József
festő

M.D.K.

A vásárhelyi tárlaton részt vett.
„Csemá" repro. 1957-ben készült
a „Fácánosa".

Ritty Valéria: Vásárhely tár éve
Művészet, 1964. október - 14 kap.

Németh József festő M.D.K.

Művei a kiállításon

Korsós lány

Rátly Valéria: A XI. vásárhelyi őszi tárlat

Magyar Nemzet 1964. október 27. 4.l.

Németh József
festő

M.D.K

Csend, Vissugár c. képcit állitotta ki a tárlaton.

Horváth Ferér: Hódmezővásárhelyi őssi tárlat.
~~Hoczogh Ahos: A Tiredik Vásárhelyi Őszi Tárlat~~
Művészet, 1964. január – 36 lap.

Wenieth József
festő

M.D.K.

Méltatás.

Kocsagh Ákos: A XI. Vásárhelyi Tárlat
Művészet, 1965. március – 36 lap

Németh József

hódmezővásárhelyi

Szerepelt a III. Szegedi Nyári Tárlaton.

K.M.: Bács megyei sikerek Szegeden.
Petőfi Népe. 1962. jul. 24.

MDK

Németh József

Mihályfi E.: A grafika eredményei és tanulságai a IX. Képzőmüv. Kiállitáson. Népszabadság 1962. máj. 22.

Németh József

Képei a XI. Vásárhelyi Őszi Tárlatra.

említve.

Tiszatáj, 1964 12. sz. h. l.

Nemeth József
festő-

M.D.K.

Tatarmanyos nehéz" (repro)
"1954 óta Tornyai plakillet
kapott munkásságáért.

Ezdei Ferenc akadémikus megnyitó beszéde: A vásárhely
tárlat

Művészet, 1964. szeptember - 42 kep.

Németh József

Munkáit a Múcsarnok eljuttatta a matyóföldi szentistvánba. Neoprimitivista.

említve.

Napjaink, 1962 szám, 8. lap.

Németh. József

„Mári néni" és „Kosárfonó" c. képei Sárospatakon, a hódmezővásárhelyi művészek kiállításán.

említve.

Napjaink, 1963 10. szám, 2. lap.

MDK

Németh József

Bivalyos szekér c.festm.repr.

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiállitása
Ernst Múzeum 1963.Június. Kat. 23.1.

MDK

Németh József

Takarmányos szekér	olaj	70x120
Bivalyos szekér	"	100x140
Ősz	olajtempera	120x160
Alvó nő	"	70x160

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiállitása.
Ernst Múzeum 1963.Június.Kat.21, 22.1.

Németh József

1928-ban született.
Eredetileg munkás volt.

„Szerelmespár" a kiállított képek közt.

„Az árokparton" (repr.)

Koczogh Ákos: „Kilencedik Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás"

THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. III. No. 7. 1962

127, 128–129, 130 l.

mdk

Németh József

Széken ülő leány e. műve
Vizsugár " "

reprodukciók

Tiszatáj 1963 12. sz

Cimlap, 5. l

MDK

Németh József

szerepelt a "Mai festészetünk" cimü kiállitáson, amely ápr. 3-án nyilt meg.

G.E. Képzőművészeti kiállitás a szolnoki helyőrségi klubban.
Szolnok Megyei Néplap. 1963. ápr. 4.

Nemeth József
festő

M.D.K

A kódmezővásárhelyi
tárlatok résztvevője.

Nagy Sedikó: Sarun Katalinról.
Művészet, 1964 dec. - 40 lap

Németh József

Képei a vásárhelyi tárlaton.

említve.

Újlvás, 1964 11. szám, 1381. l.

Németh József

Művei a Magyar Nemzeti Galériában,
a Vásárhelyi Tárlaton.

említve.

Népszava, 1964 július 26 7. l.

Németh József
festő

M.D.K

Hódmezővásárhelyen a kultúr
otthont díszítik falképei.

Gerstl László: Az 1962. év monumentális falképei
Művészet, 1964. február - 20 lap

Németh József

Széken ülő lány szén 90x64

Fiatal Képzőművészek Studiója IV. Kiállítása
Ernst Múzeum 1963. Júni[illegible].Kat. 29.1.

Németh József festő M.D.K.

Részt vett a kiállításon.

Rajz / ülő mő / repr.

Celsecher Anna: Fiatal képzőművészek IV. kiállítása az Ernst Múzeumban
Magyar Nemzet 1963. június 9. 8.1.

Németh József festő M.D.K.

Részt vett a kiállításon

Gelmacher Anna: Fiatalok képzőművészek IV. kiállítása az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1963. június 9. 8.l.

MDK

Németh József

Csend

Vizsugár

Perneczky G.: A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Népszabadság 1963. okt. 17.

Németh József festő

M.D.F.

Rüg yfakadás,

Töltés mellett

Tillai Ernő: Kiállitás

Magyar Epitőművészet 1962 /4.

M.P.K

Nemeth József
festő.

A vásárhely' művésztelepen
letelepedett.

Erdei Ferenc akadémikus megnyitó beszéde: A vásárhelyi tájról.

Művészet, 1964. szeptember – 42 lap.

Németh József MDK

Szerepelt a Képzőművészek Csongrád Megyei Munkacsoportja vándorkiállitásán Kiszomboron.

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP. 1962. okt. 9.

MDK

Németh József

Szerepelt az 1962. jul. 21-én megnyilt III. Szegedi Nyári Tárlaton.

K.M.: Képzőművészeti és fotokiállitás, iparművészeti bemutató

Csongrádmegyei Hírlap. 1962. jul. 20.

Németh József

Derkovits-dijas

MDK

"Alvó nő"
"Behordás"
"Ősz"

Dömötör János: A IX. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Csongrádmegyei Hirlap. 1962. okt. 21

M-DK

Németh József
festő

„Fekvő nő" című képét
mutatta be a fiatal
művészek kiállításán.

Tornai József: Szenenős képek és gondolatok világa
Élet és Irodalom, 1963. junius 8-10 lap

MDK

Németh József festő

Bosco di fagiani, of.

Ungheria, 30. Biennale Venezia 1960. kat.

Németh József M.[illegible].K.

Csepfes Kislány. rajz. repr.

A Magyar Nemzet galériája

Magyar Nemzet 1963. április 14. 5.l.

mak

Nemeth József

„fanyar szimfóniái" képei a kiállitason

Lelőcz Mária. AIX. Magy. Képzőm. Kiállitasról
Jelenkor. 1962. 4. sz 542. l

mdk

Nemeth József

„Varrónő" e. műve a tárlaton

L.F. Egy Országos Hírű Szegedi Tarlatról

Tiszatáj, 1962, 9. sz 8. l

MDK

Németh József

grafikus

~~Asszonyfej (repro)~~

Élet és Irodalom, 1962. dec. 8 — 1. lap

Németh József MDK

Résztvett a kiállitáson.

"Töltés mellett" olaj

I. I. : A IX. magyar képzőművészeti kiállitás.

KISALFÖLD. 1962. máj. 6.

MDK

Németh József

Szerepelt a kiállításon.

Lehóczi Mária: A IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításról.
JELENKOR 1962. 4. 541-543.l.

MDK

Németh József

Szerepelt a III. szegedi nyáro tárlaton /Móra Ferenc Muzeum/.

"Varrónő"

L.F.: Egy országos hirü szegedi tárlatról.

TISZATÁJ. 1962. szept.

MDK

Németh József
festő

Divatos képe a kiállításon
szerepel

D. Fehér Zsuzsa: A IV. vásárhelyi tárlat
Művészet, 1963. január — 42 lap

MDK

Németh József

szerepelt a tárlaton.

"Varrónő"

Lődi Ferenc: Szólni a máról. A III. Szegedi Nyári Tárlat.
DÉLMAGYARORSZÁG 1962. jul. 28.

Németh József

szerepelt a tárlaton.

Fiatal nő portréja

Szelesi Zoltán: A III. Szegedi Nyári Tárlat.
Tiszatáj. 1962. aug.

MDK

Németh József

"Takarményos szekér"
"Tanya" női figurával.
"Tanya rőzserakással"

-dj-: A megyei képzőművészeti kiállitásról.

CSONGRÁDMEGYEI NÉPLAP. 1962. máj. 13.

Németh József, festő 17 Dk

Képeinek gyermekdedsége mester=
héltnek tűnik.

Rényi Péter: A IX. Magyar Képzőművészeti
Kiállítás festményei 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. máj. 12.

Neuer Hotel Preis

Hochachtungsvoll

Neuer Preis: 1 fl. Meyer Hofbuchhandlung 6.

Hof. Hofbuchhandlung 6.

MDK

Németh József

A táj és annak hangulati elemei vonzzák őt.

Dömötör János: Mártély a művészetben.
CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP. 1962. jul. 11. 4. lap.

mdk

Németh József grafikái

pár von all al ferem ti meg aktjail.
„Széken ülő lány" e. „Könyöklő" e.
„Utkaparó" e. rajza kisméretekben
„ottlonosságról vall.

Domótor János. A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tiszatáj 1963 11. sz s. l.

mdk.

Németh József (Vásárhelyen élő fiatal festőm.)

művei a kiállításon: "Vízsugár"
"Csend"
"Ajtóban"
"Pihenő"
" reprodukció

Dömötör János. A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tiszatáj, 1963, 11. sz. 4. l

Németh József, festő MDK

Érett alkotára a Halottak napja és a Korsós lány c. műve.

Rózsa Gyula: Változó falu – változó művészet – A XI. Vásárhelyi Őszi Tárlatról

9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. nov. 27.

Németh József M.D.K.

Furulyázó gyermek. rajz. repr.

A Magyar Nemzet galériája

Magyar Nemzet 1963. augusztus 11.7.1.

M.D.K

Németh József
festő

Takarmánygyűjtők
(repro)

Élet és Irodalom, 1963. június 29 - 5 lap

Németh József, [grafikus] MDG

Rajztanár. Ifjúsági stúdiót akar szervezni a tanulók számára.

(– szöveg – fényképe) 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. márc. 19.

Németh József

~~l. Csernus cédulát~~

neve emlitve

Lej trás 1963. 8. n.

1008. l.

M.D.K

Németh József
festő

„Alvó nő", „Ősz" című képeit állatotta
ki a Fiatal Képzőművészek tárlatán

Bolgár Kálmán: Fiatal Képzőművészek szemléje
Művészet, 1963. szeptember – 41 kep

malk

Németh József festőm.

Bivalyos szekér c. műve

Perneczky Géza: Fiatal művészek kiállítása

Új Írás, 1963. 9. sz. 1136. l

MDG

Németh József, festő

szerepel a Kiállításon.

–: Ma nyílt meg fiatal Képzőművészeink moszkvai kiállítása 7. l.

ESTI HÍRLAP Bp. 1961. nov. 9.

Váneth József
festő

M.D.V

Kapu előtt - je szerepel a
tárlaton.

Frank János: Studió 64
Élet és Irodalom, 1964. dec. 12 - 2 kap.

Nemeth József
festő

M.D.K.

"Kapu előtt" c kompozícióját
mutatta be a Fiatal Képzőmű-
vészek tárlatán.

Bolgár Kálmán: Studió 64
Művészet, 1965. március - 38 lap

Németh József

festő

M.D.K.

Hódmezővásárhelyen tartott kiállítást.
„Trágyahordás", „Jégvágó", „Pesta hed-
vence", „Charatérők", „Vándorkulikusok"
„Rügyfakadás", „Mártélyi este", „Tél"
c. művei

Végh János: Németh József kiállítása
Művészet, 1961. május. – 32 lap.

Nemeth József
festő

M.D.K

Boronálás
Anya gyermekével } repro
Tél

Végh Janos: Nemeth József kiállítása
Művészet, 1961. május – 32 lap

M.D.K.

Németh József
festő-grafikus

„Akt", „Margit" c. munkái

Lánczi Sándor: Fiatal művészek nemzethizi szemléje
Élet és Irodalom, 1961. aug. 19. – 10 l.

M.D.K.

„Németh József festő"

„Akt lék drapériával"
c. képe ~~[illegible]~~ valamint a
„Stubikusok", a „Rügyfakadás"-a.

Láncz Sándor: Képzőmű-észeti krónika
Élet és Irodalom, 1961. Augusztus 19. – 10 l.

Nemeth József
festő

M.D.V.

„Gereblyérő" c. műve, „Finportré"-ja

Láncz Sándor: Őszi tárlat Vásárhelyen
Élet és Irodalom, 1961 okt 21 – 10 l.

Н.Р.К.

Németh József festő M.D.K.

az 1961- évi Ternyai-plkett nyertese
pasztellképek
a Borsod étterem majolikaterve

Tamás István: Őszi tárlat Vásárhely en
Magyar Nemzet 1961. október ~~el~~ 19. 7.1.

Németh József

Töltés mellett, temp.

VIII. K. Képcsárdv. Kiáll. Mics. 1960. ápr.

Németh József, festő M. Dk

A hódmezővásárhelyi festő a
Zentai alkotóházban dolgozott.
Alkotásait Zentán kiállításon
is bemutatják.

— : Magyar és jugoszláv képzőművészek
cserelátogatásai 4

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. szept. 23. [Vidéki]

MDK.

Németh József

Kiállitott a XII.Vásárhelyi Őszi Tárlaton

Csongrádmegyei Hirlap 1965 aug.29.lap -

Nemeth József
festő

M.D.K.

A X. Magyar Képzőművészete Kiállításon bemutatta a „Vizsugár"-át, a Vásárhelyi tárlaton az „Sola", a „Kaszások" és az „Statás"-t. + repro

Kovács Gyula: Érzelem és állítás.
Művészet, 1966 február – 22 kep

Németh József

Utatás c. képéről repr.

Csongrád megyei Hírlap 1965. okt. 24.
a XII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Kabó Endre

Németh József, festő MDK

a Kaszárok, az Itatás, a Vízsugár Ida, és a Kazárszonyfarázás → Repr

erőt, monumentalitást, de
továbbfejlődést is mutatnak.

Rózsa Gyula: A XII. Vásárhelyi Őszi Tárlat
8-9

NÉPSZABADSÁG bp. 1965. nov. 13.

Németh József, festő

MDk

Szerepel a grafikai Kiállításon.

– : Magyar Kiállítás a Szovjetunióban és Kínában
2.l.

ESTI HÍRLAP, Bp. 1961. aug. 19.

Németh József, [festő] M Dk

5 műve kapott helyet a gyűjteményben.

—: Tíz fiatal magyar művész alkotásai
a párizsi biennálén 2. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. aug. 27.

mdk

Nemett József

„Litszél" c. kepe

reprodukció

Domótor Sanos. Tornyai utodai
Nejsmüvelés 1963. 4. sz 30. l

Németh József MDK

Szerepelt a kiállitáson.

"Töltés mellett"

Dévényi Iván: IX. Magyar Képzőművészeti Kiállitás.
VIGILIA 1962. jul. 432-434.lap.

M.D.K

Németh József
festő

„Behordás" (rypro), „Alvó nő" c. művével
vett részt a kiállításon.

Lainz Sándor: A IX. őszi tarlat Vásárhelyen
Élet és Irodalom, 1962. október 27 – 8 lap

M.D.K.

NÉMETH József festő
Hódmezővásárhely

résztvett a kiállitáson

Estefelé

Gábor István: Szegedi Nyári Tárlat
Magyar Nemzet 1962. augusztus 11. 4.1.

MDK

Németh József

Látogatása a zentai alkotóházban

Pestmegyei Hirlap 1965 szept.16.

Németh József M.D.K.

Müve a kiállitáson

/ Gábor/ Miért nincs közönség a Szegedi Nyári Tárlaton ?

Magyar Nemzet 1965. julius 31. O. 4. 1.

Weinreth József
festő

M.D.K

„Vízsugár" (repro)

Művészet, 1965. december - 28 lap

Nemeth József
festő

M.D.V.

Részt vett a tárlaton.

D. Fehér László: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Művészet, 1965. november - 28 lap.

Németh József

Virrasztás c. képéről rajz.

Kritika 1965. nov.

Németh József

Művei szerepeltek a XII. vázárhelyi őszi tárlaton.

Magyar Nemzet 1965. nov. 5.

Németh József, festő MDh

Keresztvényben szerepel.

—: Kiállításon 12

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. okt. 24.

Németh József, festő MDK

Vízsugár c. képében mintha
többet akarna mondani, mint amit
kissé korszerűtlen megoldával mond.

A X. M. Képzőmův. Kiáll.

Rényi Péter: Festészet és korszerűség 9-10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. okt. 3.

Németh József

Műveiből kiállítottak Vallauriban.

Csongrádmegyei Hírlap 1965. aug. 28.

MDK.

Németh József

Csend c. képének fényképe

Népmüvelés 1965 nov.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. lap 3o

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. lap 859.

M.D.K.

Németh József, festő

nevét említi és
„Csend" c. képét közli:

Bencze Gyula: Képzőművészetünk tegnapja, jelene, fejlődésének néhány kérdése

Művészettörténeti Értesítő, 1965, XIV. évf. 3.sz.

230. 232. old.

M.D.K.

M.D K.

Németh József festő

Művei a kiállitáson

Perneczky Géza: Festmények a X. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson

Magyar Nemzet 1965. okt. 3. 9.l.

Neineth József
festő

M.D.K.

Resit vett a tárlaton.

Péter Imre: A monumentalizmus bűrölétében.
Művészet, 1966. január – 10 lap

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Művészet 1966 jan.

Németh József, festőn MDG

Kiállít.

—: A Nemzeti Galériában rendezik a Vásárhelyi Tárlatot 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. jún. 12.

Németh fónes

grafikával vezetel a Fiatal Képzőművének Studiója kiállításán az Ernst Museumban

Vigilia, 1961, 7sz, 440old.

Németh József

Szerepelt a II. Dél-Alföldi Tárlaton.

(Kép: Ablak előtt.)

Csongrádmegyei Hírlap 1966. máj. 15.

A II. Dél-Alföldi Tárlat Násárhelyen. Szabó Endre

Németh József Jestő

Szóvaj emliti sisztételét a vásárhelyi

II. Dél - alföldi tanlatou

Csonrád Mergei Kiskap 1966. máj. 3.

Németh József festő

Szövegben említett mű: Az alvó
Kendős lány
Pisosszukás lány

Ács József: Vásárhelyi
művészek táslata Zentán

Magyar Szó 1966 Sep 27

M.D.K

Németh József
festő

"A kapunál" (repro)
" (X. Képző művészeti Kiállítás)

Élet és Irodalom, 1965. szept 25 – 11 lap.

MDK.

Németh József

Bécsi kiállitásáról

Népszava 1966 febr.13.

Németh József festő

Rept: Itálás /a XII. vásárhelyi őszi Tárlat anyagából/.

1966. feb. 12. Művészet

Németh József festő

Szöveg említi kiállítását a bécsi Collegium Hungaricumban

1966. feb. 10 Kisalföld

MDK.

Németh József

Bécsi kiállításáról

Magyar Nemzet 1966 febr.13.

MDK.

Németh József

Bécsi kiállitásáról

Népszabadság 1966 márc.12.

MDK

Németh József

Rügyfakadás, o.temp.

Család, "

Tél, "

N.J. festőm. kiáll. Mücs. 1961. febr.

Nagyfakad 13, o. terp.

Család, "

Tel. "

MDK

Németh József

Boronálás, o.temp.

Tangazdaságban, o.temp.

Vándorkubikosok, o.temp.

N.J. festőm. kiáll. Műcs. 1961. febr.

MDK

Németh József

Boglyák, paszt.

Tanya boglyákkal, paszt.

Borsod étterem majolikaterve, temp.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muzeum Hódmezővásárhely, 1961. okt.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept.p.748.

.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept. p.748.

Németh József

Kisállítási kritika

Tiszatáj 1956 szept. p. 748.

MDK

Németh József

Fiu portré, paszt.,repr.

Tanya vége, paszt.

Naplemente, paszt.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muzeum Hódmezővásárhely, 1961. okt.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1966 juli. 21.

.

MDK

Németh József

Borsod étterem majolika terv részlete

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muz. Hódmezővásárhely, 1961. okt.

MDK

Németh József

Tarlóhántás, o.temp.

Bárányok, "

Ásók, "

Kazlak, "

N.J. festőm. kiáll. Műcs. 1961. febr.

Tarjöhéntéa, o.temp.

Bérényok, "

Ásók, "

Kenések, "

NDK

Németh József

Őszi szántás, o.temp.

Akt vörös drapériával, o.temp.

Szunyogsziget, "

N.J. festőm. kiáll. Műcs. 1961. febr.

MDK

Németh József

Akt, o.temp.

Estefelé, o.temp.

Vetőgép, "

N.J. festőm. kiáll. Műcs. 1961. febr.

Akt. o.temp.

Zeteteié,o.temp.

Vetôqèp. "

MDK

Németh József

Krumpliültetők, o.temp.

Mártélyi este, "

Gólyák, "

N.J. festőm. kiáll. Mücs. 1961. febr.

Κτυπητήκι, ο.τεμ.

Μαντήλι εατε, "

Φόλγκι, "

MDK.

Németh József

Prágai tárlatáról

Uj szó 1966 szept.14.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 okt.22.

MDK

Németh József

Gondolkodó nő, szénrajz

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Műcs. 1962. 23.l.

MDK

Németh József

Töltés mellett, of.,repr.

Rügyfakadás, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs. 1962. 15.l.

MDK

Németh József

Gereblyéző, of.

Fuvar oslovak, olaj-temp.

Három boglya, paszt.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muzeum Hódmezővásárhely, 1961. okt.

Németh József

Szerepelt a Stúdió 64 kiállításon.

ÉS 1964. dec. 12.

Stúdió 64. Fraus János

Nemeth József
festő

M.DV

A kiállitáson szereplő művészt a Skoszta-emlékérmet nyerte el. A kiállitáson bemutatta a „Szoptató anyá"-t, az „Asszonyok kosarral ami művét.

d.j: A II. Délalföldi Tárlat
Művészet, 1966. szeptember - 34 lap

Németh József
festő

M.D.K

A kódmerő vásárhelyi kiál-
litásón bemutatta az „Ökör-
fogat", a „Táj lovakkal" c. művét
„Ablak előtt" (repro)

d.j.: Délalföldi Tárlat
Művészet, 1966. szeptember - 34 lap

MDK

Németh József festő, Hmvhely

Dél-alföldi képzőm. kiáll. a szegedi Móra F. Múz. 1961. jul.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 okt.11.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 okt.11.

MDK

Németh József

Kislány, kr.

Kubikosfej, kr.

Drapériás nő, kr.

női portré, cer.

N.J. festőm. kiáll. Mücs. 1961. febr.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Szegedi Egyetem 1966 nov.5.

MDK.

Németh József

Kritika

Magyar Nemzet 1966 szept.3o.

MDK

Németh József

Alvó nő, cer.

Félakt, kr.

Szopik a kisbivaly, kr.

Kubikos, kr.

N.J. festőm. kiáll. Miles. 1961. febr.

Ajvó nő, ger.

Péfakt, Kr.

Szopik a kisbaty, Kr.

Kupikos, Kr.

MDK

Németh József

Margit /Gondolkodó nő/, szén

Hát-akt, szén

N.J. festőm. kiáll. Műcs. 1961. febr.

MDK

Németh József

Akttanulmány I. szén

" " II. "

Nő kancsóval, "

N.J. festőm. kiáll. Műcs. 1961. febr.

Aktanulmány I. szén

" " II. "

Nő kancsóval, "

MDK

Németh József

pasztellek:

Pirosruhás nő /Margit/

Fekete borju

Rőzserakás

N.J. festőm. kiáll. Műcs. 1961. febr.

Pirosruhás nő /Margit/

Fekete borju

Rőzserakás

MDK

Németh József

pazztellek:

Ősz

Tanya

Eperfák

Rakott szekér

N.J. festőm. kiáll. Mücs. 1961. febr.

MDK

Németh József

pasztellek:

Kislány portré

Akt,

Füzfák

N.J. festőm. kiáll. Műcs. 1961. febr.

ként meglehetősen megbizhatatlan -
ő törzset sorol fel, köztük a nam-
s.
d végéről származik az első jelen-
lából. Karl von den Steinen /1894,
kutatásai során a matogrossói archi-
eszámolót találta ezekről az indié-

. 600 an der Vereinigung von dem

MDK

Németh József

Varró nő, paszt.

Répatisztitó, "

Krumplihámozó,"

N.J. festőm. kiáll. Műcs. 1961. febr.

Vartó nő, paszt.

Képartiszti,"

Kvmepiinémosó,"

MDK

Németh József

Csenpefestmény részlet, majolika

Hmvhelyi Petőfi kulturház freskóterve, gesso

Margit, paszt.

N.J. festőm. kiáll. Műcs. 1961. febr.

Geographical regions, majolika

Hungarian Petőfi Kulturális Társaságterve, Peace

Margit, pause.

MDK

Németh József

Menyasszony, freskó

Pista kedvence, maj.csempe

N.J. festőm. kiáll. Műcs. 1961. febr.

Мелуазассону, Грецко

Плата кедуенсе, маj.сеампе

MDK

Németh József

Tiszatöltés, o.temp.

"part, "

Rőzserakodás, of.

Ekekapázó, o.temp.

N.J. festőm. kiáll. Műcs. 1961. febr.

Tiszatöltés, o.temp.

"part, "

Rózserakodás, of.

Ekekapázó, o.temp.

MDK

Németh József

Jéghordás, of.

Trágyahordás, o.temp.

Kislány kantával, o.temp.

Anya gyerekekkel, "

N.J. festőm. kiáll. Mücs. 1961. febr.

Jéghordás, of.

Trágyahordás, o.temp.

Kislány kantával, o.temp.

Anya gyerekekkel, "

MDK

Németh József

Dinnyeevők, o.temp.

Tehenes, "

Szárkupok, "

N.J. festőm. kiáll. Műcs. 1961. febr.

ként meglehetősen megbizhatatlan -
ő törzset sorol fel, köztük a nam-
s.
d végéről származik az első jelen-
lából. Karl von den Steinen /1894,
kutatásai során a matogrossói archi-
eszámolót talált ezekről az indiá-

. 600 an der Vereinigung von dem

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Népszabadság 1966 juli.31.lap 8.

.KDK.

MDK

Németh József

Vizsugár, repr.

Pihenő

Kapu előtt

Ritly V.: Festmények, rajzok, szobrok a X. vásárhelyi őszi tárlaton. Magyar Nemzet 1963. okt. 15. 4.l.

Rittly V.: Feetmönyek, rajzok, szobrok a X. vá-
sárhelyi őszi tanulson. Magyar Nemzet 1963.
okt. 17. 4.l.

Németh József

Szerepel a „Vásárhelyi tárlatok" a Nemzeti Galériában

Vigilia, 1964, 9n., 569 old.

-1-

Németh József, festő

M.D.K.

dunántúli származásu, 1955-ben – a Képrőművészeti Főiskola elvégzése után – ismerhedett meg Szabó Iván csoportjában, a hódmező vasárhelyi, művésztelepel, ahová 1957-ben bentalását kérte és ott is telepedett le. Kezdeti nagy sikerei után még hemány munkára volt szüksége, amíg rendkívüli teretsége magára talált. „... ahogyan megformálja mondanivalóját, akár tömondatokban, akár erős dekorativitással, az mindenképpen erős

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 2 sz. ~~old.~~

hátsó borítólap külső oldala

Németh József, festő M.D.K.

...egyéniséget tükröz"... írja Szij Rezső. 1961-ben a hücsaznokban állított ki, 1962-ben megkapta a Derkovits-díjat. 1965-ben Bécsben mutatkozott be hivatalos kiállításon, 1967-ben, az Ernst múzeumban láthatjuk utolsó éveinek termését. A lap körbi két rajzát: egyet a szövegrész mellett, egyet a hátsó borító lap egyik belső oldalán

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 2. sz. ~~old.~~

M.D.K.

Németh József,festő

"Arckép tanúlmány",rajz,Fekete repr. 85.o.

Ez a könyv 1958-ban készült a vásárhelyi művésztelepen dolgozó művészek 1957-ben készült vázlataiból

Almási Gyula Béla,Szabó Endre:Vásárhelyi Vázlatkönyv 1957.MTA Csongrádmegyei Szervezete megbizásából Gondolat kiadó. Bp. 1958

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 jan.p.48.

M.D.K.

Németh József,festő

"Edzés",rajz.Fekete repr. 53.o.

Ez a könyv 1958-ban készült a vásárhelyi müvésztelepen dolgozó müvészek 1957-ben készült vázlataiból.

Almási Gyula Béla,Szabó Endre:Vásárhelyi Vázlatkönyv 1957. TIT Csongrádmegyei Szervezete megbizásából Gondolat kiadó. Bp. 1958.

MDK

Németh József

Vizsugár, o.t.

Csend, o.t.

Pihenő, o.t.

Kapu alőtt, o.t.

lo. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Muz.

MDK

Németh József

Fehérpuloveres nő, o.t.

B.Zs. port ré, o.t.

Kislány, o.t.

Utkaparó, o.t.

lo. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Muz.

MDK

Németh József

Akt-tanulmány, szén

Akt, szén

Széken ülő lány, szén

Tanulmány, szén

Könyöklő, szén

10. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J. Mus.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1965 juni.5.

MDK

Németh József

Tangazdaságban, repr.

7. Vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J.Muz.
Hmvhely, 196o. okt.

MDK

Németh József

Fekvő bivalyok, kr.

Portré, kr.

Szopik a kisbivaly, kr.

7. Vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J.Muz. Hmvhely
1960. okt.

MDK

Németh József

Tangazdaságban, o.temp.

Estefelé, o.temp.

Martélyi este, o.temp.

Krumpliültetők, o.temp.

Tél, o.temp,

7. Vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J.Muz. Kmvhely 1960. okt.

MDK

Németh József

Rőzserakás, paszt.

Varró nő, "

Kazlak, "

Eperfák, "

7. Vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J.Muz. Hmvhely 196o. okt.

MDK.

Németh József

Magyar Ifjuság 1965 nov.6.

Kiállitási kritika

MIK.

Németh József

Kiállítási kritika

Népszabadság 1965 okt. 3.1.9.

Németh József, festő MDK

A bécsi Collegium Hungaricumban bemutatták műveit.

–: Magyar Képzőművészek Külföldi Kiállításai 8

NÉPSZABADSÁG sp. 1966. márc. 12.

Németh József festő

A bécsi Collegium Hungaricumban
febr. 10-én megnyíló kiállításon
több képét bemutatják.

– : Kulturális hírek

8.

NÉPSZABADSÁG

Mn. 1966. febr. 10.

M.D.K.

Németh József festő

Műve a kiállításon

Itatás

Ritly Valéria: Őszi tárlat Vásárhelyen

Magyar Nemzet 1965. november 5. 4.l.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Csongármdegyei Hirlap 1965 szept.23.

NÉMETH József festő M.d.K.

Derkovits-dijas

Résztvette kiállitásen
Behordás

Dutka Mária: Őszi tárlat Vásárhelyen
Magyar Nemzet 1962. október 14. 9.l.

Kémeth József
festő

M.D.K.

1945 óta részt vett a velencei
biennalen.

Vayer Lajos: Biennalé-polémiák
Művészet, 1962. november — 24 lap

Németh József M.D.K.

Müvei a kiállitáson

" Kosárfonó"

/H.Gy./ Nyári tárlat Szegeden

M.D.K.

Németh József

Hodmezővásárhelyi festőművész a Műcsarnokban kiállitja müveit.

A Műcsarnok évi mérlege.
Magyar Nemzet 1961. jan.19. 4.old.

Németh József, festő MDh

Letelepedett Vásárhelyen.

Fenyik Flóra: Vásárhely varázsa 2

Bp. 1964. jún. 30

ESTI HIRLAP

Németh József

A vásárhelyi művésztelep tagja.

Magyarország 1966. jún. 26.

Németh József

Neve emlékre

Kunfehértó 1966. jún.

MIK.

Németh József

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1966 máj.14.

Németh József

festő

MDK

A Magyar Képzőművészek Szövetségének vándorgyűjtő tagja lett.

—: A Magyar Képzőművészek Szövetségének vándorgyűjtő
Művészet, 1966. június - 12 lap

Németh József, Jestő

Szerepel a szegedi nyári tárlaton.

Rózsa Gyula: Házy János nyomában 8

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1966. júl. 31.

N é eth József festő M.D.K.

A napokban nyilik Bécsben tárlat

Kiss -nagy A drás és Csohány Kálmánnak közösen

Napló

magyar Nemzet 1966. febr. 13. 9.l.

M.D.K.

Németh József, festő

nevét említi a könyv "Szépmüvészet" c. fejezetének szerzője /Németh Lajos/, mint a realista irányzatu mai magyar festészet egik képviselőjét.

Hongrie 66, Bp. 1966, Szerk.: Gárdos, Miklós

Ed.: Pannónia, 200. old.

M.D.4

Nemeth József
festő

Bemutatkozó munkáit a Dél-
alföldi Tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Délalföldi Tárlat
Művészet, 1965. augusztus - 45 lap.

Németh József 3.

A olvasóknak ezt a primitív, ősi szemléletét legjobban a stilizálás révén sikerül közvetítenie. Stílusa a gauguini értelmű dekorativizmus lassú ugyan, de biztos hangú továbbfejlesztése.

Németh Lajos: Modern magyar művészet
Corvina 1968.

142.l.

Németh József

A vásárhelyi fiatalok törekvéseinek reprezentatív képviselője Szolnay Ferenc mellett.

Németh László: Modern magyar művészet
Corvina 1968.
141. l.

Németh József

Parasztszekér 1964 /vepró/

Németh Lajos: Modern [illegible] [illegible], Cosmos 1968 132-33.l.

MDK

Németh József, Jestő

Munkácsy M.-díjat kapott. (π. f.)

—: Átadták az idei művészeti díjakat 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 1.

Németh József

Dömötör János: Németh József. (Vásárhelyi művészportrék) - Tiszatáj, 1966. 20. évf. 11. sz. 927-932. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1969. 3.sz. 243-284.l./

255.l.

Németh József

Akár Lászlóról Bécsről, Kati mellett... (Németh József festőművészről) - Csongrád Megyei Hírlap, 1966. febr. 27.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

255. l.

Németh József

Szerepel a XVI. vásárhelyi őszi tárlaton

Fekete András: Vásárhelyi tárlatok

Megyei Napló 1969 X. 30

Németh József

Szerepel az áhami vásárlások
kiáhitásán a hűsarmokban

Tóth Sándos: A képzőművészeti
gyűjteményről

Délmagyarország 1970 I.23

M.D.K.

Németh József, festő (1929 –)

nevét a hódmezővásárhelyi
művésztelep sajátos irányt képviselő
tagjai körött említi a szerző, akik a
népies-realisztikus stílust a modern,
monumentális és dekorativ törekvé-
sekkel kapcsolják.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina,

368. old.

Németh József

Legeltetés holdfénynél, Asszonyok kosárral; Fehérruhás lány; Anya gyerekkel; Kucsmás férfi c. műve (eml) szerepel a XVI vásárhelyi őszi tárlaton

Horváth György: Három Tárlat Vásárhelyen

Magyar Nemzet 1969 X. 29

Németh József

Kerepel a vásárhelyiek tavulatán a tészek klubban

N.N.: Vásárhelyi alkotások Budapesten

Csongrád megyei Hírlap 1969 X. 19

Németh József

Szerepel az alábbi Táslatról

Szabó Endre: A XVI. Vásárhelyi Őri Táslatról

Csongrád megyei Hírlap 1969 X. 19

Németh József
festő

M.D.V.

A kiállitáson bemutatta a „Kaifáró nő" cimü alkotá-sát.

Perneczky Géza: Vásárhelyi ősz
Élet és Irodalom, 1968. nov. 9-8 lap.

MDK

Németh József, festő

Kiállít. Képei sajátosan dekorativak, liraiak és „vásárhelyiek."

Egri Mária: Jubileumi őni tárlat Hódmezővásárhelyen 7.

Népszabadság. Bp. 1968. okt. 30.

MDK

Németh József, festő

Jekatyerina Furceva asszony

5000 ft.-os művészeti díjat

kapta.

Egri Mária: Jubileumi őszi tárlat Hódmező-
vásárhelyen 7

Népszabadság Bp. 1968. okt. 30.

MDK

Németh József

Kiállitási hir

bb.3o.vid.fm/tm/gy/bs.

MDK

Németh József

Kiállitási kritika

Békésmegyei Népujság 1968 juni.21.

MDK

Németh József

Kiállitási kritika

Szolnokmegyei néplap 1968 okt.12.p.5.

MDK

Németh József

Kritika

Művészet 1968 máj. p. 13.

MDK

Németh József

Kiállitási hir

Hajdubiharmegyei Népujság 1968 máj.21.

MIK

Németh József

Kiállitási hir

Népszabadság 1968 máj.28.

Németh József

Szerepel a Nemzeti Galéria
„Új magyar festészet" c.
kiállításán

Nógrád 1968 I. 3

Németh József

Gyakran tartózkodik Vásárhelyen

Tóth Sándor: Vásárhely és a
képzőművészet

Tiszatáj 1967 I.n. 57old.

Németh József

Fin gerablyával c. festménye szerepel a XIII. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

Vizsatáj 1967 XII. n.

VIII. n. műmell.

Németh József

Vásárhely. madonna c. képe (szepkő)

szerepel a XIII. Vásárhely. Őszi Tárlaton

Akácz László: A XIII. Vásárhely. Őszi Tárlat

Tiszatáj 1966 XII. n. 1019 old.

Németh József

Kénéil említi Terence Mullay
a Daily Telegraph ban.

Horváth György: A londoni magyar
kiállítás visszhangja.
Magyar Nemzet, 1967. VI. 11. 11. o.

M.D.K.

Németh József festö

Hóolvadás ,

Asszony pulykával c.

müvét a Müvelödésügyi Minisztérium megvásárolta 1967

Müvelödésügyi Minisztérium vásárlásai 1967. 3.1.

MDK

Németh József

Svájci kiállitási kritika
Le Peuple

xxxxxx 1968 juni.15.

Németh József

Baskás lány u műve (eml.)

Szekepel a vásárhelyiek tiáhitossán

Zentán

Lacró Katalin: Vásárhelyiek

Zentán

Tisza táj 1968 IV n. 382 old.

Németh József

Vásárhely: művész; nemzeg

Indiában gázt

Tiszatáj 1968 VI. n. 573 old.

Németh József

Boglyák / festmény, kepkő /

Tiszatáj 1968 X. n. I. műmell.

Németh József

két képét megvásárolta az állam.

Pernecky Géza: Festmények az állami vásárlási kiállításon.

Magyar Hírek, 1967. VII. 19. 4. o.

MDK

Németh József

Kiállitási hir

Müvészet 1968 ápr.p.41.

Németh József

5 ezer fort-os munka ja helmet rapott.

Rideg Gábor, öni vasárnap Vásárhefen. 1968 ott. 7. kapar Hírlap.

Németh József

Szerepel a XI. hagy. Kép. mův.

Kiállításon

Lukácsy Sándor: művészeti
szerepszemle a műsarmban

Nagymuvelés 1968 VI. n. 43 old.

MDK.

Németh József

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1967 ápr.26.

Németh József

festőművész a Munkácsy Mihály-
díj 3. fokozatát kapta.

Magyar Nemzet, 1967. IV. 2.

MDK

Német József

Kiállitási hir

Budapester Rundschau 1968 juni.7.

Németh József

Pernecky Géza: Németh József
kiállítása az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet, 1967. IV. 2.

I.

Németh József

...öntörvényű művész..., fölismerhető stilusjegyekkel, tisztasággal és erővel. Azokkal ellentétben, akik egy új alföldi festőt ünnepelnek benne, én azt a fiatalembert és barátot, aki... elszántságot nem a divatból és a... hagyományokból merít, hanem saját magából. Aki e mostani kiállításának képeit, megnézi..., nem fejlődést láthat, inkább csak gazdagodást.

Csoóri Sándor: Németh József képei.

Új Irás VII. évf. 5. sz. 1967. ~~ápr.~~ máj. 124. l.

Németh József II.

... rendkívüli képessége egy elhagyott világ gyalogösvényein tévelyeg, az emlékezetben visszafénylő fák, virpartok és emberek között, ahelyett, hogy kilépve körülük, nagyobb iramú utakra indulna.
Képein szinte semmi látható nyoma a huszadik századnak...

Csoóri Sándor: Németh József képei.

Új Irás VII. évf. 5. sz. 1967. ~~apr.~~ máj., 124. l.

III.

Németh József

Gauguin korszerűségét ... inkább ... menekülése fejezte ki és egy öntörvényű világ megteremtése, mint a képein ábrázolt látvány időszerű vagy időszerűtlen volta ... elmarasztalhatjuk-e Németh Józsefet azért, mert Tahiti messzebb van, Európától, mint Hódmezővásárhely vagy a Tisza-part?

Csoóri Sándor: Németh József képei.

Új Irás VII. évf. 5. sz. 1967. ~~[illegible]~~ máj. 124. l.

Németh József IV.

... menekülése abba a tegnapi ... világba, melyet a festészet és az emberi szellem már rég maga mögött hagott, csak a ... türelmetlenek s a foltok előrehaladók számára jelenthet elmaradást.

Csoóri Sándor: Németh József képei.

Új Irás VII. évf. 5. sz. 1967. ~~ápr.~~ máj., 124. l.

Németh József V.

...a megőrzés festője... a világot a széteséstől megőrizni semmivel se korszerűtlenebb föladat, mint a szétesést korszerűen ábrázolni.

Csoóri Sándor: Németh József képei.

Új Irás VII. évf. 5. sz. 1967. ~~ápr.~~ máj.; 124. l.

Németh József

VI.

emlékére

Csodái Sándor: Németh József
képei.

Új Írás VII. évf. 5. sz. 1967. ~~május~~ maj, 124. l.

Németh József festő

munkásy díjat (II. fok.) kapott

N.N.: Kiosztották az 1970-évi irodalmi és művészeti díjakat

Népszabadság 1970 IV. 2

Németh József

Említve

Dömötör János: Országos rangú művészet
fevemtőstött

Csongrád megyei Hírlap, Szeged
1970. ápr. 4.

Németh József

Erősen stilizálva fogalmazza meg a primitív paraszti életet. Tisz a kemény paraszti életforma tisztaságában.

S. Nagy Katalin: Kísérleti felmérés a művészeti ízlésről. – Valóság, 1971. 5. sz. 60. l.

Németh József

Rajz (tempó)

Valóság, 1969. 5. sz. 68. l.

Németh József

Amonyok kosákkal, Ablak előtt, Ökörfogat, Tájlovákkal c. művekkel vezetel a II. Délalföld.

Tárlaton (eml.)

Koptató anya (szepró)

Kosta emlékérmet kapott

Dömötör János: II. Délalföldi tárlat

Tinatáj 1966 VII. n. 553 old.

Németh József

Tanya női figurával (eml.) c. képe szerepel a VII Nyári Tárlatos kepeden

Papp Lajos: Az ember valósága

Tiszatáj 1966 Tx n. 747 old.

Németh József

Kopta-ló anyo /drajz, vázlat, kepkó/

Tiszatáj 1966 VIII. n. 6 27 old.

Németh József

Szerepel a X. nagy. Kép. mint.

Kiállításon

Körnes Éva: A X. nagy. Kép. mint.

Kiáll.

Tiszatáj 1965 XII. n. 925 old.

Némethi József

Kosárfonó és Gereblyéző c. képe (aut.) és Ihatás (repró) szerepel a Kegedi Nyári Tárlaton

Pogány Ö. gábor: Nyári Tárlat Kegedeu

Tiszatáj 1965 XI. n. 858 old.

M.D.K.

Németh József festő

Kosráfonó c.

müve bemutatva az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán . A Képzőművészeti Alap vásárlás

Tájékoztatáó az Áll. Képző,üvészeti Vásárlások III. Kiállitásáról 5.1.

M.D.K.

Németh József, festő

„szükszavu lirizmusa" bartóki tisztasággal jelentkezik „Két tehén" c. képében.

Sz.Kürti Katalin: Vásárhelyi tárlat 1968 - Debrecenben

ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX.évf. 7. sz. 67. old.

MDK

Németh József

o.temp.:

Fiu gereblyével

Asszony pulykával

Parasztszoba

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Muz.
1967.okt.

MDK

Németh József

o.temp.:

Fehér tehenek

Akt

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Muz.
1967.okt.

Németh József

Kiállítása nyílik az Ernst Múzeumban.

Magyar Nemzet, 1967 III. 22

Veineth József
festő

„Az Alföld ma" pályázaton
„díjat nyert.

—: Kitüntetések
Művészet, 1969 december — 10 kap.

Németh József

Parasztszekere szerepelt a felmérés során.

S. Nagy Katalin: Kísérleti felmérés a művészeti iskolás. — Valóság, 1970. 5. sz. 63. l.

Nemeth József
festő

MDV

Az alföldi iskolához tartozik, pik-
túrája lírai, olyhat meglepően mese-
szerű.

Nagy Loltán: Öt magyar alföldi festő kiállítása..
Művészet, 1969. junius – 12 lap.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.Y

Nemeth József
festő.

A 10. ezer formtos második díjat
nyerte el.

— : Őszi tárlat Vásárhelyen
Délmagyarország, 1969. okt 7

Weineth József
festő

M.D.K

Wéjsi ihletésű kipe szerepel

Bojár Iván: Magyar művészet, 1945 - 1969
Magyar Hírlap, 1969 szept. 21.

Németh József
festő

MDF

„Barka" (tempo)

A borító hátlapján.
Miskolc, 1969. július.

M.D.K

Németh József
festő

Méltatás.

Moldovay Győző: Festők a Szilhegföldön
Művészet, 1969 aug. 21. cap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K

Neineth József
festő

Az Alföldi pályázat díját
kapta.

— : Képzőművészeti díjak átadása
Magyar Hírlap, 1969. okt. 6

M.D.K

Németh József
festő

Részt vett a tárlaton.

Bojár Iván: Vasárnap megnyílt...
Magyar Hírlap, 1969. okt. 6.

MDK

Németh József festő

Kiforrott egyéniség.

Székely András: Vásárhelyi tárlatok 7.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 30.

Németh József

a vásárhelyi népművészeti múlt és a modern festői látás szintéziseként jelentkezik kosszerűsége

Képzőműv. Almanach Bp. 1969. 16.o. Supka: A hódmezővásárhelyi festészet

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.Y.

Weineth József
festő

"Legeltetés holdfényben" c. műve
" kapta a megyei tanács díját.

Szabó Endre:Eseménydus vasárnap Vásárhelyen
Csongrád megyei hirlap 1969 okt.7.

M.D.K.

Németh József, festő

nevét említi

Fehér, Zsuzsa: Malerei und Plastik
Kulturelles Leben in Ungarn. /Red. Zoltán Halász/.
Bp. 1966. 363 l. 26 t.

288. old.

Németh József

a hódmezővásárhelyi festőcsoport egy tagja, művei egyszerű kivitelezésben finom szerkezetűek

Halász Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966

276 l

Németh József

„Tavo-sz" és „Csend" c. képekkel
(eml.)
szerepel a vásárhely. tárlaton
a Nemzeti galériában

Csak Miklós: Vásárhely. tárlat

Magyar Hjusóg 1964 VII. 18

Németh József
festő

M.D.K

Parasit-ikonjai summázzák
az alföldi festészet legjobb eré-
nyeit a bi állításra.

D. Fehér Zsuzsa: A XI. Magyar Képzőművészeti. . . .
Művészet, 1968. május – 11 lap.

Németh József

Jéghordás, olaj, 60×80
Trágyahordás, olaj, 60×80
Trágyalúpol, " 60×80

Csongrádmegyei Képzőművészeti Kiállítás, Szeged, 1959. Kat. bev. Dváth Béla

6.

Németh József festő

Szerepel a X. Magyar Képzőművészeti Kiállításon, a Műcsarnokban.

Bolgár Kálmán: X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás.

Magyar Ifjúság, 1965. XI. 6.

Németh József

Vásárhelyen él. Ahondó réntvevője

a Vásárhely Őri Tárlatoknak

„Ida" /részlet, kapkó/

Magyar Hírlap 1965 XI. 20

MDK

Németh József, festő

Kiállít Lausannebau.

-: Magyar kiállítások külföldön,
külföldi tárlatok hazánkban 9

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 28.

Németh József

Szerepel a XI. nagyon Képzőművészeti Kiállításon

Németh Lajos: Reflexiók a XI. nagy. Képz. műv. kiállításról

Kritika 1968 VI. 41 old.

Németh József

Szerepel a XII. vásárhelyi őszi tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: A XII. vásárhelyi őszi tárlat.

Tiszatáj, 1965. 11. 4. 861. l.

Németh József

monumentális, nyugalmi állapotú képei
stabil értéket képviselnek

Képzőműv. Almanach Bp. 1969. 30.o.

Frank: Jegyzetek

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Németh József
festő.

M.D.K

„Vatás"-a szerepel

Vidos Zoltán, A Fiatal Képzőművészek
Művészet 1969 okt 19.lap

Németh József

„Pásztora" jellegzetes vásárhelyi téma, de bibliai és örök szimbólum is a főiskolán freskó transzakot végzett

Képzőművi Almanach Bp. 1969. 30. o.

Frank: Jegyzetek

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.L

Nemeth József
festő

A „Hooldvadás" és a természeti erőkkel telített „Lány és bivaly" olajtempérája szerepel.

Vidos Zoltán, A Fiatal Képzőmüvészek..
Müvészet 1969 okt. 19.

Németh József

Kiállít.

Perneczky Géza: „A XIV. vásárhelyi
Őszi tárlat"
Magyar Nemzet, 1967. X. 21. 4. o.

Németh József

Kisláry (szepró)

Tinatáj 1966 X n. 877 old.

Németh József (eml.)

Örvegy; Asszony kenyérkel; Baskó lány; Álló lány (szepkő) i. mivel nekegyel a III. Délalföldi Tárlaton

Szabó Endre: Reménytvesztve – Reménykedve

Tiszatáj 1967 VII n. 647 old.

Németh József

Dunán tulkól vásmarik, ma
Vásárhelyen él

Baskás lány (szepkó)

Pogány Ö. gábor: A vásárhely.
vitáról

Tiszatáj 1967 VIII. n. 749 old.

Németh József festő (1928-)

Rendszeresen szerepel a Vásárhelyi Ön. Tárlatokon.

Kiállításai: Húsarnok (1961)
Bécs (1964)

Kerámiakége (1957) a Dilinka temető savatalozójában, és freskója (1963) a Petőfi hűv. Házban Hódmező vásárhelyen.

1962-ben Deskovits öntöndíjat kapott.

Dönnötös János: Németh József

Tiszatáj 1966 XI. n. 927 old.

Németh József festő (1928-)

Vásárhelyen él. Kaposszekdahelyen
műletet. Szobafestést tanult
ifjú korában. 1949-ben a kaposvári
Kép. Szabadiskolában tanult rajzolni
ugyanabban az évben felvették a kép.
Főiskolára. Tanárai: Papp Gyula,
Bán Béla, Könyi István.
1956-ban gárt előnös Vásárhelyen.
1962-ben Szovjetunióban, és Itáliában,
1964-ben Görögörszögben ~~gárt~~ és Romániában,
1965 ben Jugoszláviában gárt.
Dömötör János: Németh József

Tinatáj 1966 XI n. 927 old

Németh József festő

Portré (repró)

Timatáj 1966 XI. n. műmelléklet

Nelue Mihály festő
Hódmezővásárhelyen él.
Kiállítása nyílik ezévben
Miskolcon

Nyugat 1968 I. 18 2 old.

Németh József

Kiállítása nyílik Orosházán

"Vásárhelyi Testet"

Békés megyei Népújság 1970. sep. 20

M.D.K.

Nemeth József
festő

Műveiből humánum sugárzik.

Kovács Gyula Stúdió 1958-68
Művészet, 1969. április - 3 lap.

NÉMETH József

8. álló nő tus 39×27

Csongrád megyei képzőművészek tavaszi tárlata
Hódmezővásárhely - Szentes 1964. Kat. bev.: Csenke L.

Neineth József
festő.

„Szebás öregember", „Hárfáros lány"
„Bivalyos lány" című képeit mu-
tatta be a tarlaton.

Bajkay Éva: XV. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Művészet, 1969 felszínár – 46 lap.

Németh József

szerepel az alábbi tárlaton

Lisep Gábor: Vásárhelyi Ón. Tárlat

Magyar Hirlap 1968 X.10

Németh József

Boglyák (szepró)

Tiszatáj 1968 X.

MDK

Németh József, festő

Rajz:

Repr.

— : Vásárhelyiek

VM. 7.

Népszabadság, B. 1969. aug. 3.

Németh József

Hódvaddás c. Lépe (eml.) szerepel a „Studió 58-68" c. társlatban a Műcsarnokban

Németh Lajos: Új törekvések a magyar képzőművészetben

Kritika 1969 10 sz. 34 old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Németh József, grafikus

Rajz. Repr.

— : Kezdő asztalos

VH 5.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 3.

Németh József

Ihatás c. képe (eml.)
szerepel a „Studió 58-68"
c. kiállításon a hűcsarnokban

Havas hejza: Két kiállítás a
hűcsarnokban

Nagyvarsa 1969 I. 4.

Németh József festő

Kiállítása nyílt az Ernst

Múzeumban

Kaszások (festmény, szepró)

Kortárs 1967 VI. n. 1008 old.

Németh József

Rajz (szepró)

Kostárs 1967 J.-n. 738 old.

Németh József

Kezepel a XIV vásárhelyi öni-
tárla-ton
Amony pulykával (kepkő)

Négyművelés 1967 XII n. 33 old.

Németh József

„Anya" és „Rügyfakadás" c. képekkel
(eml.)

szerepel a Kaposvári Tavaszi
Tárlaton

Anya gyermekkel (szepró)

Jelentés 1967 VI.n. 553 old.

Németh József

Vásárhely: Madonna c. műve szerepel a XIII. Hódmezővásárhely: Őni tárlaton (említve)

Kritika 1967 I. n. 44 old.

M.D.K.

Németh József festő (1928-1967)

és a hódmezővásárhelyi művésznek a felfogásában az Alföldi Nagy festészet hagyományai élnek tovább

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 957 old.

M.D.V.

Nemeth József
festő

A képei a második
teremben szerepelnek

Miklós Pál: A XX. magyar képzőművészek kiállítás
~~[illegible]~~ és Irodalom, 1968. ápr. 20 – 7 lap

M.D.K.

Nemeth József
festő

Méltatás

Fibely Gábor: Hérsó Ferenc szegedi tárlata.
Művészet, 1968. január - 34 lap.

Németh József

Tárlata az Ernst Múzeumban nyílt meg; ő is Holló László-val együtt a Nagy Alföld Iskola jellegzetes tagja.

Németh Lajos: Current Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 27 n. 176 l.

Németh József

a fiatalabb művész generációhoz tartozik; művei egy monumentálisan derűs nyugalmat árasztanak magukból.

Németh Lajos: Current Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 27 sz. 176 l.

Németh József

művei a parasztí világot képviselik;
az embernek a természettel való első,
ősi egyesülése mutatkozik meg azokon,
az emberi kapcsolatokat ábrázolják
minden tisztaságukban.

Németh Lajos: Current Exhibitions. The
New Hungarian Quarterly, Bp. 1967. 27 sz 1761.

Németh József

Szerepel a Studió tárlatán a hűvösnokban

Tasnádi Attila: A Kilencek és a Studió

Kostárs 1969 IV. n. 666 old

Németh József

részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

Horváth György: A XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Magyar Nemzet 1968. ápr. 21. 11. o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Németh József

Szerepel az alábbi tárlatok

Kovács Gyula: Studió 1958-68

Művészet 1969 IV. sz. 3 old.

Németh József

Kapu előtt c. mű (rel.)

a szolnoki múzeumban van

Egri Mária: A Damjanich Múzeum legújabb képzőművészeti szerzeményei.

Szolnok Megyei Néplap 1969 I. 7

Németh József

és Szalay Ferenc a Hódmezővásárhelyi iskolastílus focus-ában két pontot képeznek; mindkettő művészetében a parasztí élet szimbolumai és témái jutnak érvényre.

Németh Lajos: Recent Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 26 sz. 196 l.

Németh József

a Hódmezővásárhelyi iskola látóhatárát és lehetőségeit kipélesíti egy homogén stílus irányába; inspirációja mythikus jellegű.

Németh Lajos: Recent Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967.

26. sz. 1961.

Németh József

volt a Hód mezővásárhelyi őszi kiállítás alkalmával az egyetlen, ki a „Vásárhelyi Madonnájával" kimagasló művet alkotott.

Németh Lajos: Recent Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 26. sz. 1964.

Németh József

E kompozíciójában egyesíti az anya és a gyermek témáját a „Pieta" motívumának felhasználásával, ahogy az anya bal kezе oltalmaz és áld egyidőben.

Németh Lajos: Recent Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967.

26. sz. 1964

c Németh József

E mű a Hód-mezővásárhelyi iskola legjobb aspektusa, egyesítve a népi hagyományt a Gauguintől eredő festészeti elvekkel.

Németh Lajos: Recent Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 26 sz. 196 l.

Németh József

Kondor Bélával együtt a Hódmezővásárhelyi iskola őpi tárlata alkalmával a legkiemelkedőbb műveket alkotta.

Németh Lajos: Recent Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967 26 p. 1961.

Németh József

vásárhelyi festő
kiállítása 1967-ben az Ernst Múzeumban.
A kiállítás megnyitóját Cróósi Sándor
tartotta.
Képek a kiállításról: Itatás, Hóolvadás

Perneczky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe,
Bp. 1969.

250-253. o.

Weineth József

Hódmezővásárhelyi műveinek idén önálló kiállítása lesz a miskolci galériában.

Dolgozó Nemzet 1968. jan. 18. 4.o.

Német József

Értér u. műve (eml.)

szerepel az alábbi tárlaton

Szabó Endre: Az V. Dél-a Földi tárlat

Csongrád megyei Hirlap 1969 V.10

Németh József

Grafika (repr.)
Hódmezővásárhelyi művészek grafikái.

Új Szás VI. évf. 1966. jan. 1. sz. borító
IV.

NÉMETH József /

1. Kalászok olajtempera 135 x 125
2. Kosárfonó olaj 110 x 80
3. Kári nénn olajtempera 100 x 70
4. Apostol olaj 70 x 45
5. Muskátlis lány olajtempera 90 x 70
6. Ülő nő tus 39 x 27
7. Lépő nő tus 39 x 27

Csongrád megyei képzőművészek tavaszi tárlata
Hódmezővásárhely - Szentes 1964. Kat. bev.: Csenke L.

Németh József

festőművén a Munkácsy Mihály
díj 3. fokozatát kapta.

Művészek kitüntetése
Pestmegyei Hírlap, 1967. ápr. 2. 3. o.

Nemeth József
festő

M.D.K.

A IV. Stúdió kiállításán vett rész

Bolgár Kalmán: Tereves a Fiatal Képzőművészet Stúdió
művészet, 1969 január – 14 lap

Németh József

Lány és bivaly c. műve (eml.)

szerepel az alábbi tárlaton

tovday: XV. Vásárhely. Őszi Tárlat

Fejér megyei Hírlap 1968 X. 13

Németh János

5000 ft-os díjat kapott
az alábbi tárlaton

Akácz László: A XV. Vásárhelyi
Őszi Tárlat

Délmagyarország 1968 X. 8

Németh József

A Lódmezővásárhelyi művésztelep tagja

Torday Aliz: Művészportrék

Fejér megyei Hírlap 1968 X. 8

Németh József

Kerepes a Dél-Alföldi művészek találkozóján

Ridegh Gábor: Három tájegység művészete

Magyar Hírlap 1969 V. 11, 9old.

Németh József

Hárlvadás .. képe (eml.)

nézepel a Fiatal Kép. mint. Studiója kiállításán

Ridep Gábor: Szelmokiosk a Studió jubileumi kiállításán

Szelmok Magyar Néplap 1969 I. 19

Németh József

újjáformálta az alföldi festészet
lírai hangját. ... asszonyalakjai,
az állatfigurákkal és a fogópartí
természettel együtt lélegző parasztfigurái az Alföld világának lassú
ritmusát festesítik meg. A szemeges
vonások leposzlottak ezekről az
arcokról, csak az általános ... jegyek
maradtak meg. (Művészetének to-
vábbi jellemzése következik.)

P. G. aláírás

Új Irás VI. évf. 1966. jan., 1. sz. Műmel-
léklet.

Németh József

Grafika (repr.)

Új Írás 1966. jan., 1. sz. Műmelléklet.

Németh József

... nemegyszer más területen munkálkodó művész vagy tudós is fotografálni kezdett... (A hosszabb névsorból emeljükki... Homoki Nagy István, Mácsai István, Németh József nevét.)

Lelkes István: A magyar fotóművészet útja.

Új Irás VI. évf. 1966. jún. 97-98. l.

Németh József

Németh József: Vásárhelyi madonna

Tiszatáj 1968 XII. sz.

...feltogásukat. Nem csökken a modern formák ...
...ót az adott élmény többoldalú feldolgozása új kompozíciós
...özben érlelődik, tisztul a kifejezés. Árnyalt jellemzés, exp...
...yensúlyozott dekorativitás, konstruktív rendteremtés valan...
...nk példát alkotásaikban, s a legfrissebb formaképletet is fe...
...etesen, mint eszközt, s nem mint célt — tevékenységükben.
...amot hajtanak végre a vásárhelyiek, melyet nem áldoznak
...ltárán. Élesre állított gyűjtőlencse erősíti a tudatra hulló k...
...zabban képesek megjeleníteni, feltárni korukat a „szűk" té...
...indenséget vágynák versbe szedni.

F:

...az atmoszférájával, hangulatával, mely körülveszi s átitatj...
...tárát. Nem most vált ilyenné, eredete századok homályáb...
...alakult, és mint tradíció tovább él emberöltőről embe...
...olkodású, szűkszavú vásárhelyi embertípus a hordozója, az az...
...bát a mocsarak, nádasok között, és létrehozta a várost, gazd...
...et teremtett. Kezdettől ismerős ez az ember, mert jól is...
... Csodáljuk mértéktartóan színezett, formagazdag hímzéseit...
...jegyzéseit a butelákon, olvasunk róla az irodalomban, és s...
...vele ma. Ez az ember, a város és határ forr össze egy ...
...eg Vásárhely különös hangulatát.
...latra rezonálnak Vásárhely művészei és válnak műveik saj...
...tt található motívumok a művész mondanivalójának hordoz...
...provincializmussal, holott már számos itt készült és Vásárhe...
...ő mű bizonyította, hogy a helyi téma — legyen az tanya, s...
... — lehet nagy gondolatok, örök emberi mondanivalók hor...
...gozunk; érzéseinket, gondolatainkat környezetünk formavil...
...szetes, hiszen így hiteles, így sajátos. Az ember kötődi...
...itt él, vagy ha távol van is tőle, de hatása alól nem...
...életérzését például Chagall sajátos orosz folklórelem...
...agy gondoljunk Picasso jellegzetesen spanyol bi...
...um megtestesítője. Nekünk sem kell hát impor...
...sa. Fejezzük ki mondanivalóinkat korunk ált...
...én, yedien, környezetünk művészi hagyományaira
...an en a XX. század emberének életérzése, öröm...
...e a hogyan, az legyen hű a környezethez, mely...
...zért volt elismerése most ...

Németh József

Leány és bivaly c. olajképe (eml.) szerepel a XV. őszi tárlatos Vásárhelyen

Szabó Endre: Igazolt reménységek

Tiszatáj 1968 XII-n. 1111 old.

Németh József

Hásfáró nő (szepsi)

Tiszatáj 1968 XII. m

Németh József

Képekkel

hezepel az alábbi tárlatok

Akác László: A XIII. Vásárhelyi
őszi tárlatról

Tiszatáj 1968 XII. n. 1019 old.

Németh József festő

Kiállítása nyílt az Ernst

Múzeumban

Nógrád 1967 III. 26. 10 old.

Németh József festő

Kiállítása nyílt a Laposvári

Rippl Rónai múzeumban

Nagyvárad 1967 V. 9 2 old.

MDK

Németh József

Kancsós lány, olajtemp.

Halottak napja, olajtemp.

Kutnál, pasztell

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi Őszi tárlat

Németh József

MDK

Lovak, pasztell

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi Őszi tárlat

Németh József MDK

R.V. portfé, kréta

Álló nő, tus

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi őszi tárlat

Németh József MDK

Kancsós lány, repr.

Tornyai János Muz. 1964. Vásárhelyi őszi tárlat

MDK

Németh József

Csend, o.temp.

Vizsugár, o.#

Kapu előtt, o. "

X. Magy. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1965.

Németh József
festő

MDK

Két nagy kompozíciója szerepelt a X. magyar képrőművészeti kiállításon

Harangozó Márta: A X. magyar képrőmüv. kiállítás
Napló, 1965. okt. 17. 9. lap

Németh József

Rügyfakadás c. műve (eml.)

szerepel a IX. nagy. kép. mű.

kiállításon

Magyar Hjusag 1962 IV. 28

MDE

Németh József

Fácános, o.

20.sz.i m. festészet és szobrászat S.Cal. és Móra F. Múz. Szeged 1966.

Németh József festő

9 éve végezte a Főiskolát,
6 évvel ezelőt volt első
budapesti kiállítása
hukásy díjas.
most nyílt kiállítása az
Ernst Museum Bau

Nagyanya 1967 IV. 11 2 old.

Németh fórsey festő

Munkány díjat kapott (III. fok)

a 66-os kódmakőváshelyi és

a 67 es bécsi kiállítás~~ott~~ ott

nekapott műveiért

Nejnova 1967 IV. 2. 2 old.

M.D.K.

Németh József

"Itatás" "a magyar táj liráját" fejezi ki a mü, mint Perneczky Géza: "A pátosztól a groteszkig" c. kritikájában irja a Mücsarnokban rendezett jubileumi kiállitáson szereplő müvek elemzésével kapcsolatban.
Képzőmüvészet c. rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. január 4.
XIII. évf. 1. sz. 9. lap

Németh József

Született 1934-ben. Festő. Tanulmányai: a Bpesti Képzőműképzeti Főiskolán /Könyi István:/ Hódmezővásárhelyt él. Tárlatai Velence, Genf, London és Szófia. /„Anya és gyermeke", „Tél", „Hazatérők" stb.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l

210 l

MDK

Németh József

Fehér tehenek, repr.

Vásárhelyi Tárlat, 1968.II., Zenta.

MDK

Németh József

Álló lány, olt.

Barkás lány,"

Mária néni, paszt.

Fehér tehenek, olt.

Vácdrinalyi Tárlat, 1968. II. Zenta

MDK

Németh József

kréta:

Boglyák

Bori

Facsoport

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Kevhely, Szeged, Gyula, Szentes

MDK

Németh József

Fiu gereblyével, t.temp.

Pásztor, " "

Itatás, " "

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Németh József

Legeltetés holdfénynél; Asszonyok kosással; Kucsmás fekfi. c. képe (eml)

Szerepel az alábbi tárlatou

Dömötör János: A XVI. Vásárhelyi Őszi Tárlat.

Békés Megyei Népújság 1969 nov. 23

Németh József
festő

Tagja a Stúdió-nak

M. Kiss Pál: Fiatal kiállítások
Látóhatár 1969 V–VI. 553.

Németh József

A hódmezővásárhelyiek secco és al fresco stílusával kapcsolatosan említve, mint akik hajlik a klasszicizáló megoldás felé.

Németh László: Modern magyar művészet
Corvina 1968
149. l.

Németh József, Jenő

MDK

A Munkácsy M.-díj II. f.-t kapta.

–: Kiosztották az 1970. évi irodalmi és művészeti díjakat §.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 2.

Németh József

Németh József - Kiss Nagy András - Csohány Kálmán: Ausstellung. József Németh, Maler, András Kiss Nagy, Bildhauer, Kálmán Csohány, Graphiker. /Wien/ Collegium Hungaricum, Febr-März 1966. /Katalog. Text: Valeria Ritly/. /Wien, 1966./ Globus ny. Bp.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

281. l.

Németh József

+ hódmezővásárhelyen telepedett le

Dömötör János: Szabó Iván
Tiszatáj, Szeged 1970. IV. 394.

MDK

Németh József, festő

Megem lírve.

Rózsa Gyula: Hagyomány 7.

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 21.

MDK

Németh József

repr.:

Pulykák

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Műhely,

Szeged, Gyula, Szentes

Nemeth József
festő

M.D.K

Megváltozott hangon tolmácsolta
mondanivalóját művein.

Bolgár Kálmán: Tízenes a Fiatal Képző művesek Studiója
Művészet, 1969 január – 14 lap.

Nemeth József
festő

M.D.K

1958-ban az Ernst Museumban
rendezett Fiatal Képzőművészek
Stúdiójainak kiállításáról
Nth.

Bolgár Kálmán: Fiatalok a Fiatal Képző Művészek Stúdiója
Művészet 1969. január - 14 cap.

Németh József

Itatós (. műve (eml.)

szerepel a Fratalok Studiója

kiállításan a hűvsarnokban

Pernecsky géza: A pátosztól a groteszkig

Élet és Irodalom 1969 I. 4. gold.

MDK

Németh József

Portré, o.

Pulykák, temp.

Délalföldi Tárlat 4. 1968. Hmvhely,Szeged,Gyula,
Szentes

MDK

Szandai Sándor szobrász

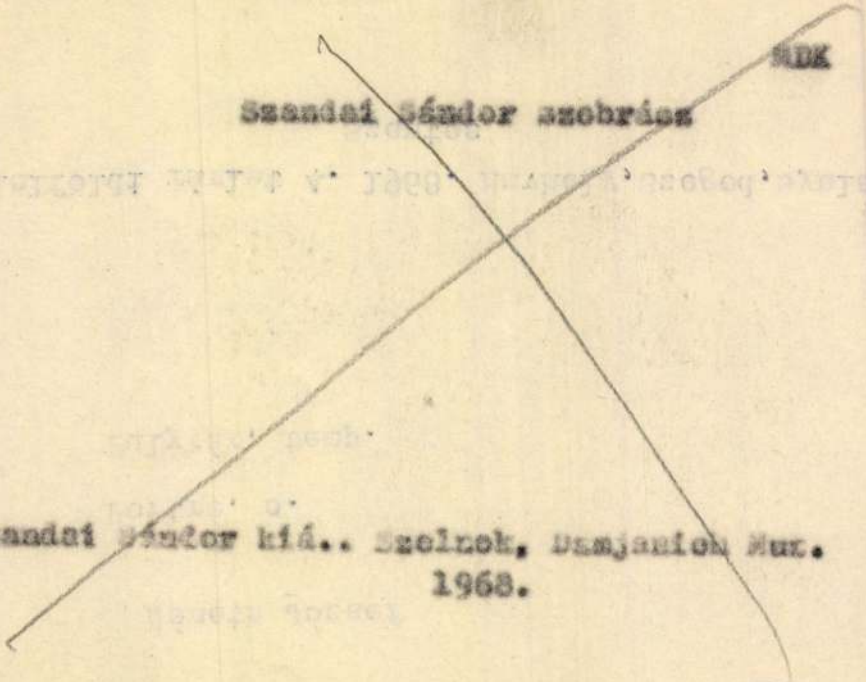

Szandai Sándor kiá.. Szolnok, Damjanich Múz.
1968.

M.D.Y

Németh József
festő

Tájhipe a „Hóolvadás" szesepel
a tárlatón.

Losonci Miklós: A Stúdió festői
Művészet, 1969. január - 24 lap.

MDK

Németh József

Korsós lány, repr.

Balatoni nyári tárlat 1964
Keszthely, Tihany, Veszprém

MDK

Németh József

Kancsós lány, repr.

Balatoni nyári tárlat 1964
Keszthely, Tihany. Veszprém

MDK

Németh József

Méltatás

Risley Gábor: Tiszta forrásból
Népszava, Bp. 1970. jún 5.

Németh László

Munkácsy díjas festőművész

kiállítása nyílik meg a

Derkovits teremben

- Nagy -

Magyar Nemzet 1970. május 29.

Németh László festőművész 1

Vállítása nyílt a

Derkovits teremben.

Magyar Nemzet 1970 január 3.

4. old.

Németh József

2

Estefelé (1960)

Alvó lány

Olvadás (1966) c. Zépei

antitve

Magyar Nemzet 1970 junius 3

4. old.

Németh József

3

„Barkás lány"
„Hindu lány"
„Lány és bivaly" c. Lépei
említve

Magyar Nemzet 1970 junius 3
4. old.

Németh József

Legeltetés holdfénynél
Antonyok rosával
Elhérzukás lány
Anya gyerekkel
Kucsmás férfi c. képei emlékve
a XVI. vásárhelyi őszi tárlaton.

Magyar Nemzet 1969 október 29
4 cold.

Németh József

Művével részvel a XI.

országos Képzőművészeti Kiállításon

a Műcsarnokban

Miskolc 1968 április 14

7. old.

Németh József

A kiállítási naptárban szerepel (Derkovits Terem, V. 29 – VI. 11.).

Művészet, 1970. 1. sz.

Németh József, festő

– munkái a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

Ujvári Béla, A XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Magyar Ifjúság, 1968. V.3. 15. l.

Németh József festőművész

Munkácsy díjat kapott.

Magyar Nemzet 1970 április 2

B. Old.

MIK.

Németh József

Kiállitási kritika

Somogymegyei Néplap 1967 ápr.27.

MDK.

Németh József

Vaszary dijat kapott

Somogymegyei Néplap 1967 ápr.6.

Német József

„Virsugár" és
Kápu előtt c. festménye

szerepel a [illegible]

Kiállításon

Kostárs 1965 XII. sz. 2004 old.

MDK

Németh József, festő

Nem a legjellemzőbben szerepel az Új magy. festészet c. tárlaton.
(N. Galéria.)

Tímár Árpád: Jobbom – gondosabban 10

Népszabadság, Bp. 1968. jan. 14.

MDK

Németh József

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 dec.2o. -

M.D.K.

Németh József festő

Az un. Alföldi iskola uj generációjának tagja.
Hódmezővásárhelyen él.
a murális feladatok iránt is érdeklődik, kiváló freskófestő

Németh Lajos: Szocialsita realizmus és modernista törekvések mai festészetünkben, Bp. 1967. 18.l.

MD K

Németh József

Kiállitási kritika

Népszabadság 1968 ápr.21.

MDK

Németh József

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 ápr.2o.

BMDK

Németh József

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1968 ápr.17.

Németh József

Szerepel az „Ly magyar festészet" c. kiállításon a Nemzeti Galériaban

Kovas: Ly magyar festészet?

Népnova 1968 I. 3, 2. old.

Németh József, festő

M.D.K.

, sz. 1928-ban a Somogy megyei Szenyán. 1951-1957-ig a Budapesti Képzőművészeti Főiskola freskó-tanszékén tanult. 1957 óta Hódmezővásárhelyen él a 1956 óta rendszeresen részt vesz az ottani festőcsoport őszi tárlatain. 1959-ben kiállít Berlinben, Prágában és Varsóban, 1960-ban a Velencei Biennálén. Ugyanez évben rendezi meg

./.

— Ausstellung. József Németh Maler, András Kiss Nagy Bildhauer, Kálmán Csohány Graphiker,
— WIEN, 1966. Katalog von: Valéria Ritly, 18 lev.

M.D.K.

Németh József, festő

... első önálló kiállítását Hódmező-vásárhelyen, majd 1961-ben Budapesten, 1962-ben pedig a fiatalok Párizsi Bienná-léján vesz részt. 1962-ben megnyeri a Tornyai-plakettet, 1962-1965-ig a Derkovits-ösztöndíjat. 1965-ben részt vesz a belgrádi kiállításon. A bécsi Collegium Hungaricumban rendezett kiállításon ./.

Ausstellung: József Németh Maler, András Kiss Nagy Bildhauer, Kálmán Csohány Graphiker.

Wien, 1966. Katalog von: Valéria Ritly

M.D.K.

Németh József, festő

... tíz olaj-tempera és tíz pasztell képe szerepelt. Ezek körül a katalógus a következők reprodukcióit közli:

A pirenő, 1961, olaj-temp. 125 x 135 cm.
Itatás, 1965, olaj-temp. 115 x 160 "
A kapu előtt, 1963, olaj-temp. 120 x 70 "
Ida, 1965, olaj-temp. 100 x 60 "

Ausstellung. József Németh Maler, András Kiss Nagy Bildhauer, Kálmán Csohány Graphiker,
WIEN, 1966. Katalog von: Valéria Ritly, 18 lev.

Németh József, festő (1928 – M.D.K.

tanulmányait 1957-ben fejezte be a Képzőművészeti Főiskola freskó-tanszékén mint Szőnyi növendéke. 1961-ben önálló kiállítást rendezett Budapesten, 1962-ben Derkovits-ösztöndíjat kapott. Hódmező vásárhelyt él; az ottani ősi kiállításokon kívül részt vett a párizsi 1961-evi Fiatalok Biennáléján, 1966-ban kiállítok Csehszlovákiában, 1967-ben pedig – önállóan – Budapesten az Ernst-múzeumban. A londoni kiállításon 3 olajképpel és 2 pasztellel szerepelt.

Twentieth Century Hungarian Art. Paintings, sculpture and graphic works. Intr.: István Genthon.

The Arts Council of Great Britain at the Royal Institute Galleries, Piccadilly, 1967.

3. és 19.o.

Németh József festő

Szerepel a művészeti triennálén

Delhiben

Nagyvárad 1968 feb. 9 2 old.

Németh József

1963. a sárospataki kiállitáson müve szerepelt.

Dömötör János: Vásárhelyi képzőművészeti kiállitás Sárospatakon
Északmagyarország 1963. jul. 24. 2.l

Németh József
festő

A Munkácsy díj II. fokozatát
kapta. 1970-ben

—: 1970 évi Munkácsy díjak.
Művészet, 1970. április – 30 lap.

MDK

Németh József

neve az előszóban említve

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz.
1967. okt.

MDK

Németh József

repr.:

Fiu gereblyével

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Muz. 1967. okt.

Németh József

Szerepel a berlini magyar
tárlatok

Dömötör János: Berlini napló

Csongrád megyei Hírlap 1970
IV.8

Németh József festő

Tagja volt a Fiatal Képzőművészek Studiójának

M. Kiss Pál: Harai kiállítások

Látóhatár 1969 VI. sz. 553 old

Németh József festő

munkány díjat (II fok.) kapott

N.N.: Ítadták az idei művészeti díjakat

Est. Hirlap 1970 IV. 1

Németh József festő

munkány díjat (II. fok.) kapott

N.N.: Hodalmi és művészeti díjat

Élet és Hodalom 1970 IV. 3

Németh József

Mükrmes lakást kapott Vásárhelyen

Csongrád megyei Hirlap 1969 X. 17

MDK

Németh József

Kiállitási kritika

Népszaba 1968 jan.3.

Németh József

(Szend. v. képe szepkó)

Szerepel a X. hagy. kép. hiv. kiállításon

Négyművelés 1965 11n. 31old.

MDK

Németh József

Alvó, o.temp.

Kaszások, o."

Itatás, " "

12. Vásárhelyi Őszi tárlat, Tornyai J.Muz.
1965. okt.

Németh József

Fácános, o.

2o. sz. A.festészet és szobrászat. N.Gal. és Mére F.Muz. Szeged, 1966.

MDK

Németh József

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1968 jan.26.

MDK

Németh József

Itatás, repr.

12. Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Muz.
1965.okt.

Németh József

Karácsonyfa-vásár, o.temp.

Ida, " "

12. Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Mus.
1965. okt.

Németh József, fest.

MDK

Delhiben részt vesz a nemzetközi
művészeti triennálén.

—: Magyar művének indiai nemzetközi
bemutatóján 6

Népszabadság, gy. 1968. febr. 9.

MDK

Németh József, festő

szerepel a táblaton.

Rózsa Gyula: XI. Magyar képzőművészeti kiállítás 9

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

Németh József

Behordás c. képe (repró)
szerepel a Fiatalok Stúdiója
kiállításán az Ernst Múzeumban

Magyar Ifjúság 1963 VI. 8

MDK

Németh József
festő

Részt venne a tárlaton

Lauer Sándor: Előhang a XI.-hez.
Művészet, 1968. április – 40 lap.

Németh József

Rekepel a hódmezővásárhelyi
képzőművészek kiállításán

Magyar Ifjúság 1963 XI. 2

Németh József

grafikával szerepel a IX.

nagy. Kép. hův. kiállításon

a hűsarnokban

nagyon 1 fjuság 1962 V. 5

MDK

Németh József

Fiu gereblyével c. képe

Tiszatáj 1967 dec.

Németh József

„Tränke" c. műve (eml.)

szerepel a Studió 58-68 c. td.-laton

Géza Perneczky: Studió 58-68

Budapesti Rundschau 1969 I. 17

Németh József

5 festménye (Leány és bivaly, Hindu nő; Kásfázó nő, Leány bolaloj-kával: ekl.) nezegel az alábbi tárlaton

Dömötös János: A XV. Vásárhely. Őszi Tárlat

Csongrád Megyei Hirlap 1968 X. 20.

M.DK

Nemeth József
festő

„Anszony pulykával" című
tiépet az állam megvásárolta

Losonci Miklós: Harom hiallitai.
Művészet, 1968. október – 46 lap

Németh József

~~[illegible]~~ Festménye

szerepel az „Új művek"

kiállaton a hűcsaknelben

Horváth György: Elkötelezett

alkotások az „Új művek" között

Magyar Nemzet 1971. III. 9

Németh József
festő

„Borozás" c. temperája szerepel
a tárlaton.

Telepy Katalin: Mezőgazdaság a képzőművészetben.
Művészet, 1971. január — 26 kép.

NÉMETH JÓZSEF

Öt nagyméretű képe kiállítva az alábbi tárlatokon: „Karton" (10 m²-es, szén-gobelinterv)
„Sukás Madonna"
„Őriegember fűrésszel"
„Leány citerával"
„Fésülködő"

Ambrus Tibor: A XVII. Vásárhelyi Őszi Tárlat.

Alföld, 1971. január.

Németh József

Szerepel az alábbi tanulmán

Akácz László: A XVII. Vásárhelyi Őri Tanulat

Dél-Magyarország 1970 X. 13

Németh József festőművész

Arcképét bemutatja a lap a művész alkotásaival, melyek a TV Galéria előadásán szerepeltek.

Film Szinház Muzsika, Bp. 197o. juni. 2o.
XIV. évf. 25. sz. 12. lap

Németh József

Említve

Tóth József: Megjárt a Riállítása
Csongrád megyei Hírlap, 1970. aug. 30.

NÉMETH JÓZSEF

MUNKÁCSY-DÍJAS MŰVÉSZ.

DÖMÖTÖR JÁNOS: NEGYEDSZÁZAD MŰVÉSZETE
CSONGRÁD MEGYÉBEN.

MŰVÉSZET, 1970. SZEPT. 42-44. LAP.

NÉMETH JÓZSEF

„KARTON" C. MŰVE SZEREPEL A XVII. VÁSÁRHELYI ŐSZI TÁRLATON.

SZABÓ ENDRE: MÉLYÜLŐ PÁRBESZÉD.

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP, 1990. OKT. 23.

Németh József

egyik festményén egy régimódi, tagbaszakadt parasztlegény áll; ez az alak ábrázolása vásárhelyi sematizmusnak is nevezhető; ez nem a munka ábrázolása, hanem az áttételes szimbolikum jelentése.

Kovács Gyula: XIV. Vásárhelyi őszi tárlat. „Művészet" folyóirat, Bpest, 1968. febr. 2. sz. 46 l.

MDK

Németh József, festő

Gobelin terve ömlesztő jellegű.

Dömötör János: A vásárhelyi őszi tárlat

7.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 11.

Németh József

kiállított műve: „Fiú gereblyével"
fekete-fehér reprodukció.

Kovács Gyula: XIV. Vásárhelyi őszi tárlat.
„Művészet" folyóirat, 1968. febr.
2. p.

47 fl.

Németh József

Résztvesz a Rél-alföldi Tárlatan

Alácz László: Képzőművészeti napló

Rékmegyarország, Szeged 1970. máj. 12.

Németh József

Említve

120 művész 360 alkotása
Csongrád megyei Hírlap
1970. aug. 25.

Neineth József

Említve

Rácz Lajos: Az újélet sestrában

Csongrád Megyei Hírlap, 1970. sep. 1.

Németh József

Említve

Szegesti és vásárhelyi művészet
a berlini kiállításon
Tiszatáj, Szeged 1970. sep.

Neúneth József

Említve

F. L. Kiállításnál Kiállításnál

Lapp Hirlap, Bp. 1970. sep. 1.

Németh József

Subás Madonna; Ősegemben fűrésszel; Fésülködő; Leány citrával a képe (ennek) szerepel a XVII. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

Horváth György: Vásárhelyi Tárlatok

Magyar Nemzet 1970 X. 25 12 old.

Németh József, festő

MDK

Kiállítása nyílik meg

a Derkovits-teremben

– : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 29.

Németh József

1. Legelteti holdfénynél repr. olajtemp. 125 x 125
2. Asszonyok kosárral olajtemp. 130x100
3. Tehéretetés leány —4— 130x60

Tizenkatodik Vásárhelyi Őszi Tárlat

Tornyai János Múzeum

Németh József

1. Anya gyerekkel olajtemp. 100x80
2. Kucsmás férfi —"— 100x80

Tizenhatodik Vásárhelyi Őszi Tárlat
Torunyai János Múzeum

Németh József

1. Kárpátaljai táj olajpasztell 40×57
2. Két hordja —"— 40×50

Délalföldi Tárlat 1969. V.

Németh József

1. Tiszatöltés olajpasztell 40x55
2. Ártér — " — 40x55
3. Fűzfák bogyókkal olajpasztell 40x55

Délalföldi Tárlat 1969. V.

Weineth József
festő

Művein a parasztság, a falu
korszerű ábrázolását mutatja
be.

D. Fehér Zsuzsa: Jeli kiemi beszámoló helyett.
Művészet, 1970. április - 21 lap

Németh József

Említve

Lőrincz Sándor: Kiállítás nél-kiállítás

Magyar Hírlap, Bp. aug. 25.

Németh József

Rövid méltatás

Horváth György: A SZOT feladatairól.
Magyar Nemzet, Bp. 1970. aug. 23.

NÉMETH JÓZSEF

MŰVEI SZEREPELNEK ZENTÁN, A VÁSÁRHELYI KÉPZŐMŰVÉSZEK KIÁLLITÁSÁN

(B.N.) A KÖLCSÖNÖS MEGISMERÉS SZOLGÁLATÁBAN.

MAGYAR SZÓ, 1970 OKT. 19.

NÉMETH JÓZSEF

„LÁNY CITERÁVAL" C. MŰVE (EML.)
SZEREPEL A XII. VÁSÁRHELYI ŐSZ
TÁRLATON.

BOJÁR IVÁN: ALFÖLDI ELÉGIÁK.

MAGYAR HÍRLAP, 1990. OKT. 18.

Németh József

Németh József festőművész rajza

24 ÓRA A VILÁGBAN

Az európai biztonság kérdés az érdeklődés előterében

„AZ EURÓPAI BÉKÉÉRT és biztonságért" — ez címe a *Pravda* csütörtöki számában megjelent vezércik nek, amely a Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó T ülete budapesti értekezletével foglalkozik. A Pravda v zércikke rámutat: *a Budapesten elfogadott döntéseket szocialista közösség népei, az összes békeszerető erők ú tekintik, mint a Szovjetuniónak és más testvéri országo nak arra való készségét, hogy minden módon hozzáj ruljanak az európai földrész feszültségének enyhítéséh az egyetemes béke megerősítéséhez.*

A vezércikk hangsúlyozza: a népek szilárdan me győződhettek arról, hogy a Szovjetunió, szövetségben testvéri országokkal, következetes lenini külpolitikát fol tatva mindent megtesz annak érdekében, hogy az öss európai tanácskozás sikeres legyen, hogy *Európa a st bilitás, a béke és a kölcsönös megértés tényezője legy az egész világon.*

DAJAN IZRAELI HADÜGYMINISZTER szerdán b szédet mondott, amelyben ismét szembeszállt azzal, ho a Közel-Kelet térségében négyhatalmi beavatkozás tö ténjék. *Az új miniszterelnök, Golda Meir asszony, ugya csak elvetette a közel-keleti válság megoldására irányu négyhatalmi tárgyalások gondolatát.* Ezzel szemben Jako Malik, a Szovjetunió ENSZ-fődelegátusa kijelentette: négy nagyhatalom képviselői „hamarosan, esetleg me ezen a héten" összeülnek a közel-keleti helyzet megvit tására. Amikor Malikot megkérdezték a tárgyalások szí helyéről, a szovjet diplomata közölte, hogy a megbesz lések színhelye „szigorúan bizalmas" információ tárgy képezi. Az amerikai AP hírügynökség úgy tudja — „j tájékozott körökre" hivatkozik —, hogy *a négyhatalm megbeszélések csütörtökön, vagy pénteken megkezdő nek Malik, Jost, a francia Barnard és a Nagy-Britanni képviselő Lord Caradon között.* U Thant, az ENSZ főtit kára ugyancsak úgy nyilatkozott, hogy a közel-kele konfliktus megbeszélésére a „négy nagy" még ezen a hé ten összeülhet.

Bármikor kezdődjenek is az immár úgylátszik csak ugyan küszöbön álló négyhatalmi tárgyalások, anny bizonyosra vehető, hogy *a problémák bonyolultsága mia sokáig fognak elhúzódni.* Ilymódon alkalmasint befolyá gyakorol majd a tárgyalásokra *Husszein* jordániai k rálynak a közeli jövőre tervezett washingtoni látogatás *Nixonnal* való találkozója is, amelynek hírét most jele tették be az Egyesült Államok fővárosába.

Ray perújrafelvételt kér

★ **MEMPHIS — MTI**

Mint a hírügynökségek jelentik, Preston *Battle* bíró, aki 99 évi fogházra ítélte a március 10-i „villámper" során Martin Luther King gyilkosát, levelet kapott a Nashville-i börtönből, Raytól. *A bíró közölte, hogy Ray ebben a levélben perének újrafelvételét kérte és azt is bejelentette, ho megvált Foreman nevű üg védjétől, aki a perében védelmet ellátta.*

Valószínű, hogy a gyilk szándékában áll annak fátyolnak a fellebbenté amely a perben az össze küvés tényét, mint Mar Luther King meggyilkolá nak esetleges indítóokát *takarta.*

Belpolitikai válság Szíriában

★ **KAIRÓ — MTI**

Az Al Ahram című kairói lap szerint a szíriai hadsereg egységei ismét körülvették Damaszkuszban a középületeket. A katonai akció állítólag Asszad hadügyminiszter parancsára történt.

Az Al Ahram úgy tudja, hogy Asszad és polgári ellenfelei, élükön Atasszi s riai elnökkel, korább megegyeztek abban, hogy kormányzó Baath-párt s riai tagozatának küszöb álló kongresszusáig félre szik ellentéteiket. Ass azonban azzal vádolja ell feleit, hogy nem tartot be a megállapodást.

A proletár internacio legyőzhetetlen

A Pravda munkatársának beszélgetés

★ **MOSZKVA — MTI**

A Pravda csütörtöki száma „Október után" közli Vlagyimir Geraszimovnak, budapesti tudósítójának riportját arról, hogyan ünneplik Magyarországon a Tanácsköztársaság 50. évfordulóját.

Terjedelmes tudósítása keretében Geraszimov elmondja találkozásait veterán harcosokkal, és beszámol arról a beszélgetésről, amelyet Lukács Györggyel folytatott. A jubileumi ünnepi találkozók között — írja a Pravda tudósítója — még egy emlékezetes volt. A gyorsan ro-

Népszabadság közölte azt riportot, amelyet munkat sai készítettek vele. Cikke jelentek meg a Társadalmi Szemlében, más újságokban és folyóiratokban.

— Még sok munka és harc kell ahhoz, hogy a szocializmus eszméi kiteljesedjenek az életben — hangsúlyozta Lukács György. Ehhez az új nemzedékek szellemi és fizikai hozzájárulása szükséges. Ezeknek az új nemzedékeknek új gondolatai és forradalmi energiái nélkül a szocializmus, a kommunizmus megvalósíthatatlan.

MŰVÉSZVÁROS

Németh Józsefet Somogyból vonzotta ide a vásárhelyi hagyomány és légkör. Az egyik legtehetségesebb itt élő fiatal festő. A címlapunkon szereplő kislány című festmény alkotója

Vásárhely régmúltjában semmi nyoma a művészetnek. Hódmezővásárhely ma mégis a magyar festészet egyik legnagyobb, legfontosabb műhelye.

Ami műbecsel bíró épület, faragott kő lehetett a környéken, az is elpusztult a hordák, s hadak vonulása nyomán. Jó kétszáz esztendeje még a templom is vályogfal, nádtető. S a szellem: ennek a vetülete.

Változást a századelő hozott. Tornyaiék, az „égigérők". Az első kísérlet 1904-ben: „a közönség megpihenését szolgáló művész szobát berendezni" az Ipari és Mezőgazdasági Kiállításon. Összegyűjtik a helybeli születésű festők és szobrászok legszebb alkotásait és a már akkor veszni indult népművészeti tárgyakat, hogy ezáltal — Tornyai fogalmazza meg a polgárokhoz szóló kérelmet — „a művészetet e város falai közé első ízben bevezessék". Azóta otthonos a művészet Hódmezővásárhelyen. És Tornyai János, Endre Béla, Rudnay Gyula, Pásztor János, a nagy elődök hagyománya igen erős. Vásárhely művészváros, vonzása nagy, hatása messze terjed.

Hetvenhárom művész 250 művet állított ki az idei, a kicsit ünnepi, tizedik őszi tárlaton. S valamilyen formában vásárhelyi mind a hetvenhárom. Van, aki itt született, mások „bevándorlók", itt települtek meg, vagy nyári vendégei a művésztelepnek. A fiatalok egy része főiskolásként járt itt először s ide jött *haza*, amikor végzett. Többen megosztva élnek Vásárhely és a főváros között.

Műveiken ott a vásárhelyi jegy, s az emberek, akik az itt élő művészek mindennapját is érdeklődő figyelemmel kísérik, városukat, a tág horizontú vásárhelyi tájat s magukat látják a vásznakon, szobrokban. A sokszor kemény, szigorú vonalakba zárt, hol sötétebb, hol derűsebb tónusú vásárhelyi, alföldi életet.

Többezren nézték meg a kiállítást. Hatszázan voltak a megnyitón, egyik-másik kiállító mester a folyosóra szorult, és ennél — nem saját személyében, de mint vásárhelyi művész — aligha kaphatott nagyobb elismerést.

A város falai között ennyire otthonos a művészet.

Antal Károly

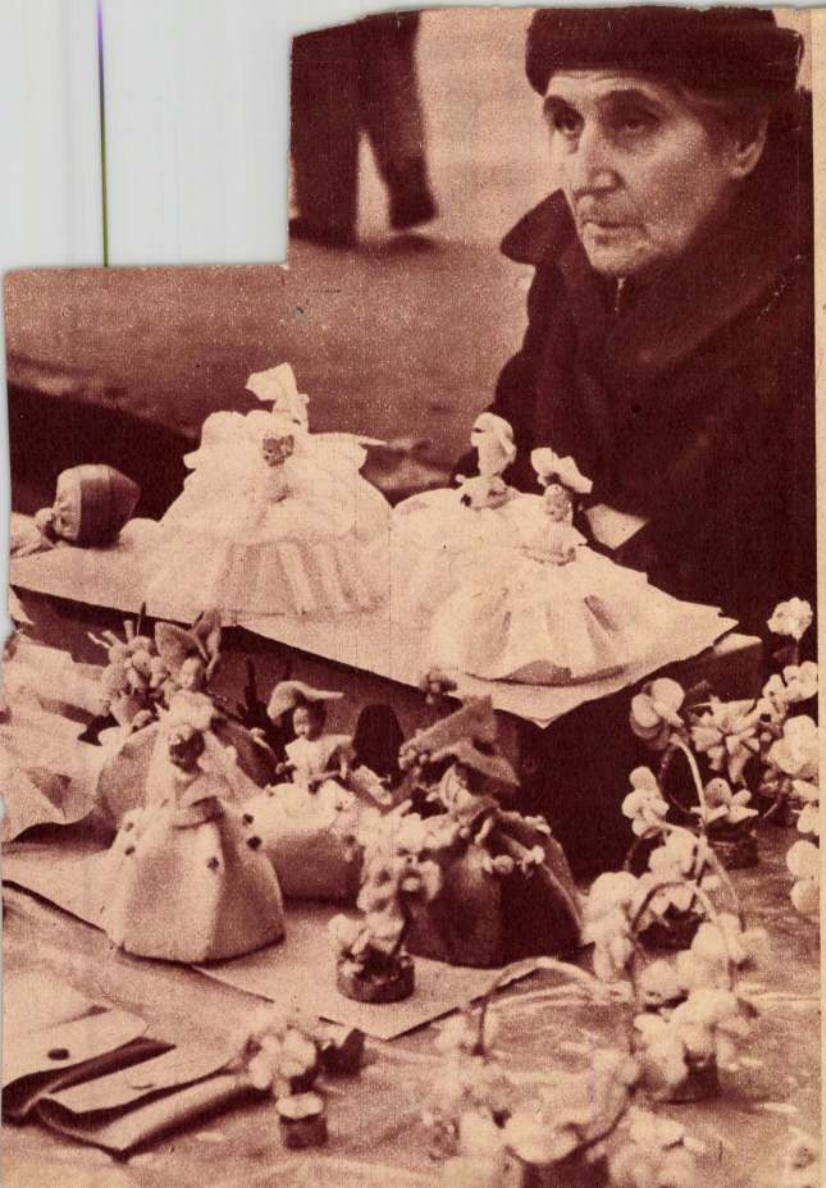

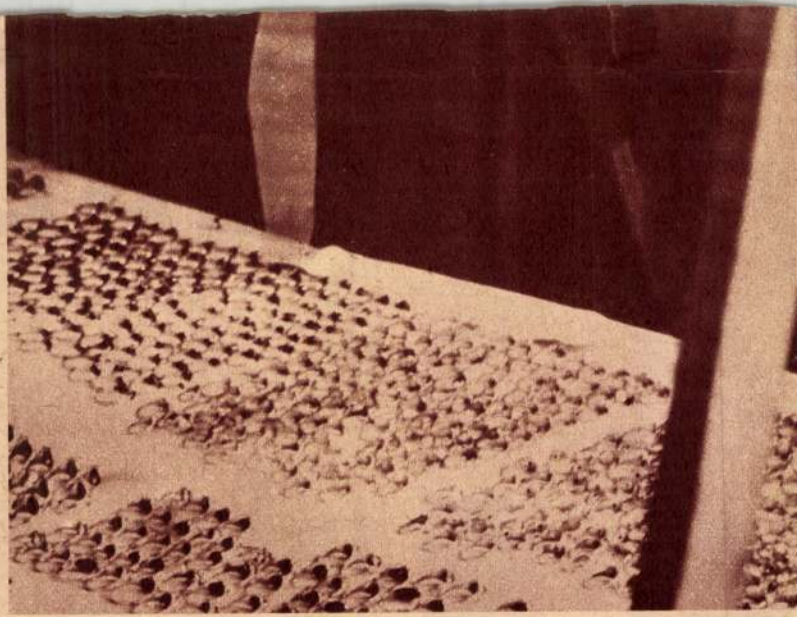

Melyiket válasszam?...

Itt a vattacukor, a gyermekek kedvence!

1021 Németh József

Képzőművészekkel a Kárpátokban

Vásárhelyi tárlat Uzsgorodban

A szokásos előportyázások után — előbb Németh József vásárhelyi festőművész utazott Uzsgorodba, aztán Anton Mihajlovics Kassai, a Kárpáton túli képzőművész szövetség elnöke Vásárhelyre — négy tagú képzőművész küldöttség indult a Szovjetunióba, hogy részt vegyen az 52 alkotásból rendezett kiállítás megnyitásán. Én csak olyan ötödik kerékként indultam velük, írni a kiállítás fogadtatásáról, s a Kárpátalján szerzett tapasztalatokról. Pesten, a Keletipályaudvarban tudtam meg Dömötör Jánostól, a küldöttség vezetőjétől, hogy mi ugyan bizonyára megérkezünk a tárlat színhelyére, csak éppen a tárlat marad itthon, nehezen kinyomozható adminisztrációs okok miatt Záhonyban vesztegel ládákba csomagolva. Ilyen előzmények után nem éppen virágos kedvünkben szálltunk le a vonatról a szovjet határállomáson, Csapon, mert a művészek mégiscsak jobban szeretnek a műveikkel együtt szerepelni a még ismeretlen közönség előtt. Az állomáson azonban hamarosan földerültünk. Vendéglátóink jó hírrel fogadtak bennünket: minden rendben, a kiállítás még aznap este megnyílik. Nem tudom hogyan csinálták, talán csak néhány óra állt rendelkezésükre, hogy kicsomagolják, elrendezzék a képeket, a kiállítás azonban valóban megnyílt még 13-án, szombaton este az uzsgorodi múzeum kiállító termeiben.

Tárlat

Itt van előttem a katalógus a nemzeti színű és vörös szalaggal átfont ecsetekkel, s fölöttük a felírással: Hódmezővásárhelyi festők kiállítása. Belelapozok a kis füzetbe, s mint első látásra, most is mosolyognom kell a cirillbetűkre fordított neveken. De aztán a szokatlan betűkből csupa ismerős név bomlik ki: Németh József, Szalai Ferenc, s aztán a küldöttség tagjaié: Fekete János, Fodor József, Hézső Ferenc. A falakon pedig ott sorakoznak a képek, itthon rendezett tárlatokról ismerős tájak, arcok, állatok. A szakmabeliek és érdeklődő laikusok jelenlétében Vaszil Mihajlovics Kerecsanyin, a területi művelődési osztály vezetője vágta át a piros szalagot, s újságírók, tévékamerák figyelő szeme előtt kezdett ismerkedni az uzsgorodi közönség az alföldi festők világával. Hamar elfeledkeztünk a protokolláris formaságokról, s míg az egyik csoportnak Dömötör János elemezte a képet, a másik csoportban már a Kárpáton túli művészek törekvéseiről folyt a szó. Könnyen boldogultunk egymással, hisz ukránok, magyarok egyik pillanatról a másikra váltanak magyar nyelvre, ukránra, közben esetleg oroszra, s megint magyarra. A művészek örömmel fedezték fel egymásban a közös vonást: a táj és a nép szeretetét.

Táj

Azonnal feltűnt, milyen büszkeséggel emlegetik a tájaikat. Dehát lehet-e ezt a tájat nem szeretni? Ez a kérdés már akkor fogalmazódott meg bennem, amikor többnapos hegyi túránkra elindultunk. Uzsgorodban még ugyanazt a lapos, gyűretlen talajt éreztük a talpunk alatt, mint itthon Szegeden vagy Hódmezővásárhelyen. Másnap, amikor — ahogy vendéglátóink mondták pihenésképpen — kirándultunk a mintegy 100 kilométerrel távolabb eső Uzsoki-hágóra, ízelítőt kaptunk a hegyek világából, a következő napokon pedig megtanultuk csodálni és tisztelni ezt a világot. Nem szívesen sorolom a Kárpátokon át vezető útunk állomásait. Magam is jól ismerem az érzést, amit az ilyenféle útijegyzetek az olvasóból kiváltanak. (Tudniillik, hogy bár írnám én, és olvasnád te.) De tájékozódásképpen mégiscsak ideírom néhány város nevét. Munkácson, Berekszászon, Huszton, Szlatinán át jutottunk el Rahóig, a Rahó felett emelkedő havasokig, ahonnan szélesebb ívben tértünk vissza Uzsgorodba. Láttuk a Tiszát szelíden és kavicsokkal terhelten kanyarogni a hegyek között, semmiben sem különbözött a többi hegyi folyócskától, láttunk csodálatos fenyveseket, kopasztetejű havasokat — most ugyan hó nélkül — völgyekben elbújó, hegyekre felkapaszkodó falucskákat, régi és új faházakat, több száz éves fatemplomokat, kis pallókból összeácsolt hídakat madzagkorláttal, s mindezt látva megértettük, miért olyan büszkék tájaikra házigazdáink. A mi Mátránk és Bükkünk ismeretében bizony nehéz elképzelni a Kárpátok szépségét.

Vendéglátás

Nem tudom mitől voltunk részegebbek; a táj vagy a vendéglátás gazdagságától. Őszintén szólva egyikben sem versenyezhetünk velük. Járásról-járásra haladva mindenütt nagy szeretettel fogadtak bennünket. Ennek a szeretetnek tárgyi bizonyítékait — az öt-hat fogásos reggeliket, ebédeket és vacsorákat, a számlálatlanul bontott italokat — alig-alig tudtuk megemészteni. S hozzá csupa ismeretlenül is ismerős íz a nemzeti ételekben. Mindnyájan megkedveltük például a különböző fűszerekkel és kaporral ízesített juhtúrót; a brinzát és a tejfölben főtt kukoricalisztet a bánust, nem is beszélve a különböző göngyölthúsokról. A nemzeti ételeken kívül kedves szokással ismerkedtünk meg: egy-egy város vezetői a járás határáig kísértek bennünket, ott újabb evés-ivás és felköszöntők kíséretében búcsúztunk el egymástól.

Dekoráció

A csapi állomásra érkezve, az állomásépület dús díszítéséből arra következtettünk, hogy talán valamilyen ünnep van Kárpát-Ukrajnában. Később észrevettük, hogy ez a díszítő szándék úton-útfélen felbukkan. Faliképek, mozaikok díszítik az autóbusz-megállók kis épületeit, a vendéglőket, cukrászdákat, az élmunkásokról készített fényképek, vagy színes rajzok az országutakat, gyárakat, hatalmas felírások a hegyek oldalait. Az egyik gyárban a hosszú műhelycsarnok sarkában színes kovácsoltvas kerítéssel zárták körbe azt a sarkot, ahol a munkások megpihenhetnek. A kerítést a gyár lakatosa készítette, s mindenféle ábrákkal rakta tele. A kerítésen belül pedig valóságos lugas várja a munkásokat cserepesvirágokkal, színes szőkőkutakkal. S mindez egy vezérlőasztallal működtetett hatalmas gépsor tövében.

A díszítés állandó igényének köszönhetik többek között a festőművészek, hogy soha sincsenek megrendelés — ebből következik — pénz nélkül. A legegyszerűbb emberek is igénylik részvételüket az építésben, az új környezet kialakításában. Nem csoda tehát, ha a Kárpáton túli terület képzőművész csoportjában a tagok többsége saját házában lakik, saját autóján járja a vidéket.

Az is igaz azonban, hogy ez a díszítő igény nem mindig művészi produkciókkal elégül ki. Ahol kevesebb a pénz, ott megelégednek valamelyik helybeli amatőr, néha bizony giccses, plakátízű vagy a népszínművek hangulatát idéző képeivel, faragásaival, esetleg a teátrális pózokat megörökítő gyári termékekkel. Így aztán szinte egymás mellett láttunk igazán szép, népi ihletésű falfestést, dombormüvet meg olcsó mosollyal és színekkel integető parasztlegények és lányok mását, végül pedig arannyal, ezüsttel lefestett hősi szobrokat. Maguk is érzik, hogyan fertőzi meg a giccs az eredeti népművészetet, s próbálnak is küzdeni ellene. Őszintén szólva, nem mindig eredményesen.

Abszurd

Sok mindent láttunk, tapasztaltunk ezen az úton, amely kis városokon, eldugott falukon vezetett, hiszen ez a vidék kívül esik a nagyvárosok uniformizáló hatásán. Számomra azonban az egyik legnagyobb élményt jelentette az az abszurditás, amivel a Szovjetuniót például Romániától elválasztó határok mentén találkoztunk. Azt hiszem nincs az az abszurd drámaíró, aki képtelenebb szituációt gondolna ki, mint amibe akkor kerültünk, amikor egy hídon áthaladva a mikrobusz jobboldali kerekei Románia, baloldali kerekei a Szovjetunió felség területén haladtak. Jártunk a cseh, a lengyel, a román, a magyar határ mentén. Keresztülmentünk egy falun, amelynek egyik házsora Romániához a másik Szovjetunióhoz tartozik, s a két házsor lakói csak átkiálthatnak egymáshoz. Éreztem, újra megéreztem, milyen természetellenesen szabdalják szét az emberek életét az országhatárok. S ugyanakkor láthattuk azt is, hogyan lehet leküzdeni ezt a természetellenes szétszabdaltságot. Berekszász határában hatalmas gyümölcsöst ültettek. A neve: a Barátság kertje. Egyik felén a berekszászi szovjet, másik felén a surányi magyar állampolgárok művelik. Kettőjük között egy sorompó — egy pillanatra át is léptem a határvonalon — de ezt a sorompót gyakran felhúzzák, s a két gyümölcsös művelői összeülnek a berekszászi vendégházban egy kis tapasztalatcserére.

*

Nos ilyen tapasztalatcserére nemcsak a Drúzsba kert munkásainak van szüksége. Szükségük van a művészeknek is, hogy megismerjék és értsék egymást. Az első beszélgetésen mostmár túl vagyunk. Reméljük hamarosan összeülhetünk a következőre, Magyarországon.

FENÁKEL JUDIT

apróhirdetések

ADÁS-VÉTEL

Diéta kombinált szobabútor és német konyhabútor jó állapotban eladó. Vásárhely, Lenin u. 22., I. emelet.

Istállótrágya eladó. Makó, Hosszú u. 97.

Kifogástalan 7 éves fiatal tehén eladó. Vásárhely, Gorzsa T. 300. 5. dűlő.

Egy cseh, mély babakocsi eladó. Vásárhely, Kistópart u. 34/a. Érd.: egész nap.

Hálószobabútor eladó. Vásárhely, Damjanich u. 15/a.

Hathetes bikaborjú eladó. Szentes, Gógány sor 25.

Fényezett kombinált szobabútor eladó. Szentes, Hámán Kató u. 1. 5/2.

Nagyképernyős Horizont tv eladó. Szentes, Árpád u. 39.

Lauberger és Gloss zongora 14 0000-ért eladó. Vásárhely, Béke u. 7. x

Nagyobb mennyiségű hazai cserép eladó. Vásárhely, Léval u. 41.

300-as kétprizmás műszerész esztergapad 2 HP villanymotorral és tartozékaival együtt 1000 Ft-ért, ugyanott asztali fúrógép 3500 Ft-ért eladó. Szentes, Lenin u. 85.

Csónakmotor amerikai, 5 lóerős eladó. Szentes, Ady Endre u. 34. Gyurica.

Négyszemélyes Túra-hajó Moszkva-motorral eladó. Csongrád, Teleki L. u. 4.

Kisfias tehén eladó. Makó, Igástanya 88.

„I" Helikon hangszert veszek. Földeák, Mártírok út 4.

Komár-motor és gyermeksportkocsi eladó. Makó, Kálvin u. 50.

35 mázsát bíró gumiskocsi eladó. Makó, Váradi u. 28.

Közelellő hasas üsző eladó. Érd.: a földeáki kövesút melletti Balázs Imrénél.

2 ágy 2 szekrény eladó. Makó, Nagyosillag u. 38.

Kismeretű tetőcserép eladó. Makó, Thököly u. 6.

Jó lőcsös kocsi eladó. Makó, Móra Ferenc u. 41.

Szamár szerszámmal eladó. Csongrád, Tanya 135. Palásti Pál.

Kétszemélyes új kajak eladó. Csongrád, Somogyi Béla u. 46.

Prima mahagónifa eladó. Szeged, telefon: 149-64.

Tátraplán alkatrészek minden árért eladók. Pusztaszer, Munkástelepi iskola.

Nagyobb mennyiségű istállótrágya eladó. Makó, Farkas Imre u. 33. Este.

Bencsár televízió eladó. Makó, Liget u. 62.

Magas tejhozammal kisfias tehén vágóáron sürgősen eladó. Értekezni: Vásárhely, Szamuely T. u. 42.

Patkányirtás vadászgörénnyel, kutyával, Varga József, Vásárhely, Kölcsey u. 26. sz.

Komplett hálószobabútor eladó. Makó, Rákóczi u. 46.

130x90-es üvegezett ablak eladó. Szentes, Gergely u. 13.

Méhek, méhcsaládok eladók. Nagytőke 111.

Keményfaháló eladó. Sürgősen. Makó, Széchenyi u. 21.

LAKÁS

Bútorozott szoba, konyha házaspár részére kiadó. Vásárhely, Malom u. 39/a.

Külön bejáratú bútorozott szoba kiadó. Szentes, Sáfrán Mihály u. 29/a.

Szoba-konyhás házrész beköltözhetően eladó. — Szentes, Dózsa György u. 81.

Csongrádi 2 szobás bérházi lakásom elcseréléném szentesiért. Ajánlatokat „515" jeligére a szentesi Hirdetőbe.

Idősebb nő részére szobát keresek. „Költségtérítéssel" jeligére makói Hirdetőbe.

Fiatal házaspár lakást keres költségtérítéssel. „Gyermektelen" jeligére makói Hirdetőbe.

INGATLAN

Szuglyban 1 hold föld részben szőlő, részben lucerna eladó. Érd.: Kiszombor, Régi Makói út 35.

Ház eladó beköltözhetően. Szentes, Nagy Sándor u. 24. (Hékéctelep).

Két családnak alkalmas ház azonnal elfoglalhatóan eladó. Szentes, Kádár Sándor u. 32.

Nagynyomás 97. sz. tanya eladó. Érdeklődni: Szentes, Kéreg u. 11.

Ház beköltözhetően, tanya lebontásra eladó. Szentes, Rosenberg u. 7. sz.

Kétszoba, összkomfortos ház eladó. Szentes, Szűr Szabó u. 2. Érd.: Gerébk.

Eladó Szentesen, a Szendi u. 7. számú ház igényesnek. Érd.: délelőtt 11-től 7-ig.

Belterületen 1300 n-öl szántó és 500 n-öl bekerített kert eladó. Érdeklődni: Szentes, Marx tér, C. ép., földszint 4.

Eladó ház, kétlakásos Vásárhely, Királyszék u. 31.

Vásárhely 2358. sz. tanya eladó. Norton-kút az udvarban. Apró Imrénél. x

Ház eladó. Szentes, Lenin út 16. Két családnak alkalmas. Azonnal elfoglalható. Érd.: vasárnap, csütörtökön 8—16 óráig. x

Beköltözhető kétszobás ház és kályhacsempék eladók. Vásárhely, Vörös Hadsereg u. 3.

Kétszobás teljes komfortos ház központban eladó. „Igényes" jeligére szentesi Hirdetőbe.

Makón, a Tisza utca 14. számú ház eladó. Érd.: 9 óráig, vasárnap délig.

Eladó Szegfű utca 4. számú ház, elfoglalható. Ugyanott Sirkert utca végén 1600 n-öl belterű föld, amely két házhelynek is alkalmas. Érd.: Makó, Bajcsy-Zs. út 18. vagy Gizella u. 1.

Makón, a Királyhegyesi utca 24. számú, nagyportájú ház eladó.

Két új redőnyös ablak, üvegfal, 2 ágy eladó. Makó, Vörös csillag u. 43.

Eladó Cukorban 2100 négyszögöl szántó 5 és fél ezerért. Értekezni: Makó, Váradi u. 26.

Makón, a Vágóhíd utca 1. számú ház — elfoglalható — eladó.

1968-ban épülő egyszobás összkomfortos társasházam családi okok miatt eladnám. „Víz gáz bent" jeligére a makói Hirdetőbe.

Sándor-majorban 2 kh föld eladó. Makó, Öszegedi út Tóth Jánosné.

Ház eladó. Szentes, Kéreg u. 60.

Kettőszobás ház elköltözés miatt eladó. Vásárhely, Csík u. 7.

Ház eladó, beköltözhető. Vásárhely, Vidacs u. 22. x

Dózsa György u. 34. számú ház eladó. Vásárhely. x

Eladó Bogárzóban a 742. számú 20 méteres tanya lebontásra vagy lakhatásra. Érd.: Makó, Szegedi u. 28. x

Ház eladó nagy portával, egészben beköltözhető. Érd.: kedden, pénteken, Ingatlanközvetítő, Vásárhely, Marx u. 10. x

Ház eladó, kertészetre, gazdálkodónak is nagy portával. Szentes, Dózsa Gy. u. 120.

Keres családi ház beköltözhetően eladó. Két család részére is alkalmas. Szentes, Nagyörvény u. 21.

Kétszobás, lakómentes családi ház eladó. Szentes, Kisér u. 37.

Két család részére alkalmas ház eladó. Szentes, Klauzál u. 21.

Nagytőke, Jak sor 16. sz. alatti lakóház eladó. Tanyaépület 16 m, bontásra is megvehető, két részben is.

Hatrongyosi 450. számú tanya lebontásra eladó. Érd.: Makó, Dózsa Gy. utca 26. Nagyék.

Makón, Beloiannisz utca 124. számú ház szabadkézből eladó. Érdeklődni: ugyanott Papásnénál.

Makón, Bajza utca 62. számú ház minden elfogadható árért eladó.

JÁRMŰ

350-es Izs motor eladó. Vásárhely, Bálint u. 24.

Fekete Danuvia motorkerékpár eladó. Szentes, Gógány sor 9.

Jó állapotban levő 1700-as Mercedes személygépkocsi eladó. Szegvár, Rozmaring u. 12.

11 ezret futott fekete Pannónia eladó. Makó, Kismárki u. 7.

601-es Trabant Limousine újszerűen eladó. Szentes, Rákóczi Ferenc u. 71.

Skoda 1201 öt személyes műszaki vizsgázott gépkocsi eladó, vagy 600, 601-es Trabantért elcserélhető. Makó, Orgona u. 2.

1959-es Opel Rekord eladó. Makó, Dózsa Gy. u. 27.

1000-es Wartburg eladó. Érd.: Makó, Baross u. 17. Vasárnap délután, másnapokon este 6-tól. x

VEGYES

Idős házaspár gondviselését vállalom. „Nyugodt élet 6571" jeligére a vásárhelyi Hirdetőbe.

Gyermekgondozást vállalok. Szentes, Rákóczi F. u. 68.

Húsfüstölők, figyelem! Tiszta bükk fapor kapható. Szeged, Dorozsmai út 17—19. szám alatt. Á.: 16,50 Ft/q. Nivó Ksz. x

HÁZASSÁG

Középkorú, jó anyagiakkal rendelkező, józan, becsületes férfi 30—40 év körüli molett nő ismeretségét kereci házasság céljából. Leveleket „Augusztus" jeligére a szentesi Hirdetőbe.

Derekegyházi Állami Gazdaság elfekvő anyagkészletéből 1000 négyzetméter 2 mm vastag

Nyári [illegible] ti

— húsz—negy[illegible]
százalék engedm

Hétfőn kezdődik a ruházati cikkek engedményes árusítása. Erről tájékoztatta a sajtó képviselőit szombaton a Belkereskedelmi Minisztériumban Lauthán Ferenc főosztályvezető.

Bevezetőben utalt arra, hogy az első félévben a ruházati cikkek forgalma a tervnek megfelelően alakult, s változatlan áron mintegy 6 százalékkal növekedett. A rendelkezésre álló árukészlet összességében megfelelt a követelményeknek. *A tavalyihoz mérten 9 százalékkal több gyapjú méteráru, 11 százalékkal több női és gyermek felső konfekcióruha, és 20 százalékkal több alsóruházati cikk kerül forgalomba.* Az ipari és kereskedelmi vállalatok újszerű kapcsolatai hozzájárultak az áruválaszték bővüléséhez.

Egy ilyen kielégítőnek ítélhető tavaszi-nyári idény után kerül most sorra a nyári vásár, s a vállalatok kezdeményezésére a múlt évinél valamivel korábbi időpontban. *A nyári vásár két hétig, vagyis augusztus 12-ig tart.* Ezt az időpontot azért választották, hogy a most olcsóbban megvásárolt ruházati cikket még az idén használhassák.

A múlt évben a nyári vásár árualapja 500 millió forint értékű ruházati cikk volt, s ebből 460 millió forint értékű kelt el. A lakosság megtakarítása 160 millió forint volt. *Az idei nyári vásárba bevont ruházati cikkek mennyisége a tavalyinál 10 százalékkal több.* Az árengedmény az előző évekéhez hasonlóan 20—40 százalékos. Ilymódon a lakosság újabb 150—180 millió forintot takarít meg, vagyis ennyivel kisebb összegért szerezheti be az idénycikkeket. Különösen sokféle nyári női és gyermekruha, férfi- és fiúing, strandfelszerelés, kötöttáru között válogathatnak a vásárlók. *Forgalomba hoznak nyomott pamut, selyem, műszál és len méterárut, mintegy 170 000 karton, piké, len, selyem, polynoz és egyéb műszál női és 140 000 leánykа nyári ruhát, 200 000 blúzt, ugyancsak 200 000 férfi és fiú rövidujjú inget és ingkabátot.* A gyerekek számára ugyancsak engedményes áron szerezhetnek be tréningruhát, kertinadrágot, valamint malipol anyagból készült köntöst. A cipőboltokban férfi és fiú víkendcipők, szandálok, női szandálok és pantonettek találhatók engedményes áron, s kisebb mennyiségben kaphatók női fehér pumcipők és a serdülőkorúaknak színes balerinacipők. *Az engedményes árulistákba bevontak nem kifejezetten nyári jellegű cikkeket — függönyanyagokat, frottírtörülközőket, férfi- és női fehérneműt, zsebkendőt, női harisnyát, gyermek pamutharisnyát és harisnyanadrágot is.*

Az idei nyári vásár az új árrendszerhez kapcsolódik és nem az elfekvő készletek kiárusítását jelenti — hang-

Nem szűnt [illegible]

Teljes erővel folyt[illegible]

A több mint egyhetes hűvös, csapadékos időjárás felfrissítette ugyan a növényzetet, de a leginkább víz után áhítozó területek — az Alföld, a Kis-Alföld és a Balaton környéke — elenyésző kivételtől eltekintve — mindössze 15—18 milliméter csapadékot kaptak. A szokatlanul átmelegedett talaj és az erős széljárás miatt pedig ennek a csapadéknak nagy része is elpárolgott.

Az aszály tehát nem szűnt meg,

s az öntözésre berendezett területeken változatlanul teljes erővel, éjjel-nappal folytatni kell az öntözést.

Az aszályos nyár sok helyen 1,5—2 méter mélyen kiszárította a talajt. Ezért az ősziek vetésénél az idén már nem elegendő csupán a mag csíráztatását segítő keleszto öntözés, hanem

a talajművelés és a vetés előtt 40—60 centiméter mély áztatással kell nedvességet tárolni a talajban.

A tároló öntözésről még kevés a hazai tapasztalat. Ezért az Országos Vízügyi Hiva-

Telefonálás lézersugárral

★ BÉCS — MTI

Nincs messze az idő, amikor a lézer-sugarak segítségével egy mesterséges hold egyszerre több millió telefonbeszélgetést közvetíthet, s a szputnyikok min-

len egyszerre 36 beszélgetés folytatható. Az 1962-ben üzembe lépett Telstar — akárcsak szovjet társa, a Molnyija — *csaknem ezer csatornán dolgozik egyszerre.* Az 1500 kilométernél

REMÉNYVESZTVE — REMÉNYKEDVE

SZIGORÚ SOROK A DÉL-ALFÖLDI TÁRLATOKRÓL A III. ÜRÜGYÉN

A kiállítási termeket végigjárva egy különös és megfogalmazhatatlan érzés kerített hatalmába. Ha ezt mégis meg kellene fogalmaznom, vagy szavakba tömörítenem, talán a címet volnék kénytelen megismételni. Nem teszem, mert sem egyik, sem másik nem fedi *teljesen* a valóságot, inkább csak *megközelíti*. Mi kelti ezt a kettősséget, s e kettősségben is a bizonytalanságot a szemlélődőben? Mindenekelőtt talán az, hogy érdeklődése, amivel a termekbe lép, a tavaszi tárlat anyaga láttán nem nyer kielégülést. A látvány, amiben részesül, túl megszokott; sokszor látott, izgalom nélküli, sablonos. Azt jelentené ez, hogy nincsenek kvalifikált alkotások ezen a seregszemlén? Vannak, ha túl nagy számban nem is, de vannak — s ennek ellenére a hiányérzet, a reményvesztés-reménykedés különös keveréke megmarad a távozóban.

Nagy bizonytalanságomban fellapoztam a dél-alföldi tárlatokról megjelent írásokat. Íme ezeket olvastam:

„A kezdeményezés (A Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-magyarországi Területi Szervezetébe tömörült művészek közös kiállítása minden év májusában. A szerk.) feltétlenül dicséretre méltó... Mindazon által az I. tárlat vegyes hatást keltett a szemlélőben. A bemutatott anyag kissé heterogén. S ez bizonyos szempontból szükségszerű is, hiszen a terület szerinti csoportosítás önmagában még távolról sem jelent — nem is jelenthet — forma szerinti egységet." (Csongrád megyei Hírlap, 1965. május 9. sz. Papp Zoltán.)

„A múlt év (1965. A szerk.) májusában az I. Dél-alföldi Tárlatról távozva inkább a kezdeményezés dicsérete hagyott nyomot a látogatóban, mint a kiállított művek kvalitasai. Néhány jelentősnek mondható alkotás köré sorakoztak a többiek anélkül, hogy különösebb izgalmat keltettek volna. Sajnos azt kell megállapítanunk, hogy a II. Dél-alföldi Tárlat anyaga sem bővelkedik meglepetésszerűnek ható alkotásokban". (Csongrád megyei Hírlap, 1966. május 16. Szabó Endre.)

„Az elbírálásban érvényre jutó műveken kívüli szempontok, bármily humanisták is, nem használtak a kiállításnak (a III. Dél-alföldi Tárlatról van szó — A szerk.), sőt gyakran minden segítőkészségük ellenére a kiállító művésznek magának sem... Ennek a következménye, hogy a kiállítás színvonala egy adott részben érezhetően esik." (Csongrád megyei Hírlap, 1967. május 21. Dömötör János.)

Az említett szövegidézetek — úgy vélem — kellően summázzák a három tárlat mérlegét: 1. az egység hiányát, 2. a kiemelkedő alkotások elmaradását, 3. a zsüri liberalizmusát. A formális logika szerint! Még tovább menve felvetődik a kérdés: van-e szükség ezekre a tavaszi szemlékre? Persze tudom — a valóságban a dolgok nem ilyen egyszerűek. Nyomban hangsúlyozom is: a fenti idézetekkel korántsem a reményvesztés érzésének igazolását szerettem volna dokumentálni, már csak azért sem, mert — mint mondottam — a cím első szava is csak közelít a valósághoz, de teljesen nem fedi azt. Ugyanakkor a reménykedésre is ad tápot a kiállított anyag évenként is, összességében is, még akkor is, ha túlságosan elragadtató jelzőkre senkit sem csábít.

Csakúgy, mint 1965-ben és 1966-ban, a III. Dél-alföldi Tárlat anyagának törzsét is a vásárhelyiek alkotják. A tárgyilagossághoz tartozik annak megjegyzése, hogy a gyengébb művek is (lásd Dömötör János idézett sorai) innen datálódnak. Miután a kiállított anyag nem indokolja a mindenkivel való név szerinti foglalkozást, csak a legjelentősebbekről ejtenék egy-két szót. Így például *Németh* József nagy felületeket átfogó tömör fogalmazása ezúttal sem téveszt célt *(Üzvegy, Asszony kenyérrel.)* Líraibb átélésből fogant a *Barkás leány* és az *Álló leány*, amely új utakra térést is sejtethet. *Fejér* Csaba megjelenítő ereje az *Ajtó*-ban érvényesül legjobban. Színeinek árnyaltsága élettel telíti a holt tárgyak mögötti teret. *Szalay* Ferenc szín- és részletgazdag műveiből mindössze kettő látható. *Hézső* Ferenc ezúttal is dinamikus *(Favágó)*, *Fodor* József bágyadtan lírai *(Tanya ősszel)*. *Almási Gyula* Béla *Kisunoká*-ja két nemzedék együttélését fogalmazza meg. *Füstös* Zoltán és *Fülöp* Erzsébet jól szerkesztett képeket állított ki. *Kovács* Mári csupán kedves színfolt az egyes termekben.

A szegediek közül *Pintér* József érdemel mindenekelőtt említést szimpatikusan fogalmazott *Csendélet halakkal* című képéért. *Cs. Pataj* Mihály *Elhagyatva* című munkájának színvilága kelti fel a figyelmet.

A békésiek közül *Ezüst* György *Tanyán* című képe előtt állunk meg szívesen, míg *Lipták* Pál kisvárosi világa megértésről, *Koszta* Rozália jellemábrázolása egyre fejlődő készségről tanúskodik.

A grafikai anyagot ezúttal *Szalay* Ferenc uralja. Szinte dallamot hordoznak vonalai *(Éneklők, Szánon)*, melyek továbbfejlődnek a nézőben. *Hemmert* János *Téli Tisza-part*-ja érdekes, egyéni, míg *Lelkes* István *Madárijesztő*-jéből némi utánérzés csendül ki. *Alexin* Andor egyszerű világú linói áttekinthetőek.

A szoboranyag ezúttal sem gazdag. *Samu* Katalin és *Fekete* János művei alkotóik színvonalán mozognak. Üdvözöljük Samu két reliefjét, mint műveii gazdagodásának egyik jelét. *Végvári* Gyula *Pává*-ja színgazdagságával hívja magára a figyelmet. *Tóth* Sándor érméiben nem lépett tovább a bensőségesnél.

Az alkotások e rövid, summás felidézése az alkotókra is rátereli a figyelmet (38 kiállító = 95 mű); azaz az alkotók magatartására a tavaszi tárlatokkal kapcsolatban. Miután az eddigi dél-alföldi tárlatok (3) inkább az elmarasztalást „vívták" ki maguknak, mint az elismerést, ugyanakkor a kiállítók máshol jelentős sikereket könyvelhetnek el alkotásaik révén — a reményvesztés érzése nem e tárlatokkal szembeni közömbösségben rejlik? Az elfogadható, hogy *egyes* kiállítások közelebb állnak a kiállítóhoz, természetes az is, hogy legjobb termékeiket ezekre szánják. A dél-alföldi mégis az a „színre lépés" volna, ahol a látogató bizonyosságot igényelhetne évről évre a megtett útról azoktól, akikkel a „terület" összekapcsolja. És ide nem jutnának el a legmegfelelőbb (nem a legjobb!) művek? Az az érzésem három év tapasztalatából, hogy *ide* nem jutnak el. Mivel mással lehetne megmagyarázni egyébként olyan kiállítók távolmaradását, mint *Dér* István, *Kajári* Gyula, *Fontos* Sándor, *Erdélyi* Mihály, hogy csak néhányat említsek...

Szerintem ennek a tárlatnak „profilgazdagodásra" is szüksége lenne; ez a tárlat volna hivatott arra is, hogy mélyebb betekintést nyújtson a műhelyekbe; előre vethetné árnyékát próbálkozásoknak, kísérletezéseknek, tartami gazdagodásoknak. Miért?

„A III. Dél-alföldi Tárlat címe — a képzőművészet szempontjából is — tájat, kort, embereket, létformát és szellemi éghajlatot jelent, olyat, amelyen valaha jeleseink közül például Juhász Gyula, Munkácsy Mihály és Tornyai János élte, vívta sorsát, művészetét" — írja B. Supka Magdolna a III. Dél-alföldi Tárlat katalógusának kezdő soraiban, majd hozzáteszi: „Jelenti azokat, akik ma élik ott új sorsukat, s érlelik művészetüket". Nem hinném, hogy célzatos, avagy tudatos lett volna az „élte, vívta" és az „élik, érlelik" szóhasználat, de mond valamit... Sürgősen hozzáteszem, hogy tudom: miközben képzőművészeink „élik új sorsukat, érlelik művészetüket — noha nem kell életükért vívniuk —, vívódnak szakmai, művészeti, eszmei, politikai problémákkal. A feltett *miért*re ne maradjak adós a válasszal: ennek dokumentálása felettébb érdekes lenne éppen ezeken a tárlatokon. Nem elégedhetünk meg csupán Németh József és Samu Katalin — talán tudatos — talán nem — műhelyajtó-nyitásával. Teljes kitárulkozásra sem tartunk igényt, de hasznosnak, tanulságosnak, vitára késztetőnek vélnék egy „araszny i" bepillantást a „jövőbe". Ha másért nem, az okozandó izgalomért. A „táj", a „kor", az „ember", a „létforma", a „szellemi éghajlat" — hogy a katalógus előszava írójának fogalmait ismételjem — szüntelen változásban, alakulásban, fejlődésben van. (De még milyen erőteljesen!) Kicsapódásai mindenütt érzékelhetőek. (Színpad, zene, költészet, próza.) Ne lenne ennek nyoma vásárhelyi, szegedi, békési tájakon? (Nehogy valaki félreértsen: nem a múlt rosszemlékű követelményeire gondolok!) Bizonyára van, de nem kerül látható közelségbe — legalábbis többre volna szükség a szóban forgó fórumon, illetve fórumokon.

Ha színben és formában, főleg tartalomban a jövő évi tavaszi seregszemlén megmutatkozna képzőművészeink munkásságának ez az oldala is, a reményvesztés felemás érzetét nyomban felválthatná a reménykedés öröme nemcsak *megközelítően*, hanem *teljes* valóságában. A kiút tehát: több megbecsülést, figyelmet kiállítóink részéről ennek a tárlatnak, nagyobb lehetőséget a műhelymunkáknak, kevesebb engedményt a humanitásnak. Hiszem, hogy ekkor rangjához méltóvá válna a tavaszi seregszemle a művek sokfélesége ellenére is, sőt: talán éppen ezért.

SZABÓ ENDRE

TÖREKVÉS A MEGŐRZÉSRE ÉS A MEGÚJÍTÁSRA*

Kedves Közönség, kedves Barátaim!

Mostanában megélénkült a vita a képzőművészet, közelebbről a dél-magyarországi képzőművészetek körül, így hát jó alkalmat kínálna ez a kiállítás arra hogy mint a kiállítás megnyitója, a vitákhoz így vagy úgy hozzászóljak. Én azonban nem szeretek olyanfajta vitákban részt venni, amelyek alkotó emberek, írók, művészek mérlegelését próbálják elvégezni, sőt, arra akarják rábírni őket, hogy ne így dolgozzanak, inkább amúgy alkossanak, ne így lássák a világot, hanem úgy, mert a világ nem ilyen, hanem amolyan. Nem bízom az ilyen fajta vitái konkrét eredményében — már ami magát az alkotásra, az alkotóra gyakorolt hatás illeti. Alig hiszem, hogy szuverén, tehát önálló ítélőképességű, a világot átfogn.

* Mocsár Gábor bevezetője elhangzott Hódmezővásárhelyen, a III. Dél-alföldi Tárlat megnyitó ünnepségén.

birtokolni képes művészembert — legyen akár író, akár festő vagy szobrász — egy-egy oktató célzatú vita, vagy kritika rábírna, hogy a világról, a művészetről vallott felfogását megváltoztassa. Nem a művészet vagy a művészek fejlődésében nem bízom, hanem abban kételkedem, hogy ezt a fejlődést az oktató viták váltják ki, nem pedig a világ fejlődése, okosodása.

Ez persze megint nem a viták hasznosságának tagadását jelenti. Amikor azt mondom, hogy a viták és a kritikusok még senkit sem tanítottak meg jobban írni, festeni, szobrászkodni — ezzel nem a kritika haszontalanságára akarok rámutatni, hanem arra, hogy ha a kritikának és az oktató célzatú vitáknak haszna van, azt nem elsősorban az alkotóműhelyekben, hanem máshol kell keresni. Mégpedig ott, hogy a közvélemény, a közönség felfigyel a viták révén valamire, amire oda kell figyelni, tanul a vitából, megtanulja érteni, értelmezni a műveket, új igazságok birtokába jut, a művészet maga ezáltal közelebb tudja vinni a maga igazságát — ha azok elfogadhatók —, gazdagodik ezáltal a közvélemény, a világ maga is, melyhez a művészet az igazság kimondásának szándékával közeledik. És ez nem csekély haszna sem a vitáknak, sem az okító célú vitáknak s így közvetett módon maga a művészet is részesedik ebből a haszonból.

Mert a viták révén maga a világ lesz hajlamosabb rá, hogy megértse a művészetet, amely — paradox helyzet —, a világhoz az igazmondás, a világmegmagyarázás szándékával közeledik. S ez nagy haszon a művészetek számára, mert — s ezt bőséges és sokféle tapasztalatomból mondhatom — a világból ma sem tűnt el, még minálunk sem tűnt el az a sajnálatos magatartás, hogy a világ nehezen akar hinni, bízni a művészetben, a művészekben — hogy ezt is kimondjam végre. Manapság is, határozottan állítom, a legtöbb szuverén, önállóan is gondolkodni, önmaga és a társadalom helyzetét, viszonyát látni képes alkotó ember, író, művész azért gyötrődik legtöbbet, azért érez kínzó magányt, mert az az érzése, hogy nem értik meg szándékait, elveit, törekvéseit. Lehet, hogy legtöbb esetben ez az érzés hamis, meg nem alapozott, vagy éppen póz — de az állapot le nem tagadható. Ennek vannak fokozatai s egyúttal a gyötrődésnek is vannak fokozatai. Nem értik meg. Egyáltalán nem értik. Félreértik. Félremagyarázzák. Nem hisznek neki. És a többi.

Ami pedig ebben a vonatkozásban a vásárhelyi művészetről indított vita hasznát illeti, azt is mondhatom: a vásárhelyi — s a dolog lényegénél fogva: a délmagyarországi — művészet értéke önmagában a vita előtt sem volt több, sem kevesebb, mint amennyit a vita után reprezentál. Érték volt azelőtt is, érték maradt azután is. Ebben az értékben az itteni alkotók hittek a vitákban elhangzott elismerések nélkül is, és hisznek a vitában elhangzott elmarasztalások után is. A viták haszna — sajátságos haszna — többek közt ugyanis abban is kimutatható, hogy még az ellenvetések is arra késztetik a szuverén alkotót, hogy tisztábban, pontosabban alakítsa ki önmaga egyéniségét, s ha nem is valami oktalan és csökönyös „csak azért is" hangulat erejénél fogva — mégis, meggondoltan és megfontoltan halad tovább önmaga igazságainak útján. S ez akár új művészeti minőségek kiküzdéséhez is vezethet.

Íme, azzal kezdtem, hogy nem hiszek az okító célzatú vitáknak a művészet fejlődésére gyakorolt konkrét eredményeiben — s oda jutottam, hogy végül is sikerült az effajta viták hasznosságát bizonyítanom, még ilyen vonatkozásban is. Igen, mert a dolog nem egyszerűsíthető axiómákra: a világ és a művészet viszonya oly sokrétű, oly bonyolultan dialektikus, hogy axiómák ennek kimutatásában nem sokat érnek. Ilyen értelemben is merném mondani: ráférne a világra is, de a művészetekre is, ha ezeket a bonyolult kapcsolatokat világosabban láthatnánk. Én ebben persze, nem sokat tudok segíteni, egyetlen gondolatom akadt — ha akadt —, amit itt el szeretnék mondani, lehet, hogy ez sem bizonyul eredetinek, hiszen a világ és a művészetek viszonyáról annyit és oly sokféleképpen elmondtak már.

Manapság sokat beszélünk róla, hogy a világ a dehumanizáció jegyében fejlődik — fejlődik? — mindenesetre megy a maga útján. Mit jelent ez? A technika tökéletesedése, az elektronika, a logika gépesítése odavezetett, hogy az ember és a világ kapcsolata, e kapcsolat rögzítése úgyszólván mérőműszerek dolga lett. Mozgásunk a térben, látásunk, érzékelésünk, tapasztalásunk — már-már elképzelhetetlen a műszerek nélkül. Közénk, vagyis az ember és a környező világ közé odailleszkedett a ketyegő, diagramot rajzoló, ki-kilengő műszer — mondhatnám nagy M-mel is — és mi annyira ráhagyatkozunk, hogy nélküle bizonytalanná válnánk, még tévedéseinket is műszerekkel, diagramokkal szeretnénk mérni.

Csakhogy a világban vannak dolgok, amik műszerekkel, diagramokkal nem mérhetők, statisztikába nem összesíthetők. Viszont: a skálákról, órákról, műszerekről, diagramokról csak a mérhető dolgok olvashatók le. E jelzőberendezések számára, ami nem mérhető, az nincs. Nincsenek tehát különös hangulatok, ízek, megérzések, indulatok, felérzések. Ez volna a világ dehumanizációjának, magyarán mondva elembertelenedésének az útja — az elidegenedés maga. Sokat kesergünk emiatt, de keserű érzéseinket, keserűségünket sem lehet vegyi úton kimutatni,

mégis, valahogy ki kell fejeznünk. Viszont az gépkocsik, a háztartási gépek, az életszínvon jelzővonalaival kimutatni, még akkor sem, ha jelentéktelen tényezője a gépkocsi, a háztartási toklása. És továbbá az emberekben magukban akármennyi, pontosan ketyegő óra sem adja vissza kellene adni, ki kellene mutatni.

A világ technikai fejlődése, a technika e — s különösen a nyugati társadalmakban van keztetésre késztet, hogy íme, így múlik el a m sultsága. A technika kiszorítja a művészetet, a humanum is egyre több a példa — maga a művészet is arra kényszerül, hogy trükkök segítségére támaszkodva, maga is alávesse magát a technika uralmának. E nézetek vallói azt mondják: ha minden látványt házhoz szállít a tévé meg a film, ha mindent kimutat az elektronika, ha mindent összesít a statisztika és minden történésről tájékoztat az újság — mi kell még? Én viszont ellenkezőleg, azt mondom: épp ez a nagyfokú dehumanizáció, épp a technika fejünkre növése fokozza fel a művészetek jelentőségét, szerepét, és hadd mondjam ki: a felelősségét.

A képzőművészetekről közelebbről szólva: amikor egyre jobb optikai műszerek és távközlő berendezések állnak rendelkezésünkre ahhoz, hogy a világot pontosabban tudjuk nézni, amikor a film, a televízió, a képeslapok olykor már szédítő tömegben zúdítják ránk a világ vizuális élményeit, kiderül: épp akkor látunk a legkevesebbet ebből a világból. Magából az emberből. Amikor egyre magasabb oszlopba tornyosulnak a statisztikai adatfelvételek, a tesztvizsgálatok, a közvélemény-kutatás igen-jei és nem-jei, akkor ér bennünket a legtöbb meglepetés, mert kiderül: igen keveset tudunk magáról és az emberről, benső, immanens állapotáról. De ha így állunk az egyes emberrel, hol tartunk a tömegek ismeretével? Mit tudunk magának a népnek a fogalmairól, érzelmi állapotáról, belső, rejtett rezonanciáiról, amelyekkel a világgal szemben állást foglal?

Hogyne nőne meg ilyen körülmények között a művészetek szerepe, amelyek épp arra vállalkoznak, hogy mérjék a műszerek által mérhetetlent, kimutassák a statisztikák által kimutathatatlant, rögzítsék a grafikonokkal rögzíthetetlent és kimondják a kimondhatatlant? S hogyne nőne meg ilyen körülmények közt annak a művészetnek a szerepe, hivatástudata, jelentősége, amely épp arra vállalkozik, hogy a néppel közeli érintkezést tartva, mintegy beleágyazódva, korszerű, realista, érthető nyelven mondja ki a műszerek által nem mérhető dolgokat is. Ilyenfajta művészetnek érzem én — s a vita is bizonyította, hogy ilyen — a vásárhelyi, lényegében a dél-alföldi képzőművészetet, festészetet, szobrászatot, amely az idén rendezi most megnyíló, harmadik tavaszi tárlatát.

Kedves Barátaim! Az a világ — és most konkrétan a mi szocialista társadalmi viszonyainkra célzok — amelyben a dél-alföldi képzőművészek felelősségteljes művészi céljaikat megvalósítják, elutasítja a világ elembertelenedésének gondolatát. Ez a társadalom az ember szolgálatába állítja a technikát, és központnak, célnak az embert tekinti, az ember felszabadítása és boldogítása ennek a társadalomnak a legfontosabb gondolata. Én úgy érzem: ez a társadalom joggal vallja magáénak az itt, e tájon megfogalmazott művészi célt, tartalmat és magatartást — de az itteni művészeti cél és magatartás is joggal vallja otthonos közegének ezt a társadalmat.

Viták, persze, lehetségesek és kellenek ezután is. Most, a beszédem elején említett vita mintha túlságosan is sokat beszélt volna a hagyományokról, úgy is, mint tartalmi, úgy is, mint formai jegyekről. Én azt hiszem, a dél-alföldi, a vásárhelyi képzőművészet megítélésében ma, pillanatnyilag nem ez a legfontosabb. A hagyományhoz — a mondanivaló és a forma oldalát vizsgálva — kétfajta módon közelíthet, kapcsolódhat a művészet. Az egyik az, amikor azt mondom: a Mester nyelvén beszélek, de mást mondok, mint a Mester. A másik, amikor azt mondom: nem a Mester nyelvén mondom, de ugyanazt hirdetem, mint amit a Mester. Hamis viszony mind a kettő. A vásárhelyiek, úgy érzem, jól ismerték fel azt, amikor a hagyományokhoz való viszony tartalmát a magatartásban fogalmazták meg. Abban a művészeti magatartásnak — mondhatnám etikának is —, amelyben egyként benne van a hűségre és a változásra való készség; a megőrzésre és a megújításra való törekvés is; a hit és a vita, a megnyugvás és a kételkedés harmóniája is. Legfőbb törekvése, hogy olyan jó és igaz művészetet hozzon létre, amely arra késztet: nézzünk szembe a valósággal, azzal is, amit ránk hagytak, és azzal is, amit már magunk teremtettünk. S ha a dél-alföldi képzőművészek ennek a magatartásnak a jegyében építik tovább iskolájukat, műhelyüket, etikájukat — korszerűek lesznek, s képesek majd együtt élni is, haladni is azzal a világgal, amely őket körülveszi.

1961
TISZATÁJ
Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1021

A megyei képzőművészeti kiállításról

A múlt évhez viszonyítva az idén változott a rendezés módszere: tavaly meghívásos kiállításként jött létre a tavaszi tárlat, az idén viszont nyilvános pályázat útján. Ez az új rendezési mód döntő változást nem hozott a kiállítók személyében — talán két művész maradt volna egyébként távol —, azonban lélektanilag megfelelő alapot biztosított a kiállítás számára. Így senki sem érezhette magát mellőzöttnek, kirekesztettnek.

A kiállítás, első körültekintés után, nyomban kettős — látszólag ellentétes — összképélményt nyújt: széles skálájú, gazdag változatosságot és ugyanakkor egységes atmoszférát, közös alapot. A kiállító művészek felhasználták a nagy alföldi mesterek gazdag hagyományaiból azt, ami a továbblépésre, a fejlődésre alapot nyújt: a mély humanizmust, ember- és népközelséget, a táj és természet bensőséges szeretetét. Utoljára, de nem utolsósorban azt a meggyőződést, hogy nem szabad elszakadnia a valóságtól.

Nincs lehetőség e cikk keretében az alkotók és az őket e kiállításon reprezentáló művek részletes elemzésére. Néhány jelző erejéig azonban feltétlenül szükséges utalnunk a kiállítás már említett változatosságára.

Nagy öröm, hogy a kiállításon a »legidősebbek«, az ötödik évtizedben járó művészek olyanok még, akik alkotó erejük teljében, munkás évtizedek előtt állnak. A jövő fejlődésének nagy biztatása, hogy a harmincéves fiatalok mögé felsorakoznak a húszévesek. Arra, hogy ez a generációs felosztás nem jelent művészi kategorizálást is, szolgáljon például két alkotó: a 20 éves Erdős Péter hagyományos utakon járó festőisége (Esti kecézés, Napos reggel) és Füstös Zoltán kolorizmusa mellett alapvető szerkezeti elemeket érvényre juttató, egyszerűsítéssel kiemelő új formanyelve. (Bivalyok, Parasztasszonyok.) Almási Gy. Béla néhány éve talált rá a kép anyagát is művészi összetevővé komponáló, egyszerű, tömondatos fogalmazásra, melyet most az alföldi táj végtelen horizontján (Tavaszi este) és a XX. századi paraszti történelem egyik újrakezdésének alakos ábrázolásában juttat érvényre (Az első háború után). Kohán György tájai (Tanya, Tanya gémeskúttal) drámai erejük mellett is összefogottak. Csendélete pedig csupa színes robbanás, izgat és nyugtalanít (Napraforgók).

Számban és művészi megformálásban egyaránt jelentősek Németh József rajzban lényeget kiemelő, tömören egyszerűsítő, színben pedig sajátos, egyéni dekorativitást kifejező vásznai. A színeknek ez a dekorativitása nála olykor felfokozottságban, ezen a kiállításon azonban a lefojtottság egységében, egybehangoltságának esztétikai hatásában jelentkezik (Takarmányos szekér, Tanya, női figurával, Tanya, rőzserakással). Szalay Ferenc lélekábrázolásra, érzelmek tükrözésére törekszik. E kiállításon az eszmei mondanivalóval összhangban a finoman kidolgozott Éneklő lányok valósítja ezt a célt meg. Lelkes István most kiállított képei arról vallanak, hogy az alig egy éve a főiskoláról kikerült fiatal festő már saját hangot talált, mely magas fokú látáskultúrában és biztos formai megoldásban nyújtja a jövő nagy lehetőségeit. Tokácsli Lajos nyugodt egyénisége és valóságlátása ez alkalommal kiegyensúlyozottan komponált csendéleteiben gazdagítja a kiállítást (Csendélet, Őszi virágok).

Különös festői világ tárul elénk Bagossy Gábor ezüstös gyöngyházfényű hátterébe helyezett és e háttér finom valőrjében megjelenő női alakjaiban (Három lány, Cigánylányok). Csikós Miklós színeinek nyári izzása (Nyári lakás), Fodor József síkra bontott tájainak karakterisztikuma (Veszprémi részlet) és Prohászka József három képének (Utca Hámorban, Hámori ház, 90-en túl) expresszivitása tovább szélesítik a kiállítás festői világát. (Prohászka Józsefnél egy pillanatra meg kell állni: bízunk abban, hogy most kiállított művei nem eventuálisak, hanem fejlődése új szakaszának kiérlelt termései.) Kedves színfoltja a kiállításnak Kovács Mária (Mári) pasztell színekben fogant két tájképe. (Téli táj, Virágzó fa).

A kiállítás grafikai anyagában sajátos változást látunk. Az egyébként vásznaikon szívesen egyszerűsítő Kohán líraivá (Tanulmányrajz), Németh pedig plasztikussá válik (Akt tanulmány I., III.). Szalay Ferenc Muzsikáló lányai szigorú szerkezeti rendjükben életet és szabad ritmust tárnak elibénk. A grafikai anyagot magában foglaló termet feszítik Kajári Gyula kékben fogalmazott, nagyerejű portréi. Munkában, gondban fáradt, jellemző arcok. A dinamikusan letett vonásokban múltjuk és karakterük mély erővel hat ránk. (Samu bácsi, Szomorú aszszony, Ülő férfi.) Sajátos, hogy a fekete-fehérben komponált halásztanya mennyivel nyugodtabb a portréknál. Bízunk abban, hogy Kajári Gyula művészete visszatér arra az új, szélesebb útra, melyről az 1961-es őszi tárlaton olyan nagyerejű művekben nyújtott ízelítőt.

A múlt évihez viszonyítottan ez évben a szorosan vett plasztika (kő, bronz) hiányzik a kiállításról. A kerámiaszobrászat, a plasztikának ez az új, érdekesen fejlődő ága most is jó alkotásokban jelentkezik. Fekete János zártan komponált, néhány vonalában és jól eltalált színében feszültséget hordozó Sólyomjában, vidám Vaddisznójában és lágyan felépített, nyugodt tömege ellenére erőt sugárzó Bivalyában, továbbá Végvári Gyula merész vágású, néhány vonallal erőteljesen jellemző Női portréjában.

A művek formai megoldása, gazdag egyéni változatosságának öröme mellett a tartalmi változatosságról csak szűkebb körben beszélhetünk. Tartalmi vonatkozásban a kiállítás jó része statikus jelleget mutat: tájkép, csendélet, portré. Ez önkéntelenül is jelzi a továbblépés lehetőségét és szükséges irányát.

— dj —

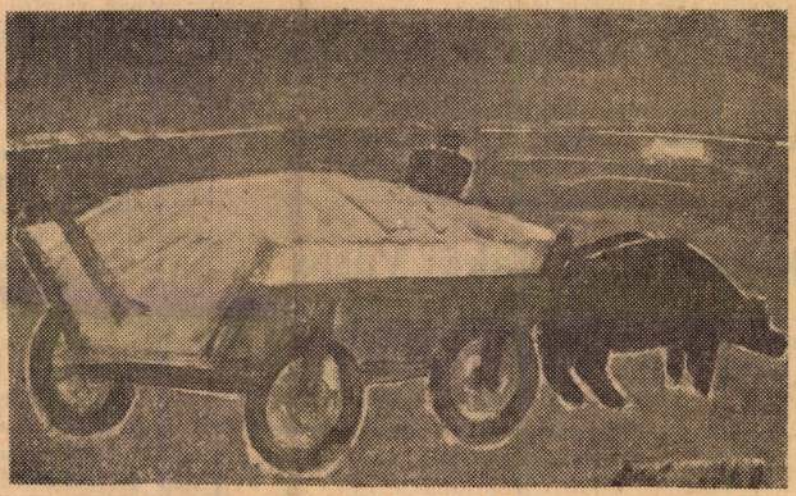

NÉMETH JÓZSEF: TAKARMÁNYOS SZEKÉR

Vasárnapi sportműsor

Labdarúgás. NB III-as mérkőzések: Cs. Petőfi—Szarvasi SC, Csongrád, 5 óra (Csák II.), Sz. Kinizsi—Szegedi Spartacus Szentes, 5 óra (Puskás). Megyei bajnokság: H. Honvéd—SZAK Hmv, Vasas-pálya negyed 4 (Csepregi). H. Vasas—UTC Hmv, Vasas-pálya, 5 óra (Nagy I.). Sz. Dózsa—Szentesi Honvéd, Dózsa-pálya, 10 óra (Lenkei). Sz. Juta—Szőreg, Juta-pálya, 10 óra (Horváth M.), Sándorfalva—Textilművek Sándorfalva, fél 5 (Bokor). Alsóváros—Mindszent, Szabadság tér, fél 4 (dr. Tóth). Dorozsma—Szegedi Honvéd, Dorozsma, fél 5 (dr. Jármai). Előttük ifjúsági bajnoki mérkőzés. Ifjúsági bajnokság: H. Vasas—UTC, Hmv., Vasas-pálya, fél 2. H. MEDOSZ—SZAK, Hmv., stadion, 10 óra. M. járási bajnokság: Óföldeák—Spartacus, Kiszombor—Kövegy, Vasas II.—Magyarcsanád, Nagylak—Ferencszállás. Hmv. városi bajnokság: Földeák—Székkutas, H. Spartacus—Mártély, H. Helyiipar—H. Textil, Maroslele—H. MEDOSZ II.

M. járási bajnokság: Kiszombor—Kövegy, 15 óra 30. (Szopori). Nagylak—Ferencszállás, 15 óra 30 (Udvarhelyi).

Tsz-spartakiád: Apátfalva—Óföldeák, 16 óra, Cs. Szabó. Ambrózfalva—Csanádpalota, 15 óra 30, Horváth.

M. szakszervezeti bajnokság: Kossuth Tsz—Gépgyár I. 17 óra 30. KISKER—Spartacus II. 9 óra. Marospartipálya.

Sz. járási bajnokság: Fábián—Sz. Helyiipar. 16 óra. (Serege S.). Cs. Honvéd—Cs. Építők 10 óra (Török A.). Sz. Vasutas—Áhalom 10 óra (Takács S.). Dháza—Sz. Kinizsi II. fél 5. (Borsi Á.). Nagymágocs—Szegvár (időt és jv-t nem jelölték meg). Cs. Pet. II.—Sz. Spárt. 15. (Vecseri). Cs. Pet.—Sz. Kinizsi (ifj.) 13,30 (Nagy L.).

Birkózás. Csongrádi Kupaverseny, Makó, József Attila Művelődési Ház, 9 óra.

Kézilabda. Makó, Hollósi úti pálya: MVSE—Győri ETO NB I-es női mérkőzés, 10 óra, előtte M. Közg. Technikum—H. Spartacus II. megyei női. Hódmezővásárhely, Szőnyi utca. H. Textiles—Szentesi Kinizsi megyei női, 10 óra. H. Textiles—Sz. Kinizsi, megyei férfi, 11 óra. H. MEDOSZ—Szegedi Építők, megyei férfi, fél 4.

Teke. Megyei bajnokság: M. Vasas—Szegedi Kender, Makó, reggel 8 óra. H. Helyiipar—Szegedi Spartacus Hódmezővásárhely, tűzoltólaktanya, reggel 8 óra. H. Textiles—Szentesi MÁV, Hódmezővásárhely, Csomorkányi út, reggel 7 óra.

Vízilabda. Sz. Kinizsi—Bp. Spartacus OB I-es mérkőzés, Szentes, sportuszoda, 4 óra. H. MEDOSZ SE—Tatabányai Bányász OB II-es mérkőzés 3 óra, vásárhelyi uszoda.

Tenisz. Sz. Fáklya—Magyar Nemzeti Bank NB II-es női mérkőzés, fél 9. Sz. Fáklya—Bp. Pedagógus NB III-as férfimérkőzés, Szentes, fél 9.

Ökölvívás: A Makói Vasas ökölvívó-csapata Baján, a Bajai Honvéddal játszik bajnoki mérkőzést.

Tsz-spartakiád városi döntő, Hmv. Stadion, 9 órától.

Kikapott a Makói Vasas

Szegeden szombaton megyei bajnoki labdarúgó-mérkőzést játszottak: Móravárosi Kinizsi—Makói Vasas 5:1 (1:0). Cserepes sor, 1200 néző. Vezette: Hamar (Szolnok megye). Góllövő: Berta (2), Zsurkán (2, egyet 11-esből), Zádori, illetve: Bakacsi. — Ifjúsági: Makó—Kinizsi 2:1.

A MINDSZENTI Gépállomás *szerelőket* vesz fel azonnali belépéssel. Jelentkezés a gépállomáson lehetőleg reggel 9 óráig. 610

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP
Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1962 MÁJ. 13

tak, s így
niuk a mo
való szere
hogy edz
nem szol
ni, biztos
hogy jövő
nek a m

Szeré

az utóbb
sorban c
lamint
— aki
mogatást megad[illegible]
tanuló sportolóknak —, és a népszerű »Sanyi bácsi«, vagyis Mágori tanár úr számlájára könyveli.

Ezért is állítjuk őt példaképül sok sportoktatónk elé...

Tóth Károly

A H. MEDOSZ híreiből

Új szakosztállyal bővült a H. MEDOSZ sportkör. Nemrégen tartotta alakuló ülését az atlétikai szakosztály. Ezúton is kérik a sportág iránt érdeklődő fiatalokat, hogy keressék fel a vásárhelyi Lenin út 3. szám alatti irodát.

*

Veretlenül lett első Molnár Gyula az MTK országos III. osztályú tőrversenyén 70 induló közül.

*

Érdekes módját választotta a tekecsapat a Kilián-jelvény pontszerzésének. Bajnoki mérkőzés keretében 6:2 arányban győztek Székkutas ellen, s a mérkőzés után kerékpárral jöttek haza Vásárhelyre.

*

A Csongrád megyei tekebajnokságban a 10. fordulót játszották le a csapatok. A táblázaton a Szegedi Postás áll az élen. A hódmezővásárhelyi, makói, szentesi és székkutasi csapatok közül eddig a H. MEDOSZ szerepelt a legjobban, amely a 7. helyen van. A szegedi városi bajnokságban, amelyben a Makói Vasas és a H. Helyiipar II. csapata is szerepel Horváth (Makói Vasas II.) a hét legjobbja volt 451-es eredménnyel.

Május 10-én, csütörtökön este 7 órai kezdettel ankétot tartottak a vásárhelyi kisiparosok a Hazafias Népfront városi bizottságának szervezésében. A tanácskozáson megjelent *Tóth* Sámuel, a városi tanács vb ipar-műszaki osztályának vezetője és *Patócs* József, a KIOSZ helyi csoportjának vezetője.

A Hazafias Népfront városi titkárának, *Németh* Lajosnénak a megnyitója után Tóth Sámuel elvtárs tartott előadást *»A kisiparosok helye és szerepe a társadalomban«* címmel.

Előadásában hangsúlyozta: A kisiparosok jelenlegi feladata a javító-szolgáltató tevékenység legteljesebb ellátása és a lakosság minden irányú igényének kielégítése. A kisipar továbbra is fontos ki-

Bírósági riporterünk jele

Becsületsértőket, íté

Bodor Sándor és *Mihály* Sándorné vásárhelyi (Megygyesi u. 8) lakosok egyik ismerősének ügyét tárgyalta a bíróság ez év februárjában. Nevezettek akkor találkoztak a feljelentővel és becsületsértő kifejezésekkel illették. A vásárhelyi bíróság Bodor Sándort 500, Mihály Sándornét — büntetett előéletére való tekintettel — ezer forint pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet nem jogerős.

*

Ez év március 21-én azzal az ürüggyel kereste fel közös ismerősét ifj. Atyimov Györgyné és férje (Gorzsa tanya 790), hogy sarokvasat kérjen tőle. Jól tudták, hogy a 75 éves ember egyedül van és Atyimov felcsalta a padlásra azzal, hogy megkeresték a kért dolgot. Ez idő alatt felesége besurrant a lakásba, ahonnan 300 forint készpénzt és 200 forint értékű ágyneműt vett magához. Távozás közben a szomszédok tartóztatták fel és így kerültek a bíróságra.

Németh József
tasfő

„Hárfázó nő" Repr.
Műnek szerepeltek a XV. őszi tárlatban.

Tiszatáj, szeged 1968. XII. 1112 – 1113.

Wenneth József
festő

M.D.K

A tárlaton nem vett részt.

Szelesi Zoltán: A VIII Szegedi Nyári Tárlat.
Mű vészet, 1967 november - 12 lap.

Németh József

Hóolvadás c. Kéne, mint a jelenleg élő, haladó, harai, festészeti törekvések jellemző iránya".

Horváth György: „Ki mit tud-LÁTNI. Gondok és eredmények a vizuális kulturában.

Magyar Nemzet, 1967. XI. 26. 12. o.

MDK

Németh József, festő

A hódmezővásárhelyi Németh József nagy sikere volt a gyulai kiállításon.

– Képzőművészeti tárlat a gyulai vár kamaratermében

7

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967 júl. 11.

MDK

Németh József

Halászok, repr.

Csongrád m.i képzőművészek tav.tárlata 1964.
Hmvhely-Szentes

MDK

Németh József

Halászok, o.t.
Kosárfonó, o.
Nári néni, o.t.
Apostol, o.
Muskátlis lány, o.t.

Csongrád m.i képzőművészek tav.tárlata 1964.
Hmvhely-Szentes

MDK

Németh József

Kapu előtt, repr.

lo. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.

Muz.

1951 MÁR 26.
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1021

— **Három képzőművészeti kiállítás** nyílt szombaton a fővárosban. A Nemzeti Galériában »Magyar festők Itáliában« címmel összeállított tárlat kerül a közönség elé. Az Ernst Múzeumban Németh József festőművész és Rubletzky Géza szobrászművész alkotásait láthatják az érdeklődők.

Dunaújvárosban

vedd föl odabe' — szólt rá és
val sem ellenkezett.
Anya megigazította nyakán a
szobába.
zögben álltam az ajtóhoz,
int fölveszi az új hosszú ga-

MDK.

Németh József

Kiállitási hir

Müvészet 1967 juni.p.48.

Nemeth József
festő

M.DK

Méltatás.

D. F: Hézső Ferenc kiállítása Vásárhelyen
Művelet, 1967. szeptember. 44 lap.

Németh József MDK

Szopik a kisbivalyy kréta

Kubikus, kréta

Kislány, kréta

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Németh József kiáll.

Németh József MDK

Hát-akt, szén

Alvó nő, ceruza

Félakt, kréta

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Németh József kiáll.

Németh József MDK

Akttanulmány I-II, szén

Nő kancsóval, szén

Margit, /Gondolkodó nő/, szén

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Németh József kiáll.

Németh József MDK

Rakott szekér, pasztell

Rőzserakás, pasztell

Pirosruhás nő /Margit/, pasztell

Fekete borju, pasztell

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Németh József kiáll.

Németh József MDK

Tanya, pasztell

Eperfák, pasztell

Kazlak, pasztell

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Németh József kiáll.

Németh József MDK

Akt, pasztell

Füzfák, pasztell

Ősz, pasztell

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Németh József kiáll.

Németh József MDK

Répatisztitó, pasztell

Krumplihámozó, pasztell

Kislány portré, pasztell

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Németh József kiáll.

Németh József MDK

Hódmezővásárhelyi Petőfi kulturház freskóterve, gesso

Margit, pasztell

Varró nő, pasztell

Műcsarnok Kamaraterem 1961. Németh József kiáll.

Németh József MDK

Menyasszony, freskó

Pista kedvence, majolika csempe

Csempafestményrészlet, majolika

Műcsarnok Kamaraterem 1961. Németh József kiáll.

Németh József MDK

Tiszapart, olajtemp.

Rőzserakodás, olf.

Ekekapázó, olajtemp.

Műcsarnok Kamaraterem 1961. Németh József kiáll.

Németh József MDK

Trágyahordás, olf.

Anya gyerekkel, olajtemp.

Tiszatöltés, olajtemp.

Müdsarnok Kamaraterem 1961. Németh József kiáll.

Németh József

MDK

Szárkupok, olajtemp.

Jéghordás, olaj.

Kislány kantával, olajtemp.

Műcsarnok Kamaraterem 1961. Németh József kiáll.

Németh József MDK

Kazlak, olajtemp.

Dinnyeevők, olajtemp.

Tehenes, olajtemp.

Műcsarnok Kamaraterem 1961. Németh József kiáll.

Németh József MDK

Tarlóhántás, olajtemp.

Bárányok, olajte p.

Ásók, olajtemp.

Mücsarnok Kamaraterem 1961. Németh József kiáll.

Németh József MDK

Őszi szántás, olajtemp.

Akt vörös drapériával, olajtemp.

Szunyogsziget, olajtemp.

Mücsarnok Kamaraterem 1961. Németh József kiáll.

Németh József MDK

Akt, olajtemp.

Estefelé, olajtemp.

Vetőgép, olajtemp.

Műcsarnok Kamaratermen 1961 Németh József kiáll.

Németh József MDK

Krumpliültetők, olajtemp.

Mártélyi este, olajtemp.

Gólyák, olajtemp.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Németh József kiáll.

Németh József MDK

Rügyfakadás, olajtemp.

Család, olajtemp.

Tél, olajtemp.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Németh József kiáll.

Németh József MDK

Boronálás, olajtemp.

Tangazdaságban olajtemp.

Vándorkübikus, olf.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Németh József kiáll.

Németh József MDK

Kubikusfej, kréta

Drapériás nő, kréta

Női portré, ceruza

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Németh József kiáll.

MEK

Németh József

Korsós lány, o.

Balatoni nyári tárlat 1964.
Keszthely, Tihany, Veszprém

Németh József MDK

A két szürke, g.p. 25x34.5

Ásók, o. pl. 5ox9o

Babcséplés, temp. v. 3ox4o

Tornyai János Muzeum 1965 2o év szerzeményei

Németh József MDK

Vizsugár, repr.

Tornyai János Muzeum 1965. 2o év szerzeményei

Németh József

MDK

Kévehordók, temp. v. 80x60

Rőzserakás, paszt. p. 30x42

Vizsugár, o. temp. 118x158

Tornyai János Muzeum 1965 20 év szerzeményei

Németh József

Kapu előtt, olajtemp.

Ernst Múzeum 1964. Fiatal Képzőm. V. kiáll.

Németh József

Képekkel szerepel az alábbi Táslatok

Kontha Sándor: Vásárhelyi Őszi Táslat

Társadalmi Szemle 1971 I. 78

MDK

Németh József, festő

kerepel a Műcsar nohban.

Harangozó Márta: A követség kárlata 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1971. márc. 6.

MDK

Németh József, Lestő

Németh Lajos könyvét ismertetve értékeli művészetét a cikk.

Mikós Pál: A modern magyar képzőművészetről 20-25. o.

KRITIKA, BP. 1969. március VII/3.

MDK

Németh József, festő

"Hóolvadás" c. festményét
külön megemlíti.

Németh Lajos: Új törekvések a magyar
Képzőművészetben 34-37. o.

KRITIKA, BP. 1969. április VII/4.

Nemeth József
festő-

Nagyméretű olajtempera képein a pelegzetesen alföldi embenalakokat jelenítiseg, vakamint a hozzájuk tartozó attributumokat.

Kovács Gyula: A 17. Vásárhelyi Tárlat.
Művészet, 1971. majus - 37 old.

Nemeth József
festő

A kiállításón bemutatta az „Öreg-
ember fivéssel" című festményét,
a „Gerblyés"-t és még másokat.

Kovács Gyula: A 17. Vásárhelyi Tárlat.
Művészet, 1971. május - 37.oldal

Németh József, festő

J. Szvetlov (az Iszkusztvo-ban):

megemlíti Putaknál c. képét.

Erdei Mihály: Szovjet műkritikus véleménye vásárhelyi és szegedi festőművészekről

892–894.

Tiszatáj, Szeged. 1970. szeptember XXIV/9.

Németh József festő

Munkácsyhoz II. fokozatát lapta

Népszava 1970 április 2
4. old.

Németh József

„Hatás" c. műve szerepelt
a „Studió 58-68" kiállításon a
Műcsarnokban

Népszava 1969. január 4
2. old.

M.D.K.

Németh József, festő

nevét a „Vásárhelyi iskola"
legjobb körök említik:

Cr.Passuth: Pittura ungherese d'oggi, 10. old.

Klny.: "Ungheria d'oggi" maggio-giugno 1965.

Németh József MDK

Szerepelt a kiállításon.

"Mári néni"

Ø Molnár Vera:Hódmezővásárhelyi képzőművészek kiállítása Sárospatakon.
NAPJAINK 1963 okt. 1.

Németh József

MDK

Szerepelt a tárlaton

"Kancsós lány", "Halottak napja"

Dömötör János: A XI. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
X CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP 1964 okt. 29.

Németh József

MDK

Szerepelt a tárlaton

"Halottak napja"

Ritly Valória: A XI. vásárhelyi őszi tárlat.

MAGYAR NEMZET 1964 okt. 27.

Németh József MDK

Szerepelt a tárlaton

"Korsós lány"

Ritly Valéria : A XI. Vásárhelyi őszi tárlat.
MAGYAR NEMZET 1964 okt. 27.

Neureth József
festő

Meltatás

Losonci Miklós: Képzőművészetünk időszerű kérdései.
Művészet, 1971. julius - 32.oldal

MDK

Németh József

festőművész

Szerepelt a tárlaton

Kovács Gyula: Balatoni nyári tárlat

Népszava 1964 jun.28

Németh József

MDK

DÖMÖT

Németh József: Útszél

Németh József

Szerepel az „ujj művek"
c. tárlatok

N.N.: Vásárhely: művészek
a fővárosban

Csongrád megyei Hírlap
1971 III. 20.

Németh József, festő
grafikus

Megemlítve: „Kartonja ... monumentális
ömegezés..."

Kardos József: XVII. Őszi tárlat – Vásárhely
1173-1175.

Tiszatáj, Szeged. 1970. december XXIV/12.

Németh József, festő

„Subás Madonna" c. képe

igen figyelemre méltó.

Kardos József: XVII. Őri táplat – Vásárhely

1173–1175.

Tiszatáj, Szeged. 1970. december XXIV/12.

Németh József festő

A Munkácsy díj II. fokozatával tüntették ki

Pestmegyei Hírlap 1970 április 12
4. old.

Németh József

tanfő

~ az Alföldi Iskolához tartozik.

/1928/

Magyarművtört. 10. 15.

Képzőmű v. Kiad. 1971.

Németh József

Emlékére

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművés
Titkárságának Tájéko

1970. IV. 27.

Németh József

5000 ft-os díjat
kapott a vásárhelyi Őri
táslaton

Furányi Anna: Vásárnap
folytatódtak a Vásárhelyi
Hetek '71 ünnepségei

Csongrád megyei Hírlap 1971
X.12

Németh József

Képei szerepelnek az
„Új művek" kiállításon a Műcsarnok-
ban

Magyar Nemzet 1971 május 9
4. old.

Németh József

Említve

Tasnádi Attila: A Kilencvenkettő és a Stúdió
Korunk, 1969/4. 667–668. l.

Helmeth Josef

Mädchen und Büffel (neger.

100 Jahre Kunst in Ungarn
Museum am Ostwall Dortmund, 1971.

Németh József, festő

Meghívott művész.

Egyik művének reprodukciója szerepel a katalógusban.

– : Szegedi és vásárhelyi művészek berlini Kiállításon 895.

Tiszatáj, Szeged. 1970. szeptember XXIV/9.

Németh József, festő

Megemlítve.

Akácz László: A VI. Délalföldi Tárlat

794-796.

Tiszatáj, Szeged. 1970. augusztus XXIV. 8.

Németh József, Jestő

A Szabó Endre magángyűjteményéből nyílt tárlaton (Hódmezővásárhely) Németh József művei is szerepelnek.

—: Hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. ápr. 20.

MDK

Németh József

szerepelt a tárlaton.

"Pihenő"

-s -n: Gondolatok a X.Vásárhelyi Őszi Tárlatról.
Csongrádmegyei Hírlap. 1963. okt. 27.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged
1971 OKT 3 -

1021

Németh József

NÉMETH JÓZSEF RAJZA

VASÁRNAPI

Szabad szo
— kérdőjele

— ELHAMARKODOTT dolog volt, hogy csökkentettük a munkaidőt — mondta beszélgetés közben egy műszaki vezető. — Mire kellett ez a 44 órás munkahét? Papíron maradt. Hiszen újabban annyi a túlóra, hogy a 48 órán is messze felül dolgozunk. A szabad szombatok annyiban különböznek a régi munkanapoktól, hogy most túlórában vannak jelen az emberek a munkahelyeken. És még így sem győzünk annyit termelni, amennyit kellene. A termelőüzemekben szinte folytonos az anyaghiány. Az üzletekben ezerféle árucikk helyett kapja a fogyasztó a „pillanatnyilag nincs" választ. Mire kellett nekünk a szabad szombat?

●

A VÍKEND — a hét vége — valaha kiváltságos emberek, többnyire a hivatalnokfélék szabad hét végi pihenőjét jelentette Angliában, Amerikában. A víkendező emberek szombaton délben elhagyták a várost, vidékre utaztak pihenni, kikapcsolódni, szöktek a városi füstből, porból.

Az utóbbi két évtizedben ez a lehetőség megduplázva, milliók számára adatott meg. A legfejletteb tőkés

ami igaz: tíz é
sem voltunk.

Lehet így élni,
hetne lassabb
pénzt, az építkez

— Nyugodt ör
gunknak — mor
Szakál Imre néh
nődve hozzáteszi

— Kétéltű mé
földi nép. A gyá
zeügyében a ka
Aztán nézze me
a kapálásnak va
nek, mennyi az
Azt tartják, oly
No, meg többet i
tan, mint a gyárk

RIGÓ BELA,
zottság elnöke sz
nak 20 százalék
dig azzal a mó
jár anyag után,
az épülő fészke
ponta, és termé
bad szombaton
Az asszonyok p
kára használják

MIK

Németh József

Szerepelt a tárlaton.

"Csend" "Apu előtt"

Dér István: A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Dél-Magyarország. 1963. okt. 15 / A második
szám nem jól ol-
vashat-, lehet 3
vagy 9 is. /

Németh József.

Németh József rajzi kifejezése néhány hangsúlyozott vonallal teremti meg érzéki aktjait és pármondatos, karakteres portréit (*Széken ülő lány, Könyöklő*). »*Útkaparó*« ja kisméreteken belüli otthonosságáról vall

Tiszatáj
1963. 10. [illegible]

Dömötör. János: A X Vásárhelyi Őszi Tárlat.

MDK.

Németh József

Hóolvadás

Müvészet 1967 jan.p.38.

MIK.

Németh József

Kiállitási kritika

Müvészet 19 7 jan.p.37.

Németh József M.D.K.

Dunántuli származású.
Részt vett a kiállításon

"Pihenő" "Apu előtt"

"Vizsugár" repr.

Ritly Valéria: Festmények, rajzok, szobrok a X. vásrhelyi őszi tárlaton
Magyar Nemzet 1963. október 15. 4.1.

Németh József M.D.K.

Hódmezővásárhelyen élő m. vész

Majolik timpanon. Szalay Ferenccel.

Ritly Valéria: A tizedik ősz Vásárhelyen

Magyar Nemzet 1963. szeptember 29. 9.l.

Németh József
festő

M. D. K.

„Pihenő". rep.

Csák Gyula: Búcsúztató
Élet és Irodalom, 1964. július 4. - 1 lap

MOH

Németh József, festő

A kultúra és a béke közös útját érzékelteti sokalakos kompozíciója: a Lódmezővásárhelyi művelődési ház előcsarnokát díszítő nagyméretű freskó.

— : Készül a freskó
(hövegy — fénykép)

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. okt. 24.

Kerneth József
festő

M.D.4.

A fehérvári tárlaton nem
vett részt.

László Sándor: Székesfehérvári tárlat
Művészet, 1964. május – 28 lap

Németh József M.D.K.

Tornyai -érmes

Rajz / ülő nő / repr.

Kristóf Attila: Művészek vidéken
Hódmezővásárhelyen ma nyílik a 14. őszi tárlat
Magyar Nemzet 1964. október 11. 9.l.

Németh József

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

NÉMETH JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

CSOÓRI SÁNDOR

1967 MÁRCIUS 25-ÉN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR
ERNST MÚZEUM, BUDAPEST VI, NAGYMEZŐ UTCA 8

952 fnyv I

7021

Megyénk a kiállításon

Talán a szülőföld szeretete adja, hogy az ember, ha megtekint egy országos kiállítást, mindjárt azt keresi, mivel „rukkolt" ki szűkebb hazája a bemutatón? A Csongrád megyei látogatók is bőven találhatnak honi eredetű termékeket a 67. Országos Mezőgazdasági Kiállításon és Vásáron, sőt egyes cikkeknél megyénké a vezető szerep.

Már a bejárattal szemben levő fa pavilonban is az ismerős képek sora köszönti a vendégeket. A nagyterem falán a vásárhelyi iskola reprezentánsai: Németh József, Szalay Ferenc, a szegedi Fontos Sándor festőművészek alkotásai érzékeltetik a falusi, szövetkezeti élet egy-egy mozzanatát. A következő kiállítási csarnokban a kertészeti bemutatónál szinte a főhelyet foglalja el a Kertészeti Kutató Intézet szentesi telepének közel 40-féle produktuma, a szentesi Termál, Árpád tsz-ek zöldségkultúrájának felvonulása. Egyedül a Termál Tsz 13 termékkel, konyhakerti és virágkertészeti növényekkel öregbíti hírnevét. Mutatós hálós csomagolásban, „export kiszerelésben" van jelen a makói hagyma is, a szegedi paprikával, a szatymazi őszibarackkal együtt.

A növénytermesztés bemutatója nem annyira látványos, ott inkább az eredmények beszélnek. Összesen 12 megyebeli kiállító található a csarnokban, közöttük a Derekegyházi Állami Gazdaság a 3200 holdon elért 20 mázsás és a Vásárhelyi ÁG a holdankénti 23 mázsás búzaátlaggal. Szép eredményről ad számot a vásárhelyi Bem, a Vörös Csillag, a makói Kossuth, a szentesi Felszabadulás Tsz is. A kertészeti bemutatón 21, míg az állattenyésztésin 6 megyebeli gazdaság jelent meg. Ott van a hírneves pankotai juhászat, a Felgyői Állami Gazdaság, a vásárhelyi sertés- és szarvasmarha-tenyésztés. Külön érdekessége az állattenyésztési bemutatónak, hogy felvonultak az ország legnevezetesebb versenyparipái, fogatai is. A szentesi Termál Tsz például a Béke és Barátság Napján az ötös nóniusz kancafogattal vesz részt a zászlós menetben, a Vásárhelyi ÁG szintén ötös magyar félvér ménfogatot szerepeltet.

A gépbemutatón is megtalálhatja a látogató a „hazai" termékeket. Különösen a HÓDGÉP váltott ki elismerést a billenő rendszerű pótkocsicsaládjával, valamint a kooperációban készült HAKO-kisgépekkel. De ott van a technikai eredménybemutatón a BMG makói gyára is. A megye élelmiszer-feldolgozó iparát viszont a Szegedi Konzervgyár, a szalámigyár, a paprikafeldolgozó vállalat képviseli.

A kiállítás különböző rendezvényein az ÉDOSZ szegedi művészegyüttesének tánckarát és zenekarát, valamint a vásárhelyi MEDOSZ-kultúregyüttest is lehet köszönteni.

Megyénk kiállítói csak kis részét képezik annak a hatalmas élelmiszer-gazdasági seregszemlének, amelyen 15 szocialista és nyugat-európai ország mezőgépipara is színre lépett a 25 év során óriásit fejlődött magyar mezőgazdaság mellett. Ennek ellenére rangot vívtak ki maguknak a bemutató gazdaságaink, saját fejlődésükről is tanúbizonyságot téve.

TÓTH JÓZSEF

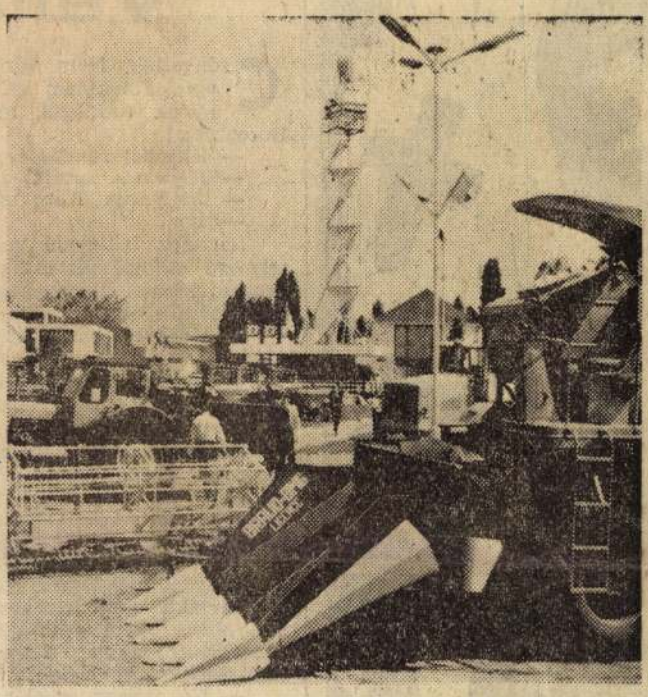

A BMG makói gyárának kukoricabetakarító adaptere

A mindent tudó mini lánctalpas bolgár traktor

A szentesi kutatótelep kiállítási részlete

(Fotó: Enyedi Zoltán)
Munkaeszközökkel együtt szerepelnek a HÓDGÉP kerti traktorai

1978 AUG 30
CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ULLÓI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176
SAJTÓFIGYELŐ

ÁN A GYULAI TEMETŐBEN

Periklész

V

Csöngettek. volt. Feles láttuk ven Boroztunk.

— Katonai re
— Kérem a s
— Melyikük
— Én.

Szpanóz felügy termetű ember, ret arcára erőszakos kem csőre töltött pisztoly

A Korovesszisz-házaspár vendégeit igazoltatás után kidobják, majd házkutatást tartanak.

Majdnem egy óráig rámoltak a kis, kétszobás lakásban. A bútorokat felforgatták, az összes ruhát egy halomba hányták. A szemétládát is kiürítették, még a vécépapírt is átnézték. Szinte vallásos buzgalommal kutattak. Porrá törték a jeget a hűtőszekrényben. Föltépték a párnákat, szétszakították a könyveket. Odahaza nem volt semmi elrejteni való. Lefoglalták levelezésemet, befejezetlen egyfelvonásos darabom kéziratát, az írógépemet. Rátették kezüket trákiai népdalgyűjteményeimre, tánc- és művészlemezeimre. A klasszikus marxista könyveimen kívül elvitték Platon- és Aristoteles-kiadásaimat is. Azt mondták rá, illegális irodalom. Mikor megpróbáltam felvilágosítani Szpanóz felügyelőt, rám mordult:

— Ne etessen ezzel engem.

Úgy látszik mégiscsak sikerült valami kételyt kel-

— Van letartóztatási parancsa?

tenem. A könyvszekrény előtt egy darabig töprengett, aztán úgy döntött, hogy lefoglalnak minden vastag könyvet, mert minden vastag könyv „vörös". Egy ételrecept-gyűjtemény is közéjük került, de kihagyták a Hivatalos Távbeszélő névsort. Aztán:

— Kövessen.
— Fogja be a száját.

Korovesszisz a „katonai kórházba" viszik.

A negyedik emeleti folyosóról lépcsősor vezet a tetőre. Az összekötő ajtón felirat: Belépni szigorúan tilos! A tetőn kis fedett házikó. Szennyes raktár. Lassan vonultunk. Nem éreztem semmi különöset. Bevezettek a raktár ajtaján, aztán felgyújtották a villanyt. Benn emberek dolgoztak. Kötelet kerestek, de sehol sem találták. Tipikus görög dolog. Valaki odaszólt nekem, hogy ne álljak ott, mint egy hülye, hanem keressem én is. Szpanóz felügyelő nem engedte. Maradjak csak a helyemen, nincs szükségük rám. Meglett a kötél.

Korovesszisz egy padhoz kötözik, majd Szpanóz felügyelő hozzálát a vallatáshoz.

Kérdezgetni kezdett, hogy nem túl kemény-e a pad, nem vájnak-e a kötelek a húsomba. Nem válaszoltam.

— A pisztáciamandulát szereti?

— Ha azt hiszi, hogy így kiszed belőlem valamit, akkor téved. Tiltakozom. A bírósághoz fordulok.

— Kósztasz, adjál neki pisztáciát.

— Fát, vagy vasat?

— Először fát, majd meglátjuk.

Ez a falanga, tortúra, amikor az embernek a talpát bottal verik. Eleinte csak fáj, éget. Aztán úgy érzi, hogy csúszik, zuhan egy hosszú síkos lejtőn, és mindig beleütközik egy kemény gránitsziklába. Ha nem láttam volna, hogy ütnek, nem tudtam volna, merről jön a fájdalom. A csapások a gránitsziklák. A lejtő a szünet két ütés között. Ha egyenletes ritmusban csinálják, akkor nem fáj annyira, mint mikor össze-vissza.

Kiabálni kezdtem. Eddig nem tudtam, hogy milyen átható lehet az emberi hang. A saját nevemet kiabáltam. Abbahagyták. Vagy tíz ütést kaphattam. Szpanóz megkérdezte, beszélek-e. Nem néztem rá, Kósztasz újra rákezdte. Üvöltöttem. Valaki kiment a vécébe, behozott egy felmosórongyot és a számba tömte. Kifacsarták, a mocskos lé a torkomra csurgott. Nem kaptam levegőt. Megpróbáltam jógázni, hogy ne érezzem a fájdalmat. Semmi haszna, a jógatudományom csődöt mondott. Mindig azt hittem, hogy most ájulok el, de nem. Sokáig bírtam. Csak a tompa pattanós hangja volt, mintha egy óriás faharang szólna. Aztán megint zuhanás, hosszan a csöndbe, a sötétségbe, a semmibe.

Felmostak. Szinte büszke voltam, hogy elájultam. A falangát sem lehet örökké csinálni. Majd csak abbahagyják.

— Beszél?

Megint a felmosórongy. Levegő — nincs levegő. A fejem remegni kezdett.

— Hagyjátok abba, mondani akar valamit. Szép meló volt.

— Főnök, ne menj közel hozzá, leköp.

Szpanóz odaintett Kósztasznak és újra kezdték.

A fiatal írónak mielőtt még végképp elvesztené eszméletét, víziói támadnak.

Egy koszos korcskutyát láttam, kövekkel hajigálják, megkövezik. Gyerekek hányják a követ, gyerekek a mi utcánkból. A kutya hasonlít hozzám. Félek, hogy megőrülök.

Korovesszisz ronccsá verve magánzárkába viszik. Kábultan tölti az éjszakát. Másnap kezdődik elölről minden.

Megint a Raktár. Amikor megláttak, nevetni kezdtek. Mit akarnak? Szpanóz ugyan azt kérdi, mindig ugyanazt. De minek.

Valaki fütyült: „Athén, a menny lánya, gyönyörű Athén'". Forró víz, Vagy hideg, nem tudom.

Amikor már beszéltem volna, nem jött ki hang a torkomon. Szpanóz felé intettem. Jelbeszéddel papírt kértem és ceruzát. „Ön kicsoda?" „Mit akar tőlem?"

A cédulákat dühöngve összetépte. Visszavittek a 17-cella magánzárkába. Az előző fogolynak itt kellett végeznie a dolgát. Búz, salak. De itt valahogy biztosabbnak éreztem magam. Mint az egér, aki csapdába esett. De legalább a macskától megmenekültem. Készen vannak velem, és nem beszéltem.

De ez csak a kezdet volt. 6 hónapig folytatták a vallatást a „katonai kórház'" épületében és annak tetején. Periklész Korovesszisz nem vallott. Amikor már járni tudott, kiengedték. Most feleségével együtt Londonban van.

(Raáb György fordítása.)

béke

az arca,
szél.

nélküled

ztortüzek,
ertjében
béke.

a világvége.

az időről

n magamban —
n fejt,
nye ízű is,

idő?
rack ízű,
e: édes.

a számban!
zű.
ikotin.

zsoron

égnek kúsztak...
kék kupolája
meki csapat
„Fut a pandúr!" — „Gyáva!"
hanggubancosan,
ílnak az ablakok.
ng valahonnan
!" — Csendben matatok
lkem fókuszába
Kontúrja éles.
en igazsága
oldalú érem
le lényegük egy.
ívvel a kettőt,
is egyre megy.
véti a jövőt!
nű bérházsoron
y negyvennégyben
ban úgy osont
akár a réten
— Orozva vércse
ú Messerschmidt gép,
ronggyá széttépte
. — Az emlék ég!...
mutatom testét:
mementóját?
úr tátong. Szívét
korán. Csodát
isztikumot? — Halált!
attam borzalmat
orozz csak ránk
a te hatalmad!

Németh József

1021

NÉMETH JÓZSEF: TEHENEK

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
SAJTÓTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 132-088, 337-748, 340-726

APÍTÓK

yen, ahol most a FÜTŐBER csongrádi villanytelepen (most a háziipari szövet- igen mostoha körülmények között. Né- c munkahelyükhöz, most a törzsgárdát miként alakult életük, minek örülnek, gyáralapító munkással.

— *Keresne-e újabb munkahelyet, ahol úgy véli, hogy jobb a munkahelyi közér-zet?*

— Csongrádon kívül? Nem. Edzett em-ber vagyok. Most már megfogott a család, ha csak nagyon nem muszáj: nem mozdu-ok.

Kérdezzék meg munkást!

— *Meghallgatják-e a törzsgárda véle-ményét?* — kérdezem *Keller* Istvántól.

— Őszinte legyek? Nem nagyon. Pedig

— V
— O
a csava
— *És*
na?
— Én
gatást. I
nem, me

Otth

Kapit
maszek
gyár segédmunkása. 1964-től kezdve rak-táros.

— *Örült ennek a változásnak?*

— Hogyne, hiszen csak könnyebb ez, legalábbis nem kíván annyit fikizailag.

— *Hogyan érzékeli a 10 év alatti bekö-vetkezett változást?*

— Amikor idejöttem 5,50 forint órabért kaptam, most 9,50 forintot adnak.

— *Milyen gond foglalkoztatja?*

— Az, hogy otthontalan lettem. A Gyík utcában levő kis házunkat a belvíz tönkre tette. Négyen hatfelé lakunk a nagyszü-lőknél, meg ahol befogadtak bennünket.

— *Épül már az új ház?*

— Még csak az alapozásnál tartanak, sajnos.

— *Kért-e a gyártól segítséget?*

— Nem fordultam segítségért, a magam

Képzőművészeti „új szerzemények" a Damjanich Múzeum legújabb kiállításán

A Damjanich János Múzeum jelen kiállítása ízelítőt ad a múzeum néhány éves régészeti gyarapodásból, s az utóbbi három esztendő képzőművészeti anyagából.

A régészeti tárgyak, a kerámiák, fémmunkák és ékszerek a leletmentések alkalmával, ásatásokon feltárt együttesek kiemelkedő darabjai. A képzőművészeti kiállításon viszont a múzeum vásárlásaiból, állami szerveink és magángyűjtők, művészek ajándékaiból válogatott legszebb művek szerepelnek.

A kiállítás képzőművészeti része nem teljes igénnyel ugyan, de a lehetőségeken belül keresztmetszetet ad a jelen magyar művészeti élet főbb áramlatairól. Jelentős számban van jelen természetesen a szolnoki Művésztelep alkotógárdája, a Középmagyarországi Területi Szervezethez tartozó Szolnok és Bács-Kiskun megye művészkollektívája. Vásárhelyt *Németh József* képviseli, a Dunántúlt *Ircsik József* és *id. Szabó István*. A szentendrei művésztelep alkotói közül *Ligeti Erikát* és *Kóka Ferencet* üdvözölhetjük. Stílárisan is változatos képet mutat a tárlat. *Bernáth Aurél* légies festői munkájától *Domanovszky Endre* oldott konfigurációjáig, a holland *Jan van Heel* foltfestésétől *Mácsai István* újrealizmusáig. A konstruktivitást *Kádár György* szép csendélete mellett többek között *Szandai Sándor* vonalkompozíciója képviseli. Feltűnő, hogy a Budapesten dolgozó művészek között milyen sokan választják témául az alföldi tájat, illetve milyen sokan kedvelik a paraszttémát. Kiemelkedik *Újváry Lajos* szőnyies technikájú *Három öreg* című munkája, valamint *Szurcsik János Utazók* című nagyméretű pasztellje. Az „urbánusok" között *Ridovics László Kivégzés Vietnamban* munkáját, valamint *Szabó Lajos* két szép olajtemperáját említhetjük. *Somogyi Jánost* lírai munkái között is az egyik legszebb alkotása, az *Úton, holdvilágnál* képviseli. *Záborszky Viola* bizantikus, dekoratív *Öntögetője*, *Vecsési Sándor Repcése* a kiállítás legszebb alkotásai közé tartozik. A naív, groteszk humorú művészetet *Anna Margit Csodagyerek* munkája képviseli, a mesehangulatú álomvilágot *Berki Viola Őskora*. Szürrealisztikus hatásban fogant *Kóka Ferenc* megkapó színvilágú *Harlequinje*, valamint *Scholz Erik Nádasa*.

Tamás Ervin művészetét nagyméretű *Határusok* képe reprezentálja. A római iskolát a nemrég elhunyt *Medveczky Jenő* szép *Leány galambbal* munkája képviseli. Több művel van jelen *Boross Géza*, *Bér Rudolf* és *Béres Jenő*. Szólanunk kell a múzeum vásárlásai között szereplő néhány, a régi szolnoki Művésztelep alkotóit reprezentáló anyagról is. *Patay Mihály*, *Szlányi Lajos*, a két *Pólya*, *Mihalik Dániel*, s *Müller Adolf* képei képviselik ezt a múltat. Szintén a múzeum saját vásárlásából került kiállításra *Szőnyi István* grafikai anyagának legszebb sora.

Külön kell megemlíteni a Szolnok megyei tanács vb póthiteléből vásárolt *Ámos grafikákból* bemutatott néhány reprezentatív darabot, valamint a Szolnoki Vázlatkönyv reprodukcióit.

Évente 36 ezer forint az az összeg, amelyet a múzeum műtárgyvásárlásra fordít. Művelődéspolitikánk a különféle módszerű állami ajándékok révén azonban ennél sokkal jelentősebb gyarapodást is elősegít. Elsősorban említhetjük az évente megrendezésre kerülő állami vásárlásokat, amelyek kapcsán az állam évente két millió forintot fordít műtárgyvásárlásra. A Művészeti Alapon keresztül bonyolódó vásárlások egyrészt anyagilag támogatják a művészeket, másrészt gyarapítják a közgyűjtemények, múzeumok műtárgyállagát. A negyedévenként művészektől megvásárolt anyagot évente egyszer kiállítja a Műcsarnok, ahol a vidéki muzeumok képviselői válogathatnak gyűjteményük számára.

Az állami vásárlások mellett jelentős ajándékanyagot kapott múzeumunk a Művelődésügyi Minisztérium Képzőművészeti Főosztályától, valamint a Szolnok megyei tanács vb művelődésügyi osztályától. Utóbbi két szerv általában a területi szervezet tavaszi és téli tárlatain vásárol, s az itt vásárolt műtárgyak egy részét időnként átadja a múzeumnak. Külön kell megemlíteni a kivételes esetekben alkalmazott tanácsi póthitelt, amelylyel egy-egy nagyobb anyagegyüttes megszerzését teszik lehetővé az érintett megyei múzeum számára.

Szükséges említeni még azokat a magángyűjtőket, művészeket, akik egy-egy műalkotással járultak hozzá alakuló gyűjteményünk gyarapításához.

Egri Mária

Nép

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 JUN 1 8

Németh József

Kíváncsiság

1970. JÚNIUS 10. SZERDA
MARGIT NAPJA

A Nap kél 3,46, nyugszik: 19,40 órakor. A Hold kél: 9,42, nyugszik: 23,42 órakor.

Várható időjárás: időnként megnövekvő felhőzet, szórványosan kialakuló záporral, zivatarral. Mérsékelt, időnként megélénkülő déli szél. Zivatar idején átmeneti szélerősödés. Meleg idő. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet általában 24—28 fok között, egy-két helyen 30 fok körül.

Kaffka Margit

Kilencven évvel ezelőtt,

— A MAGYAR Jogász Szövetség Szolnok megyei szervezete június 13-án, szombaton délelőtt 9 órai kezdettel előadást rendez a Szolnok megyei bíróság klubhelyiségében. Varga Ferencné, dr. Kovács Borbála, a szolnoki járásbíróság elnökhelyettese tart előadást, „A vállalat anyagi felelőssége a dolgozót ért üzemi balesetért és foglalkozási betegségért" címmel.

— ÚJ IPARCIKK bolt nyílik ebben a hónapban Jászfényszarun. Az ÁFÉSZ új üzletében — amelynek eladótere mintegy 240 négyzetméter — cipőt, ruházati és keravill cikkeket árusítanak.

A

0

getlen
ülésén
ügymi-
det.

— A ... d Nép írja: „A fasizmus rombolt — mi építünk" című cikkében: A Zagyva-hidakat, a vasútállomást, a vasúti sineket a németek robbantották fel, s ezek közelében több ház is elpusztult, megrongálódott a robbanás következtében. A Vallus-malom elpusztítása is a német „kultúrára" vall. Amint a front tovább vonult, megindult az oroszok segítő, támogató munkája. — Traktorokat, üzemanyagokat, mezőgazdasági gépeket kaptunk tőlük, élelmiszert irányítottak az éhezőknek Budapestre, s minden lehető módon segítségére vannak a szenvedő Magyarországnak."

M—s.

— EGY napi keresetüket gyűjtötték össze a jászberényi Felsőruha Ktsz dolgozói, s ebből ruhaneműt vásároltak, ezen felül 100 saját készítésű posztó öltönyt is eljuttatnak az árvizkárosultaknak. A szövetkezeti bizottság titkára személyesen vitte el a küldeményt.

— AZ ÉLELMISZER nagykereskedelmi vállalat és a Budapesti Konzervgyár szerdán és csütörtökön árusítással egybekötött konzervbemutatót tart Szolnokon, a Vöröscsillag úti ABC áruházban, délután 15 órától.

... gépkocsi

7-es AKÖV Landler Jenő úti telepére tankolni. A benzinkúttól nagy sebességgel kanyarodott el, járműve megbillent, felborult. Utasait beszállították a megyei tanács kórházába, kilencük állapota súlyos, de nem életveszélyes, társaikat sérüléseik ellátása után hazaengedték.

Tábi Sándor Józsefet letartóztatták, ügyében megin-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1960 JUNI 11
ESTI LAPLAP

Magyarok a Biennalén

Derkovits képei, Mikus szobrai Velencében

Még néhány nap és megnyílik az „év kiállítása", a képzőművészek nagy, nemzetközi seregszemléje, a velencei Biennale. A kétévenként megrendezendő kiállításon másodszor vesznek részt képzőművészeink a felszabadulás óta. A háború alatt súlyos károkat szenvedett magyar pavilont 1958-ban állították helyre, mely akkor *Czobel Béla* és *Kovács Margit* tárlatával nyitotta meg kapuit. A XXX. Biennale közönsége ebben az évben is gazdag anyagot talál majd kiállítási csarnokunkban.

A képgyűjtemény magvát *Derkovits Gyula* és *Szentiványi Lajos* alkotásai képezik. A bemutatásra kerülő húsz Derkovits-kép — melyek között ott találjuk a *Dózsa-sorozatot*, a *Nemzedékeket*, az *Anyát* — illően reprezentálja modern festészetünk e kiemelkedő nagyságát. A Kossuth-díjas *Szentiványi Lajos* tizenöt festménnyel szerepel, a kiállított anyag felöleli a mester ouvrejének legfontosabb alkotásait. A festészeti gyűjteményt — rajtuk kívül — fiatal művészek alkotásaiból állította össze a válogató bizottság. *Blaski János*, *Konfár Gyula*, *Sarkantyú Simon*, *Szurcsik János*, *Eigel István*, *Udvardi Erzsébet*, *Miskolczi László* és *Németh József* képei a legfiatalabb generáció törekvéseit tükrözik.

Szobrászatunkat a Kossuth-díjas *Mikus Sándor* és a brüsszeli világkiállításon aranyéremmel jutalmazott *Kerényi Jenő* kompozíciói képviselik. A Biennalén szép számmal szerepelnek grafikusaink is. A Kossuth-díjas *Hincz Gyulán* kívül fiatalok — *Csernus Tibor*, *Feledi Gyula*, *Hajnal Gabriella*, *Kass János*, *Raszler Károly*, *Reich Károly*, *Szász Endre* és *Würtz Ádám* — állítják ki rajzaikat. A grafikai gyűjtemény érdekessége, hogy valamennyi alkotás ihletője József Attila költészete.

A június 15-én kezdődő, őszig tartó kiállítás magyar anyagának rendezése már megkezdődött, *dr. Vayer Lajos* egyetemi tanár, a Biennale magyar kormánybiztosának vezetésével.

(—bák)

Elias L

— Az önök gy
cialista fejlődés
élnek. Nagyon

Könnyekkel t
a II. kerületi Tanács nazassag-
kötő-termében a 74 esztendős *Elias Laferte*, a *Chilei Kommunista Párt* elnökének szemei. A véletlen hozta, hogy ebben a teremben beszélgettünk vele és *Reinaldo Nunezzel*, a Chilei KP politikai bizottságának tagjával. Néhány nap óta tartózkodnak Magyarországon.

— Nézze ezt a képet — vesz elő táskájából egy felvételt. — *Néhány héttel ezelőtt készült az egyik chilei bányavidék szomorú sorban élő gyermekeiről.* Még a földrengések előtt a bányászsztrájk idején *húsz ilyen gyermek halt meg éhen.* S ekkor a társadalmi összefogás eredményeként hoztak el Santiagóba sok száz kis chilei gyereket, s fővárosi családok vették gondozásba őket.

A munkásmozgalom veterán harcosa, *Laferte* a chilei salétrombányák munkásaként kezdte pályáját. 1936—1953-ig *a salétromvidék szenátora volt. Nunez* vasmunkás, aki 1941—1945-ig *Santiago egyik képviselőjeként tagja volt a parlamentnek.*

— Chile tipikusan földrengéses ország, a földindulási

**Elias Laferte, a Chilei Komm
do Nunez, a chilei KP politik
Sándorral, a II. kerüle**

nösen Sztálinvárosban érezte jól magát.

— Meglepett bennünket ez a nagyszerű város, amelyet létrehoztak — mondják. *— Tetszett a város és az a nagyszerű gyár. Emellett nagyon nagy hatást tett ránk mindaz, amit a fóti gyermekvárosban láttunk.*

— Megrendezi-e 1962-ben ezekután Chile a labdarúgó VB-t?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 JAN 16
MAGYAR NEMZET

Művészek vidéken

A hosszú csend megöli az ember szándékait — így tartják. A csend hallgatást jelent.

— Nem is annyira azt várom, hogy hozzám szóljanak, hanem én akarok szólni. Embert keresek, aki meghallgat. A nálam bölcsebbek, vagy a hozzám hasonlók barátságát kerestem. Olyanokét, akik megértik, miről van szó. Tudtam, hogy egyedül nem megyek semmire. Az ostobák, a közömbösek figyelme vagy értetlensége ellustítja az embert. Megelégszik sokkal kevesebbel. Végül belenyugszik. És ilyenkor magának is helyet talál közöttük. Észre sem veszi, hogy leszámolt az életével. Csökkentek a mértékei, nem akar *többet*, csak annyit, amennyi *elég*. A művészetben az *elég* a semmit jelenti.

Ezt mondta beszélgetésünk során egy vidéken élő fiatal író. És hozzátette:

— Az a legfontosabb, hogy az ember megtalálja a társait.

Hónapokig jártam az országot. Festőkkel, írókkal, színészekkel beszéltem. Olyanokkal, akik keresik vagy már meglelték a helyüket, s valamennyien ezt ismételgették: ez a legfontosabb és a legnehezebb.

Sokat gondolkoztam azóta, mit jelent nekem a főváros. Az Old Firenzét? Sohasem jártam az Old Firenzében. A Váci utcát? Észre se vettem. A színházakat? A jóég tudja. Kéthetenként feljöhetnék vidékről is. Mégis. Miért nem akaródzna elmennem innen? A válasz: tíz, tizenöt nekem való ember miatt. Ilyen a honvágy is, a megszokott táj és a társak hiánya.

Jártam Miskolcon, Hódmezővásárhelyen, Pécsett. Mindhárom város tevékeny szerepet kapott a magyar művészeti életben. Vásárhelyen és Miskolcon a festészet, Pécsett a balett is teremtett szellemi centrumot, megfelelő légkört, s az ott él[illegible]művészek elégedettek a so[illegible]kal. És ez az elegedettsé[illegible]n jelent elszürkülést, [illegible]vincializmust. Amit csinál[illegible] az jó, korszerű, hasznos. Beletartozik a világunkba.

Azt mondják, vidéken élni csak az arravaló emberek tudnak. Azok, akik kedvelik a nyugalmat, az egyedüllétet. A művész a kifejezés, a formába rögzítés pillanatában mindig nyugalmat keres. Külső és belső rendet.

— Itt lehet dolgozni — mondta egy festő Vásárhe[illegible]—, nyu[illegible]m van és béke.

Úgy gondolom, ha már művészetről van szó, ez a legfontosabb.

A másik dolog, hogy *»a művész is ember«*, pihenni, élni akar, anyagi és szellemi jólétben — s ez már nem ilyen egyszerű. A »tűznél melegedés« az írónak a kiadókat és a lektorokat, a képzőművésznek a megrendeléseket és az Alap jóindulatát, a színésznek a filmszerződést, a rádiót, a televíziót jelenti. Távolabbról nehezebb ápolni ezeket a kapcsolatokat, de tapasztalataim szerint a vidéki művészek nem sínylik meg túlságosan a közelség hiányát. A jó írásokat szívesen fogadják a fővárosi kiadók és folyóiratok, a jó festőket általában megbecsüli a Képzőművészeti Alap, országos pályázatokra egyre gyakrabban hívnak meg vidéki művészeket. Csak a színészek nélkülözik keserűn a rádiót, a televíziót és a haknizást. De nem oly nagy baj, hiszen ez a »nélkülözés« semmiképpen sem jelent csakugyan nélkülözést.

A vidéki városokra jellemző a szellemi élet fokozódó igénye és igenlése. Műtermes lakások épülnek, kiállítások nyílnak, folyóiratok virágoznak, a színházak az operetten túl immár (és időnként) a vereség aggodalma nélkül kísérletezhetnek Millerrel, Sartre-ral.

Az élet otthonosabb és nyugalmasabb. Valahogy több idő jut mindenre. A tehetség, az egyéniség, ha elég erős, kibomolhat. Sok fiatal vidéki művész ismert és elismert a fővárosban, országszerte is.

Baráth Lajos kisregényei és elbeszélései a diósgyőri emberek, munkások sorsáról szólnak, a *pécsi balett* művészei korszerű, nekünk való formát találtak, útjukat ő előttük Magyarországon nem próbálta senki. *Németh* József vásárhelyi festő egyik hivatott folytatója az alföldi festészet hagyományainak. A miskolci *Feledi* grafikái hallatlan erőt hordoznak, a salgótarjáni *Czinke* Ferenc sajátos hangon beszél a nógrádi tájról és emberről.

S valamennyien azt mondták, el nem mennének onnan, megtalálták a sorsukat.

Van közöttük olyan, aki menekült a fővárosból (nem volt lakása, nem tudott élni). Akkor úgy gondolta, csak egy időre, amíg összeszedi magát, aztán ebből a rövid időből egy egész életre szóló szándék lett, a kényszerből elhatározás.

— Csak az a fontos, hogy az ember az életét először ne érezze nagyon nehéznek — mondták. — Később úgyis belebékül, aztán a belenyugvásból lassan igazi béke lesz.

Vidéken erős az összetartozás törvénye. Szükség van társakra, az ember maga választja őket, így hát nincs szükség marakodásra.

Művésznek megmaradni sehol sem könnyű. Mindenesetre egyre több az olyan ember, aki érti a szót. Talán ezért szépül, okosodik és teljesedik a vidék művészeti élete. A taszításnál most már erősebb a vonzás. Azok közül, akikkel beszéltem, egyetlen egy sem vádolta értetlenséggel, közönnyel a városát.

Vannak még »fafejű ostobák«, de a szavuk, ahogy múlik az idő, egyre kevesebbet számít, igényük, ízlésük már régóta nem törvény, hiszen minden kor kérlelhetetlenül utat nyit a maga sajátos, megfelelő művészetének.

Arra a kérdésre: élhet, dolgozhat-e művész vidéken, egyértelműen az a válasz, *igen*.

És ez az igen egyre erősül.

A csend nem jelent hallgatást.

Kristóf Attila

...politikai megfigyelők és az egész közvélemény rendkívüli érdeklődéssel figyeli *Saragat* elnök sorozatos tanácskozásait, amelyeket a vezető államférfiakkal folytat a fenyegető kormányválság elkerülése érdekében. E pillanatban még nehéz lenne megmondani: eredményesen végződnek-e majd a köztársasági elnök békítőkísérletei, amelyek arra irányulnak, hogy közeledést érjenek el egyrészt magán a Kereszténydemokrata Párton belül a különböző, szemben álló csoportok között, másrészt pedig kiküszöbölják a kormányban képviselt pártok ellentéteit? A vita ugyanis csak látszólag dúl akörül, hogy ki legyen a külügyminiszteri székben Saragat utóda. Sokkal fontosabb,

a középbal-kormányzás

egész sorsát, s az ország jövő politikai irányvonalát eldöntő kérdések húzódnak meg a jelenlegi válság mögött.

A maratoni elnökválasztás ugyanis megmutatta — mint a konzervatív *Daily Telegraph* elemzése is megállapítja —, hogy »Olaszország legnagyobb pártja, a *Kereszténydemokrata Párt erkölcsileg és fizikailag szétesés állapotába jutott.* A pártnak a parlament két házában 399 mandátuma van, s koalíciós partnereinek csupán 83 szavazatára lett volna szüksége, hogy saját elnökjelöltjét megválasztassa. De a próbatételre olyan időpontban került sor, amikor *a párt összetartó erejét évek óta alássáta a féltucat egymással rivalizáló frakció«.* A londoni nagytőkések lapja már cikkének címében elárulja, mitől félti Itáliát. Felhívja a figyelmet: »*Olaszország tovább nyit balfelé*«, alcímében pedig szembetűnően így ír: »*Olaszország könnyen népfront rezsim felé haladhat, amely magában foglalná a kommunistákat is*«. A reakciós, konzervatív körök Európa-szerte, sőt az Egyesült Államokban is, őszinte aggodalommal szemlélik a helyzet alakulását a községi választások, s az államfő választás után. Anthony *Mann*, római keltezésű eszmefuttatásában azt boncolgatja, hogy milyen hatása lesz az elnökválasztásnak az országra, a kormányzatra és Itália politikai jövőjére nézve. »A választás olyan általános benyomást keltett, hogy *a Kereszténydemokrata Párt megoszlott erő, amelyet rák pusztított el belül, a kommunisták pedig mind erősebbé válnak.* Az a 26 százalékos szavazatarány, amellyel jelenleg az Olasz Kommunista Párt rendelkezik az országban, alaposan megnövekedhet a következő általános választásokon.« A Daily Telegraph arra a következtetésre jut, hogy a középbal-kormány

esélyei csekélyek

a jelenlegi válság túlélésére, s a közeli választások kiírása nem lepne meg senkit. »Ha a Kereszténydemokrata Párt disintegrációja folytatódik és létrejön a szövetség a kommunisták, a marxista szocialisták és a disszidens szociáldemokraták között, akkor *teljesen elképzelhető, hogy az államfőnek nem lesz más választása, mint népfront-miniszterelnök megbízása kormányalakításra.*«

Függetlenül attól, hogy milyen fokozódó aggodalommal tekintenek az olasz belpolitikai élet fejleményeire a nyugati »atlanti körök«, magában az országban a haladó erők is felvetik *a kibontakozáshoz vezető út problémáit.* Országszerte nagy érdeklődést keltett Luigi *Longónak*, az Olasz Kommunista Párt főtitkárának a *Rinascitában* megjelent tanulmánya, amely »*Harcunk a munkásosztály és a szocialista erők politikai egységéért*« ...kel... mu... An... tál... n... é... dé... szag valamelyik... politikai ellentmondását. *Az ellentmondások mélyülése pedig egész sor új problémát vetett fel, amelyeket csakis új módszerrel lehet megoldani.* »Olyan módszerrel — fejtette ki Togliatti — amely már közeledik a szocializmus módszeréhez, vagyis a tervezés és a strukturális reformok módszerével, a nagytőkés csoportok kezében levő hatalmi monopólium korlátozásának — és holnapi szétzúzásának — módszerével.«

Longo a közelmúlt politikai tapasztalatai és az adott helyzet vizsgálata nyomán kiemeli: a munkásosztály és a dolgozó osztályok tudatára ébredtek, hogy megváltoztathatnak egyet-mást eddigi irányvonalukban, és hogy felvetődik az új lehetőség: *új hatalmi tömb veheti kezébe az ország politikai vezetését* és alapvetően új irányzat érvényesülhet a gazdasági és a politikai élet irányításában. Ehhez az szükséges, hogy az ország életében megnövekedjék a munkásosztály és a dolgozó tömegek súlya, ez pedig csak akkor történhetik meg, ha megerősödik a már meglevő egység (a szakszervezetekben, a szövetkezetekben, a parasztmozgalomban, a nőmozgalomban, a diákszervezetekben, a helyi tanácsokban, a demokratikus és munkáharcokban), s ez az egység olyan motívumokra és célkitűzésekre terjed ki, amelyek nem csupán a dolgozók egyes csoportjainak célkitűzései, hanem szocialista irányú megoldásokat, átalakulásokat jelentenek.

A lényeg az, hogy mindazoknak a szervezett politikai erőknek, amelyek valamilyen módon a szocialista eszményeket követik,

közeledniük kell

egymáshoz. A *Rinascita* hasábjain megindított vita résztvevői egyetértettek abban, hogy ma, amikor súlyos válság ingatja meg a középbaloldalt, rendíti meg a különböző pártokat, különösen a Kereszténydemokrata Pártot és a Szocialista Pártot, annak érdekében kell tevékenykedni az igazán demokratikus, baloldali ...nek, hogy *fordulatot ter...ssenek* az országos polit... irányzatának, a pártok ... társadalmi erők szövetsége... és irányzatának terén. A különböző politikai erőknek a következő, alapvető *programpontokban* kell megvitatniuk állásfoglalásukat: sürgős strukturális reformokra és agrárreformra, monopóliumellenes irányzatú gazdasági tervezésre van szükség, minden szinten demokratizálni kell az olasz társadalmat.

Az előrehaladásért vívott küzdelem eredményessége érdekében döntő fontosságú *a kommunisták és szocialisták egységének* létrehozása, s ezenkívül mint *Togliatti* mondotta: »El szeretnénk érni, hogy a vita meginduljon a gyárakban, a különböző állásfoglalású munkások között, a falvakban, az iskolákban, vezessen gyümölcsöző eszmecserére és közös elméleti munkára más pártok csoportjaival, a Szocialista Párt, a Szociáldemokrata Párt, a katolikus szervezetek csoportjaival.«

A kiindulópont adva van: *a középbal-kísérlet kétségtelenül kudarcot vallott.* Eljött az idő, hogy Itália békeszerető, demokratikus erői keressék a kölcsönös megértés, közeledés és együttműködés keretében a szélesebb körű népi egység megteremtését.

(—y.)

Németh József

1021

Magyar Nemzet

A XV. Vásárhelyi Őszi Tárlat

Festészetet mondunk — ha Hódmezővásárhelyt mondunk. Mert ennek a városnak a neve évtizedek óta, Tornyai és a többiek működése, majd a felszabadulás után az új generáció letelepedése óta piktúránk „alföldinek" nevezett ágával szinte szinonim fogalommá vált. És méltán. Mesterek sora küzdött meg, falai között élve, e rangért, szorgos munkálkodással építve saját egyéniségéből a közös művet: *Vásárhely sajátos nyelvű festészetét.*

Téved persze, aki arra gondol, hogy ez az út, amely a mához, napjaink eredményeihez vezetett, sima, göröngyöktől és buktatóktól mentes volt. Természetesen nem. Hisz Vásárhely — hogy mást ne említsünk — nem nagyváros, s nem is „gazdag": a megbecsülésen és a szereteten kívül keveset tudott adni a letelepült és a rendszeresen odalátogató, falai között dolgozó művészeknek. (A helyzet azonban az idők során örvendetesen javult. Épülnek az új műtermes lakások, a művészek otthonai, s megújul Mártély is, a szépséges Tisza-parti művésztelep.) „Szép téma" is kevés akad. Vásárhely nem tartozik az ország „festőinek" mondott tájai közé.

Ám a város mégis adott valamit a befogadott művészeknek; valami nagyon lényegeset, ami nélkül igazi művet alkotni nem is lehetséges: *élményt, az élet közelségét, sőt alkalmat a közösség életébe való teljes bekapcsolódásra.* És mindez, a megbecsülés és a szeretet szálaival erősítve eltéphetetlen kötést teremtett. *A város és a művésztelep eggyé lett,* támogatják egymást. A művészek talajt kaptak, amelyen szilárdan megvethetik lábukat, a város pedik tükröt, amelyben a művészet eszközeivel megrajzolt eleven képére, önmagára lelhet.

Termékeny talajra hullva könnyen nő és terebélyesedik az elvetett mag és szüli egymás után újabb hajtásait. A vásárhelyi földben megfogódzott festészeti kör is egyre bővült az idők során: a vonzó környezet más műfajok képviselőit is magához szippantotta. Jöttek a grafikusok, a szobrászok és az iparművészek — s ma már az ő szereplésük is elhanyagolhatatlan, sőt mind fontosabbá, a piktúrával egyenrangú tényezővé válik a *Vásárhelyi Őszi Tárlatokon.*

Impozáns sorban vonultatja fel a nemrég megnyílt XV. *Vásárhelyi Őszi Tárlat* szinte valamennyi művészeti ág, a városhoz tartozó művészközösség munkájában valamilyen módon részt vevő alkotó új eredményeit. Elemzésük sorát a festészettel kezdeném; nem a „protokoll" szabályainak, de az elért eredmények szavának engedelmeskedve.

Vásárhely határvonalhoz érkezett — írta lapunk kritikusa az elmúlt év őszén a XIV. Őszi Tárlaton bemutatott műveken végigtekintve. Művészei azóta átlépték a határt, hangjuk újra biztosan szól, kétségek nélkül.

Mindenekelőtt *Németh Józsefről* mondhatjuk ezt, aki már tavaly, a vásárhelyi tárlaton, az idei tavaszon pedig a XI. Országos Képzőművészeti Kiállításon bemutatott *Fiú gereblyével* című kompozícióján új területek meghódítására tört. Sikerrel. Hangja, amelyet akkor a keresés izgalma fűtött, most megnyugodott, anélkül, hogy izzását elveszítette volna. Ezúttal bemutatott kompozíciói: a *Leány és bivaly,* a *Hindu nő,* a *Hárfázó nő,* a *Leány balalajkával* és mindenekelőtt a *Subás öregember* világosan bizonyítják ezt, megmutatva összegyűjtött erőinek nyugodt hömpölygését, amely biztonságos gesztussal veszi birtokba a világot.

Kurucz D. István és *Somos Miklós* eddigi törekvéseit folytatja bemutatott képein. Kurucz *Aratása* és *Hortobágya* a végtelenné tágított horizontig teríti a sík vidék jellegzetes világát; Somos most is elsősorban szimbólumok teremtésén fáradozik, misztikus színeket elegyítve még a legreálisabb témákat feldolgozó **műveibe — például a *Tehénpásztor*** című kompozícióba — is.

Mellettük *Szalay* Ferencet említeném. Ő két *„Profán oltárral"* jelentkezik a tárlaton: egy Meszlényi János lemezdomborításaival kombinált és egy kizárólag festői eszközökkel épített kompozícióval. Rajtuk feladni látszik azt, az elmúlt évek során született művein megütött — a régi fényképek sutaságát idéző, s bizonyos mértékig részletező- nek tűnő előadásmóddal párosult — hangot, amely már modorrá válva, képeinek mélyebb tartalmait veszélyeztette, s összefogott, fénytelen, ám izzóan tiszta színfelületekből állítja össze festményeit; visszanyerve magának ezzel a kifejezés biztonságosabb régióit.

Hézső Ferenc képeinek egymásnak feszülő színfoltokból épített, erős szerkezettel fegyelmezett világát most a budapesti közönség is megismerheti Csók Galéria-beli kiállításán. A XV. Vásárhelyi Őszi Tárlaton bemutatott három kompozíciója — a *Szárvágók,* a *Mészoltás* és a *Legelő* — hasonló erényeket mutat.

Végezetül — most már csupán neveiket sorolva elő — a tárlaton részt vevő festők népes csoportjából feltétlenül említenünk kell *Frank* Frigyes, *Orosz* János, *Szurcsik* János, *Vecsési* Sándor és a többiek műveit. Kompozícióik a tőlük megszokott eredményekkel vonulnak fel a nézők előtt.

A gazdag plasztikai anyagból mindenekelőtt a plaketteket említeném. Ez a javarészt fiatalok alkotásaiból álló csoport ugyanis olyan eredményeket csillogtat, amely éremművészetünk gyökeres megújulását ígéri, sőt kezdi beteljesíteni. Minden művész valamennyi művét nem is sorolhatjuk most elő, pedig izgalmas szinte minden darabjuk. Néhányat mégis megemlítenénk, „mutatóba", így *Aszt- szonyi* Tamás *Holdbéli utazását, Visszhangját, Monteverdijét* és *Homorú tükör* című kompozícióját; *Csikszentmihályi* Róberttől az Országos Érc- és Ásványbányászati Vállalat számára készült nagyméretű plakettet; *Gáti* Gábor két bravúros gemmáját; *Ligeti* Erika *Che Guevara* érmeit, *Régió* és *Velence* című műveit; valamint *Szőllősi* Enikő két Éremtábláját.

A szobrok és a dombormű- vek már kevesebb eredménynyel dicsekedhetnek. *Szabó* Iván művei — a Bartók-kompozíciók által ihletett négy fadombormű és a *Párkák* című jól ismert kompozíció — most is biztos pontot jelentenek. Körülöttük azonban ezúttal jóval kevesebb a kiérlelt teljesítmény, mint amennyit joggal várunk a tárlattól. Csoportjukból csak *Németh* Mihály kőszobrait, *Ligeti* Erika Csukás Istvánról készült portréját, *Rétfalvi* Sándor *Kagylók* című kompozícióját és *Borbás* Tibor négy szobrát emelhetjük ki.

A grafikusok kevés anyaggal vesznek részt a tárlaton, mintegy „dokumentálva" a tényt: Vásárhelyen a rajzolás nem tartozik a „fő műfajok" közé. Sorukból *Csohány* Kálmán, *Gacs* Gábor, *Orosz* János, *Molnár* Gabriella, *Rékassy* Csaba, *Somos* Miklós és Z. *Gács* György munkáit emelhetjük ki; külön felhíva a figyelmet Csohány Kálmán *Fák, levelek, Lebegés,* és *Tört kép és táj* című rézkarcainak, valamint két Radnóti-illusztrációjára, Gacs Gábor sajátos hangvételű *Madonna* címet viselő színes rézkarcára, és Orosz János *Fej* című rajzára.

Végezetül *Végvári* Gyula kerámiai és *Redő* Ferenc, valamint *Vörös* Rozália gobelinjeit említenénk, amelyek színeikkel teljessé teszik a műfajok skáláját, szerencsés módon illesztve be saját törekvéseiket Vásárhely sokszínű kórusába.

Horváth György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307
1968 OKT 3 0
MAGYAR NEMZET

intézkedések sa érdekében

elmünk növekvő szerepéről

ekintetben jobb lesz, mint az lmúlt esztendő. — Ragyogó erspektíva áll előttünk — nondotta a külkereskedelmi iniszter. — *A nemzeti jövedelem 40 százalékát a külkereskedelem hozza.*

A beruházásokat hatékonyabbá kell tenni. Az elkezdett beruházásokat mielőbb be kell fejezni, hogy azok nyomán több olyan terméket állíthassunk elő, amelyeket *a tőkés piacokon is értékesíthetünk.* Javítani kell a beruházásoknál az építkezés és a gépi beruházás arányain. *Régi gyárépületeket modern gépek beállításával lehet korszerűsíteni és ezzel lényegesen emelhetjük a termelékenységet. A jövő évben újabb ösztönző intézkedések történnek az export fokozása érdekében.* Gondoskodnak arról, hogy a vállalatoknál maradó nyereség felhasználásáról *maguk a vállalatok dönthessenek.*

A lakosság ellátásának javítása, a belkereskedelmi áruválaszték szélesítése érdekében *„zöld lámpát" biztosítottak a belkereskedelemnek a szocialista országokból történő importra.* A jövő évben az eddigi kereteken felül további vásárlási lehetőséget adnak a belkereskedelemnek a tőkés piacokról történő beszerzésekre.

Végül a termelés fokozása, összetételének javítása érdekében szükséges nemzetközi munkamegosztásról és kooperációról beszélt a külkereskedelmi miniszter. *A specializálás vezethet oda, hogy világszínvonalú árukat tudjon a magyar ipar is termelni.*

A külkereskedelmi miniszter beszédéhez többen szóltak hozzá.

G. J.

delmi megbeszélések

Brusson, a svéd—magyar kereskedelemfejlesztési bizottság elnökének megnyitója után

A diplomáciai test a Várban

A Budapesten akkr diplomáciai képviseletek vezetői és kulturális ügyekkel foglalkozó diplomatái kedden *Rácz* Pál nagykövetnek, a Külügyminisztérium protokoll főnökének és feleségének meghívására a főváros történelmi kultúrközpontjába, a Várba látogattak. A vendégeket a középkori vár udvarán *Szilágyi* Béla és *Bojti* János külügyminiszter-helyettesek üdvözölték. *Tarjányi* Sándornak, a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatójának kalauzolásával a diplomaták — avatott művészettörténészek társaságában — megtekintették a várpalota középkori helyiségeiben a budavári ásatásokat, a felbecsülhetetlen műkincseket. A vendégek útja ezután a „Budapest ezer éve" című kiállításra vezetett, s itt a magyar főváros történetével ismerkedhettek meg. Látogatásuk harmadik állomása a Ferenczy család gyűjteményes kiállítása volt.

Békemozgalmi tanácskozás Budapesten

Az Országos Béketanács kezdeményezésére október 30-án és 31-én Budapesten ülést tartanak a Béke-Világtanácshoz tartozó hét szocialista ország békemozgalmának küldöttei. A bolgár, a csehszlovák, a lengyel, a magyar, az DNK-beli, a román és a szovjet békemozgalmak képviselői megvitatják a vietnami szolidaritási akcióval kapcsolatos feladatokat, Európa biztonságának időszerű kérdéseit, a Béke-Világtanács akcióit és a békemozgalom 20. évfordulója méltó megünneplésére tervezett programokat.

A török nagykövet fogadása

Veysel *Versan*, a Török Köztársaság budapesti nagykövete, hazája nemzeti ünnepe alkalmából kedden este fogadást adott a városligeti Gundel Étteremben.

A fogadáson megjelent dr. *Beresztóczy* Miklós, az országgyűlés alelnöke, dr. *Korom*

Minden

Gazdag

Kedden, moszkvai idő szerint 3.45 órakor megkezdődött Georgij Tyimofejevics *Beregovoj* űrhajós pilóta negyedik munkanapja a Szojuz—3 űrhajón. Az ezredes rádión jelentette, hogy jól aludt.

Üdvözlet a Komszomolnak

Kedden reggel moszkvai idő szerint 7.28 órakor rádióösszeköttetést létesítettek a Szojuz—3 űrhajóval. *Minden nagyszerűen megy* — jelentette ki Beregovoj űrhajós pilóta. Az űrkabinból televíziós közvetítés is volt, ellenőrizték a pályaelemek adatait és távközlési információkat fogtak fel.

Beregovoj *a Lenini Komszomol fennállásának 50. évfordulója alkalmából szívélyes üdvözletét és szívélyes jókívánságait küldte a Komszomol tagjainak*, a szovjet fiataloknak.

A Szovjetunió hőse a világűrben töltött három nap alatt *tudományos és műszaki kísérletek gazdag programját teljesítette.* Az űrhajón elhelyezett különböző berendezések segítségével többször betájolta az űrhajót a kézi és automatikus berendezésekkel különféle manővereket hajtott végre. Egész eddigi repülése során pontosan betartotta a napirendet.

A munkaképesség teljében

Az űrhajóról érkezett orvosi és biológiai adatok elemzése azt mutatja, hogy Beregovoj ezredes *továbbra is megőrizte magasfokú munkaképességét, aktivitását és gyors alkalmazkodó képességét* az űrrepülés követelményeihez. Így például, amikor a Szojuz—3 rátért pályájára, az űrhajós érverése percenként 102—103 volt, az űrrepülés első köreiben lecsökkent 75-re, az első nap végén és utána már nem haladta meg a 65-öt, alvás idején pedig 52-re ment le.

Az űrpilóta létfenntartásának biztosítására szolgáló berendezések kifogástalanul működnek. A kabin hőmérséklete 17—21 C fok, a légnyomás körülbelül 800 higanymilliméter.

A Szojuz—3 útja közben a szovjet asztrofizikai és geofizikai állomások *a Nap aktivitásának növekedését jelezték.* Ennek ellenére a Szojuz—3 kabinjaiban mért napsugárzási szint megfelel az előre kiszámítottnak és nem haladja meg azt a határt, amelyen túl veszélyes lenne az űrhajósra néve.

Megfigyelések, vizsgálatok

Az 50. fordulat közben az űrhajós beszámolót küldött a világűrből, részletesen elmondta megfigyeléseit a csillagos égboltról, a Nap, a Hold és a csillagok kölcsönös helyzetéről. Utána megmutatta,

JÓZSEF ATTILA SZÍNHÁZ NOVEMBER HAVI BÉRLETNAPTÁRA

Első előadást kapják:

1-én Ganz-MÁVAG bérlet
3-án du. V bérlet
10-én du. Radnóti bérlet
10-én este Bródy bérlet

Második előadást kapják:

2-án Premier bérlet
3-án este R bérlet
5-én C bérlet
8-án Karinthy bérlet
9-én T bérlet
11-én A bérlet
12-én Z bérlet
15-én J bérlet
16-án M bérlet
17-én du. O bérlet
18-án B bérlet
21-én H bérlet
24-én S bérlet
25-én X bérlet
27-én E bérlet
28-án G bérlet

Figyelem! Elmaradt bérletrészletek fizethetők XIII., Ditrói Mór u. 3. sz. (Tanács mozi mellett) és Visegrádi u. 3. sz. naponta 10—18 óra között. Az előadások csak rendezett bérlettel látogathatók.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 OKT 16.

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

Kmetty János

1021

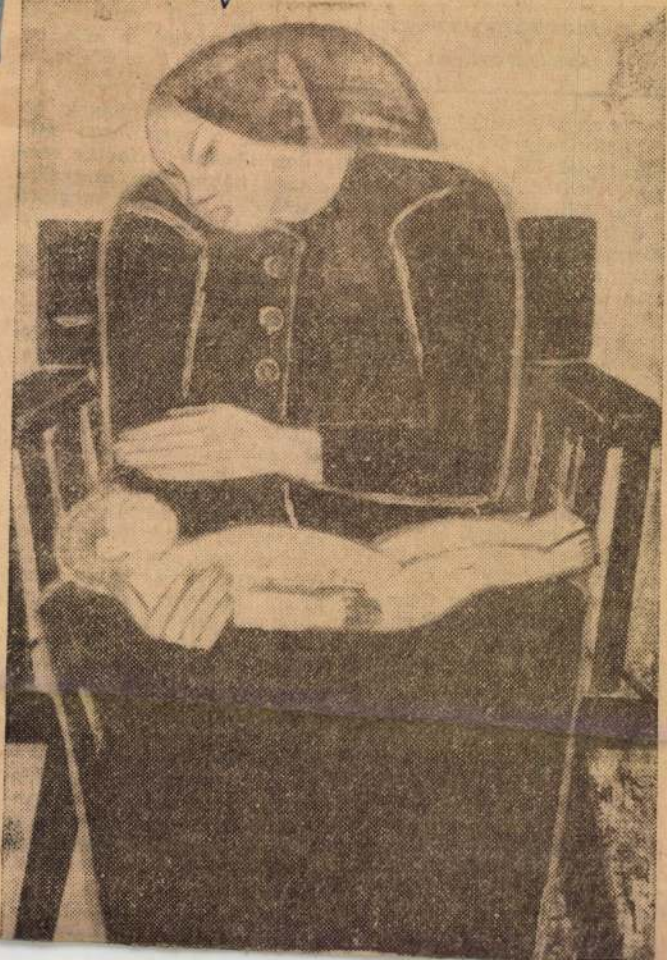

„Hiánycikk" a mezőgazdasági szakmunkás

pezte az „élgárdát", addig **tavaly már 6 egyetemi, 19 középiskolai végzettségű szakember, s 6 mérlegképes könyvelő tevékenykedett a csongrádi tsz-ekben.** De mily kevés, összesen csak 131 mezőgazdasági szakmunkás segíti ma ezek munkáját. Számunkra érthetetlen az a szűkkeblűség, amivel a közép- és alapfokú képzettségű szakembereket elriasztják a tsz-ekből! A kevés szakmunkás létezése pedig akarva-akaratlanul arról győz meg bennünket, hogy a tsz-ekben meglevő mai követelmény nem sokra becsüli ezek tudását. Ezért alakulhatott ki az a furcsa helyzet is, hogy

a megye egyetlen Csongrádon levő mezőgazdasági szakmunkásképző szakiskoláját épp e városból látogatják a legkevesebben!

(Megjegyezzük: az iskola is több agitációt fejthetne ki!) Vagy más: nem hiszem ha-

tetheti a ma még meglevő idegenkedést.

A szentesi tsz-ek példája e téren követésre, melegen és őszintén ajánlható!

A csongrádi termelőszövetkezeti tagok és vezetők sokat tehetnek termelőszövetkezetük felemelkedéséért, anyagi megszilárdulásáért. Ehhez nagyon fontos, hogy ne csak a mában, vagy holnapban, hanem a holnaputánban is tudjanak gondolkodni. Hogy rájöjjenek arra, sokkal gazdaságosabb ez a szemlélet: „minekünk" ebből milyen hasznunk lesz? Ebből „nekem" is több jut! A traktoristáknak pedig úgy kell vélekedniök: érdemes vigyázni az erőgépre, mert nemcsak a tsz-nek, magamnak is kárt okozok stb...

A jó csong...

NÉMETH JÓZSEF: VÁSÁRHELYI MADONNA
(A XIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából)

(Egető János felv.)

1021

KÉSZÜL A FRESKÓ

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY FIATAL FESTŐMŰVÉSZE, NÉMETH JÓZSEF A NAPOKBAN KEZDTE EL A MŰVELŐDÉSI HÁZ ELŐCSARNOKÁT DISZITŐ, NAGYMÉRETŰ FRESKÓ FESTÉSÉT. A SOKALAKOS KOMPOZICIÓ MODERN FELFOGÁSBAN, DERŰS SZINHATÁSOKKAL ÉRZÉKELTETI A KULTURA ÉS A BÉKE KÖZÖS ÚTJÁT.

(Nádor Ilona felv.)

ESTI HIRLAP
Magyar Hirdető
SAJTÓVÁLLALAT
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

szív intézkedéseiről

hanem az amerikai monopoltőke urai akarják elfojtani a kubai nép szabadságharcát, hogy visszaállíthassák Kubában saját gyarmati uralmukat és a tőkések kizsákmányoló hatalmát.

A *Magyar Népköztársaság* kormánya elvárja az *Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsától*, hogy *hatékony, gyors intézkedéseket* tegyen az *Egyesült Államok* háborús agressziója ellen.

A *Magyar Népköztársaság* kormánya és népe kifejezi szolidaritását, forró testvéri üdvözletét küldi Kuba kormányának és hős népének. *Meggyőződve vagyunk arról, hogy a béke erőinek gyors mozgósításával ismét sikerül lefogni az agresszorok kezét, sikerül megőrizni Kuba függetlenségét, megmenteni a nemzetközi békét.*

Budapest, 1962. október 24.

slat a Biztonsági Tanácsban

az ENSZ alapokmánya megsértésének és az Egyesült Államok részéről

a béke veszélyeztetésének kérdése, az Egyesült Államok Kuba ellen irányuló agresszív cselekedeteinek kérdése.

Az elnöklő Zorin javasolta, hogy azokat a határozati javaslatokat és leveleket, amelyeket Kuba, a Szovjetunió és az Egyesült Államok tegnap

értekezleten részt vett, el nem kötelezett országok, továbbá *Svédország, Finnország* és *Ausztria* — ENSZ-küldöttsége. A kétórás megbeszélésen elhatározták, hogy *Ghana*, az *EAK* és *Ciprus* küldötteiből háromtagú bizottságot állítatak össze, mely felkeresi *U Thant* ügyvezető főtitkárt, s felkéri, hogy *lépjen közbe a*

1021

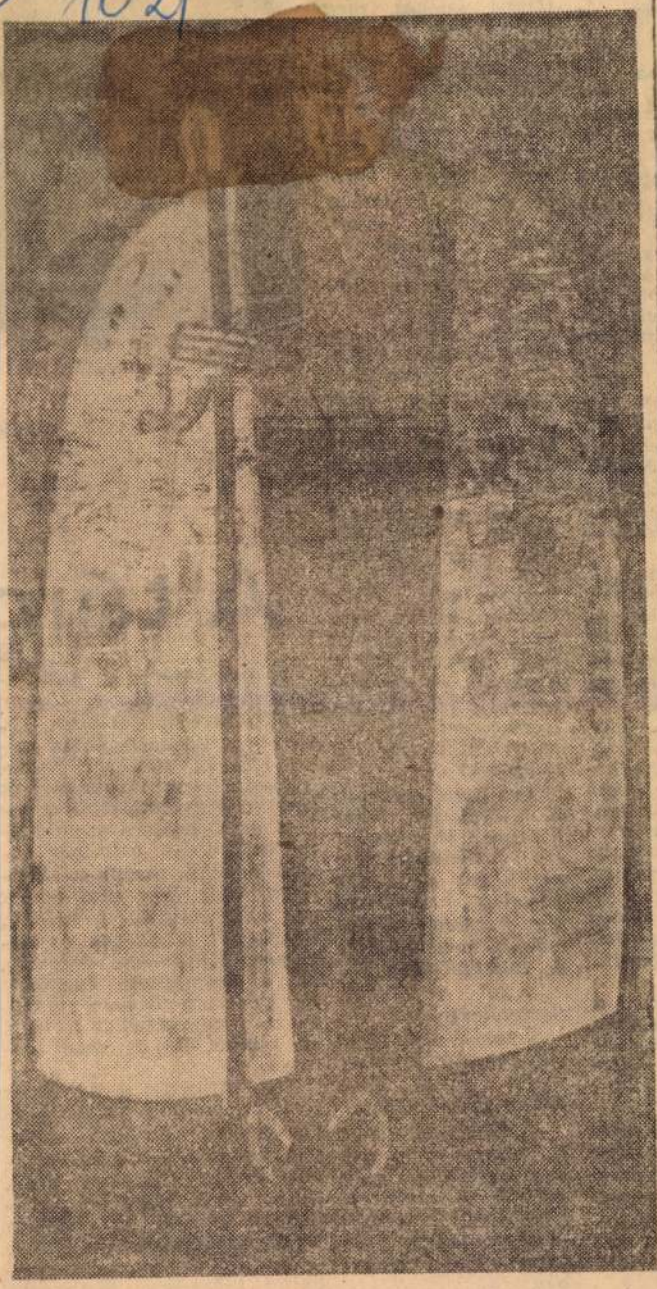

NÉMETH JÓZSEF: PÁSZTOR

CSONGRÁD MEGYEI · HÍRLAP

Németh József

1969 FEB 16
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Fejér megyei Hírlap

rol, gu-
Új sap-
elő a
e is iz-
Néz-
az új
t reá
Krisztus
az ő

egyan a
nagy

m volt
tartani.
bb, de
cellemes
lítettem
l van,
, gon-
on zár-
zgó em-
led, de
pöksége-
eklődöm.
senki se
utolsó —

nondják,
püspök.
allottam,
z, temp-
üspökök
gyűjteni,
zel?
z lesz,
m.
becsukó-
te sem
Az em-
en ter-
ispöknek
titkára,
ár ki-
drága
nye Pé-
barát-

ez a
csinálsz,
cem is
y fejem
kellene

áltozott.
en vette
néterét,
gmutat-
igot. —
esz az
z miatt.

Öregszem
Csupa kopas
szürkehajú
társam vá
csináltak eze
így elváltozt
Magamat cs
tartom öre
de ezek itt
kes városba
őszültek
Azt mondja
hiába ör
képmutató
rám is egyszer
az óra.

Otthagytam e
netes embert, hiába,
ezt a beszédet gye-
rekkoromban sem
kedveltem. Minek
elrontani az életet
savanyú megjegyzé-
sekkel?

Másnap átvettem a
sapkát, megfelelt.
Két évig hordtam
már, jól szolgált, jó
kalapos volt Péter.
Két év múlva újra
lerándultam, megint
csak eszembe jutott
a püspök, de nem ke-
restem fel. Érdek-
lődtem, mi van ve-
le, felépült már a
templom?

Az illető nevetett:
— Krakszy Péter
kalapos? A püspök?
Ül. Elsikkasztotta
apránként a hivek
pénzét, vásározni
járt kocsival. Vala-
melyik megdühödött
és feljelentette.

— És a hívek?
Szétszéledtek?

— Nem mind. Most
egy falusi asszony
tartja össze őket.
Kelekótya társaság.

— Mindegy. Az a
fő, hogy nekem van
egy sapkám, amit
püspök készített. Ha
felteszem, ezután
mindig eszembe jut
Péter — az üzletem-
ber.

HÉZ

A tárg

A szemléltetés az oktatásnak nemcsak fontos, hanem elengedhetetlen eszköze is. Ez olyan közhelyszámba menő igazság, amelyet önmagában leírni banalitásnak számít. Figyelmeztetni azonban arra, hogy a szemléltetés helyenként már-már öncélúvá válik, maguk a szemléltető tárgyak uralkodnak az ismeretanyag helyett, feltétlenül szükséges és érdemes. Különösen érdemes, ha a szemléltető eszközök az irodalom órákon veszik át az ismeretanyag: a vers, az elbeszélés, a mese szerepét.

Erre hívja fel a figyelmet a *Köznevelés* februári számában *Tóth* Lajosné. Írásának címe: *Élmény és szemléltetés az irodalom órán.* Cikke első részében példákkal illusztrálja, milyen különbözőképpen reagálnak a tanulók ugyanarra az irodalmi alkotásra, életkoruk-

1968 OKT 6
8
Németh József
1021

BENCZE JÓZSEF:

Magamat fognám...

Magamat fognám
vasszeges igába,
hogy húzzak én is
gondot a világba!
Küllős kerekekkel
fölszöknék az égre,
hold-tököt hozni
haza a cserénbe.
Ostor oltalmazzon
mindörökre engem,
zsömle felhőimben
villám ne kerengjen!
Szarvamat adnám
béke-harsonának,
jó kaszatokmánynak
jövő aratásra.
Sokan boruljanak
jászolkarikámra,
hogyha megszakadok
egyszer az igába!

Tengercseppek

Pályát tévesztett, de jól megél ebből a tévedéséből.

*

A leghosszabb beszédnél is többet ér egy rövid cselekedet.

*

Mai közmondás: aki a fillért nem becsüli, az a forintot pazarolja.

*

A szélhámos áldozataira büszke.

*

A pletyka: szóbeli karikatúra.

Kovács Sándor

Ma nyílik Hódmező-vásárhelyen az Őszi Tárlat

Németh József: Várakozók

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

ula Béla

szi Tárlat

a Képzőművészeti Főiskola. Kurucz a festőket, Szabó Iván a jövendő szobrászokat hozta le. Számukra Vásárhely nemcsak szállást, de bemutatkozási lehetőséget is biztosított. Hol itt, hol Makón, hol a környék más városában mutatták be termésüket. És arra is jó volt ez a fiatalokból álló művésztelep, hogy kiváljanak belőle azok, akik azután véglegesen Vásárhelyen telepedtek meg. Így került ide Szalay Ferenc, Németh József, Kajári Gyula. Közben a helyi legfiatalabb generáció is felnőtt, közülük Hézső Ferenc, Samu Kati maradtak itthon véglegesen. De művésztelepünkre, s a mártélyi, ugyancsak hozzánk tartozó művésztelepre hosszabb-rövidebb időre járnak művészek az ország minden részéből. Elsősorban azok, akik az alföldi festészet szemléletbeli, formai és tartalmi hagyományait magukénak vallják. Szurcsik, Patay, Vecsési, Bazsonyi, hogy csak néhány nevet említsek a mintegy nyolcvanból.

— Közülük kerülnek ki az Őszi Tárlat kiállítói?

— Igen. Tárlatunk meg-
ívásos. És meghívót

A „Sztárcs

Rövid hír adta tudtára a világnak, hogy Henrik Vischler visszavonult, s a jövőben kizárólag családjának, kedvteléseinek kíván élni. A tájékozatlan olvasó bizonyára átfutott a híren, hiszen a név nem sokat mond. Ki ez a Vischler és egyáltalán mitől vonul vissza? Politikus volt? Művész? Katona? Államférfi? Diplomata?

A név valóban nem sokat mond az olvasónak. A nemzetközi filmvilág csillagai számára annál többet. Vischler, a sztárcsináló gépezet európai megteremtője volt s az ő munkája révén emelkedtek ki a névtelenségből olyan filmnagyságok, mint Raf Vallone, Claudia Cardinale, Brigitte Bardot, Anouk Aimée, Ulla Jacobson.

Hosszan lehetne folytatni a sort hiszen alig van jelentős európai színész, különösen filmszínész, aki így vagy úgy ne járta volna ki Vischler iskoláját. A „Sztárcsináló" becenév örökre ráragadt, s a második világháború idején még névtelen hadi-fotoriporter ma azzal dicsekedhet, hogy bár visszavonult, Európa nagy sztárjaitól ma is kb. évente 350 millió dollárt kap.

Visszavonulása alkalmából terjedelmes interjút adott több európai képes magazinnak, köztük az OGGI című olasz lapnak is.

— Egy ötlettel kezdődött az egész. A háború után igen nagy keletje volt az aktfotóknak különböző magazinokban. Honnan kerithettem volna olcsóbb modell anyagot, mint a filmgyárak környékén, ahol ezrivel hemzsegtek a csinosabbnál csinosabb jelöltek, statisztáék. Kéré és rábeszélés, ígéret, hogy alkalomadtán rácsempészem őket egy-egy címlapra és már fényképezhettem is.

Így kezdődött.

— Azt, hogy anyagi egzisztenciámat megalapozhattam, egy véletlennek kö-
szönhetem. Egy azóta már világhírűvé vált színésznő első fotói nyomán befutott a névtelen kis statisztának első komoly szerepajánlata. Egy-két hónap múlva megjelent nálam és kérte, hogy a róla készült fotók filmjét adjam el neki. Készségesen visszaadtam. A film ára potom ezer dollár volt. Az összeget úgy ahogy volt a nagy cél érdekében használtam fel. Akkoriban készítettem svédországi nyaralásom idején első felvételeimet Ulla Jacobsonról. Esze ágában sem volt színésznői pályára lépni s én is csak úgy amatőr-kedvtelésből fényképezgettem. 1000 dollárért kibéreltem az akkori egyik legnagyobb film-lap első címoldalát és Ullát leközöltettem rajta. Vártam a hatást. A kép alatt nem szerepelt név. Csak az én nevem. Hamarosan befutott az első érdeklődés. De az nem az igazi volt. Hamarosan ráharapott a csalira az igazi nagy hal. Az egyik legnagyobb svéd filmproducer. Rá vártam. Két hét múlva Ulla már forgatott.

Vischler a továbbiakban a már nagyüzemi sztárgyártás módszereit ismertette.

— Az ötvenes években már olyan jelentős tőkével rendelkeztem, hogy nyolc, tíz nagy lap címlapjai álltak rendelkezésemre, s fotósaim fáradhatatlanul készítették töménytelen mennyiségben a kis névtelen sztárjelöltekről a fotókat. Sokszor több ezer foto közül, tíz, húsz meghívott zsüritag véleménye alapján választottam ki a sztárjelöltet. Így indult Brigitte Bardot karrierje is.

— Hogy miként sikerült elérnem a célomat? Bardotról kb. 10—15 foto jelent meg eredménytelenül. Már cikkeztetni is kezdtem róla, végül is egy megrendezett öngyilkosság terelte rá a figyelmet.

— Hogy mi volt a biztos siker titka? Sohasem akartam nyerni az üzleten. Azt élveztem, ha előbb vagy utóbb az lett a sztár, akit én szemeltem ki. Egy nagyméretű hazárdjáték volt az egész. Jól bevált. Most azonban elhatároztam, hogy visszavonulok. Elegem volt ebből a témából. Pihenek néhány évet, aztán valami mással próbálkozom. A sztárgyártás ma már nem tűri az „én „hazárd" módszereimet. Bár tőkével győzném, nincs kedvem apró kis csavarrá válni egy irdatlan gépezetben. A Sztárgyár 1968-ban már lelketlen mechanizmus. Nincs zsüri, csak kiszámított hatások. És zsarolás. Tudja, például azt, hogy ma a sztárgyárosok mivel kezdik? Először is a sztárjelöltről csinálnak egy sorozat inkriminálló fotót. Ez a zálog. Ha sztár lesz és nem fizet, a sorozat jó pénzért egy-egy zuglap, magazin tulajdona lesz. Ezen kívül a sztárjelölt olyan, mint egy modern rabszolga. Egyénisége nem lehet. Ehhez már nem volt gusztusom. Úgylátszik sokkal félelmetesebb iparnak vetettem meg az alapját, mintsem hittem volna valaha is.

— Sajnálom-e otthagyni ezt az érdekes pályát? Egy kicsit. Jó érzés volt bábáskodni például Norman Wisdom, Luis de Funes mellett, de félig meddig a magam sikereként könyveltem el Nadja Tillert is. Ne nevessenek ki, az, hogy a névtelen kis senkiben is észrevegye valaki a jövendő tehetséget, nem kis öröm. Márpedig az én sztárjaim általában nem csupán a fotóknak köszönhették, hogy sztárok lettek. Én csak a kezdősebességet adtam meg nekik. Magasbaívelő pályafutásuk már önerejükből fakadt.

A nyugalomba vonult „sztárgyáros", bár alig múlt ötven éves, az európai filmművészeti almanachban is helyet kapott. Igaz, egy-két sorban csupán, de ez a pár sor sokatmondó. Így hangzik:

„Különös érzékkel ismerte fel a nagy tehetségeket, s indította el őket pályájukon. Az európai filmművészet sok száz tehetséget köszönhet munkájának".

— ds —

népüket, belelátnak az emberek szívébe, lelkébe és természetesen — nagyon szeretik a falujukat.

Gondok a foglalkoztatottsággal

Mi — hogyan fordult itt a felszabadulás óta, azt a következőkben lehet fölmérni. Első pillantásra kicsit elszomorító demográfiai tény, hogy a falu lakossága lélekszám tekintetében csökkenő irányzatot mutat. Ennek egyik objektív oka a születések, halálozások arányszámának az előbbi kárára való alakulása. 1967-ben például 11 gyermek született és 16 embert temettek, a falu földrajzi fekvéséből, s a nép egészséges életmódjából következik azonban, hogy a halálozási átlag meghaladja a 71 évet. A népesség csökkenésének másik oka a foglalkoztatási problémákból ered. A lakosság létszáma 1965-ben 966 fő volt, ez 1967-re körülbelül 930 főre csökkent, mert a kevés születés mellett megnövekedett a megélhetés biztonságáért elköltözöttek száma. A 2344 kataszteri holdon gazdálkodó, s eddig elég gyenge lábon álló tsz dolgozóinak száma mindössze 170 körül mozog, a községvezetők szerint nagyjából 130 ember jár el innen — főként a környező bányákba — dolgozni, a tsz-nek nincs semmiféle kisegítő melléküzemága, hogy télen a férfiaknak, s télen-nyáron a nőknek munkát biztosíthatnának. Helyben nehéz is lenne ezt a kérdést megoldani, de itt van a közelben Mór, jó a közlekedésük, nagyon örülnének tehát, ha a

1021

Németh József

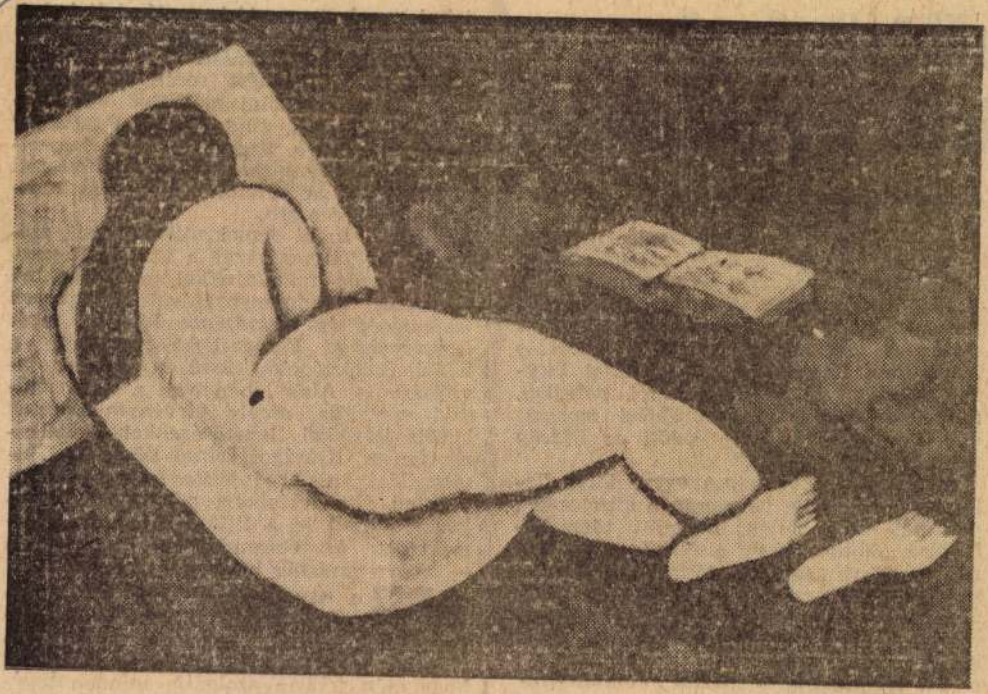

NÉMETH JÓZSEF: AKT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAPTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1970 JUN 2 1
CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

olitikánk
bá tételéért

érezzenek még nagyobb felelősséget, egymásért és önmagukért.

A párt KB e[illegible]meréssel szólt arról a munkáról, amelyet a KISZ zászlóbontásától kezdve napjainkig végzett. Ez az alábbi megfogalmazásban is kifejezésre jut: *„A KISZ tevékenységének tizenkét esztendeje azt mutatja, hogy a szövetség lényegében teljesítette a párt által kitűzött feladatokat. A KISZ akciói, politikai, termelési, kulturális, művelődési mozgalmai következtében is fejlődött az ifjúság társadalmi aktivitása."*

Az ifjúsági szövetséget egyre több fiatal érzi magáénak, növekszik a szervezetek politikai ereje, súlya, megnőtt tömegbefolyása. Ahhoz, hogy a KISZ a jövőben még eredményesebben töltse be hivatását, az szükséges, hogy növeljük a KISZ-alapszervezetek erejét, javítsuk a programok színvonalát, nevelőmunkánk módszereit, feltételeit.

Fő tennivaló *a KISZ kommunista jellegének, politikai vonásainak erősítése.* Ehhez az szükséges, hogy a KISZ-szervezetek programjai, akciói még hatásosabb politikai tartalmat kapjanak; növekedjenek a KISZ tagjai elé állított [illegible]

hag
gal
A
les
vekt
isme
[illegible]adalmi
[illegible]zásával *szerezzenek jártasságot és biztonságot közéleti tevékenységükhöz.* Elképzelések születnek a KISZ érdekvédelmi tevékenységének javítására is. Alakulóban van a NEB ifjúsági szekciója, amely törvényes keretek között jogokkal, lehetőségekkel rendelkezik fontos, ifjúságot érintő kérdések kivizsgálásában, az intézkedések végrehajtásának ellenőrzésében, példamutató gyakorlat alakul ki a fizikai dolgozók gyermekeinek továbbtanulásának segítésében — az egytemisták kezdeményezésére.

A KISZ e napokban értékeli eddigi tevékenységét, és kialakítja elképzeléseit, terveit, hogy még jobban megfeleljen a párt megtisztelő bizalmának; hogy még jobban szolgálja minden tevékenységével a mai fiatalok kommunista nevelését.

A párt Központi Bizottságának ifjúságpolitikai határozatával egy hosszú fejlődési folyamat kezdődött. Az első lépések

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 JUL 24

Csepel

...egyszer az új
... Ha csak azt Munkásotthonban is.
vesszük, hogy egész előadás
alatt állunk, az is komoly tel-

Gáspár Judit

1021

Freskórészlet. Németh József Munkácsy-díjas festőművész alkotása.

Németh József

megva
latú i
dolgoz
attól
figyel
rá.

A

Jó
denki
a kap
már nincs senki, és ha elvéti a labdát, gólt kap a csapat.

Az egyik üzemben hallatlanul sok a meós, a másikban kevesebb, és van olyan üzem, ahol mutatóban sem találni. Ez utóbbiban már kifejlődött a *kapusközérzet*. Mert korántsem törvényszerű, hogy ahol kevesebb a meós, több a gyárból kikerülő selejtes termék.

Hogyan fejlesszük ki a dolgozók felelősségérzetét? Kevés azt mondani: *tiéd a gyár*. Csak az lehet a gazda, akinek a véleményét figyelembe veszik, aki nemcsak végrehajtja, de meghatározza a feladatokat.

Megyek az utcán. A szerelő javítja a szódavíz-automatát. Alkatrésztörés. Valaki selejtet gyártott. A gondatlan munkát kövesse a felelősségrevonás, legyen az munkás, mérnök, vagy üzemvezető.

Természetesen nem mindegy, hogy aki hibázott, miért hibázott. Egyszerűen tévedett, vagy a pénzt hajszolta. Min-

man megszaporítás ...
mozták a területet, az épüle
teket, utakat, parkokat. Romo
kat takarítottak el, építkeztel
gruppokat alakítottak ki, ame
lyekbe több tízezer virágot é
több száz dísznövényt ültettel

A Sanssouci parkban lev
kastélyban 36 szobát hozta
rendbe a katonák és kialakí
tottak egy három bejáratú ta
nácskozó termet. Három lak
osztály is elkészült nagy hir
telenében. Az egyik, amerikai
kérésre, világoskék, a másik
angol igény szerint rózsaszínű
s a harmadik egyszerű fehérre
festett volt, a szovjetek szá
mára.

A szovjet katonák a potsda
mi kastélyt nagy erőfeszítést
követelő rohammunkájukkal a
három nagyhatalom vezetői
nek tanácskozására készítették
elő.

A világtörténelmi jelentősé
gű konferencia negyedszázad
dal ezelőtt, 1945. július 17-én
nyílt meg és augusztus 2-ig
tartott. A Szovjetuniót I. V.
Sztálin, a Legfelsőbb Főpa-

gkez
szet
pité
ltété
miko
nag
ott
i egy
amb
jófo
roha

PEL

Németh József

1021

Németh
József

Gereblyés

DELMAGYARORSZÁG
Szegedi
1971 JUN 27
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ipoly út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

LAI

„... A kis ház telis-tele van szebbnél szebb tárgyakkal, kézimunkákkal, köcsögökkel, tányérokkal. Van köpülő és fejőszék, régi bognárszerszámok, kovácsszerszámok, sulykoló, szénavilla, szakajtó, klumpa (papapucs), dézsa, szőlőprés, tulipános láda, lopótök, kacsasütő, kuglófsütő, fakulacs...” „Villany helyett petróleum és gyertya világit (de lámpából azután nagy a választék! Istállólámpa, kocsilámpa... és még ki tudja, hányféle múltbeli darab van itt használatban).” „A szemközti falon egy öreg bunda medvebőrt idéz.”(!)

Nem bízom az olvasóra, hogy kitalálja miről van szó, biztos vagyok benne, hogy valamiféle néprajzi múzeumra gyanakszik. Pedig csak egy szőlőhegyen épült víkendház belső berendezését írja le ily módon a *Lakáskultúra* című folyóirat idei 2. száma. Egy víkenházét, mivel tulajdonosai

[illegible] latára igen nagy szükség volna, az előbbi sajnos minden különösebb terjesztés nélkül is éppen eléggé burjánzik.

A kettősség, a tanácstalanság a lap szinte valamennyi számában tetten érhető. De a példa kedvéért maradhatunk a már idézett idei 2. számnál. A szőlőhegyi présházról írt cikk mellett ott egy másik is, amely a népi bútorokról szól s ebben ezt olvashatjuk: *„Egy-egy zsámolyt, széket, ládát, falitékát sikerrel és haszonnal illeszthetünk más használati tárgyaink közé.”* Példamutatóan terjeszti az igazi lakáskultúrát a *Régi házban mai módon* című írás is, s kétségbeejtően avitt, kispolgári „otthont” mutat be a *Vendégségben* rovat, amelyben egy iparművész mutatja be otthonát.

A meleg, barátságos otthon, a kényelmes, kellemes hétvégi ház

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

Németh József

1965 SZEP 8.

1021

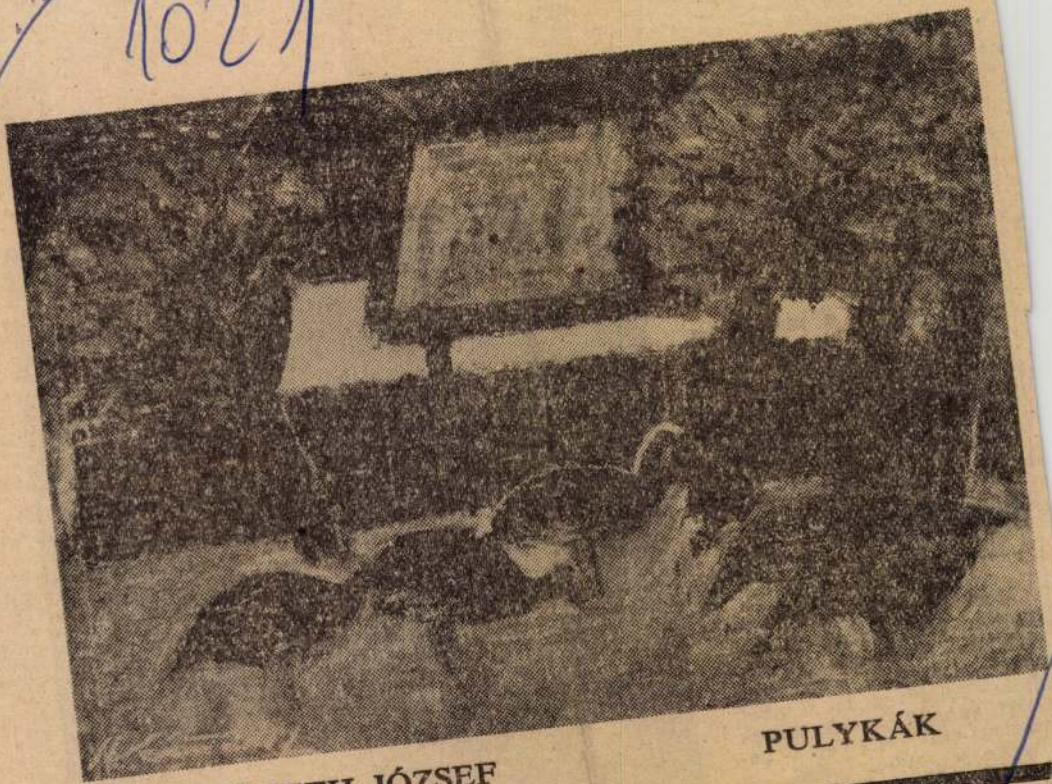

NÉMETH JÓZSEF PULYKÁK

Ahol mindig villámlik

Ívsugárzás. Valami különös, vibráló ragyogás, szikrázás. Erős, szinte szúró, hirtelen változó fényesség. Kékes vakító tűz, egyik pillanatban felcsap, a másikban kilobban.

Itt, ebben a műhelyben mindig villámlik. Mintha miniatűr égiháborúk villognának a vasból való spanyolfalak között, amikkel egy-egy hegesztő munkapadját „árnyékolják".

Hegesztőpajzs

Mert az ívsugárzás — mintha csak ebben is hasonlítani akarna a villámhoz —, amilyen szép, éppolyan veszélyes is lehet. Ezért vannak lovagi tornák hőseire emlékeztetően bevonva a műhelybeliek a Szegedi Vas- és Fémipari Ktsz-ben. Az ő sisakjuk a

Németh József

NÉMETH JÓZSEF: Anya gyermekkel

bic 61/5

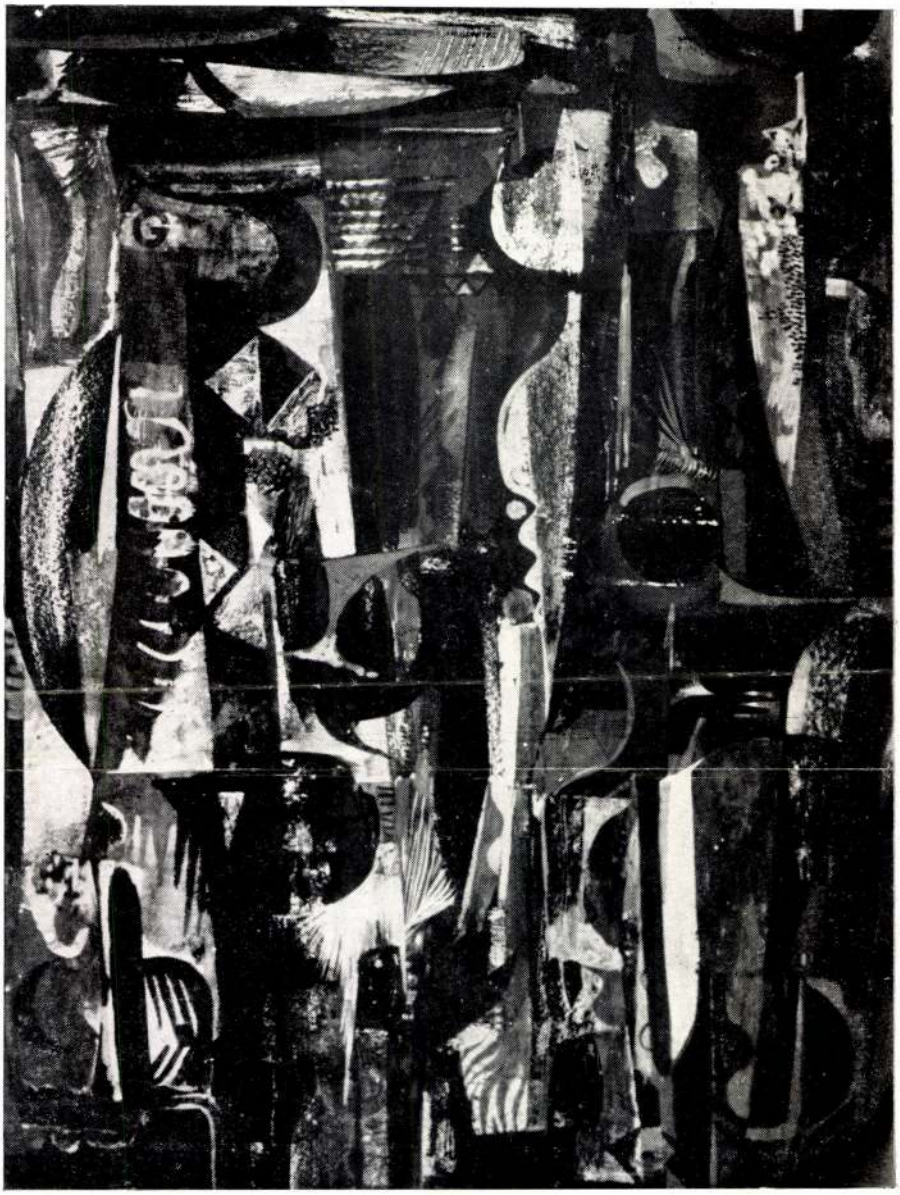

SZEKERES EMIL: Búcsúzó ősz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1971 FEB 21

LEÁNY VIRÁGGAL

Németh József festménye. *(Selmeczi Tóth János felvétele)*

67/5

minden ilyen finom
tartozik.

— Most miért ne
megmondani, hogy
hogy tetszik?

— Mert nem lehet!
mondom, hogy jó és
rohansz anyuhoz és l
zel: igen, mert apuna
szik! Aztán tudod mi a
veg?

— Tudom. Hogy egyformák vagytok, meg hogy megőrülök veletek.

Bemegy a kuckójába, és szenved. Kipiszkál a polcról egy könyvet, belelapoz, és leteszi. Tanulnia kéne, de ahhoz még nincs ereje. Végül a műszaki rajznál köt ki, abba legalább bele lehet merülni. Föltűzi a rajzlapot, mindent előkészít az ebédlőasztalon, és dolgozni kezd.

A műszaki rajz jó, mert közben bekapcsolhatja a rádiót. Tele lesz a szoba Illésékkel meg az Omegával, és lassan eltelik a délután.

Arra riad fel, hogy szól a csengő, mert anyunak nincs előszobakulcsa. Az apja megint diplomatikus: ő megy ajtót nyitni. Szokásához híven széttúrja a szatyrot, szemrevételezi az esti zsákmányt.

— Valami igazán finomat nem hoztál?

— De igen! Magamat!

Nagynehezen Erzsi is kimerészkedik. Sunyin áll az ajtó négyszögben, féloldalasan: a frufrut nem mutatja. Az édesanyja rámol, csendesen röpködnek sztereotíp kérdései: — Mi volt az iskolában?.. Feleltél?... Miért nem feleltél?... Aztán felnéz:

még föl is derül ... sok évvel ezelőtti arca a gyereknek, amikor szintén frufruja volt, csak persze kislányosabb, szelídebb formában.

Elmosolyodik, és legyint.

— Na, jól van! Egész tűrhető vagy.

— Hát nem haragszol? Így maradhat?

— Mért haragudnék? Nagy lány vagy már, igazán lehet önálló ízlésed.

Közelebb lép a gyerekhez, jól megnézi most már, s nagy megkönnyebbülést érez. Jó az, ha van akaratereje. Valamikor ilyen volt ő is.

Az meg diadalittasan megy be a szobájába, s még odaszól a nagymamának:

— Látod? Anyu is azt mondta, hogy klassz a hajam.

Előszedi a latinkönyvet, és magolni kezd. Alaposan átismétel egy teljes fejezetet; kifejezetten élvezi a dinamikusan dallamos mondatokat: *»Iniuria serves contra domines ad bella concitat.«* — A törvénytelenség a rabszolgákat uraik elleni harcra tüzelte.

Leengedi a könyvet az ölébe, szája elégedett mosolyra húzódik.

— Vajon, hogyan hordhatták a hajukat a római rabszolgák?

Németh József

NÉMETH JÓZSEF: Anya gyermekkel

61-61/5

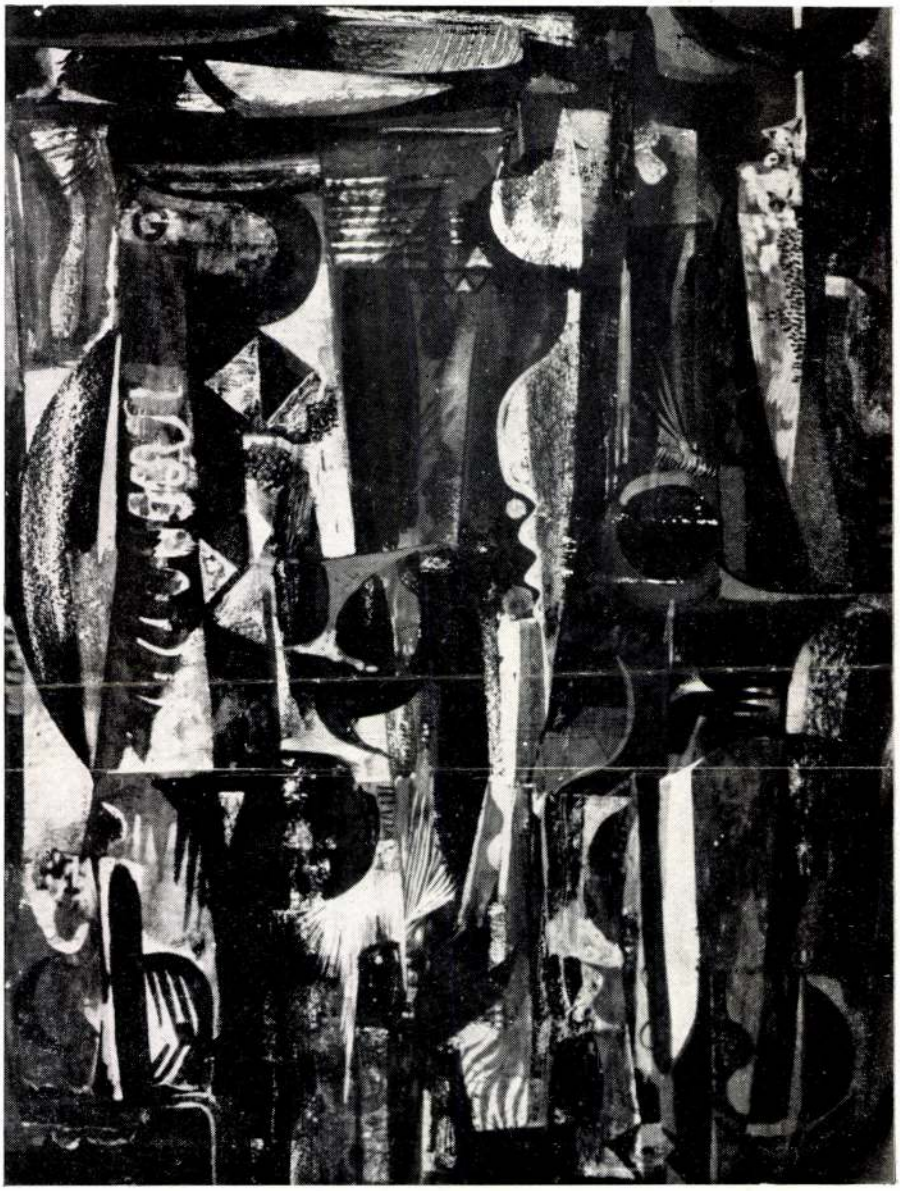

SZEKERES EMIL: Búcsúzó ősz

Tiszatáj, 1987.1/2.

van az igénytelen kabarédarabok s a nagyobb igényű művek között, de szerzője nem tehetségtelen, ért a színpadhoz s jó dolgok várhatók tőle. Ádám Gábor költő s darabjának sok költői részlete van, dikciója zeneileg következetes, nemes, bár némi Shakespeare-nosztalgia érzik rajta, a darab jelenetei, alakjai azonban állandóan Hamletet idézik s nem tudom elképzelni, hogy egy művet, amely ennyire indaszerűen nőtt rá egy másik műre, elő lehetne adatni. A frakkos Hamlet mint színészi szerep sem nagyon épületes s a kapitalista Hamlet, mint drámatárgy, nem nagyon áll fölötte. Az Új paradicsom eleven, mozgékony író vígjátéka, alakjait ügyesen, ötletesen tologatja s ha nem is mélyíti el őket s humora sem egészen nemes, drámai íráskészsége elég biztos, az átlag drámaírók fölött áll s műve rövidítésekkel előadható. Arra azonban, hogy egy új, hangsúlyozottan irodalmi vállalkozás bemutatódarabja legyen, nem alkalmas.

Budapesten 1931. november 19-én.

Németh László

Az úton végigmenni

KAJÁRI GYULA HATVANÉVES

Egyik kezemen is megszámlálhatom: hányszor találkoztunk. Volt, amikor a tanácsházán futottunk össze, máskor az utca forgatagában. Egyszer a művészeti élet gubancairól beszélgettünk, később a szakmai anyagellátás fonákságairól. Legutóbb a szegedi gyógyfürdő gőzterhes helyiségében akadtunk össze. Először csodálkozott: fiatalabb létemre mit keresek itt. Mikor megtudta, hogy a térdemmel bajlódom, ő vette át a szót. Egy kiváló kakasszéki orvosról mesélt, majd az általa kifundált varázsos hatású reumatikus készítményről. Megnyugtatott: maga is kipróbálta, javított is a helyzetén. Lehet, még maradt is belőle. Végül elköszöntünk. Másfél hét múlva csomagot kaptam Vásárhelyről. Feladó: Kajári Gyula, a küldemény tartalma: üveges gyógyszer.

Miért idézem e személyes emlékkockákat? Mert az alkotó egyéniségéről többnyire csak olyanokat hallani, hogy indulatos, lobbanékony ember. Ami egyébként igaz is. De az sem mellékes: ezzel együtt a tettek embere is. Aki bizonyára felmérte: ha már megváltani nem tudjuk, akkor legalább gyógyítani kell a világot, a szűkebb környezetet. Néha keményebb szókimondással, más alkalommal meg céltudatos, hasznos tevékenységgel. Nem véletlen így, hogy emberi, művészi pályáját csupán változatos, már-már szélsőséges képsorokkal lehet megidézni. Az egyik helyen még elmélyülten a könyvek fölé hajol, töpreng és gondolkodik, a következőkben már az alföldi tanyavilágot járja, közben rajzol s néprajzi rekvizitumokat gyűjtöget. Aztán a vásárhelyi kerámia múzeum megvalósításáért hadakozik, később maga is belevág az efféle műtárgyak alkotásába. Rajzai egy részén pedig dunaújvárosi ihletésű gyármotívumok és agilis munkásfigurák tűnnek fel, művei többségén azonban elaggott, idősebb parasztembereket és komor, roskadozó tanyákat láthatunk.

Ne menjünk tovább! Kajári Gyula munkásságában nekem ez a legrokonszenvesebb, legértékesebb periódus. Az csak természetes, hogy biztonságosan, szenvedélyesen és lényeglátóan rajzol. Annál meglepőbb szakmai, technikai következetessége és puritanizmusa. Elvégre a hatvanas évek művészetében majd minden grafikus a sokszorosítható technikák felé vonzódik, ám ő többé-kevésbé kitart a fekete kréta mellett. És igaza van. Kajári mindenekelőtt a földszagú, a kétkezi emberek sorsának szószólója: itt pedig nincs helye szakmai finomkodásnak. Se technikailag, se tartalmilag. Mivel elsősorban az utóbbi dolog érdekelte. Hitelesen kifejezni egy történelmi léptékű társadalmi pálfordulatot, amikor a szeme előtt omlottak össze százados tanyaépületek, s velük együtt munkában megőszült, ártatlan emberek helyzete lett kilátástalanná. S innentől már a műveit kellene bizonyságul hívni. A „néma", az „elhagyott" és „komor" tájakat, majd a „gondterhelt", „gyö-

akar, nem tud lemondani. Ez a kettős kultúra egyrészt többlet, másrészt kettős elkötelezettség; nagyon hasonlatos a nemzetiségek kettős kötődéséhez, amely kétszeres ráadásul: először a sajátoshoz és az egyetemeshez kötődik, másodszor az országhatáron belül élő és az anyanemzet magyar hagyományaihoz.

Móricz Zsigmond, a Nyugat szerkesztője levelezéséből

A Petőfi Irodalmi Múzeum 1985-ben kiadta *Móricz Zsigmond, a Nyugat szerkesztője* válogatott levelezését. A nagy író, mint tudjuk, 1929 decembere és 1933 februárja között szerkesztette századunk első felének legjelentősebb magyar irodalmi folyóiratát. A most közreadott levelek — melyeknek feltétlenül helye lenne a gyűjteményben — a kötet nyomdába adása után kerültek elő az író hagyatékából.

A hat levél közül öt Móricznak a Nyugat 1931. márc. 1-jei számában publikált *Az irodalom és a faji jelleg* című vitacikkéhez kapcsolódik. Az előzményekről röviden annyit, hogy 1931. febr. 10-én Hegedüs Lóránt előadást tartott a Cobden szövetségben. Bírálta Császár Elemér *Irodalmunk nemzeti jellege* című, 1929-es tanulmányát, és védelmébe vett Ady Endre költészetét. Erre reagált Szász Károly és Négyesy László a Budapesti Hírlapban, elutasítólag. Móricz Zsigmond említett írásában védelmébe vette Hegedüs Lórántot. Cikke — szándéktalanul bár — elindította irodalmunk egyik leghíresebb vitáját: polarizálta, állásfoglalásra késztette a haladás és a konzervatizmus híveit. (A sajtóvita bibliográfiai adatait lásd a 2. számú levélben.) A vita idején többen egyetértésükről biztosították Móricz Zsigmondot. Kötetünkben közöltük — többek között — Darvas József, Földessy Gyula, Gulyás Pál, Koroda Pál, Kun Zsigmond, Oláh Gábor és Szenteleky Kornél, valamint néhány ifjúsági csoport, így az Erdélyi Fiatalok, a Prágában Tanuló Magyar Egyetemi Hallgatók, továbbá a budapesti Képzőművészeti Főiskolások Móriczcal szolidáris levelét, illetve az író válaszát.

Néhány megjegyzés az újabb levelekhez:

1—3. Az Ifjúsági Faluszeminárium és a Bartha Miklós Társaság levelére a két közösséget azonosnak tekintve válaszolt Móricz Zsigmond. (Az ő leveleinek gépírásos másolata került elő a hagyaték feldolgozása során, az aláírás ezért hiányzik.) Bizonyára nem értesült arról, hogy Fábián Dániel vezetésével 1930. október 31-én a progresszív baloldal képviselői kiléptek a Bartha Miklós Társaságból. Fábián Dániel, a Társaság korábbi ügyvezető elnöke Móricz Zsigmond elkötelezett híve volt. A Társaságból kiválva 1931 tavaszán Ifjúsági Faluszemináriumot szervezett volt tagtársai és új barátai részére. Ez ideig csak az 1931. március 20. és április 17. között tartott előadássorozatukról tudtunk, amelyen a jeles szociológus, Braun Róbert elemezte a falu lélektanát és társadalomrajzát. Móriczhoz írt levelük fontos adalék a Faluszeminárium történetéhez.

A Bartha Miklós Társaságnak volt ereje a megújulásra és soraiból kiküszöbölte a jobboldali elemeket. Móricz Zsigmondot már ez a legjobb hagyományaihoz méltó egyesület köszöntötte.

4—5. Az Eötvös Kollégium 1931. április 10-i kézírásos levelét Horváth József fogalmazta meg. Az aláírók kitűnő költők és jeles tudósok lettek, be-

mást. Olyanba, ahol tudjuk, hogy az új reformkor lényegéhez tartozik a mozgékony alkalmazkodás a változó körülményekhez, s ennek előfeltétele a folyamatos döntésmódosítás képessége, mert a megmerevedésnek ez a legjobb ellenszere.

S végül, ó kedves olvasó, akár tábornok vagy, akár sorkatona, akár partizán, kérlek, emlékezzél arra, hogy egyszer volt, hol nem volt, még az üveghegyen is túl, de a Kárpátokon innen egy ország. Ez az ország azért küzdött, hogy felzárkózhasson az európai haladáshoz, hogy megreformálhassa saját gazdaságát és társadalmát. Folyt a küzdelem, változó intenzitással és változó eredményességgel egy negyedszázadon át. E küzdelem egyik hullámvölgyében a nemzet egyik legnagyobb költője — reménytelennek látva a harcot — megfogalmazta a nemzethalál vízióját. Néhány év múlva, nem sokkal halála előtt, mintegy költői végrendeletként, még erőteljesebben megismételte gondolatmenetét. Közben egész életében azon dolgozott, hogy ez a nemzethalál ne következhessen be. Lehet, hogy költeményei is ezt a célt szolgálták? E kisérteties víziók azóta e nemzet tudatának kitörölhetetlen részei. Aztán volt e költőnek egy fiatalabb pályatársa, aki a küzdelem egy későbbi, sokkal eredményesebb szakaszának hullámvölgyében az egész emberiséget illetően fogalmazta meg azt, hogy nincsen remény. E reformküzdelem politikusai természetes és fontos szövetségesnek tekintették ezeket a költőket ezekkel a műveikkel együtt. S tudjuk, a reformküzdelmek eredményesek voltak, győzött a reformgondolat, a nemzet se halt ki, az emberiség sem igazolta a reménytelenséget.

öltött testet. Ott van a tény: színvonalas, jó lap volt a Tiszatáj, s van-e garancia, hogy az lesz újból? Ott van a dacreakció, a partizánindulat, amely elutasítja a döntést, el annak tartalmát is, s el a formáját is, amelyre az elmúlt 30 évben nem volt példa. Ott van az ellenkezés a kivizsgálás, a döntések halogatása, a közvélemény — s főleg az írói közvélemény — informálásának hézagossága miatt. S ott van — a személytől teljesen függetlenül — a kérdés: miért kellett ismét nem irodalmárt kinevezni egy irodalmi folyóirat főszerkesztőjéül?

Mit lehet minderre válaszolni? Egy lap szerkesztése mindig harci feladat. Egy ország szellemi állapotának biztosításáról van szó e harcban, s vannak szerkesztőségek, amelyek a reguláris csapatok szerepkörét vállalják fel, s vannak olyanok, amelyek a partizánegységekét. Abban az értelemben, ahogyan ezt Lukács György még 1945-ben megfogalmazta. Ez a kettősség nem szembenállás, hanem munkamegosztás. Tudomásul kell azonban venni, hogy a partizán mindig nagyobb veszélyek között dolgozik. A partizánt nemcsak az ellenség, hanem saját hadserege is „lelőheti". Teheti ezt tévedésből is, meg azért is, mert a „partizánakciót" károsnak ítéli, azaz a megközelítés különbségét nem taktikai, hanem stratégiai szintűnek látja. S a partizánnak természetesen tudomásul kell vennie, cselekedetei megítélésénél eleve számításba vennie, hogy a jelenben nem ő, hanem a „vezérkar" minősíti, hogy mi van stratégiai, és mi taktikai szinten. S a vezérkar esetleges tévedését csak a történelem helyesbítheti.

A Tiszatáj partizánfeladatokat vállalt magára. Sok éven át volt szerkesztői e munka során megsebesültek, egyelőre harcképtelenné váltak. Mit tehetnek ilyenkor a partizánosztag tagjai? Megfutamodhatnak, az igaz, bevehetik magukat az erdő sűrűjébe, ahol se barát, se ellenség nem jár, de ez nem méltó magatartás. Az egyetlen jelszó csak az lehet: tovább! Az a tény, hogy a lap új szerkesztői a vezérkar megbízásából jöttek, még nem jelent kudarcot. Hiszen ez legfeljebb taktikai szintű nézetkülönbségekhez vezethet, még akkor is, ha nem akklimatizálódnak a partizánkörülmények hagyományaihoz. De esély erre is van. S a lényeg az, hogy a csapatot fenn kell tartani. Dolgozni kell: ha lehet, akkor partizánként, ha nem lehet, akkor csak sorkatonaként, de őrizve mégis a partizánlét eszményét és moráljét. Ez segítheti a leváltott szerkesztők gyógyulását, mielőbbi harcbaállását is.

Nincs helytelenebb dolog, mint bajra másik bajjal, hibára másik hibával válaszolni. Ha kátyuban a szekér, nem esőért, hanem szárító szélért kell fohászkodni, hogy tovább haladhassunk. Mit érnének olyan döntéseink, hogy nem írunk a Tiszatájba? Csak a nyilvánvalót bizonyíthatnánk, azt hogy nincs jó lap az írók széles körű részvétele nélkül. Ezt viszont úgyis tudjuk mindannyian. Ezért nem érdemes a legkisebb lehetőséget sem elszalasztani. Ha viszont továbbra is munkatársai vagyunk a Tiszatájnak, akkor távlatosan mindenképp, de talán ma is megvan a lehetőségünk a partizánharc folytatására. Ezért írok a Tiszatájba 1987-ben is.

Előre biztos vagyok abban, hogy nem fog nekem minden tetszeni a lapban. De hát ez természetes. Egy bizonyos esztétikai és gondolkodói színvonal fölött csak a tolerancia és a türelem vezérelheti a befogadót. Ez lehet az ellenszere annak a fantomképnek is, amelyet a politika és az irodalom mostanában kialakított egymásról. Ez ellen is csak munkával lehet küzdeni, csak munka közben foszolhatnak szét ezek a fantomképek. S egymást megismerve, a múlt tanulságait is felhasználva, ha nem is ideális, de hasznos állapotba kerülhet irodalmi életünk. Olyanba, ahol értjük és nem félreértjük egy-

A Tiszatájnak ez a száma még nemcsak attól van távol, amit szeretnénk, amit elterveztünk, hanem abból is csak — mint egyetlen szám — megközelítőleg érzékeltethet valamit, ami mint erőfeszítés áll mögötte. A munkáját decemberben elkezdő szerkesztőség a legkülönfélébb nehézségekbe ütközött. Legnagyobb ezek közül az egykori szerzők egy részének a felfüggesztés és az egyre hosszabb megjelenési szünet miatti magatartása: sokan visszakérték korábban beküldött kéziratait, illetve nem adtak írást az indulni készülő lap számára. A tájékozatlanságon alapuló bizonytalanság még sokaknál nem szűnt meg, az elvileg is megtámogatott fenntartásokat még többen nem oldották fel. A lehetőségeink és törekvéseink találkozása nyomán létrehozott számunkkal elsősorban egy országos viszonylatban sem jelentéktelen lapot szeretnénk ismét életre kelteni, a magyar szellemi élet működő részévé tenni.

Vannak esetek, amikor a csend is, a hallgatás is nagyon beszédes lehet. Az ilyen esetek azonban alighanem mindig a tiltakozás esetei. Olyan rosszul választott vagy kikényszerített félmegoldások, amiket előbb-utóbb valami mással úgyis folytatni kell. Az érdemleges folytatások az építkező cselekvés valamilyen formáját öltik. S ha vannak — noha még kevesen és talán nem is elegen —, akik a továbbépítésre vállalkoznak, miért kell őket fenntartással, gyanakvással fogadni? Miért lenne jó az, ha nem kelne új életre a Tiszatáj? Miért jó az, ha egy értelmes létező helyett nem a lét van, hanem inkább a semmi?

KAPOSI MÁRTON

Mi történt és mi történjen a Tiszatájjal?

A múlt év júniusa óta nem jelent meg újabb száma a Tiszatájnak. Ezt a magyar sajtó történetében eléggé szokatlan eseményt nem csupán az előfizetőknek kell megmagyarázni, hanem — legalább néhány szó erejéig — tájékoztatni illik a történtekről mindazokat, akik olvasói voltak a folyóiratnak, s most valószínűleg kíváncsian veszik kézbe az ismét megjelent lapot.

A folyóirat kiadását július eleje óta szünetelteti a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatala. Az előző szerkesztőség munkáját — mint közvetlen felügyeleti szerv — megvizsgálta az MSZMP Csongrád Megyei Végrehajtó Bizottsága, és úgy ítélte meg, hogy olyan közléspolitikai hibákat követtek el, amelyek miatt szükségessé vált a lap szerkesztési elveinek felülvizsgálása. A régi szerkesztőség helyébe újat neveztek ki, megfogalmazták a módosított szerkesztési koncepciót, tisztázták a lap szervezeti hovatartozását, felügyeleti rendszerét, illetve működésének gazdasági feltételeit.

A folyóirat alapítói jogát — a megjelentetést eddig is támogató — Csongrád Megyei Tanács vette át. A szerkesztés munkáját a jövőben a szerkesztőbizottság segíti, illetve egy ettől személyileg is nagyrészt különböző szerkesztőség végzi. Ezt a változást nem csupán a szerkesztés nagyobb fokú következetességére irányuló törekvés tette szükségessé, hanem az is, hogy bizonyos fokú változtatást tervezünk a folyóirat tematikai arculatán. Részben országos jelenségeket is figyelembe véve, részben tájegységünk szellemi lehetőségeit felmérve, valamivel több teret szeretnénk adni a szépirodalom mellett a többi művészeti ág bemutatásának, illetve a tudományos és ideológiai problémák olyan formájú szerepeltetésének, amely nem idegen egy hagyományosan irodalmi és továbbra is elsősorban olyannak tervezett folyóirat profiljától.

Az új szerkesztőség egyáltalán nem akar szakítani a lapnak azokkal a ma is legjobbnak mondható hagyományaival, amelyek közel negyven év nemegyszer — vagy majdnem mindig?! — viharos története során halmozódtak fel, s az utóbbi két évtized alatt eléggé határozottan körvonalazódtak. Továbbra is a magyar kultúra egészét, annak jellegzetességeit, lehetőségeit, értékrendjét tartjuk szem előtt. Nem akarunk lemondani a szomszédos szocialista országok és az ott élő magyarság irodalma, kultúrája rendszeres bemutatásáról. S természetesen ismertetni igyekszünk a tájegység minden olyan művészeti, tudományos és kultúrpolitikailag fontos eredményét, amelynek országos vagy éppen azon túlmutató hatása és jelentősége van. Vagyis: a magas szinten mindig egyszerre nemzeti és egyetemes kultúra csakis olyan értelemben helyi folyóirata szeretne lenni az újra megindult Tiszatáj, amelyben a hely a tájékozódásnak nem a horizontja, hanem a fókusza, a sajátunkká tett kultúrának nem a múzeuma, hanem az otthona, és a kultúra továbbfejlesztésre érdemesnek vélt részének folyamatosan dolgozó műhelye.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Németh József
1021

21/1

NÉMETH JÓZSEF: ÁPOLÓNŐ

Simai Mihály

óság gondokkal

s aról, hogy lakói
dent megtesznek
zetiségi község —
bek laknak nagy
250 éve a falu-
ek közé tartozik,
nus még él, s a
gy itt élnek. A
övetkezethez tar-
i Aranykalász, a
anádi Úttörő Tsz.
etést nyújt a ta-
olgozni a makói
nszédos nagylaki
panaszkodnak
ereset. Gvermek-
indenki jól öltö-
em lehet ráismer-
negyedik nemze-
k, ruházatuk pe-
nbözik a község
z, s hozzákezdtek
s. Az ellátásra
gis akad bőven.
tanács elnöke kis-
za, hogy az önál-
lent. Pénzhiány-
zában csak annyi
kiadásokat fede-
év végére befut
akkor „szusszan-
a jövőre is.
5 polgárai joggal
zség vezetőitől —
os tanácselnök —,
választások előtt
el fizetik az adót,
rulást, s ami még
en 90 ezer forint
át is végeztek.
190 ezer forint
rulást adnak. Eh-
értékű társadal-
dezt azért tették,
ladatok időre el-
1500 méter hosz-
0 métert tudtunk
, s várjuk, hogy
son a község egy-
zába.
nkéntelenül is:
k nem fizetik az
a kiadás?
ezer forint. Je-

eknek — a helyi Úttörőnek és a magyarcsanádi földeket használó apátfalvi Aranykalásznak együttesen 1 millió 148 ezer forintot kellene fizetni. Sajnos jelenleg — október 15-én — 604 ezer forinttal tartoznak még, pedig már a negyedik negyedévből is eltelt fél hónap. Abban biztosak vagyunk, hogy év végére, tehát december 31-re kiegyenlítik tartozásukat. Ez azonban csak vigasz. Jelenleg a község kasszájában 172 ezer forint van. A költségvetés szerinti havi kiadásunk 170—180 ezer forint körül mozog. Ez mind-mind olyan kiadás, mely havonta rendszeresen ismétlődik, melyekre nem lehet azt mondani, hogy majd a következő negyedben, avagy fél év múlva.

Számadatok, papírok, levelezgetések bizonyítják: a község vezetői mindent megtettek annak érdekében, hogy a lakosság igényeit teljesítsék a tervbe vett feladatokkal együtt. De vajon okolható-e a két tsz azért, hogy nem tett eleget időben kötelezettségének?

— Szerintem igen — mondja határozottan Csontos János. Én a magam részéről nem fogadom el azt a magyarázatot, hogy kialakulatlan még az átutalási rendszer, a pénzforgalom, az új adózási rend. A tsz-ek terveik elkészítésénél számoltak e kiadásokkal, s így ütemezve, negyedévenként pontosan küldhették volna a pénzt. Sajnos, nem közvetlenül a község pénztárába fizetnek, hanem a szövetségen keresztül egyenlítik ki tartozásaikat. Emiatt fennakadások mutatkoznak Magyarcsanádon — de a járás valamennyi községében is — a tervfeladatok teljesítésénél. Jó lenne, ha mihamarabb rendeznék az ügyet, s köteleznék a szövetkezeteket is arra, hogy hátralék esetében bírságot, kamatot fizessenek. A község lakossága — tehát a tsz tagsága — osztja véleményünket, helyesli az időbeni adófizetést. Ezt mutatja mind a községfejlesztési, mind pedig a lakossági adó befizetése.

Gondok vannak Magyarcsanádon. A község vezetői nem tudják teljesíteni a józan ésszel és reálisan tervezett feladatokat. Több mint félmillió forint bevétel hiányzik még, s mindössze 300 ezer forint csak az az összeg, ami miatt elmarad a járdaépítés, csatornázás, villanyvilágítás korszerűsítés stb. Jó lenne, ha gyorsan

Németh József

Magyar tájak

Kiállítás a Nemzeti Galériában

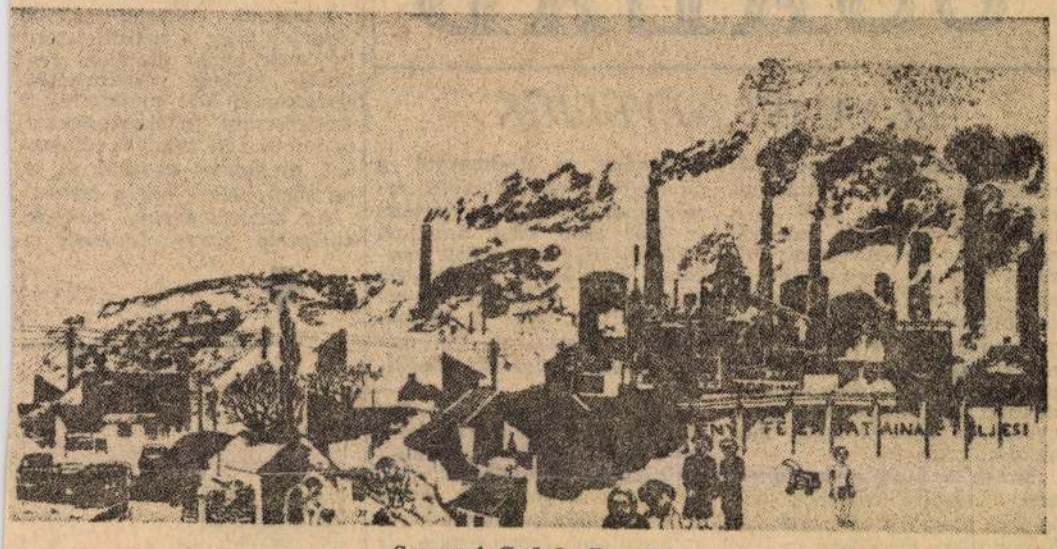

Somogyi Győző: Csepel

Hatvan városa hozta létre a tájfestészet kétévenkénti bemutatóját, s a harmadik tárlat anyagát látja most vendégül a *Nemzeti Galéria*.

Sok országos jellegű kiállítás között, mely évről évre kínál lehetőséget a festőknek — kötetlen témakörben — munkáik bemutatására, fölvetődhet bennünk, szükséges-e külön, kiemelt témaként szerepeltetni a tájat, a festők egyik legkedveltebb műfaját? Lemérhetünk-e valamit az e gyűjtőnév alatt jelentkező művek sorából, s az mennyire más a többi tematikához viszonyítva?

A festészet oldaláról vizsgálva, emlékeznünk kell, hogy a „tájkép" téma változott kissé az utóbbi évtizedekben. A hagyományos lírai, plein-air élmény, hangulatfestés, tanulmányhűség, „objektív" ábrázolás mellett nagyobb teret kapott a dekorativitás, a szerkezeti elemek, a folthatás, mint cél vagy kiindulás, úgy is, mint „ürügyül" szolgáló táj valamely elvont vagy éppen aktuális gondolat érdekében. Ez utóbbi, ha nem is számbeli túlsúllyal, de észrevételt magát. Mellette szerepet kap a csupán „lírai" besorolással kellően meg nem határozható szuverén költői világ — mely azonban nemcsak a tájábrázolás sajátja, hanem a fiatalabb művészgeneráció egyik jellemző kifejezésmódja.

Gyakorlatilag tehát a táj nem jelent különösebb terepet bármely másiknál. Jelent azonban *könnyebb* megközelíthetőséget a közönség jó része számára, mint legnépszerűbb, legkeresettebb műfaj, melyen keresztül a különféle művészi gondolatok egyszerűbben befogadhatók. Ebből a szempontból van tehát jelentősége, különösen ott, azon a helyen, ahol a képzőművészeti kultúrigény a felméréseken oly aggasztónak mutatkozott.

De hogy az összkép milyen emléket hagy bennünk, hogyan értékelhetők a hagyományos vagy kevésbé hagyományos típusú vállalkozások, az az általuk nyújtott élménytől, meggyőzőerőtől függ. Így idézi emlékezetünkbe legszebb plein-air hagyományaink melegét *Bernáth Aurél* finom ecsetrajzú „Gödi táj"-a, *Miháltz Pál* alkonypárás „Szentendré"-je, ezt őrzik *Pirk János, Chiovini Ferenc* sejtelmes, puha színharmóniái. Érzelmi közelítés szerint az ő folytatójuk *Csavlek András* szétomló fényfestészete is, mely szinte kizárólag a tájképben keres kifejezést. S nem esik messze a természetélmény eme felfogásától *Patay László* panteisztikus fényszimfóniája sem (bár eszköztárától nem idegen némi hatásvadász oldalpillantás). Az elsődleges benyomásból született művek sorából még *Zombori László* „Fekete földek" c. képe marad meg bennünk kék-barna harmóniáival, nagyvonalú ritmusával.

Ahogy távolodunk a hangulat-emléktől, úgy alakul át szerkezetes-dekoratív építménnyé, elszabadult érzésviharrá, vagy csupán képi ürüggyé a tájábrázolás. Természetesen mindegyiknek van kiérlelt, belső egyensúlyteremtő és sémává üresedett megoldása. Ritka szerencsés találkozása egyedi megfigyelésnek és nagy síkokra, néhány jellemző foltra redukált előadásmódnak *Németh József* „Táj gólyákkal" c. képe, melyet bízvást legjobb művei közé sorolhatunk. Az erdőszél zöldjeinek szűkszavú jelzései közé komponált madárfiguráik bensőséges együttesén átlebben az eleven emlék — kétfajta szemlélet ötvöződik különös, archaikus tömörségű stílusában. A táj szerkezetének dekoratív nagyvonalúságát nyújtja képeiben biztos érzékkel *V. Bazsonyi Arany*, a tektonika kifogyhatatlan szépségét *Batári László*, s a tömör motívumok kirobbanó erejét szimbolizálja *Pap Gyula*.

Mivel a tájtémának számtalan csábító üresjárata, erőszakos vagy tétova közhelyveszélye van (mint ezen a kiállításon is), épp azért különösen jóleső és méltánylandó az olyan vállalkozás, mely újfajta érzéseket, élményeket, tapasztalatokat kíván közölni a táji keretek között. Ilyennek hatott *Végh András* festménye a megváltozott Bélapátfalváról, vagy *Wágner János* „Lakótelep"-ének fölénk tornyosuló, színekről álmodó szürke harmóniája. Ember és gyártelep együttese jelenik meg *Somogyi Győző* feketefehér lapjain, melyek ugyanakkor és emberi környezet ökonomiáját magától értetődő rendként tudják prezentálni. Ugyancsak „társadalmasított" tájat teremtett *Szunyoghy András* a grafika egyfajta groteszk-narratív eszközével, *Kéri Imre* pedig — némiképp hasonlóan — a „magyar táj" témájára készített parafrázist.

A tájnak mint átköltött, újraélt valóságnak mesével határos jelenségét teremtik meg *Kárpáti Tamás* és *Bikácsi Daniela* festményei. Az ő világuk egyéni, magában álló poézis. De a költői képalkotás elevensége hatja át mindazokat a munkákat, melyek bármely formálásmódban emlékezetesek maradtak számunkra.

A táj tehát, mint vállalkozás, *alkalmas minden aktuális gondolat közegének*. S ha egy ilyen válogatás nem is jelenti a mai piktúra keresztmetszetét, tény, hogy sok embernek képes nyújtani a beleélés-ráismerés örömét, nemegyszer valami új érzés-gondolat felfedezését.

Horváth Teréz

SZÖKŐÉV

Döbrentei Kornél új kötetéről

A kötet színes, akár a megidézettek képei, Van Goghé vagy Csontváryé. A szinte szembántó színkavalkád mögött azonban elkomoruló, sötétbe hajló, tompa árnyalatokban gondolkodó költőegyéniség képe rajzolódik ki. S az ellentmondás nemcsak látszólagos. Döbrentei Kornél „borulátása", generációsnak is tekinthető magánya, és a feloldás, a magyarázat kényszere feszül össze a versekben. Olyan súllyal és intenzitással, hogy a viszony immár elvesztette eredendő labilitását, az ellentétek harcának kétesélyességét: egy líra ellentmondásosságában homogén alapvonala lett.

A második kötet nem mutat nagy változást a hét évvel ezelőtt megjelent elsőhöz képest. Döbrentei legjobban bevált önkifejezési formája változatlanul a szürrealisztikus szabadvers. S szintén változatlanul igaznak látszik az is, amit az első kötet kapcsán több kritikus is észrevett: az e forma iránti ellenállhatatlan vonzódás sokszor háttérbe szorítja a gondolatot, a szürrealizmus burjánzó képei, metaforái a látvány erejével kötik le az olvasót. Ahol mégsem — s erre ebben a kötetben is akad példa —, azokban a versekben markánsan fogalmazódik meg a költői helyzetanalízis, generációját tekintve egyáltalán nem rokontalan alapélménye: *„Engedj hétmérföldes meséket lépni, élet!, / oldd meg bokámon a birsalmanehezéket. / Engedj vonítani tisztaságért — erős vagyok, / engedd hinnem: száz mennyet félvállon elbírok." (Harmincadik születésnapomra)* A hit, a szándék dinamizmusának ellenpontjaként az épp ennyire általános érvénnyel — s színesen, érzékletesen — megfogalmazott tehetetlenség, a cselekvési tér beszűkülésének tragikuma, ennek költői megfogalmazása is hiteles: *„Világgá mentünk anyánkból, fejünkön / hetykemód a Nap, rembrandti piros / satyak... Imé pompánk a rögben: csuklónk alól égbepazaroljuk / a szökőkutakat... / A vérünk illatából gyöngéd havazást / szőnek az angyalok és a szívünkig / lassan fölúszik a hattyú tél." (Tél)*

Felkavaró, megdöbbentő kötet lehetne a *Szökőév*. Lehetne, mert Döbrentei szinte minden témában megszólal, amiben illetékes lehet ma Magyarországon egy majdnem fiatal költő. S amit mond — hazánkról, környezetéről, szüleiről, közös múltunkról, jelenünkről, lehetőségeinkről —, komoly, érett és felelősségteljes lehetne, ha művészetként, líraként, a maga teljességében eljuthatna a befogadóhoz. Mert Döbrentei költészetéből *kompozicionálisan* hiányzik az a képesség, hogy a befogadói érzelmeket költészete lényegére irányítsa. A kötet legjobb verseiben *(Harmincadik születésnapomra, Idill, Tivadarfa, Szökőévciklus)* a gondolati erő megszünteti ezt a hiányt; máshol viszont a szürrealisztikus szabadvers mint forma — a látszat ellenére — helyenként annyira merev, hogy elveszti kapcsolatát (legalábbis az olvasó számára) a gondolattal, s falként emelkedik a költői kifejezés és a befogadó közé: követhetetlenné válik a költői logika. Néha úgy tűnik, mintha Döbrentei szándékosan „távolítaná el" magától az élményt, mintegy mesterséges (és mesterkélt) rálátást teremtve verseire.

A vizualitásra igen érzékeny, fogékony költőtől feltehetően a szabadabb, kötetlenebb, gondolat-meghatározta formák sem állnak távol. Hiszen a szürrealizmus az ő esetében elsősorban kötöttségében bizonyult erősnek. Aligha nagy tévedés, hogy Döbrentei előbb-utóbb lírája közérthetősége, érvényessé tétele érdekében formaváltásra kényszerül. Ezt azonban elsősorban neki kell felismernie, noha a remélhető nyereség alighanem közös. *(Magvető)*

Csáki Judit

CSALÁD

EGYMÁST NEVELJÜK

Telnek-múlnak a hetek, hónapok, évek, és múlásukat mindennél jobban jelzi az a csodálatos folyamat, amelyet egyszerűen így nevezünk: felnő a gyerek. Beleszédül az ember, ha elgondolja, mekkora fejlődésen, milyen óriási átalakuláson keresztül lesz egy csecsemőből felnőtt. Mindig ugyanaz, és mégis: mindennap egy kicsit más az a gyerek, s egyszer csak már akkora, mint mi.

Ennek a húsz esztendőnek, ami a naggyá váláshoz kell, felelős alakítója a szülő: az ő gondján, törődésén múlik, milyenné fejlődik gyereke. Nagy erőt jelent a nevelés (még akkor is, ha a veleszületett képességek, hajlamok ennek ellenére mássá formálják, mint amilyennek szerettük volna). Ámde mialatt a szülők nevelik gyerekeiket, ők maguk is átalakulnak, mert a gyerek—szülő kapcsolat kölcsönös, tehát a formáló hatás is az.

Már nem tartunk ott, ahol szüleink-nagyszüleink. Vagyis hogy az apa-anya kimondja a szót, a parancsot, az utasítást, a gyerek pedig vakon engedelmeskedik, illetve a szülői tekintélynimbusz és a drasztikus eszközök rákényszerítik erre. Mi már okosabban és demokratikusabban nevelünk. Megmagyarázzuk, hogy mit miért kell vagy miért nem szabad, és amikor lehet, engedünk a gyerek akaratának (kérésének? kunyerálásának?). Engedjük (és tegyük hozzá: jó, hogy így tesszük), hogy hasson ránk a gyerek, ne csak mi hassunk rá. Így hát minket is érnek olyan hatások, amelyek lassan átformálnak, sőt ki merem mondani a szót: nevelnek!

Biztosan állíthatom most, mint három általános iskolás gyerek mamája, aki nevelési feladatainak a felén talán már túljutott: egészen másmilyen vagyok, mint tizennégy évvel, első csemeténk születése előtt voltam.

Amire a csecsemőkor tanított meg: a türelem, a más érdekének a magamé elé helyezése, ha tetszik, ha nem. Azelőtt sem voltam éppen pontatlan, de most még figyelmesebbé kellett válnom, különösen a kezdeti, legesendőbb kisbabakorban. Kihagyni, eltéveszteni, elfelejteni valamit? Végzetes következményekkel járhat! Igen, az anyai kötelességtudásnak még külön ki kell alakulnia az egyéb kötelességek elvégzésére serkentő lelkiismeret mellett.

Munkabírásom jóval nagyobb lett, mint bármikor előtte, leánykoromban. Az önsajnálat is el-elmaradt a növekvő terhek súlyának érzése mellől; ha úgy láttam, ez már több, mint amennyi bírható, inkább hangos morgással kiadtam a feszültséget magamból. Azelőtt befelé búslakodtam, ami a mérgelődés levezetésének lényegesen egészségtelenebb megoldása.

A gyorsaság szükségszerűen vált szerzett tulajdonságommá a sokéves tréning eredményeképpen. A családról való gondoskodás, törődés is együtt nő a feladatokkal. Eleinte cédulázgattam, szortíroztam az elintézésre váró legkülönfélébb dolgokat (például: Patyolat, fogszabályozó, cipész, töltőtollas, Gelka stb.), aztán fokozatosan beidegződött, hogy fejben tudjam tartani a napi teendőkön kívül adódó elintéznivalókat. Sőt, azt is, hogy előre tudjak egy kicsit gondolni.

Meg kellett tanulnom az ésszerűség és lehetőség határain belül alkalmazkodni a gyerekek kívánságaihoz ételben, öltözködésben, berendezkedésben. E tekintetben az az elgondolás vezetett minket kezdettől fogva, hogy minden megengedhető, ami nem hágja át az életritmust, és nem veszélyes a számukra. Most, hogy már nagyobbak, egyéb problémák, például: magatartás- és ízlésbeli kérdések is felmerülnek, ami nagy ellentétekbe sodorhatja a szülőt és gyereket. Az ilyesmit feszült légkörben, hisztizve (gyerek), ordítva (szülő) nem lehet eldönteni, jóllehet az ember ilyenkor szeretné. Most ott tartok, hogy megtanuljam a helyes viselkedést hasonló esetekben. Tudom: mérsékelnem kell a mérgem, hogy aztán egy másik, megfelelő alkalommal komoly beszélgetésbe vonva a gyereket, észérvekkel próbáljak rá hatni.

Nem hagyhatom említés nélkül, hogy nevelődésemnek negatív oldala is van: az olykor előforduló hangoskodás. Eddig csak a gyerekekkel kapcsolatban fordult elő, hogy kiabáljak, kikeljek magamból. Restellem is utána eléggé. Különösen, amikor eszembe jut, hogy nagy ritkán az anyám is kiborult velem bajlódva, és én csak ámultam túlzott felindulásán.

Utoljára hagytam a legjobbat azok közül, amit a gyerekeknek köszönhetek. Ez pedig nem más, mint a kiteljesült boldogság érzése, ami elönti a szívemet, ha látom őket egészséges, vidám, az életnek örülő, dolgukat rendesen végző emberjelöltnek.

Dr. Undi Flóra

Barkácsoljunk otthon!

Lakásunk kisebb-nagyobb tárgyait vagy a mázolt-festett felületek hibáit időnként festéssel kellene rendbehozni. Ilyenkor el kell tüntetnünk a szétfröccsent festékcseppekket, bánnunk kell tudni az ecsetekkel, és gondot okozhat az is, ha sűrű illetve híg a festék.

Az autózománcok, dukkók, különféle spray festékek a

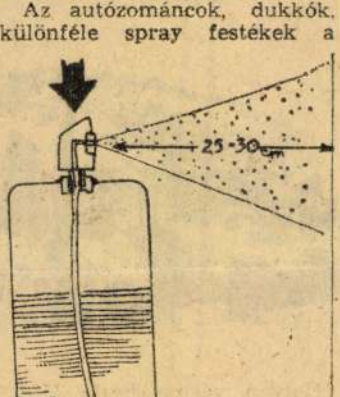

háztartásban is felválthatják az ecsetelt festékeket. Kezelésük lényegesen egyszerűbb, tárolásuk higiénikusabb a hagyományos festékanyagoknál.

A spray-festék dobozát használat előtt mindig jól rázzuk fel. A dobozban egy kis golyó zörög. Ennek akadály-

B. A., 1053, BP. — Az amerikai „szépségágy", amiről New York-i látogatóitól hallott, nem egyéb, mint egy merev, összehajtható fekvőhelyű nyugágy, amelynek a fejvége alatt egy 10 cm átmérőjű henger, lábvége alatt pedig egy 30—40 cm magas, lecsapható deszkalap illeszkedik. Célja, hogy a rajta való fekvés a fejben, illetve az arcon szépítő hatású, tartós vérbőséget hozzon létre, az alsó végtagokon pedig megkönnyítse a vérkeringést. A dolog azonban úgy áll, hogy a fej vérbősége kellemetlenségekkel, sőt bizonyos esetekben veszélyekkel is járhat, az arcbőrre kifejtett, szépítő hatása pedig teljességgel bizonytalan. Az alsó végtagok magasra helyezése kétségtelenül előnyös a lábak, az egész vérkeringés szempontjából, ezért tudott ott elterjedni!

*

P. S.-NÉ, KECSKEMÉT. — Ahogy panaszát leírja, az nem gombás köröm, hanem idült körömméreg, bár gyógyítását tekintve a kettő között nem jelentős a különbség. Mint írja, előbb csak egy körme betegedett meg, most pedig már öt. A baj kiváltója a konzervgyárban a zöldségekkel való foglalkozás, ami a körömárkok irritációja folytán azok gennyes fertőzését hozták létre, ami magában is idült lefolyású volt, és súlyos-

* GYEREK

KERESZTREJTVÉNY

Fekete rejtvény

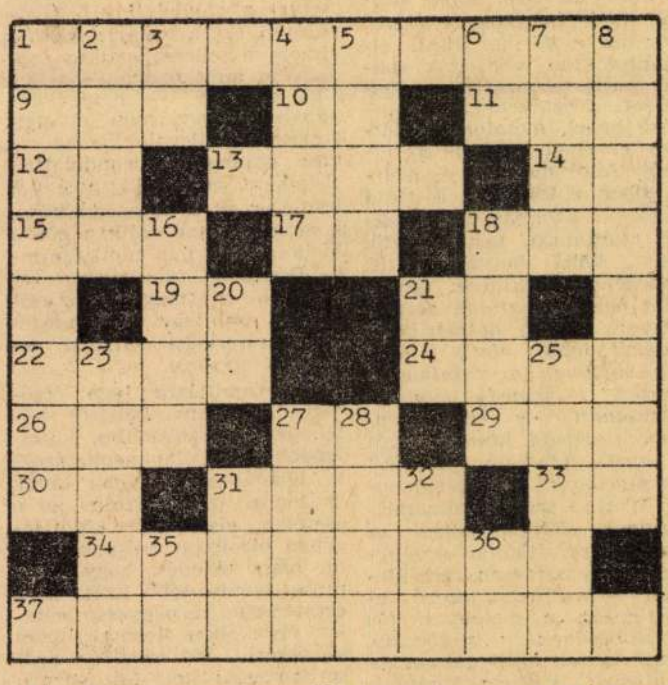

A rejtvényünkben szereplő négy író mindegyikének van egy-egy híres „fekete" regénye, melynek címében előfordul a fekete szó. Megfejtésül a négy nevet küldjétek be, levelezőlapon.

Vízszintes:

1. Szórakoztató
9. A próza mestere
10. Az itt levő
11. Napnyugta
12. Kicsinyítő képző
13. Nem kell több
14. Félkeze (!)
15. Faragó, kártékony bogár
17. Nagylemezeken szereplő betűpár
18. Vágány
19. A szobába
21. Kerget
22. Eszméletét veszti
24. Hold betűi keverve
26. Taszít
27. Magad
29. Hiányos ruha (!)
30. Hidrogén és kálium
31. OOOL (!)
33. Római 1050
34. Értékes időmérő
37. Grimaszt vágsz

Függőleges:

1. „A fekete város" írója (1847—1910. Kálmán)
2. Úrnak szólít
3. Paripa
4. Svájci mondahős
5. Tetszetős
6. Germánium
7. Oszkár becézve
8. A „Vörös és fekete" írója (1783—1842)

Németh József

— más —

IETI
PONT
rgy ut 41.

JOSEPH N E M E T , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyeh Stadt Pressburg.
Név:.-468.- Herr JOSEPH N É M E T
Felvétel ideje: 1845. 6. Dber.
Hová vették fel: Rakos,/Rákos ?/. 163.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

NÉMETH JÓZSEF, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 17[illegible]-1891.

101.-Németh József:.-Első adat 1802

Utolso adat 1842

Remekel/beáll/ 1802

259.old Remekel

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

NÉMETH JÓZSEF, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891
100.-Németh József: Első adat 1744
259.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

NÉMETH JÓSEF, fazekasmester

1847-ben a sárvári fazekasok szerződést kötöttek a Sárvári Uradalmi Tisztséggel a földhordas targyaban. A szeződés név szerint kilrnc sárvári fazekasre vonat kozott. Igytöbbek között órea is. 346.old

BÁRDOSI JÁNOS-B.DORNER MÁRIA: Adatok a sárvári/és kőszegi fazekasok történetéhez 333.old

SAVARIA, A Vas Megyei Muzeumok Értesitője 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

NÉMETH JÓZSEF, gombkötőinas

65.-Molnár Ferenc műhelyében tanúlták ki a mestersé-
get: Lovász karoly,/settendorfi/ 1856.dec.28.-1859...-
Németh József,/csepregi/ 1863.ápr.8.-1865.okt.29.-
fia,József, 1871.máj,11. 414.old

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek
a céh keletkezésétől megszünéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6.
1971-72. Szombathely, 1975

NÉMETH JÓZSEF, kefekötő

1920 körül már Vas megye egyes községeiben is müködtek önálló kefekötők.Igy pl.Kamonban Németh József.
109.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

Németh József fotóművész

A HUNGAROTEX felkérésére, Németh Andrea által tervezett művészeti naptár a művész fotóműveivel készült.
Vadas József: "Ujévi hamis kártyák" cimmel a művészeti naptárak, a vállalati reklám-naptárak, valamint az üdvözlő lapok tervezőit, s munkájukat ismerteti. Kiemeli a naptár szépségét, de ennek ellenére sem tartja szükségesnek, hogy ilyen nagy költséggel készitsenek reklám-naptárt esetleg abban a reményben, hogy általa a tőkés országokban kötnek üzletet a magyar ipar termékeire.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 12.
XVIII. évf. 2. sz. 8. lap.

Németh József

Külföldön is elismert aktjait méltatja Alföldy Jenő: "A vissza nem térő pillanat" c. kritikájában, mely a Photographia Hungarica c. albumban szereplő fotóművéket ismerteti.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. juli. 31.
XV. évf. 31. sz. 12. lap

Németh József fotomüvész

Az 1971. évi müvészeti dijasok között a Balázs Béla-dij I. fokozatát kapta.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. ápr. 3.
XV. évf. 14. sz. 2. lap

M.D.K.

Németh József,bábsütő m.

Győrváron szül.1846.-ban.Később Bucsúszentlászlón telepedett le és négy fia folytatta mesterségét. 436.o.

Weiner Mihályné: Művészi kézmiparok Győrben.429.o.

Arrabona,7.1965.A Győri Múzeum Évkönyv,Győr.1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda,Győr.

MDK

Néath József

Foto kiáll. Bp.-München

Németh József festő -

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

8

(x) Nádas József festőművész kiállítása Bp., XIV., Kerepesi út 29. szám alatt a mai napon nyílt meg. Megtekinthető vasárnap kivételével 9—17 óráig.

1029

Németh József

cikke:

Németh József: Adatok a Fővárosi Közmunkák Tanácsa 1945-1948 közötti tevékenységéhez.
Budapest, 1971. 3.szám, 26-27. l.

Malk

Németh Józsefné

1914 ben ment férjhez. 2 kasmír hátrakötőt kapott és egy fekete selymet ünnepre. 1915 ben a selyem hátrakötőből fülesneccet csináltatott. De a fülesnecc nem tudta teljesen kiszorítani a hátrakötőt.

H. Kerecsényi Edit: Az asszonyok fejviseletének alakulása Kiskomáromban.

Néprajzi Múzeum Évkönyve 1957, 134 l.

Németh József

az 1968. évi építészeti fotopályázat zsűrijének tagja volt.

Tillai Ernő: Épületek, fényképek. - Magyar Építőművészet, 1969. 3.sz. 56-59.l.

Németh József, grafikus

MDK

Az olasz Rizzoli-cég „Ezüst sajtó"-díját kapta meg reklám grafikáiért.

– : Hír

8

Népszabadság. Bp. 1969. jan. 9. [Vidéki]

Németh István, [ ]

MDK

A Munkácsy M.-díj II. f.-t kapta.

– díj művészeti díjasaink

12

ESTI HIRLAP Bp. 1968. ápr. 3.

Németh József, takácsmester

Győrben polgárjogot nyert 1796.dec.14.Szoporból jött kath.Taksa 4 Ft./Album Neo-Civium 1776.dec.14. 1743-1838.Győrv-lvt./.102.o

Lengyel Alfréd: Sopronmegyei családnevek Győr város polgárkönyveiben 97.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

M.D.K.

Németh József, fazekasm.

A veszprémi fazekascéh cserépkorsója. Feliratból: "Ezx a korsó készült...Az 1863-ik évben Máii 18...Németh József szolgalló Mes....Szőczi János munkája." Veszprémi Bakony Múz. Lsz: C-35. Függelék: 76. 197.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém. 1965

Németh József

a felszabadulás révén érvényesíthette
művészi képességeit.

Losonci Miklós: Szobrok között (Kovács
Ferenc műtermében), „Művészet" folyóirat,
Budapest, 1968. márc. 3. sz.

27 f.

M.D.K.

Németh József
festés

Az aktábrázolás és reklám -
festő kiemelkedő képviselője.

Végvári Lajos: Mostohatestvéreink a festő.
Művészet, 1964. április - 23 lap.

Németh József, gyermekrajzoló MSK

A Buzogánytornyot rajzolta meg.
(Az I. ker.-i gyermekrajz kiállítás.)

Turi András: A Vár – gyermekrajzokban
– elbeszélve 4.

ESTI HIRLAP, bu. 1964. febr. 1.

MDK

Német József és Münnich Ede építész

a brassói kórház pályadija II.

Építészet és iparművészet, 1912. 11.sz. 13-14. l.

MDK

Németh József

eozin égető

a Zsolnay-gyárban a művészeti munkákban közreműködött 1909-től.

71.o.

NIKELSZKY GÉZA: A ZSOLNAY-gyár művészete. Pécs. 1959.

MDK

(öreg) Németh József gerencsér

Fákon dolgozik 1934 Sáján 31. lap.
Műveinek képe 8. lapon

Fábián Gyula: A jáki gerencsének szombathely 1934. 31. lap

31

MDK

Németh József

grafikus

Védőborítója emeli „Az Örök Ejszaka Világában" c. könyv könyvművészeti hatását.

(Díjnyertes könyv)

A szép magyar könyv 1958. Részletes értékelés

Magyar Grafika 1959, 3 évf. 2 sz. 37 l

M.D.K.

Németh József

600 K-ás második díjra volt javasolva a zentai kör-kórház pályázatán. De mivel nem okleveles építész, - a díj részére nem volt kiadható: Méltányosságból tervét 300 K-ért megvettér, s a másik megvételre!

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

szept. 21. sz. 10 old.

Ajánlott feligés tero szerzője is ő volt.

M.D.K.

Németh József dr.

Munkájával szerepel a vámszaki tiszt.képző-
művészeti kiáll.-én.

M.934.XII.18.

mdk.

Nemett József grafikus

„szellemes grafikái"

Transelektró 18 l. ábra

Lengyel Lajos: Külkereskedelmi propaganda-nyomtatványanikról

Magyar Grafika, 1961, 5. évf. 1 sz. 17 l.

Németh József

építész

II. díjat nyert az alábbi pályázaton.

Magyar Vilmos:

Művészet és oklevél.
A zentai kórház terv pályázata.
Építő Ipar
1910. 392. l.

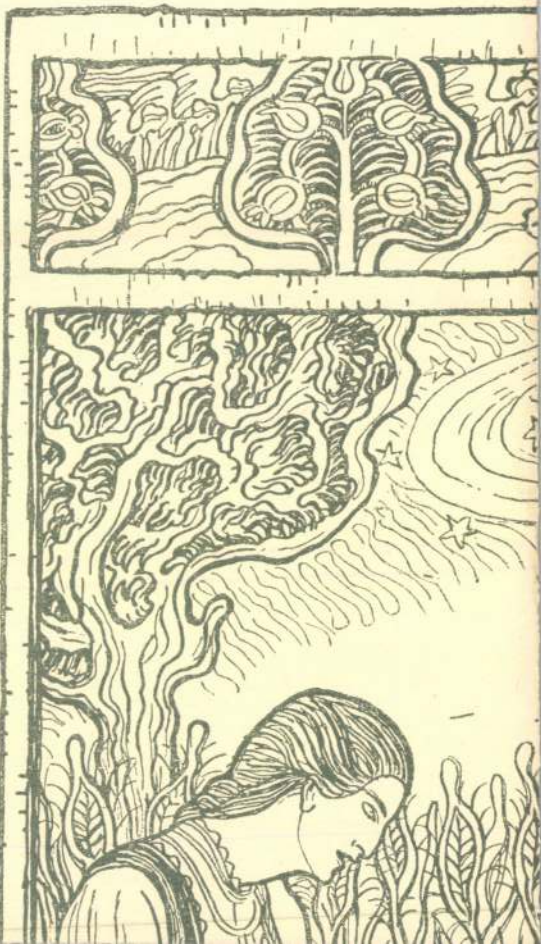

Németh József

szobrászsegéd

5 elemi, 4 iparr.

Jeles eredm.

Tanár Vasadi Ferenc

Iparrajziskola 1904

ALE INTERNATIONALE DES BEAUX-ART

VENISE

MAI - OCTOBRE * 1940

ICE

	Genre de l'oeuvre	Dimensions en mètres	Prix de vente en lires italiennes

Németh József

l.

Bedy györi rajzisk

19. l.

ZEUM AUKCIÓI
III.

ÍJTEMÉNY
RTOKBÓL,

RY LÁSZLÓ
AK I. RÉSZE,

ALADÁR-FÉLE

Németh József

nobrászsegéd

5 elemi, 4 ipar.

10 hónap, jeles

Tanár Vasadi Ferenc

Iparajziskola 1904.

Németh József

szobrászsegéd

5 elemi, 5 iparrajz

tanár Vasadi Ferenc

10 hónap, jeles

Iparrajziskola 1905

Németh József

Nobrázsegéd

5 elemi, 3 ypárrajp

jeles eredm.

Tanár Vasadi Ferenc.

Ypárrajziskola 1903

Nemet József

Művészet 1910. 351

a 0·73 pr. kg 6000 kg u

Értékpapirokt

20. Vesek 100 db Vihi

alk.

börz

gir

Németh József

Győr 1823-1827

l

Yankó Ötvös-apródok

12. l.

Dohánykisárus
VEREBÉLY

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

M.D.K.

Németh József, épitész.

második dijat nyert a zeutai közkórház pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

jul. 6. sz. 11. old.

+ szept. 21. " 10. "

Németh József, iparművész MDk

Negyedéves főiskolás.

Az ötvösműhelyben dolgozik.

(fénykép)

– . Az Iparművészeti Főiskolán 7.

NÉPSZABADSÁG, sp. 1966. febr. 4.

MDK

Németh József, ép.

rajzolt vörös keretben vörös kereszt jeligés tervével ö nyerte.
Süt, a III. dijat: Kék körben kék kereszt rajzu tervével szintén ö nyerte el, bár diplomája nem volt.

Magyar Vilmos: Müvészet és oklevél.
-Ip.Ipar. 40.sz.

[redacted]nethely város fejlödésének története. /1895-1910/. A zeatai kórház tervpályázata.
1910 X.2. 392.l.

MDK

Németh József

Résztvett az Ernst múzeumban rend.Plakatmű-
vészeti Kiallitáson 1953-ban.

Plakátművészeti kiall.1953.Kat.

Nemecz József festő MDk

„Komló Erőmű" c. alkotását említi

Debitzky J.: „A képzőmű v. szövetség pécsi csoportjának akvarellkiállítása"

Dunántúli Napló 1953 X. évf. okt. 11. 6. l.

Németh József keramikus

M.D.K.

részvétel a kiállitáson

Tamás István: Őszi tárlat Vásárhelyen
Magyar Nemzet 196. október 19. 7.1.

Németh József

Plakátművészeti Kiállítás Ernst Museum 1953.
Kat.

MDK

Németh József és Münnich Ede, ép.-k.

a brassói közkorház tervpályázatára beérkezett pályamüvek egyikét sem tartotta a jury épitésre alkalmasnak, a kitüzött pályadijakat sem adta ki. 5oo koronával megvásárolta közös tervüket.

Tervpályázat eredménye.
Épitő Ipar. 48.sz. 1911.nov. 26.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Németh József

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1979 JUL 29

Festőművek

1021

Évszakok

Németh József munkája

asárnap

nál

djára gondolkod

a. Előfordul, hogy filléres rtékű alkatrészek hiánya niatt, állnak milliós értékű épjárművek. Az év eleji zemanyag- és alkatrész-ár-nelések jelentős mértékben intették a vállalatot: mi gi alkatrészeket felújítunk azokat újra felhasználjuk. éldául vállaltuk, hogy 600 égi akkumulátort felújítunk, el év alatt 380-at már meg csináltunk.

— Minden szocialista bri-ád vállalásában szerepel va-amilyen felajánlás a taka-ékosságra: a régi alkatré-zek felújítása elsősorban ajtuk keresztül realizálódik — fűzte hozzá *Gutai Gyula* zerelő, az üzem versenyfe-előse. Nagy hiány van por-sztócsúcsokból, kardánke-esztekből: az elmúlt hóna-okban jelentős nagyságren-ű felújítást végeztek társa-

— A közeljövőben a szerelők egy részénél hétvégén bevezetjük a folyamatos munkarendet — mondta még *Mátrai Gyula*. A téli időszakban már működött „fagybrigád" hétvégi tevékenységét kiterjesztjük egész évre, a tavaszi-nyári-őszi időszakra is, részben más jelleggel. Így az elromlott gépkocsik javításával nem kell esetleg hétfő délelőttig várni.

— Hatékonyabb munkát, csak jó politikai légkörben lehet végezni, nálunk pedig ez megvan — mondotta befejezésül *Hriczu Gábor*. Az augusztusi pártbizottsági ülésünkön vonjuk meg a féléves mérleget, megbeszéljük az anyag- és energiatakarékosság, valamint az üzem- és munkaszervezés terén elért eredményeinket. A tapasztalatok és a tanulságok jó ala-

Németh József

Említve

Moldvay Györö: Puska és ecset
Magyar Hírlap, Bp. 1969. sep. 3.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
KELET M...
Németh József
1980 MAR 27

1021

Szobrot állítanak a Csaták Pajzsának

Esze Tamás születésének 300. évfordulóján országos ünnepségre készül Tarpa

Tarpa, s vele együtt Esze Tamás neve végleg összeforrott a Rákóczi-szabadságharccal, népünk történelmének e kimagasló fejezetével. *Ebben az esztendőben ünnepli Esze Tamás szülőfaluja a legendás kuruchős születésének 300. évfordulóját.* Egy szép örökség megújulásának lehettünk tanúi és részesei, ugyanis megyei, sőt országos méretűvé akarják tenni az Esze Tamás ünnepséget.

Készülnek az emlékérmek a pénzverdében, amelyek a Rákóczi által adományozott címer másolatát ábrázolják. Azok kapják majd, akik kimagasló munkát végeznek a mai Tarpa fejlődése érdekében.

Ilyen érmét kapnak a szeptember 25. emlékünnepség egyes részvevői is.

Elcsodálkoztak a pénzverdében, mikor a tarpai tsz elnöke, Faggyas Jenő előállt a megrendeléssel.

„Tsz-től ilyet még nem tapasztaltunk. A tsz-ek a történelemmel is törődnek?" — csodálkoztak el a fővárosi munkások. S ebben a meghökkenésben volt jóleső elismerés is. A tarpai tsz a haladó hagyományok ápolásával is foglalkozik, mégpedig teljes szívvel és szívósággal. Mellettünk van ebben az egész falu, a járás és a megye is. A megyei pártbizottság és a megyei tanács támogatásával emlékbizottság alakult az ünnepség előkészítésére. *Már elkészült a szoborterv, amelyet ismertetett Németh József szobrászművész a tarpaiakkal.* Az egyetértés teljes volt.

Egyre szélesedik az ünnepséget előkészítők, elképzelésekkel élők köre a falusi általános iskolától a Nyíregyházi Tanárképző Főiskoláig. Budapesten is vannak szorgalmazói az ügynek. Hazahívják a nagy napra Esze Tamás Budapesten élő kandidátust, a kurucvezér egyenes leszármazottját. Neves személyiségeket hívnak meg a szeptemberi ünnepségekre, a szoboravatásra. A szomszédos országok határmenti községeiből, városaiból is érkeznek vendégek, azokról a helyekről, ahol Esze Tamás megfordult csapatával, *s ahonnan a magyarokon kívül szlovákok, ukránok, oroszok, románok is csatlakoztak a kuructalpasokhoz.*

Széles körben megelevenedik a kuruckor és irodalma. Gondos kezek forgatják a történelem lapjait, s jegyzik le a még fellelhető hagyományokat Esze Tamásról, a Tisza háti szabadságharcosról. A tanárképző főiskolán tanárok és hallgatók tanulmányozzák a kuruckori történelmi munkákat. Sok hallgató ezt a témát választja a szakdolgozata anyagának. Közülük többen megfordulnak Tarpán, hogy részesei, élesztői legyenek a nemes hagyományok ápolásának.

Sokasodnak az elképzelések. A Magyar Történelmi Társulat ősszel Nyíregyházán ülésező tagjai is meglátogatják az emlékünnepélyt. Honvédségünk gazdag műsorral szórakoztatja a nagyszámú közönséget. Tárogatószóló a toronyból, katonazene, tábortűz és még sok érdekes mozzanat teszi majd színessé, maradandóvá az emlékünnepséget. Megismerik ezekben a napokban Rákóczi kiáltványát, a *„becsületünket tapadó, sónkat, kenyerünket elvevő, s életünkben uralkodó, s kegyetlenkedő osztrák birodalom ellen".*

Esze Tamás kései unokái szavalják az iskolai órákon, a Csaták Pajzsáról, — ahogy az ellenség nevezte a kuruchőst— szóló verseket. A nép haragja, fenyegetése izzik a Rákóczi kesergőjében:

Megfizeti még az árát az árulásnak

Kárpótolja maradéka Esze Tamásnak.

A régi hagyományok elevenen élnek Tarpán és a környéken. Nemcsak a történelemkönyvekből, hanem *apáik, ükapáik elbeszéléséből is ismerik a Tisza háti zászlóbontást, Esze Tamás és Kiss Albert toborzó, szervező útjait.* A Tarpán, Várin, s a beregszászi piacon kibontott Rákóczitól kapott zászlót, a kállói, szatmári, tokaji ostrom történetét, az 1705-ben újra megszervezett önálló hajdúezred krónikáját, a Rákóczi által Tarpának adományozott hajdújoggal bíró mezővárosi rang és cím históriáját.

Ez év őszén, Esze Tamás születésének 300. évfordulóján méltóképpen készülnek megemlékezni a parasztfelkelők hősi harcáról és Esze Tamásról, a történelmi sorsközösségben együtt küzdő szomszédos népek helytállásáról. Szobrot állít az utókor a kurucecsaták Pajzsának, Esze Tamásnak, s gondoskodik a még maradandóbb emlék, a népi-forradalmi hagyományok állandó ápolásáról.

Páll Géza

Tudomány—Technika

AUTÓPARKOLÁS A M

A külföldi utakról hazatért autósok elbeszéléséből is tudjuk, hogy mekkora gondot okozott nekik a parkolóhelyek megkeresése. A nagyvárosok belső területein, üzleti negyedeiben ma már ez csaknem megoldhatatlan nehézség. Így van már, de a közeljövőben még inkább így lesz Magyarországon s főleg Budapesten. A budapesti gépkocsitulajdonosok is felteszik maguknak a kérdést, hogy például a belvárosba kocsival menjenek-e, vagy inkább villamossal, autóbusszal.

A gépkocsik számának növekedése világjelenség. Ezért foglalkoztatja a műszaki szakembereket az álló kocsik elhelyezésének a megoldása. Annyi hely egyetlen város központjában sincs, hogy a várakozó autók számára hatalmas területeket jelölhessenek ki. A megoldás tehát abban kereshető, hogy a parkolásra szolgáló felületeket egymás fölé helyezzék. Külföldön már több ilyen parkológarázs épült, sőt a mérnöki fantázia igen érdekes elgondolásokat valósított meg. Valamennyinél az a törekvés, hogy minél több gépkocsi elhelyezhető legyen bennük.

A főbb parkológarázs típusok közül talán a legrégebbi az az elképzelés, hogy a parkolószintet a föld alá vigyék. Nagy előnye, hogy a városból — a lejáratokon kívül — semmi helyet nem vesz el, hátránya viszont, hogy építése és üzemeltetése drága. A másik fő típus — és úgy látszik ez a jövő útja — a föld feletti parkolóház építése. Jóval olcsóbb, és jövedelmezőségét a tetőn, vagy a földszinten elhelyezett szórakozóhelyekkel növelik. A zárt parkolóházakon belül a gépkocsik a magasságkülönbséget vagy saját vonóerejükkel, rámpákon teszik meg, vagy mechanikus berendezésekkel juttatják el az autót a megfelelő helyre.

Az ilyen megoldású garázsoknál a rámpák meredeksége igen nagy, elérheti a 20 százalékot is, (tehát 100 méterenként 20 méter emelkedés.) Érdekes, hogy ez ijesztő meredekségnek tűnik, mégis a megfigyelések szerint a gépkocsivezetőknek nem okoz nehézséget.

Technikailag érdekesebb megoldású parkolóházak azok, amelyekben a gépkocsit mechanikus berendezés továbbítja a számára kijelölt helyre. Ennek többféle típusát valósították már meg. A legegyszerűbb a

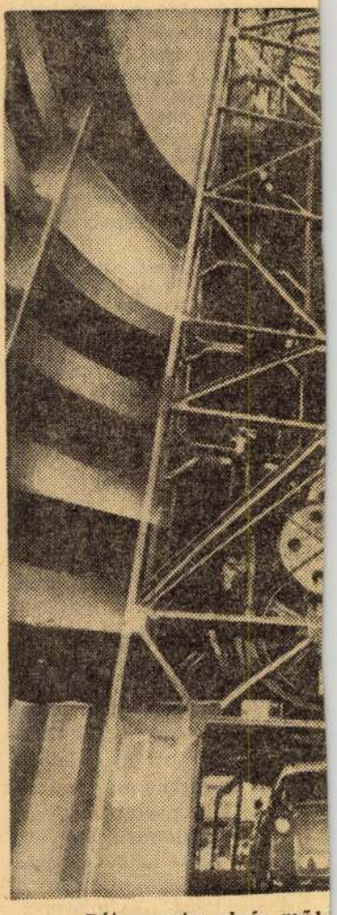

— Páternoszter elvén mű

felvonók alkalmazása: az autó beáll a liftbe és a megfelelő szint úthálózatán a megfelelő helyre hajt. A fordítókorong megoldásánál vagy a felvonó rögzített és az emeletek forognak a lift körül, vagy az emeletek rögzítettek és a felvonóba épített forgatókorong állítja be a gépkocsit a megfelelő irányba.

Az autósilókban az autókat vízszintes irányban sineken elmozduló, daruszerűen működő felvonók szállítják a parkolóállás elé. A legötletesebb talán az a megoldás, hogy a járművet körben forgó kabinokban helyezik el. Az egyes kabinokban tárolt valamennyi gépkocsi egyszerre mozog.

KERESZTREJT

Ma 290 éve e napon született II. Rákóczi Ferenc, hazánk egykori vezérlő fejedelme.

Beküldendő: vízsz. 1. 38 és függ. 12.

Vízszintes: 1. Itt született II. Rákóczi Ferenc. 12. Török névgáz névelővel. 27. Trója neve Homéros Iliás ában. 28. Értelem. 30. Íz, zamat. 33. Végtelen erdő. 34. YIP. 36. Kevert tan. 39. Pusztít. 41. Vasszakmunkás. 44. Vonat teszi, amikor megy. 46. Varóla némi fogalma. 49. Adag 51. Becézett női név 52. Hida

Németh József festőművész

kiállít a "Vásárhelyi őszi Tárlaton"
(l. cikket Burza Barna szobrász műveiről.)

Új Tükör, 1978. X. 22.

Losonci Miklós: Vásárhelyi őszi Tárlat

13

14

Németh József, festőművész

„Krumpliválogató
nő."

olaj, tempera, 80x100 cm.
1971.

Művészet, 1978. dec. 13. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 ÁPR 2

BUDAPESTER RUNDSCHAU

József Német

festőművén

1021

József Németi: Landschaft mit Störchen

Ungarische Landschaftsmalerei

landsu
Heimat
Das e
der
schwen
schen
tives E
Wissen
ler —
nen,
Jenő
Amerigo Tot und Victor Vasarely — den Kontakt zur alten Heimat aufrecht erhalten, wenn sie mit ihren Werken, oft wertvollen Sammlungen, die Kultur unseres Landes bereichern.

Bei uns wird das also positiv aufgenommen. Wie wirken sich diese Beziehungen jedoch auf die neue Heimat der jeweiligen Persönlichkeit aus? Werden diese Wissenschaftler und Künstler deshalb angegriffen oder wird ihr Recht auf derartige Beziehungen anerkannt?

Németh József festőművész

Művei részt vettek a XXV. Városi helyi
Őszi Tárlaton a Hódmezővásárhelyi
Tornyai János múzeumban.

művével a kiállításon díjat nyert

cikkét l. „Agota Margit grafikus
művész" című alatt

Televízió 2. műsor 1978. X. 10. 21,10

Német József festőművész

Kiállít a vásárhelyi 25. jubileumi őszi tárlaton. Nyilatkozik a Művészeti Magazinnak, lásd dr. Dömötör János muzeumigazgatónál

Művészeti Magazin 1978. X. 17; 21.05
D. Tv.

Lelkes István: Vásárhelyi művészet I.
MÜVÉSZET, 1979. október - 26. lap

veszek között: azt a bonyolult világot, amelynek apokaliptikus volt
olyannyira rokonítható korunkkal; van ennek egyébként paraszt
oldala is – ez is megvan Kondor több művében –, általános érvé
nyűbb és összetettebb, mint a vásárhelyieké. Nos, a középkor
kutató múzeumigazgató gazdag elméleti alapot tudott volna adn
erről a bonyolult korról – de senki sem igényelte –, hogy ne felületes
szervetlen utalásokkal éljenek a város festői. Megint csak nem ment
ség, bár tény, hogy az ötvenes évek elején a Főiskolán a középkorr
nagyon szűkre szabott, tendenciózus képet kaptak az akkor oda jár
művésznövendékek.

Mivel a paraszti világ szemmel láthatólag változott, külső jegye
tünedeztek, a vásárhelyi festők örökérvényű igazságokat igyekezte
megragadni benne, és ezek legnagyobb hatású frázisává a parasz

Németh József: Kaszás emlék, olaj, tempera, 160×90 cm, 1976

1021

MŰTEREMLÁTOGATÁS

Németh Józsefnél

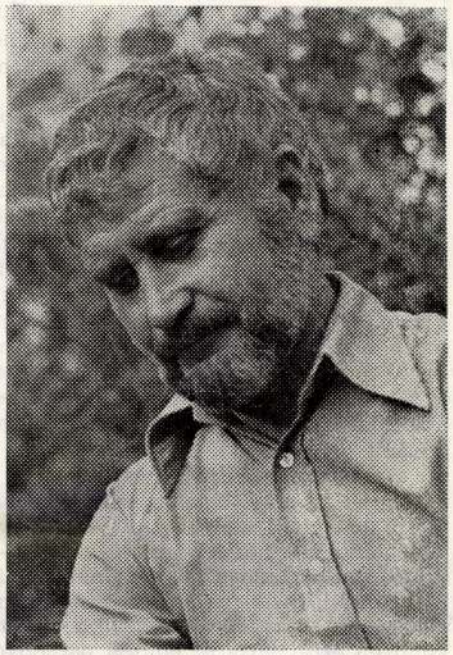

Németh József 1928-ban Kaposszerdahelyen született, szegényparaszti családban. Szobafestőként dolgozott, míg Hincz Gyula — egyik tehetségkutató útján Kaposvárra vetődve — föl nem fedezte. Így került a Derkovits Kollégiumba és a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Papp Gyula, majd — a freskó tanszakra átiratkozva — Szőnyi István volt a tanára. 1957-ben Hódmezővásárhelyen telepedett le, s két év múlva ugyanitt nyílt meg első önálló kiállítása. Kétszer kapta meg a Munkácsy-díjat, mellette a Tornyai-plakettet, a Koszta- és a Vaszary-díjat. Kiállításokon szerepelt Berlinben, Prágában, Varsóban, Párizsban, a Velencei Biennálén, Belgrádban, Bécsben, Londonban, a Szovjetunióban, Indiában stb. 1974-ben jelent meg róla Bánszky Pál kismonográfiája.

— Nem a Művésztelepen, hanem távol tőle, magad tervezte és építette házban élsz. Be se lehet lesni tömör falú kerítésén, mint a kertváros más villáiba. Vásárhelyen azt is tudni vélik rólad, hogy nem vagy társasági ember. Szigetként élsz a világban? Elmondhatni rólad, hogy magányos művész vagy?

— Kár volna a kerítésből mítoszt faragni: akkor épp ilyen építőanyagot lehetett kapni. Egyébként szeretem a nyüzsgést, az embereket. Szívesen járok vásárokba, téesz-közgyűlésekre, még május elsejei fölvonulásra is. De dolgozni csak magányban tudok. Nekem a munkához csend, elzárkózás kell. Modelljeimet is lopakodva nézem, mert engem is zavar, ha megfigyelnek. Itthon az udvaron is bátran festhetek, nem látnak be.

— Hasonló képlet a tiéd, mint amit a Németh László-metafora jelez: a szigetet

jelen, hanem az ember empirikus érzéki valóságában. Az érzéki-valóságos ember a lehető legközvetlenebb lény, olyannyira, hogy a közvetlenség (elméletileg) tiszta formájában már állati lény."

Molnár közvetítettségelmélete Európa társadalomtörténetében a másságok elismerésével a középkor—újkor—jelenkor „vertikális" beosztáshoz természetes módon rendel egy Nyugat-, Közép- és Kelet-Európa „horizontális" beosztást; egy ilyen „társadalommodellekre"-bontás eszmetörténeti előnyei egyébként már rég tapasztalhatók Benkő Samu történetírói gyakorlatában, itt pedig szépen demonstrálja lehetőségeit Molnár frappáns Hegel-interpretációja.

Ebből a közvetítettségelméleti perspektívából érthető tán leginkább Molnár teória—művészet—filozófia értelmezése a *Naplójegyzetek* Hegel- (és Marcuse-) kritikájában. A teóriát a megismerés egyetemes nyelveként élesen elválasztja a filozófiától, mely „mint abszolút illusion d'immanence" a művészet határesete. De „a filozófia mint illúzió nem egyszerű tévedés, hanem egy reális paradoxon kifejeződése, amely abban áll, hogy a szubsztanciátlan emberi teremtőerő a rajta abszolút értelemben kívül álló szubsztancialitás elsajátítására törekszik, vagyis meg akarja teremteni azt, ami tőle függetlenül, objektíve megvan". Hegel (és Marcuse) ontológiája „az önnön illúzió voltát fel *nem* ismerő filozófia", mely önmaga „metanyelveként" hajánál fogva akarja felemelni magát, holott megismerése (= értelmezése) „csakis a teória nyelvén lehetséges". Itt kapcsolódik Molnár gondolkozása közvetlenül Kanthoz, s kriticizmusát (kissé Hintikka „lehetséges világok szementikájá"-ra emlékeztetően) az analitikus filozófia modorában „detranszcendentalizálva" körvonalazza a teória esélyeit.

De pontosan látja — és tán ez a kicsi könyv legnagyobb érdeme — a teória veszélyeit is; a 69. oldalon kifejti, hogyan válhat az önmaga metanyelveként föllépő teória az emberi szubjektivitás elfojtójává, még inkább mint az önmaga metanyelveként tetszelgő filozófia, mert ehhez — a filozófiával ellentétben — nem kell az illúzió gyakorlatához folyamodnia „(ami legalábbis egy ideig mégiscsak ébren tartja az emberi helyzet paradoxiális mivoltának a tudatát, és így csak látszólag végezheti el oly csodálatos gyorsasággal a paradoxia egyértelműsítését)". A teória viszont könnyen elzsongítja az emberi paradoxon tudatát, „mert nem a világ objektív (magánvaló) meglétét, hanem az ember által létrehozott jelenségvilágot »humanizálja« és teszi meg embertelen szubjektivitásként az ellentmondás jogától megfosztott szubsztanciátlan emberi teremtőerő ítélőbírájává." A teória csapdája — fogalmazza meg később kollíziós társadalommodelljében ugyanezt — reális hatalmi helyzet: „a közvetítettségben teljesen feloldódott humanitás szörnyű perspektívája". Vagy ahogyan régebbi Kafka-tanulmányában nevezte: „az immanens jelentésnélküliség". A *Kastély* perspektívája. A teoretikus igényesség kiátkozhatja a „mitikus fogalmakat (nembeliség, elidegenedés, történelem stb.)", de csak azon az áron, hogy már az elmélet küszöbén szembenéz tán nem „mitikus", de épp oly kevéssé racionális szörnyekkel. Amiktől, úgylehet éppúgy az illúzió sárkányai védik meg vagy ijesztik el, mint a filozófiát. „Válasszuk el tehát a teóriát és filozófiát — írta bírálatában Bretter —, de ne legyenek illúzióink: az összefüggések a praxisban újratermelődnek, s ezt akkor is észre kell venni, ha az elmélet kategóriáit szigorúan, »értékmentes« formában sikerül kidolgozni." Az elmélet belső, inhaerens gondjainak és korlátainak föltárásával Molnár Gusztáv és Bretter György — ne féljünk a nagy szótól — gödeli fordulat küszöbére érkeztek. Molnár — Bretter Ikarosz-esszéjére visszhangzó — Pascal-tanulmányában (az „igazi" és a „valódi" Pascal szembeállításával) tán pontatlanul, de roppant plasztikusan fogalmazta meg ezt a helyzetet: „Az értelemből csak paradoxon fakadhat, kettős negatív ítélet: az érvényesség nem áll, a fennálló pedig érvénytelen. De ugyanakkor kettős negatív ítélet tárgya: ami kétszeresen semmit, kétszeresen semmítődik: az értelem a lét felől nézve semmi, az ész felől nézve érthetetlen. Kétszeresen semmit és pusztul, mert mindent: *érvényes létet* akar. Egységes univerzumot, emberi közösséget, melyben az ember egyszerre éli és érti a sorsát." Úgy lehet, éppen ezt a paradoxont kívánja föloldani az „elmélet" elvi pontosításával és korlátainak meghatározásával? *(Kriterion, 1976.)*

VEKERDI LÁSZLÓ

NÉMETH JÓZSEF: PALÁNTÁZÓK

NÉMETH JÓZSEF: ŐSZ

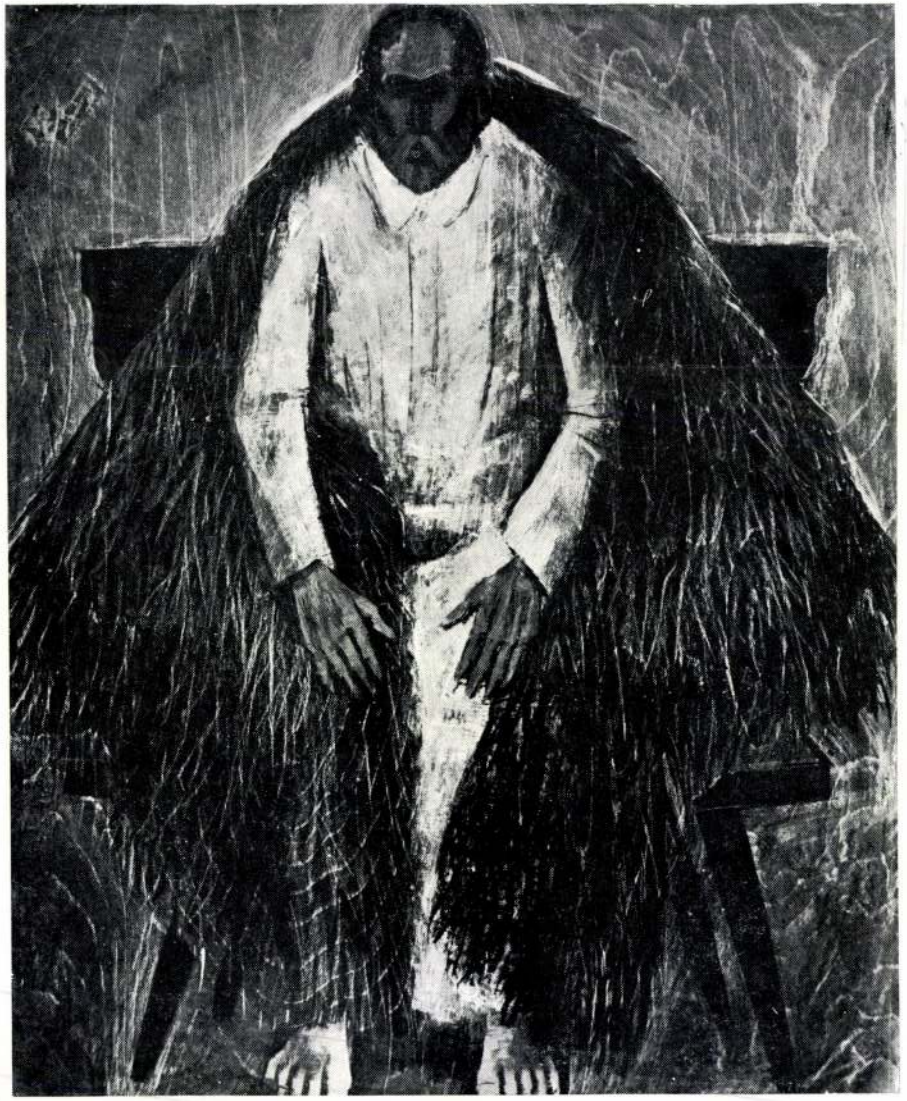

NÉMETH JÓZSEF: ÖREG EMBER

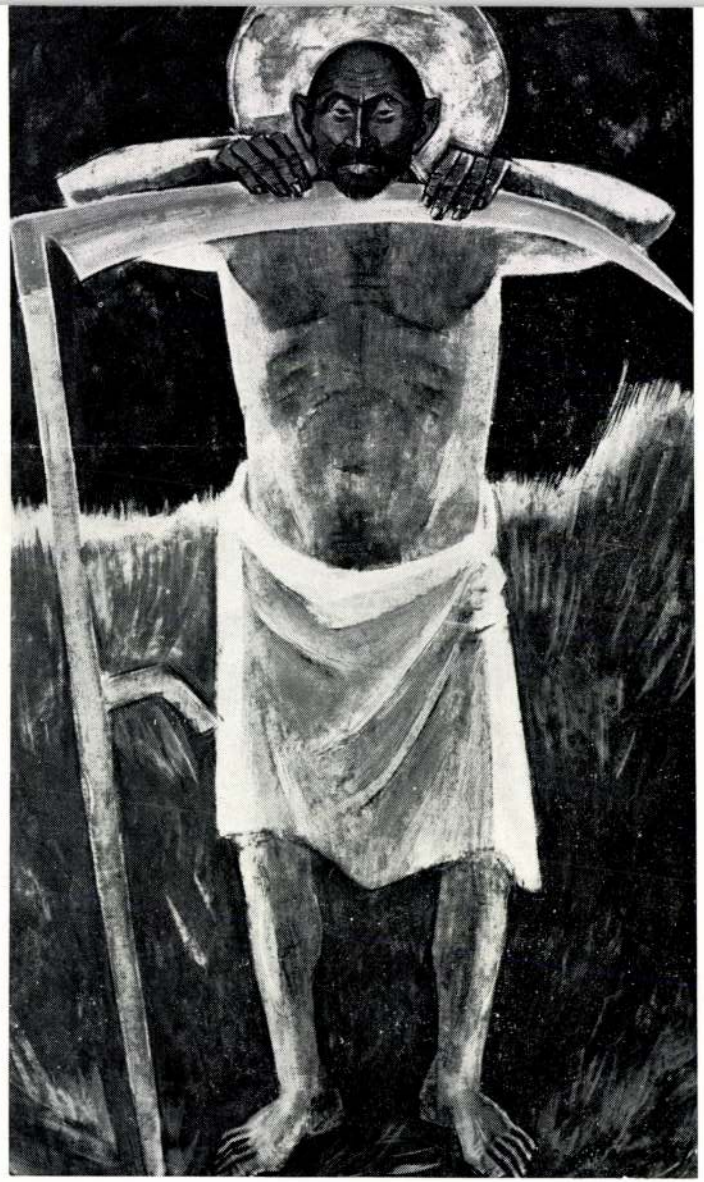

KASZÁS EMBER

körülfolyja a tenger, de nem önti el. Úgy is élhetünk a világban, hogy nem keveredünk el benne.

— Ha van is bennem hajlam a zárkózottságra, nem otthonról hoztam, itt Vásárhelyt szedtem föl. A dunántúli ember nyíltabb, mint az alföldi. Az alkotói magány azonban, ha ki is zárja a kollektivitást, nem fajulhat pózzá, rigolyává. A ma művésze nem engedheti meg magának a különc luxusát, hogy magatartásában más legyen, mint a többi ember. A művész ne ríjon ki környezetéből, az átlagból. A beilleszkedés igénye bennem: családi örökség is.

— Életrajzod kísértetiesen hasonlít az Illyésére.

— Igen, anyai nagyapám juhász számadó volt, apám pedig uradalmi bognár. Én is a puszták népéből származom. Illyés könyve, az *Itt élned kell*, megrendítő élményem volt. Tán azért is, mert örmények közt, Azerbajdzsánban olvastam. Magunkra ismertem benne.

— Eltűnt-e teljesen ez a paraszti világ, hogyan látod?

— Mint foglalkozás, mint civilizációs forma, azt hiszem, igen. De mint alapérzés, erkölcs, ma is eleven, s ma se merném a pusztulását megjósolni. A téesztagban, ha buszon jár is a munkába, a volt cselédben, ha múzeumi teremőr lesz is, megmarad valami a paraszti múltból. Magatartás- és gondolkodásmód. Bennünk is, belőle származó értelmiségiekben. Aki gyökeresen megváltozik, az hazudik.

— Ott van valamiképp festői munkádban is. Csoóri írta rólad, hogy a megőrzés festője vagy.

— Ostobaság volna másfele kapkodnom, mint a gyermekkor álomvilága. Ha nincs is szerződésem ezzel az osztállyal vagy néppel, a közös sors és múlt elkötelezett vele, mint festőnek róla kell szólnom. Nemrég a Diósgyőri Vasműben jártam: csodálatos látvány, egy életműre való anyag. De nekem azt a világot kell festenem, amelyet ismerek, amelyből jöttem. Motívumaim parasztalakok, világlátásom gyökere ott van a népművészetben.

— Ennek a művészi útnak — ha a képzőművészetben nehezebb is bejárni — olyan nagy példái vannak, mint Bartók és Kodály zenéje, a népi írók munkássága. Még tán a paraszthőseid feje köré festett glória se egyéni leleményed, hanem folklór eredetű?

— Nem tudnám pontosan megmondani, a keleti ikonfestészetből vagy a somogyi vallásos folklórból vettem-e az ötletet, mért ne koronázhatná dicsfény a munka nagyjait is. Van úgy, hogy ösztönösen jutok el egy-egy motívumhoz, s csak később tudatosodik bennem eredete.

— Sorsodból, élményeidből olvasod le művészetedet, vagy pedig életed próbálod művészi elképzeléseidhez igazítani? Melyik szállóige áll hozzád közelebb, az Adyé: „Én voltam úr, a vers csak cifra szolga" — vagy a Babitsé: „Nem az énekes szüli a dalt, a dal szüli énekesét"?

— Inkább a Babitsé. Néha még a véletlen is segít, hogy életem alkalmazkodjék ahhoz, amit a művészetben csinálok.

— Vásárhely, a második szülőföld: választás vagy véletlen dolga volt? Mi az, ami ideköt? Öntagadó megújulás vagy a belső gazdagodás vágya, amilyennek például Illyés tiszántúli őskeresésében (például a Dániel-drámában) lehetünk tanúi?

— Idekerülésemet se kell ellegendásítani. Nem tagadtam meg vele Somogyot, múltamat. A kíváncsiság hozott az Alföldre: szegényebbnek éreztem volna magam e vidék ismerete nélkül. Lehet, hogy választásomba az irodalom is belesegített: Petőfi és Arany, Veres Péter. Vonzott az alföldi festők magatartása is. Igaz, a főiskolán keveset tanítottak róluk, még Tornyairól se sokat. Örök szégyenem marad, amit Nagy Istvánról nem tudtam felelni az államvizsgán. De 1955-ben Szentesen láttam a nagy Koszta-kiállítást, s ma is vallom, tárlat még nem tett rám ekkora hatást. Napokig álldogáltam a képek előtt, s amikor elfáradtam, ülve néztem őket, alig tudtam tőlük elszakadni. Tehát nem kényszerített senki és semmi: önként jöttem Vásárhelyre. Az igazság kedvéért azonban meg kell jegyeznem, hogy akkoriban a lehetőségeim se voltak túl nagyok. Pesten semmiképp se akartam maradni, s a nyári Szabó Iván-féle művésztelepeken megismert alföldi város jó megoldásnak tűnt.

— Nem bántad meg?

— Semmit se bánok meg, azt se, amit másként tettem volna. Volt idő, amikor itt a létminimum alatt éltem. Szőnyi mondása vigasztalt: ha egy jó művész nyomorog, az nemcsak az ő szégyene; ha viszont rossz, megérdemli. Idősebb kollégáktól (Kohántól, Almásitól) jó szót, biztatást is kaptam. A legfontosabb azonban, hogy Vásárhely jó hatással volt művészi fejlődésemre. Tartalmasabban itt tudtam megfogalmazni elképzeléseimet. Nem egy tájat festek, de amit csinálok, abban Vásárhely is benne van. Ha megbántam volna, amiért itt telepedtem le, már rég elköltöztem volna innen. Ha ma érezném, ma is megtenném.

— Jó iskolába jártál: a hűség és igazságérzet stúdiumára.

— A „Fényes szellők" nemzedékéhez tartozom. A pályán csodálatos élmény indított el: munkás- és parasztgyerekek tömege ingyen, miközben nyaranként aratni járt, művészdiplomát szerezhetett. Voltak keserű epizódok életemben: engem például a faliújságon sötét színeim miatt pesszimizmussal vádoltak, máskor meg tudatos ellenállást véltek fölfedezni gyengébb politikai gazdaságtan osztályzatomban. De nem ez volt a lényeg, hanem a „tiszta forrás". Akkoriban a főiskolán történetének tán legfényesebb tanári kara tanított. Nemcsak a szakma átadásában jeleskedtek, hanem egy olyan erkölcsi alapállást alakítottak ki, amelyben utólag se lehet kivetni valót találni, ma is példaként sugárzik. Már azt is nagy dolognak tekintettük, hogy egy teremben ülhettünk velük.

— A sok jó tanár közül ki volt rád a legnagyobb hatással?

— Szőnyi. Nem tudnék a pályán megnevezni még egy hozzá hasonló tiszta embert. Tanítványaival nem került bizalmas viszonyba, de ismerte, számontartotta, becsülte őket. Szakmai és morális igényességével egyaránt kitűnt. Mint festő sohasem halandzsázott, minden képére becsületesen előkészült. Egy tanítványát figyelmeztette: igazi művész csak teljes fegyverzetben állíthat ki, mert a tárlat nem önmutogatás, hanem felelősség is. Saját festői modorát senkire se próbálta rákényszeríteni: utánzóit szigorúbban korrigálta, mint akik a saját fejük után haladtak. Néhány levelét is őrzöm: egyikben Zebegénybe hívott dolgozni. Sajnos, első kiállításom már nem nyithatta meg: hirtelen elragadta a halál.

— Hatások? Alakító művészi példák?

— Úgy érzem, nem lehet néhány hatást egyszerűen rámcímkézni. Mindenkitől igyekeztem valamit tanulni — kezdve a barlangrajzoktól a középkori freskó- és ikonfestészeten át Nagy Istvánig, az alföldiekig. Derkovitsot, Csontváryt is említhetném. De például keleti útjaimat nem követte „indiai" vagy „pravoszláv" korszak. A közvetlen átvétel helyett inkább annak titkát kutattam, hogyan hitelesíthette a művészet a misztikát, miképp teremthette meg élet és kultúra egységét, teljességét.

— Igazad van, az úgynevezett hatások sokszor csak párhuzamok. Gyakorta előfordul, hogy termékenyebbek a szakmán kívülről érkező impulzusok. Megítélésem szerint festészeted például közelebb áll Medgyessy Ferenc plasztikájához, mint amit a rólad szóló kritika emleget: Gauguin piktúrájához. A paraszt királyról festett képednek is közelebbi rokona Veres Péter Pátriárkája, mint bármely középkori ábrázolás.

— Igen, néha a kritika egészen furcsa kapcsolatokat tételez föl. Arany szavai illenek rá: Gondolta a fene!

— Ideje, hogy témát váltsunk. Nem tartod furcsának, hogy freskó szakos létedre csaknem negyedszázados művészi pályafutásod alatt, ha jól tudom, mindössze egyetlen freskót készítettél, a vásárhelyi Petőfi Kultúrházba?

— Azt is rendkívül nehéz munkafeltételek közepette, két szál pallón állva. Ami hibája van, innen ered. Mégis nehezen lebírható nosztalgia él bennem a műfaj iránt. Sajnos, a freskó teljesen kiment a divatból. Nagy felkészültséget igényel: alapos technikai tudást, sok előkészületet, hisz munka közben nem az egészen dolgozol, hanem csak egy kis részletén.

— Akkor olyan, mint a regényírás. Van benne valami — Németh László szavaival — kézimunkaszerű: sokáig ébren kell tartani az ihletet, s unalmas is az előre kész tervet apró csillagminták meghorgolásával bevégezni.

— Amellett beruházó, építész összmunkáját is feltételezi. Manapság azonban a tervezők legföljebb szoborra gondolnak, freskóra soha. (Ritka kivétel az olyan freskópályázat, mint a mostani csongrádi.) Sok kockázattal is jár: a bukás minden képzőművészeti műfaj közt itt a legjóvátehetetlenebb. Tán az építész is attól fél, hogy a festő elronthatja a falat. Helyhez kötött, alkalmazott műfaj, műteremben nem lehet vele foglalkozni. Így aztán kénytelen vagyok — megrendelés híján — freskóéhségemet álutakon kielégíteni. Úgy festek táblaképet, hogy kis változtatással freskóterv is lehetne belőle. Nagy színtömbökkel, erőteljes vonal- és tömegritmussal.

— A táblakép helyettesítheti számodra a freskót?

— Nem. A freskó még kollektív műfaj volt: középületekbe, templomokba, palotákba tömegek élményeként készült. A táblakép intim jellegű. Egy lakás falára, esetleg egy hivatali helyiségbe akasztják. Sajnos, napjainkban a táblakép a festészet kizárólagos, uralkodó műfajává lett. Praktikus, mert mozgatható, szállítható, kiállítható. Termelése dömpingszerűvé vált. Engem viszont kétségbe ejt, ha arra gondolok: mi a funkciója, kinek csináljuk? Megelégedhet-e a művész azzal, hogy alkotása a közösség helyett az egyén műélvezetét elégíti ki? Leszűkülhet-e a művészet közönsége a jóléti hierarchia magasabb fokán állók körére?

— Ez már kultúrpolitika.

— Persze. De tény, hogy az állam művészetszervező, megrendelő, pártfogó tevékenysége sok pozitívuma mellett kívánnivalót is hagy maga után. Sokszor egy kisasszony ügyintéző dönti el, a kiállításról melyik festményt vegye meg a hivatal, a gyár, az intézmény. Rá lehet bízni a vásárlást az illetékes előadó egyéni tetszésére? Esetleg baráti kapcsolataira?

— Ne legyünk igazságtalanok, a dolognak két oldala van.

— Igen. A művésznek nemcsak a közönség ízlésével, de a szakmával is meg kell mérkőznie. A képzőművészetben ma Magyarországon túltermelés van. Már a rajztanárok is otthagyják hivatásukat, s beállnak festőnek. Sok az alkotó és sok az átlagmű. A juttatások elaprózódnak, s nincs, aki határt vonjon jó és középszerű munka közé.

— E zaklatottságot műveszeted nem tükrözi. Festményeid mitológiája: a szemlélődés, ember és természet harmóniája, a szépségeszmény állandósága, a munka, a lét fensége. Mintha az elidegenedés ellenszerét keresnéd.

— Az ember, a művész is, a mában él. A jövendőt a jövő megalkotójára hagyja. A jelenben engem nem a múlékony ragad meg, hanem ami maradandó. Az idő katarzisa, a technika rövid élettartamú csodái helyett az emberi lélek, s a századokon át kifejlődött formák: egy-egy kazalé, boglyáé, munkaeszközé. Forradalmi korszakokban — Delacroix festészete a példa — a pátosz, a látványosság az időszerű. Ma konszolidáltabb, szemlélődőbb időket élünk, s az esztétikában is az időtálló egyszerűséget kutatjuk. Nemcsak kiabálva, harsogva lehet gondolatokat kifejezni. Egy fa, egy zöld rét is szép lehet. Egy Van Gogh-bokron nagyon el tudok csodálkozni: mennyi benne az emberi öröm, szenvedés.

— Tehát úgynevezett „mitológiád" se valami bonyolult gondolati spekuláció. Olyan általános fogalmakat elevenít meg egyszerű emberi relációkban, mint anyaság, szerelem, méltóság.

— Most például az ifjúság témája foglalkoztat: hogyan lehetne a szerelmet erotikus sallangok nélkül, természetes egyszerűségében megmintázni. Számomra a szép: otthonosság, megnyugvás, bensőség.

— És az avantgarde?

— Abban téved, hogy elmossa a határvonalat valóság és művészet között.

— A festőállványon készülő portrét látok. Új alkotói korszakod kezdete?

— A portré se divatos ma már. Tán Nagy Balogh festett utoljára. Pedig fontos műfaj, szinte belenéz az emberek arcába. Legalább Van Gogh-i típusát érdemes volna föltámasztani, amely tragédiákat, sorsokat, korokat beszél el. A fotó nem teszi fölöslegessé, miképp az aktot se. Szőnyi után ez is iskolás tanulmányműfajjá jelentéktelenedett. Jogos-e mellőzni az emberi testet a művészet tárgyai közt? Különösen, ha nem dekoratív látvány, hanem sorsproblémák kifejezése.

— Portré, akt: festészeted emberközpontúsága
van-e a művészet értékrendjében emberi egyenlőség

— Az ember sokféle. Én azt a fajtát szeretem,
nek a paraszti közösségben előre kellett köszönnünk,
velnünk. Nem véletlen dolga, hogy egy festő kit vál
anyai nagyapámat keresem, akit személyesen ugyan
pásztora, mindenki nagyapja lehetett. Parasztmadonnáim
emberi nagyságát.

— Legjobb volna beszélgetésünket e szép ars poetica
meg két villámkérdést. A kritika betölti-e hivatását úgy,

— A kritika keveset vállal a képzőművészet mai valós
lemzi, néha elvetélt alkotói törekvések apológiája. Pedig a
nek — mint tudatosítóra — nagy szüksége lenne.

— Az ötvenes években kezdtél festeni. Vannak-e korszak

— Inkább az egységet hangsúlyoznám pályámon. De nag
indulás tapogatódzó bizonytalansága, aztán a keserves élet
emlékeztető borongás, később a freskó felé tájékozódó dekor
gyar ikon megteremtésének és a másoktól különbözni akarásnak a szándéka, legvégül a témák részletezőbb, melegebb színeket termő kidolgozása.

GREZSA FERENC

NÉMETH JÓZSEF: ASZÁLY

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979
Tiszatáj

Németh József festőművész

Részt vesz műveivel a XXV. Vásárhelyi
őszi tárlaton.

Munkajutalmat Rapott

(cikk: „Ágotha Margit grafikus
művész" cimszó alatt
Losonci, Miklós cikke „Megnyílt az
őszi tárlat" cimmel

Pest Megyei Hírlap, 1978. X. 10

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Németh József

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

festőművész

1979. Jún 30.

1021

Németh József: Évszakok

időben csupán 22 gyermek kerül egy hónapra szülőkhöz, nevelőszülőkhöz, patro-

ölöpvár, homokozó
Fotó: Martin Gábor

ku padsor előtt dobogó ha-
gasodik.

— A szabadtéri színpad. Ha a gyerekek betanulnak valamilyen műsort, itt adják elő. Erre is rászorul némi renoválás — kommentálja az igazgató.

Keresztülhaladunk az udvaron.

— Itt a könyvtár és a sporthelyiség — mutat vezetőnk egy különálló, földszintes épületre. — Pár ezer kötetünk van. Szeretnénk, ha nyáron minél többet olvasnának a gyerekek.

Három kislány tart a bejárat felé.

— A játszótérre megyünk — válaszolnak kérdésünkre.

A kastély bejárata előtti füves, bokros térséget nemrég „népesítették" be játékokkal. A Hidasháti Állami Gazdaság brigádjainak keze nyomát dicséri az alakuló játszótér.

— Van itt homokozó, hinta, cölöpvár, de még szalonnasütő is — mutat a gyermekbirodalomra az igazgató. — Szeretnénk, ha nyáron sem unatkoznának a gyerekeink.

Kigördülünk a kastély kapuján. Távolabb, az úton, egy csapat gyerek ballag velünk szemben. Hazafelé tartanak.

G. K.

s mindenha
kért küzdöt

Az I. te
gyűjtemény
ból, az úg
kultúra idej
4000) szárma

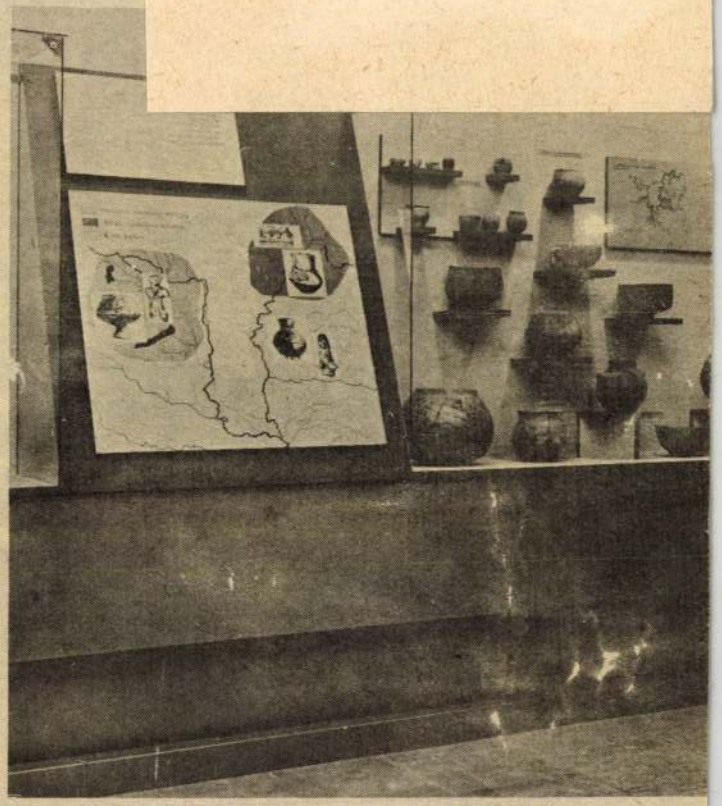

Felvételünk a szarvasi Tessedik Sámuel Múzeum I. terme

1021

Németh József kiállítása

1979. márc. 8. Kossuth 18.3o M.

Esti Magazin.

- Ma nyitották meg a Csók Galériában Németh József festőművész kiállitását. A riporter Rangos Katalin.

- Amit én festettem ahhoz a természet közelsége kellett. Ezt nem úgy kell érteni, hogy állandóan kint a természetben dolgozom, hanem maga a közelsége, a jelenléte. Az, hogyha nekem úgy tetszik, akkor bármikor kimehessek és ellenőrizzem magam. Egyébként nem szeretek kint festeni úgy, hogy lássanak, inkább titokba lejegyzetelem magamnak és akkor ismét kimegyek.

- Lejegyzeteli az erdőt,

- Igen szószerint lejegyzetelem, lejegyzem magamnak, hogy mit akarok festeni.

- Hogy jegyzetel egy festő? képben vagy szóban?

- Néha szóban,

- Sokért nem adnám, ha láthatnám egy ilyen jegyzetét; balra hajolt a nyárfa? vagy hogy van ez?

- Nem. Pl. ha látok egy olyan jellegzetes füzfát, akkor azt elnevezem bozontos füzfának, ami különbözik mindegyik mástól és

ha én azt elővesszem, akkor én azt tudom, hogy milyen, akkor csak ez a bozontos füzfa.

- A képekről, mely itt az erdőről szól és valami egészen furcsa erdőt mutat maga, egy kicsit baljóslatút, egy kicsit a mesék-nek az erdőjéhez hasonlót.

- No de az erdő-téma az nekem mindig titokzatos, vagy kápol-nát, vagy valamilyen érdekes hangulatot ad, ami mindig megfog; ismerem a lélektanát, a madarait, a gombáit, valahogy akár-merre csavargok mindég erdőbe kötök ki.

- Az ön modelljeitől távol áll a könnyedség. Minden nőalak fi-zikai erőt sugároz.

- Igen, ehhez még hozzátartozik, hogy én vidéken nőttem föl és elsősorban ezeket az embereket ismerem, szeretem, és a munká-ból adódó meggyötört szépséget.

Németh József

Szerepelt a Művész Hatvanban az Arcok és sorsok című tárlatsorozat keretében.

Magyar Hirlap 1979/58/6

Szilvás István: Korszerű,uj kiállitóhely

Németh József 9

A SZOLNOKI GALÉRIÁBAN látható kiállítás — *Egri Mária* és *Dömötör János* rendezésében — a művész hatvan alkotását sorakoztatta fel. Részletes áttekintést nyújt Németh József eddigi életművéről. Segíti az eligazodást abban, amiről magam is fontosnak tartottam szólni a kiállítás kapcsán; Németh József festészetének értékeiről.

Kenessei András

Magyar Hirlap 1979/238/8

Kenessei:Németh kiállítása

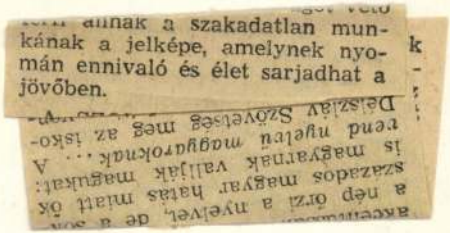

Németh József 8

Magyar Hirlap 1979/238/8

Kenessei:Németh kiállitása

Németh József 7

Magyar Hirlap 1979/

Kenessei:Németh kiá

ILYESFELE MEGKÖZELÍTÉSSEL válik bizonyossá, hogy a gereblyés fiú — egész képmezőn keresztül húzódó — ősi szerszáma nemcsak a megfestett gereblye, hanem *A szerszám*, *A Munkaeszköz*. Nem véletlenül tűnik fel évekkel később ugyanez az ábrázolat az *Évszakok* című nagyméretű gobelin középponti alakjaként, mint ahogy ugyanennek a gobelinnek több más alakja is fellelhető a korábbi festményeken.

Németh József

ségе. Ezt azért tartottam fontosnak leszögezni, mert az örökérvényű ábrázolásakor a művész is *elvonatkoztat a tér- és időbeli kötöttségektől*, miközben konokul és következetesen *figurális képeket fest.*

Magyar Hirlap 1979/238/8
Renessei András: Németh kiállitása

Németh József

neve említve P. Szűcs Julianna

„Töprengések Vásárhely zárójelei felett" c.

cikkben.

(A cikket lásd Kurucz D. Istvánnál!)

Kritika 1980/1 10-11.o.

Ku

Németh József

neve emlitve Horváth György:
A Müvészeti Alap vásárlásai'79
Kiállitás a Mücsarnokban c.cikkében
/A cikket lásd Deim Pál-nál !/

Magyar Nemzet 1980.jan.20.

Németh József, festő

L: Deim Pál

P. hűcs y. Faustus doktornal a. Mücsarnokban 13.

Nérszabadsag. Bp. 1980. m. árc. 23.

Németh József, festő

L. Holló László

dr Berei T.: A XXI. Alföldi Tárlat. 130-133.

Új Tükör, Békéscsaba, 1979. dec. 3

Németh József, festő

L.: Liptúk Pál.

60-65.

Molnár Zsolt: Két pörtré

Új Szinóne, Békéscsaba, 1980. ápr. 1.

Németh József, festő

□ NÉMETH JÓZSEF festőművész gyűjteményes kiállítását dr. Molnár Ferenc államtitkár nyitja meg szeptember 16-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Szolnoki Galériában.

—: D Németh József

2.

Esti Hírlap, Bp. 1979. szept. 14.

Németh József festőművész

A XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlat alkalmával a művész és Hódmező-vásárhely kapcsolatáról ír a cikkíró. Repr.: „Vásárhelyi Vénusz" c. festménye

cikket l.: „Dr Dömötör János muzeum-igazgató" címszó alatt

Dr Dömötör János cikke: „25 éves a Vásárhelyi Őszi Tárlat" címmel

Élet és Tudomány 1978. X. 6

Németh József 4

alföldi" művész a Kapos mentén született, a somogyi dombság ölelésében nőtt fel. Biztos vagyok benne, hogy ötven vagy ötszáz év múlva — tehát *időbeni távlatban* — ennek semmi jelentősége nem lesz. Mint ahogy Párizsból vagy Moszkvából — *térbeli távlatból* — szemlélve, már valószínűleg most sincs jelentő-

Kenessei András: Németh kiállítása

AR ÖTVENEGY É
iskolai tanulmá
irányítása
akkor
égű

Németh József

Magyar Hirlap 1979/238/8
Kenessei András: Németh kiállitása

Németh József 2

Magyar Hirlap 1979/238/8
Kenessei András: Németh kiállitása

Németh József 1

Magyar Hirlap 1979/
Kenessei András: Né

EZEN A NYÁRON a vásárhelyi tárlatok negyedszázados jubileumakor, a Műcsarnokban látható kiállításról szólva olyan kritikákat is lehetett hallani, hogy a vásárhelyi festészet hellyelközzel idejétmúlt értékeket őriz, ábrázol. Azt a magyar falusi-tanyai életformát állítja középpontba, amely már jószerével nincs is, legföljebb perifériku-san; s éppen ezért már nem is lehet hagyományőrzésnek nevezni az efféle művészi hozzáállást.

Az olvasó megnyugtatására: nem szándékozom ehelyütt újabb véleménnyel bővíteni az előbbi vitát, s főként nem a vásárhelyi művészet körül tekergőző vélemények, noha mindezzel kapcsolatos, amit bátorkodnék megállapítani. Nevezetesen azt, hogy a vásárhelyiként számon tartott *Németh József* képei joggal válthatnák ki a fenti kritikát, s valójában mégis a legkevésbé vonatkoznak a művészre és mű-

Németh József

Németh József (1928–): festő,
a hódmezővásárhelyi iskola egyik nagy hatású mestere. A paraszti életformát megjelenítő képei sommázott, állandóságot sugalló formáikkal mitikus jegyeket hordoznak. Freskókat is készít.

Mihályfi Ernő:Művészek,barátaim Bp.1977.Corvina

Németh József

MV. 80.

NAPLÓ

Október 29

Németh József freskóját kedden avatták fel a csongrádi Városi Tanács nagytermében. Az ünnepségen Pozsgay Imre művelődési miniszter mondott beszédet.

∞

A Milanói Scala idei évadjának

Magyar Nemzet 1980. okt. 29.

Németh József

A XXV várárhelyi őszi tárlaton a városi tanács jutalmát kapta.

Magyar Hirlap 1978/239/8

Németh József

"Vásárhelyi őszi tárlatok" cimmel rendeztek kiállitást a Műcsarnokban.
Vadas József: "Vásárhely országos tárlata" c. kritikájában szereplő művészekről, munkájukról és bemutatott müveikről részletes tájékoztatást ad. A tárlaton résztvevő művészek közül a beszámoló huszonegy nevet emlit meg: Almásy Aladár, Barcsay Jenő, Brankovics Éva, Csikszentmihályi Róbert, Csohány Kálmán, Fodor József, Z. Gács György, Hézső Ferenc, Kohán György, Kondor Béla, Kurucz D. István, Magos Gyula, Medgyessy Ferenc, Nagy Gábor, Németh József, Püspöky István, Somogyi József, Szabó Zoltán, Szalay Ferenc, Szurcsik János.
Fenti c. kritikát lásd: Szemethy Imre nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1979. juni. 30. XXIII.évf. 26. sz. 13. lap.

Németh József festőművész

Művészet, 1978. dec. 28. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Németh József

TÁRSADALMI SZEMLE

1979 8

festőművész

1021

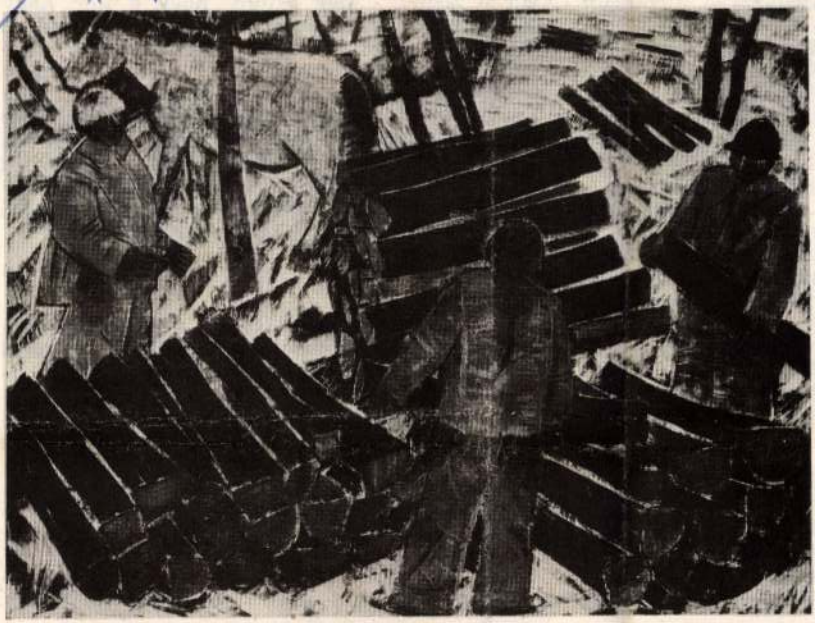

Németh József:
Erdei munkások

Huszonegy zeneszerző, két zenetörténész és négy előadóművész szólal meg a kötetben. A legidősebb — Kósa György — 80, a legfiatalabb — Vidovszky László — 32 esztendős volt a beszélgetés idején. Persze nem az életkori rétegződés a legfontosabb, hanem a nyilatkozók nézeteinek ütköztetése. Központi, az alkotók többségét nyugtalanító kérdés a hagyományhoz való viszony; a saját tradíciónk értékelése és újjáértékelése, magyarság és európaiság értelme-jelentése a zenében. Látszatra az eszközök, zeneszerzési eljárások rendje — vagyis a legáltalánosabban értelmezett forma — az alkotó műhelyek feszítő, nyugtalanító központi kérdése, figyelmesen olvasva azonban a kötetet, félreismerhetetlenül kirajzolódik a zenei nyelv különböző megoldásainak tartalmi, a kifejezést érintő vonzata.

„A mai zene kilábalt már az eszközökben való tobzódás gyermekbetegségéből... és tudatosan arra törekszik, hogy az eszközöket a tartalmi igényesség szolgálatába állítsa" (Petrovics Emil). „A zsúfoltság, a keresettség gyakran a gondolathiány takarására szolgál... A továbbfejlődés egyik eldöntő lépése, amikor [a zeneszerző] ezen túljut, és a gon-

[illegible] éppen alkotó művészeink, akik a zene természetét napi tevékenységük révén bennsőséges közelből ismerik, mennyire Lukács meghatározatlan tárgyiasság kategóriájának értelmében fürkészik a muzsika tartalomközvetítő hatását.

▼

A kifejezéshez vezető utak feltérképezésében a nézetkülönbségek már sokkal markánsabbak, ma születő zenénk nemzeti jegyeinek például mind megítélésében, mind értékelésében ütköznek. A nyilatkozók egy része világosan felismeri, hogy a nyelvi-stiláris megoldások változatosságán is átsüt a közös múlt és jelen. Más részük határozottan tagadja ennek realitását. Van, aki zeneszerzésünk európaiságát éppen nemzeti jegyeinek érvényesülése révén látja megvalósulni, van, aki a magyar hangvételt

Németh József, kiló

Vallomás az emberről, a természetről

Németh József kiállítása Szolnokon

A SZAKIRODALOM ugyan kapitalizálódásunk hajnalától, s éppen e területen sajátos fejlődésünkből eredezteti az „alföldi iskola" útját, azonban e kategória — ha iskolaformában egyáltalán létezik ilyen — mégiscsak a legutóbbi húsz-huszonöt évben vált használttá és fontossá. Azaz összetettebb és nagyobb a jelentősége a mai művészeti és művészet-közéleti vitákban, mint a történeti kutatásban.

Ha mégis elfogadjuk e törekvés szemléleti és kifejezésbeli hasonlóságokra — és nem azonosságokra! — alapozott létét, akkor azért tesszük, mert tagadhatatlan, hogy 1945 után az „alföldi iskola" igazodási pontot jelenthetett minden pályakezdőnek. A felszabadulást követő művészeti kavalkádban — különösen a kollégiumi mozgalomban — az etikai tartás, a felmutatható szakmai eredmény s a történelem friss áramlataihoz való viszony tekintetében a realista, a konkrét életformáról tudósító, a valóságközelséget vállaló törekvés összegző és új lehetőségeket is felcsillantó alternatíváját jelentette képzőművészetünkben. A törekvés megtorpanását is éppen a valóságközelség és az életformához való kötődés okozta az ötvenes években. A merevebb, a sémákat előnyben részesítő akkori értékrend minősítő gyakorlata szükségszerűen ütközött össze az alföldiek *igazi* hagyományával, s akadályozta a változó életformával lépést tartó változó-gyarapodást. Ennek eredménye, következménye az alföldi hagyományokhoz való kapcsolódás kettős vonulatának kialakulása: mert van *stíluselemekhez*, tájélményhez kötődő s van belső, *emberi tartásban*, a művészetről vallott *hitben* kötődő folytatása az alföldi örökségnek.

NYILVÁNVALÓ, hogy ha ágakra bomlik egy törekvés, annak következménye van a minősítésben is. Nos, ezt pontosan példázza az „alföldiek" legújabb megítélése körüli vita, mely tele van félreértéssel, elfogultsággal, bármelyik oldalról is nézzük a disputát. És ezen túl, kevés olyan alkotó van, mint *Németh József*, aki ebben a disputában oly sok fenntartás nélküli szeretetet és elutasítást kapott volna. Ha az „Alföld" kerül szóba, neve, helyesebben munkássága megkerülhetetlen, S hogy ez természetes, és szakmailag „kötelező", azt a nemrég megnyílt *szolnoki* gyűjteményes kiállítás elsöprő erővel bizonyítja.

Az 1963-tól 1979-ig terjedő időszakból válogatott művek bemutatója dokumentálja, hogy Németh József kortárs művészetünk egyik legjelentősebb vonzáskörrel rendelkező festője. Számára természetes és egyetlen megnyilvánulási forma a vizuális ábrázolás, amely alkalmas a keze nyomán arra, hogy az apró részletek dekoratív értékű szépsége a lehető legtermészetesebben kapcsolódjék egybe a világképi értékű szín- és kompozíciós renddel. Dokumentálódik a tárlaton az a régi igazság, hogy a meghatározó jelentőségű életművek sohasem illeszthetők egy absztrahált ismérvű törekvés skatulyájába; mert Németh József festészete is annyiban „alföldi", és „vásárhelyi", amennyiben a hagyomány értékein építkezve túl is lép azokon, s ha kell, tagadja is őket a megszüntetve-megtartás elve alapján. Gyönyörű felfedezni, hogy e másfél évtized anyagában mennyi belső logika, kibomló gazdagodás van, s hogy ez az eszközökre és a szemléletre egyaránt jellemző. És ami talán a személyes tálentum érvényre juttatásában a legfontosabb: töretlen az az etikai tartás, amelyet a művészet hivatásában, a művészi tartásában eligazítóan parancsnak tud Németh József. Számára a festészet halálosan komoly dolog — ennyiben biztosan „alföldi": emberről, természetről mint a lét igazi csodájáról csak áhítattal csodáló alázattal tud beszélni, bár látható, hogy ismeri titkaikat. Ezekről a titkokról azonban nem a beavatottak kifecsegő bennfentességével, hanem az elhivatottak szinte kritikus komolyságával mondja el tartalmas véleményét. Ebben a kissé a „parnasszusi magasság" komolyságát idéző attitűdben nő fölé minden skatulyahatásnak, lesz örököse mindannak, amit az igazi festészet eddig hagyatékul hagyott.

A MŰVEK ismét meggyőznek arról, hogy Németh táj- és emberszemléletében az alföldiek igaz leszármazottja — Tornyaitól Nagy Istvánig. Ha színét és kompozícióját nézzük, Gauguintől Ferenczy Károlyig tart a gyémántörökség; ám a dekorativitásban termékenyítő Kelet művészete, s az áhítatban a világot teljességében átélve-szenvedő Rubljov születik újjá — például a *Didergőkben*. És milyen emelkedően egyívű ez a pálya mégis, az 1963-as *Vízsugár* nagy léptékű traktálásától az 1978-as *Asszonyok* kompozíciós mozgalmasságáig vagy a *Beszélgetők holdfényben* természetes hétköznapiságában benne rejlő, a mindenséget érzékeltető, misztikus fényábrázolásig. Érdemes nyomon követni a másfél évtized állomásait, ha csak jelzésszerűen is: az említett *Vízsugár* és a *Csend* az útját már pontosan tudó Németh Józsefet mutatja, 1965-től a *Kaszások* súlyos mozgalmassága jelzi a továbblépést 1966-hoz: a *Hóolvadáshoz*, a *Vásárhelyi Madonnához*, a *Krumpliföldhöz*. A következő évből csak egyetlen mű, visszatérő motívumú kép szerepel, a *Fiú gereblyével*, 1968-as képei közül pedig egy meghatározó jelentőségű: a *Leány bivallyal*. 1970 újabb változás éve, a változásból tulajdonképpen 1972-re születnek olyan teljesen kész művek, mint a *Naplemente*, a *Zsákok*, a *Triptichon*. Aztán valami szinte érthetetlennek tetsző keresés következik ismét — e művek 1973-, 1974-, 1975-ből valók, s ezek miatt kap elég sok elmarasztalást Németh József és az „alföldi iskola" — és csak a kiállításon is gazdagon dokumentált 1976-os esztendő képei értetik meg, hogy az igazi elhivatottságú és tehetséges alkotó nem ismételheti önmagát. 1976-ból a *Fiú vasvillával* és a *Kaszás ember* válaszol az 1973-as *Álldogáló asszonyok* kompozícióra; nem véletlen, hogy a rendezés ezt jelzi is. S ekkor születik az egyik legszebb, a kiállításon és az eddigi életműben is különös vonzerővel rendelkező kép, a már említett *Didergők*.

ÚGY TETSZHET, elfogultan kötődöm Németh József művészetéhez, de ez csak úgy igaz, hogy e felfedező örömtől hangos kötődés csak a szolnoki kiállítás nyomán bontakozott ki. Az az egy-két kép, amelyekkel az utóbbi évek csoportos kiállításain képviseltette magát Németh József, többször állítottak kérdőjelet, mintsem meggyőző hitelt adtak volna. Most kell újra rádöbbenni, hogy csak folyamatában és a maga teljességében érthető meg ez a festészet, s a sokszor talán a felületes ítélkezésben statikusnak hitt ábrázolásmód végiggondolt festői hitvallásból következik, s komoly tartalma van. Ebben, a folyamatot feltáró kiállításban éppen az a nagyszerű, hogy érthetővé és átélhetővé válik az 1978-ból származó képek minden gesztusa. Az *Asszonyok* mozgalmas, de végig síkszerűen megoldott kompozíciója, a *Fatelep* átélhető valóságillata és gyönyörű dekorativitása; a *Tarka tehenek* színes, omló, plaszticitásban puha bája; a *Merengő* egyszerűsége, s a már idézett *Beszélgetők*... meseszerűen szétterülő, balladisztikus homálya. Teljesség és igazi humánus áhítat, embert, természetet csodáló hit, valóságos művészet örömet adó derűjét élvezheti az, aki nyitott szívvel és gondolattal lép be Szolnokon Németh József kiállítására. Szeretném megismételni: Németh József kortárs művészetünk egyik legrangosabb alkotója — tudomásom és hitem szerint ítélve képeit, ezt állíthatom.

Bereczky Loránd

bevezetőben utalt azokra a világgazdasági változásokra, amelyek új, a korábbinál sok tekintetben nehezebb feltételeket teremtettek számunkra gazdaságunk fejlesztéséhez. A vállalatoknak jövő elképzeléseik kialakításánál tudniuk kell, hogy a beruházási, fejlesztési előírásokkal csak nagyon korlátozottan lehet számolni. Tekintetbe lehet venni azt is, hogy a mostani feszült munkaerőhelyzet a hatékonyabb foglalkoztatás és a nem gazdaságos tevékenységek visszafejlesztése révén enyhülni fog. S ezáltal a meglevő termelő berendezések [illegible] nagyon energiaigényes és még csak kevéssé felel meg a mi adottságainknak. A gyorsabb átalakítás lehetőségeinek és feltételeinek kidolgozása folyik. S ilyen irányú, ám az eddigieknél konkrétabb terveket, megalapozott középtávú koncepciókat szükséges kidolgozni a vállalatoknál is.

Ezután *Drecin József*, az Országos Tervhivatal elnökhelyettese értékelte a vállalatok előzetes középtávú fejlesztési elgondolásait, ismertette a népgazdasági és a vállalati tervezés összefüggéseit és a tervezőmunka további tennivalóit.

Vezetésről vezetőknek

Kétnapos konferencia Debrecenben

(Tudósítónktól.)

A VI. vezetéstudományi konferenciát október 22-én és 23-án Debrecenben, az Arany Bika Szállóban rendezi meg az MTESZ Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság, valamint az Országos Vezetőképző Központ. Ebből az alkalomból *Ganczer Sándor* miniszterhelyettes, az OVK főigazgatója csütörtökön sajtótájékoztatón számolt be az előkészületekről.

A mostani gazdasági helyzetben a fejlődés minőségi tényezői előtérbe kerültek, s közülük is kiemelt jelentősége van a vezetői tevékenységnek — mondotta. A tanácskozáson főképp a vezetési módszerekkel foglalkozunk, s célunk, hogy a tudományos eredmények minél szélesebb körben ismertté váljanak és alkalmazzák is őket. A vezetés színvonalának javítása érdekében a konferencián ajánlásokat dolgozunk ki a minisztériumoknak és a felsőbb irányító szerveknek.

Vizsgálódásaink homlokterébe ezúttal a vezetői munka néhány gyengébb pontját állítottuk, és a szekciók témáit is e szerint határoztuk meg. A mintegy 600 részvevő — az állami irányító szervek és a vállalatok vezetői — három szekcióban a következő kérdéseket vitatja meg: 1. *A távlati döntések megalapozásának vezetői feladatai*, 2. *Az alkotókészség kibontakoztatásának vezetői feladatai*, 3. *A vezető munkájának korszerű szervezése, vezetési technikák.*

Az a tapasztalatunk — mondotta Ganczer Sándor —, hogy vezetőink jelentős része még nem tudja igazán jól megszervezni a saját munkáját és elvész a napi operatív feladatok végrehajtásában. Talán ezzel is magyarázható, hogy a jelentkezők fele a harmadik szekció munkájába kíván bekapcsolódni.

A konferencia 22-én délelőtt plenáris üléssel kezdődik, itt négy bevezető előadás hangzik el. A szekcióüléseken ezen kívül még 31 előadás lesz. A tanácskozást összefoglalja és értékeli *Drecin József*, az Országos Tervhivatal elnökhelyettese, az SZVT elnöke.

A rendezvény alkalmából október 20-án, Debrecenben, az MTESZ Technika Házában *Vezetéstechnikai eszközök* címmel kiállítás nyílik meg: tizenegy hazai vállalat, szövetkezet és intézet mutatja be eredményeit.

Halmozódik a jutalomalap a totón!

A 42. fogadási héten szerencsés esetben HÁROM ÉS FÉL MILLIÓ FORINTOT NYERHET

1979.IX.18. 4,25 N.

Jó reggelt!

1021

Németh József Munkácsy-díjas festőművész

- A Szolnoki Galéirában mától látható Németh József, Munkácsy-dijas festőművész kiállitása. A kiállitás rendezőjével Egry Máriával Forró Tamás beszélget.

- Ugy érzem magam itt a Szolnoki Galériában Németh József festőművész alkotásai között, minthogyha XX. századi szent képek között járnék.

- Valóban Németh József festményei olyan emelkedett hangulatba hozzá azt, aki előttük áll, mint régen a szentképek ~~között~~- előtt álló egyszerü embert. Ez pedig nem azért van, mert Németh József sok aranyat használ, mert néhány alakja feje körül glória van, hanem azért, mert olyan misztikus központban áll nála maga az ember és mindaz, ami az ember számára legfontosabb a munka, a szeretet, amit vagy anya gyermekkel vagy egy együtt öregedett emberpárnak az egymás felé hajló mozdulatával, a kenyérrel tudja érzékeltetni. ~~és~~ Szinte kortalan az a ruha, amellyel fölöltözteti az alakjait, általában az alakjai mezitlábasok, pőrék, tehát ez is a kapcsolatnak a legőszintébb, legdirektebb formája, ami előtt ugy érzem a legegyszerübb ember is úgy áll, mintha sajátmagát látná viszont, sajátmaga változik meg a képek hatására és ilyen értelemben valóban szentképek ezek az alkotások.

- A müvészettörténészt hogyan, miként ihlette ez az anyag?

- Nagyjából 20 év távlatából válogattam az anyagot, szerettem volna ha mindenki előtt világossá tehetem azt, ami

Németh József festészetében érték és nagyszerü és szeretném, ha itt a képek előtt, a képeknek a bizonyitékával döbbenne rá akár kritikus, akár a képzőmüvészetet szerető ember Németh József müvészetének igazságára.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979 ... 2
Tiszatáj
Németh József festőművész

1021

NÉMETH JÓZSEF: ÉVSZAKOK

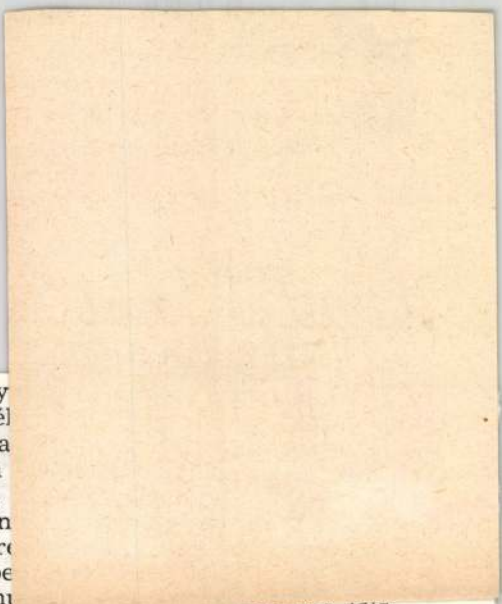

ki szalkus betűkkel: Vidám Park. Szeg...
bármiféle köze is lehetne a Vidám Parkhoz, így
uthatott valakinek az eszébe. Mondjuk, emlé
politika területéről átcsaphatott a filozófiáéra, a
világ közérzetének lehet-e fokmérője az egyén
neki, a doboz tulajdonosának az a véleménye,
ragikus park, a másikban vidám park. Hiszen
örténelmét, főképpen ahol szemtanú és nem r
sári bódék sorai közt lődörögne. Végeredménybe
ernyője is, amely napról napra lenyűgöző bámu... Egy lát-
hatatlan akarat arra törekszik, hogy mi csak nézzük a világot, mert amit né-
zünk, visszanéz reánk és megbabonáz.

A telefirkált, vidámparkos gyufásdobozt összeroppantom. Érzem, hogy valamilyen igazság csontja is roppan egyet vele, de a pontosabb látlelet megállapításához mélyebbre kellene ereszkednem.

Ehhez azonban még gyönge vagyok. Jó lenne keresnem valamilyen kapaszkodót, hogy a gyöngeség s a háromhónapos csönd fölött átlendülhessek.

Olvasatlan könyvek tornyozódnak az egyik széken. Pablo Neruda, Marquez, László Gyula, Huszár Tibor, a Magyar—brit titkos tárgyalások doku-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 ... - 2

Tiszatáj

Németh József
festőművész

1021

NÉMETH JÓZSEF: TAVASZ

egyetemi magisztrek, katedrálisépítők, magusok és
a középkort kutató és bemutató tudósok és írók tár
tokkal nem igen törődött senki Marc Bloch híres k
modern historiográfia nagy megalapozóinak egyike
rekonstruálta (*Les caractères originaux de l'histoire*
jogtörténeti munkák sora után s szemléletükkel elle
vények, előírások, követelések csupán „jogi alanyok
korlátain: a nagy történész megpróbálta benne kide
gyan élhettek valójában s miből a középkori parasz

Ez a szemlélet s módszer azután messzi a mezei
úgyszólván az egész modern historiográfiát; ma már nehéz lenne komoly történeti művet találni, amelyik legalább ne hivatkozna a valóban élt — Lucien Febvre kedvenc és gyakran idézett kifejezésével „hús-vér" — emberek megismerésének fontosságára. Arról azonban, hogy hogyan is éltek tényleg a középkori parasztok, a Marc Bloch nyomában föllendült s igen szép eredményeket elért mezőgazdaság-történetírás ellenére sem tudtunk meg túlságosan sokat. Illetve tán nem is annyira a sok vagy a kevés kérdése ez, hiszen anyag legkülönfélébb forrásokból gyűlt azóta bőven; ámde a gyülekező ismeretek birtokában egyre izgatóbban szegeződött a történészek mellének a kérdés, hogy miképpen formálódhattak ebben a szűkösen élő vagy éppen nyomorgó falusi középkorban egy ragyogó gazdasági, technikai, kulturális fejlődés félreismerhetetlen csírái. Kissé szentimentálisabban fogalmazva: hogyan emelkedhettek ki egy földhözragadt civilizációból kő és szellem csodálatos katedrálisai?

A kihívást, amit a kérdés fölvetett, Georges Duby fogadta el, s nézett vele szembe, tanítványainak s követőinek egyre népesebb táborától övezve.

Az a fajta historiográfia azután, ami vállalkozásukból kinőtt, újból fordított egyet a történetírás régi szekerének rúdján, s az új irányban talált utakról kilátás nyílott messzire a parasztságtörténet tájain túl. Az *Annales*-kör forradalma s Fernand Braudel *Mediterráneuma* óta ez a távlatos parasztságtörténet nyitott úgylehet legszélesebb új horizontokat a modern historiográfiában. Tudni kell tehát róla feltétlenül, nem történészeknek is; vagy tán nékik elsősorban, hisz végül is az érdekes tények és fontos összefüggések tömegébe elmerült tudóstól aligha várható, hogy témája művelt mezejéről messzire kitekintsen.

*

Marc Bloch lenyűgöző tudással vázolt tablójából leginkább egyetlen hatalmas eszköz ragadta meg a későbbi történészek figyelmét: a csoroszlyás-aszimmetrikus ekevasas-fordítós nehézeke. Kétségtelen, Marc Bloch levéltári, irodalomtörténeti, ikonográfiai, történeti nyelvészeti s legfőképpen agrárarcheológiai adatok tömegével dokumentált rekonstrukciójában fontos, talán középponti szerep jut ennek a három-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1979 [illegible] 2

Tiszatáj

Németh József,
festőművész

1021

NÉMETH JÓZSEF: TARKA TEHENEK

az aranyozott szobrokhoz nyúlni,
mielőtt a filodendron csápjai
elvégzik rajtam az utolsó simításo

Ünnepre gondolok, és utazni kell

Kezeim
éhes hollók arcomon
ha most tükörbe néznék nem volna szemem
csak az álmot várom, csak a szüntelen havazásokat
pedig álmom havazásai
lassan minden szerelmet eltorlaszolnak
ünnepre gondolok, és utazni kell
elmérgesedő sebekkel, mezítláb
átgázolva a vaspokol szirénáin
nagymamám kendőt kötő mozdulatából
nyári arcomat kibontani
süttetni magam és megpihenni
nézni ámuldozva a fehérnadrágos fiúkat —
ők volnának a szarvasok?
nem jöttek haza, el se mentek
ingükön szupersztárok
hajuk csimbókosra züllesztve
s az agancs már nem fér ki az autóablakon
ezért is nekem kell szégyenkezni
nekem kell a himnuszig részegedni
halálra gondolok, és utazni kell

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1979 MÁK 14
PESTI MŰSOR

Az embert vissza kell vezetni a természetbe...

Képei bejárták a fél világot. Párizstól Moszkváig, Indiától Jugoszláviáig, Varsótól Athénig mindenütt rendkívüli természetszeretetéről tanúskodtak vásznai. *Németh József* kiállítása — a Csók István Galériában március 8-tól 22-ig — a táj és ember kapcsolatáról, a megbomlott harmóniáról ad igen sok információt. Az alföldi realista iskola nagy egyénisége így vall természetszeretetéről:

— Hat évig éltem Budapesten. Nem tudtam megszokni a nagyvárost. Ekkor költöztem Vásárhelyre, de ennek már több mint húsz éve. A belvárosban kaptam lakást, és továbbra is úgy éreztem, az urbanizáció áldozata vagyok. Vettem egy telket Vásárhely szélén, ahol házat építettem. A nyugalmat, a csendet nem cserélném fel semmivel.

— Életformája is hatással van piktúrájára?

— Állandóan izgat, hogy az ember és a természet kapcsolata miként alakul. Közhelyszerű, hogy az utóbbi időben tele van bajjal. A fejlődés, a technika magával hozta a rohanást. Egy ilyen kisvárosban is furcsa, hogy az embereknek kevés idejük marad az élményszerzésre. Sietnek, kapkodnak és megfelelő kapcsolatok sem alakulnak ki. Ez a téma is izgat és elég sok képem tükröz ilyen érzéseket. De ami a legfontosabb, én úgy látom, az embert vissza kell vezetni a természetbe. A festő a látvány felidézésével segít e folyamatban.

— Lehetne úgy fogalmazni, hogy tematikus a mostani kiállítása.

— Nem szeretem az ilyen kifejezéseket. Sok képet festettem a Tisza-partról, fákról, egy-egy tájról az elmúlt évben. A Tiszát nagyon szeretem, Vásárhelyhez mindössze kilenc kilométer. Szívesen időzök a folyó mellett. Tárlatom ebből is ad ízelítőt. De a látogatók az alföldi élet jellegzetességeit, tipikus figuráit is megismerhetik.

— Egy ilyen kép nosztalgiát kelt egy letűnt életmód iránt. Emiatt, de különösen a tanya témájú képek miatt kritika érte a vásárhelyi iskolát. Hogy sok az utánérzés, és így nincs fejlődés a vásárhelyi festészetben — hangzott a bírálat. Mi a véleménye erről?

— Az elmarasztaló kritika sokszor nekem szólt. Pedig egyetlen tanyát sem festettem. Senki nevében nem akarok nyilatkozni, de vallom és hiszem, hogy Vásárhely festészete többet bizonyított már annál, hogy ilyen kérdésen valaki is fennakadjon. Nem akarok nosztalgiát kelteni a régi figurákkal.

— Úgy tudom, hamarosan nagy munkába kezd.

— Csongrád város tanácsa országos pályázatot írt ki egy negyven négyzetmé-

teres freskó elkészítésére, ami majd a díszterembe kerül. A pályázatot elnyertem, és másfél évig nagyon komoly feladat vár rám. A hatalmas kompozícióhoz már elkezdtem a tanulmányterv készítését. Az összes technika közül a freskó készítése a legnehezebb, de ezt a munkát szeretem a legjobban.

— Egyet áruljon el, mikor szeret a legjobban dolgozni?

— Amíg világos van. Reggeltől estig.

Halász Miklós

PM 85

LEH

ABSZORPCIÓS HÁZTARTÁSI HŰTŐSZEKRÉNY

S 80 ***

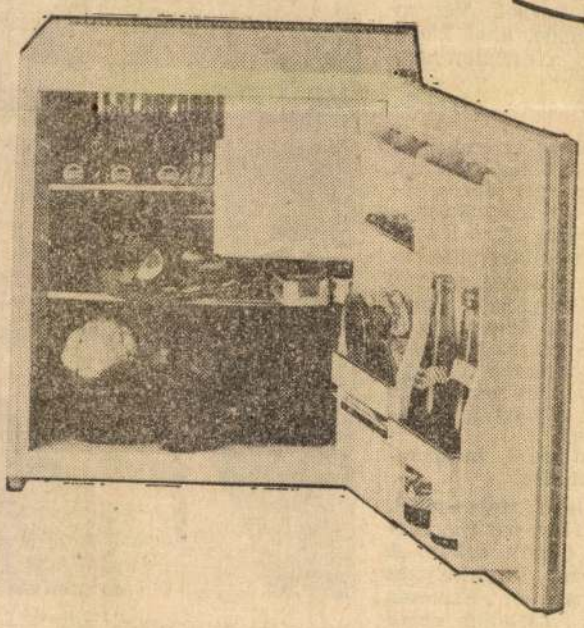

HŰTŐGÉPGYÁR

Jászberény

Németh József

A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze
címet kapta.

NÉMETH JÓZSEF Munkácsy
Mihály-díjas festőművésznek,

Magyar Hirlap 1980/4/3/5

Németh József

Részt vett a Hatvani Galéria tárlatán.

Magyar Hirlap 1980/8/5/6

Megujuló összegezés

Németh József

Németh József: a hódmezővásárhelyi Tornyai Muzeumban,
Bak Imre: a székesfehérvári Ifjuségi Házban január 27.-ig,
Gácsi Mihály: a miskolci József Attila Könyvtárban január 12.-ig,
Szegedy Krisztina: a Pszichiátriai Klinika Nappali Szanatóriumában január 8.-ig,
Almásy Aladár: a Helikon Galériában január 6.-ig,
Gecser Lujza: a budaörsi Jókai Művelődési Házban január 6.-ig,
El Kazovszkij: a Karcagi Galériában dec. 30.-ig,
Lóránt Zsuzsa: a Studió Galériában dec. 22.-ig mutatja be műveit,-közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. dec. 15. XXIII. évf. 50. sz. 8. lap.

Cs. Magyar Klára | Németh József
1979 jún. 24. | festőművész

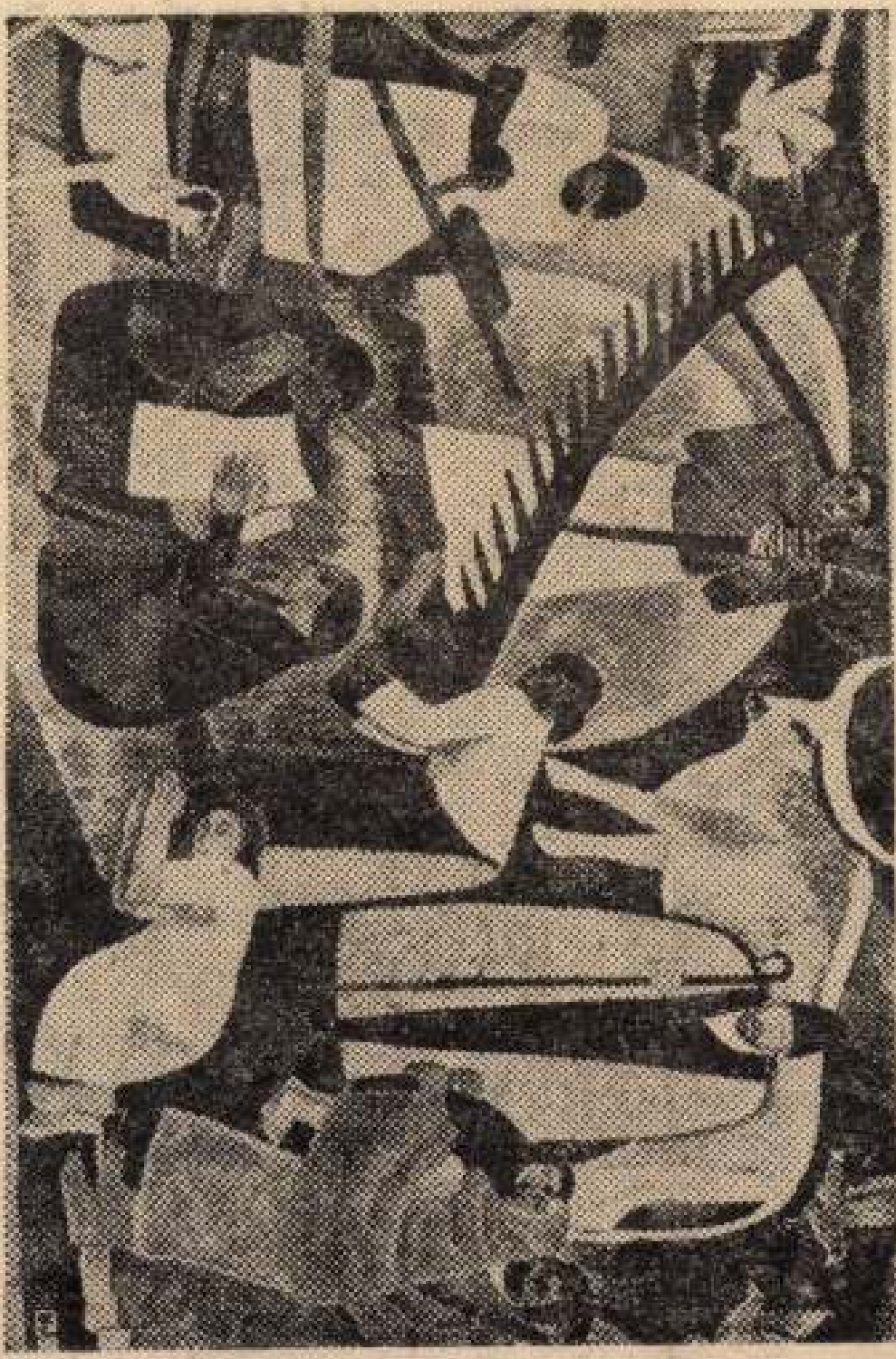

NÉMETH JÓZSEF: ÉVSZAKOK

en figyelt. Semmi.
dolni, mi lehet a
a fehérnemű álcája
emmi nem mozdult

erettem a férjemet
– Te tudod, én csak
de azt nagyon.
arccal hallgatta.
ndolta közben. Most
dkezel arról a szak-
inek beteg volt a fe-
vel egy év múlva
üdülni, és mindenki
retője vagy, az egész
r húszéves voltál, az
negyvenkilenc vagy

is tudott rólad.
hát persze, mert rá-
hogy bevalld a ket-
ár, szerelem, ifjúság,

olyan jó... — és arcán újra ott az a régi mosoly.

Elgondolta: akár egy regényben. Az élet teszi a magáét, egymásba köti, útnak ereszti, vagy éppen szétcibálja a szálakat, később meg durván, erőszakosan összebogozza. S amikor már tényleg minden veszni látszik, akkor jön a költői igazságszolgáltatás.

A házasság romokban. Nem, távolról sem átmeneti rövidzárlat, hanem tartós, megalapozott, végérvényes csőd. Időleges összetartó elem a közösen összeeszkábált anyagi helyzet. A művi úton fenntartott együttlét kötőanyaga pedig: a bosszú. Pontosabban: egy később beteljesedő bosszú, és vele együtt a teljes elégtételszerzés reménye.

S íme, a múltból előlép az első szerelem, vállain a neki kölcsönzött

Németh József ; festő

L: Sanna Katalin

Rózsa Gy: Hódmezővásárhelyi kiáll. 7.

Népszabadság, Bp. 1979 jún. 22.

Németh József, festő

L. Kiss Sándor

– Átadták a Művészeti Alap – 9.

Nérszabadság, Bp. 1979. dec. 15.

Németh József, festő

L. Papp Oszkár

12.

- : o Tárlatok

Esti Hírlap Bp. 1979. dec. 1.

Németh József, festő

NÉMETH JÓZSEF *Munkácsy-díjas festőművész tárlata szombaton nyílt meg Csongrádon, a városi művelődési központban.*

– : Hír

21

Népszabadság, Bp. 1979. nov. 11.

Németh József, festő

L: Szabó Szám

Gyersa I: Szabó Számál 138-142

Tiszatáj, Szeged, 1979. okt XXXIII/10.

NÉMETH JÓZSEF

felvételei illusztrálják a cikket

Maróczky Erzsébet: A műemlékvédelem eredményei és gondjai Zala megyében

Műemlékvédelem, 1976. 2. sz. 74-81. l.

Németh József festő

NÉMETH JÓZSEF
Munkácsy Mihály-díjas
festőművésznek,

-: A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze 3.
Esti Hírlap, Bp. 1980. dec. 2

Németh József, Jánobrán

L. Fritz Ishán

— □ Fritz Ishán 2

Esti Hírlap Bp. 1981. márc. 30

Németh József

Kiállított a Műcsarnokban, mely a hódmező-vásárhelyi őszi tárlatok anyagából került megrendezésre

Új tükör 1979/22/24

Németh József, festő.

NÉMETH JÓZSEF Munkácsy Mihály-díjas festőművész;

—: Az 1980. évi Ecsemes művészek 5.
Népszabadság, Bp. 1980 aug. 3.

Németh József

Németh József alkotta a „Tizenkét hónap" című művet.

Kristó Nagy István: Vásárhelyi művészet...
Művészet, 1980. június – 39. lap,

Németh József

A művésznél a szocialista hagyomány élt és még tovább fejlődött.

Kristó Nagy István: Vásárhelyi művészet...
Művészet, 1980. június – 39. lap.

Németh József

Németh József műve a vásárhelyi tanácsháza házasságkötő-termében elhelyezett grandiózus kápsora.

Kristó Nagy István: Vásárhelyi művészet ...
Művészet, 1980. június – 39. lap.

Németh József, festő

L: Bródá Tibor

– : □ Új Galéria

2.

Esti Hírlap, Bp. 1980. jún. 13.

Németh József, festő

L: Novák Gy:

Tandi L: Közösen alkotni 83-92.

Tiszatáj, Szeged, 1981. ápr. XXXV/2.

Németh József

a Müvészeti Alap munkajutalmát kapta

Magyar Hirlap 1981/lo/13/6

Németh József

Németh festészetének lényege a szocialista művészet egyik lehetséges modellje, a munkás meg a szegényparaszti életforma ábrázolása.

Kristó Nagy István: Vásárhelyi művészet . . .
Művészet, 1980. június – 39. lap.

Németh József

Németh József mitoszteremtése és több osztású képépítése ismert.

Kristó Nagy István: Vásárhelyi művészet...
Művészet, 1980. június – 39. lap.

Németh József

Németh József felmint a vásárhelyi-
ek egyik vezérével példálodzik
Lelkes István Vásárhelyről szóló
cikkében.

Szuromi Pál: Lehetőségek, torzítások.
Művészet, 1980. június – 41. lap.

Németh József, festő

l: Kokas T.

Tandi L. Kiállítási jegyzetek 108–112.

Tiszatáj, Szeged, 1980. nov. XXXIV/11

Németh József, festő

● KIÁLLÍTÁSOK. Németh József festőművész képeiből Orosházán, a Szántó Kovács János Múzeumban, Prokop Péter Romániában élő magyar festőművész munkáiból szülővárosában, Kalocsán nyílt tegnap tárlat, Téri Tamás festőművész képei ugyancsak tegnaptól láthatók Győrött, a megyei művelődési központban.

– : o Kiállítások

8

Esti Hírlap, Bp. 1980. szept. 15

Németh József

Méltatás.

Horváth Terézia: Szurcsik János újabb munkáiról
Művészet, 1980. szeptember – 14. lap.

Németh József

Németh József nek a valóban hevésbé szerencsés, bizánci korszaka" mű-
vészetében ez a periódus csak
közjáték volt.

Szuromi Pál: Lehetőségek, torzítások.
Művészet, 1980. június – 41. lap.

Németh József

Tavan (repro)

Berecsky Loránd: Évfizedes lipténkel.
Művészet, 1980. október - 2. lap.

Németh József, festő

L.: Szalay Jenő

Németh József: Tehenészet

Mümelléklet T.

Tiszatáj, szeged, 1981. nov.

XXXV/11

Németh József festőművész

„Művészet és társadalom 1945–1980" címmel megnyílt a Múcsamokban hazánk felszabadulásának 35 évfordulója és az MSZMP XII. kongresszusának tiszteletére rendezett kiállítás. –

A társadalom és a művészet fejlődésének újabb állomását jelzi Németh József festőművész.

Wehner Tibor: Ünnepi kiállítás a Múcsamokban.
Dolgozók Lapja, 1980. május 30.

Németh József, festőművész

A Műcsarnokban megnyílt kiállítás címe: „Művészet és társadalom 1945–1980." A termek egyik oldalán a társadalom, politika jellemzői, a másik oldalon ugyanennek az elmúlt 35 évnek a művészi megnyilvánulásait tárja elénk a kiállítás.

Szerepel a művész műve a tárlaton.

Molnár Zsolt: Kiállított történelem.
Magyar Ifjúság, 1980. ápr. 18.

Németh József festő

MŰVÉSZET

A népről és a népért

Meggyőződésem, hogy a festészet értékeinek közönség elé bocsátásában nem nagy szerepe lehet a szónak, de ennek ellenére is örömmel vállalkoztam arra, hogy Németh József kiállítását az Önök figyelmébe ajánljam. Ennek két oka van. Az egyik, hogy becsülöm, — s kortárs festészetünk egészében sokra értékelem Németh József festészetét. A másik, hogy jelképi jelentőségűnek tartom ezt a tárlatot, mert az immár hagyományt magának tudó országos művészetközvetítő mozgalom, a Képzőművészeti Világhét megyei rendezvénysorozatának keretében e bemutató a művészet és közönség társadalmi léptékben mérhető kapcsolatát szimbolizálja. Az az alkotói cél és eszközhasználati rend, amely Németh József művészetében föllelhető, előzményeit s jelenlegi vállalását tekintve hitelessé teszik a jelképet, és közösségi vonzatúvá a művet.

Az alkotói eredmények, amint már említettem, előzményeiben s kortársi kötődésükben méretnek meg. Fontos az előzmény is, hiszen a kultúra folytonossága egy nép és egy művészeti ág sorsközösségéről tudósít. Különösen igaz ez a képzőművészetben, ahol az értékek megszületése és birtoklása valaha kiváltságokhoz kötött volt, csak mecénási kegy nyomán születhettek a művek. De az igazi alkotások akkor is a népről és a népért szóltak, mint ahogy a Németh József festészetéhez fundamentumot adó alföldi festészeti hagyományok etikai és esztétikai öröksége is mutatja. Az alföldi iskola és Vásárhely sokat dicsért és vitatott múltja és jelene sokmindenben lehet véleményt sarkosító, de egy tekintetben tartalma nem vitatható: s ez a közvetlen környezet emberi világával való azonosuló képesség, s az ebből fakadó ember- és természetszeretet, az etikai és esztétikai tartásban a következetes realizmus. Németh József tanulmányainak befejezése óta ide kötődik művészetében és személyes sorsában egyaránt. Művészpályára a „fényes szelek" legendás korszaka lendítette. Az a korszak, amely nagyon sok fiatal számára tette lehetővé, hogy a szerszámot felcserélje ecsetre, tollra. Sokan ma már művészeti életünk kiemelkedő tehetségű, tekintélyű alkotói, s Németh József közéjük tartozik. Ő maga Kaposvár mellett, egy kislélekszámú faluban született. Családjának minden tagja sorsaként ismerte a paraszti élet mesterségét-gondját. Többet akarása, ismeretvágya Kaposvárra vitte szobafestő-tanulónak, majd a felszabadulás nyitott utat művészi tehetségének. Ő is ahhoz a generációhoz tartozik, amelynek legjobbjait a felszabadulás utáni évek tehetségkutató lendülete fedezett fel, akiknek művészeti életünkbe való áramlására csak 1945 után teremtődött meg a lehetőség.

Németh József is faluról induló pályatársaihoz hasonlóan, képeinek magától értetődő motívumaként használja a paraszti munka elemeit. Gyermekkorától kezdve csinálta, ismerte, ujjaiban érzi még ma is. Természetes életközege a vidék, a munkábavénült, ritkabeszédű bölcs öregek, a föld, a természet közelsége. Képein nemcsak a paraszti tevékenység látványa, cselekménye jelenik meg,

---

Dr. Molnár Ferenc államtitkár beszéde, mely 1979. szeptember 16-án hangzott el a Szolnoki Galériában Németh József kiállításának megnyitóján.

egysége lehet az alapja az igazán a kort megörökíteni s kortársként formálni tudó művészetnek. Az olyan művészetnek, mint Németh József festészete. Az ő művészete éltető forrásból táplálkozik, s vállalja a progresszív tradíciók továbbvitelét, mai gazdagítását. Ő pedig művészként népünk, nemzetünk őszinte szolgálatát.

1021

Németh József, munkácsy-díjas festőművész

1980. X. 29. 19.30 Televizio
Tv-hiradó
- Csongrádváros tanácsának régi vágya, hogy a város többezer éves múltjának méltó emléket állitson. A hely, a tanácsterem egyik üres fal felülete volt, ahová freskót terveztek a helybeliek. A müre pályázatot hirdettek, a Képző- és Iparmüvészeti Lektorátussal közösen. A több pályázók közül Németh József érdemes müvész kapta a megrendelést és két évi munka után a tanácsok meglakulásának 30. évfordulóját Csongrádon a megújult tanácsterem avatásával ünnepelhették. Beszédet Pozsgai Imre müvelődési miniszter mondott. Németh József a vásárhelyi realizmus reprezentáns képviselője igazi müfajának mindig is a freskót tartotta. Most hat, tematikailag, arányaiban és szinben is harmonizáló témakörben elevenitette meg a város múltját. Az ősi halász falutól, á kubikus hagyományokon át a mai valóságig. A monumentáli s alkotás minden részlete csakúgy, mint az egész, mély, emberi mondanivalót hordoz. Valamennyi korszakot áthat az alkotó munka mindenkori diadala. Különlegessége az alkotó ecsetkezelése. Szőtt textil falikép hatását kelti. Németh Józserf pályájának minden bizonnyal csúcsút jelenti ez a freskó. Hiszen megvalósitotta azt a programot, amelyet még a főiskolán Szőnyi István tanitványaként tett magáévá. "Festő, ha kilép teljes fegyverzetben lépjen ki!"

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

Szabó Ivan szobrászművész, a Képzőművészeti Főiskola tanára gondoskodik hosszú évtizedek óta a vásárhelyi művésztelep utánpótlásáról, 1954-től rendszeresen hozott a telepre növendékeit, akik a tájat megszerették: Németh József, Szalay Ferenc, Hézső Ferenc.

Festőiskolák nyomában

1980. X. 25. Kossuth 13.30 (Árné).

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

1957. okt. 6.-án nyílt meg Vásárhelyen az állandó Tornyai-Medgyessy kiállítás. Medgyessy akkorra megöregedett, járni is alig tudott, a kiállítás a második emeleten van! A Mestert karosszékbe ültették és mai festészetünk négy művésze (akkor még pályakezdők) Németh József, Szalay Ferenc, Szurcsik János és Vecsési Ferenc vitték fel a tárlat sínhelyére. — aki látta ezt a jelenetet, elfelejteni sohase tudja.

Szabó Endre: Lírai sorok Medgyessy Ferencről.
Csongrád Megyei Hírlap, 1981. febr. 1.

1981. jan. 10. Televízió 19.30 /VGné/
TV-Híradó,

Németh József, Érdemes Művész, Festőművész, munkácsy-díjas

- Nem a tárlatok tazdag anyagából adunk válogatást, hanem inkább egy freskóra emlékezünk. Németh József Érdemes Művész a Csongrádi Tanács terembe készitett freskóját Pozsgai Imre művelődési miniszter avatta fel, október 28-án. Németh József a vásárhelyi realizmus reprezentáns képviselője igazi müfajának mindigis a freskót tartotta. A monumentális alkotás minen részlete mély emberi mondanivalót hordoz. Az ősi halászfalutól, a kubikus multon át a mai valóságig, valamennyi korszakot áthat az alkotó munka mindenkori diadala.

- Tudósitottunk egyebek közt a Pécs Városi Könyvtár uj fiókkönyvtárának átadásáról, amely a mögöttem látható csodálatosan felujitott müemléképületben kapott igazán méltó helyet.

- Sajnos tavaly is csigalassusággal folyt a debreceni Csokonai Szinház 1978-ban megkezdődött felujitása. A nehéz körülmények között dolgozó társulat viszont érdekes vállalkozásokkal hallat magáról. Sokan nem ok nélkül beszélnek a debreceni szinházi élet reneszánszáról. Emellett számunkra az is öröm, hogy a hozzánktartozó másik megyeszékhelyen, Nyiregyházán, már az idén önálló társulat alakul.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

A Szolnoki Galéria nagy kiállítóterem, azt lehet mondani, hogy az ország legszebb vidéki kiállítóterme. Az elmúlt évben Németh József, az idén Svábi Lajos festőművész gyűjteményes kiállítását mutatták itt be.

Múzeológia Szolnok megyében.

1981. jan. 12. URH 20.10 /M./

NÉMETH JÓZSEF

Vasárnap, 1981. október 25. Magyar N

Nemzet

Vásárhelyi őszi tárlat I.

Hol tart az alföldi festészet?

IMMÁR HUSZONNYOLCADIK alkalommal rendezik meg Hódmezővásárhelyen a nagy őszi tárlatot — a helyi művésztelep és tágabb értelemben az alföldi festészet évi zárszámadását. De az utóbbi időben ez a „tágabb értelemben" annyit jelent, hogy az ország bármely vidékéről küldhetnek be munkákat a kiállítás zsűrijének a művészek. Nyilvánvalóan tarthatatlan is lenne valamiféle születés-szerinti szabályozás vagy lakhely alapján való illetőség-elismerés; *lehessen* alföldi minden olyan művész, aki az Alföldet s az Alföldhöz kötődő képzeteket kívánja a világnak felmutatni — bármely művészeti ágban, bármilyen eszközökkel, bármely stílusirányzathoz tartozón vagy nem tartozón.

Hódmezővásárhelyen azonban hovatovább *országos kiállítássá növi — vagy talán már nőtte is — ki magát az őszi tárlat.* Annak összes problémáival, és azzal a következménnyel, hogy elfedődnek a vásárhelyiek. az alföldiek, hogy nem lehet tisztán érzékelni, mennyi es milyen az a termés, amit ők takarítanak be, noha (mondani sem kell) a művészetnek nem lehetnek évi mennyiségi és minőségi fejlődés-mutatói. *Végeredményben a kiállítás a sok vendég műveinek segítségével színesebbnek-szivárványosabbnak láttatja az alföldi művészet jelen helyzetét, mint amilyen az a valóságban.*

„KI, A TERMÉSZETBE!" — kiáltanám, ha merészelnék tanácsot adni méltán elismert vásárhelyi festőknek. Mégsem szabadulhat a *nekik drukkoló* nézelődő attól az érzéstől, hogy nem egy képet az alkotója már álmából ébresztve is megfestene. Magasra a szemhatárt, rá egy parányi tanyát néhány fa vázával, nagy, ázott, szinte az egész képmezőt betöltő szántóföldet; pocsolya vagy belvíz, vagy olvadó hólé tükrözésével; ne vegye zokon *Kurucz D. István*, de példát hozni csak a nagyoktól érdemes — az ő *Vásárhelyi tanya* című képe ez. Vagy *Fejér* Csaba: nem tudna már, akár oda se nézve, *Haldokló tanyá*-t festeni, igen jól festeni, finom lilásrózsaszínűen nosztalgikus és messzebbről hidegebb szürkének ható és a festék elszáradt, lepergett pörkeit is felhasználóan rusztikus képet *Fogat*-ról, *Fészer*-ről?

Emlékezetből festenének a festők? Hiszen lehetetlen, hogy ha kiviszik a festőállványt a szabadba, ne forrósítaná fel őket hideg őszben is a puszta látvány, amikor „a rónára halvány ködök települnek", amikor tájmetszetek a távolban egymásra vetülnek; op-artos hajlandóságúak mennyi örömet lelhetnének rádiótornyok drótvázának játékában, absztrahálóbb kedvűek a víztornyok lassan szétváló függőlegeseinek elvonatkoztatásában; és hát Alföld az egyelőre még földszintes városok utcáinak megörökítésre váró házsora is!... De hiszen az alföldiek természetfestők *voltak*. Nem a természetről alkotott víziójukat volt szokásuk megfesteni korábban — ahhoz másfajta alkat kell, hogy valaki látomásos festő legyen. Akkor talán *újra* ki kellene menniök a szabadba, *újra meg kellene nézniök azt, aminek a felfedezése tette egykor naggyá őket.* Mennyivel változatosabb az ég, mennyivel izgalmasabb, buckásabb, egyenetlenebb a szántóföld *odakint*, mint a sematizálásra hajlamos emlékezetben...

HA MÁR hullott a „sematizmus" szó, ne térjünk ki előle. Visszajár még, s nem is akármilyen művészeket kísért meg. S hogy kilóg a *lóláb!*... Mert hiába nagyvonalú *Szalay* Ferenc *Kerékpáron* című kompozícióján a biciklin ülő paraszt ábrázolása, ha a képkörnyezetből kiderül, *minő cél érdekében* ül biciklin a paraszt: hogy látva láthassuk a falu technikai fejlődését!... A háttérben balról kombájnok vonulnak, jobbról pótkocsis teherautó várja a várható bő termést, az égen repülőgép húz el, s a bicikli kormányán természetesen lámpa van. A magam részéről ez utóbbit hiszem el Szalaynak a legkevésbé... De félre a tréfával, itt nagyobb baj van — nem akármilyen művésznek az arányérzéke billent meg: alig hiheti ma már, hogy ez a fajta sűrítés agitatív erejű. (Szalay másik kiállított képe bensőségesebb. *Amikor a búza érik* a címe, bujkáló holdvilágnál látszik rajta egy ház sarka, kutyával; s még az éjszakában is világít, melegít a búza arany fénye. Noha ez a kép nem igazán szalays, reményt kelt, hogy a művész kitörni készül egy magára erőltetett tartásból.)

De Kurucz D. István még három képének bemutatásával adósak maradtunk az előbb. Sajnos, *Aratás* című temperáján egyfajta *allegória* felélesztésével kísérletezik: a középpontba állított két férfialak közül az egyik szerelő, overallba bújtatva, franciakulccsal a kezében, a másik fehér inges, ujjai közt néhány búzakalásszal... A háttérben arató-cséplő gép, elöl a búza egyiptomiasan dől... Másik két képén *(Hortobágy*, illetve *Puszta, télen)* a tér tágasságát a tőle megszokott biztonsággal közvetíti Kurucz D., bár a Hortobágyról készült temperán a két lovas tollrajza mintha későbbi ráfestés volna, s mintha a biztos kezű művész elbizonytalanodásának *reményt keltő* kis jelzése volna...

Aki rátalált a maga útjára, s azt konok szigorúsággal járja: *Németh József* nagyerejű műveiből ötöt láthatunk. Látszólag nem tesz mást a festő, „csak" munkafolyamatokat rögzít. *Szénagyűjtők*, azután *Rakodók* végzik az évszaknak és a napszaknak megfelelően a dolgukat *(Kenderföld, Fahordás szánkóval)*, nehéz mozgású, József Attila-i parasztok, kik mindennapiságukban monumentálisak. Súlyos testű lovak, bálvány-súlyú tehenek az itt és a *nála* élő nép munkájának társai vagy eredményei *(Tehenészet)*, fekete boglyák, fekete tetők, fekete varjak jellemzik a zárt tájat, mely mítikussá azáltal is nő, hogy tág: szemhatárunk általában kívül esik a képkereten.

A MUNKA, a munkás ábrázolása az alföldieknek mindig is vállalt feladata volt — persze elsősorban a paraszti munkáé, a kapálóktól a kubikosokig. Most Németh József képein kívül már nyomát sem látjuk a kiállításon a földet művelő, állatot tenyésztő, tűzhely körül foglalatoskodó, teknő helyett akár mosógépben mosó helyi figuráknak; egy-két halászati témájú mű akad, s a többi — munkást mutat. Szerencsénkre ez a korábban patetikusan kimerevített, olvasztár-tógás jelkép kezdi lehántani magáról mindazt, ami külsődleges, üres burok volt rajta. *Szurcsik* János merész kivágatú, remek olajképe, a *Szabadságon*, fiatal munkást ábrázol a konyhaasztalnál, alighanem szokatlanul ráérősen elköltött reggelije után — s miközben jólesően ejtőzik, már unatkozik, már nem tud mit kezdeni magával, majd szétrobban a benne feszülő energiától. (Erőteljes festménye Szurcsiknak a *Télutó* is, szellemesen felrakott szélfogó rácsaival, s új festői témát talált a művész a *Szemetesek* narancsszín kukás autójában, havas tájba helyezve.) *Zombori* László *Nyugdíjban* mutatja a múltakon töprengő idős munkást, újságfecni-ragasztással nyomatékosítva a tempera mondanivalóját. (Említsük meg itt mozgalmas *Téli Alföld*-jét is, ezt a maibb, többsíkú Alföldet, és *Őszi lehalászás*-át, sárgás zöld vibrálásában, hálószerkezetek legyezős kiterítésével, hálóban ficánkoló halaival!)

IDEJE MEGEMLÉKEZNÜNK a szolnoki művésztelep nyolcvankét éves mesteréről, *Chiovini* Ferencről, és szólnunk 1978-ban készült *Halászok* című olajfestményéről, utánozhatatlan színeiről, s még inkább tavaly festett *Havas táj*-áról, kékbe süppedt ház föl vetett sárga egéről, s ha jobban odanézünk, szállingózó hópelyheket is látunk. Jóllehet a művészet nem életkori kérdés, hadd örüljünk itt nyilvánosan mégis a kilencvenkét éves *Gábor* Móric részvételi kedvének — egyik 1975-ös *Virágcsendélet*-ét adta be, a legjobb műveire jellemző, szikáran konstruktív háttérrel, önmegtartóztatóan dísztelen vázával, hogy aztán annál jobban csattanjon a fehér és a kék (virág)! A hetvenkilenc éves *Vén* Emil egy 1973-as, a művész legjobb színvonalán szikrázó *Balaton*-nal van jelen, s a hetvenéves *Moldován* István egy friss, üde *Erdélyi táj*-jal.

És mert valamennyi résztvevőt úgy sem lehet egy újságcikk keretében jellemezni, maradjunk eddigi gondolatmenetünknél s próbáljuk meg a régi vásárhelyieket, illetve alföldieket összekeresni. Vagy az alföldi témát nézzük inkább? Akár így, akár úgy: *Csikós* Miklós *Öreg-tanya* című kitűnő képén mintha dzsungel nőné be a tanya-romot, harsogó színek számtalan árnyalatában, hirdetve az elmúlás fölött a vegetáció továbbélésének diadalát. Káprázatosan színes nála az alkony is, a *Körtvélyesi alkony*, csak kékebbé mélyül a fák sűrűje, líraibb párák települnek a vízre. *Fodor* József *Téli legelő*-je a szinte szétrobbanó háttérrel és *Nyár* című olajtemperája erősíti bennünk annak belátását, hogy nem lehet ma úgy festeni, mintha Lyonel Feininger légkristályhasábjai sosem léteztek volna — s lehet új szemmel nézni ő utána is a levegőégre. *Fülöp* Erzsébet derűs *Köszöntő* és borúsabb *Kapuban* című olajfestménye a naivok közvetlenségével hat, intellektuális tört színeivel; két zománcképe *(Csillagok között* és *Angyal)* a szecesszióval tart távoli rokonságot. *Fontos* Sándor telitalálata a *Napfényes Fehértó*, a sárgák és fehérek mintha maguktól vonzódtak volna helyükre egy mágneses erők formálta térben; *Üllési napáldozat* című képén dinamikusan válnak külön s olvadnak egygyé egek és vizek és földek. *Csizmadia* Zoltán festményein a bátor színadás avatja maivá a hagyományos témákat *(Tanyarom, Hóolvadás, Tél* — ez utóbbi a legjobb, drámaian súlyos és tavaszian könnyed). *Lóránt* János *Árokparton*, illetve *Elhagyott hodály* című olajfestményein a táj már csak füst, már csak atmoszféra — bár nagyon festői.

ÚTKERESŐNEK vélném inkább *Csikós* András munkáit — s úgy rémlik, a nosztalgia eltúlzásában látja az alföldi festészet jövőjét. *Tanyai asszony*-a romok közül tekint ki sötéten a semmibe, mármár ellentmondásra késztetve a szemlélőt: de hiszen lakott tanyák is vannak! Tavaszonként újra-meszelt házak!... *Hézső* Ferenc egészen új látásmódot kezd honosítani. *Mozgások, Évfordulók* és *Etetés* című képein a festői téma tarka mozaikkockákká vagdosásának teherbírását próbálja ki, mondanivalót hordozó képességének vizsgálatát végzi, miközben a Lumiere-fivérek filmkockaszerkesztő logikáját és Andy Warhol technikai eredményeit magyarítja. Még nem egészen övé, még nem beszéli anyanyelvi szinten, de jó, hogy mozdul, mint képei. Majdnem absztrakt, s igen szép *Pintér* József *Töltés télen* című kék olajképe, a természet adta tükrözés finom továbbfejlesztésével. És mert a viszonylag szegényes grafikai anyagban más úgy sincs, amivel ne találkoztunk volna más alkalmakkor — idézzük ide *Dékány* Ágoston *Tanya VI.* című ceruzarajzát, mert alkotója friss szemmel csodálkozott rá a tanyák fal-síkjaira, tetőszerkezeteire, kerítéseire, padláslétráira, előttük az ösztövér kútágasra; a lényegre összpontosító, szép, tiszta rajzból az is kiderül, hogy ez a friss szem a régi tanyát kissé egzotikusnak látja...

A szobrászat, a kerámia, a textil termeibe még visszatérünk.

Ember Mária

csőfordulón termett. A fordító fájdalmasan felsziszszent, térdét felsebezte a korlát — Vigyázz! Vigyázz, kérlek, egy kicsit! — továbbra is a ló nyakán lapult, a sörény a szájába ért. Megpróbált felegyenesedni, de fejét az alacsony menynyezetbe verte. Keservesen fordultak a következő lépcsőszakaszra, Jean Jacques már nem szökellt, óvatosan tapogatózott felfelé. És megtorpant.

— Gyia — nógatta a fordító —, tovább.

A paripa engedelmesen előrelépett, azután furcsa súrlódás: végleg megállt.

A fordító körülnézett a szűk félemeleti fordulóban.

— Mi történt?

— Beszorultam — mondta Jean Jacques Rousseau.

— Próbáld hátrafelé.

A kanca nekihuzakodott, a fordító érezte izmai feszülését, hallotta erőlködő zihálását.

— Nem megy. Se előre, se hátra.

— Lehetetlen — nyögött fel a fordító —, fel kell mennünk. Elém ül a nyeregbe, erősen karolom a derekát, mézszín haja lobog a vágtában...

— Nem megy — mondta Jean Jacques Rousseau.

A fordítón kétségbeesés vett erőt.

— Mennie kell!

Lábát kirántotta a kengyelből, megpróbált lesiklani a nyeregből; megcsúszott, s ha a fal meg nem fogja, orra esik. Úggyel-bajjal mégis földet ért, átbújt a táltos hasa alatt s vizsgálgatni kezdte a továbbhaladás esélyeit. Ám semmi lehetőség nem kínálkozott. A ló menthetetlenül beszorult a korlát, a fal és a lift háromszögébe.

— A lift!

— Mi van?

Nem válaszolt, lehívta a fülkét, félrehúzta a nehéz fémajtót és vigyázatosan befelé kezdte kommandírozni a szolgálatkész, ám teljesen tehetetlen táltost.

— Kicsit balra. Még. Balra. Balra fordulj!

— Most jó?

— Még nem, hátra, lassan, lassan!

— Nem férek tovább.

— Jaj, dehogynem — idegeskedett a fordító —, fordulj egy kicsit oldalt. Na ugye!

A táltos kínkeservvel bepréselte magát a fülkébe, a fordító ismét a hasa alá mászott, oldalába, vékonyába nyomva könyökét, becsukta az ajtót. Lihegve állt a sarokban a fekete tompor és a fülke falához lapulva.

Most föl, följebb, táncos paripán végig a Tejúton, Csaba királyfi nyomába...

— Csinálj már valamit, én így nem bírom soká! — türelmetlenkedett Jean Jacques Rousseau, nyakát kényszeredetten behúzta-görbítette, egyik hátsó lábát fölemelte.

A fordító átnyúlt fölötte, alig érte el a kapcsolótáblát. A fülke megreccsent, nyögve kapaszkodott fölfelé a szokatlan teher alatt.

Lassú, csikorgó emelkedés: negyedik, ötödik, már a hatodikon jártak.

— Nem bírom tovább — mondta Jean Jacques Rousseau —, nyakmerevedést kapok, egyszerűen megdöglök.

— Egy kicsit tarts ki még — csitította a fordító —, ez már a hatodik — csak egy kicsikét bírd még.

— Nem. Nem bírom — nyafogott a táltos —, görcs állt a nyakamba. Csinálj már valamit! — És fájdalmasan nyerítve a fülke ajtajához nyomta szépséges, fekete fejét. Az üveg betört. A furnírajtó elmozdult, egyik sarokvasa levált. A lift nagyot döccenve megállt a hatodik és a hetedik emelet között, éppen a félúton.

— Mit csináltál — jajdult fel a fordító —, mit csináltál?!

Kétségbeesetten nyomkodta a kapcsolótábla gombjait, de a lift némán, sötéten, mozdulatlanul állt.

— Én semmit — Jean Jacques Rousseau a törött ablakon kilógatta fejét a liftaknába: így mégis egy hajszállal kényelmesebben állhatott.

A fordító tehetetlenül szorongott a ló és a fülkefal között. Megnyomta a Riasztás feliratú vörös gombot. Éles csengőszó hasított az éjszakába, visszhangzott a liftaknában, az egész házban. A ló feje búsan lógott ki a hatodik és hetedik emelet közt félúton lebegő fülkéből. A fordító Jean Jacques Rousseau nyergére hajtotta a fejét és keservesen sírt.

Bárdosi Németh János

JELT AD

Csalánvert ifjúságom
be sokszor piros láng lett a vérem,
bódultan futottam világgá,
álmaim kazla leégett,
pusztaság maradt utánam,
felhő-nyájaim elkergették,
őseim betlehemes útját
földrengés temette be,
egekbe repülő labdámat
visszadobta a szegénység,
így hát bárhova indultam
csak, mint a leszúrt bot maradtam,
hogy mezsgye, út, ösvény
mindig lefelé rántott
és a csillagok fényei sem biztattak,
de azért ne hidd, hogy hiába volt,
lelkem éneklő madara
jelt ad
az egek harmatozó magasából.

Jámbor Magnetta

LÁTHATATLANUL

Bohóckodom, tört életemben
ez nyújt vigaszt
s kaján humort —
sipkám, a csörgő,
úgy viselve
mint láthatatlanná-tevőt.

Oly félvállról bohóckodom,
szerephűségre nem törőn,
hogy már gyanús:
ilyen sután,
eszköztelen és védtelen
lehet-e játszva játszani?
— vagy az vagyok
— mókámba zártan —
kinek én vágyom látszani —?

Nincs lámpaláz,
sem görcs, sem nyelv-fék
nem kínoz mint
egy jó színészt,
— bohóckodom,
s ha nem nevetnek
kicsúfolom — a józan észt!
S oly könnyedén kuszálom össze
szemükben látszó képemet,
mint egy bohóc-arc
krétarajzát,
mely félig sír,
félig nevet —

S ha fintorom valódiságát
meglátja egy-egy tiszta szem:
elsurranok
a színfalak közt,
nehogy vádló
tanúm legyen —

Gyárfás Endre

KELJFELJANCSI

A keljfeljancsi a
nyolcszázharmincadik
hanyattdöntés után
döntött csak: úgy marad.

Épp súlypontjában sújtja
— érezte — súlytalanság.
Autoszuggesztió volt.
Vagy térérzék-zavar?

Valkó Antal

BECKETT

A megkezdett és félbehagyott
tőmondat utáni csend
a soronkövetkező mozdulat
kilátástalan katarzisa
az egyensúly ingamozgásai
egy kétágú létra tetején

Tamás Géza

KONTRA

a zord bölcsességek elméletét
a valóság gúnymentesen
önmagából eredően rontja le
és nem sikerül senkinek igazzá tennie
hogy a mindeddig létrehozott
legkisebb boldogtalanság a boldogság

mert megteremtjük a mi világunkat;
nyomaink ittmaradnak mögöttünk e porban
és majd megtörténünk újra mindannyian
csakhogy a kívánt változatban

DEUS EX MACHINA

feképnél hagyva minden fárasztó hülyeséget
tisztelettel
belehasítunk a dolgok közepébe
mint kés a félkemény vajba

és a metszet feltárja a belső erővonalakat
amint hajladozva követik
a behatolás okozta átrendeződéseket
színtiszta akaratunk szerint

Németh József,
festőművész

Szegedi Nyári Tárlat.

Dél-Magyarország,
1980. júl. 20.

NÉMETH JÓZSEF: FAVÁGÓ

Németh József, festőművész

Szegeden a Móra Ferenc Múzeum Képtárában megnyílt a 21. nyári tárlat, mely aug. 20-ig tekinthető meg. A földszinten láthatók a kiállítás díjnyertes művei. Köztük van Németh József, Kovács András alkotásai.

TV-Híradó 2.

1980. júl. 22. Televízió 2. műsor 21.10 /Áné/.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JUL 20

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Németh József festőművész

1021

Kulturális melléklet

ALFÖLDI MŰHELY

Társadalomtudomány * Közművelődés * Irodalom * Művészet

Vita a vásárhelyi művészetről

Egy tárlatlátogató gondolatai

VÁROSUNK soha nem volt kényeztető, ahogyan a körtöltésen túli nagyvilág — mint azonos rendű küzdőtér! — sem az. De „istenáldotta" tehetségeire, képzőművészeire, íróira, kitűnő iparosaira, gazdag tapasztalatú parasztjaira mindig büszke volt. Ma is, de hagyományaihoz híven, nem szemtől szembe! Az elvtelen hízelgés, alakoskodás az igazi vásárhelyi karaktertől idegen. Ellenben az őszinte szókimondás — még ha az fortélyos is! — nem.

E városnak van éltető műlője. Hitelesítik a nyaranta „leránduló" főiskolások, akiket nemcsak szeretettel vesznek körül a „benszülöttek", de felkínálják a letelepedés lehetőségét is. Ők aztán teljes meggyőződéssel fedezhetik fel, hogy professzoruk, Szabó Iván szobrászművész, honnan meríti csupaszív lelkesedését? De azt is, hogy szíve-lelke a vásárhelyiségé!

Az ötvenes évek első felében Németh József festőművész az elsők között élt e lehetőséggel, akit azóta tucatszám követtek. De nem tucatművészek! — Vagy nincs szerepe e városnak abban, hogy Németh művészetét világviszonylatban is számon tartják?

AZT IS megfigyeltem, hogy Németh József, Hézső Ferenc, Szalay Ferenc, Erdős Péter és Kajári Gyula festményei, illetve grafikái előtt hosszabban és elmélyültebben időznek a tárlatok hétköznapi látogatói. Ez vonatkozik Tóth Valéria és Samu Katalin szobraira is. Az ő képeik és szobraik is gondolkodtatnak, valódi művészi élményt nyújtanak, de absztrakciós fikció nélkül! Fejér Csaba képeinél a rácsodálkozást tapasztalhattuk több esetben. Ilyen is elhangzott: „Nézze mán szomszédasszony! Ez mög a félnótás Baranyi! Majdnem mögszólal. Tán' még a fényképinél is jobb!"

Nem kétséges, hogy a naturális értékítélet jelen van, de az ilyen kiszólásokra is oda kell figyelnünk! Mint kiderült, a vásárhelyiek, a bravurkodó festői raffináltságot, a kisplasztikáknál olykor észlelhető túlhangsúlyos aránytalanságokat, torzításokat lemosolyogják, szót sem fecsérelnek azokra. Az ilyesmiket a művész bolondériájának tartják. Így a tárlatmagyarázat hiába csúricsavarja az efféle műalkotások létjogát, akkor sem indít az értelem kereke csak arra a küllőre, amelyik a valóságábrázolás felé visz. A való élet különböző területeit meglátni, a művészet tükrében!

SZINTE társadalmi rétegektől függetlenül a legnagyobb elismerést azok a festmények és szobrok kapják, amelyek a nép életét, munkás napjait jelenítik meg. Elsősorban a paraszti életforma ábrázolására, a vásárhelyi és környéki tájra, néprajzi vonatkozású csendéletre gondolunk. Ez nem véletlen, hiszen a paraszti kultúra nálunk évezredes múltra tekint vissza, tehát kijegecesedett. Sőt, korunk változásai ezeken mérhetők le, a viszonyítás mércéjével.

Minden olyan művész megfeneklik, aki az össznépi tudat igényét figyelmén kívül hagyja. Ez távolról sem jelentheti azt, hogy a művész a napi, még be nem ért, de gyorsan halmozódó események szolgája legyen. Az ilyen „felülről" diktált „koncepciótól" szerencsére már messze vagyunk. Az össznépi tudat fejlődését ebből is lemérhetjük, amely egy széles medrű folyamatban megy végbe. A szocialista építés folyamatában.

HA A TERMÉSZET, társadalom és a művész tehetsége, világnézete — geometriai képszerűséggel élve — egyenlő oldalú háromszöget alkot, akkor tökéletes, kiegyensúlyozott a kölcsönhatás. A műalkotás is ennek szellemében kerül ki az ecset, véső vagy a mintázófa alól. Nos, mindezek itt Vásárhelyen adottak. Az ide kötődő vagy honosodott művészek már éltek e lehetőségekkel. Maguk is szinte vásárhelyivé denaturálódtak.

Természetesen itt sem az univerzálódó belvárosi (beleértve Kertvárost is) kőrengetegben vannak a tősgyökerek, időtálló témák, hanem a külvárosokban, tanyavilágban. A sablonosodó életmód — amely alatt a kispolgári elkülönülés, szürke pletykapartik, a rongyrázás hajszolása is értendő! — egyáltalán nem nyújt művészi igényű

feltöltő
élő kép
témáér
műtern
nek, ha
ban ga
szekre,
tárába.

A VÁ
ezért n

hányada

gységében

minőségért

ugyancsak zavarba jöttek, amikor azt kérdeztem: hányféle terméket gyártanak jelenleg? A hamarjában végzett számolás eredményeként mondták, hogy mintegy 50—60 félét — a legkülönfélébb méretekben.

A mennyiségi növekedés azonban a miséség javulásával is együtt járt. Mutatja ezt az is, hogy számottevően növekedett az exportképes termékek hányada, de az is, hogy jelentősen csökkent a gyártás során keletkező anyagveszteség. A lemezüzem 1980. évre szóló termelési terve 70 millió forint. Az itt készülő gumilemezek 35—40 százalékát exportálják. A tömlőknek korábban mindössze 5 százalékát szállították a külföldi megrendelőknek. A jó minőségű terméknek azonban a világon mindenütt van piaca, s ez adta a garanciát arra, hogy kibővüljenek az exportértékesítés lehetőségei.

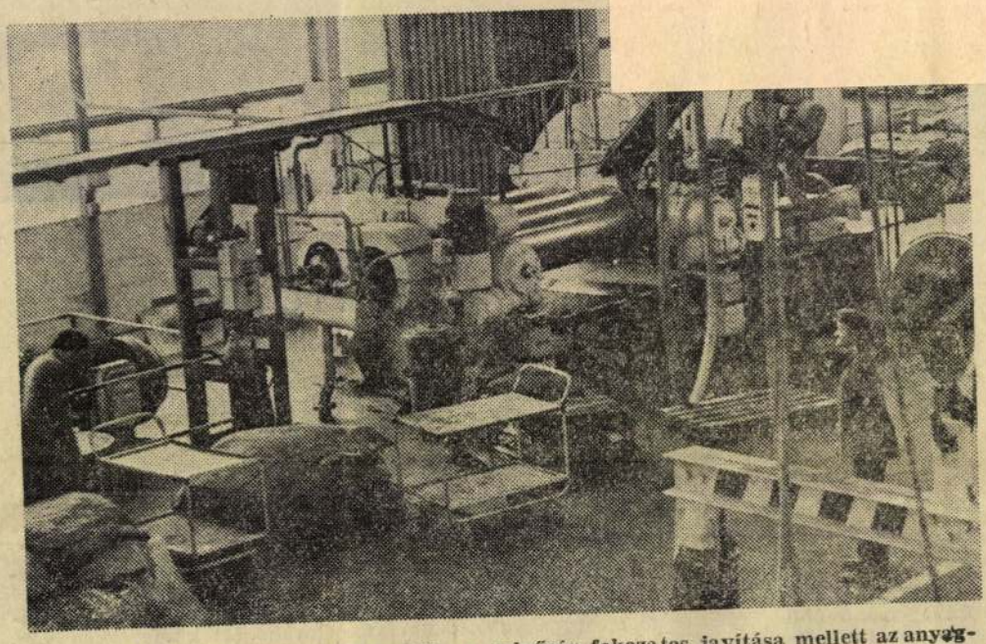

A lemezüzemben dolgozók jól tudják: a minőség fokozatos javítása mellett az anyagveszteség csökkentésére is ügyelniük kell. (Fotó: Bányai János)

Szerződésben vállalták

Az eddigiekből úgy hiszem kitűnik: ilyen korszerű technikával és technológiával megteremtődtek a lehetőségei annak, hogy a gumiipari termékek világhírnévre tegyenek szert. Miként válhattak népszerűvé azok a termékek is, amelyek a makói gyáregységben készülnek.

Nagy szerepük van ebben a szocialista brigádoknak. A termelésben dolgozó közösségek minden évben írásban vállalják a jó minőségű munkát, az anyaghulladék csökkentését. A dolognak ez a könnyebbik vége. A nehezebbikről — amiként ezt a gyakorlatban megvalósítják — *Kocsis* Jánosné, a *Zrínyi Ilona* nevét viselő szocialista brigád vezetője beszélt.

— Már megtanultuk, hogy a gumi olyan anyag, amelyet vulkanizálás után — ha esetleg selejt a termék — már nem tudjuk alapanyaggá „visszacsinálni". Talán innen ered a gépek melletti megállapítás már az előkészítőkre is vonatkozik. Egy gépkocsi sárvédő gumi elkészítéséhez például pontosan kiszámították, hogy mennyi nyersanyagra van szükség. Ha az előkészítést végző a szükségesnél kevesebbet mér, akkor az anyag nem tölti ki a formát tökéletesen. Ha többet mér a kelleténél, akkor sok a veszteség. A sajtoló gépen dolgozóra is sok hibalehetőség leselkedik. A présgép a beállított idő elteltével nyit. Ha a szükségesnél hamarabb vagy később veszik ki a formából a terméket, akkor vagy nem lesz tökéletes a vukanizálás, vagy beég. Egy másik példa: piros színű gumiból készül többek között fogantyú. Ha előtte fekete gumival dolgoztak és a sajtoló szerszámot nem tisztították ki rendesen, foltos marad a termék. Szépséghiba csupán, de a vevő azért fizet, ami hibátlan és ami tetszetős is.

A gumigyáriak — az elmondottakból ítélve — tehát tisztában vannak a követelménnyel: a jó hírnév megszerzése és megtartása nagy gondosságot, magas fokú szakmai felkészültséget igényel. Ezt a szándékot tükrözi mindaz, amit a szerződésekben vállalnak. A mindennapi munka során elért sikereiket viszont egyértelműen igazolja az általuk készített termékek egyre javuló minősége.

Szegedi Nyári Ünnepek

VILHELM KÁROLY: JUTALOMJÁTÉK

Wilhelm Károly, festőművész

Dél-Magyarország, 1980. júl. 20.

BEVÉTEL
KIADÁS

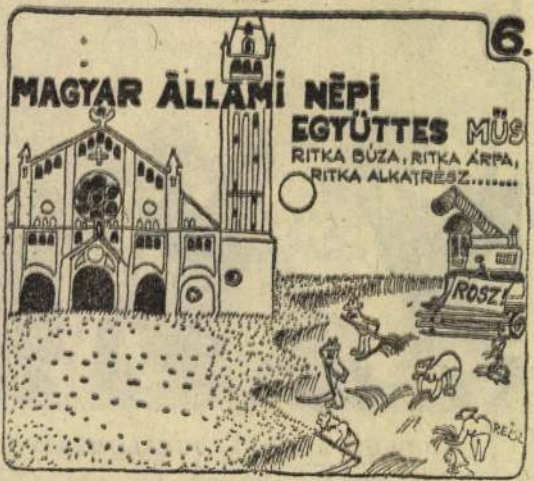
6.
MAGYAR ÁLLAMI NÉPI
EGYÜTTES MŰS
RITKA BÚZA, RITKA ÁRPA,
RITKA ALKATRÉSZ.....
ROSZ!

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 NOV 2.

NÉPSZAVA

Németh József Munkácsy-díjas festőművész

1021

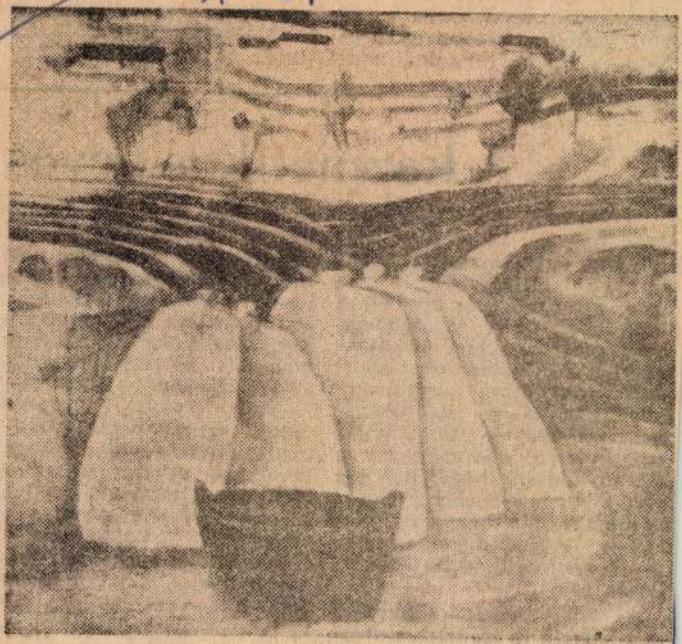

Németh József: Zsákok

get vele.

Ha a kérdé
által kreált
nőtt számára
baljunk után

„TITANIC
MASAG. —
„22 éves vagyok, mellem ... kisebb az átlagosnál, ez nagyon sok gátlást, és kisebbségi érzést fejlesztett ki bennem, amit tudatosan sem birok legyőzni, s nagyon sokat gondolkodtam azon, hogy merjek-e vállalni egy mellplasztikai műtétet." — Problémájának kevésbé jelentős része az a tanakodása, hogy merje-e vállalni a műtétet: a lényeges kérdések, hogy kell-e, szabad-e, lehet-e és akkor hogyan végezhető ez a beavatkozás.

A női mellek különböző nagyságúak és alakúak, a szervezet alkati jellege és hormonális funkcióinak összhangja

mazott masszázs és mirovi rápia hatása sem. Nem kétséges, hogy ma a nagyobb mell a divatos, talán esztétikusabb, nőiesebb, de volt idő, amikor a deszkavékony, lapos mellű nő volt a divatos. Ha azonban valaki nincs megelégedve a melle nagyságával és formájával vagy egyszerűen valamilyen okból nagyobb melleket szeretne, gondolnia kell a következőkre: 1. Változhat a testi kondíciója, meghízhat és akkor a mellei is talán kielégítően megnagyobbodnak. Történhetnek életében olyan szexuális változások — elsősorban a terhesség —, amelyek

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Németh József
Munkácsy-díjas festő

NÉPSZAVA

1981 ÁPR 4

10 1021

Németh József ASSZONY KENYÉRREL

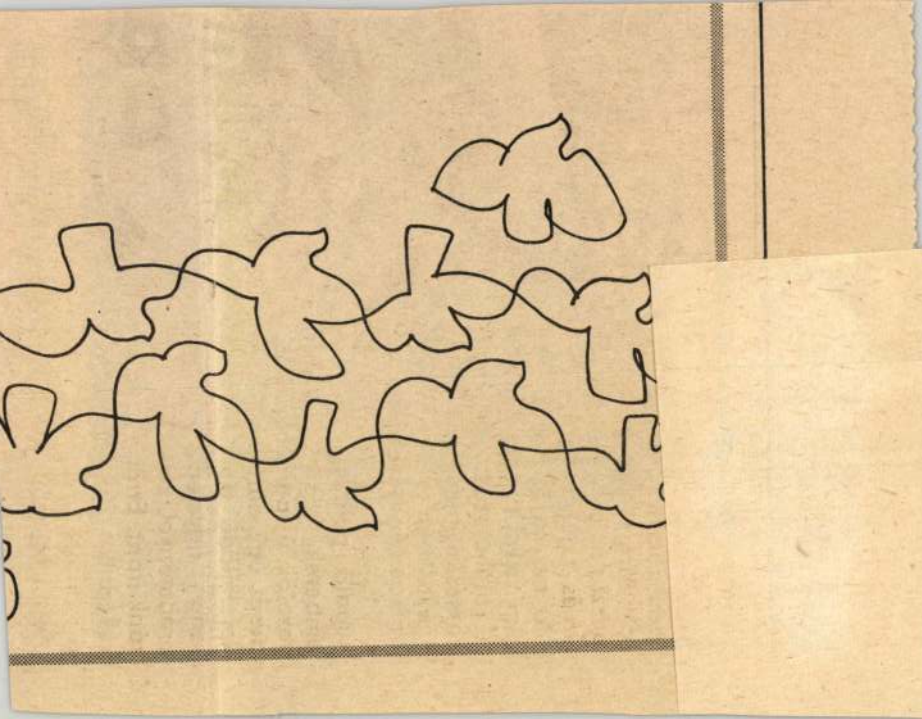

ERNST MÚZEUM

VI., NAGYMEZŐ UTCA 8. TELEFON: 414-355

NÉMETH JÓZSEF festőművész gyűjteményes kiállítása

1986. április 13-ig

URBÁN GYÖRGY festőművész retrospektív kiállítása

1986. április 19–május 11.

Urbán György természeti és tárgyi motívumokat stilizáló festői stílussal jelentkezett a hatvanas évek elején. Azóta szemlélete fokozatosan megváltozott, a látható világtól egyre inkább a tárgyak és az anyag törvényszerűségei, a szerkezet, a mozgás, a ritmus, a fény problémája felé fordult. Az anyag szüntelen örvénylő mozgását, a formák keletkezését és szétrobbanását a hetvenes években gazdag kolorittal, újabb munkáin viszont a szürkék és feketék sokféle árnyalatával fejezi ki. Ez a kiállítása visszatekintés erre a nagy útra, amely a látványfestészettől mai, egyéni stílusához vezetett.

A kiállítást megnyitja: Drecin József, művelődési minisztériumi államtitkár 1986. április 19-én délelőtt 11 órakor.

Közreműködik: Csengery Adrienne, Érdemes Művész, a Magyar Állami Operaház megánénekese.

A kiállítást rendezte: Kratochwill Mimi

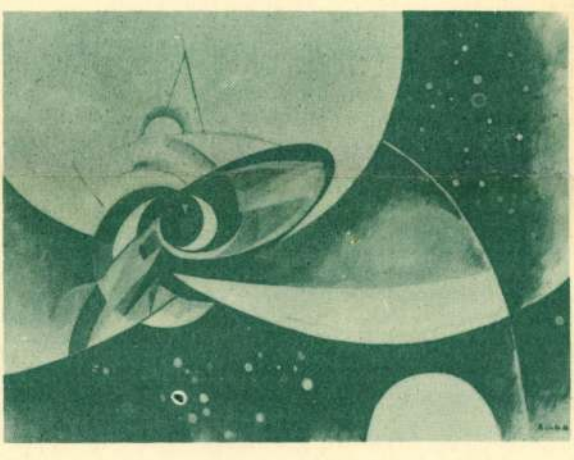

Urbán György: Üstökös, 1982 olaj, vászon

TÓTH SÁNDOR textiltervező iparművész kiállítása

1986. április 25–május 18.

Tóth Sándor alkotásai már több mint tizenöt éve minden fontosabb hazai és nemzetközi textilkiállításon szerepeltek, első rangos, önálló bemutatkozására azonban csak most kerül sor.
Kiállításán szövött-fonott faliszőnyegek, textilszobrok, minitextilek és tollrajzok láthatók. Konstruktivista – olykor szürrealista – felfogású művein a szerves vagy szervetlen természeti formák asszociatív-absztrakt átírásban jelennek meg.

A kiállítást megnyitja: Torday Aliz, 1986. április 25-én délután 5 órakor.

A kiállítást rendezte: Gelencsér Éva

A Derkovits-ösztöndíjat 1986-ban az alábbi művészek kapták (New Derkovits Scholarship holders)

Festők: Ádám Zoltán, Bullás József, Mulasits László, Méhes Lóránt – Vető János

Szobrászok: Hantos Károly, Mata Attila

Grafikusok: Fillenz István, Gaál József, Lengyel András, Orosz István

MŰCSARNOK
PALACE OF EXHIBITIONS

HŐSÖK TERE — PHONE: 227-405

IRÉN BÓDY, textile designer

till April 13, 1986

MIKLÓS RÉV
photographs

till April 13, 1986

BACK TO COLOURS
An Exhibition of Young Austrian Artists

till April 20, 1986

EVENTS

Műcsarnok – Chamber Room (100 seats)

HUNGARIAN FILMS OF THE FIFTIES AND SIXTIES

Tuesday, April 1. 3.30 p.m.:
The Bridge of Life; 1955. directed by Márton Keleti

Thursday, April 3. 3.30 p.m.
Bon Voyage, Bus; 1961, directed by Tamás Fejér

Tuesday, April 8. 3.30 p.m.
Photo Háber, 1963, directed by Zoltán Várkonyi

Thursday, April 10. 3.30 p.m.
State Department Store; 1952, directed by Viktor Gertler

Tuesday, April 15. 3.30 p.m.
Goliath, 1964, directed by Félix Máriássy

Thursday, April 17. 3.30 p.m.
Two Confessions, 1957, directed by Márton Keleti

25th ANNIVERSARY OF BALÁZS BÉLA STUDIO

Wednesday, April 2. 3.30 p.m.
András Jeles: Windstorm, video recording of theatre performance

Wednesday, April 9. 3.30 p.m.
Tamás Szentjóby: Centaur

Wednesday, April 16. 3.30 p.m.
Experimental films from Canada and the USA directors: Brakhage, Maas, Anger, Mekken, Smith

HUNGARIAN FILM – HUNGARIAN REALITY

(A discussion evening organized by TIT)

Tuesday, April 8. 6 p.m.
Ferenc Kósa: The Portrait of the Champion
Guests: András Balczó and Ferenc Kósa

JAZZ

Thursday, April 10. 7 p.m.
Károly Binder and Ferenc Schnédberger
Concert

MŰCSARNOK MATINÉE

Sunday, April 20. 11 a.m.
Animated Cartoons (Pannónia Filmstúdió)

HUNGARIAN ACADEMY OF FINE ARTS and FÉSZEK GALLERY

Joint Exhibition of Hungarian and Dutch Art Academy Students

Till April 18

AND BRANCH GALLERIES

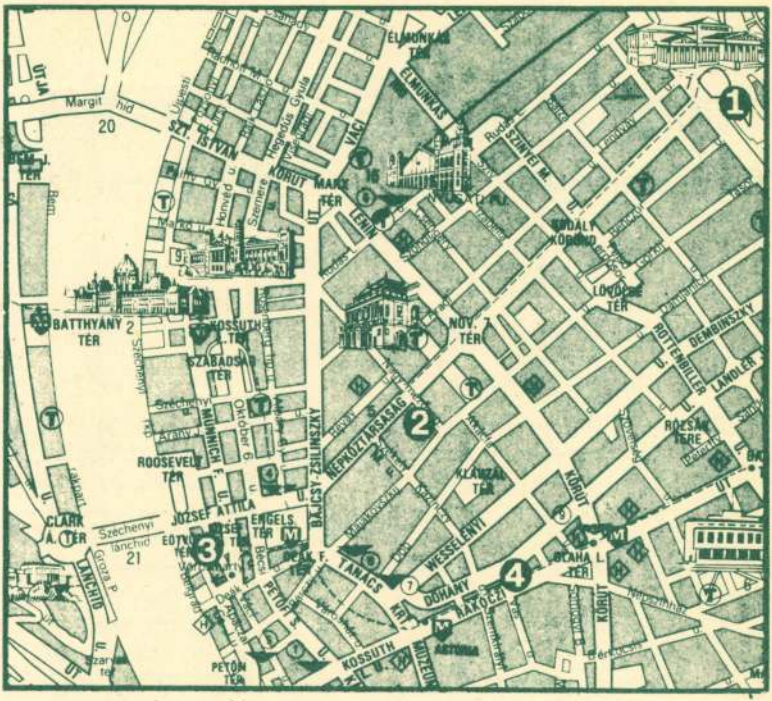

1, Palace of Exhibitions; 2. Ernst Museum; 3. Dorottya Street Gallery; 4. Fényes Adolf Room

---

OPENING TIMES

Palace of Exhibitions, Ernst Museum, Fényes Adolf Room: 10.00–18.00 Tuesday-Sunday closed Monday
Dorottya Street Gallery: 10.00–18.00 Monday-Saturday closed Sunday

Felelős kiadó: Néray Katalin

GENERALART Nyomda – Dorog

A kiállítást rendezte: Feuer Gábor és Kovács Ákos

DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM

V., DOROTTYA UTCA 8. **TELEFON: 183-890**

„VÁNDORÉVEK"

Gémes Péter kiállítása

1986. április 11–május 3.

Gémes Péter grafikusművész 1951-ben született és a varsói Képzőművészeti Akadémián végzett 1976-ban. Önálló kiállításai voltak a budapesti Lengyel Tájékoztató és Kulturális Központban, a Fiatal Művészek Klubjában és a Stúdió Galériában („Tanulóévek"). Most az előző kiállításán felvetett kérdéseket gondolja tovább, erre utalnak a kiállítások címei is.

Gémes Péter gondolkodó művész, Kondor Béla szellemi nyomdokán járva filozófiai kérdéseket vet fel munkáiban. Technikailag viszont új utakon jár, fotótanulmányokat folytat, amelyek egy kozmikus színház asszociációit keltik a nézőben. Festményein a művészetek történetében egészen az utóbbi századig jelentős szerepet játszó szellemi kategória, a művészi melankólia (melancolia artificis) kérdéskörének vizsgálatát folytatja, talán a jelen számára is új tanulságokkal.

1986. május 2-án délután 5 órakor

MŰSOR: Czakó Gábor: Bevezetés a történetbe; Hamvas Béla: Kocsihajtó (Részletek); Gémesi Géza: Kocsihajtó (Zongorán előadja: Székely Kinga, Gémesi Géza).

A kiállítást rendezte: Feuer Gábor

Németh József

festőművész

Repro: Tavasz
tempera, 100x113cm
1959

Lelkes István
ü. ne

Művészet
1979 dec.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész
Rideg Gábor: Gondolatok a 35. Várkerhelyi Őszi Tárlatról.

„Különös este," olaj, tempera, 125×135 cm, /reprt./

Művészet, 1989., 2., 49-old.

A Budapesti Tavaszi Fesztivál Bizottság és
a Műcsarnok
meghívja Önt

NÉMETH JÓZSEF

festőművész
háromszoros Munkácsy-díjas,
érdemes- és kiváló művész
gyűjteményes kiállításának megnyitására

Megnyitja:
Dr. Németh Lajos
egyetemi tanár
1986. március 14-én
pénteken délután 5 órakor az Ernst Múzeumban

A kiállítás megtekinthető: 1986. április 13-ig.

Ernst Múzeum Bp. VI., Nagymező utca 8.

GENERALART DNy

MEGHÍVÓ

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

Nagy Imre: Lehet-e híd? A 36. Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlatról.

Németh József: Vihar készül, olaj, falemez, 125 × 135 cm, 1989

Művészet, 1990/1., 51-old.

s *Aranymalac* elhitető erejű expresszionizmusukkal, a *Rembrandt*on, *Bacon*ön és az „újvadakon" érlelődő festőiségével nem annyira a „földszinti" realisták, mint inkább az „emeleti" frissen festők *(Jovián György, Her-*

mezőnyében mindenképpen meg kell még említeni *Kárpáti Tamás* két, varázsos ékszerre emlékeztető festményét, *Vecsési Sándor* lángoló felhőkkel, izzó repcefölddel hevített tájképeit, *Kiss Tibor Ébredezés* című hideg, távol-

megrázó erejű romániai helyzetképeit *(Hétköznap* és *Kompozíció)*.

A tárlatnak a grafikusok között évről évre felbukkanó és ismétlődő rangos nevek, illetve munkák adnak súlyt. Utolszor szerepel az

MEGHÍVÓ

A Pest megyei Múzeumok Igazgatósága és a
hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum Igazgatósága
tisztelettel meghívja Önt

NÉMETH JÓZSEF

Munkácsy-díjas, Érdemes Művész
kiállításának megnyitására
a szentendrei Művésztelepi Galériába
/Vörös Hadsereg u. 51./
1984. június 1-én pénteken 5 órakor.
A vendégeket köszönti:

ROZGONYI ERNŐNÉ dr.
az MSZMP Városi Bizottsága első titkára.
A kiállítást megnyitja:

dr.DÖMÖTÖR JÁNOS
a Tornyai Múzeum igazgatója.

NÉPSZABADSÁG 1991. június 4. 29.p.

Kárpótlási jegy a képzőművészetben?

A „HATVANAS ÉVEK" A NEMZETI GALÉRIÁBAN

Mielőtt a címben feltett kérdés parlamenti interpretációvá dagadna, lássuk a tényállást. A *Magyar Nemzeti Galéria* földszinti teremsorában egy fontos kiállítás és mellékleteként egy háromszázharminc oldalas katalógus készül egy peresíthető helyzetet alátámasztani. A rendező-szerkesztők nem titkolják viszonyukat a múlthoz, amely számukra kérdés formájában tételeződik: „azt kell-e rekonstruálnunk, ami a '60-as években a legnagyobb súllyal jelent meg a közönség előtt, vagy azt kell kiemelnünk, amit utólag — lehántva a jelenségekről a történelmi kontextus »esetlegességeit« — *ma* tartunk fontosnak?" A döntés az alternatíva második felére esett. Minden látvány és minden mondat ebből a választásból következett.

Ami látható: Varga Imre: Erőltetett menet. 1968.

Kereset az elmaradt haszonért?

A rendezők és a szerkesztők abból a hipotézisből indultak ki, hogy a képzőművészet egyetemes mozgása a maga autonóm módján leír egy ideális vonalat. Fejlődik valahonnan valahová. Eljut A pontból B pontba. Saját genetikai kódja befolyásolhatatlan sorsszerűséggel hajtja végzetes célja felé. Ez az ideális vonal sajnos nem nagyon hasonlít a valóságos emlékanyag számszerűsített trendjéhez. Ha az ideálkép nem lenne ennyire szigorú, akkor többféle módon lehetne összepárosítani a „van"-t a „legyen"-nel. A terjedelmes katalógusból ketten is súgnának ehhez a toleráns trükkhöz. Egyrészt a bevezetőt író *Vajda Mihály*, aki külön fejezetben méltatja azt az igazságot, mely „pedig többé nem egy!" és *Frank János*, akinek eredója nyíltan hirdeti: „művészettörténésznek ne legyen meggyőződése, hanem nézze a neki nem megfelelő irányzatból is a legjobbakat". Nem így a döntéshozók! Ők *tudják*, hogy ha egyszer az egyetemes képzőművészet *legitim* vonala szerint (lásd negyvenes-ötvenes évek euroamerikai művészetét) a dolgok a szürnaturalizmusból haladnak a lírai absztrakció és informel felé, továbbá a pop arttól a tiszta konstruktív formák irányába, akkor csak nem fognak inkább *hinni a szemüknek*, amely megtöri a vonal lendületét holmi kvalitásproblémákkal?

Kellene, hogy legyen egy Mark Tobey-szerű monokróm felületet kezelő mester? Ilyen nincs igazán? Hunyorítva *Frey Krisztián* betöltheti azért azt az űrt, amit a még fel nem fedezett elemek a Mengyelejev-táblázatban pusztán spekulatív alapon szoktak betölteni. Kellene egy Germain Bazaine-féle autentikus foltfestő? Hogy ilyen sincs igazán? Annyi baj legyen, a pályakezdő *Bak Imrének*, midőn hónapokat időzött külföldön és kreatívan végigutánozta a sóvárgott nagyokat, a „tache"-hoz, a folthoz is eljutott, zsengéje éppen beleillik a kontextusba. Csak a napilapi terjedelemhatár miatt nem részletezendő, hogy — bocsánat, ha ló nincs, a szamár is jó alapon — mit és kit helyettesít *Hortobágyi Endre és Illés Árpád, Türk Péter és Gedő Ilka, Tót Endre* és *Kováts Albert, Molnár Sándor* és *Vajda Júlia*. (És fenntartom: *Lossonczy Tamás.*)

Kereset a sérelmek miatt?

A kereset világosan kimutatja, hogy a kár „az eszme frontján" valóban tetemes. Ha a külső erők (amelyek a produkció védnökei szerint kizárólag a pártállami hatalom szerkezetében meg a művészetirányítás elnyomóapparátusában — és soha nem a nép-nemzeti konzervativizmusban, netán más ízlésvonulat preferenciájában — keresendők) támogatták volna az egyetemes stílusok szabad áramlását, akkor mi is letehettük volna a magunk Skira-albumát, Knaur-lexikonját, Rizzoli-katalógusát, azaz olyanok lehettünk volna, mint „ők". A rendezőbiztosok követelik tehát, hogy a képzőművészetben állítsák vissza a negyvenhetes állapotokat, de az egyetlen és isteni igazság nevében csak és kizárólag azt, ami a betiltott és szétszórt, megalázott és agyonvert Európai Iskola extrapolálásából, meghosszabbításából következik. Ez a pártos szemlélet csak és ennyit képes feivállalni. A negyvenhetes plebejus-baloldali képzőművészet tönkretételéért, a negyvenhetes paraszti-népi vonulat eltüntetéséért más párt nyilván máskor fogja benyújtani a maga keresetét. A hatpárti konstelláció illő sorrendjében.

A katalógus tanúsága szerint az interjú-dokumentum gyűjteményből egyebek mellett az alábbi peresíthető károk érték az érdekelteket.

Frank János csak fősamesz lehetett a biennálék magyar pavilonjának rendezésénél, és egyszer sem küldték ki Velencébe. *Anna Margit* vastag tomuszt szeretett volna kiadatni a Corvinával, de a szerkesztő ezt a kívánságát nem tudta teljesíteni. *Lakner László* szatirikus festményét, a *Hitler beszélt*, a főzsüror *Ridovics László* — félve a „fasiszta nép" dehonesztáló minősítéstől — leakasztotta a stúdiókiállításról. *Keserü Ilona* római tartózkodása során lakhatott ugyan a Magyar Akadémián, de ezért jelentős összeget kellett fizetnie. *Schrammel Imre* kerámiareliefjét, mint „pesszimista munkát", jogtalanul eltávolították a Budapesti Történeti Múzeumból, és a harmadik részlettel mind a mai napig adósak. *Deim Pál* egy illegálisnak tartott kiállításon való részvétele miatt sokáig nem szerepelhetett, és nem kapott Derkovits-ösztöndíjat sem. *Fajó János* valóságggal beleroppant, amikor leváltották a stúdió progresszív vezetőségét. Bak Imre sosem fogja megbocsátani *D. Fehér Zsuzsának* és *Ormos Tibornak*, hogy művészetpolitikai okokra hivatkozva bezáratták a Ferihegyi repülőtéren rendezett kollektív kiállítást. És *Vigh Tamás* sem fogja elfelejteni *Czifka Péternek*, hogy megalázta saját műtermében, meg *Varga Imrének*, hogy nem állt ki bátran terve mellett. Súlyos sérelmek ezek. Empátiahiányokról, hatalmi túlkapásokról, alkalmi gonoszságokról szólnak. És nem von le súlyosságukból semmit, hogy ha a ma induló művészgeneráció elé fogják odatartani a mikrofont, az minden bizonnyal nyafogásnak tartaná mindezt, mert ő még „apuka" igazságtalanságára sem hivatkozhat. Egyszerűen néma csöndben veszi tudomásul, hogy a piac vastörvényei szerint kell lavíroznia — az egzisztenciális megsemmisülés, a külföldre tántorgás és a begiccselés Bermuda-háromszögét elkerülendő.

Azért van katarzis, van vádirat is, de nem pontosan ott, ahol a tételes panaszok találhatók. *Kokas Ignác* — a kötet legjobb interjúja! — szerette „azt a rendszert". Az övé volt, népi kollégista volt, és sose lett volna festőművész, ha egy politikai kampány, egy demagógiával megszórt tehetségkutatási láz nem „emeli ki". Kapott a hatvanas évek elején egy hatalmas graffittómegbízást Oroszlányban. Ha megcsinálja, horribilis összeg ütötte volna markát, a mellékdíjakról nem is beszélve. De nem csinálta meg. Nem ideológiai okokból, és nem a progresszív művészületforma csábítása miatt. Nem ellenállásból és nem sértődésből. Egyszerűen az ízlése miatt. Az a válságélmény ugyanis, ami egy esztétikailag elfogadhatatlan — bár keggyel osztott — megbízás teljesítésének vágya és végső visszautasítása között feszül, mélyebbről és beljebbről jön, mint amit a külső hatalom valaha is elérhet a leakasztgatott képekkel és a betiltogatott kiállításokkal. Az efféle nevesíthetetlen sérelmek összegyűjtésével, a belső meghasonlások listájával, a Kokas-típusú művészeknél az ideiglenes munkaképtelenség okainak feltárásával, másoknál viszont a művészi elvacakulás rajzával ez a tárlat is, ez a katalógus is adós maradt. Úgy látszik, könnyebb hétszer elsorolni az Aczél elvtárs vagy Aradi Nóra konkrét beavatkozásaiból származó vélt és valódi károkat, mint egyszer szembenézni a lényeggel: egy fejlődésképtelen hatalmi konstrukció kiürült reprezentációs igényével és a „negyven év"-nél lényegesen messzebbre nyúló magyar konzervatív művészetszemlélet, a rendi, a tekintélyelvű, az antidemokratikus hagyományok nem feltétlenül rendszerspecifikus mindent meghatározó jelenlétével.

A megszűnt NDK egyik legelbájolóbb ideológiai mutatványa volt a sok évszázados német történelem és kultúra utólagos beosztása a jaltai egyezmény szellemében. Így Goethe és Lucas Cranach nagy NDK-művészeknek minősültek, mert emlékanyaguk zömmel in situ volt található, ellenben Hölderlinben és Dürerben volt valami megbízhatatlanul polgári, Tübingen és Nürnberg, a szülővárosok mégiscsak a későbbi NSZK területén találhatók.

És a többiek keresetlevele?

Ez egy politikai logika karikatúrája. De nem kevésbé tartható karikatúrának, hogy a Nemzeti Galériában és katalógusában majdnem mindenki hiányzik, aki véletlenül nem vett részt az Iparterv hajdani tárlatán vagy kimaradt a Zuglói Körből, vagy nem szilveszterezett együtt a Műegyetem R kiállításának szervezőivel, vagy már öregebb volt annál, semhogy az 1966-os stúdión pukkassza a hivatal kiszálló képviselőit. Annak ellenére hiányoznak, hogy jelenlétük feltűnő volt, visszavonhatatlan és nélkülözhetetlen abban a *képzőművészeti közvéleményben*, amely azért nemcsak acsargó pártboncokból és magánlakásokba szorult elnyomott újítókból állt. Hogy a mikrovilágot rézlemezre karcoló *Gross Arnold* és az archaizáló *Rékassy Csaba*, a Szántó Kovácsot mintázó *Somogyi József* és a Földmarkolót festő *Fóth Ernő*, a fanyar formákat alakító *Berki Viola* és a túl korán elment nagy ígéret, *Gruber Béla* mind voltak és mind *ott voltak* a hatvanas évek nyilvánosságában, ez — azt hiszem — nemcsak nekem nem kétséges, hanem e művészettörténeti vállalkozás spíritus rectorának, *Beke Lászlónak* sem. Hiszen végül is mindketten olvastuk *Németh Lajos* alapvető munkáját az 1968-ban megjelent Modern magyar művészetről, és kettőnk közül én csak távoli tisztelőnek, ő viszont tanítványnak számít.

A kimaradtak listája viszont oly markáns és reprezentatív, hogy semmiképpen sem lehet a véletlen számlájára írni. Beke nyilván úgy gondolkodott, hogy valahol, valakik, valamikor majd megrendeznek egy olyan hatvanas évek retrospektív tárlatot, amelynek főhelyén például a korszak végén keletkezett *Szervátiusz Tibor*-féle Dózsa-szobor állhatna, körülötte az MDF-hez közel álló olyan jelentős mester, mint a Megégett embereket festő *Orosz János*, esetleg a Nyári reggelt festő *Szinte Gábor*, a szomszédos teremben a *vásárhelyiek*, élükön a megindító realizmust teremtő *Szalay Ferenccel* és a nyers hagyományokat folytató *Németh Józseffel*, még hátrébb pedig a peremműfajokban (grafikában, éremben) tevékenykedő és lesajnált kismesterek, akik ha mást nem, de azt azért híven illusztrálnák, amiről a bevezetőben Vajda Mihály még megejtő eleganciával szólt: „egy ország élni akart." Mert kárpótlási igénnyük — ezt Beke is sejtheti — nemcsak „ezeknek", de „azoknak", sőt „amazoknak" is lehet. Tehát valahol, valakik, valamikor majd megrendeznek egy másik vagy egy harmadik kiállítást, amely éppúgy a *kizárólagosság* elve szerint egy másik vagy egy harmadik párt kulturális *előtörténetét* keresi össze a heterogén emlékanyagból. Aztán majd a megrendezett és a megrendezendő tárlatok versenyéből — jelige: ezentúl minden másképpen volt — a nézőnek módja lesz eldönteni, hogy melyik tetszik neki jobban, és kire adja szavazatát. Brrr!

Félreértés ne essék, ezen a látható kiállításon nemcsak jó festmények és szobrok, de remekművek is vannak. Nemcsak azokéi, akik az elemi illem okán — más koncepció ide, Euro-Amerika oda — legalább jelzésszerűen megmutathatták magukat (*Kondor Béla* és *Barcsay Jenő*, *Kokas Ignác* és *Vigh Tamás*, *Tóth Menyhért* és *Deim Pál*). Remekműganús alkotásokat ugyanis hátrahagytak a megalázottak és megszomorítottak, az ellenkultúra minősített mesterei, a külföldre csodálkozó akkori fiatalok is. *Jovánovics György* homunculushűvösségét, Keserü Ilona monumentális forróságát, *Hencze Tamás* látomásos szcientizmusát és Lakner László keserű világmagyarázatát nem nélkülözhetné semmilyen „beállítottságú" művészettörténet-írás. Éppen ezért kerültek itt és most veszélyeztetett helyzetbe. Egy féligazság mulatságához tartják mindannyian a gyertyát.

Ki fizeti a költségeket?

Nem taktikus dolog a kárpótlási igényt és a kirekesztési politikát egyetlen kulturális vállalkozáson belül összehozni. Nem taktikus, mert a liberális művészet előtörténetét antiliberális szelekciós elv aligha hitelesítheti. És azért sem, mert közvetlenül, hogy az intézményesült liberális gondolat ma Magyarországon kárpótlásellenes.

A költségeket tehát mi, a művészeti közvélemény fizetjük. Azzal fizetjük, hogy az esztétikai, kvalitásszempontok háttérbe szorulnak a szoc. hazások utódaiként fellépő kap. hazások érdekérvényesítése mellett. És akkor minden kezdődhet elölről.

P. Szűcs Julianna

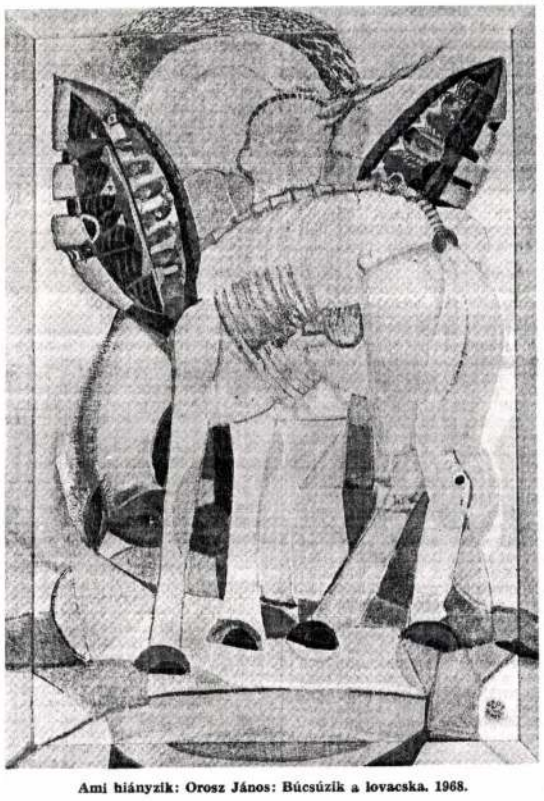

Ami hiányzik: Orosz János: Búcsúzik a lovacska. 1968.

SIMON LAJOS:

PICI ZSOLTÁROK

Az ötvenhatodik év

Istenem, mondd el most nekem,
mint lesz a holnap reggelem!
Aludjak, mint a kisgyerek?
Avagy járkáljak hajnalig,
mint cellában az elítélt,
míg éppen ötvenhatodik
esztendőm rozsdás láncait
halálraszántan csörgetem.

Jézus mellett

Kereszten függők Jézus mellett,
bűnös lator, de a szelíd,
s megtérek egykor-álmaimhoz,
ha az időmből még telik.
Mikor „Feltámadott a tenger"...

Talán nekem is engedik!

Jaj

Nem mennydörög, villám se vagdal,
fényes az ég, körös-körül,
jaj, mégis eldőlnek a nagy fák,
jaj, mégis borzongatsz, Uram!

Tudjuk, majd ránk is sor kerül.

Tor

A gazdáé a teljes disznó,
a gyereké a malac farka.
Add Uram, add, jó Istenem,
lagyek még picikét gyerek!
Nem érdekel a zsíros disznó,
ha farkincáját engeded!

NÉMETH József festő

Németh József

A szegedi táblafestészeti liceumáli

Magyar Nemzet 1983. IX. 15.

Németh József, festőművész

Egyenletesebb teljesítmény, nivósabb anyag – ezek voltak a XXI. szegedi Nyári Tárlat jellemzői. – Az ig-donságot most Németh József jelentette, aki három képpel is részt vett a kiállításon s elnyerte a tárlat egyik nagydíját.

Fecske András: Kőrkép a XXI. szegedi Nyári Tárlatról. Dolgozók Lapja, 1980. szept. 14.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész.

A Nemzeti Galériában 1964. júliusában rendezték meg a vásárhelyi tárlatot, melyen Németh Józsefnek a paraszti élet mélyrétegeit mitikusan megidéző, titkokkal terhes, az ember és a természet egységét templomi tisztasággal hirdető dekorativ „Itatás" a és „Vásárhelyi Madonná"-ja szerepeltek. /említve/.

Dér Endre: Vita a vásárhelyi művészetről.
Csongrád Megyei Hírlap, 1980. nov. 2.

Nagybölön

HAROMSZÉK
92.VI.17

MAGAZIN

MOZAIK

A legutolsó földrengés alkalmával nagyon megviselt **nagybölöni unitárius templom** egy régi gótikus templom helyébe épült 1893—94-ben, **Pákéi Pákey Lajos** (1853—1921) kolozsvári műépítész tervei nyomán. A bizánci kupolás neoromán épületet a falu nagynevű papja, az 1848/49-es szabadságharcban részt vevő, majd Konstantinápolyba száműzött **Lőfi Áron** igényelte, nyilván a bizánci építkezés lenyűgöző hatása alatt. Homlokzatán **Bölöni Farkas Sándor** emlékét idéző márványtábla van. **Gyenge Albert**, bölöni származású, volt református lelkész adománya.

A templomot kora XVII. századi bástyás vár veszi körül.

Iskolák ukránoknak

Rövid hírt reptetett a rádió a minap: az ukrán és a román államfő megegyezett abban, hogy mindkét országban kölcsönösen anyanyelvi iskolákat nyitanak. Ukrán iskolákat Romániában, és, minden bizonnyal, Besszarábiában a bukovinai románok is iskolákat kapnak. Kárpátalján jártomban szinte rá kellett csodálkoznom arra, ami egyébként normális: hat román település van a határ mentén, viszonylag jómodú családok, nagy a népszaporulat, nemzeti identitásukhoz ragaszkodó természetűek, s jól megvannak a helybéli ruszinokkal, magyarokkal. A hazai uszítás nem gyűrűzik oda át. Mindez, mint mindég, a mi hazai fonnivalónkat juttatja eszünkbe. Örülünk az iskolaalapító híreknek, hisz mindez egy tégla abba az építménybe, amelyet mi iskolaügyeinkben fel akarunk építeni. Nem titok az, hogy a most eszmélni kezdő, mintegy ötvenmillió kisebbségbe került orosz és ukrán nem fogja hagyni majd, hogy iskolájukat elsorvasszák, leépítsék. Abszurd is lenne minden hasonló szándék, hisz a sok évszázados nyelvi és kulturális hegemónia gyors leépítése az érintettek méltóságérzetét nem véletlen sérti, s vannak csoportok, látjuk, amelyek akár fegyverrel is elégtételt szereznek sérelmeikért. Nevezhetjük szeparatistáknak, oroszbarátoknak, a vörös rém továbbéltetőinek. Bárha nyilvánvaló lenne a tanulság mindenki számára: a kisebbségi kérdés a nyugati polgári demokráciák politikai törekvéseiben kapott nagyobb súlyt, egyrészt. Másrészt, az álmából sok esetben rosszul ébredő Kelet malmaiban is ezt őrlik, úgy, hogy néha oda is pörkölődik a

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 237-748, 340-726

Németh József festő-

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1980 OKT 12.

1021

Németh József: Betlehemesek

egészségügyi szakdolgozók létszáma jelentősen növekedett: 1955 és 1970 között 69 százalékkal, 1970 és 1980 között pedig 22 százalékkal. Míg 1960-ban például egy körzeti orvoshoz több mint 3200 ember tartozott, jelenleg ez a szám 2500 körül van. A körzeti rendelőkben az elmúlt évben csaknem 2 millió vizsgálatot folytattak. A városokban URH-készülékkel felszerelten valósult meg a központi ügyelet. Gyermekkörzeteket 1966-tól tartunk számon a megyében, a kezdeti két körzettől jutottunk el a mostani 25-höz, amelyből 23 betöltött állás. A gyermekorvosok mindegyike átlag 1430 gyermek egész-

seget jelent
csabai kórhá
első ütemér
amelyre jövő
het számítan
si és a szeg
kórházakban
folynak felúj
József Attila
konstrukciój
átgondolt, a
a vízellátás
került meg

született a gyulai megyei kórház gyógyszertára, néhány osztályt korszerűsítettek, jelentős támogatást kaptak a 80 ágyas átmeneti pavilon építéséhez, és biztosították az intézmény vízellátását és szennyvízelvezetését. Az egészségügy irányí-

feltételeket munkatársainak járványügyi és környezetvédelmi tevékenységhez. A néhány éve átadott egészségügyi gyermekotthonban 240 értelmi és testi fogyatékos gyermekről gondoskodnak. A gyógyító-megelőző intézményrendszer szervezetének, működésének továbbfejlesztését szolgálja az egészségügyi miniszter utasítása az integrációról. A korszerű munkaszervezést, a hatékonyság növelését, a gazdaságosságot, a vezetés színvonalának emelését segíti majd ez az új forma. Az egységesítésre törekvő szakmai, szervezeti, gazdasági integrációt 1977 januárjától folyamatosan vezették be megyénkben is.

A városi, járási, községi tanácsok egészségügyi osztályai részben megyei segítséggel, de saját gazdálkodási keretükből is sokat javítottak az egészségügyi ellátás feltételein. Békéscsabán fontos feladat volt a nagy népességű Lencsési-lakótelep egészségügyi ellátásának kialakítása. Két 60—60 gyermek gondozását szolgáló bölcsődét építettek itt. Az orvosi decentrumban felnőtt és

A gyulai kórház intenzív szülőszobájának „mindentudó" mű-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Németh József, munkácsy-díjas festőművész

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1981 JAN 18

1021

*

Weöres Sándor

Lég

Az égből függ a táj,
mint óriás parittya,
a szűk látóhatár
koronává szorítja.

Dombok hullámai
felhőkre válaszolnak,
patak csillámai
a menny felé nyomulnak.

S a fent és lent között
csóvái a szeleknek
sugárba öltözött
levegőt libegtetnek.

*

NÉMETH JÓZSEF: FAVÁGÓ

benzinnel és folyékony hidrogénnel egyaránt üzemeltethető, de nagy probléma a gáz tárolása. A németek nagyon szorgalmazzák a hidrogén alkalmazását, az amerikaiak óvatosabbak, és azt mondják, hogy a benzinnel szembeni alkalmazására az ezredfordulónál előbb nem kerül sor.

A nyugati országban annyira jellemző pornóvilágtól München sem mentes. *Beate Uhse* asszony és *Staudinger úr* üzleti, mozijai itt is látogatottak, sőt az új technika, a *peep show* is vonza a férfinépet (*to peep* angolul azt jelenti, *titokban kukucskálni* — ezért nevezhetjük sajátos fordítással ezeket a fülkéket *kukucska-moziknak*, amelyekben 1 márkáért egy percre forgószínpadon pucérkodik és kacérkodik a rendszerint szőke, rózsaszín mellbimbójú és kék szemű nő.) Egy-egy forgószínpadot húszharminc fülke vesz körül, és itt a kulcslyukat egy felemelkedő, majd lezáródó ablak helyettesíti. Ha a férfinép szeme már jojotáncot jár, újabb egy márkáért ismét feltárul a „bűvös szezám". A sexkinok előcsarnokában ezeket a kukucskamozikat naponta 14 órán át tartják nyitva. Lehet, hogy merész gondolattársítás, de a szép lányok láttán jutott

„München tündökölt. Az ég kék selyemkárpitja sugárzóan feszült a pompázó terek és fehér oszlopcsarnokok, az ókort visszaálmodó emlékművek és barokk templomok, a szökőkutak, paloták és parkok fölé, s a főváros széles és derűs, sok zölddel szegélyezett, arányos távlatai június első szép napjának sugárködében derengtek..." — írja szeretett városáról *Thomas Mann* egyik novellájában, e század elején. Bajor barangolásaim minden momentuma, minden városa, a 70 km hosszan látott komlótermő területek, az ismeretlen kis helyiségek, a mindig nevető arcú szállodaportás, *Schölzel kisasszony*, a Bajorerdő mellett látott burgonyafeldolgozó-ipari létesítmény — naponta 50—60 tonna chips-et gyártanak itt —, az ascheimi *Gasthof Lindingerben* elfogyasztott búcsúebéd, mind-mind sok örömet és meglepetést okozott, sok-sok el nem felejthető élménnyel. Valamennyi emberalkotta fényforrás közül — a lézersugarat is ideértve — az emberi emlékezés fénye a legmaradandóbb, különösen, ha szép utazást idéz vissza.

BÁTYAI JENŐ

(Vége)

A szen

hál
vil
éjj

azonnali belépéssel. Jelentkezni lehet: a tsz szentlászlói gépparki telephelyén, a műszaki ágazatvezetőnél.

Van vezetői engedélye, de nincs gyakorlata?

Akkor is Ön vezethet,

ha jelentkezik az általunk biztosított LADA és SKODA gépkocsikkal kirándulással egybekötött autós továbbképzésre.

Kétnapos út Pécsre, teljes ellátással, szállodai elhelyezéssel.
Oktatófelügyelet és szaktanácsadás.
KRESZ elméleti és autós ügyességi verseny.

Részvételi díj: 1680 Ft.

Indulás: február 7-én
Szegedről és Hódmezővásárhelyről.

Érdeklődni jelentkezni:

takarékszövetkezet kirendeltsége Hódmezővásárhely, Makói út 2. Telefon: 11-519.

ATI — TAKARÉKSZÖVETKEZET — COOPTOURIST

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
Németh József kiállítása
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1980 OKT 12
1021

NÉPÚJSÁG

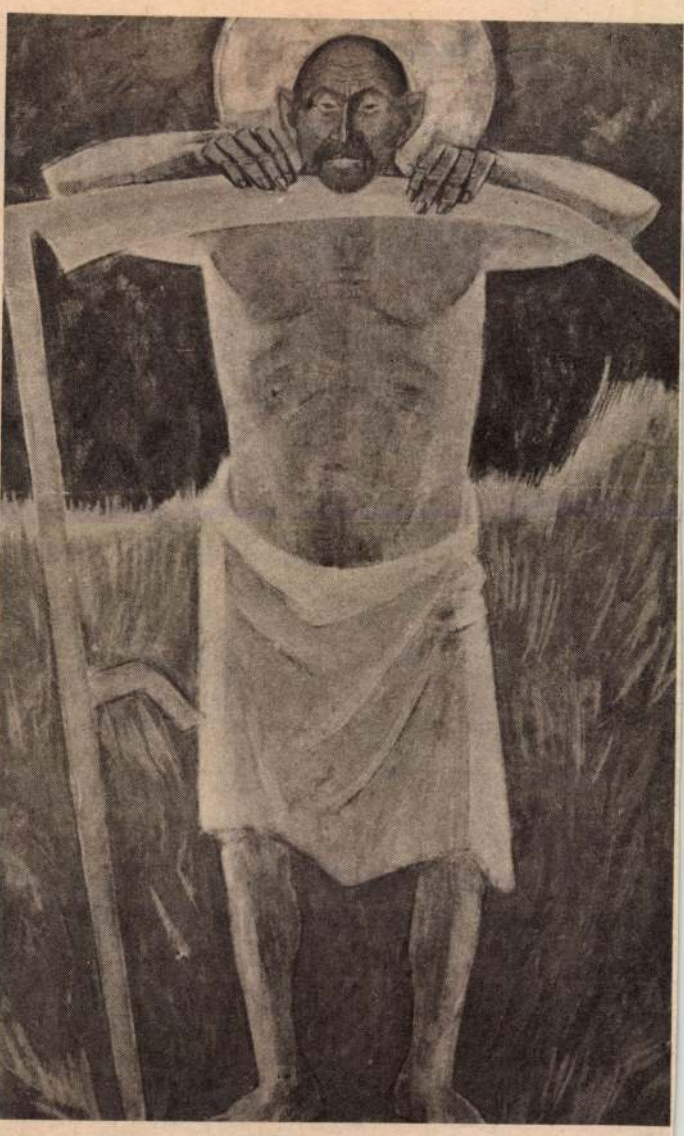

Németh József: Öregember kaszával

NÉPÚJ

Öt év a

Az egészségügyi hálóz megyénkben

Az egészség nem csupán a betegség vagy a fizikai sérülés hiánya, hanem a teljes fizikai, szellemi és társadalmi jólét állapota — mondja ki az Egészségügyi Világszervezet alkotmánya. Az egészség megőrzése, az ember teljesítőképességének, munkakedvének fokozása társadalompolitikai kérdés. Magyarországon ma már állampolgári jogon részesülünk ingyenes egészségügyi ellátásban. A szocialista egészségügynek egyformán fontos minden ember, s ezért törekszik az egészségügyi ellátás színvonalában levő különbségek fokozatos felszámolására.

ségére ügyel. A gyermekápolási táppénz széles körű bevezetését követően 1973-tól emelkedett a vizsgálatok száma a jelenlegi 200—240 ezerig. Két esztendeje tartozik az alapellátáshoz a fogorvosi munka. Fájós fogainkat 1975-ben 78 fogorvos kezelte, ma pedig már 90 szakorvoshoz fordulhatunk panaszunkkal.

Rohamosan fejlődik megyénk ipara. Ez és korszerűen gépesített mezőgazdaságunk az üzemegészségügyi hálózat tervszerű kiépítését teszik szükségessé. A kezdetektől, 28 év során tízszeresére emelkedett az üzemorvosi órák száma. Öt évvel

Munkácsy-díjas festőművész

6 1021

Festészetünk körképe a Budavári Palotában

Ritkán láthatunk manapság olyan tárlatot, mely egy-egy művészeti ág (netán több műfaj) adott időszakának áttekintését nyújtaná. Pedig valaha eseményszámba mentek az őszi vagy tavaszi tárlatok, s a szomszédos országokban ma is tartja magát ez a szokás — még komoly anyagi áldozatok árán is —, és ezek a fajta áttekinthető kiállítások nagy tömegeket vonzanak.

Hogy hazai viszonyok között miért kerültek ki fokozatosan az érdeklődés köréből az ilyen átfogó bemutatók, annak több oka is volt. Régi tapasztalat, hogy a túl sokféle törekvés, stílus keveredése nem használ az egyes művek érvényesülésének. Összképük mindig valami eklektikus középszer benyomását kelti a kritikusokban, melynek következménye az elmarasztalás, s a szakma elkedvetlenedése. A közönség azonban valószínűleg nem törődik ezzel a szemponttal, s szívesen időzik a számára legvonzóbb művek előtt, ha a sokféleség keltette zavar nem is oszlott el teljesen az évek folyamán. Mivel azonban a művészi célkitűzések egymástól egyre távolodó tendenciát mutatnak, nem is lehet olyan könnyen létrehozni ma már ezt a mindenre kiterjedő áttekintést. Pedig szükség van rá, már csak egy időszak dokumentálása, a szakma és az érdeklődők tájékoztatása végett is.

A most megszervezett bemutató is magán viseli e körülmények nyomait.

A Budapesti Történeti Múzeum házigazdai gesztusa dicséretet érdemel — ismervén a fővárosi kiállítási lehetőségeket. De nyilvánvaló, hogy ez a téri adottság eleve meghatározta a beküldhető művek számát és részben a méretét is. Ehhez járult még a felkértek szubjektív döntése a részvételt illetően. Meglehet, hogy némelyeket a hagyományos rendeltetésű *műtárgy* létrehozása nem vonzott, mint a hagyományossal egybevetendő produkció. Mások talán éppen „hagyományos" ideáljaik mellett való kitartásuk miatt érezvén háttérbe szorítva magukat, esetleg ezért nem tudtak vagy akartak bekapcsolódni a vállalkozásba. Ám többek távolmaradására ez sem ad magyarázatot. Sokan vannak azonban, akik érezve a szakmai széttagozódás veszélyét, évek óta újra és újra síkraszálltak a nagyobb, szélesebb skálát nyújtó bemutatók lehetőségéért. Így most, ha az egész, több ezres „hivatásos" gárdát összefogó seregszemlét nem is kíséreltek meg létrehozni, legalább a művésztársadalom legaktívabb, legtudatosabb része, a szakmai szövetségbe tömörülők számára mégiscsak megteremtették azt.

Bár a kritika többnyire az új felfedezés élményét kéri számon minden tárlaton, mégis el kell ismerni, az sem megvetendő, ha már korábban kialakult egyéni stílus jelentkezik ismét a tőle megszokott színvonalon. Ez különösen áll az ilyen nagyobb, időszakos válogatásra, melynél ritkaság, ha valaki merőben szokatlan, új dologgal jelentkezik. Ha az értékeket a maradandó benyomások alapján próbáljuk számba venni, kiderül, hogy a legkülönbözőbb stiláris és tartalmi törekvéseket képviselő művek kerülnek elraktározásra. A sok változást megért posztimpresszionizmus képviselője éppúgy megfér az emlékezet galériájában, mint a nonfiguratív, vagy a grafikához közelálló, inkább gondolati, mint festői kifejezésforma néhány teljesítménye. Így például a nagy múltú alföldi realista iskola képviselői közül igen szép, érzékeny tájképekkel jelentkezett *Chiovini Ferenc*, *Meagyes László* és *Fazekas Magdolna*.

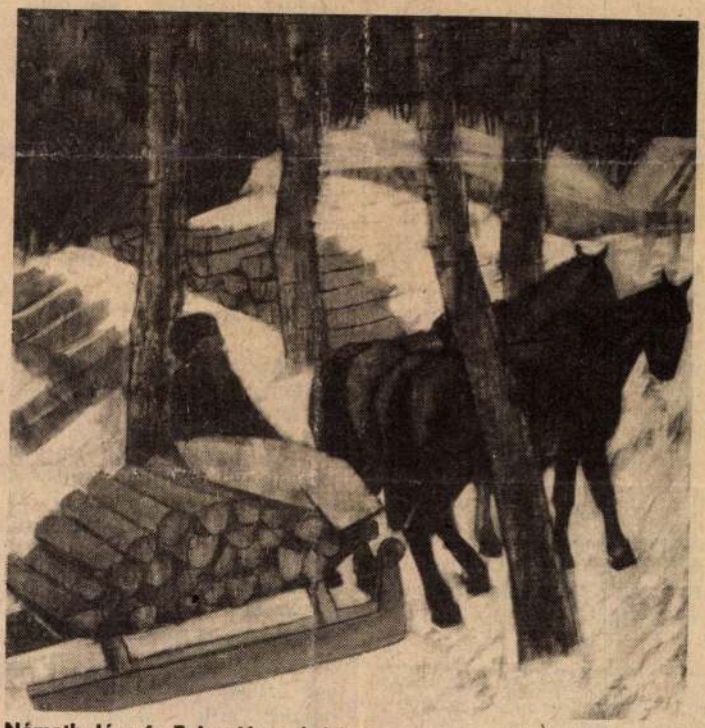

Németh József: Fahordás szánkóval

Németh József feszes ritmusú, nagyvonalú kompozíciója (Fahordás szánnal) az egyik legerőteljesebb, s vonzóbb műve a tárlatnak.

A ritkán jelentkező *Szalay Ferenc* látszólag tárgyilagos részlethűséggel megfestett életképe (Mosakodó öreg) e valóságos kis „rétegszociográfia", szívszorítóan emlékezetes mű, szándékoltan esetleges kompozíciójával. Sajátosan ellentétes érzelmeket ébreszt *Fehér László* „Brigádkirándulás" című képe, a hiperrealista ábrázolásba bújtatott, hol kegyetlen, hol együttérző vélemény — megint csak a társadalom egy kisebb egységéről. Hasonlóan ironikus, bár gyengédebb közelítésű *Szántó Piroska* Családi képe a félmúltból.

A humornak és iróniának játékosabb, szabadjára engedett fantáziával festett képei közül *Nagy B. István* „kritikuspárja", illetve *Sugár Gyula* mondavilágból átköltött kompozíciói keltik fel érdeklődésünket. S különös, drámai-groteszk látásmódjával *Vilhelm Károly* hármasportréja. *Kokas Ignác* ginzapusztai „Színteré"-vel találkoztunk már önálló kiállításán, s az e mostani, sokszínű közegben is meghatározza maga körül a teret, s az értékrendet. Ugyancsak megtaláljuk *Dienes Gábor* oly nagy hatású „Vörösturbános arckép"-ét.

Ismét más igényű szépség hordozója néhány tárgy és kép, mely az elvont művészet különféle célkitűzéséhez kapcsolódik. Így *Keserü Ilona* fehér alapon üde színskálát felvonultató hatalmas vászna, *Gyarmathy Tihamérnak* ugyancsak színharmóniák egyensúlyára épített kompozíciója, *Nádler Tibor* plasztikában megfogalmazott szín- és formaritmusa is.

A korábbi évek szereplőseihez viszonyítva azonban csalódást is okozott néhány igen jó képességű művész. Így a megrendítő drámaiságáról ismert *Lóránt János*, az új emberi szituációk iránti fogékonyság eredeti hangú festője: *Kovács Péter*, vagy a nagy érzékletességgel előadott tárgyakban emberi vonatkozásokat megmutatni képes *Gábor István* mostani munkái nem érik el érzelmi-gondolati indíttatásukban, előadásukban régebbi teljesítményüket. Hogy véletlenszerű-e, vagy huzamosabb tendencia ez, nem dönthető el egy-egy műből, csak figyelmeztető jelzésként fogható fel — mivel beküldőjük a képet nyilván olyannak érzi, mely leginkább reprezentálja mai munkásságát.

Hogy összességében mit mutat a szakma belső iránytűje, mi felé halad a művészi szándék, az nem is egykönnyen bontható ki néhány év anyagából. Mégis, talán leginkább a régi és új *figuralitás* törekvései adják a vezető szólamot, a különféle hiper-, szűr-, naív- és dekoratív-realista megfogalmazásai mai életünk valamely jellegzetességének. S ezek az észrevételek majd oly sokfélék, mint a valóságunkban munkáló emberi életminőség és igényszint, mellyel a művészet szembesíteni kíván. A kritikai magatartás, melyhez mindig is volt érzéke művészetünknek, eleven, érzékeny, s hatásos eszközöket is lelt az utóbbi években — különösen az e téren korábban indult grafika eszközeinek a festői kelléktárba való beszüremlésével. Így, ha felfedezésszámba menő élményeket nem is hozott a festőbeszámoló, jelzi a szakmának napjaink művészi-emberi problémái iránti fogékonyságát, aktuális voltát, — mely ugyanakkor jó néhány értékes, maradandó művet is termett.

Horváth Teréz

NÉPSZAVA
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-138, 340-726
MHSAJTÓFIGYELŐ

Elutazott az amerikai egyházi delegáció

Aczél György fogadta a küldöttséget

Befejezte látogatását és csütörtökön elutazott a Lelkiismeret Felhívása Alapítvány delegációja, amely a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa vendégeként tartózkodott hazánkban. *Dr. Arthur Schneier* New York-i rabbit, az alapítvány elnökét és a delegáció néhány tagját fogadta *Aczél György*, a Minisztertanács elnökhelyettese.

Az állam és az egyházak kapcsolatáról, az egyházaknak a békéért folytatott tevékenysége fontosságáról *Miklós Imre* államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke folytatott megbeszélést a delegációval. *(MTI)*

Közélet

A Német Kommunista Párt meghívására csütörtökön Hannoverbe utazott az MSZMP küldöttsége, hogy részt vegyen az NKP VI. kongresszusán. A delegáció vezetője Gyenes András, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, tagjai: Ballai László, a KB osztályvezetője és Hargita Árpád, a külügyi osztály munkatársa.

Premysl Strougal csehszlovák külkereskedelmi miniszterhelyettes Vas János külkereskedelmi miniszterhelyettes meghívására a BNV alkalmából néhány napot Budapesten töltött. A két miniszterhelyettes értékelte az idei magyar—csehszlovák árucsere-forgalmi jegyzőkönyv teljesítésének menetét és előkészítették a következő év kereskedelmi munkáját. A csehszlovák vendég csütörtökön elutazott Budapestről.

Hazaérkezett a Borbély Sándornak, az MSZMP KB tagjának, a munkásőrség országos parancsnokának vezetésével Csehszlovákiában járt munkásőrküldöttség. A delegációt — amelyet Csehszlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottsága és a népi milícia törzsparancsnoka hívott meg — fogadta Jindrich Polednik, a CSKP KB titkára, Jozef Lenárt, a CSKP KB elnökségének tagja, a Szlovák Kommunista Párt KB első titkára.

Kitüntetés

Horváth Andrásnénak, a Szakszervezetek Győr-Sopron megyei Tanácsa Társadalombiztosítási Bizottsága elnökének eredményes munkája elismeréséül, nyugdíjba vonulása alkalmából az Elnöki Tanács a *Munka Érdemrend ezüst* fokozata kitüntetést adományozta. A kitüntetést *Jakab Sándor*, a SZOT főtitkárhelyettese adta át.

Az Országos Béketanács elnöksége megbízásából a magyar békemozgalom kitüntető jelvényét, illetve emlékplakettjét csütörtökön a TOT székházában *Czimbalmos Béla* főtitkár adta át *Gyalog Mihálynak*, a kunágotai Bercsényi Tsz elnökének, *Mikecz Józsefnek*, a nyíradonyi Kossuth Tsz elnökének, *Szabó Bélánénak*, a Fejér megyei TESZÖV munkatársának, valamint a tiszaörsi Petőfi Tsz Gábor Áron, az izsáki Sárfehér Tsz Május 1. és a kondorosi Egyesült Tsz Steindl Imre Szocialista Brigádjának.

Az Elnöki Tanács *Dávid Istvánt*, a Fővárosi Tanács V. B. Ingatlankezelési és Építési Főigazgatóságának vezetőjét, eredményes munkája elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetésben részesítette. A kitüntetést csütörtökön *Szépvölgyi Zoltán*, a Fővárosi Tanács elnöke adta át.

Kiemelkedő gazdasági és társadalmi tevékenységének elismeréséül az Elnöki Tanács *Tóth Józsefnét*, az Országos Kereskedelmi Főfelügyelőség helyettes vezetőjét, nyugállományba vonulása alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetésben részesítette. A kitüntetést csütörtökön *Sághy Vilmos* belkereskedelmi miniszter adta át.

A filmpubliciszt

A gond… nem szű…

A tévéjátékok és egyéb mű vek operatőre, *Rádai Mihál*; Unokáink sem fogják látn című nyolcrészes filmpublicisztika-sorozatának utolsó adását sugározta csütörtökön este a televízió a Tere-fere műsorban. A kamera mögött mindig ott volt a jobbító, szebbítő szándékú, éles szemű operatőr, aki tetten érte fővárosunk szépségeinek csúfítását, figyelmeztetett műemlékek, vagy „csak" szép házak megóvására… Szóval, a műsor befejeződött. Abbahagyni viszont aligha lehet azt a féltő óvást, azt a mentőakciót, amelyet az operatőr a nyilvánosság erejét segítségül híva, folytatott.

Indíttatásáról így emlékezik:

— Abban a korban nevelkedtem, amikor csak az új számított jónak, szépnek, a régi pedig elvetendőnek. Tán ez is állíttatta velem élesre a kamera lencséjét. Másfél éven át jártam a fővárost — csak erre jutott energiámból és a műsoridőből —, s láttam és láttattam meg, hogy *a korabeli hangulatot őrző tárgyak újjal való helyettesítése sokszor nem más, mint az értékek elfecsérlése, a meghitt miliő szétrombolása.* Sok helyütt jártam és tapasztaltam: London, Párizs, Brüsszel nem a fényességre törekszik hanem arra, szép legyen.

— Miben látja kamerával és anélkül a főbb veszélyeket?

— Elsősorban *az uniformizálódástól tartok.* A hangulatos lámpák helyére oda nem illő maiakat szerelnek. A Duna rakpartján új korlátot építettek, a régit, pedig ó, de szép volt, talán ipari relikvia is, eltüntették. A sortatarozás után nem kerülnek vissza az eredeti díszek a házak homlokzatára, kockakő helyett aszfalttal öntik le az ódon hangulatú utcát, és még sorolhatnám…

— Mit ért el tíz perceivel?

— Sikerült magas beosztású vezetőket megnyerni az ügynek: többet kell megóvni egyebként rögeszmém: a fővárosnak egészen 1949-ig mindig volt olyan szervezete, amely kizárólagosan a város fejlesztésének, az elképzelések összehangolásával foglalkozott. A múlt században a Szépítő Bizottság Széchenyi István vezetésével, 1870-től pedig a Fővárosi Közmunkák Tanácsa látta el ezt a fontos feladatot. Pest, Buda, Óbuda egyesítésétől, 1873-tól Podmaniczky Frigyes vezetésével 32 éven át alakult ki a főváros mai képe, s nemcsak a városmag.

— Nem bolyongott egyedül?

— Eleinte magányos voltam, de az ÉVM vezetői, maga a miniszter, *dr. Ábrahám Kálmán* is, mellém álltak. Május 12-én megbeszélésre voltam hivatalos; a minisztérium vállalta, olyan társaságot hoz össze, amely írásban is rögzíti a teendőket.

Dr. Szabó János, az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium államtitkára:

— Egy sikoly… Olyan volt ez a műsor. Emberek, védjük, óvjuk azt, ami a városképet gazdagítja. Magam is nagyon közelállónak éreztem. Hogy megszűnik? Hát igen, nem mehet örökké. *Csak a gondolat ne szűnjön meg!…* Márpedig marad, hiszen kötelességünk megmutatni a következő nemzedéknek elődeink értékeit. Az ÉVM-nek egyébként kulturális kötelezettségei is vannak. Partner volt az operatőr abban is, hogy a sok régi cégér, kedves, hangulatos házsor, szép homlokzat megmaradhasson. Új társakra is leltünk a Fővárosi Tanács, az Elektromos Művek és még jó néhány intézmény vezető szakembereinek személyében.

Ha netán majd folytatódik a sorozat (lehet?), módosítani kell a címet: unokáink mégis látni fogják!

M. Szabó Imre

még élt a régi kegyetlen tör-
vény: a kegyelemkenyér, az

Csongrád, Megyei Hírlap 1980. nov. 2.

Németh József festőművész

Pozsgay Imre:

Az egész ország gyarapodását szolgálja ez a mű *

Tisztelt Közönség! Megtisztelő volt számomra a kérés, hogy e fontos képzőművészeti eseményen vegyek részt Csongrád városában. Megtisztelő volt és szívesen vállaltam, mert azonosulhatok valamivel, amit magaménak és a kulturális kormányzat részére valónak tartok. Örülök, hogy egy olyan közösséggel találkoztam itt, amely önmaga föleméléséért, városának, környezetének megszépítéséért az utóbbi évtizedekben olyan sokat tett.

Az ország tud róla, hogy Csongrád milyen erőfeszítéseket vállal saját művelődése fejlesztéséért. Művelődésén keresztül pedig gazdasági környezetének, tárgyi feltételeinek gazdagításáért.

Tudunk arról is, hogy ebben a városban milyen erőfeszítéseket tettek az iskoláztatásért, a közművelődésért, mindenért, ami ahhoz kell, hogy lélekben és tartalmakban is emelkedett emberek legyünk. És hogy ez az ország kilábaljon az elmaradottságából. Az eredmények kapcsán azt is tudjuk, hogy nem küzdelem nélküli, könnyű sikerekről volt és van szó.

Amikor külön tisztelettel szólok a művészeti alkotó munkáról, a mecénási kezdeményezésekről, akkor ebben az is benne van, hogy az az alkotás, amely előtt itt állok, része egy sorozatnak, egy vállalkozásnak. Nagyon fontos és kiemelkedő állomása azoknak a képzőművészeti vállalkozásoknak, amelyet ugyancsak ez a város kezdeményezett. Ma már egyértelmű szerepe, művészetpártoló művésztelepének megalkotásában éppúgy, mint a művészeti-esztétikai nevelésben elért eredmények terén.

Ennek a tiszteletnek a jegyében különösen jelentős a város vezetőinek választása, amikor legfontosabb közintézményünk, fórumdíszítésére Németh József kiemelkedő alkotót, e táj ihletett kifejezőjét kérték fel. Németh József freskója, amely most egy látszólag zárt köré, valójában egy egész városé, az egész országé. Németh József nagyszerű kifejező munkája a realizmusnak, az alkotói szellemnek olyan példája, amelyet a kulturális kormányzat, a művelődési politika és a közönség is szívesen vállal.

Amikor a leírások után magam is megpillanthattam ezt a hatalmas munkát, egy kicsit úgy éreztem, hogy ezen az alkotáson keresztül az én életem kérdésére is válaszoltak. Jól tudom, környezetünk, világunk kifejezésére számos fontos és jó eszköz áll rendelkezésünkre. Az az eszköz és kifejezési mód, amit most Németh József kiemelkedő tehetségével és képességével választott, megalkotott, bizonyára népszerű lesz, hiszem, hogy befogadja ez a közösség, magánakvalónak érzi és büszke lesz rá. Arra meg én vagyok büszke, hogy ennek az alkotásnak létrejöttében a központi kulturális kormányzati intézmények is részt vállaltak. Olyanok, mint a lektorátus, a Művészeti Alap és mindazok, akik kivitelezésén dolgoztak.

Az most a dolgom, hogy közös örömünknek itt, a nyilvánosság előtt is hangot adjak. Ennek a közös örömnek jegyében tisztelettel köszöntöm az alkotót. Köszöntöm azokat, akik vállalták ezt az alkotást, mecénási szerepükkel inspirálták a kivitelezését és akik azon lesznek, hogy ennek a közösségnek, Csongrád városának és az egész országnak gyarapodását szolgálja ez a mű. E gondolatok jegyében adom át Csongrád városának Németh József alkotását.

* Elhangzott október 28-án, Csongrádon Németh József festőművész freskójának avatásán

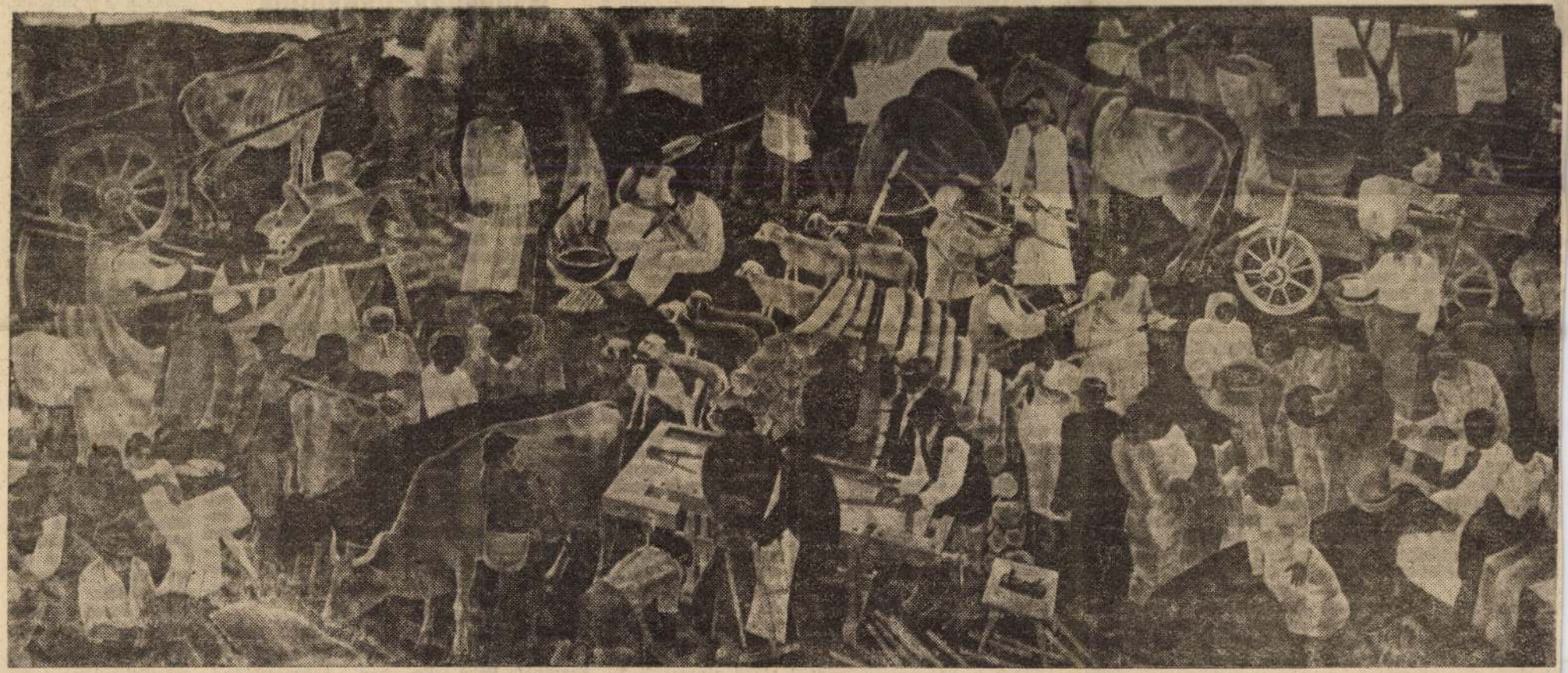

NÉMETH JÓZSEF FRESKÓJA

hetőségeit bővítse, javítsa.

A rendelet lehetőséget nyújt a vállalatoknak, szövetkezeteknek, hogy kisebb üzleteiket, vendéglátóhelyeiket januártól szerződéses rendszerben üzemeltessék. Mit jelent ez közelebbről? A gazdálkodó szervezet szerződést köthet az arra vállalkozó szakképzett alkalmazottjával, hogy megkelvén a részesedésük az országos forgalomból a környék lakossága számára nagyon is fontosak, nélkülözhetetlenek. Azt várhatjuk, hogy ezek újra megnyílnak, illetve az új formákban jobban, rugalmasabban látják el a vásárlóközönséget. Mert az idézett rendelkezések célja ez: a lakosság áruellátásának szélesítése, javítása.

GÁL ZSUZSA

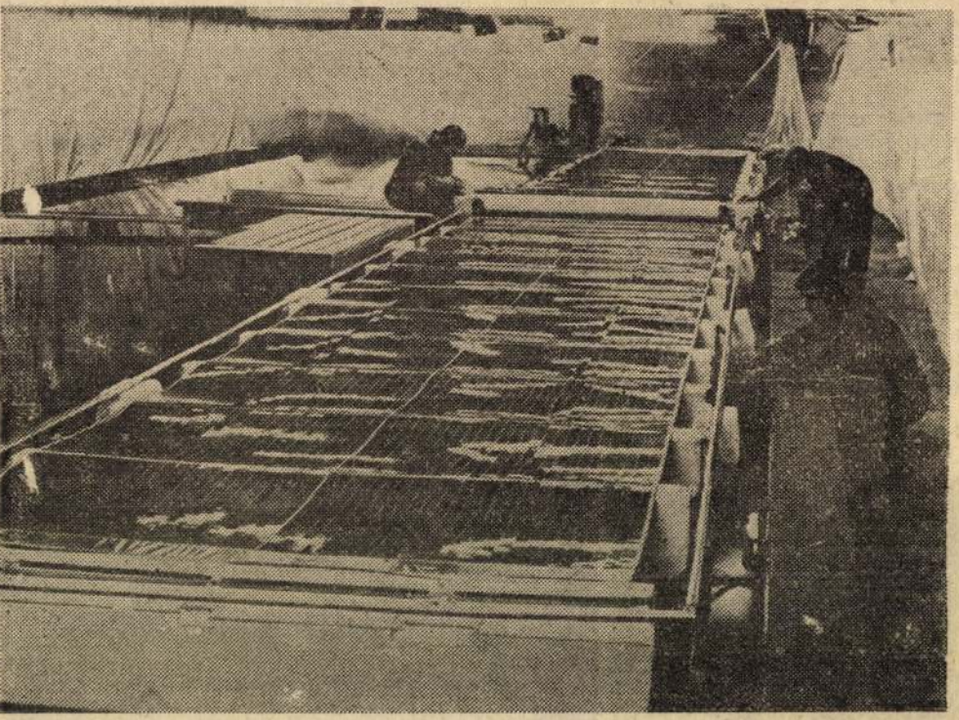

Olcsóbb napelemek

A fotoelektromos úton — napelemek segítségével — termelt villamos energia fajlagos költsége ma még magas, jóllehet a beruházási költségek hosszú távon amortizálódnak, hiszen a napelemek gyakorlatilag örökéletűek. A kutatók két fő irányban igyekeznek csökkenteni a fajlagos energiaköltséget. Az egyik irányzat az átalakítási hatásfok növelését szeretné biztosítani, a másik legalább közepes hatásfokot elérő, de az egykristályos szilíciumnál lényegesen olcsóbb alapanyagot tervez alkalmazni. Ígéretes lehetőségnek mutatkozik a kadmium—szulfit réz—szulfid vékonyréteg polikristályos napelemszerkezete. Maximális hatásfoka elméletileg 16 százalék lenne. Olcsó technológiával is előállítható, de az napelemek élettartama még nem megfelelő. Egy másik megoldás lehet a gallium—arzenid—egykristályos napelem. Bár ennél az alapanyag előállítási költsége még a sziliciumnál is nagyobb, de az elméletileg elérhető maximális hatásfok kb. 26 százalékos. Mivel az ilyen napelem a sziliciumnál magasabb hőmérsékleten képes működni, tükörrendszerrel többszörösen koncentrált napsugárral is megvilágítható, s így már gazdaságosabban szolgáltathat áramot az egykristályos sziliciumnál. A kristálygyártó cégek komoly erőfeszítéseket tesznek az un. szalagkristályos szilícium gyártási technológiájának kidolgozására is, ami legalább felére csökkentené a hagyományos szilícium-napelemek árát. Szovjet kutatók különleges lézersugaras technológia bevezetésével igyekeznek növelni a szilícium-napelemek hatásfokát, és csökkenteni azok előállítási költségeit.

Képünkön a Dors nevű naptelepet láthatjuk, nyugatnémet szakemberek produktumát, amely hiradástechnikai mesterséges holdak áramellátásának biztosítására készül. A két egyenként 2,8 méter széles és 22 méter hosszú kiterithető szárnyrészbe összesen negyvenhatezer napelemet ültetnek be, amelyeknek kezdetben 9 kW az összteljesítményük, de még a tervezett élettartam végefelé — hét év után — sem csökken 6 kW alá. (KS)

egészségre veszélytelenebb munkakörülmény megnyugtatta, kiegyensúlyozottabbá tette a dolgozókat. Valószínűleg ennek köszönhető az is, hogy viszonylag könnyen elfogadták, az eddiginél kedvezőtlenebb munkaidő-beosztást, vagyis az áttérést az egy műszakról a három műszakra.

— *Az asszonyok sem tiltakoztak ellene? Hiszen nekik még inkább terhes a három műszak!*

— Nem mondhatnám, hogy örültek, de azért vállalták. Talán, mert kellőképpen felkészítettük őket, és természetesen minden dolgozónkat a változásokra, az ezzel együtt járó feszítettebb követelményekre. De azért hangulatban. Most, az átmeneti időszak alatt sok mindennel kell számolniuk; újak a gépek, az eszközök, más lett a norma, más a munkaidő-beosztás, és nincs pihető semmi.

— Korábban 10—10 percre minden órában leállhattunk, most viszont nincs pauza, csak reggel 8-kor és 10-kor. Aztán hajrá, egyfolytában, míg csak le nem telik a munkaidőnk. Úgy, hogy amolyan taposómalom ez — mondja Klappcsik Imréné. — De azért ki lehet bírni, csináljuk, ebből élünk — teszik hozzá mindjárt. — Én egyébként is hozzászoktam már a nehéz munkához, hiszen 1952 óta vagyok a Mindenünk csupa festék. De azért csak csináljuk, mert megszoktuk, mert megtaláljuk benne a könnyebb részt, és a munka szépségét is.

Tisztelet érte

Azt mondják az asszonyok: megszokták már a nehéz munkát, a nem éppen ideális körülményeket... Lehet. De tényleg bele lehet szokni a nehézségekbe? Bele — vallják ezek az erősnek mutatkozó, de valójában törékeny HÓDGÉP-es asszonyok. És ha mondják, higgyük el nekik.

De tiszteljük őket érte külön is.

JOÓ ERZSÉBET

Gyógynövénygyűjtők

Nagy hagyománya van megyénkben a gyógynövény gyűjtésnek. Felnőttek, diákok szedik a kamilla-, a bodza-, a hársfavirágot és a csipkebogyót — hogy csak néhányat említsünk.

Bartos Ferenc, a szegedi ÁFÉSZ Szent István téri begyűjtőjének a vezetője arról tájékoztatott, hogy az idő kedvezett a növényeknek, az elmúlt évekhez hasonló mennyiséget vásárlotak fel az idén a megyeszékhelyen és környékén lakó gyűjtőktől.

— *Körzetünkben mintegy százan gyűjtik a különböző gyógynövényeket, melyekből az idén 85 mázsányit vettünk át, amit már korábban elszállítottunk a feldolgozó telepre. Néhányan termesztett gyógynövénnyel is foglalkoznak kiskertjeikben. Az elmúlt évben mindössze két család vetett mályvát, az idén már nyolcan. Az érdeklődés azonban egyre nagyobb, s remény van arra, hogy a következő években mind többen foglalkoznak mályva, sáfrány és más gyógynövény termesztésével — mondja Bartos Ferenc.*

A begyűjtőhely raktárában jelenleg nagy mennyiségű mákgubó vár elszállításra. Ebből a kiváló gyógyszeralapanyagból eddig 23 mázsát vettek át. Kilogrammonként 10 forintot fizetnek érte, érdemes tehát beszállítani, akinek van.

A gyűjtők közül jónéhányan évek óta szorgalmasan vallatják a fákat, cserjéket, a különböző virágmezőket. Többnyire nyugdíjasok foglalkoznak a gyógynövények szedésével, újabb és újabb termőterületek felkutatásával. Szabó Mihály, Prágai András, Szabó Erzsébet, Bakó Ferenc például a főszezonban általában 4—5 mázsát ad át, s a kapott pénz jól kiegészíti nyugdíjukat. Az átvevőhelyen megbecsülik az idős gyűjtőket, akikre mindig lehet számítani. Segítik őket, s akik igénylik, szedőfésűt és zsákot kölcsönöznek nekik, hogy minél több értékes gyógynövényt tudjanak begyűjteni a szezon ideje alatt.

Köztudott, hogy a hazánkban vadon termő, illetve termesztett gyógynövény igen keresett külföldön is, a jelenleginek a többszörösét lehetne eladni. Az idén emelték néhány termék felvásárlási árát. A kamilla és csipkebogyó kilogrammját például 5 forint helyett 6 forintért vették át.

— *Azt szeretnénk, ha minél többen bekapcsolódnának a gyógynövénygyűjtésbe. Ehhez azonban a mostani, sok évvel ezelőtt kialakított felvásárlási árakat rendezni kellene, ami bizonyára ösztönzőleg hatna. Szólni kell egy negatívumról is, nevezetesen az egyes hársfavirág-gyűjtők felháborító, elítélendő cselekedeteiről. Szinte minden évben panaszkodnak a lakók amiatt, hogy letördelik a fák ágait, mert úgy kényelmesebben le tudják szedni a virágokat. Pedig ezzel még saját maguknak is kárt okoznak, hiszen tönkreteszik a jövő évi termést.*

A felvásárlónak igaza van. Nem szabad tétlenül nézni az értékes fák „tranzsírozását". A legtöbbet ebben az ügyben, úgy gondolom, a lakosság és a becsületes gyógynövénygyűjtők tehetnének azzal, hogy erélyesen fellépnek a hasznos növények pusztítói ellen.

KÓSZÓ JÓZSEF

NÉMETH József fot.

KÁRÁ Klára: Az avantgárd szerepe a magyar fényképezésben. Fotóművészet, 1990. 3/4. XXXIII.évf. 6.p.

Perspektíva c. fejezet

NÉMETH József fot.

A magyar fényképészek arcképcsarnoka.
Beszélgetés Tóth Józseffel. Fotó,
1989.1.sz. portréja 3.p.

26/81

ACTA UNIVERSITATIS SZEGEDIENSIS
ACTA MINERALOGICA-PETROGRAPHICA
Szeged, - 24 cm.

Egységár: köt. 50.--
szerv. 25.--

NÉMETH József
OLVASÓ Nép. 24. 1985

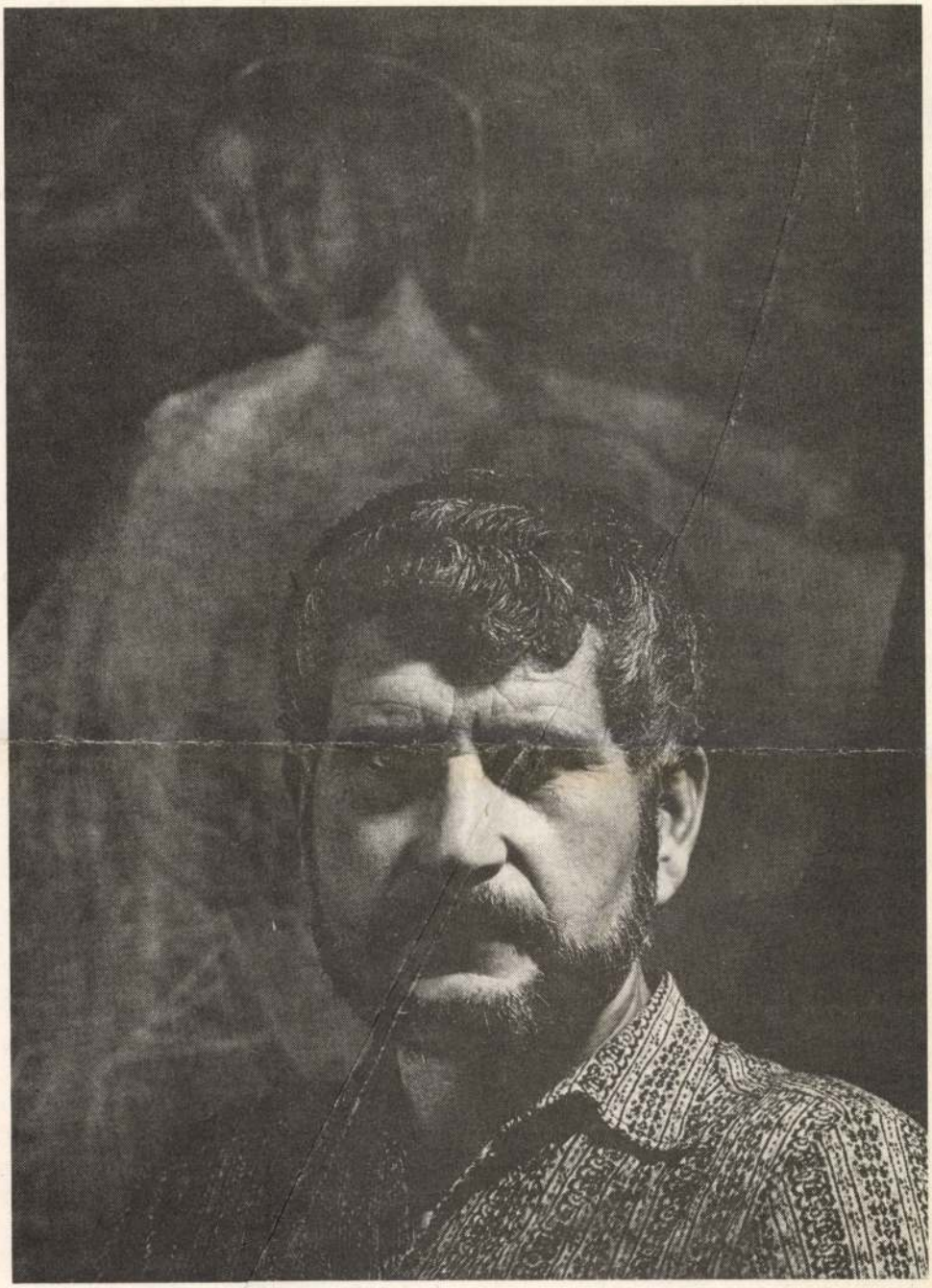

Németh József

ményű legyen minőségében a választás, mint az előzők".

A következő nap a szokásos „kiscsoportos" foglalkozások után Molnár Zoltán íróval az „Olvasó Nép" szerkesztő bizottságának egyik tagjával találkoztunk. Megjelent művéből olvasott fel, eléggé zárkózott előadást tartott a jelenlegi irodalomról.

Főbb alapgondolatok: A házasság válsága. Még senki nem írta meg, hogyan sikerültek a 30–40 éves házasságok (hogy hogyan nem sikerült a házasság, azt már sokan megírták). Részletesen beszélt a népszaporulat drámai csökkenéséről (1962-ben világrekordot értünk el a legkevesebb születéssel.) Foglalkozott az időskori magányosság, gondozás kérdésével.

Elgondolkoztató, hogy amikor az „elfekvőkben" egy ágy havi 12 ezer Ft-ba kerül államunknak, nincs-e jobb megoldás?

Romlik minőségünk is. „A szellemi újratermelés fogy, a zsivány újratermelés nő". Az ifjúság küzdelmeivel kapcsolatban elmondotta, „jelenleg 18 évi átlagmunkabér kell egy saját lakás, vagy családi ház megteremtéséhez". Következésképpen: súlyos gondok mellett nem vállalnak több gyereket s ezért, minden kis „egyke" a „világ közepe", s összetörik, ha felnőve közösségbe kerül.

A drámai megállapítás: „ha az Élet nem termelődik újra, akkor megáll, megszűnik!"

Az irodalomról, a könyv szükségességéről (mert bizonyos, hogy aki csak a tv előtt ül és nem olvas, soha nem lesz művelt ember), elhangzott az Országos Könyvbarát Egyesület megvalósulásának lehetősége. Terv szerint kb. 100 ezres taglétszámmal. Bizakodással fogadtuk. Személyes véleményem: ha a 40-es években Püski Sándor a II. világháború közepén tudott könyvbarát szervezetet megteremteni, ami még a szétszórt tanyavilágba is eljutott, akkor erre ma is van lehetőség.

A pénteki nap ismét elég zsúfolt volt. Igaz, hogy hivatalosan a tábor március 3-án délelőtt fejeződött be, de a nagy távolságok miatt a szolnoki és orosházi csoportok szombat délre tervezték a hazaindulást.

László Bencsik Sándor (aki már a tábor népszerű Sanyi bácsija volt), a szokásos délelőtti előadássorozatában a magyar népművészet kincsestárából ismertetett és az „útravalót" készítette elő a szocialista brigádvezetők, tagok és a többi jelenlévők számára.

A Fórum vendége Vitányi Iván volt, a „Valóság" szerkesztője. Az elmúlt 40 év közművelődési ügyét ismertette. Elmondotta, hogy 1960-ban lelassult az érdeklődés és 1972-től a tv-t sem nézik többen. Művelődés helyett a GMK, általában a gazdasági gondolkodás került előtérbe.

Elgondolkoztató volt az előadása, és azt tanácsolta a brigádoknak, hogy ahol a művelődésben jól megy valami, azt kell segíteni. Amire igény van, azt igyekezzünk teljesíteni. Baj az, ha művelődés helyett van a GMK, mert akkor „homokra épül a gazdasági fellendülés is".

„Vannak-e megfelelő elgondolások a magyar nép szellemi felemelkedésére?" Ez volt a vitakérdés. Néhány hozzászólás után, felkérésre Gonda Géza Orosházáról ismertette a Művészetbarátok Köre megalapításának gondolatát. A szolnoki csoport is felfigyelt az elgondolásra, és meghívták az orosházíakat egy szolnoki ismerkedésre. Az orosházi alakulás a meglévő Egyesületi Törvény alapján létesülne és magába foglalná a képzőművészetet és az irodalmat.

Vacsora után a táborozók műsoros estje következett. Népi játékok, görbe tükör, kacagtató jelenetekkel. Mi, az orosházi-nagyszénási csoport „csoportszerzeményekkel" is szerepeltünk, és előadtunk egy Sinka, két Bónus István és egy Kerényi Grácia verset.

Egyben már búcsúest is volt a pén-

Németh János

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Keramiki Szemüvész

ZALAI HÍRLAP

1981 JAN 18

1981. január 18. 1021

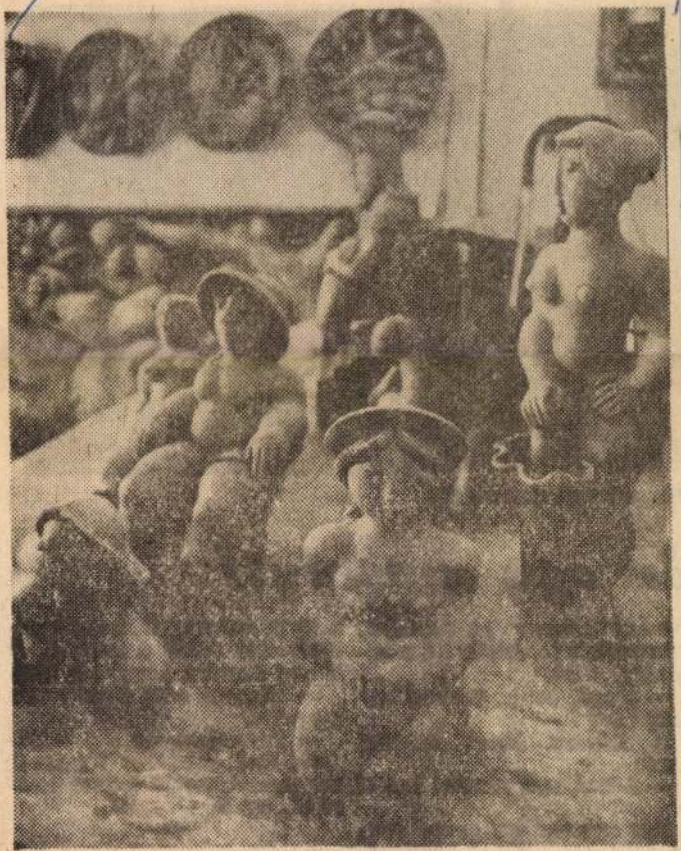

Új kerámia figurák Németh János zalaegerszegi műtermében.

(Kiss Ferenc felvétele)

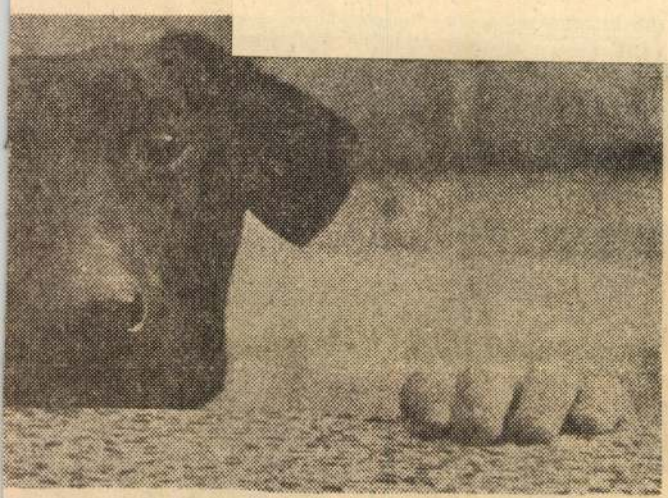

Na, mi van emberek?

ér egy mosolyt!

násnap bemegy az iskolába, iltakozik a tanárnál. Az meg-kérdezi a fiút:

— Mond, John, mennyi egy meg egy?

A fiúcska ismét zokogni kezd:

— Látod, apa, megint kezdi!

★

Egy asszony egy csomó gyerekkel maga körül az állatkertben azzal a kéréssel fordul az alkalmazotthoz, hogy hol lehet látni a zsiráfot.

— *Sajnos, nagyságos asszonyom, a zsiráfot csak öt óráig a 12 gyerekemmel, hogy megmutassam nekik a zsiráfot, és ön azt mondja, hogy már késő.*

— *Hogyan, ezek mind az ön gyerekei?*

— *Természetesen.*

— *Hát akkor... Várjanak egy percet, rögtön hozom a zsiráfot, ezt látnia kell!*

★

Az apa szigorúan rászól kisfiára:

— Hányszor mondtam, hogy ne játssz a gyufával!

— Nem játszottam, csak meg kellett gyújtanom a cigarettát.

NÉMETH JÓZSEF
festőművész

NÉMETH JÓZSEF

festőművész
gyűjteményes kiállítása
1986
A Budapesti Tavaszi Fesztivál '86 keretében

ERNST MÚZEUM
Budapest
TORNYAI JÁNOS MÚZEUM
Hódmezővásárhely
SOMOGYI KÉPTÁR
Kaposvár

JÓZSEF NÉMETH

paintings
retrospective exhibition
1986
Within the Scope of the Budapest Spring Festival '86

ERNST MUSEUM
Budapest
TORNYAI JÁNOS MUSEUM
Hódmezővásárhely
SOMOGYI GALLERY
Kaposvár

1. BÁRÁNYOK/LAMBS, 1983

2. PIÉTA/PIETA, 1983

NÉMETH JÓZSEF

festőművész
gyűjteményes kiállítása
1986. március 14–április 13.
Ernst Múzeum
Budapest, VI., Nagymező utca 8.
Felelős kiadó: Néray Katalin
A katalógust tervezte: Balla Margit
Fotó: Dömötör Mihály
Fordító: Roper-Evans Emma
A katalógust szerkesztette és a
kiállítást rendezte: Gelencsér Éva
ISBN: 963–7162–20–8
A címlapon: Férfi balalajkával, 1971
A hátlapon: Tiszta forrás, 1984

JÓZSEF NÉMETH

paintings
retrospective exhibition
14 March–13 April 1986
Ernst Museum
Budapest, VI., Nagymező utca 8.
Resposinble editor: Katalin Néray
Catalogue design by: Margit Balla
Photography by: Mihály Dömötör
Translation by: Emma Roper Evans
Catalogue edited and exhibition
installation by: Éva Gelencsér
ISBN: 93–7162–20–8
Front cover photo: Man with Balalajka, 1971
Back cover photo: Clear Spring, 1984

Hódmezővásárhelyről és a Vásárhelyre települt festőkolóniáról mióta az eszemet tudom mindig kijelentő mondatokat, s bennük mindig megfellebbezhetetlenként előadott állításokat hallottam, olvastam, sőt, mit szépítsem a dolgot, írtam.

Ez persze önmagában véve nem volna baj: a biztonságos – vagy annak remélt – ítélkezés minden művészettörténészi-kritikusi elemezésnek kötelessége.

A dologban az az elképesztő, hogy mennyiféle dolgot állítottunk folyamatos magabízással e város festőiről! Csak mutatóba hadd húzzak ki néhány szálat a változatos csokorból. Kezdetben az írások nagyobbik része mint az egykori „alföldi festők" utódjáról beszélt a csoportról, sőt az egyik megnyilvánulás már egyenesen iskolát látott, láttatott a „Tornyai János és Endre Béla örökébe lépett ifjak" éppen formálódó körében. Aztán ezekhez a minősítésekhez két másik csapódott: a „narodnyik" és a „verista". Az első enyhén szólva is sanda volt, hisz úgy igyekezett kategóriát – vagy még inkább skatulyát – lelni számukra, hogy egyszersmind meg is bélyegezze kötődéseiket. De a másikkal se jártak jobban: az meg valóság- és igazságkeresésüket húzta egy csavarintással odább; ráadásul úgy teremtve látszategységet e mesterséges platformon, hogy egyik festőt le- a másikat meg felcibálta rá. Végül pedig jött a feketeleves, a nosztalgia-festészetté vált vásárhelyiség „felfedezése". Ez sajnos egyformán jól hangzott az elmúlt tíz-tizenöt évben a „korszerű" füleknek is meg a „tematikusoknak" is, hisz azt olvasta a vásárhelyiek fejére amit a „korszerűek" meg a „tematikusok" hibának látnak: a „formai megújulásra való képtelenséget", az ábrázolásban való megátalkodottságot az egyik, a falu változására való reagálás elmaradását a másik oldal kedvére taglalva. Rajtuk is ragadt mind mostanáig.

Mindeközben pedig mit tettek a Vásárhelyre települt festők? Csinálták a maguk dolgát kizökkenthetetlenül: képeket festettek. Ki-ki a maga elgondolása szerint, egyedül önnön hosszúfutású programjára ügyelve, úgy, ahogy azt képessége és elszánása diktálta. Nem falanxban. Nem iskolaként. Nem csoportban. Egyéni vállalkozásnak fogta föl mindegyik amire magát rászánta – az egyéni vállalkozás minden előnyét és hátrányát bőven élvezte. Hisz ezért nem tudtak egymásnak igazán segíteni sem akkor, amikor egyiküket-másikukat a jómódra törekvés szirénhangjai önmaga lehetőségei alá csalták, sem akkor, amikor a keserűség az elfutásra, sőt a másik megkiabálására késztette a megtelepültek némelyikét.

Németh József kiállítási anyagáról szólva mindezt pedig azért volt szükséges előrebocsátani, mert most nem másról, csak és egyedül róla szeretnék beszélni. S mint láthatóvá lett az eddigiekből, ez nemhogy lehetséges, de egyedül ez lehetséges, ha igazságosak akarunk lenni hozzá, s képeihez.

Németh József festményeinek mostani, húsz esztendőt átölelő felvonulása – megvallom – először régi könyveket, újságokat szedetett elő velem. Kíváncsi lettem: jól láttuk-e dolgait, amikor frissen kerültek elénk? Megállnak-e egykori ítéleteink a később történt dolgok fényében? Jól gondolkoztunk-e akkor Németh jövőjéről? Örömmel közölhetem: igen!

Németh Lajost idézem – a Modern magyar művészet című könyv 142. lapján olvasható szöveget –: „Németh József... élménye a dolgozó ember és a természet mitikus egysége. Ennek megfelelően a paraszti életből azokat a motívumokat választja, amely leszűkítettségében, elsődleges viszonyaiban még teljességélményt tud sugallni. Ahogy Gauguin a déltengeri világban az édent kereste, a természet és ember ősi egységéből homogén stílust tudott kreálni, úgy mélyedt el Németh a paraszti élet ősvilágába, abba a mélyrétegbe, ahol még élnek a mítoszok, vagy legalábbis, ahol a valóság tiszta képletei még mítoszteremtő üdeségükben jelentkezhetnek. Így válik képein a Tisza-parti táj, az álmatag kazlak és árvízgátak rőzseháza titokkal telt világgá, a teheneket őrző vagy szomjúságát ősi barbársággal csillapító parasztlányok a népmesék balgán naiv leányainak édestestvérévé. Mindez magától értetődően a motívumok csökkentését, illetve meghatározott aspektusból való vizsgálatát vonja maga után, és a dolgok primitív, ősi szemlélete leginkább a stilizálás révén fogalmazható meg. Ennek megfelelően Németh József stílusa a gauguini értelmű dekorativizmus kicsit nyers, népies hangú továbbvitele". Vagy itt van egy másik kritika, a Perneczky Gézáé, 1967-ben jelent meg a Magyar Nemzetben, Németh József Ernst Múzeum-beli tárlatáról: „Németh József képei nem a századforduló polgárának napsütötte természetét 'adják vissza' – nem azt ahová az emberek kirándultak, vagy amit a falra akasztottak. És hála istennek, azt a sírva vigadó Alföldet sem, ami a valóságban soha nem is létezett... Németh inkább azt a mágikus természetet igyekszik életre fúni, ami a népi fantáziában élt, és ott kozmikus teljességű világ volt".

És folytathatnám tovább is még, hasonlókkal. Úgy gondolom azonban, elengedik most már a többi citátumot, hisz – túl az imént föltett kérdésekre felelő örvendező igen indoklásán – ez a kettő arra is elég, hogy rámutassak: Németh József programos festő volt már harmincas éveiben is, és az maradt, következetesen, mindmáig.

Programja egyszerűen megfogalmazható. Olyan jeleket akar csinálni, amelyek erős filozófiai töltéssel és humanitással idézik meg a festészet törvényei szerint a világban és az emberben élő jót. Figurális, ábrázoló természetű jelrendszer ez. Csak az lehet, mert kötődni és kötni akar. Kötődni a világ egy darabjához: Magyarországhoz. És kötni. Jelentésének első rétegével – a közvetlenül láttatottal – ide, ehhez a világdarabhoz. A másodikkal – a láttatottban képpé írt fogalmakkal – pedig az emberi természet teremtő principiumaihoz.

Elárulom, van egy próbám, amit akkor szoktam alkalmazni, ha egy műről azt is meg akarom tudni: miért hat rám? Ha ki akarom deríteni róla, hogy csak megfogott, neadjisten megvesztegetett rajta egy szín, egy hangulat, vagy egy életre közünk lesz egymáshoz. Nos, ilyenkor félreteszek minden érzelmet és úgy vizsgálom meg, mintha klasszikus műtárgy volna: jelentésrétegeket keresek benne és szembesíteni igyekszem őket, újra meg újra végigkérdezve minden kérdést és ellenőrizve megfelelésüket. Kipróbálom rajta az elsődleges jelentés-elemzés minden lehetőségét (tárgy, elemek, események felismerése, hangulatok kitapintása, a megvalósítás eszközeinek feltárása). Aztán megkísérlem kihüvelyezni: van-e valami „másodlagos jelentése", van-e olyan jelrendszere, amit közös megegyezéssel együtt olvashatunk, vagy legalább törekszik-e egy ilyen jelrendszer megteremtésére, s általa gondolatok, fogalmak közlésére. Végül – ha az első kettővel eredményre jutottam, s úgy tűnik, hogy a mű ki fogja állni a harmadikat is – megkísérlem behelyezni a képet a magyar és az egyetemes kultúra jelenségeinek szövetébe, hogy a világ dolgaival szembesíthessem mindazt, amit – az előbbi két lépésben preparált módon és eleven egységében – magában hord.

Nos Németh József képei kibírták és kibírják ezt a fajta elemzést. Sőt, megkövetelik! Hiszen így tárul fel rajtuk lépésről lépésre, először Németh tája és tárgyi motívumkincse, a közvetlen élmény hamvasságával ábrázolt, a gyermekkor jó ízeit őrző falusi kisvilág; aztán a belőle, meg Németh hitéből és századunk jelképrendszeréből felépített ikonografikus közlésréteg; és végül az a fogalmi rend, mely makacsul kapcsolódik sietős korunk stabil értékeibe: a munkába és az általa való teremtésbe.

HORVÁTH GYÖRGY

Since I became aware of the artists' colony which settled in Hódmezővásárhely and in "Vásárhely", I heard, read and not wanting to bueautify the thing, I wrote positive sentences which were written like final statements.

This of course could not matter in itself: safety—or hoped in that–judging is the obligation of all art historical and critical analysis.

In this it is astounding how many things we settled with continuous self-confidence about the painters of the town! Only to sample let me draw out a few stems from the varied bouquet. In the beginning the bigger part of the writings spoke about the successor group to the former 'Great Plain' painters, and indeed one of its manifestations had already seen at school, revealed in the newly forming sphere of those young people who are the inheritors of János Tornyai and Béla Endre. Then two others joined these classifications: the 'narodnik' and the 'verists'. The first to put it mildly was deceitful, surely they strove to find a category for themselves, or rather a box, but at the same time branded their affiliation. But they did not have any luck with the other one either: that drew their search for reality and truth further away with a final turn of the screw; moreover, making an appearance of unity on an artificial platform, so that one of the painters is below it and the other is pulled up to it.

At last the ill wind blew, nostalgia painting could be the discovery of the Vásárhely quality. This unfortunately was said well in the past 10–15 years in the same form for 'modern' ears and the 'theme-minded', surely this took to task the Vásárhely painters for that which the 'moderns' and the 'theme-minded' saw as a mistake: the "impossibility of form renewal;" on the one hand the obstinancy in creating, and on the other the absentness of the reaction to the changing of the village. Until this time this clung to them.

During this time the painters at Vásárhely made their programmes alone. Not in a phalanx. Not school-like. Not in a group. All of them recognized this as a single undertaking which they decided themselves and abundantly enjoyed all the advantages and disadvantages of the single venture. Surely due to this they could not really help each other when the siren voices of wealth seduced them to perform below their possibilities, nor when grief induced some of the settlers to run away and even to shout for the others.

Speaking about the material of the József Németh exhibition, it was necessary to mention all of this in advance, because now I would like to speak not about the others but only about him.

And as could be seen in the above mentioned, this is not only possible but the only way possible, if we want to be true to him and to his pictures.

The procession of contemporary paintings by József Németh embrace twenty years—I confess he made me take out first the old books and newspapers. I could be inquisitive: did we perceive his things well when they were first presented to us? Can we stop our former opinions in the light of the state of later events? Were we thinking well about József Németh then? I can say delightedly: yes!

I quote Lajos Németh—from the text which can be read in the book titled Modern Hungarian Art, p. 142–: "József Németh ... his experience is the mythical unity of the worker and nature. In accordance with this he chose those motifs from peasant life which in its narrowing down and primary relations can suggest total experience. In the same way as Gauguin looked for Eden in the world of the Southern Seas, he could create a homogeneous style from the ancient unity of nature and man. Németh became immersed in the ancient world of peasant life, into that deep layer where myths still live, or rather where the clear formulas of reality can be seen in their myth-maker freshness. The Tisza bank landscape in his pictures becomes a secret world of dreamy ricks, the brushwood houses of the floodgates, the peasant girls who tend the cows or soothe their thirst with an ancient rite, becoming the sisters of the girls in silly naive folk tales. All this obviously signifies the reduction of motifs, respectively an examination from a defined aspect, the primitive and ancient view of things can be composed by stylization. In accordance with this József Németh's style continues from Gauguin's decorative sense, it is a little crude and has a folk atmosphere."

Or here is another critique from Géza Perneczky, which was published in the Hungarian newspaper Magyar Nemzet in 1967 about József Németh's show in the Ernst Museum: "József Németh's pictures 'do not give back' the sonny natural world of the citizens at the turn of the century—not that where the people were taking excursions or that they hung on the wall. And thank God not the tearful laughter of the Great Plain either, which never existed in reality anyway... Rather, Németh wanted to bring to life that kind of magical nature which lived in folk fantasy and in which the whole cosmic world stood."

I could continue in this way, but I think you will allow me not to quote more, surely over and above the judgment of the rejoicing. Yes which was the answer to the given question—these two are also enough for that which I pointed out—that József Németh was a programme painter already in his 30s and this consistently remained the same until today.

His programme can be drafted very simply. He wants to make such signs which quote the human and world good with strong philosophical and humanitarian leanings, according to the rules of painting. This sign system is of a figurative and creative nature. It might be only that because he wants to be bound and to bind. To be bound to one part of the world; Hungary. And to bind one with the first—immediately visible—layer of his meaning to this part of the world. With the second layer—with the concepts translated into image—to the creative principles of human nature.

I confess I have a practice which I often use if I want to know about a work: why does it affect me? If I want to find out if a colour or a mood only caught my eye or God forbid corrupted me, or if for a lifetime there will be sympathy between us, I put away every feeling and I examine it like a classical work of art: I am looking for layers of meaning within it, I want to confront them, to ask every question again and again and control their definitions. I am trying all the possibilities of the sign analysis of it (the recognition of subject, elements and events). After it I am trying to solve: has it a'secondary signification', has it such a meaning which you can read with a common code, or rather can I aspire to establish such a meaning and by this communicate these thoughts and ideas. At last if I achieve a result with the first two and it seems the work will bear the third as well, I will attempt to place the picture in the fabric of Hungarian and universal culture, so I would be able to confront all this with the things of the world—which it implies as revealed in the previous two steps and in a living unity. So József Németh's pictures bore and can bear this kind of analysis. Indeed, they demand it! In this way it can be seen from step to step, first the landscape and subject motif riches of Németh, the freshness of the immediate experience, the small world of the country which bears the good flavours of childhood: and then the iconography built from this, from Németh's belief and from our century's system of symbols; and finally the order of concepts which cling obstinately to the stable values of our rapid age: that is, work and creation through work.

GYÖRGY HORVÁTH

3. ÖREG BÁRÁNNYAL/OLD MAN WITH LAMB, 1982

NÉMETH JÓZSEF
JÓZSEF NÉMETH

1928
október 3-án született Szennán

1946–49
szobafestő mesterséget tanult és szakmunkásvizsgát tett Kaposváron

1949
beiratkozott a képzőművészeti szabadiskolába Kaposváron, itt figyelt fel munkáira a fiatal tehetségek után kutató két főiskolai tanár: Bortnyik Sándor és Hincz Gyula

1951–57
a budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult, előbb Papp Gyula, majd rövid ideig Bán Béla növendéke volt. Mesterének Szőnyi Istvánt vallja, akinek irányítása mellett három évig dolgozott és freskófestő diplomát kapott.

1957 óta
Hódmezővásárhelyen él – korábban már járt ott a Főiskola Nyári Művésztelepén

1962
tanulmányút Szovjetunióban és Olaszországban (Szovjetunióba számos alkalommal visszatért)

1963
tanulmányút Franciaországban

1964
tanulmányút Görögországban

1965
tanulmányút Jugoszláviában, Romániában, Csehszlovákiában és Lengyelországban

1968
tanulmányút Indiában

1971
tanulmányút Bulgáriában

1975
a fonyódi Művésztelepen dolgozott

1981
a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége Délmagyarországi területi szervezetének titkárává választották
újabb tanulmányút Olaszországban

1982
tanulmányút Spanyolországban

Önálló kiállításai:
One-man shows:

1960
Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely

1961
Műcsarnok, Budapest
Bakony Múzeum, Veszprém

1966
Collegium Hungaricum, Bécs

1967
Ernst Múzeum, Budapest
Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár

1970
Derkovits Terem, Budapest

1972
Műcsarnok, Budapest
Salon HDLU, Zágráb

1974
a Szovjet Képzőművészeti Szövetség Kiállítóterme, Moszkva

1976
Veres Péter Művelődési Központ, Balmazújváros
Művelődési Központ, Derecske

1977
Móricz Zsigmond Művelődési Központ, Szentes
Kiskun Múzeum, Kiskunfélegyháza

1978
Megyei Művelődési Központ, Kecskemét
Művelődési Központ Galériája, Hatvan
Művelődési Központ, Fót

1979
Csók István Galéria, Budapest
Szolnoki Galéria
Művelődési Ház, Szegvár
Kossuth Művelődési Központ, Csongrád

1980
Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely
Szántó Kovács Múzeum, Orosháza
Semmelweis Kórház, Kiskunhalas

1982
Művelődési Ház, Szegvár

1984
Művésztelepi Galéria, Szentendre

1985
Állatorvostudományi Főiskola, Hódmezővásárhely

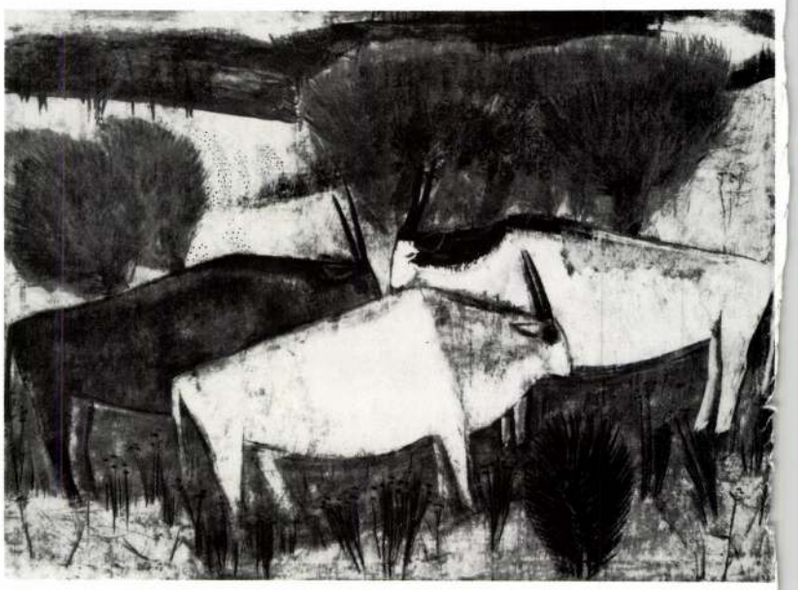

4. DELELŐ/RESTING, 1971

5. ÖREGEMBER FŰRÉSSZEL/OLD MAN WITH A SAW, 1970

Csoportos kiállításokon részt vett:
Collective exhibitions:

1956-tól
rendszeresen részt vesz a Tornyai János Múzeumban rendezett Őszi Tárlatokon, Hódmezővásárhely

1959
VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest
Az Alföld a festészetben, Műcsarnok, Budapest

1960
VIII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest
Fiatal Képzőművészek Stúdiójának II. kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest
XXX. Biennale, Velence
Magyar Képzőművészet a XIX–XX. században, Künstlerhaus, Bécs
Magyar Képzőművészet a XIX–XX. században, Künstlerhaus, Salzburg
Magyar Képzőművészet a XIX–XX. században, Künstlerhaus, Graz

1961
Fiatal Képzőművészek Stúdiójának III. kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest
Fiatal Képzőművészek Kiállítása, Kuznyeckij Moszt, Moszkva
Fiatal Képzőművészek Kiállítása, Szépművészeti Múzeum, Peking

1962
IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest
Nyári Tárlat, Móra Ferenc Múzeum, Szeged (állandó résztvevője lesz az évenként ismétlődő tárlatnak)
Mai Művészetünk – vándorkiállítás (Ganz-MÁVAG Művelődési Ház, Pataky István Művelődési Ház, Vasas Művelődési Ház, Szakszervezetek Kultúrotthona, Ikarus Művelődési Háza, Csepeli Ifjúsági Ház, Magyar Pamutipari Vállalat Művelődési Háza, József Attila Művelődési Ház, Budapest)
Magyar Művészet, Ausstellung Pavillon der Kunst, Berlin
Fiatal Művészek Biennáléja, Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

1963
Fiatal Képzőművészek Stúdiójának IV. Kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest
Mai Festészetünk, Helyőrségi Klub, Szolnok
Vásárhelyi művészek, Rákóczi Múzeum, Sárospatak

1964
Fiatal Képzőművészek Stúdiójának V. Kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest
Balatoni Nyári Tárlat, Balaton Galéria, Balatonfüred

1965
X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest
Vásárhelyi Művészek Kiállítása, Városi Galéria, Zenta /Jugoszlávia/
Vásárhelyi Művészek Kiállítása, Associaton AVEC, Vallauris
Vásárhelyi Művészek Kiállítása, Moderna Galerija, Belgrád

1966
XX. századi festészet és szobrászat, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
XX. századi magyar festészet és szobrászat, Móra Ferenc Múzeum, Szeged
Tavaszi Tárlat, Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár

1967
Tavaszi Tárlat, Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár
Alföldi festők kiállítása, Puskin Múzeum, Moszkva
Mai Magyar Művészet, Kultúra- és Tudomány Palotája, Varsó
Mai Magyar Művészet, Sala Dalles, Bukarest
Mai Magyar Művészet, ULUV, Prága
XX. századi magyar művészet, Royal Institute Galleries, London

1968
Fiatal Képzőművészek Stúdiójának Jubileumi Kiállítása, Stúdió 58–68, Műcsarnok, Budapest
XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest
Új Magyar Festészet, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
I. Nemzetközi Triennale, Lalit Kala Akadémia, Új-Delhi
Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Galerie d'Art Nouveaux Grands Magasin, Lausanne

1969
Magyar Művészet 1945–1969, Műcsarnok, Budapest
Vásárhelyi művészek kiállítása, Fészek Művészklub, Budapest
Jubileumi Stúdió Kiállítás, Damjanich Múzeum, Szolnok
Magyar Képzőművészeti Kiállítás. Glasgow Art Gallery and Museum

1970
SZOT Felszabadulási Pályázata, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
Vásárhelyi művészek kiállítása, Galéria, Zenta /Jugoszlávia/
Magyar Kulturális Hét, Városháza, Bologna

1971
A vásárhelyi művésztelep kiállítása, Hatvani Galéria
Vásárhelyi festők kiállítása, Miskolci Képtár

1972
Mai Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Fredrikstad-i Városháza, Koppenhága
Mai Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Aarhus,(Dánia)

1973
Elkötelezett realista festészet I. Nemzetközi Kiállítása, Bolgár Képzőművészeti Szövetség Székháza, Szófia

1974
Mai magyar képzőművészet, Városi Galéria, Helsinki

1975
Képek és szobrok három évtized művészetéből, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
Realista törekvések mai művészetünkben, Hatvani Galéria

1975–1978
30 Győzelmes Év – Tíz Szocialista Ország vándorkiállítása (1975 – Manyezs, Moszkva, 1975 – Altes Museum, Berlin, 1976 – Budapesti Nemzetközi Vásár, Budapest, 1976 – Izlozsbena Galerija, Szófia, 1976 – Plovdivi Vásár, Plovdiv, 1977 – Muzel de Arta, Bukarest, 1977 – Zachęta, Varsó, 1978 – Museo Nationale Palacio de Bellas Artes, Havanna, 1978 – Muzej Izobrazityelnüh Iszkusztv, Ulan Bator)

1976
Realista törekvések mai művészetünkben, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

1977
Festészet '77, Műcsarnok, Budapest
Tájképfestészeti Biennálé, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
Arcok és sorsok, Hatvani Galéria
Modern magyar művészet, Museo Carillo Gil, Mexikóváros

1978
Tiszatáj, Derkovits Terem, Szombathely

1979
Tiszatáj, Csontváry Terem, Budapest

1980
Művészet és Társadalom, Műcsarnok, Budapest

1981
Tiszatáj, Gulácsy Lajos Terem, Szeged

1982
Országos Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest

1984
Országos Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest

1985
40 Alkotó Év, Műcsarnok, Budapest
Magyar Gobelin 1945–1985, Műcsarnok, Budapest
Nemzetközi Festészeti Kiállítás, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
Mezőgazdaság a Képzőművészetben, Mezőgazdasági Múzeum, Budapest
Kortárs Magyar Festészet, Szépművészeti Múzeum, Peking

6. SUBÁS MADONNA/MADONNA IN CLOAK, 1970

Díjak, kitüntetések:
Prizes:

1961
Tornyai János plakett a VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlaton
1962–65
Derkovits ösztöndíj
1966
a szentesi Városi Tanács Koszta József-díja a II. Délalföldi Tárlaton
1967
Munkácsy-díj
Vaszary-díj a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumban rendezett önálló kiállításért
1970
Munkácsy-díj
1971
a békéscsabai Városi Tanács nívódíja a XIV. Alföldi Tárlaton
a hódmezővásárhelyi Városi Tanács nívódíja a XVIII. Vásárhelyi Őszi Tárlaton
1973
a Művészeti Alap különdíja a XX. Vásárhelyi Őszi Tárlaton
1974
a Békés Megyei Tanács Munkácsy-emlékérme a XVII. Alföldi Tárlaton
a hatvani Városi Tanács művészeti-díja az I. Tájkép Biennálén
1975
Pályadíj a Mezőgazdaság a Képzőművészetben című kiállításon
1976
Munkácsy-díj
1977
Aranydiploma a hatvani Arcok és Sorsok című I. Portrébiennálén
a Kulturális Minisztérium nívódíja a szennai házasságkötő terem részére készített pannókért
1980
Érdemes Művész kitüntetés
Alkotói-díj a XII. Szegedi Nyári Tárlaton
1981
a Művészeti Alap munkajutalma a XXVIII. Vásárhelyi Őszi Tárlaton
1984
Aranydiploma a hatvani VI. Tájképfestészeti Biennálén
A Művészeti Alap munkajutalma a XXXI. Vásárhelyi Őszi Tárlaton
1985
Kiváló Művész kitüntetés
a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének fődíja a 40 Alkotó Év című kiállításon
a Mezőgazdaság a képzőművészetben című kiállítás fődíja

Murális művei
Mural works

KERÁMIA FALIKÉP, 1957
kerámia, 150 × 70 cm
Dilinka temető, Hódmezővásárhely
FRESKÓ, 1962
freskó, 400 × 130 cm
Petőfi Művelődési Ház, Hódmezővásárhely
NYILAZÓ LOVASOK, 1963
kerámia falikép (2 db) á: 300 × 780 cm
Borsodi Vegyikombinát, Kazincbarcika
ÉVSZAKOK, 1971
gobelin, 214 × 464 cm
MSZMP Kiskunhalasi Városi Pártbizottság
TIZENKÉT HÓNAP, 1974
olajtempera, panno, (12 db) á: 130 × 50 cm
Házasságkötő terem, Hódmezővásárhely
TRIPTICHON, 1975
olajtempera, panno, 148 × 132 cm
Művelődési Központ, Eger
TRIPTICHON I–II., 1975
olajtempera, panno, á: 148 × 237 cm
Házasságkötő terem, Szenna
FRESKÓ, 1980
freskó, 425 × 990 cm
Városi Tanácsház díszterme, Csongrád
CÍM NÉLKÜL, 1981
olajtempera, 7 darabos pannosorozat, 244 × 170 cm, 3–3 db á: 170 × 80 cm
Házasságkötő terem, Szegvár
SZÖVÖTT FALIKÉP, 1983–85
gobelin, 220 × 560 cm
Házasságkötő terem, Hódmezővásárhely
BOLDOGSÁG KERTJE, 1984
olajtempera, panno, 210 × 500 cm
Házasságkötő terem, Hatvan

7. ÖREGEMBER/OLD MAN, 1973

8. TRIPTICHON II – RÉSZLET/TRIPTYCH NO. 2 – DETAIL, 1975

9. TRIPTICHON I./TRIPTYCH NO. 1, 1975
10. TRIPTICHON II./TRIPTYCH NO. 2. 1975

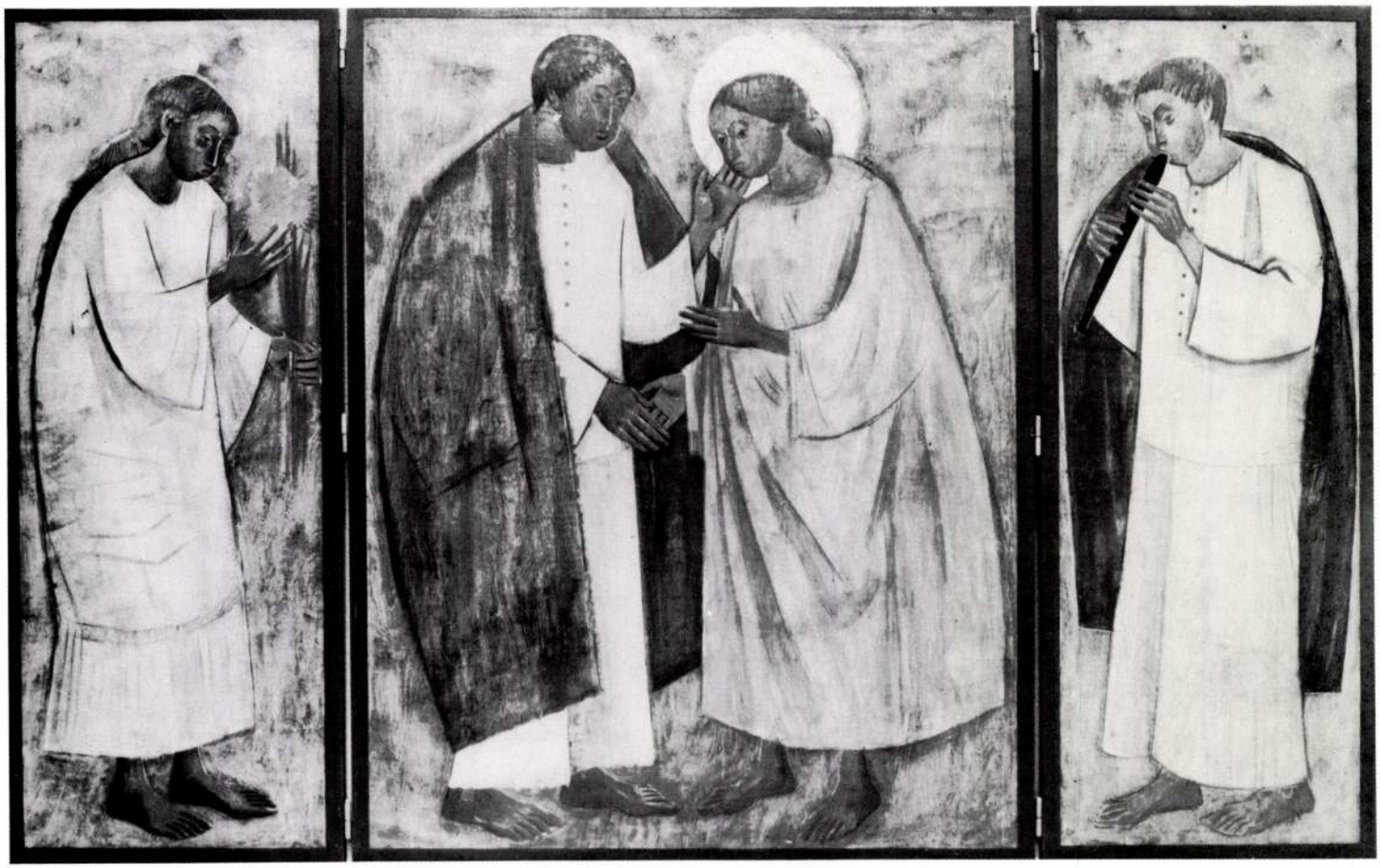

BABCSÉPLŐ, 1954
tempera, papír, 30 × 40 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 57.35.

A KÉT SZÜRKE, 1956
gouache, papír, 25 × 34,5 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 58.113.1.

BABFEJTŐK, 1957
olaj, vászon, 78 × 58 cm
Németh László Városi Könyvtár tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 232.18.

KÉVEHORDÓK, 1957
tempera, vászon, 80 × 60 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 57.19.

NŐI FEJ (TANULMÁNY A DILINKA TEMETŐ KERÁMIA FALIKÉPÉHEZ), 1957
kerámia, 20 × 30 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 67.14.1.

ÁSÓK, 1958
olaj, rétegelt lemez, 50 × 90 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 60.4.4.

REGGEL, 1958
olaj, farost, 70 × 100 cm
Hungarofilm Vállalat tulajdona, Ltsz.: 236.68.

TRÁGYAHORDÁS, 1958
olaj, vászon, 60 × 80 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 70.12.1.

FÁCÁNOS, 1959
olaj, vászon, 59,5 × 81 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: 60.42.T.

FEHÉR TEHENEK, 1959
pasztell, karton, 40 × 55 cm
Hódmezővásárhelyi Városi Tanács tulajdona, Ltsz.: 27.

JÉGHORDÁS, 1959
olaj, farost, 60 × 80 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: 67.140.T.

KUBIKUSOK, 1959
olaj, vászon, 140 × 100 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 68.9.1.

TISZAPART, 1959
olaj, vászon, 61 × 68 cm
Hódmezővásárhelyi Városi Tanács tulajdona, Ltsz.: 155.

AKT KÉK DRAPÉRIÁVAL, 1960
olaj, vászon, 80 × 100 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 68.8.1.

MÁRTÉLYI ESTE, 1960
olaj, vászon, 110 × 80 cm
Művelődési Minisztérium tulajdona, Ltsz.: 5287.

NAPLEMENTE, 1960
olajpasztell, karton, 80 × 100 cm
Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: 6.1/1972

NAPLEMENTE, 1960
olaj, vászon, 32 × 45 cm
Hódmezővásárhelyi Városi Tanács tulajdona, Ltsz.: 26.

RŐZSERAKÁS, 1960
pasztell, karton, 30 × 42 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 60.12.

TANGAZDASÁGBAN, 1960
olaj, vászon, 110 × 120 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 67.17.1.

TÉL, 1960
olaj, vászon, 111 × 79 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: 61.92.T.

FÉRFIPORTRÉ, 1961
pasztell, karton, 43 × 63 cm
Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: 3550/1961

TANYA BOGLYÁVAL, 1961
pasztell, karton, 32 × 45 cm
Hódmezővásárhelyi Városi Tanács tulajdona, Ltsz.: 31.

ALVÓ, 1962
pasztell, karton, 43 × 61 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 66.1.

ALVÓ NŐ, 1962
olajtempera, vászon, 70 × 160 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 68.10.1.

BEHORDÁS, 1962
olajtempera, vászon, 110 × 160 cm
Helsinki Magyar Intézet tulajdona

FIÚPORTRÉ, 1962
pasztell, karton, 70 × 50 cm
Petőfi Művelődési Ház tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 17.

TAKARMÁNYOS SZEKÉR, 1962
olaj, vászon, 70 × 110 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz: 64.110.T.

HÁZ NŐI FIGURÁVAL, 1963
olaj, farost, 60 × 80 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 72.28.11.

KAPU ELŐTT, 1963
olajtempera, vászon, 120 × 50 cm
Damjanich Múzeum tulajdona, Szolnok, Ltsz.: 67.35.1.

LEÁNY, 1963
olaj, vászon, 70 × 40 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: 66.108.T.

MÁRI NÉNI, 1963
olajtempera, vászon, 99 × 69,5 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: 66.53.T.

MUSKÁTLIS LÁNY, 1963
olajtempera, vászon, 90 × 70 cm
MSZMP Politikai Főiskola tulajdona, Budapest, Ltsz.: 82.96.

PIHENŐ, 1963
olajtempera, vászon, 126 × 134 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: M.M. 74.122.

ÚTKAPARÓ, 1963
pasztell, karton, 35 × 45 cm
Hódmezővásárhelyi Városi Tanács tulajdona, Ltsz.: 183.

VÍZSUGÁR, 1963
olajtempera, vászon, 118 × 158 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 63.19.1.

ALVÓ, 1965
olajtempera, vászon, 43 × 61 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 66.1.1.

IDA, 1965
olajtempera, vászon, 100 × 60 cm
Herman Ottó Múzeum tulajdona, Miskolc, Ltsz.: 72.52

KASZÁSOK, 1965
olajtempera, vászon, 130 × 85 cm
Damjanich Múzeum tulajdona, Szolnok, Ltsz.: 74.79.1.

KOSÁRFONÓ, 1965
olaj, vászon, 80 × 110 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 68.19.1.

RŐZSERAKÁSOK, 1965
pasztell, karton, 39 × 44,5 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: 69.15.T.

HÓOLVADÁS, 1966
olajtempera, vászon, 120 × 160 cm
Művelődési Minisztérium tulajdona, Ltsz: 5285

ITATÁS, 1966
olajtempera, vászon, 115 × 160 cm
Puskin Múzeum tulajdona, Moszkva

NŐ SZAKAJTÓVAL, 1966
olajtempera, vászon, 100 × 80 cm
Hódmezővásárhelyi Városi Tanács tulajdona, Ltsz.: 70.

ASSZONY PULYKÁVAL, 1967
olajtempera, vászon, 150 × 89 cm
Janus Pannonius Múzeum tulajdona, Pécs, Ltsz.: 76.89.

BARKÁS LÁNY, 1967
olajtempera, vászon, 90 × 60 cm
Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: A. 171.

MÁRI NÉNI, 1967
pasztell, karton, 61 × 42 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 68.2.1.

PARASZTSZOBA, 1967
olajtempera, vászon, 110 × 120 cm
Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: 1.43.

ASSZONYOK KOSÁRRAl, 1968
olaj, vászon, 120 × 70 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: 70.83.T.

ASSZONYOK KOSÁRRAL, 1968
olajtempera, vászon, 130 × 100 cm
Mexikói Nagykövetség tulajdona

INDIAI LÁNY, 1968
olajtempera, vászon, 130 × 60 cm
Eötvös Loránd Tudományegyetem tulajdona, Ltsz.: 550–0073

LEÁNY ÉS A BIVALY, 1968
olajtempera, vászon, 120 × 160 cm
MSZMP Központi Ellenőrző Bizottság tulajdona, Ltsz.: 2787.82.

NŐ HÁRFÁVAL, 1968
olajtempera, vászon, 125 × 65 cm
Hódmezővásárhelyi Városi Tanács tulajdona, Ltsz.: 108.

ANYA GYEREKKEL, 1969
olajtempera, vászon, 100 × 80 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 76.16.1.

FEHÉR RUHÁS LÁNY, 1969
olajtempera, vászon, 130 × 60 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz: 74.23.1.

KUCSMÁS FÉRFI, 1969
olajtempera, vászon, 100 × 80 cm
Mexikói Nagykövetség tulajdona

GEREBLYÉZŐ, 1960-as évek vége
olaj, vászon, 80 × 110 cm
Csongrád megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: A. 896.

ALVÓ LÁNY, 1970
olajtempera, vászon, 80 × 100 cm
Mexikói Nagykövetség tulajdona

LÁNY CITERÁVAL, 1970
olajtempera, vászon, 154 × 55 cm
Csongrád megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: 1.37.

HÁZTÁJI FÖLD, 1970
olajtempera, vászon, 100 × 80 cm
Helsinki-i Magyar Intézet tulajdona

KRUMPLIVÁLOGATÓ NŐ, 1970
olaj, vászon, 79 × 110 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: M.M. 74.95.

MENYECSKE KANCSÓVAL, 1970
olajtempera, vászon, 100 × 60 cm
Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: 119.71.

NAGYKENDŐS ASSZONY, 1970
olajtempera, vászon, 100 × 80 cm
Külügyminisztérium tulajdona, Ltsz.: 148.78.

ÖREGEMBER FŰRÉSSZEL, 1970
olajtempera, vászon, 130 × 100 cm
Művelődési Minisztérium tulajdona, Ltsz.: 16.5451.

ÖLTÖZKÖDŐ, 1970
olaj, rétegelt lemez, 130 × 47 cm
Bajai Városi Tanács tulajdona, Ltsz.: 621.4.74.

PIROSKA, 1970
olajtempera, vászon, 90 × 60 cm
Magyar Nők Országos Tanácsának tulajdona, Ltsz.: 648.4.70.

PULYKÁK, 1970
olaj, vászon, 47 × 35 cm
MSZMP Oktatási Igazgatóság tulajdona, Szeged, Ltsz.: 182.2

SUBÁS MADONNA, 1970
olajtempera, vászon, 130 × 100 cm
HÓDIKÖT tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 12.

DELELŐ, 1971
olajtempera, vászon, 110 × 150 cm
Színház- és Filmművészeti Főiskola tulajdona, Ltsz.: 52–18

FARAKÁS, 1971
olajtempera, vászon, 80 × 120 cm
Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: 1.56.

ÁPOLÓNŐ, 1972.
olaj, vászon, 129,5 × 75 cm
Janus Pannonius Múzeum tulajdona, Pécs, Ltsz.: 83.167.

ERDŐ, 1972
olajtempera, rétegelt lemez, 100 × 125 cm
Egyesült Izzó- és Villamossági Gyár tulajdona, Budapest, Ltsz.: 335

MEZEI VÉNUSZ, 1972
olajtempera, rétegelt lemez, 100 × 125 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 73.2.1.

NAPLEMENTE, 1972
olajpasztell, farost, 80 × 100 cm
Modern Galéria tulajdona, Szófia

PIHENŐ MUNKÁS, 1972
olaj, farost, 125 × 177 cm
Janus Pannonius Múzeum tulajdona, Pécs, Ltsz.: 77.49.

TRIPTICHON (TERMÉKENYSÉG, MAGVETŐ, KENYÉR), 1972
olajtempera, farost, 160 × 225 cm
Szombathelyi Képtár tulajdona, Ltsz.: F.8134.

UTCASEPRŐ, 1972
olajtempera, vászon, 130 × 100 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: M.M. 76.16.

ZSÁKOK, 1972
olaj, farost, 125 × 135 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: M.M. 82.270.

ALVÓ FIÚ, 1973
olajtempera, vászon, 120 × 130 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 73.24.1.

MESZESLÁDA, 1973
olaj, vászon, 110 × 120 cm
Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: 1.73.

MUNKÁSLÁNY, 1973
olajtempera, farost, 160 × 75 cm
Janus Pannonius Múzeum tulajdona, Pécs, Ltsz.: 79.108

ÖREGEMBER, 1973
olajtempera, farost, 160 × 70 cm
Damjanich Múzeum tulajdona, Szolnok. Ltsz.: 80.235

ÖREG HÁZ, 1974
olajtempera, farost, 80 × 100 cm
Damjanich Múzeum tulajdona, Szolnok, Ltsz.: 79.24.1.

TARLÓ, 1974
olajtempera, vászon, 125 × 135 cm
Herman Ottó Múzeum tulajdona, Miskolc, Ltsz.: 83.170

VÁLYOGVETŐ, 1974
olajtempera, farost, 125 × 90 cm
Damjanich Múzeum tulajdona, Szolnok, Ltsz.: 83.40.

CSORDA, 1975
olajtempera, vászon, 113 × 150 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: M.M. 83.135.

KENDŐS ASSZONY, 1975
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 120cm
Szombathelyi Képtár tulajdona, Ltsz.: F.813

KUKORICAFÖLD, 1975
olaj, farost, 90 × 125 cm
Nógrád megyei Múzeumok Igazgatóságának tulajdona, Salgótarján, Ltsz.: 85.72

NAPKELTE, 1975
olajtempera, farost, 140 × 125 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 75.10.1.

ÁRNYÉKBAN, 1976
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 135 cm
Szombathelyi Képtár tulajdona, Ltsz.: F.8118

DIDERGŐK, 1976
olajtempera, farost, 150 × 160 cm
Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: 1.115

EMBER LOVAKKAl, 1976
olajtempera, farost, 116 × 126 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: M. M. 80.142.

FIÚ VASVILLÁVAL, 1976
olajtempera, rétegelt lemez, 153 × 76 cm
Művelődési Minisztérium tulajdona, Ltsz.: 52.86.

KRUMPLIFÖLD, 1976
olajtempera, farost, 115 × 125 cm
Damjanich Múzeum tulajdona, Szolnok, Ltsz.: 79.23.1.

PALÁNTÁZÓK, 1976
olajtempera, rétegelt lemez, 100 × 125 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 79.7.1.

ŐSZ, 1976
olajtempera, farost, 126 × 136 cm
Déri Múzeum tulajdona, Debrecen, Ltsz.: II.82.21.1.

BEFAGYOTT A TISZA, 1977
olajtempera, rétegelt lemez, 100 × 125 cm
Rippl-Rónai Múzeum tulajdona, Kaposvár, Ltsz.: L. A. 79.4.1.

NYÁR, 1977
olajtempera, farost, 120 × 100 cm
Damjanich Múzeum tulajdona, Szolnok, Ltsz.: 79.16.1.

TAVASZ, 1977
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 160 cm
Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: 11.15.1977

AKT, 1978
olajtempera, rétegelt lemez, 85 × 125 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 80.24.1.

BESZÉLGETŐK HOLDFÉNYNÉL, 1978
olajtempera, farost, 150 × 135 cm
Damjanich Múzeum tulajdona, Szolnok, Ltsz.: 80.3.1.

FARAKÁSOK, 1978
olaj, farost, 101 × 126 cm
Magyar Nemzeti Galéria tulajdona, Ltsz.: M.M. 79.53.

FATELEP, 1978
olajtempera, farost, 135 × 170 cm
Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: 14.22.1978

MERENGŐ, 1978
olajtempera, farost, 125 × 135 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 80.31.1.

TARKA TEHENEK, 1978
olajtempera, farost, 125 × 135 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 78.12.1.

HARANGOK BEVONULÁSA, 1979
olajtempera, vászon, 155 × 170 cm
Törökugrató Utcai Általános Iskola tulajdona, Budapest, Ltsz.: 272/77

TÁJ GÓLYÁKKAL, 1980
olajtempera, farost, 115 × 125 cm
MSZMP Csongrád Megyei Pártbizottság tulajdona, Szeged, Ltsz.: 5.17.1980

FAHORDÁS SZÁNKÓVAL, 1981
olajtempera, rétegelt lemez, 148 × 148 cm
Belügyminisztérium tulajdona, Ltsz: 17.1

KENDERFÖLD, 1981
olajtempera, farost, 148 × 148 cm
Hódmezővásárhelyi Városi Tanács tulajdona, Ltsz.: 257

NŐ GORDONNAL, 1981
olajtempera, farost, 125 × 100 cm
Déri Múzeum tulajdona, Debrecen, Ltsz.: II. 83.28.1.

RAKODÓK, 1981
olajtempera, rétegelt lemez, 148 × 148 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 83.18.1.

SZÉNAGYŰJTŐK, 1981.
olajtempera, rétegelt lemez, 135 × 135 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 82.9.1.

TEHENÉSZET, 1981
olajtempera, farost, 135 × 150 cm
Hódmezővásárhelyi Városi Tanács tulajdona, Ltsz.: 258

ÁRADÁS, 1982
olajtempera, rétegelt lemez, 135 × 135 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz.: 85.16.1.

KRAMPÁCSOLÓK, 1982
olajtempera, rétegelt lemez, 135 × 135 cm
Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: 28.16.1982

ÖREG BÁRÁNNYAL, 1982
olajtempera, farost, 125 × 110 cm
Déri Múzeum tulajdona, Debrecen, Ltsz.: II. 85.35.1.

ASSZONY TEHÉNNEL, 1983
olajtempera, farost, 125 × 125 cm
Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely, Ltsz: 85.11.1.

BÁRÁNYOK, 1983
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 125 cm
Mezőgazdasági Múzeum tulajdona, Budapest Ltsz.: 85.59.1.

FELJÖTT A HOLD, 1983
olajtempera, farost, 125 × 125 cm
Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: 30.8.1983

PIÉTA, 1983
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 125 cm
Művelődési Minisztérium tulajdona, Ltsz.: 2339.1.

HÁROMKIRÁLYOK, 1984
olajtempera, rétegelt lemez, 135 × 125 cm
Művelődési Minisztérium tulajdona, Ltsz.: 2944.1.

TISZTA FORRÁS, 1984
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 135 cm
Művelődési Minisztérium tulajdona, Ltsz.: 2803.1.

LÁNY FEKETE BÁRÁNNYAL, 1985
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 135 cm
Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged, Ltsz.: 12.32.1985

Irodalom
Bibliography

Könyv:
Books

1974
Bánszky Pál: Németh József. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest

1978
Akszelrod, Szvetlana: József Németh. Szovjetszkij Hudozsnyik Kiadó, Moszkva

Kritikák, cikkek, tanulmányok:
Critics, articles, studies

1960
Végh János: Előszó – Németh József Tornyai János Múzeumban rendezett kiállításának – katalógusához. Hódmezővásárhely, 1960. november–december
Végh János: Németh József kiállításáról. Csongrád Megyei Hírlap, 1960. december 4. 6. oldal
A. Gy. B.: Németh József kiállítása Hódmezővásárhelyen. Magyar Nemzet, 1960. december 13. 9. oldal

1961
Végh János: Előszó – Németh József Műcsarnokban rendezett kiállításának – katalógusához. Budapest, 1961. február
Dutka Mária: Németh József kiállítása a Műcsarnok kamaratermében. Magyar Nemzet, 1961. február 26. 9. oldal
Péter Imre: Németh József festőművész. Népszabadság, 1961. március 2. 8. oldal
Láncz Sándor: Németh József kiállítása a Műcsarnokban. Élet és Irodalom, 1961. március 3. 10. oldal
Csoóri Sándor: A rácsodálkozás öröme. Még egyszer Németh József kiállításáról. Élet és Irodalom, 1961. március 20. 10. oldal
Végh János: Németh József kiállítása. Művészet, 1961. május, 32. oldal

1962
Kristóf Attila: Németh József. Magyar Nemzet, 1962. április 27. 5. oldal

1963
Németh Ferenc: Balladák – Festményekben. Somogy Megyei Néplap, 1963. október 27. 7. oldal

1964
Kristóf Attila: Művészek vidéken. Németh József. Magyar Nemzet, 1964. október 11. 9. oldal

1966
Dömötör János: Vásárhelyi művészportrék: Németh József. Tiszatáj, 1966. november, 927–932. oldal

1967
Ritly Valéria: Előszó – Németh József Ernts Múzeumban rendezett kiállításának – katalógusához. Budapest, 1961. március 25.–április 16.
Perneczky Géza: Németh József kiállítása az Ernst Múzeumban. Magyar Nemzet, 1967. április 2. 4. oldal
Csoóri Sándor: A megőrzés festője. Csongrád Megyei Hírlap, 1967. április 3. 6. oldal
Torday Aliz: Németh József csendje. Fejér Megyei Hírlap, 1967. április 23. 9. oldal
Csoóri Sándor: Németh József képei. Új Írás, 1967. május, 124. oldal
Láncz Sándor: Németh József. Művészet, 1967. szeptember, 38. oldal

1968
Németh Lajos: Modern Magyar Művészet. Corvina Kiadó, Budapest (Németh József:) 142. oldal
Szabó Endre: Vendégünk Németh József. Csongrád Megyei Hírlap, 1968. április 4. 6. oldal

1969
Csoóri Sándor: Faltól falig. Magvető Könyvkiadó, Budapest, (Németh József képei:) 30–32. oldal
Perneczky Géza: Tanulmányút a Pávakertben. Magvető Könyvkiadó, Budapest (Németh József művészetéről: A vásárhelyi babonák igazsága – címen:) 230–234. oldal
Mészáros István: Túl a megyehatáron. Vásárhelyi gondolatok. Somogyi Néplap, 1969. július 25. 5. oldal
Ambrus Tibor: Vallomás a művészetről. Magyar Rádió, Petőfi Adó, 1969. október 26.

1970
S. M.: Németh József képei a Derkovits-teremben. Magyar Nemzet, 1980. június 3. 4. oldal
Rapcsányi László–Vizy Ottó: Németh József kiállításáról. Magyar Televízió, TV Galéria, 1970. június 4.
Ambrus Tibor: Németh József. Magyar Rádió, Kossuth Adó, 1970. június 5.
Szabó Endre: Két tárlat sikere Budapesten. Csongrád Megyei Hírlap, 1970. június 7. 6. oldal
Bánszky Pál: Új magyar képzőművészet, Németh József: Legeltetés holdfénynél. Népművelés, 1970/7. szám, 41. oldal

1972
Mocsár Gábor: Előszó – Németh József Műcsarnokban rendezett kiállításának – katalógusához, Budapest, 1972. április
Ambrus Tibor: Németh József kiállításáról. Magyar Rádió, Kossuth Adó, 1972. április 21.
Szabó György: Értelmezések. Élet és Irodalom, 1972. április 29. 12. oldal
Akácz László: Németh József kiállítása a Műcsarnokban. Tiszatáj, 1972. június, 93–94. oldal
Goór Imre: Hódmezővásárhelyi műtermekben. Forrás, 1972. június, 74. oldal
Vadas József: Németh József szimbolikus faliszőnyege. Kortárs, 1972. augusztus, 1342–1343. oldal
N. N.: Painter of silence József Németh. Hungarian Rewiew, November, 1972.
Tandi Lajos: Négy festő – négy tárlat. Tiszatáj, 1972. december, 92. oldal

1974
B. Pálosi Judit: Németh József – Évszakok. Művészet, 1974. március, 22–23. oldal
Szabó Endre: Ősiség és Korszerűség. Csongrád Megyei Hírlap, 1974. március 24. 8. oldal
Dömötör János: Előszó – Németh József Szovjet Képzőművészeti Szövetség Kiállítótermében rendezett kiállításának – katalógusához. Moszkva, 1974. szeptember
Tamási István: Kiállítás Moszkvában. Beszélgetés Németh József festőművésszel. Csongrád Megyei Hírlap, 1974. szeptember 26. 4. oldal

1975
Dömötör János: Németh József: Tizenkét hónap. Csongrád Megyei Hírlap, 1975. április 4. 8. oldal
B. A.: Bemutatjuk Németh József grafikáit. Élet és Irodalom, 1975. augusztus 16. 2. oldal
Bán András: Németh József Tizenkét hónapja. Művészet, 1975. szeptember, 24. oldal

1976
Simon Márta: Szerdahelytől Vásárhelyig. A parasztok fenséges emberek. Somogyi Néplap, 1976. április 21. 5. oldal

1977
Bánszky Pál: Előszó – Németh József Kiskun Múzeumban rendezett kiállításának – katalógusához. Kiskunfélegyháza, 1977. június 14.–szeptember 30.
Csáky L. György: A megőrzés festője. Németh József kiállítása Kiskunfélegyházán. Petőfi Népe, 1977. június 25. 4. oldal
Csernák Árpád: Az első lázadás. Látogatóban Németh Józsefnél. Somogyi Néplap, 1977. december 35. 7. oldal

1978
Pogány Ö. Gábor: Előszó – Németh József kiállításának – katalógusához. Kecskemét, 1978. május 14–június 2.
Bánszky Pál: Németh József festői világa. Petőfi Népe, 1978. május 30. 5. oldal
Dömötör János: Németh József világa. Vas Népe, 1978. augusztus 13. 8. oldal
Kovács Gyula: A kifejező és dekoratív vonal I. – Németh József: Utcaseprő című képének műelemzése. Művészet, 1978. augusztus, 28. oldal
Dömötör János: Németh József festői világa. Csongrád Megyei Hírlap, 1978. október 1. 5. oldal

1979
Grezsa Ferenc: Műteremlátogatás Németh Józsefnél. Tiszatáj, 1979. február, 88–92. oldal
Halász Miklós: Az embert vissza kell vezetni a természetbe. Pesti Műsor, 1979. március 14. 85. oldal
Horányi Barna: Németh József kiállítása. Önarckép Kossuth- és csikóskalapban. Somogyi Néplap, 1979. március 15. 5. oldal
Székely András: Németh József képei. Új Tükör, 1979. március 18. 3. oldal
Dömötör János: Előszó – Németh József Szolnoki Galériában és Tornyai János Múzeumban rendezett kiállításának – katalógusához. 1979. szeptember–1980. január.
Egri Mária: Előszó – Németh József Szolnoki Galériában és Tornyai János Múzeumban rendezett kiállításának – katalógusához. 1979. szeptember–1980. január.
Dömötör János: Egy emberközpontú festő. Németh József kiállítása Szolnokon. Népszava, 1979. október 7. 9. oldal
Kenessei András: Németh József kiállítása. Magyar Hírlap, 1979. október 11. 6. oldal
Bereczky Lóránd: Vallomás az emberről, a természetről. Németh József kiállítása Szolnokon. Népszabadság, 1979. október 19. 8. oldal
(h.): Németh József képei a Szolnoki Galériában. Magyar Nemzet, 1979. október 20. 4. oldal
SZ. A.: Németh József képei. Új Tükör, 1979. december 2. 24–25. oldal

1980
Tandi Lajos: Életünk forrásai. Új Tükör, 1980. november 30. 24–25. oldal

1982
Várkonyi György: Németh József: Triptichon 1972. Vas Népe, 1982. január 16. 8. oldal
Pogány Gábor: Lány és a bivaly. Legeltetés holdfénynél. Művészet, 1982. szeptember, 16–21. oldal

1983
Csapó György: A művész nem élhet társadalom nélkül. Látogatás Németh Józsefnél Hódmezővásárhelyen. Magyar Nemzet, 1983. március 17. 4. oldal

HÓOLVADÁS, 1966
olajtempera, vászon, 120 × 160 cm
Művelődési Minisztérium tulajdona

ASSZONY PULYKÁVAL, 1967
olajtempera, vászon, 160 × 90 cm
Janus Pannonius Múzeum tulajdona, Pécs

INDIAI LÁNY, 1968
olajtempera, vászon, 130 × 660 cm
az Eötvös Loránd Tudományegyetem tulajdona

LEÁNY ÉS A BIVALY, 1968
olajtempera, farost, 115 × 160 cm
az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottságának tulajdona

KRUMPLIVÁLOGATÓ NŐ, 1970
olajtempera, vászon, 79 × 110 cm
a Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

ŐREGEMBER FŰRÉSSZEL, 1970
olajtempera, vászon, 130 × 100 cm
a Művelődési Minisztérium tulajdona

SUBÁS MADONNA, 1970
olajtempera, vászon, 130 × 100 cm
a HÓDIKÖT tulajdona, Hódmezővásárhely

DELELŐ, 1971
olajtempera, vászon, 110 × 150 cm
a Színház- és Filmművészeti Főiskola tulajdona

ÉVSZAKOK, 1971
gobelin, 214 × 464 cm
az MSZMP Kiskunhalasi Városi Pártbizottság tulajdona

FÉRFI BALALAJKÁVAL, 1971
olajtempera, vászon, 150 × 60 cm
a művész tulajdona

NŐ PONCSÓBAN, 1971
olajtempera, vászon, 110 × 70 cm
a művész tulajdona

TARLÓ, 1971
olajtempera, vászon, 125 × 135 cm
a Herman Ottó Múzeum tulajdona, Miskolc

ERDŐ, 1972
olajtempera, rétegelt lemez, 100 × 122 cm
az Egyesült Izzó- és Villamossági Gyár tulajdona, Budapest

MEZEI VÉNUSZ, 1972
olajtempera, rétegelt lemez, 100 × 160 cm
a Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely

TRIPTICHON I–II–III., 1972
olajtempera, vászon, 160 × 225 cm
a Szombathelyi Képtár tulajdona

UTCASEPRŐ, 1972
olajtempera, vászon, 130 × 100 cm
a Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

ZSÁKOK, 1972
olajtempera, farost, 125 × 135 cm
a Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

ŐREGEMBER, 1973
olajtempera, farost, 160 × 70 cm
a Damjanich Múzeum tulajdona, Szolnok

CSORDA, 1975
olajtempera, vászon, 113 × 150 cm
a Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

TRIPTICHON I–II., 1975
olajtempera, rétegelt lemez,
á: 148 × 237 cm
a szennai Házasságkötő terem tulajdona

ÁRNYÉKBAN, 1976
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 135 cm
a Szombathelyi Képtár tulajdona

BETLEHEMESEK, 1976
olajtempera, rétegelt lemez,
135 × 125 cm
Nemes János tulajdona

DIDERGŐK, 1976
olajtempera, rétegelt lemez, 150 × 160 cm
a Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged

FÉRFI PÁKÁVAL, 1976
olajtempera, farost, 125 × 100 cm
a művész tulajdona

KASZÁS EMBER, 1976
olajtempera, farost, 160 × 90 cm
a művész tulajdona

KRUMPLIFÖLD, 1976
olajtempera, rétegelt lemez, 115 × 125 cm
a Damjanich Múzeum tulajdona, Szolnok

ŐSZ, 1976
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 135 cm
a Déri Múzeum tulajdona, Debrecen

ASZÁLY, 1977
olajtempera, vászon, 150 × 160 cm
a művész tulajdona

FAVÁGÓ, 1977
olajtempera, farost, 125 × 115 cm
a művész tulajdona

TAVASZ, 1977
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 160 cm
a Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged

ÁLLDOGÁLÓ ASSZONYOK TEHÉNNEL, 1978
olajtempera, rétegelt lemez, 148 × 237 cm
a művész tulajdona

BESZÉLGETŐK HOLDFÉNYNÉL, 1978
olajtempera, farost, 150 × 135 cm
a Damjanich Múzeum tulajdona, Szolnok

A CSONGRÁD MEGYEI TANÁCS FRESKÓTERVE, 1978
olajtempera, farost, 80 × 200 cm
a művész tulajdona

FATELEP (ERDEI MUNKÁSOK), 1978
olajtempera, farost, 135 × 170 cm
a Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged

MERENGŐ, 1978
olajtempera, farost, 125 × 135 cm
a Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely

ÖNARCKÉP, 1978
olajtempera, karton, 61,5 × 43 cm
a művész tulajdona

TARKA TEHENEK, 1978
olajtempera, farost, 125 × 135 cm
a Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely

HARANGOK BEVONULÁSA – 1917., 1979
olajtempera, vászon, 155 × 170 cm
a Törökugrató Utcai Általános Iskola tulajdona, Budapest

TÁJ GÓLYÁKKAL, 1980
olajtempera, farost, 115 × 125 cm
az MSZMP Csongrád Megyei Pártbizottság tulajdona, Szeged

FAHORDÁS SZÁNKÓVAL, 1981
olajtempera, rétegelt lemez, 148 × 148 cm
a Belügyminisztérium tulajdona

KENDERFÖLD, 1981
olajtempera, rétegelt lemez, 148 × 148 cm
a hódmezővásárhelyi Városi Tanács tulajdona

SZÉNAGYŰJTŐK, 1981
olajtempera, farost, 135 × 135 cm
a Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely

ÁRADÁS, 1982
olajtempera, farost, 135 × 135 cm
a Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely

KRAMPÁCSOLÓK, 1982
olajtempera, rétegelt lemez, 135 × 135 cm
a Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged

ÖREG BÁRÁNNYAL, 1982
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 100 cm
a Déri Múzeum tulajdona, Debrecen

ASSZONY TEHÉNNEL, 1983
olajtempera, farost, 125 × 125 cm
a Tornyai János Múzeum tulajdona, Hódmezővásárhely

BÁRÁNYOK, 1983
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 125 cm
a Mezőgazdasági Múzeum tulajdona, Budapest

FELJÖTT A HOLD, 1983
olajtempera, farost, 125 × 125 cm
a Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged

KUKORICAFOSZTÓK, 1983
olajtempera, farost, 125 × 125 cm
a művész tulajdona

PIÉTA, 1983
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 125 cm
a Művelődési Minisztérium tulajdona

ZSÁKOSOK, 1983
olajtempera, farost, 135 × 110 cm
a művész tulajdona

SZÖVÖTT FALIKÉP, 1983–85
gobelin, 220 × 560 cm
a hódmezővásárhelyi Házasságkötő terem tulajdona

HÁROMKIRÁLYOK, 1984
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 135 cm
a Művelődési Minisztérium tulajdona

TISZTA FORRÁS, 1984
olajtempera, furnérra ragasztott vászon, 150 × 170 cm
a Művelődési Minisztérium tulajdona

KÖD, 1984–85
olajtempera, farostra ragasztott vászon, 120 × 130 cm
a művész tulajdona

LÁNY FEKETE BÁRÁNNYAL, 1985
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 135 cm
a Csongrád Megyei Tanács tulajdona, Szeged

TEHENEK A FÖLDEKEN, 1985
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 135 cm
a művész tulajdona

VESSZŐSZEDŐK, 1985
olajtempera, rétegelt lemez, 125 × 135 cm
a művész tulajdona

11. HÁROMKIRÁLYOK/THE THREE MAGI, 1984

12. DIDERGŐK/SHIVERERS, 1976

13. ÖNARCKÉP/SELF-PORTRAIT, 197?

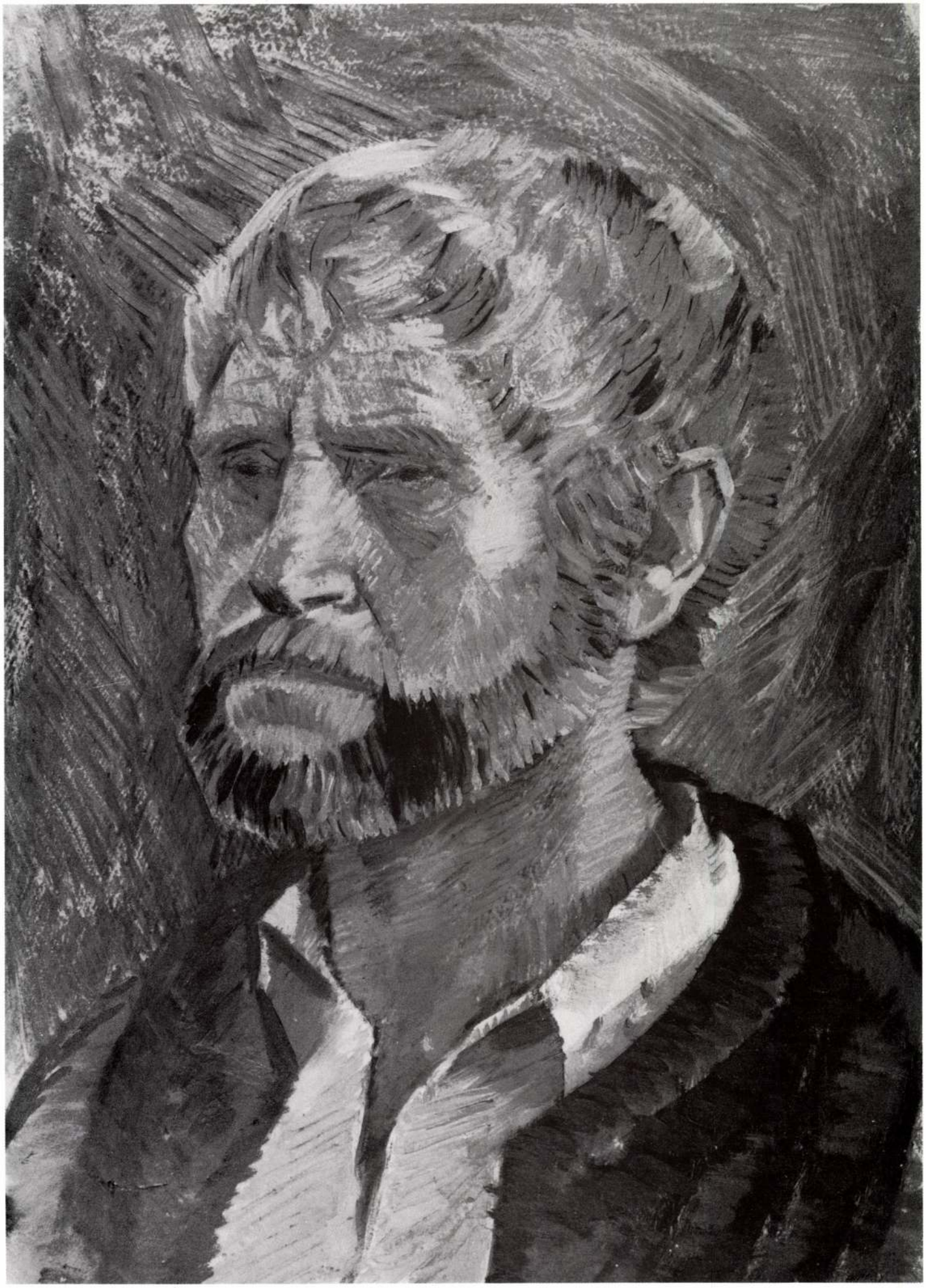

14. FÉRFI PÁKÁVAL/
MAN WITH SOLDERING IRON, 1976

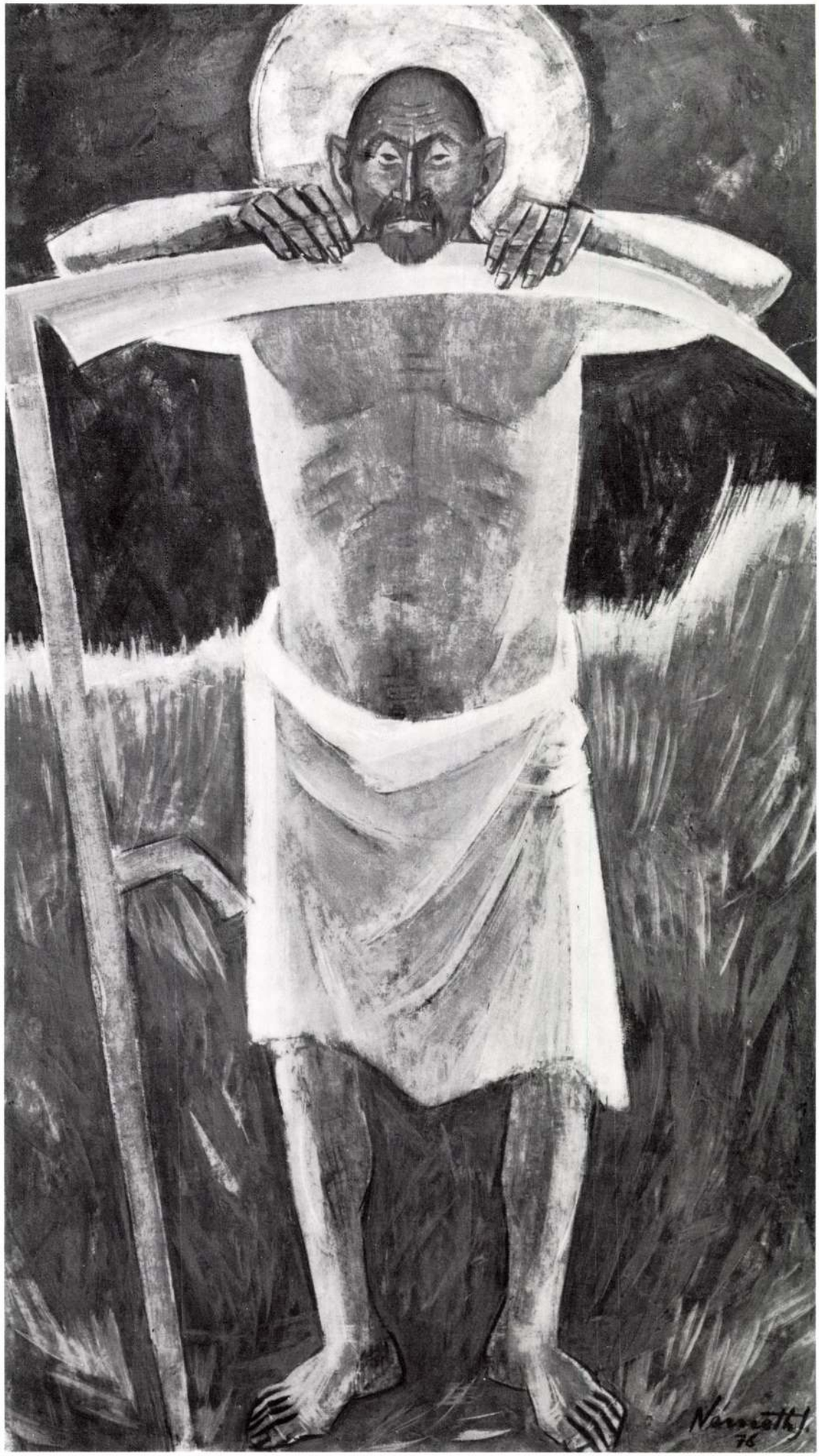

15. KASZÁS EMBER/THE REAPER, 1976

16. TARKA TEHENEK/PIED COWS, 1978

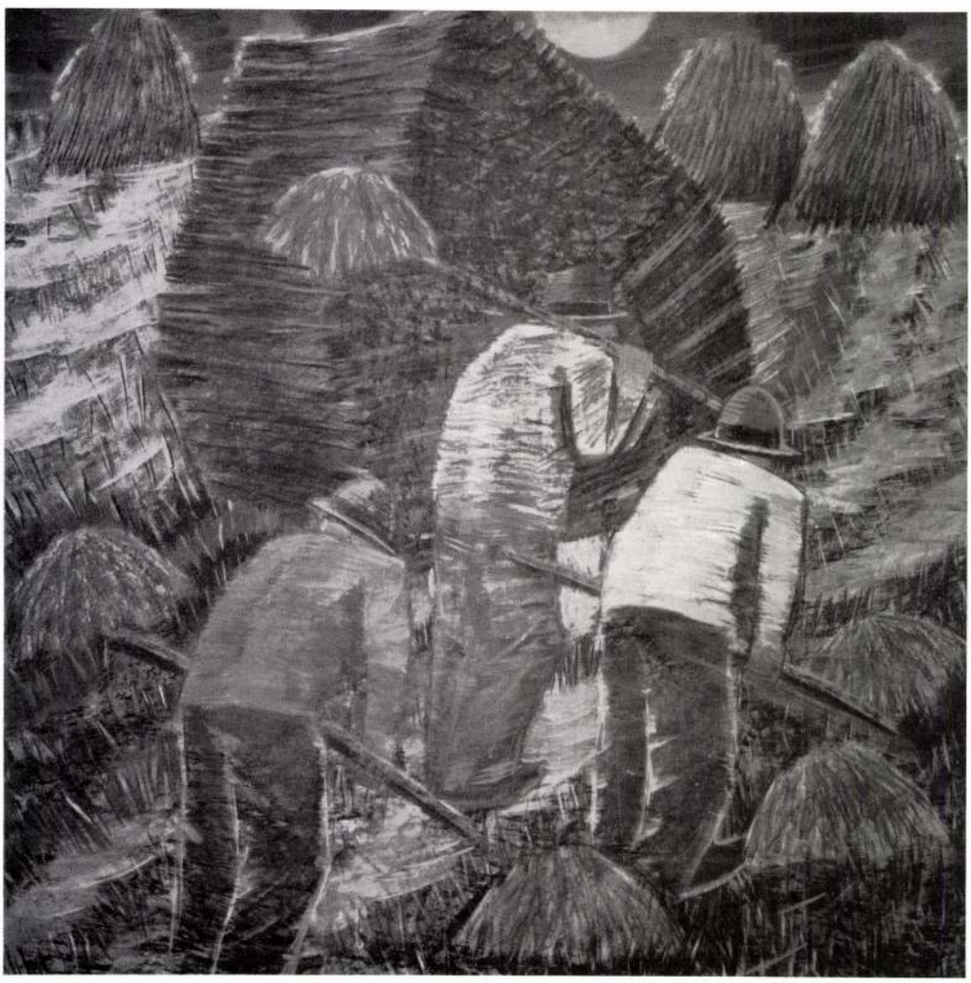

17. SZÉNAGYŰJTŐK/HAY GATHERERS, 1981

18. TÁJ GÓLYÁKKAL – RÉSZLET/ LANDSCAPE WITH STORKS – DETAIL, 1981

19. ASZÁLY/DROUGHT, 1977

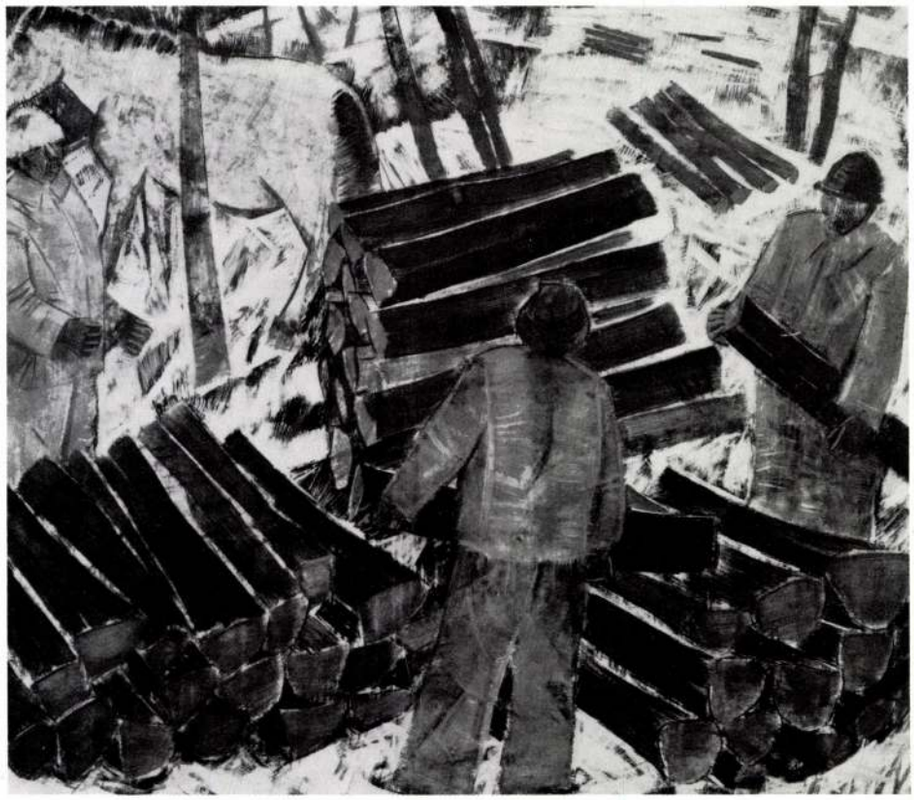

20. FATELEP [ERDEI MUNKÁSOK]/ TIMBER YARD [FOREST WORKERS], 1978

21. BESZÉLGETŐK HOLDFÉNYNÉL/ CONVERSERS BY MOONLIGHT, 1978

22. ÁRADÁS/FLOOD, 1982

23. VESSZŐSZEDŐK/TWIG GATHERERS, 1985

24. FAHORDÁS SZÁNKÓVAL/ WOOD COLLECTING WITH SLEDGE, 1981

25. KRAMPÁCSOLÓK/BALLASTERS, 1982

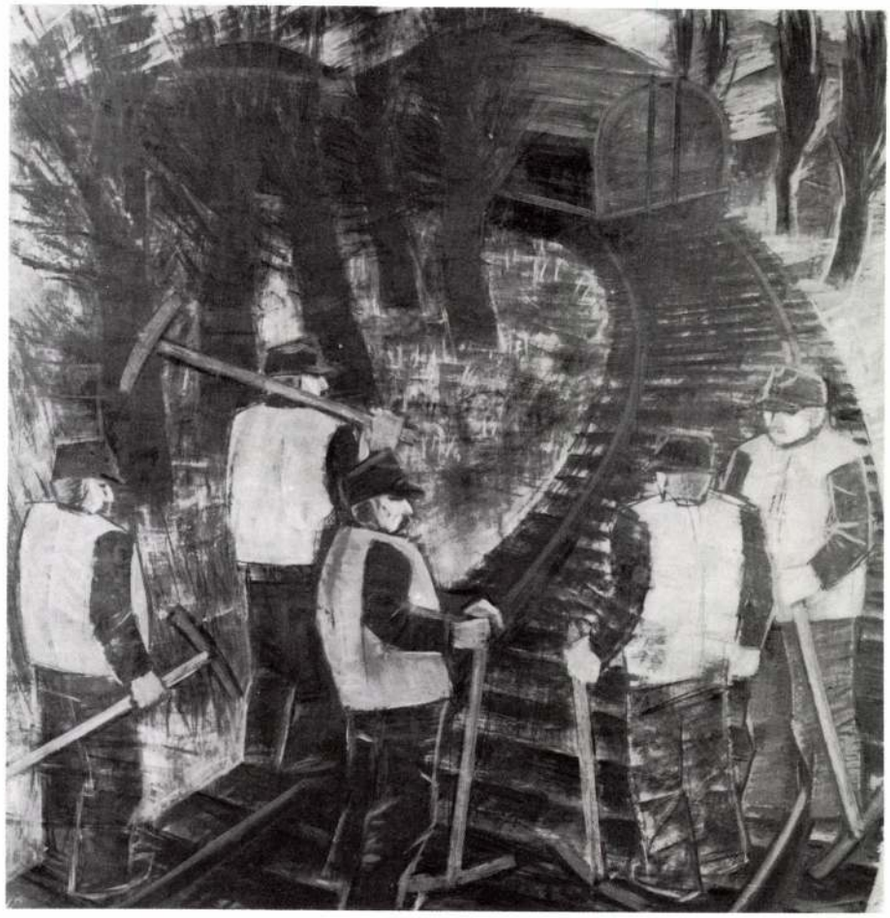

26. HARANGOK BEVONULÁSA – 1917./ENTRY OF BELLS – 1917., 1979

27. INDIAI LÁNY/INDIAN GIRL, 1968

28. MEZEI VÉNUSZ/RUSTIC VENUS, 1972

29. TAVASZ/SPRING, 1977

30. HÓOLVADÁS/MELTING SNOW, 1966

31. SZÖVÖTT FALIKÉP/WOVEN WALL PICTURE, 1983–85

32. CSORDA/HERD OF CATTLE, 1975

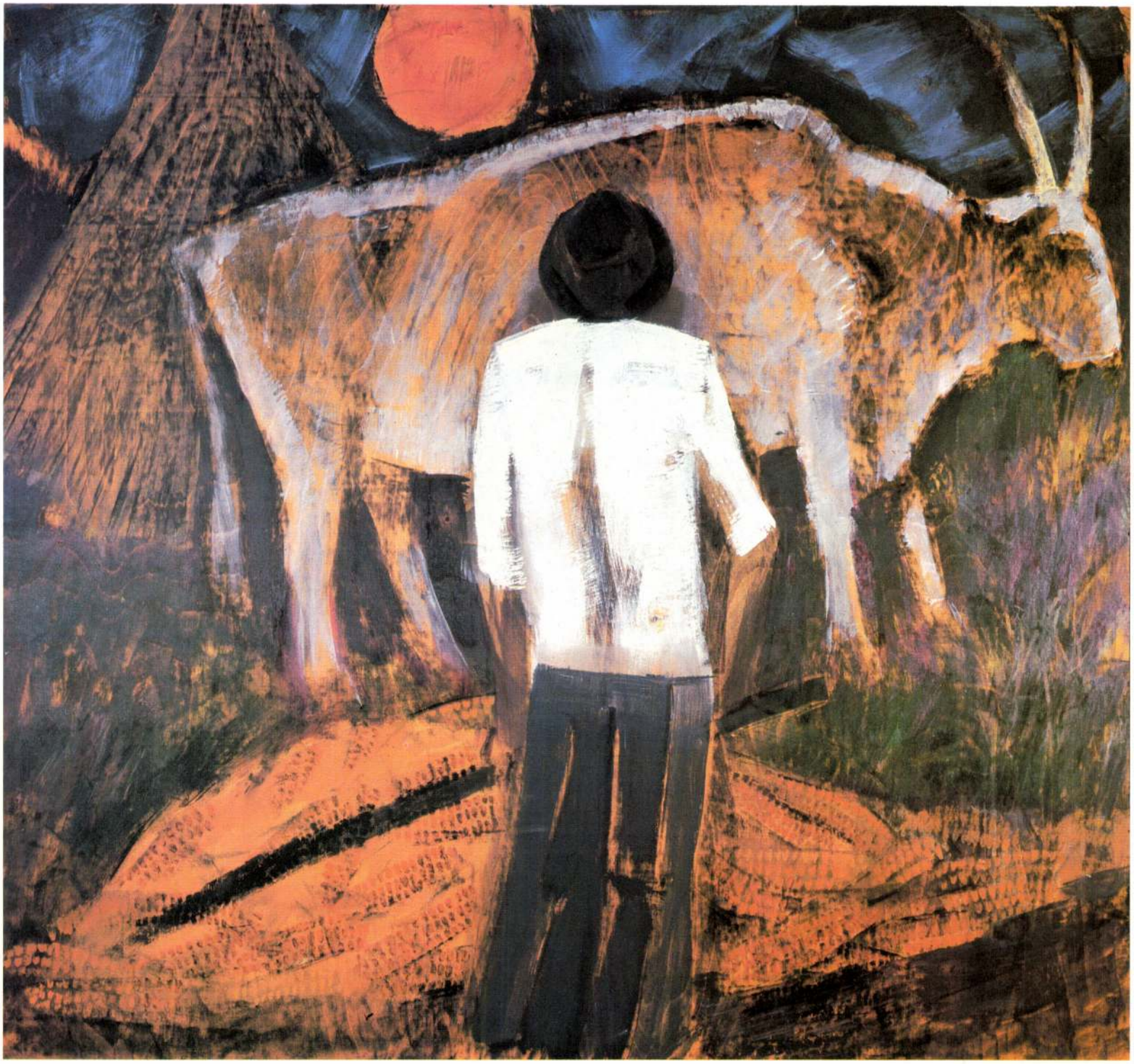

34. MERENGŐ/MUSING, 1978

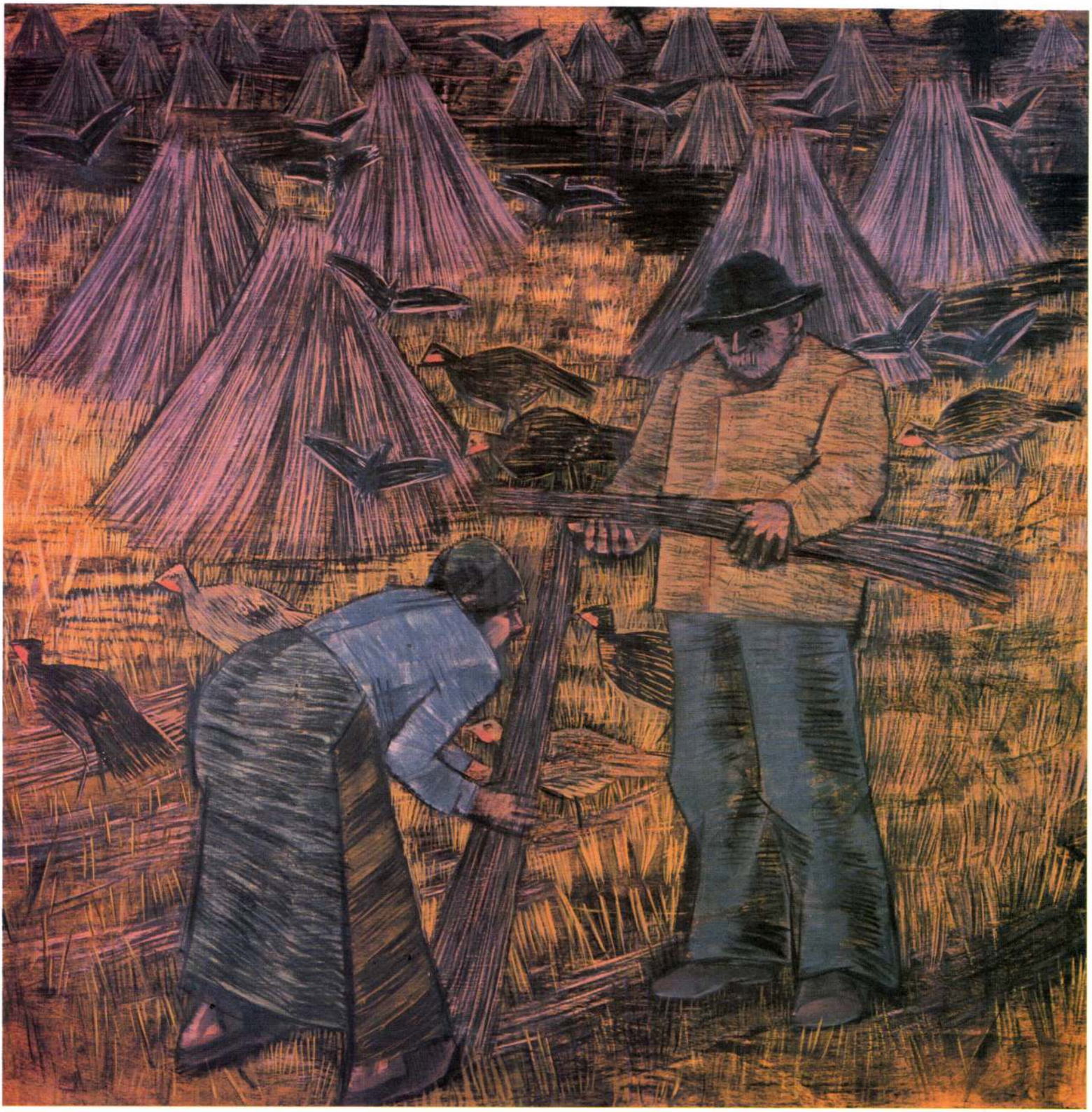

35. KENDERFÖLD/HEMP COUNTRY, 1981

Ára: 40,— Ft

NÉMETH József festő

BANNER Zoltán: Az egész látóhatár..A 35. Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat.
Tiszatáj, 1989.1.sz. 75. p.

lauf der Sprache und als einen zeitlichen Geschehensablauf selbst und ist, wenngleich er nichts zeigt, ein Anlaß, sich das Ereignis als ein sichtbares vorzustellen. Jedes heilsgeschichtliche Ereignisbild ist die Umsetzung eines Überlieferten, Nicht-Miterlebten ins Sichtbare, es ist eine im Bild und als Bild konkretisierte Ereignisimagination, die durch einen Text veranlaßt ist. Als eine schon bekannte wird die das Bild veranlassende Textvorgabe in der Anschauung des Bildes konnotiert, wobei – im Idealfall bildlicher Ereignisimagination – die Darstellung sowohl der kategorialen Sukzessivität des Textes als auch der kategorialen Simultaneität des Bildes Rechnung trägt[1].

---

* Die folgenden Ausführungen gehören in den Zusammenhang eines Buch-Manuskripts, das unter dem Titel „Giotto. Arenafresken. Ikonographie – Ikonologie – Ikonik" im Wilhelm Fink Verlag München erscheint. Die Veröffentlichung in diesem Bande erfolgt im Einverständnis mit dem Wilhelm Fink Verlag. Ihm ist dafür aufrichtig zu danken.

1 Mit dem Begriff der Konnotation hat Arnold Gehlen, Zeit-Bilder, Frankfurt/M. 1960, 2. Aufl. 1965 (zitiert wird nach der 2. Aufl.), zwischen der sogenannten gegenständlichen und der sogenannten gegenstandslosen Kunst unterschieden. Was die gegenständliche Kunst betrifft, so sind ihr mimetische, das heißt die Kenntnis vom Gegenstande voraussetzende Inhalte beigeordnet: „Der Inhalt des Dargestellten ist dem Bilde allein nicht zu entnehmen, man muß ihn als Konnotation dem Bilde zuführen, und was im Bilde darge-

Németh József

festőművén

Kiállítás az új épületbe költözött Hatvani Galériában.

Szabó Sándor
cikke.

Népművelő,
1980 2. 11.

Németh József

festőműrén

„Töprengések Vásárhely zárójelei felett"
Munkácsa az „egynerűsítési szándék"
jellemző

Kritika
1980 2. 1.

Németh József

festőművén

Kiállítás a vásár idején a BNV 46-os pavilonjában.

P. Szabó Gyuró
cikke

Magyar Ifjúság
1982 04. 15

Németh József

festőművén (freskószakon végzett)

Kiállítása Csongrádban

Heveri Szemle

1984 nyár.

Németh József

festőművész

Képe a 31. őszi vásárhelyi tárlaton.

Petőfi Népe
1984 10. 18.

Németh József

a vásárhelyi vezető mestere (festő művész)

mantái a vásárhelyi őszi tárlaton

Négyi jsáv
1984 okt. 27.

Németh József

festőművé,

Tépe a 31. vásárhelyi tárlatos

Napló (Veuprém)

1984 okt. 20.

Németh József

festőművész

„Kvamyácsolód" c. Tépe az „Alföldi Műhely"

alkotásai között

Csongrád Megyei Hírlap

1982 04. 9.

Németh József, festőművész

Az új megyei kórházban a vásárhelyi, Bács-Kiskúmban is jól ismert Németh József egyik táblafestménye jól érvényesül a tanácsteremben. (embtve).

Heltai Nándor: Szobrok, festmények, kerámiák az új megyei kórházban.

Petőfi Népe, 1980. aug. 10.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

„Tehenészet".

|repr.|

Tisztatáj, 1981. nov.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-748, 840-726

Németh József

TÁRSADALMI SZEMLE

Munkácsy-díjas festő-művész

1932 FEB

1027

Németh József: Szénagyűjtők

hozzájárult a 2. magyar hadsereg (a mu
ezer ember) frontra küldéséhez. Minde
magyar tisztek és csendőrök a Bácskáb
zésének ürügyével ötezer embert gyilk
coltak internálótáborba. A történtek a
nyával is megértették, hogy az ország
a nácik oldalán viselt háború szörnyű
sürgették tehát Horthynál a háborúba
Bárdossy László miniszterelnök leváltá
kinevezését.

Mindezek a külső és belső eseménye
tőségeket teremtettek az 1941 őszén sz

Németh József, Munkácsy-díjas fafaragóművész

Tehetséges fiatal képzőművészek alkotó munkáját segíti a Derkovits-ösztöndíj, melyet 1957-ben alapított az oktatásügyi miniszter a Magyar Képzőművészek Szövetségének javaslatára. — Komoly művésszé értek a hajdani ösztöndíjasok közül, pld. Kondor Béla, Németh József.

-cs-i-: Derkovits-ösztöndíjasok bemutatkozása.
Fejérmegyei Hírlap, 1984. márc. 3.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

Tehetséges fiatal képzőművészek alkotó munkáját segíti a Derkovits-ösztöndíj, amelyet 1955-ben alapítottak. Az alapítás óta eltelt 30 esztendő alatt a több 100 hajdani ösztöndíjasok közül jó néhányan különböző díjas művésszé értek, mint például Kondor Béla, vagy Németh József. – Az idén télen nyílt meg az Ernst Múzeumban a Derkovits-ösztöndíjasok kiállítása.

–s–i–: A Derkovits-ösztöndíjasok bemutatkozása, Népújság, Gyöngyös, 1984. márc. 10.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

Elérkezett a várva várt idő, amikor most először a teljes egységet és folyamatot láthatjuk művészetünk eredményeit, fejlődéséta középkortól máig a Magyar Nemzeti Galériában. – Kála a rendezőknek, hogy a nagyszabású ívet a 60-as évekig tágították, méltó módon érzékeltetve például Kondor Béla, Kokas Ignác, Németh József és Deim Pál törekvéseit!

Új állandó kiállítás a Nemzeti Galériában.

Vas Népe, 1983. okt. 8.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

A Magyar Nemzeti Galériában megnyílt a XX. sz.-i festészet és szobrászat c. új, állandó kiállítás. – Hála a rendezőknek, hogy a nagyszabású ívet a hatvanas évekig tágították, méltó módon érzékeltetve pld. Kondor Béla, Kokas Ignác, Németh József és Deim Pál törekvéseit.

L.M.: XX. századi festészet és szobrászat.
Dolgozók Lapja, 1983. okt. 9.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

Új állandó kiállítás nyílt a Magyar Nemzeti Galériában, művészetünk eredményét, fejlődését a középkortól máig bemutató kiállítás. — Hálás a rendezőknek, hogy a nagyszabású évet a hatvanas évekig tágították, méltó módon érzékeltetve, például Kondor Béla, Kokas Ignác, Németh József és Deim Pál törekvéseit.

Losonczi Miklós: XX. századi festészet és szobrászat.

Nógrád, 1983. okt. 11.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

dr. Dömötör János, a vásárhelyi Tornyai Múzeum igazgatója beszél a város kultúrájáról: itt a szellem, a társadalom és a táj talált egymásra, a második virágkor erre a hagyományra épült. Akik idejöttek, jórésze nem itt született, mégis idetelepültek, pedig akkor nem volt műtermes lakás, csupan albérlet volt. Albérlet volt Németh Józsefnek, Szalai Ferencnek, Kajári Gyulának és a többieknek is.

Szellem a tájban.

1983. X. 24. 3.- műsor 20.25 (Berkesné).

Németh József, festő

L: Duschanek János

→ Hagyományőrök 24-25

Új Tükör, Bp. 1986. már 23 XXIII/12

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

a* Csók István Galériában látható kiállítás a huszadik század magyar művészete átfogó cimmel megnyílt, – a vásárhelyi művészcsoport fiatal alkotói: Németh József, Szalay Ferenc monumentális munkáikban őszintébben csengő plebejus hangot ütöttek meg.

* székesfehérvári

Ácsay Judit: Térutak, zsákutcák nélkül?
Magyar Ifjúság, 1983. dec. 16.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

„Favágó" olajtempera,
125 x 135 cm, 1980.

XXI. Szegedi Nyári Tárlat.

Vázlat a Szegedi Nyári Tárlatokról.
Művészet, 1983. jún. 37.-old.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

A tájfestészeti és a portrebiennálé kiállítói között számos ismert és pályáján nemrég indult vásárhelyi festővel, szobrásszal ismerkedhettek meg a művészetkedvelők. Közülük nem egy önálló, egyéni kiállításon is bemutatkozott már a Halvan Galériaban. Csak néhány kiragadott név: Németh József, Fejér Csaba – a kiállítók közül.

Dömötör János: Halvani, kiszőművészek kiállítás Vásárhelyen.

Hevesi Szemle, 1982. 4. 5-6. old.

Németh József Munkácsy-díjas festőművész

Az Országos Képzőművészeti Kiállítás a budapesti Műcsarnokban látható. – A vásárhelyi Németh József „Rakodók" c. művét látjuk a tárlaton. | repr. |

Sass Ervin: Tárlatsétán a Műcsarnokban.
Békés Megyei Népújság, 1982. máj. 15. 8. old.

Németh József Munkácsy-díjas Sestőművész

Az Országos Képzőművészeti Kiállítás ápr. 8.-án nyílt meg. – A második teremre jellemző sokféleség között látjuk a paraszti hétköznapok új mitoszait Németh József és Samu Géza művein

P. Szabó Ernő: Visszanézni a csillagokra.
Magyar Ifjúság, 1982. máj. 28. 34. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 JUL 24

DÉL-MAGYARORSZÁG

1021

Németh György
Munkácsy-díjas festőművész

lis életünk egyik legjelentősebb
pontjában, az ünnepi hetek
ozatos programjának keretéannak közönségbázisára
eredményesen tölt be..."
l Ury Ibolya művészettörsorai a múlt évi katalóAz évenként történő
mindig ösztönzően hat,
csak akkor eredményes
ktív, ha versengésre is
Mégpedig a mindig
jobban elve alapján.
tárlatok képe szerte
n. éveken keresztül
mutatott. Semmi újváltozás nem volt
utóbbi egy-két évmintha megmozmi."

*

alatt, 1965. ótadíjat osztottak
sznek. Közülük
lkotásaikat az
művel találdődök a Hortéptárban —
fikai lap és
a látogató-

nagyszabású kiállításra készül. Augusztus 10-én az emeleti nagyteremben összegző tárlatot rendez Varga Mátyás Kossuth-díjas díszlettervező aki az idén megkapta a Kiváló Művész címet. Díszlettervei mellett megismerkedhetnek a látogatók grafikáival, festményeivel és kerámiakompozícióival is.

A Juhász Gyula Művelődési Központ két érdekes bemutatót tartogat. A szegedi ifjúsági napokhoz kapcsolódva a városi

NEMETH JOZSEF: FAVAGO

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

Az 1962-1963-as Szegedi Nyári Tárlaton a helyi és környékbeli művészek mellett fehonultattak az ország képzőművészeti életének kiemelhető mesterei mellett tehetséges fiatalokat: Szalay Ferencet, Patay Lászlót, Orosz Jánost, Kokas Ignácot, Németh Józsefet.

Tandi Lajos: A XXIII. Szegedi Nyári Tárlat anyagából
Dél-Magyarország, 1982. júl. 24. 5. old.

NÉMETH József

S ne feledkezzünk meg Barcsay Jenő, Bálint Endre, Németh József, Galambos Tamás, és El Kazovszkij korrekt, jellegzetes képiről, valamint az alig ismert Kalmárné Horoczi Margit áhitatos és filozófikus Menyasszonyság kompozíciójáról.

Irja: Szuromi Pál: Mozdulatlan horizont. Az I. Szegedi Táblakép-festészeti Biennáléról, 1983/11. 96.p. TISZATÁJ

NÉMETH József

„Azokat a motívumokat, amik egy legényesben, egy Kátay Mihály készítette ólotfában vagy napjelképben élnek; megmozdulnak, nagyon nehéz volna, de nem is kell különváltan értelmezni. Ilyenformán az életérzés, az ihlés, a szándék, ami a népihez forduló művészetben megmutatkozik és helyet kér a maga számára a 20. század zűrzavarában Medgyessytől Szervátiusz Tiborig, és Kohán Györgytől Németh Józsefig vagy Samu gézáig, soha nem válhat puszta gondolati absztrakcióvá."

TORNAI József: A modern művészet választása. = Tiszatáj, 1983/6. 56.p.

Németh József, festő

L: Deini Pál

Vadas József: Generál árt 13.

Élet és Irodalom 1984. ápr. 20. XXVIII/16

Németh József, festő

L. Deim Pál

Vadas József: Történelmi lecke festőknek

13.

Élet és Irodalom. Bp. 1984. febr. 10. XXVIII/6

Németh József, kstó

L: Lóránt János

Vadas József: Belhare 13.

Élet és Irodalom Bp. 198 4. jan. 13. XXVIII /2

Németh József

Kuroni Pál: Rezignáltan, kulturáltan

Miskolc, 1983. november

Nemeth József festőművész

Tóth Attila: Volt egymer egy nyári tárlat (?)

Művészet, 1983. június

Németh József festőművész

Tóth Attila: Változatok egy témára

Művésznek, 1981. december

Németh József festőművész

Tóth Attila: Mecenatúra Csongrád megyében

Művészet, 1982. augusztus

Németh József festőművész

Szvorai Pál: Díjnyertesek

Művészet, 1982. november

Németh József festőművész

Nagy Zoltán: Nemzeti társalgók - a közelmúltban és ma

Művészet, 1982. augusztus

Németh József festőművész

Pogány Gábor: Lány és bivaly

Párizs, 1982. szeptember

Németh József festőművész

Menyhárt László: Vihar előtt

Művészet, 1982. szeptember

Németh József festőművész

Szerémi Pál: Triptichon
Országos tárlatok Kecskeméten és Vásárhelyen

Művészet, 1982. január

Németh Imre festőművész

Magyar Népköztársaság
Kiváló művésze

Népszabadság, 1985. IV. 3.

Németh József

Lánez Sándor: Képzőművészeti Stróżila

Selenkor, 1984. IV.

Németh József
Kiállítás Hódmezővásárhelyen

Mogyar Nemzet 1984. XI.11.

Németh József
kiállítás

Magyar Nemzet 1984. VI. 26.

Németh József
Magyar Népköztársasági Munkácsy
Mihályról díja

Magyar Nemzet 1984. V. 9.

Németh József festőművész

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS nyílt meg tegnap a Mezőgazdasági Múzeumban, ahol a meghirdetett pályázatra beérkezett legsikeresebb alkotásokat mutatják be. 119 művész, 245 festménye, grafikája, kerámiái láthatók, amelyek a mezőgazdasági munkákat, az ember és a természet viszonyát örökítik meg. A fő díjat Németh József festőművész alkotása érdemelte ki.

Népszabadság, 1985. VIII. 17

Németh József

Kiállítás a kultúrák
színes alkotmányából

Magyar Nemzet 1985. X. 22.

Németh József, festő

GRAFIKA ÉS KERÁMIA

A 28. vásárhelyi őszi tárlatról

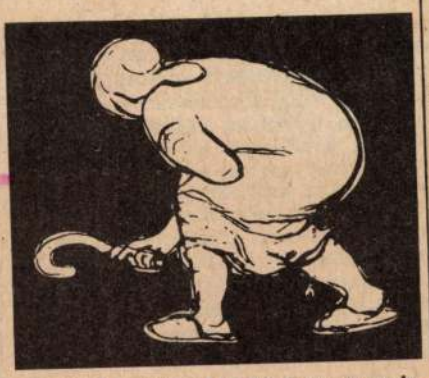

A tárlat emblémája Medgyessy-rajz.

Aki megteheti, *Csongrád* felé menjen, s kéredzkedjék be a városháza tanácstermébe. Ott találja meg a legutóbbi egy év igazi vásárhelyi eseményét, ennek a piktúrának esztendőkre érvényes eredményét, mentségét és bizonyságát, a *Németh József* nagy freskóját. Németh utóbbi műveihez is ez a tízméteres murális ad magyarázatot és türelmet, a Németh sorsát intézőkről is ez mond fölöttébb tanulságosakat. Ami a képtáblákon, nehézkes és séma-merev volt már, az itt monumentális-emberiként él, ami kimódoltan fáradt festéknek tetszett, az Csongrádon komoly és freskócsillogású szín, a szenvelgő líra valódi falkép-epikává, a mechanikus komponálás tiszta, eleven szerkezetté, s a népbarát busongás erős plebejusazonosulássá lelkesült át. Röviden: a keretes kép keretei közé fojtott ambíciók és képességek a tízméteres falon levegőhöz jutottak és élni, uralkodni kezdtek. S ha maradt is egy-két motívumon nyoma a festménykeret közötti vergődéseknek, az is csak azt mutatja, hogy többször kellett volna az elmúlt két évtizedben figyelni arra az életrajzi és talentumot illető tényre, hogy a most ötvenhárom éves Németh József murális festőnek tanult Szőnyi István főiskolai osztályában. Nem nekünk, akik a freskódisszonanciákat így vagy úgy szóvá tettük a kiállítások Németh-méltatásaiban; azoknak kellett volna ügyelniük, akik freskókról és freskófestőkről döntenek, mert hivataluk van dönteni négyzetméterekről és forintokról.

Csongrád felől közelítve aztán végképp elkedvetlenedhet a látogató, ha a festőtermeknél kezdi az idei, huszonnyolcadik őszi tárlatot *Hódmezővásárhelyen*. Nem stiláris-felfogásbeli egyhangúság, szabványosított érdeklődés, vagy valamiféle konzervativizmus miatt. A szakmai, mesteremberi henyeség és a szellemi semmitmondás aggasztó túlsúlya sem érdemel részletező tárgyalást; ezt éppoly röviden tudomásul lehetne venni, mint az idei szobrászati-plasztikai anyag jelentéktelenségét: nincsenek fontos művek, vagy még nem látott, megállásra késztető művek; legyen elég ennyi. Hanem mind agresszívebben mutatkozik most Vásárhelyen egy olyan festő-tendencia, amely eddig sem volt egészen ismeretlen, de amely ma már az „iskolává" válással fenyeget. A mennyisége is, a hangereje is az idén szólásra késztet, s ez a szó bizony így hangzik: giccsveszély.

Goromba szó, ha szakmai beszélgetésekben gyakori is, a mai semmisem-lehet-elég-tapintatos műkritikai gyakorlatban nem szokás leírni. Most le kell, mert a túlságosan egyértelmű fejleményeket kötelező egyértelmű nevükön nevezni. Az pedig mostanára félreérthetetlennek bizonyul, hogy miközben a vásárhelyi iskola létéről és nem létéről szakmai viták folytak, miközben e festészet valódi egyéniségei kiteljesedtek, válságokat éltek meg, remekműveket festettek és megtorpantak, körülöttük, akaratukon kívül, de ugyanazzal a cégjelzéssel kialakult egy mind kommerszebb festőipar, amely virágzik, termel és az igaz piktúrát elborítani látszik. Alighanem *Fejér Csaba* egykor sokat ígérő munkássága volt az első áldozata ennek a nagyon olcsó érzelmességnek. Volt idő, az „alapítók", a Németh Józsefek, a Szalay Ferencek első tipródásainak esztendeiben, amikor úgy látszott, hogy a Fejér által e tájon meghonosított, némi parasztthematikával keresztezett „mágikus" fényképnaturalizmus fordul termőre a vásárhelyi földeken. Nem ütött be a termés: Fejér ma felettébb „flott", kilakkozott pusztulás-képeket mutat be rendre. Omló tanyát, őszi sarat, romló fészert olyan felfényezett kivitelben, hogy szinte kedvet kap a néző ehhez a luxuskivitelű elmuláshoz.

Azaz: a kép olcsó bravúrral, igénytelen áligényességgel hat. Mert ha az ábrázolás lényegében banálisan fényképszerű, egy kis — nem komolyan veendő — elmosódottsággal, sejtelemnyi — korántsem borzoló — lidérckedéssel azért annyira megkeverték, hogy a fogyasztója ne érezze feltétlenül a közhely mézes ízét, hogy megmaradjon az a tévtudata, mintha az igazság kesernyés falatjaival, a valóság fanyar étkeivel táplálkoznék. Tönkrement tanyát, magányos öreget, sártengert és téli szántót soha nem tálaltak még ennyi cukorbevonattal, amennyivel ezeket az eredendően keserves motívumokat mára Fejér nyomán *Csizmadia Zoltán* és *Darabont Tamás*, *Holler László* és *Patay László* kandírozza. Hosszabb a lista sajnos ezen a tárlaton is. Úgy tetszik, mára már festők egész sora kapott rá, hogy igaz érzéseket olcsón kiárusítson; olyan portékát, amely egy faluról, parasztléttől eltávolodott, nosztalgiás, de még nem eléggé választékos ízlésű és igényes képvásárló közönségnek az elszármazás búbánatát és a giccs édes vigaszát egyszerre szállítja.

A felvevőpiacot azonban elemezze a rossz ízlést kutató szociológia, meg a vevőkörére kíváncsi képkereskedelem. A műkritikára ebből csupán annyi tartozik, hogy figyelmeztessen: ha az ízlésőrök nem vigyáznak, lesz itt hamarosan olyan egységes „vásárhelyi iskola", amilyenre a leghívőbb hívők sem számítottak. Erről érdemes elmélkedni, s nem a többi képről, nem arról, miért, s hogyan került össze az idén annyi különböző felfogású, de egyaránt lompos, másfajta mű a kiállítók illetősége szerint valóban országos vásárhelyi festészeti kínálatba. (Amelyben „országos" figyelmet, feltétel nélküli elismerést a nem fáradó *Kurucz D. István* néhány képe, az indulásához hű *Kárpáti Tamás* három műve, s Németh József kompozíciói — különösen a *Szénagyűjtők* — követelnek csupán.)

A térben növő őszi tárlat grafikái és kerámiái a múzeummal szemközti művelődési központban mutatják, hol kellene meghúznia az ízléshatárt, a gondolatnívót az egész kiállításnak. A sok igényes és jóravaló jelentkezés között is fel kell figyelnünk *Almásy Aladár* mindig szellemmel teltett, s most dúsabb rézkarcburjánzást mutató műveire, *Lacza Márta* megint szociográfiai érdességű és költői mélységű ceruzarajzaira és a nagyon finom dombornyomásokkal bemutatkozó *Soós Tamás* két lapjára. A kisebb létszámban felvonuló keramikusokat akár mind fel lehetne sorolni egy-egy munkájuk miatt. Álljon itt optimista befejezésként az *Orosz Máriára*, *Pagony Ritára*, *Schrammel Imrére* és *Tuza Lászlóra* való hivatkozás.

R. Gy.

a termelőknek, de cukorakciókkal és egyéb méhészeti eszközökkel is segítjük őket. A méhészet segítése népgazdasági érdek, hiszen *a házi méhek mintegy 800 ezer hektáron 90 haszonnövény beporzását végzik, amelynek értéke* — tudományos megfigyelések alapján — *évi 4—5 milliárd forintra becsülhető.* A 650 ezer méhcsalád értéke megközelíti az egymilliárd forintot. A világ mézexportjából a részesedésünk 7—8 százalék, 20—22 országba szállítunk mézet és méhészeti eszközöket. Az ágazat importigénye tartósan az export 3—4 százaléka. A negyedik ötéves terv időszakában 34 936 tonna, az 1975—1980-as években 42 980 tonna mézet exportáltunk, amelynek értéke meghaladta a 45 millió dollárt. Az év első kilenc hónapjában hatezer tonna mézet exportáltunk, az utolsó három hónapra maradt a másik *hatezer tonna* kiszállítása.

— *És a hazai eladás?*

— Magyarországon a fogyasztói szokások lassan változnak a korszerű táplálkozás javára. A hazai mézfogyasztás alig egyharmada a korszerű táplálkozási kultúrájú országokénak. A fogyasztói árak nem magasak, hiszen az utóbbi öt évben a méz fogyasztói ára 48 százalékkal, míg a felvásárlási ára 65,8 százalékkal nőtt.

— *Egyéb segítség miben mutatkozik meg?*

Vállalt munkájuk mellett gondozzák a méhcsaládokat.

kal túlteljesítették a szerződésben vállalt kötelezettségeiket. Hazánkban a méhlegelő az utóbbi években nőtt, az idén a tervezett 250 ezer hektár napraforgó helyett 310 ezer került elvetésre, ennek 40 százaléka hibrid volt, amelynek bársonyos virágzata kiváló méhlegelőnek bizonyult.

— *Ezért vannak felvásárlási nehézségeik?*

— Nem. Megváltozott a méz összetétele. Az előző húsz év alatt felvásárolt mézfajták aránya 65—70 százalékban a külföldi piacokon keresett *akácméz* volt. Míg az utóbbi időben a vegyes méz lett a több. Nehezebb neki piacot találni, mint korábban az akácméznek. Szállítási és tárolási nehézségeink is vannak. Bár 154 ezer mézszállító kannánk van, amely elegendő 7700 tonna méz szállítására, illetve tárolására, mégis gondjaink vannak, a kannák ugyanis tíz év alatt elhasználódnak. Tavaly 10 ezer kannát, az idén eddig ötezret vásároltunk fel, illetve bocsátottunk a termelők rendelkezésére. A kannákat a termelők 1982. január 1-től kétszázalékos kamat mellett felvehető kölcsönből megvásárolhatják. Eddig csak 40 áfésztől érkezett 3500-ra megrendelés.

A Hungaronektár budafoki üzemében exportra készítik elő a mézet.

BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELEI

Németh József. Munkácsy-díjas festőművész

Csongrád megyében a települések házasságkötő termeit az e tájon élő művészek alkotásaival dekorálják, szépítik. – A megbízások első fordulójában hét művész kapott meghívást, a sikeres művek között volt Németh József szegvári pannói. /emlitve/.

T.L.: Újabb pannók.

Dél-Magyarország, 1983. dec. 17. 6.-old.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

A szegvári egészséghaz új épülete elé került Horváth László szerény méretű kétfigurás mészkő szobra.
– Szalay Ferenc párthazbeli kettős pannója és Németh József házasságkötő terembeli képtáblái alkotóik legsikerültebb közteri munkái köze tartoznak.

T.A.: Horváth László: Növérek.
Csongrád Megyei Hírlap, 1984. jan. 19.

Németh József festőm.

"Tiszta forrás"

→ Vilt Tibor sz

MŰVÉSZET 1985/7/14, 15

Németh József 4m

gobelinjei

FERENCZY NOEMI

MŰVÉSZET 1985/10/21

Németh József festőm

"életképe"

→ Dienes Gábor f.

MŰVÉSZET 1985/11-12/44

Németh József

Kenessei András: Egy nagyvárosi érzékiny egyensúlya

Magyar Hirlap, 1985. X. 31

Veréth József festőművész

kiváló művész kitüntető
címet kapott

Magyar Hírlap, 1985. IV. 3

Németh József fm

"Három Királyok"

→ Boss István

MŰVÉSZET 1985/12/22

Németh József gr és fotón.

mesterek

→ Lussa Vincének (fotó)

MŰVÉSZET 1985/2/58

Németh József, költő

L: Kokas István

Vadas József: Képagónia

13.

Élet és Irodalom, Bp. 1985. nov. 29. XXIX/48

Németh József, festő

L: Deim Pál

Vadas József: Tárt kapul

12.

Bp. 1985. ápr. 12 XXIX/15

Élet és Irodalom

Németh József, festő

L: Bartha Éva

–: Díjak, kitüntetések – 1985

Élet és Irodalom; Bp. 1985. dec. 5. 8.

XXIX/14

Németh József, festő

L. Zala Tibor

Vadas József: Életművek 13.

Élet és Irodalom Bp. 1985. jan. 25 XXIX/4

Németh János

Nemzetközi fotóművészeti kiállítás
a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1985. XII. 17.

Németh József

Kiváló Művész

NÉMETH JÓZSEF Munkácsy Mihály-díjas festőművésznek, a Magyar Népköztársaság érdemes művészének,

Nyíregyháza 1985. IV. 3.

Németh József

— **A szegedi múzeum képtárában** és a városi ifjúsági házban vasárnap megnyílt a II. szegedi táblaképfestészeti biennálé. Az országos seregszemléjére az idén kétszáz alkotó mintegy félezer művét küldte el. A Képző- és Iparművészeti Lektorátus által kijelölt zsüri százhatvan művész százhetvenhat festményét jelölte ki a tárlaton való bemutatásra. A bíráló bizottság döntése alapján a Szakszervezetek Csongrád Megyei Tanácsa díját Németh József kapta meg.

Népszava 1985. VII. 29.

Németh József

A vásárhelyi Tornyai János múzeum

Népszava

1985. 06. 5.

Németh József

Az Alföldi Galéria

Népszava

1885. X. 26

Németh József

Európai ~~g~~ fertőzet, ma

Neprzana 1985. XI. 1.

Németh József

Fodíj a jubileumi képzőmüvetetti kiállítatom – Mücsarnok

Nepszava 1985. III. 23.

Németh József

Kiállítás az európai kulturáli fórum alkalmából

Nepszava 1985. X. 22.

Németh József

Festők Jónemena

Élet és Tudomány 1985. XI. 1.

Németh József

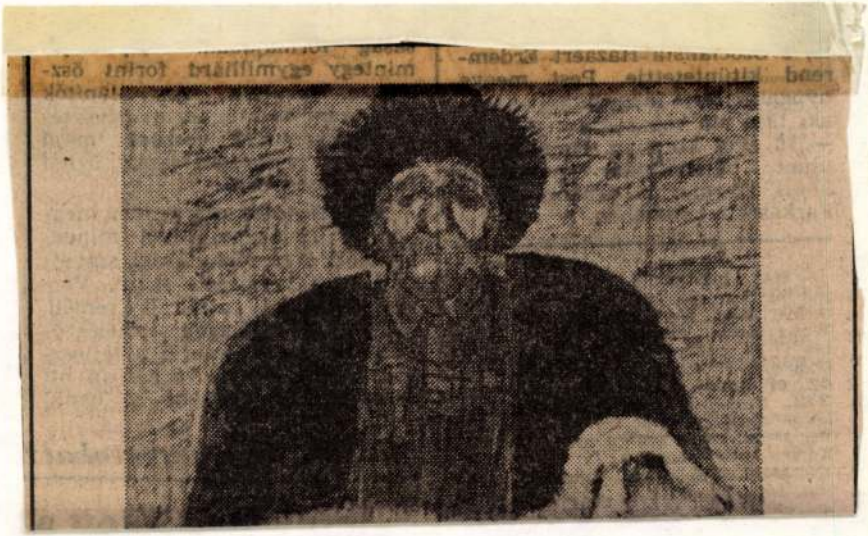

Magyar Nemzet 1986. XI. 4.

Németh József festőművész

● Németh József festőművész kiállítása Kaposvárott, július 18-tól látható a Somogyi Képtárban.

Népszabadság, 1986. VII. 15

Németh József.

Alföldi Tájak Békéscsabán.

M. Nemzet.
1987. IX. 12.

Német József

Vásárhelyi őszi tárlat

Képszaon
1986. XI. 21.

Németh József

Németh József festő, Munkácsy-díjas Kiváló Művész alkotásaiból rendeztek kiállítást a Hercegszántói Kisgalériában.

Magyar Nemzet 1985. VIII. 19.

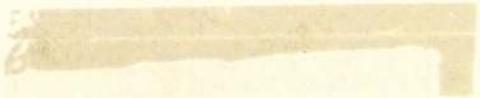

NÉMETH József festő
Tiszatáj, 1985. 1.sz. 39. é f.

Művek közelről

Az anyaföld balladája

NÉMETH JÓZSEF: TARLÓ

Ha nyugalmasabb történelmi korba születik: talán egyértelműbb harmónia, megbecsülés övezné munkásságát. Akár a megbízható, igényes és jó festőkét. Németh József pályafutása azonban ízig-vérig évtizedeinkbe ágyazódik. Neve, festészete elválaszthatatlanul összeforrt a vásárhelyi művészettel, a korszerű realista szemlélet kibontakozásával. Tudjuk: lényegében a hatvanas évekre esett e szellemi virágkor. S ezzel együtt a kritika, a kultúrpolitika is fenntartás nélkül támogatta az alföldiek életszerű, etikus és puritán magatartását. Szinte példa, sőt zászló lett ebből a műhelyből. De nem sokáig. Hisz még ugyanebben az évtizedben polémiák, kérdőjelek, elmarasztalások keresztтüzébe került a vásárhelyi kollektíva. És napjainkra mintha csak múltja lenne e művészeti bázisnak.

Pedig ezúttal is féligazsággal van dolgunk. Talán Németh József munkássága bizonyítja ezt a legmeggyőzőbben. Nyilvánvaló ugyanis, hogy az alkotó érdemi pályafutása alaposan szétfeszíti a szóban forgó időkeretet. Igaz: voltaképpen a hatvanas esztendők elejére tehető Németh egyénibb felfogásának kialakulása, amelyben már a mindennapi és a paraszti élet jelenetei egyfajta nagyvonalú, tömbszerű és dekoratív formában jelentkeznek. (Például: *Mári néni, Takarmányos szekér, Behordás*). Ám az is látható: ebben a festészetben jóformán mind a mai napig figyelemre méltó, jelentős teljesítmények születnek. Persze szó sincs itt állandó minőségi remeklésről: ez fizikai és szellemi lehetetlenség. Tény viszont, hogy a hetvenes évek terméséből sem hiányoznak az emlékezetes, kiemelkedő alkotások *(Évszakok, Tarló, Fatelep)*. Mint ahogy a közelmúltból sem. Elég csak a csongrádi tanácsterem freskójára utalnom, amely nemcsak a művész, hanem évtizedeink egyik legszínvonalasabb murális produktuma is.

Hogy miért hangsúlyozom Németh József piktúrájának hosszabb távra szóló művészi értékeit? Mert jóvátehetetlen személyi és szellemi sérüléseket okoz, ha az elmélet képviselői durván általánosítanak. Ha alkalomadtán egy kalap alá kerül mindenki, aki egy jellegzetes szemléletű alkotói csoporthoz tartozik. Márpedig ez történt Vásárhely és Németh esetében is. Amikor az „alföldi iskola" egészében a kifulladás jelei mutatkoztak, akkor egyszeriben őt is „leírták". S azóta is gyakori támadások érik festészetét. Nem ritkán értetlenül, felszínesen, igaztalanul. Szerencsére az alkotó nem hátrált meg a kritika nyilai elől. Művekkel bizonyított.

A hatvanas esztendők második felét olyan alkotások jelzik, mint a racionálisan archaikus formaképletekből és dekoratív, impresszionisztikus tónusokból ötvöződő kitűnő *Hóolvadás.* Aztán a tömörebb és síkszerűbb *Kaszások,* a *Vásárhelyi madonna, Fiú gereblyével* vagy a *Legeltetés holdfénynél.* Nem is szólva a remekbe sikerült *Pásztor* című kompozícióról. Ha figyelembe vesszük, hogy a pályakezdő alkotó elsősorban Szőnyi István lírai szenzualizmusát kapta útravalóul a főiskolán, akkor könnyen beláthatjuk e festői teljesítmények esztétikai, szellemi horderejét. Németh József alig tíz év leforgása alatt egy erőteljesen egyéni világot teremtett. Jóformán a végletekig egyszerűsítette motívum- és formaképzését, egyben jellegzetesen súlypontozott, érzéki, ám dekoratív színtömböket alkalmazott művein.

De hogyan tovább? Lehet-e még fokozni a gondolati általánosítást, a formai stilizálást? Ebben az időszakban többször is megfogalmazódtak az efféle kérdések Németh képei előtt. Holott a figyelmesebb nézők már korábban is észrevehették: a művész nem csupán következetes és mértéktartó, hanem dinamikusabb alkatú festő is. Jellemző, hogy az előbb említett formai, kompozíciós szigorodás úgyszólván párhuzamosan haladt nála egy oldottabb, líraibb hangvétel érvényesülésével. Valójában egyazon időszak szülötte a *Legeltetés holdfénynél* meg a *Leány és bivaly*. A korábbit a statikus, mértanias elrendezés élteti, míg az utóbbi alkotáson a plasztikusabb formák, a lazúros, festőibb tónusok dominálnak. E lírai, természetközelibb művészi felfogás csak a hetvenes évektől bontakozik ki. Mégis: már az évtized elején ott találunk egy kiemelkedő művet, a *Tarló* című olajtemperát.

Ritka, zavarba ejtően egyszerű kép. Alig ismerek ilyet Németh munkásságában, sőt a modern magyar festészet egészében is. Hirtelenjében Mednyánszky csavargó alakjaira gondolok (például: *Ágrólszakadt*), továbbá Nemes Lampérth vaskos, monumentális aktjaira. Ezek azonban pusztán szerkezeti analógiák. Hisz jelen esetben is csupán egy parányi természetet, egy tarlórészletet és egy fekvő, pihenő öregembert látunk. Bizonyára e puritanizmusnak is tulajdonítható, hogy a művész méltatói jobbára átsiklottak a produkció kivételes szakmai, esztétikai értékei fölött. Véleményünk szerint ez az alkotás is az életmű homlokterében áll. Másképpen, mint a mozgalmasabb, dinamikusabb és látványosabb eszközökkel megvalósult kiskunhalasi vagy csongrádi falképek.

A *Tarló* tartalmi, világszemléleti összegezésnek tekinthető. Ebben az értelemben meghaladja a korábbi periódus eredményeit.

Pedig látszólag semmi újdonság. Föld, ember, átlós elrendezés? Vagy sötét—világoló színkontraszt, körülöttük meg átmeneti értékű tónusok? Aki valamennyire is ismeri Németh munkásságát, tudja, hogy képein lépten-nyomon visszatérnek e motívumok és módszerek. Csaknem rendszer- és attributumszerűen, de korántsem mechanikusan. Nézzük például a föld, a tarló, egyáltalán a táji környezet előadásának formai módosulásait! Itt van mondjuk a *Behordás, a Fiú gereblyével* és a *Pásztor*. Majd mindenütt ott látjuk a szálkás, meleg foltokkal közvetített tarlórészletet. Ugyanakkor mindhárom alkotáson valamiféle hagyományosabb tájfelfogás érvényesül. A figurális, a tárgyi elemeket tehát a földi és égi zónák keretezik. A *Pásztor* archaikus, köznapi alakjából úgy lesz uralkodókra emlékeztető, méltóságos hatású egyéniség, hogy a monumentális figura formateste erőteljesen a horizont fölé magasodik. Nem így a komorabb, tragikusabb hangvételű gereblyés táblaképen.

A *Leány és bivaly*on viszont eltérő festői képlettel találkozunk. A hangsúlyozott képi motívumokat ezúttal csupán egy anyagszerű, földi környezetben észleljük, mégpedig rálátásban. Egyszóval: homogén közegben. És most már a *Tarló* konkrétabb formai, szemléletbeli előzményeinél tartunk. Mert itt is egy önmagába záródó, vöröses-sárgás tónusú helyszínt láthatunk: mindemellett a művész is a környezetre utal címadásával. De hát miféle érzéki, gondolati többletet biztosíthat egy figurális kompozíciónál a földi matériára koncentráló egynemű háttér? Különösen akkor, ha az emberi alak mértékrendje majdhogynem egyensúlyban van a környezeti térséggel. Nos, ismét csak a zseniális Mednyánszky Lászlót idézem. Azt írta erről: „...valami nagy, monumentális vonást ad nekik, mert az anyagtól való végzetes függésre mutat".

E kozmikusabb, filozofikusabb gondolatkör aligha idegen Németh művétől. Más kérdés, hogy mindez csak akkor válhat meggyőzőbbé, ha az alkotó emberlátásának alakulásáról is tudomást veszünk. S kézenfekvő itt mindjárt a művészt idéznem, aki egyszer így vallott programjáról: „a parasztokat a történelem folyamán sokféleképpen ábrázolták, többek között nyomorúságos parasztnak. Én a parasztot fenséges emberként kívánom ábrázolni." És tényleg: a hatvanas évek termésében egymást váltják a mitikus hangoltságú, egyszersmind a természeti, paraszti életet láttató létképek és az egyre határozottabbá, méltóságosabbá váló individuális és szimbolikus figurális kompozíciók.

A mitikus, monumentális valóság- és emberlátás mögött egy kiküzdött művészi forma-

nyelvet kell értékelnünk. Igaz, többféle élmény és hatás érte az alkotót: kezdve Derkovitstól, Koszta Józseftől egészen Kohánig. Mégsem ők a legfontosabbak. Inkább Nagy István és a középkori ikonfestészet inspirációja. A barangoló erdélyi mester példát mutatott a látványvilág tömbszerű, mértani egyszerűségű lakonikus felfogására, nem beszélve az oldottsággal párosuló határozottabb, dekoratív színkezelésről. Másrészt az ikonképek nagyvonalú tagoltsága, fénymisztikája és pátoszos, jelképező előadása csak tovább dúsította a korábbi tanulságokat. Hogyha megfigyeljük a *Behordás* szigorúan szerkesztett formaritmusát, majd a *Pásztor* monumentális nyugalmú alakját, akkor fogalmat alkothatunk e szellemi impulzusok alkotó felhasználásáról.

A *Pásztor* egyébként az én szememben a *Tarló* valamiféle dialektikus ikerpárja. Ez is jelentős, szintetizáló festmény: mintegy a monumentális, „fenséges" parasztábrázolások betetőzése. Logikus így, hogy szinte maximálisan kiérlelt formában minden együtt van itt, ami a hasonló témájú műveket jellemzi. Vagyis: a határozottan álló figura, a mesterséget jelölő ruhadarabok, tárgyak, netán egy állatmovitum. Találóan szemléltetik ezt az *Öregember fűrésszel* vagy a *Fiú gereblyével* című festmények. Csakhogy az utóbbi alkotáson a fiatal parasztlegény ereje, testisége is kiemelkedő szerephez jut. (Főként a hatalmasra növesztett, „keresztet" is asszociáló gereblye segédletével. Mindezzel azonban a művész már némileg eltávolodott az egyértelműen magasztos emberlátástól.

Közelebb került ellenben egy természetesebb, oldottabb festőszemlélethez. Ne feledjük: ez az az időszak, amikor munkásságában a plasztikusabb, festőibb megoldások is fokozatosan létjogosultságot nyernek, s áthajlanak egy líraibb előadásba, egy Szőnyihez közelibb valóságfelfogásba. És ezzel ismét eljutottunk a *Tarló*hoz. Ez a kép már törékenyebb, fesztelenebb és lágyabb tolmácsolású, mint a *Fiú gereblyével.* Annak ellenére, hogy továbbra is megmaradt valami a stilizált, architektonikusabb formai építkezésből. Ahogyan az öregember tipológiai felfogása is folytonosságot mutat az előbbi parasztlegényével. Itt is a fekvő helyzetű, csontos, szikár figura testisége és természetessége a meghatározó: ráadásul mindenféle értelmező, magyarázó kellék nélkül. Maradt tehát az eleven testiség és az anyaföld találkozása.

Egy tematikai, kifejezésbeli vonulat végállomásán állunk. A természetelvűség, a figurális ábrázolás keretein belül ennél nemigen lehet tovább egyszerűsíteni. De e tartalmas puritanizmus valójában meghatványozza a Tarló jelentésbeli, gondolati rétegeit. Először ember és természet harmonikus összetartozására, a paraszti lét történelmi, társadalmi meghatározottságára gondolunk. Valami szomorkás nyugalomra, evidenciára és kiegyensúlyozottságra. Pedig bonyolultabb a helyzet. Hiszen az átlós helyzetű öreg férfi formatestét egy ellentétes irányú szalmacsomó keresztezi: így egy feszültségteljesebb kompozíciós szerkezet keletkezik. Ami további nyomatékot kap a testtől elálló kézmozdulatokban is. Vagyis a figura egyszerre azonosul is, nem is a környezettel. Aztán a színhasználat, a mozgalmas felületképzés is rácáfol az előbbi elképzelésekre. Mellékes most, hogy egy nyugalomban levő, pihenő, tűnődő bácsit látunk, minthogy a vöröses, sárgás, zöldes tónusok összhangzattana felmelegíti, felszikráztatja a kép hangulatát.

S hol vagyunk már a korábbi időszak pátoszos, méltóságos emberszemléletétől? Jóllehet most is egy félig-meddig tragikusan zárt terű, feszített komponálású, monumentális figurával van dolgunk. Németh parasztalakja azonban ugyanúgy védett, mint kiszolgáltatott egyéniség. Egyrészt a tarlóra, a földre roskad: itt találja meg támaszát, pihenését és „életereje" felújításának lehetőségét. Másfelől viszont egy csupasz testű, rálátásban ábrázolt alakkal szembesülünk. S ez éppen elegendő, hogy megérezzük esendő, halandó és kiszolgáltatott helyzetét. Annál inkább, mivel valóságosan is egy tapasztalt, idős férfi van előttünk. Mintegy az ősapánk. Úgy tűnik: aligha találunk feloldást e feszültségekkel telített műalkotásban. Holott valamiképpen mégiscsak nevet kell adnunk a testiségében, korosságában kitárulkozó öregember és a föld, a humusz viszonyának. Ez pedig nem más, mint a kölcsönös eszközlét, amely az egymásrautaltság és a kiszolgáltatottság lírai-drámai összefonódottságában jelenik meg előttünk.

Németh József „a megőrzés festője" — írta egykoriban Csoóri Sándor. „Azok jelenlétét

égeti belénk, akik szinte személytelenül, hivalkodás nélkül segítenek fönntartani ezt a mai világot is: kétkezi emberekét, magukat megtartókét." Nos, a mostani alkotásra is érvényesek e megállapítások. Sőt, a „személytelen, hivalkodás nélküli" magatartás majdhogynem itt mutatkozik meg a legkatartikusabb művészi igazsággal. Igaza van Heidegger nagyszerű elemzésének, amikor Van Gogh Parasztcipői kapcsán nem csupán az eszközlét tragikumát, hanem ennek erejét, értékét is hangsúlyozza. Például a használhatóságot. Mi több: a megbízhatóságot.

SZUROMI PÁL

NÉMETH JÓZSEF: FIÚ GEREBLYÉVEL

NÉMETH JÓZSEF: TARLÓ

Kristóf Györgynek hozott egy új esztétikai becslést, azonkívül meghozta Borbély Istvánnak az irodalomtörténetét a következő dedikációval: „Szíves felhasználás végett irodalmi előadásaidon".

Gyalui Farkasnak hozott egy beszélő társat, akiről azonban huszonnégy órai beszéd után kisült, hogy süket.

György Lajosnak hozott egy kitűnő besúgó készüléket, amelyet mindjárt ki is próbált, de ő azt mondotta, hogy még tökéletesítésre szorul, mivel az általa művelt besúgás az irodalmi tényked̈ésnek legdiszkrétebb formája.

Szász Endrének elhozta az erdélyi gondolatot, mitől ő megijedt és annyira futni kezdett, hogy még a mozi előtt sem állott meg.

Olajos Domokosnak hozott egy okmányt, amely rendőrfőnökké nevezi ki, mire ő minden kiadót és minden írót lefogatott s azokat a malomárokba vetette, ahonnan azonban egy óvatlan pillanatban gazdag tapasztalatokkal valahányan kiúsztak.

Ligeti Ernőnek elhozta *Pap József* maszkját, amellyel ő rögtön Párisba utazott s ott az Eifel-torony tetejéről egy gyújtó előadás kíséretében ledobta.

Gaál Gábornak hozott egy díszes iratot, amelyben Erdély őt díszpolgárának megválasztja, jutalmazásául annak a lelkiismeretes munkának, mellyel ő nálunk a nyugati kultúrát meghonosította.

Szentimrei Jenőnek hozott egy sereg ellenséget, de ez a sereg mindjárt szétoszlott és különböző helyeken kiki beásta magát, hogy alkalmas időben hátulról támadjon.

És végül egész *Erdélynek* elhozta az Angyal *Szabó Dezsőt,* aki azonban kijelentette, hogy nem fog az éjféli misére menni, mert ő az Élet kacagását és sírását akarja látni. Erre egy eunuch a „Caesar" című korcsmát ajánlta neki, ahol „Homérosz" álnéven meg is szállott.

Mai Világ (Cluj-Kolozsvár) *1928. dec. 25.*

NÉMETH JÓZSEF: ÉVSZAKOK

A Hírnöknek hozott egy névjegyzéket, amit azonban nem használhattak, mert a vallási rovat nem volt kitöltve benne. Erre egy székely ballada és mesegyűjteményt adott az Angyal, miről a szerkesztő azt hitte, hogy az egy görög mithológia s mindjárt elhatározta, hogy kitűnő témákat merít belőle.

EGYHÁZI FÉRFIAINK KÖZÜL:

Balázs András státusi referensnek hozott kilenc új pápai és három püspöki kitüntetést, de azzal a meghagyással, hogy legalább kettőt a pápaiak közül adjon át Hirschler József főesperesnek a katholikus lelkekhez illő békesség kedvéért.

Vásárhelyi János református püspökhelyettesnek meghozta azt az örömet, hogy a hóstátiak megválasztották „Hóstáti császár"-nak s kijelentették, hogy a képviselőválasztáson csak azért nem szavaztak rája, mert ő nagyobb címet érdemel.

Kecskeméthy Istvánnak hozott egy olyan köpönyeget, amelyben nem fogja őt a politika. A professzor azonban büszkén eldobta a köpönyeget s a csalódások után kémiailag előállított emberekkel kezdett politikát csinálni, azonban a harmadik napon ez a tömeg is zajongani kezdett, mire kiderült, hogy valamennyit *Kós Károly* találmánya alapján csinálták.

Tavaszy Sándor ref. theológiai tanárnak hozott egy olyan álmot, amelyben minden filozófust felraktak az „Ördögszekér"-re csak éppen őt hagyták itt, hogy a legszabadabban érvényesüljön.

Boros György unitárius püspöknek hozott egy olyan csodálatos botot, amely a végével felfelé fordítva gazdája helyett köszön, nyugalmi állapotában pedig hangyasavat ereszt.

A POLITIKUSOK KÖZÜL:

Bethlen György a Magyar Párt elnökének hozott egy nagyon szép Buddha-szobrot a következő felírással: „Ne mozogj és ne gondolkozzál, hogy boldog lehess!"

Gyárfás Elemérnek hozott egy önműködő rózsafüzért.

Willer Józsefnek hozott egy színházat s abban egy kórust, mely mind miniszterekből állott. Azonban az ajtónállóknak meghagyta, hogy mihelyt lejárnak a választások, székelyeket ne engedjenek a színházba, mert azok műveletlen emberek s ha faluról jönnek még szagjuk is van.

Sándor Józsefnek hozott mandulatejet és a könnyzacskóit megtöltötte annyira, hogy a nemzeti bánat fáját kellő időben bármikor öntözhesse.

Paál Árpádnak üzenetet hozott Ázsiából, hogy csak szedje össze bátran az itteni magyarságot és Inczédy Joksman Ödön zene- és énekkísérete mellett vezesse oda vissza.

Sulyok Istvánnak egy levelet hozott, amelyben a mennyei orvosok tanácsa ezt írta neki: „Nem találtuk alkalmasnak a martír szerepre."

Zágoni Istvánnak hozott egy motorbiciklit, hogy azon üstökös módjára száguldjon a magyar horizonton és úgy mondogassa közben: „Nézzétek ez vagyok én, akit nem választottatok meg képviselőnek!"

ÍRÓK, ÚJSÁGÍRÓK ÉS KRITIKUSOK KÖZÜL:

Benedek Eleknek hozott egy kéziratot Szabó Dezsőtől a következő sorok kíséretében: „Az erdélyi drága magyar gyerekek sorsa miatt már nagyon régen nem tudok aludni. Kérem, osszuk meg a gondokat és közölje le az írásomat, amely a legjobb, ami szerény tehetségemtől kitelt."

Gyallay Domokosnak hozott egy nemzetiszínű szalaggal felékesített varázstollat, amely önmagától is megírja a szokott kerek novellákat.

Kós Károlynak Kalotaszeg mellé hozott egy másik szeget, amellyel legjobb barátai az íróasztalhoz akarták szegezni, de ő megnézvén ezt a különös ajándékot, kijelentette, hogy ez lesz az ő új pártjának jövőben a választási jele.

Nyírő Józsefnek hozott egy nagy székely témát és egy szemüveget, hogy jól megnézze azzal mindazokat, akik hízelegnek neki.

jönnek és fejbe vernek a rézbélyegzővel
és akkor búbomon a pecséttel
a pokolban is polkázhatok
löszbabámat is ráfektethetem szépen a párnára
s leshetem hogy lilul a lábaköze
hol a jobbal csicsegtetem
hol a ballal csicsegtetem
hol a jobbal csicsegtetem
félek lelépni
mert most már mindörökre lila nyomot hagyok
megittam a pecséttintát
ultraviola nyolcasokat hugyozok a szűz hóra
ultraviola nyolcasokat hugyozok a szűz hóra

Ollókat

ollókat gyűjt nem késeket
omlatag selymeken rózsaszín
selyemzsinórokon demonstrálja
mint a lánykák lábaszára
(csatt)

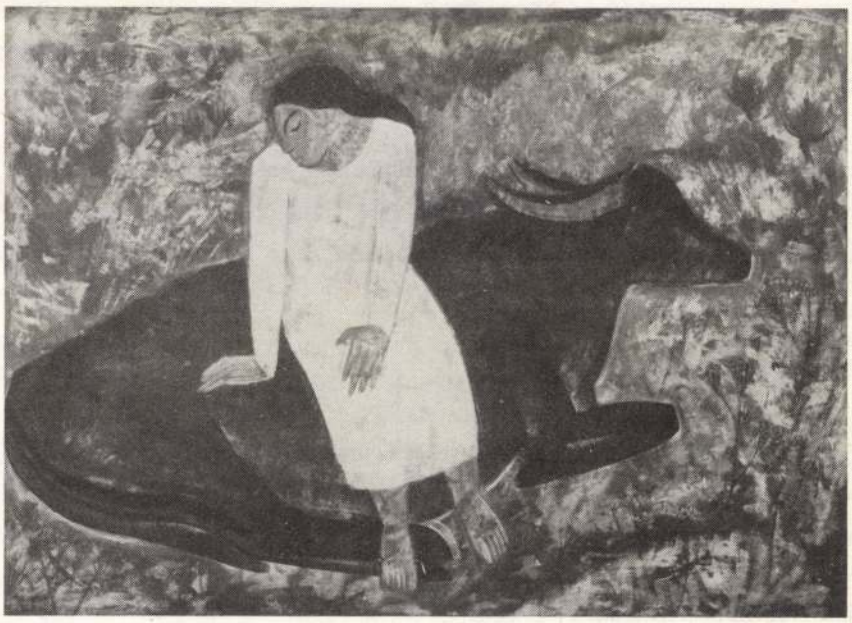

NÉMETH JÓZSEF: LEÁNY ÉS BIVALY

FEKETE GYULA

Tengercsepp

AFORIZMÁK, GONDOLATI FUTAMOK, ÍRÓI NOTESZLAPOK

II.

POLITIKA

Mindig többféle zászló lobog — szemben is egymással —, mint ahány jelszót föl lehet rájuk írni.

*

Nincsen olyan zár, amelynek nem lehet több kulcsa egynél.

*

Tanulságok egy nemzedék tapasztalatából:
— Nem tűrhetjük, hogy helyettünk mások politizáljanak.
— Még kevésbé szabad eltűrnünk, hogy mi politizáljunk mások helyett.

*

Minden párttag — született pártonkívüli.

*

Ha a cél nem képes szentesíteni az eszközt, akkor az eszköz bizonyosan megszentségteleníti a célt.

*

Nem sokat bízhatunk olyan katonákra, akik málhájukban hurcolják a civil ruhát.

*

Azokat is válogassa meg az ember, akikhez semmi köze sincs.

*

Ő csak aláfeküdt.
Mire az illető megerőszakolta.

*

Nem ellenfeleivel nehéz betartatni a törvényeket az uralkodó pártnak, hanem híveivel.

*

Üsd a vasat — bemelegszik.

*

Erősnek erőszak nem kenyere.

*

mi pedig itt vagyunk Huszton, egy ép és komplett hadsereg legközepén! Annak hittünk, amit láttunk. A németek arcán komor félelem: menekülnek! Oda is kiabáltuk nekik: „be vagytok szarva, ugye friccek?" Fejünk fölött a helikopter és tudtuk, megy át a hadseregparancsnok az oroszokhoz, fegyverszünetről tárgyalni! Vége a háborúnak!

(Folytatjuk.)

NÉMETH JÓZSEF: PÁSZTOR

lós Béla helyébe kinevezte parancsnoknak azt a László Dezsőt, aki — megint egy képtelenség — egy nyugati emlékező, Halmaji Bor szerint a koronatanács üléséről visszaérkező vezérkari főnököt — saját parancsnokát! — Vörös Jánost „árulás vádjával letartóztatta" és a kormányzói proklamációt megmásító hadparancs kiadására kényszerítette. Ismerős a képlet: nem a parancsnok tartóztatja le a lázadó és áruló helyettesét, hanem megfordítva. Országvezetés ez? Hadvezetés ez? Nem Lakatos Géza, a tábornok-miniszterelnök tartóztatja le a hitszegő „szövetséges" megbízottját (aki maga is bevallja, hogy csapdában ül az Úri utcai német követségen, tűsznak érzi magát), hanem megfordítva: a Lakatos-kormány kiiktatására, Horthy eltávolítására küldött német diplomata épp a kiugrásra készülő Lakatos Géza segítségével jut abba a cselekvőképes pozícióba, hogy küldetését zavartalanul elvégezhesse, kicsempészhesse a Várból Szálasit, aki aztán másnap estére átvette a hatalmat s megkezdhette — a németek kegyéből — rémuralmát.

Foglalkoznom kellett továbbá azért is a budapesti, októberi, vadul zavaros eseményekkel, mert jól tudom, velem egykorú akkori katonák, de még civilek körében is, még ma is (!) él valamifajta illúzió Horthy akkori bátorságáról, „kiállásáról", épp a proklamációra emlékezve. Még nem is nagyon régen, a 80-as évek elején is kaptam egy akkoriban megjelent írásomra reflektáló olvasói levelet, melynek írója (dr. volt a névaláírása előtt, nem valami oktondi ember írta tehát) azt reklamálta, vajon miért nem merik nyilvánosságra hozni Horthy október 15-i, bátor és hazafias rádióbeli proklamációját? Hogy-hogy nem merik? — kérdeztem válaszlevelemben. Hiszen — írtam neki — Nagybaczoni Nagy Vilmos egykori honvédelmi miniszter „Végzetes esztendők" című emlékiratában már közvetlenül a háború után, 1947-ben olvasható volt a kiáltvány s azóta számos történelmi tanulmányban is olvashatta, ha olyannyira érdekelte volna!

Mi tagadás, bennem is, de nagyon sokunkban — ne feledkezzünk meg róla, Huszton vagyunk, katonák vagyunk! — örökké emlékezetes marad az a nap, az a hangulat. De lássunk — ha az enyém nem elég — egy másik írói beszámolót. Kolozsvári Grandpierre Emil épp akkor ugyancsak katonaként szolgált kint a fronton. Hullámtörők című könyvében pompás érzékletességgel írja le azt a jelenetet, amikor épp lélekvidámító falatozás közben értesült a kormányzói kiáltványról. Berobban a falatozó tisztek közé egy karpaszományos tizedes. A legmagasabb rangú tiszt, L. L. vezérkari százados elé sietett, „...szabályszerűen tisztelgett, aztán harsány hangon, csillogó szemmel, vöröslő fülekkel jelentette a nagy újságot:

— Százados úr, alázatosan jelentem, vége a háborúnak!"

A pontos látású és biztos ítéletű író tiszti környezetből idézi elő akkori emlékeit, beny násait. Azt írja: „Horthy egész hosszú életében nem volt olyan népszerű, mint abban a nyúlfarknyi időben, amennyi a proklamáció elhangzása és a nyilas bemondó színre lépése között eltelt. Hát mégis katona a kormányzó? Mégsem nyugodott bele abba a megalázó állapotba, hogy a németek lakájaként végezze napjait? Hát mégis volt politikai érzéke, esze?"

Mit mondjak én a közemberek hangulatáról? Idézzem vissza a huszti iskola udvarának képét, ahol az örömtől megmámorosodott katonák az ég felé dobálták, vagy éppenséggel a földhöz verdesték sipkáikat? Említsem a még mindig sántikáló egykori századparancsnokunkat, a szétálló fülű hadnagyot, aki botra támaszkodva táncolta körül, botladozva ugyan, de körültáncolta, pörögte a proklamációt hirdető rádiót? Igen, ilyen volt a hangulat abban a hadseregben, akkor, Huszton — s bizonyára máshol is a csapatoknál. Kolozsvári Grandpierre-ék a nyilas bemondó hangját, meg a szapora felhívást — „Beregfy vezérezredes azonnal jöjjön Budapestre! — meghallva, azonnal megsejtették, „hogy a nyilasok katonai akciót szerveznek". Vezérkari tiszt is volt a társaságukban, az összefüggéseket világosan felmérték s az író szavai továbbra is hitelesek: „Jóindulatú föltevéseink s vele együtt reménységeink félelmetes gyorsasággal elenyésztek."

De mit törődtünk mi, tájékozatlan katonák a rádió bemondójával? Az ott dumál Pesten,

jött, pulóver alant, lent lábak bizonyára és cipők
— megismerten azért.
A Thököly úton villamosoztunk
1961-ben, ő már harminc fölötti férfi,
egy jó arc; a nagyratörés fiús fényei
őszi platánok árnyait hajszolták nekihevülten,
hasonlítani hozzá hiába törekedtem, barátok se lettünk,
csak a társaság laza héja s hogy szétfoszlott az is,
mi maradt?
Az arc még évekig kitartott, véletlen
fordulókban láttam, átsuhant, a platánok is átderengtek
még;
a megkeményedő maszk láttán ijedten kaptam el
tekintetem, szenvedéséhez sem volt közöm, salakpályán
vágtattak cipői, szemembe port rúgtak, dühvel
löktem el, álláig horpadt a konzervdoboz.
A Thököly úton járt
a villamos, a hetvenes évek;
újra látnom most
nem kellett volna, a fájdalomból az arc kimenekült,
hidegre hűlt; ha nyersvas-ököllel orrba vágnak
se hőkölök vissza riadtabban, mi ez a lepedék?
Átváltoztatni egy olyan arcot... Kifordítani
vigyorgó glasszékesztyűként.

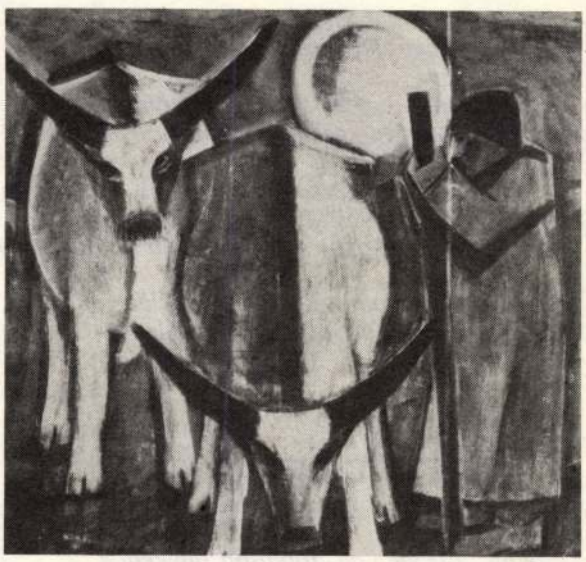

NÉMETH JÓZSEF: LEGELTETÉS HOLDFÉNYNÉL

kádszám, az isten szabad ege alatt párolog és
nyomorult lakóit a Föld megvendégeli ilyenkor.
Vegyél, kínálja a májfoltos, vén kezet; hálát
nem vár — tégelyeiben ír,
tükreiben jótékony káprázatok.

Sorok

Ajándék ez a sor, lélegzetem héjként óvja
és kiszakítja a csöndből,
az idő kék-kockás asztalán egészen a tied —

Ez meg vihar; reggeltől estig őrzik ujjaim
méz- és rozs-mezőid illatát —

Ebben a sorban hegyoldal őszi gyönyöre tágul
a klasszikus égbe, ég —

Tölgy- és fenyőligetek ernyős árnyainak
útvonala kanyarog így —

Cserepes szájnak mondom, szódarabkák
tapadnak rá cérnaként, pytagoraszi formációk —

Ijedtség: alig voltam még veled —

Fakó edény a tenyér, de vizet meregetni mással,
vagy port, nem is szeretnék —

Ez a sor, mint a fekete szeder közönséges
édessége: nem tud, nem akar, nem jelent —

Ebben a sorban a társaságok macska-szeme villog,
sorompók vöröse és kezek bársonya megérint,
nincs mód elzárkózni, se hazatalálni boldogan —

Ez a sor az én hunyt kalyibám: siklik
a szeszélyes homály partjai közt feléd —

Egy arc átváltozásai

Egy arc jött szembe, folyosón tülekedők
rengetegéből jött, háttérben a haj meglengett,

NÉMETH József

partisans de — ou les opposants à — toutes les formes d'orientations et de genres les plus importants.

L'exemple des deux premières générations a été pour la troisième génération et celle de l'avenir une source d'enseignements sur le comportement des écrivains en ce qui concerne l'engagement et l'esprit de parti à l'époque du socialisme. Le sort de la première génération après 1949 a démontré que le repli sur soi-même, le renoncement total de l'écrivain à son influence, à la formulation de la vérité, pas plus que son assimilation totale à la politique du moment à laquelle il sacrifie sa personnalité, ne peuvent être une réponse valable à une politique erronée, exigeante avec outrance. Le destin de la seconde génération après 1956 apporte, par contre, la preuve que l'identification non pas à la tactique du mouvement, mais aux principes fondamentaux d'une politique à longue portée, non seulement n'implique pas le renoncement à la personnalité de l'écrivain, ne le bride pas, mais bien au contraire favorise la création de grandes œuvres qui s'imposent.

De cet aperçu très simplifié réduit aux proportions d'une esquisse se dégagent quand même certaines questions: quel est la valeur de l'époque évoquée dans l'histoire de la littérature hongroise, quelles sont ses caractéristiques essentielles, a-t-elle utilisé toutes ses possibilités et en a-t-elle créé pour l'avenir? Si nous jetons un regard en arrière, sur le quart de siècle écoulé, il apparaît qu'une littérature riche en talents et en possibilités avait franchi le seuil de l'année 1945. Entre les années 1945 et 1948 elle laisse apparaître dans de nombreuses branches et sous de nombreux aspects ses valeurs, mais sans que les principes coordinateurs du socialisme en soient le centre. En 1949, la pensée socialiste en est le pivot, mais la voie d'une littérature de valeur se rétrécit, pourtant à partir de ce mouvement d'une période à l'autre, à nouveau le chemin emprunté par la littérature s'est élargi par bonds successifs après 1953 puis après 1956. Étant donné qu'entre-temps, l'idéal socialiste en tant qu'échelle de valeur y a occupé une position centrale, il n'a plus jamais été question de l'en éliminer.

Ainsi, cette époque a donné de nouveau à toutes les tendances, à toutes les conceptions non ennemies du socialisme de larges et nombreuses possibilités, ce qui a ouvert plus librement qu'auparavant, la route au développement futur de tous les genres littéraires.

István B. Szabó.

BIBLIOGRAPHIE

Voir une bibliographie de la nouvelle littérature hongroise dans le prochain numéro des *Nouvelles Études Hongroises*.

Réflexions sur les arts plastiques

Jamais, peut-être, les arts plastiques hongrois n'ont été à tel point caractérisés par des tendances aussi nombreuses et contradictoires que dans la période actuelle. Il est toujours particulièrement difficile de se faire une idée exacte de la situation du moment, de distinguer les tendances communes, mais l'étude des écoles, des styles, du mouvement des différents groupes fournit pourtant, en général, des points de repère susceptibles d'orienter le chercheur. Dans la période actuelle, par contre, nous assistons à une sorte de chaos où tendances et groupes artistiques se développent dans une relative autonomie; au cours de ces dernières années, un certain nombre de ces groupes ont connu l'essoufflement, traversé des crises, ont souvent même abouti à l'impasse, tandis que les nouvelles orientations, elles, ne présentent pas pour le moment de traits communs suffisamment caractéristiques pour pouvoir être classées avec certitude.

Or, l'ensemble des problèmes que soulèvent les tendances artistques les plus récentes ne peut être compris à partir du seul développement autonome des œuvres et des tendances, et des problèmes particuliers qu'elles posent; il faut chercher à établir leur rapport avec le développement antérieur, d'une part, et avec la situation actuelle de l'art européen et américain, de l'autre, car la naissance de ces nouvelles tendances est fonction du mouvement des générations, du problème de l'essoufflement des styles, des changements dans les expériences personnelles liées aux processus sociaux, ainsi que des impulsions en provenance de l'art des pays étrangers.

Le tournant historique survenu en 1945 dans la vie de Hongrie a produit un grand changement dans le domaine des arts plastiques également. Par suite de la transformation de la société hongroise, l'ancien art officiel — à savoir le néo-classicisme, inspiré du *novecento*, de l'école dite romaine, et le naturalisme teinté de l'académisme de triste mémoire de la Société des Arts Plastiques — a définitivement perdu sa fonction. Trois groupes en somme, représentaient alors le progrès. Leur style était loin d'être homogène, certes, mais une affinité spirituelle indéniable en liait les membres, les réunissant en de véritables chapelles artistiques. Le premier de ces trois groupes était la société dite de Gresham, représentante tardive du style de l'école de Nagybánya (école « post-nagybányaïenne »). Ce groupe se réclamait de propos délibéré des traditions de Nagybánya, l'école impressionniste hongroise, en restant attaché au principe de la nature, et à un art où dominaient les éléments lyriques, subjectifs.

Le deuxième de ces trois groupes était celui des artistes de l'école dite européenne. Leur style était très varié; on trouve parmi eux à la fois les représentants du post-impressionnisme, du constructivisme allié au réalisme, de l'expressionnisme et du surréalisme aussi bien qu'au début, les non-figuratifs. Chez ces artistes, il s'agit moins d'un style commun que d'une affinité spirituelle; à l'opposé du groupe de Gresham, se réclamant du naturalisme pleinairiste de l'école de Nagybánya, les artistes de l'école européenne se proposaient de propager dans l'art hongrois la conception de l'avant-garde hongroise — l'art des « Huit » et des activistes hongrois — et des écoles européennes modernes, des divers « ismes ».

La Gresham aussi bien que l'école européenne se présentèrent, dès leurs débuts, comme des écoles et elles réussirent à se faire accepter comme telles, mêmes si, pour la deuxième, cette appellation n'a jamais impliqué un style homogène. Quant au troisième groupe, ses membres étaient surtout unis entre eux par le fait qu'ils acceptaient consciemment les nouvelles fonctions artistiques nées de la grande transformation sociale, déterminées par la situation nouvelle, la création d'un nouvel art collectif, monumental. Chez eux non plus, on ne peut pas parler d'un style homogène; l'activité de ces artistes qui essayèrent de se constituer en un véritable groupe avec leur exposition intitulée « Vers un art collectif », organisée dans les salles de l'École nationale des Arts Plastiques, en décembre 1948, était marquée au même titre par le post-impressionnisme, l'expressionnisme, le néo-classicisme, un réalisme d'inspiration plébéienne et par les tendances stylisantes des arts décoratifs. Dans les années cinquante, période de la simplification des objectifs « populaire » et « collectif » et de la réapparition des tendances conservatrices sous l'effet du « dogmatisme esthétique » dominant, ce furent naturellement les représentants de ce groupe qui subirent la crise la plus grave; et ce n'est qu'après un long détour, vers la fin des années cinquante, début des années soixante, qu'il parviendront finalement à réaliser leurs objectifs originels. Mais une bonne dizaine d'années s'était entretemps écoulée: réalisés avec un tel retard, ces objectifs ne pouvaient plus l'être de la même manière, puisque l'expérience sociale, source d'inspiration de l'art collectif, gage du crédit de la monumentalité, était, elle aussi, devenue entretemps sensiblement différente. C'est ce qui explique pourquoi cette tendance trouva le moyen de se réaliser en premier lieu dans l'art décoratif monumental.

Les tendances vulgarisatrices des années cinquante troublèrent, naturellement, non seulement l'activité des artistes séduits par l'art collectif, mais aussi celle des représentants des deux autres groupes, quoique d'une manière différente. Tandis que les partisans de l'art collectif s'efforçaient de ressusciter la peinture de genre du XIXe siècle, en partant du principe, simplifié à outrance, de l'intelligibilité, et en obéissant aux directives d'une politique artistique erronée, le groupe de la Gresham conservait son style lyrique, impressionniste, ce qui lui faisait courir le danger de verser dans l'anachronisme, l'académisme. Comme l'enseignement artistique supérieur de l'époque était surtout assuré par les représentants de ce groupe et que, contre les tendances naturalistes, schématisantes, c'étaient eux qui défendaient le principe de la qualité artistique, leur

influence sur les jeunes devait nécessairement être très grande. Ils étaient, en effet, très entendus et ainsi, la survie du style post-nagybányaïen se prolongea d'une façon démesurée; leur peinture, qui accentuait, dans l'esprit de l'impressionnisme, le rôle de la vision, devint inapte à formuler les problèmes intellectuels de l'époque, constituant une entrave au progrès, à la création artistique d'esprit large, riche en symboles.

L'influence des tendances dogmatiques sur les représentants de l'école dite européenne et sur le mouvement lui-même était différente. L'activité de l'école fut, en effet, supprimée par voie administrative. La plupart des membres restèrent, certes, fidèles aux principes et au style qu'ils avaient élaborés au cours des années quarante, mais ils furent mis au ban de la vie artistique, obligés de cultiver une sorte d'art catacombal, phénomène nécessairement anachronique au XXe siècle. Le développement de leur art perdit de son élan et prit des traits sectaires, faute de pouvoir trouver les points de référence, sans lesquels il n'est pas de vie artistique active. Le crédit moral de leur comportement humain et de leur art est prouvé par le fait qu'ils restèrent tout de même fidèles à leurs principes et qu'une fois le dogmatisme rigide de la période de 1949 à 1955 affaibli, ils furent capables de reprendre leur chemin, même si, cette fois, il leur manquait l'unité, l'organisation et la communauté d'idées qui avaient caractérisé l'école européenne en 1946/1947.

Les trois tendances apparues après 1945 que nous venons de mentionner, étaient en même temps représentatives de trois générations d'artistes hongrois. Les représentants de l'école « post-nagybányaïenne » et les membres les plus âgés de l'école européenne étaient nés avant 1900, leur attitude humaine et artistique s'était formée pendant le premier tiers du XXe siècle; lors de la grande transformation sociale (1945), ils avaient donc une œuvre, une vision et une conception de la réalité toutes faites. Les autres membres de l'école européenne, ainsi que les partisans de l'art collectif étaient nés au début du XXe siècle. Une partie d'entre eux avaient fait leur apprentissage chez les néo-classiques de l'école romaine; d'autres étaient les représentants de la vague d'avant-garde qui s'était épanouie pendant les années trente; elle avait été animée, au début, par le Cercle de Travail de Lajos Kassák, le mouvement des élèves de l'École nationale des Arts Plastiques, connu sous le nom de « Jeunes progressistes », puis, à partir du milieu des années trente, par l'école dite de Szentendre.

Les artistes nés entre 1910 et 1920 appartenaient à une génération avortée, décimée par la Seconde Guerre mondiale; même les plus doués d'entre eux n'avaient pas réussi à constituer une véritable « génération d'artiste ». Aussi, au cours des années cinquante, les artistes âgés alors de 45 à 50 ans, furent très vite suivis par les jeunes entre 1925 et 1930, dont la grande expérience avait été la Seconde Guerre mondiale, puis l'époque des grands élans d'après la libération, des illusions et de leur disparition en fumée. Bon gré mal gré, ils étaient les créatures du nouvel ordre social; la plupart d'entre eux avaient quitté un foyer paysan ou ouvrier pour s'inscrire à l'École nationale des Arts Plastiques.

Cette génération a joué un rôle complexe mais important dans la formation de la physionomie de l'art hongrois moderne. Certains parmi eux s'engagèrent, sous l'influence de leurs maîtres de l'École nationale des Arts Plastiques, dans

16 Noël à la campagne

17 Exposition en plein air à Szentendr

18 Tapisserie de Gyula Hincz

la voie des traditions de l'école « post-nagybányaïenne » (Tibor Csernus, Tamás Vigh); d'autres — la majorité — devinrent les rénovateurs et les réformateurs de l'école dite de Hódmezővásárhely, en s'imposant la tâche de continuer le réalisme plébéien de l'école dite de la Grande Plaine (József Németh, Ferenc Szalay), cela d'autant plus qu'étant tous d'origine paysanne, ils étaient particulièrement sensibles aux enseignements de cette école, qu'il se fût agi des idées, des thèmes, ou dans une certaine mesure, de la forme. Enfin, quelques-uns d'entre eux se joignirent aux artistes de l'école européenne, qui travaillaient à l'écart des autres (Lili Ország). Le talent le plus robuste de cette génération, Béla Kondor, créa — grâce surtout à ses œuvres graphiques — un art frôlant le surréalisme, art gros de symboles dont l'influence sur ses contemporains était révélatrice et qu'on peut à juste titre considérer comme l'ouverture de la tendance spéculative, spirituelle, de l'art hongrois actuel. Les meilleurs de la jeune génération sortie des bancs de l'École nationale des Arts Plastiques, au début des années cinquante, ont élaboré leur propre style au début des années soixante; c'est d'eux que se rapprochent les plus jeunes, malgré les différences qui les opposent à leurs aînés; ce sont en effet ces derniers qui ont frayé le chemin, c'est à leur nom que se rattache le mérite d'avoir été des pionniers.

L'art actuel, c'est-à-dire celui de la fin des années soixante, est étroitement lié aux possibilités de développement des écoles ci-dessus énumérées, au mouvement des générations. Certes, les ramifications des tendances ainsi que l'apparition de talents nouveaux, pleins de promesses, font qu'il est extrêmement difficile d'embrasser du regard l'ensemble du domaine des arts; certains de ses traits caractéristiques se laissent pourtant saisir dès maintenant.

Le trait le plus visible est la crise et la disparition du monopole de la peinture fondée sur la vision, sur l'expérience optique, relevant essentiellement, quant à la méthode, de l'impressionnisme. Malgré leur nombre toujours considérable, les peintures et les œuvres graphiques nées d'une telle conception se voient de plus en plus reléguées dans le domaine commercial; leur valeur esthétique est minime dans la structure actuelle de l'art hongrois et elles ne jouent plus un rôle essentiel. Le style procédant de la vision optiquement homogène, la transformation de cette dernière obéissant tout au plus, à des intentions subjectives, affectives, a cédé la place à la création individuellement motivée, résumant des associations libres, suggérant la signification symbolique de l'expérience vécue, ou bien encore à une réflexion abstraite engendrant l'image, à la recherche de relations plastiques pures.

La même lassitude se fait sentir chez les héritiers de l'école dite de la Grande Plaine. Ceux de l'école de Hódmezővásárhely poursuivent toujours leur activité d'inspiration populaire, centrée sur la présence de l'homme, et dont les thèmes sont empruntés à la vie paysanne; il n'en est pas moins vrai qu'ils encourent de plus en plus le danger de se répéter; leur style ne peut plus éviter de verser dans la décoration. Ce n'est pas un hasard si, tout récemment, l'attitude plébéienne, démocratique, qui avait été en quelque sorte la base idéologique de leur art, a cédé la place au courant néo-primitif, dont le rôle ne cesse de s'accroître dans l'art hongrois de nos jours (Viola Berki, Tamás Galambos).

L'évolution suivie par les membres de la génération de l'ancienne école européenne et par ceux dont la devise était « Vers un art collectif », n'est pas non plus dépourvue d'intérêt. Au cours des années cinquante, les premiers ont choisi le repli, la réclusion tandis que les rangs des derniers ont été décimés par la discorde; ils n'en appartiennent pas moins, jusqu'à nos jours, au nombre des animateurs de l'art hongrois actuel, même si leur œuvre peut dorénavant être considérée comme close. De toute façon, la peinture d'inspiration populaire de Endre Bálint, tributaire des formes chagalliennes; l'art de Jenő Barcsay, alliant la monumentalité aux valeurs décoratives; la peinture de Margit Anna, de motivation psychique, ou tendant, depuis quelque temps, vers une métamorphose picturale de l'art folklorique; l'art de Dezső Korniss, assimilant, tout en restant souverain, une série de tendances européennes modernes, dont, surtout, la calligraphie; celui du sculpteur Tibor Vilt, essayant toutes les possibilités de l'art plastique moderne; les sculptures de Miklós Borsos, greffant le purisme plastique non figuratif sur le classicisme; ou les compositions d'Erzsébet Schaár, qui s'inspirent de la sensibilité psychologique de la femme et absorbent les tendances scéniques du pop'art — sont autant d'exemples de l'art hongrois contemporain, qui entend s'élever au-dessus du provincialisme et, tout en conservant ses caractéristiques régionales, s'efforce de créer des valeurs esthétiques universelles. La plupart des partisans de l'art collectif ont, eux, trouvé leur véritable champ d'action dans les genres décoratifs monumentaux (Endre Domanovszky, Gyula Hincz).

Comme leurs aînés, nés au cours des dix premières années de notre siècle, les artistes de la génération entrée sur scène après 1945, peuvent eux aussi se réclamer d'un style à eux; leur activité tient un rôle important dans la structure de l'art plastique moderne. L'art de Béla Kondor, sensible aux problèmes éthiques, refusant toute école; les tableaux de Lili Ország, évoquant l'atmosphère de civilisations primitives, mythiques; les œuvres plastiques monumentales, animées d'un rythme nouveau, de Tamás Vigh; les sculptures à la fois satiriques et tragiques d'Imre Vargha; le coloris si riche, bien que réservé, d'Ignác Kokas; les tableaux néo-primitifs de Viola Berki et les feuilles graphiques d'Arnold Gross, respirant la naïveté des contes populaires — représentent la tendance de l'art hongrois moderne, qui, tout en marchant avec les tendances occidentales ou américaines contemporaines, s'efforce de donner une réponse autochtone aux questions que notre époque pose à l'artiste tant dans le domaine du contenu que dans celui des formes nées de ce dernier. Peu nombreux sont les représentants de cette génération à avoir rallié les tendances non figuratives; leur art exprime des significations différenciées, les relations plastiques y révèlent en même temps une signification émotionnelle, souvent même symbolique, une vision cosmique. Et cela non seulement chez des artistes comme Béla Kondor ou Lili Ország, mais aussi chez ceux qui font le pont entre cette génération et la suivante et, en général, les tendances les plus récentes, comme Pál Deim ou Ilona Keserű. Deim a, en effet, débuté comme élève de la peinture de Szentendre, tout spécialement de sa tendance à ne chercher que les émotions profondes, le mythe, qu'il a allié à l'exigence d'un ordre intellectuel devant régner dans les relations plastiques; tandis que l'art d'Ilona Keserű, qui ne dédaigne pas d'em-

prunter certains de ses éléments au pop'art, laisse percer l'expérience du folklorique hongrois et, dans ses œuvres récentes, celle de la broderie « seigneuriale » qui joue un rôle si important dans l'art décoratif hongrois moderne. L'art de cette génération, désormais indépendant, ne doit pas être considéré comme la simple continuation ou une étape nouvelle des écoles et tendances hongroises nées au cours de la première moitié du XXe siècle; ne se contentant pas de continuer la tradition, ces artistes s'efforcent, en effet, d'en créer eux-mêmes une nouvelle; il n'en reste pas moins que leur art se rattache par des fils nombreux à l'art hongrois, ou, plus exactement, à la réalité hongroise.

Les tendances nouvelles semblent néanmoins rompre avec les problèmes des générations précédentes, avec cet art qui vibre à tous les problèmes de la société hongroise et qui est porteur d'une vision du monde. Il ne s'agit pas simplement ici des différences entre l'art « naturaliste » et l'art non figuratif, ni même du fait que la peinture-vision, telle que la comprenait l'école post-nagybányaïenne, a définitivement vécu. On ne peut pas non plus mettre ce problème sur le compte du mouvement des générations, même s'il est vrai que les tendances nouvelles recrutent leurs représentants parmi la nouvelle génération; en effet, plusieurs d'entre ces derniers — Ferenc Lantos, Tamás Hencze, Tibor Csiky — appartiennent, pour l'âge, à la génération Béla Kondor — Pál Deim. Ces tendances nouvelles ne gardent plus que le système de rapport des signes plastiques qui ne se réfèrent qu'à eux-mêmes, et ne dépassent pas leur propre sphère, seul demeure l'acte créateur d'objet et dépourvu de toute intention pouvant engendrer une signification artistique; or, une telle attitude marque un divorce radical avec les problèmes qui retenaient l'attention des tendances précédentes; aussi les modèles ne doivent-ils pas être cherchés dans l'art hongrois moderne, mais dans l'art contemporain occidental et américain.

Au cours de son histoire, l'art hongrois moderne a souvent reçu des impulsions de l'Occident, étant toujours lié, au niveau régional, ou provincial, aux grands courants artistiques internationaux. Mais, jusqu'à nos jours, ces impulsions venues du dehors ont toujours fini par être assimilées; et bien que, dans les sociétés modernes, on ne puisse plus parler de développement autochtone, la recherche de l'autonomie a toujours été sensible. Or, à présent, il n'en est plus ainsi. A défaut d'un éloignement suffisant, il est impossible de savoir si ces tendances qui plongent leurs racines dans le pop'art et l'op'art pourront, un jour, être assimilées par l'organisme de l'art hongrois, si elles seront capables de produire des valeurs autochtones, régionales, ou s'il s'agit plutôt de l'importation pure et simple des produits d'un art international, régnant dans le monde entier. Mais ce n'est plus là un problème propre à l'art contemporain hongrois; des problèmes semblables se présentent désormais, en effet, dans l'art d'autres pays également.

Lajos NÉMETH.

BIBLIOGRAPHIE

Németh, L.: Modern Art in Hungary, Budapest, 1969. Corvina. Voir encore les comptes rendus des *Nouvelles Études Hongroises*.

179
...e l'art

Les couches, anciennes et récentes, de la création musicale

On ne peut que se féliciter de la parution, dans la presse musicale mondiale, du nombre accru d'études et articles consacrés aux nouvelles tendances de la musique hongroise. On voit peu à peu apparaître, avec une clarté suffisante, les traits historiques et stylistiques qui permettent de faire la part, dans l'œuvre des compositeurs hongrois, des éléments et des groupes d'éléments anciens et nouveaux. Tout récemment, la revue *Tempo* (Londres) a consacré la majeure partie de son numéro 88/1969, à l'analyse approfondie de l'œuvre et de l'activité de compositeurs hongrois. Nous laissons donc cette fois-ci les détails pour faire porter nos remarques sur l'appréciation.

Les compositeurs, les critiques et les musicologues sont unanimes à constater que le milieu des années cinquante représente un tournant dans l'évolution de la vie musicale hongroise. C'est à ce moment qu'ils situent, en général, la limite entre l'ancien et le nouveau. Nous n'avons aucune objection à formuler à l'encontre de cette périodisation. Si nous envisageons l'activité des compositeurs hongrois en elle-même, la démarcation entre les deux périodes se situe en effet, sans aucun doute, aux environs des années 1954-1956. Cependant, une analyse plus subtile s'impose dès qu'il s'agit d'établir en quoi le nouveau est nouveau, et par rapport à quel état ancien, et quels sont les liens qui le rattachent aux différentes tendances, nouvelles ou anciennes, de l'évolution musicale européenne.

Il y a lieu de discuter surtout, avec les critiques hongrois et étrangers, sur la nature de cet « ancien », dépassé par l'évolution vers le milieu des années cinquante, et sur celles des forces historiques qui l'avaient engendré et maintenu en vie. Il est certain que la politique culturelle du début des années cinquante instaura un certain style musical en l'érigeant en expression, dans la musique, du réalisme socialiste. Mais cette tendance, devenue ainsi officielle selon toutes les apparences, était en réalité née de forces historiques convergentes.

Au seuil de la Seconde Guerre mondiale — vers la fin des années trente — les meilleurs artistes en Europe, avaient été amenés à protester activement sur le plan social. Leur comportement eut pour conséquence nécessaire de les tourner vers les sujets sociaux, souvent même politiques, vers les genres plus populaires et de rapprocher leur mode d'expression de traditions plus simples, plus intelligibles pour les masses.

Il est évident que cette tendance générale de l'époque fit que les composi-

Németh József.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31.
Telefon: 337-748, 340-726

Munkásy-díjas festő művész

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1981 MÁR 17.
1921

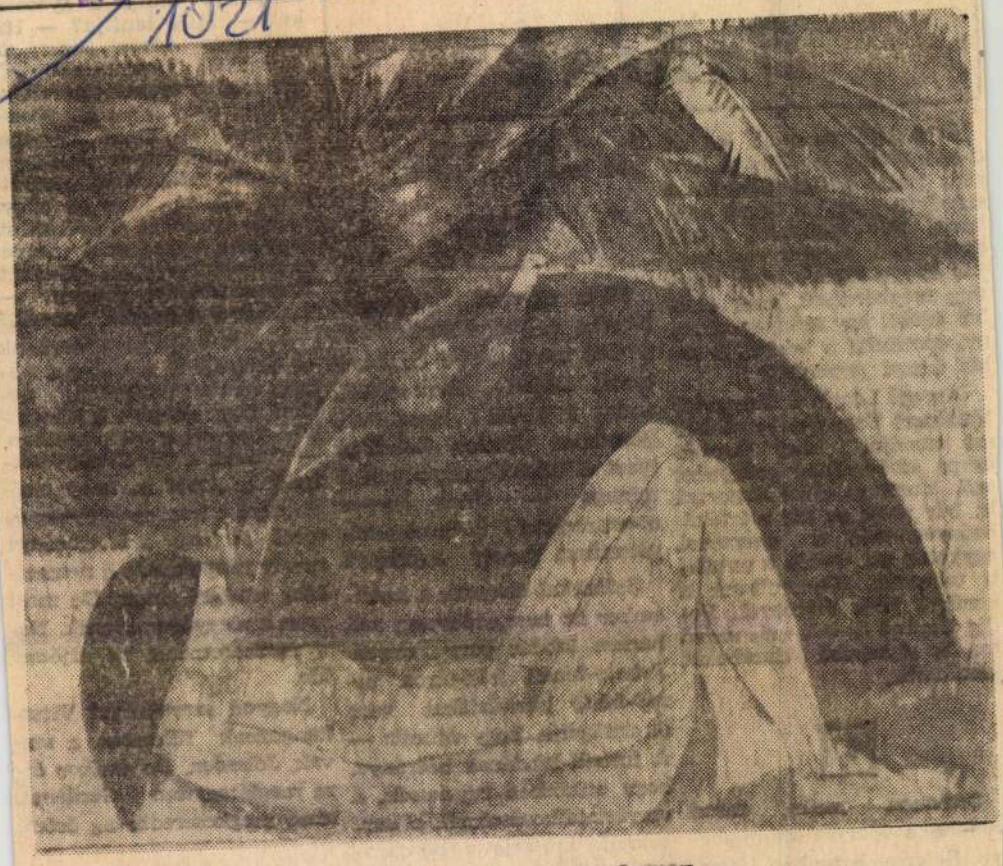

NÉMETH JÓZSEF: MEZEI VÉNUSZ

Szálak

Csongrádi torontáli készül a kisműhelyben. *Geráné Marika* fürge kézzel igazítja a szövőgépet meg a színes szálakat. Egy mozdulat, egy újabb szál, megint egy, meint és így tovább, nem mertem megkérdezni, hány szálból készül egy szőnyeg. Annyi mozdulat a kézzel. S talán annyi gondolat?

Versegi László a Csongrádi Háziipari Szövetkezet elnöke azt mondja, hogy Geráné csupa elsőosztályú szőnyeget sző. Munkája eljut exportra is, bár most ez kis mértékű. Szőnyegünket a perzsával egykalap alá vették a nyugati vámosok. Kiszorultunk a korábbi jeles piacokról. Pedig Geráné és sok más szövő ma is gyönyörű darabokat készítenek.

1.

Otthonos, meleg falusi konyha a Marika munkahelye. Belépve nyomban látom, ni várja a háziasszony szor-

De azt, hog
nem lehet

Nem egy
Marika a kisműhelyben. Itt a férj munkahelye is. Mostantól állami elismeréssel, amint a járási hivatalban Szentesen *Ignéczi Lászlóné* ipari előadótól megtudtam a minap: — *Gera Ferenc* sportszerjavító kisipari szolgáltatásra kapott engedélyt.

Szálakkal dolgozik a fiatalember is: nem szőnyeget sző, hanem labdát varr éppen. Fekete-fehér, kék-piros, piros-fehér bőrlabdákat varr és újságolja, hogy újított: — A futball-labdának hátránya, hogy miközben rugdossák, a varrástalálkozásoknál, a sarkoknál mutatja a bőrdarabok sarkait — kinyúlik, kifordul. Én megtaláltam en-

Tudnak-e Geráról? Ismerik?

— Hát hogy ne ismernénk — hangzik a mosolygós válasz, szinte pirongatón, nekem, hogy ennyire tájékozatlan vagyok a sakksportban.

— Tudunk a tömörkényi sakkozóról. Arról is, hogy elsőosztályú a honi mezőnyben és arról is, hogy a levelezéssel tavaly megszerezte a nemzetközi mesteri címet. De most nem a megyében játszik. Nagyon szeretnénk, ha átjönne ide.

Nagyon szeretnénk? Visszhangoznak fülemben a szavak. Jólesően. De amikor újra meglátogatom Geráéket, kissé megkeseredik az öröm.

4.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművén (alföldi)

Az országosan is ismertté vált alkotóegyéniségeknek – mint a művész is – közös a törekvésük: az Alföld új világképének érzékeltetése.

Hevesi Szemle
„Irodalom, Művészet"
1981, 1,5-old. Szelesi Zoltán: Medgyessy és az alföldi művészet.

Németh József festő

Szervánszky Pál: Az anyaföld balladája: Németh József: Tanító. = Tiszatáj, 39, 1985, 1. 89-91. ill

Németh József fertő

Szihely András

Kiállítások az Ernst Múzeumban

Németh József képei. A Nadar-csoport fotói

Nagy nabadság, 1986. ápr. 6. 7.

Interjú

akár egy valódi kiállítóterem, ott volt – ahogy elneveztem – a Csiky-múzeum. Nem csodabogár-gyűjtemény, határozott volt a profilja, Csiky kizárólag a vele rokon felfogású művészek munkáit gyűjtötte. Egyetlen fillért sem fizetett értük, csak cserélt: szobrot adott képért, szoborért, igyekezett persze a legkvalitásosabbakat választani. (Hozzáteszem, akkoriban az avantgárd műalkotásnak pénzértéke nem volt, egy képajándék annyit ért, mint egy dedikált kötet, vagy az olyan kölcsönös megtisztelő gesztus, mint amikor orvos keresi föl a kollégáját, hogy kezelje.) A múzeum magját a *Zuglói Kör* tagjainak alkotásai adták. 1963–64-ben *Molnár Sándor* festőművész XIV. kerületi lakásán rendszeresen összejártak a főiskolát újonnan végzett képzőművészek, vitatkoztak, tanultak, tanították egymást. „Sokat olvastunk – emlékezett Csiky –, tájékozódtunk az egyetemes művészet legfrissebb eredményeiről." Meghívták *Hamvas Bélát* előadás-sorozatot tartani. *Attalai Gábor, Bak Imre, Nádler István* voltak sokak között a Kör tagjai. Az akkori fiatalok közül persze mások is szerepelnek a Csiky-múzeumban: *Hencze Tamás, Deim Pál,* – a most Nyugaton élő – *Tót Endre, Fajó János, Keserű Ilona* festők. Szobrász kevés, de *Pauer Gyula*

A HÓNAP MŰTÁRGYA

1989. december

NÉMETH JÓZSEF

Rakodók

tusrajz

28 x 38 cm

NÉMETH JÓZSEF festő, Munkácsy-díjas, kiváló művész
Kaposszerdahely, 1928

Főiskolai tanulmányait 1957-ben fejezte be Szőnyi István osztályán. Tanulmányutakat tett több kelet- és nyugat-európai országban, megfordult Indiában. Hódmezővásárhelyen él, az őszi tárlatok egyik vezető egyénisége. Önálló tárlatai voltak Hódmezővásárhelyen, Budapesten, Kaposvárott, Szentesen, Kiskunfélegyházán, Kecskeméten, Szolnokon, stb. Egyéni kollekciókkal mutatkozott be Bécsben (1966) és Moszkvában (1974); szerepelt a Velencei Biennálén (1960), a párizsi Ifjúsági Biennálén (1962), az indiai triennálén (1968). 1962—65-ben Derkovits-ösztöndíjat, 1967-ben, 1970-ben és 1976-ban Munkácsy-díjat, 1980-ban érdemes művészi címet kapott. 1985-ben kiváló művészi kitüntetésben részesült.

Egyfajta realizmus szigorúságával közeledik a mindennapi látvány újraélt világához, de azt költői módon, dekoratív fogalmazással, a formák leegyszerűsítésével írja át képein. A természet és az ember harmóniáját keresi, a paraszti élet azon mélyrétegeit, ahol még élnek a mítoszok, illetve ahol a valóság tiszta képletei még mítoszteremtő üdeségükben jelentkeznek.

Egy festőt elsősorban műveiben lehet megismerni. Fokozott mértékben vonatkozik ez egy olyan művészre, mint Németh József, aki csak kiállításokon és csak művei segítségével vall önmagáról, törekvéseiről. Csendben, sietség nélkül alkot, felelősségtudat és erkölcsi eszmény súlyától préselődve. Nem a látvány, a látszat helyett a törvény megismerése vonza ellenállhatatlanul, mely érvényes vizek, fák, ember tapasztalta létezéstől a kor, a társadalom belső igazságáig. Szilárd szerkezetet sugalló képei finom látomások, amelyeken a látvány a festő belső világának törvényei szerint alakul.

Apró vázlatai, mikor motívumait, megfigyeléseit jegyzi, alkotói folyamatának kiindulópontja. Az válik ezt követően fontossá, amit a látványhoz érzésben, gondolatban hozzátesz. Az élet megnyilvánulásai érzelmi és tudati világa szűrőjén jutnak felszínre képeiben. Ez magyarázza, miért telnek meg képei annyi érzelemmel, gondolati mélységgel annak ellenére, hogy a felhasznált elemekben tulajdonképpen semmi rendkívüli nincsen. Azt festi mindig, ami benne már képpé teremtődött.

Németh József pályája kemény, tisztavonalú, soha nem szorult pályakorrekcióra, nem voltak kitérői, látványos fordulatai. Eredményeit mindig korábbi szintjeinek következetes továbbfejlesztésével, s csakis saját látás- és érzésvilágának megfelelően érte el. Keveset rajzol. Grafikát önmagáért egyáltalán nem készít. Festményeinek vázlataiból vásárolt könyvtárunk a közelmúltban; azok közül való "A hónap műtárgya"-ként kiállított "Rakodók" című tusrajza. Friss vázlatait akár önálló grafikáknak is tekinthetjük, festményeivel azonos hőfokon készülnek. A "Rakodók" c. munkája a Tüzéptelepen című festményének első vázlatai közül való.

NÉMETH József

Dömötör János: Németh József pannója
Hatvanban. = Heves i Szemle. XII. évf
3. sz 1984 10 - 12. p. ill

Hatvan Városi Tanács

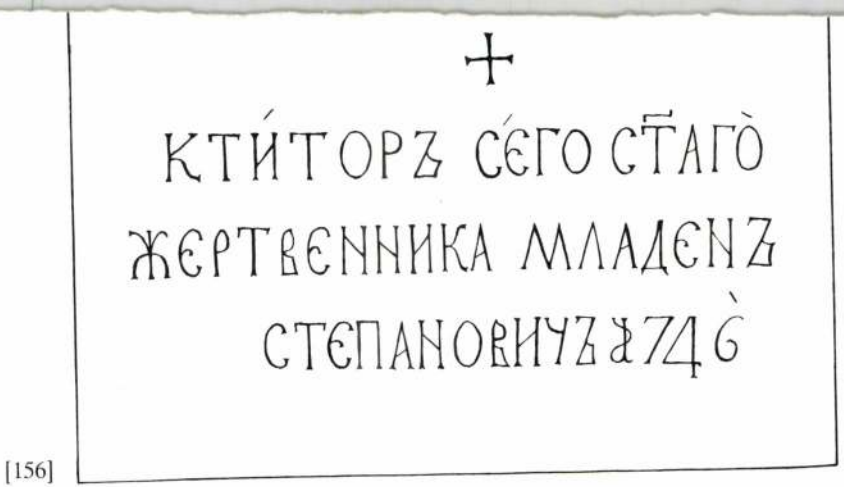

[156]

Ктиторски запис на проскомидији Преображенске цркве, 1746.

NÉMETH József

(bán): Koranyári képek : Találatok Szentendrein.
= MN 1984. 148. június 26. 6

Szentendrei Képtár, Hosvai Varga István
Művésztelep Galéria, Németh József
Műhely Galéria, Szűts Miklós
Vajda Studió, Knirbai Alex, Szőllősy Gábor
Jovánovics György

országban a rendet
-a haza sorsáért
körü

bekület: /az embesi!/ a h
emberekért akar
tragédiája, h. a
nem tudja leszo
felismeri magány
Harcát is mag

Németh, Josef

Wagner István

Metronóm a Rondellában

[Josef Németh festő]

17/140 Erikgom, Vár, Rondella, 1984

Magyar Hirlap, 1984. aug. 14. 6.

hozó szakma. Az 1991. évi **Martyn Klára Díjat** az alapítvány kuratóriuma 1990. november 20-i ülésén **Kovalovszky Márta** és **Kovács Péter** művészettörténészeknek, a székesfehérvári István Király Múzeum munkatársainak ítélte oda. Az indokolás szerint „közösen alakították ki és vitték végig a székesfehérvári múzeumban azt az immár negyedszázados kiállítási programot, amely tudományos igényességével és úttörő jellegével méltán érdemelte ki a szakma figyelmét és elismerését."

Németh József

Surányi Pál: Az anyaföld balladája: Németh József: Tarló. = Tiszatáj, 39, 1985, 1. 89-92. ll.

1350. URH (szt.): 66,02; 66,62; 66,92; 67,19;67,85;69,98;70,40;71,42;72,11;72,77

13.00: Hírpercek

13.08: Műsorajánlat

13.10: Élet-só
Avagy az egészségkultúráról
Szerkesztő: Bayer Ilona és Moldova Ágnes

13.45: Időjárás- és vízállásjelentés

14.00: Táskarádió
Szerkesztő: Mezei Dániel. Zenei szerkesztő: Magyar Mária. Munkatárs: Szalánczy Erzsébet

15.00: Hírek. Időjárás

15.03: Szalonzene
A Béke Radisson Hotelből
Fóthy János zenekara játszik
Műsorvezető: Batta András, Demény P. János. Házigazda: Bencze Gábor igazgató
Szerkesztő: Csermely Zsuzsa

16.00: Poptarisznya
Műsorvezető: B. Tóth László
Sport: Vass István Zoltán
16.55: Útinform. Fővinform. 17.00: Hírek. 17.08: Sporthírek 17.55: Útinform. Fővinform. 18.30: Sportösszefoglaló 19.00: Hírek.

19.30: Auf Deutsch gesagt
Német nyelvlecke kezdőknek
(A csütörtöki, B. 14.05-ös adás ism.)

19.45: American Mosaic
A Voice of America sorozata nyelvtanulóknak
(A pénteki, B 14.05 adás ism.)

20.00: Apai örökség
Tóth Árpád és leánya, Tóth Eszter
Szerkesztő: Stifner Gábor

21.00: Hírpercek

21.10: A Rádió Dalszínháza
Suppé: Boccaccio
Operett két részben. Szövegét – Zell és Genée írta. Fordította és rádióra átdolgozta: Kardos G. György. Vezényel: Erdélyi Miklós. Karigazgató: Vajda Cecília. Zenei rendező: Ruitner Sándor. Rendezte: Molnár Mihály
Fiametta – László Margit (Örkényi Éva), Boccaccio – Ilosfalvy Róbert (Somogyvári Pál), Schalza, borbély – Maleczky Oszkár (Horváth Jenő), Beatrice, a felesége – Ágay Karola (Csernus Marianne), Leonetto, diák – Réti József (Szatmári István), Lotteringhi, hordókészítő – Külkey László (Pécsi Sándor), Izabella, a felesége – Sándor Judit (Kállai Ilona), Pietro, Palermo hercege – Bende Zsolt (Suka Sándor), Lambertuccio, szatócs – Kishegyi Árpád (Rajz János), Peronella, a felesége – Palánkai Klára (Szemes Mari), Majoromus – Varga Zsolt, Checco – Nádas Tibor (Basilides Zoltán), Könyvárus – Várhelyi Endre, Herceg – Kemény László, Tofani, diák – Horkai János
22.18–22.28: Hírek. Időjárás. Sporthírek

23.45: Máról holnapra – éjfél előtt
Már csak ez hiányzott?!
Műsorvezető: Szlotta Judit és Tasnádi Márton. Szerkesztő: Tari Viktor

0.15: Magyar és idegen nyelvű vízjelző szolgálat
(Csak középhullámon)

0.15–4.20: Máról holnapra – éjfél után
A Magyar Rádió éjszakai műsora
A Már csak ez hiányzott folytatása
A műsor telefonszáma: 138-8555
Óránként: Hírek. Időjárás
4.03: Nóták

BARTÓK

URH (sztereó): 67,04; 67,97; 68,24; 68,36; 68,48; 68,72; 69,38; 70,10; 70,43; 70,64; 72,08 MHz

6.00: Hírek. Időjárás

6.03: Népszerű muzsika – korán kelőknek
Szerkesztő: Magyar Kornél
7.00–7.03: Hírek. Időjárás

8.00: Hírek. Időjárás

8.05: Lionel Rogg orgonál

9.00: Műsorajánlat

9.05: Az opera csillagai
Váradi Júlia
1. Mozart: Figaro házassága – a) Grófné kavatinája, II. felv., b) hármas, II. felv. (km. Helen Donath, Ferruccio Furlanetto), c) Recitativo és a grófné áriája, III. felv., d) Levélkettős (km. Helen Donath), 2. Mozart: Idomeneo – Elektra recitatívója és áriája, III. felv., 3. Halévy: A zsidónő – jelenet, Ráchel románca, Ráchel–Leopold kettőse és hármas, II. felv. (km. Dalmacio Gonzales, José Carreras és a Philharmonia Zkr, vez. Antonio de Almeida)
Szerkesztő: Pusztay Ernő

10.00: Hírek. Időjárás

10.05: Új Zenei Újság
(Ism. holnap, B. 22.05)

10.50: A Délibáb együttes népzenei felvételeiből

11.05: Európa hangversenytermeiből
A salzburgi Mozarteum kamarazenekarának hangversenye a salzburgi Mozarteum nagytermében. Vez. Végh Sándor. Km. Alexander Janiczek – hegedű, Heidi Litschauer – gordonka, Reinold Malzer – oboa, Judith Farmer – fagott
1. Mozart: Esz-dúr divertimento K. 113., 2. Haydn: B-dúr sinfonia concertante, 3. Mozart: Egy kis éji zene K. 525., 4. Haydn: D-dúr (Miracle) szimfónia No. 96. (hgf.)
11.54: Hírek. Időjárás
11.59–12.14: Kóbortlásaim
Arthur Rimbaud versei Kaszás Gergő előadásában

12.37: Szokolay Sándor–Balássy László: A tavaszhozó kisleány
(MR gyermekkórusa és szólistái, László Margit, Antalffy Albert, Barlay Zsuzsa, Szalma Ferenc – ének, az MR szimf. zkra, vez. Csányi László)

13.00: Hangok és visszhangok
Szerkesztő: Dimény Judit

13.10: Bemutató
Komolyzenei újdonságainkból
1. Weber: Grand Duó concertante (Kovács Béla – klarinét, Prunyi Ilona – zongora), 2. Pécs Katalin: Mondsee (Eckardt Gábor – zongora), 3. Ravel: Szonáta hegedűre és zongorára (Stuller Gyula – hegedű, Mocsári Károly – zongora)

14.00: Hírek. Időjárás

14.05: Jubilate Deo
Évszázadok egyházi muzsikája
Vass M. Katalin műsora

15.00: Ön hogyan tanítaná?
Madách Imre drámájából, Az ember tragédiájából a falanszterjelenetet?
Műsorvezető: Szunyogh Szabolcs

15.40: Régi fúvós kamarazene

16.00: Hírek. Időjárás

16.05: Társalgó
Ötven perc irodalomkedvelőknek
Szerkesztő-műsorvezető: Korányi Tamás (A keddi adás ism.)

16.55: Gordiusz plusz
Öt perc tudomány

17.00: Donizetti operáiból
1. Lucrezia Borgia – Lucrezia áriája, I. felv. (Maria Callas), 2. Maria Di Rohan – Enrico áriája, III. felv. (Renato Bruson), 3. Lammermoori Lucia – Lucia és Edgar kettőse, I. felv. (Joan Sutherland, Renato Cioni), 4. A kegyencnő – Don Alfonso kettőse, II. felv. (Fiorenza Cossotto, Gabriel Bacquier, Km. Ileana Cotrubas, Piero de Palma és a bolognai Teatro Comunale zkra, vez. Richard Bonynge), 5. Boley Anna – jelenet és ötös, I. felv. (Elena Suliotis, John Alexander, Piero De Palma, Stafford Dean, Nikolaj Gjaurov, Bécsi Állami Opera ének- és zkra, vez. Silvio Varviso), 6. Robert Devereux – Kórusrészlet, II. felv. (Ambrosian kórus és a Royal Filharm. Zkr, vez. Charles Mackerras)

18.00: Hírek. Időjárás

18.05: Zenetörténeti érdekességek
Michael Ponti Clara Wieck-műveket zongorázik
1. d-moll scherzo (5 p), 2. Változatok egy Schumann-témára (8 p), 3. a-moll zongoraverseny (km. a Berlini Szimf. Zkr, vez. Voelker Schmidt-Gergenbach) (21 p)

18.42: Barokk kamarazene

19.00: Szemle
Tallózás hetilapokban és folyóiratokban. Szerkesztő: Osgyáni Csaba
(A tegnapi adás ism.)

19.35: Simonelli: Mise Buda felmentésére (1686)
(Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola kamarakórusa, szólót énekel: Antal Mátyás, vez. Párkai István)

20.08: Így láttam Kodályt
A mikrofonnál: Borsos Miklós (hgf.)
Szerkesztő: Bónis Ferenc

20.30: Hangverseny-különlegességek
Rudolf Serkin Beethoven-szonátaestje a bécsi Konzerthausban 1987 októberében
1. E-dúr szonáta, op 109., 2. Asz-dúr szonáta, op. 110., 3. c-moll szonáta, op. 111.
Szerkesztő: Veisz Gábor
20.51: Hírek. Időjárás
20.56–21.11: Tetten ért szavak
Balázs Géza anyanyelvi műsora
Szerkesztő: Fehérvári Győző
(A tegnapi adás ism.)

22.00: Hírek. Időjárás

22.05: Rádiószínház
Komámasszony, hol a stukker?
Görgey Gábor színművének rádióváltozata
Cuki az alvilágból – Inke László, A méltóságos – Kállai Ferenc, K. Müller – Márkus László, Kiss, az intellektuel – Latinovits Zoltán, Márton, a vidéki – Horváth József
Technikai munkatárs: Hámor János és Lakatos Gábor. Dramaturg: Bárdos Pál. Rendező: Varga Géza (1975)

23.26: Zenei panoráma
1. Peteris Plakidis: Kis koncert két hegedűre, 2. Olli Koskelin: Breaking the silence, 3. Seppo Pohjola: String Quartet

24.00: Hírek. Időjárás

0.05: Világhírű zenekarok felvételeiből
1. Geminiani: B-dúr concerto grosso op. 7. No. 6. (Venetói Szólisták, vez. Claudio Scimone), 2. Mendelssohn: c-moll szimfónia No. 9. (I Musici di Roma Kamarazkr), 3. Paganini: e-moll hegedűverseny (Salvatore Accardo és a Londoni Szimf. Zkr, vez. Charles Dutoit), 4. Reger: Változatok és fúga egy Mozart-témára (Drezdai Állami Zkr, vez. Hein Bongartz)
Szerkesztő: Varga Ferenc

2.00: Hírek. Időjárás

2.03: Szózat

Petőfi 20.00 Apai örökség

Tóth Árpád

Tóth Eszter

JUVENTUS RÁDIÓ

Műsorvezető: Müller István, Marosi Antal. Zenei szerkesztő: Horváth Bob
6.00–9.00: Jó reggelt, Magyarország! Reggeli információs magazin. Közben: 6.20: A nap nótája, 6.45: Horváth Rozi receptajánlata, 8.30: Fornax gazdasági hírek **9.00:** Hungaroton. Gong újdonságok **10.00:** A 70-es évek slágerei **11.00:** Köztünk élő legendák **12.00:** Egy információ – egy zene **13.00:** Pere-tere-fere **14.00:** Ebéd utáni csevegés **15.00:** Zenés kívánságműsor **16.00:** Négy keréken és karosszékben... Magazin közlekedőknek és üldögélőknek **18.00:** Sporthírek, sportközvetítések **19.00:** Heti aktualitások, esti mese **20.00:** A világ legnagyobb slágerei **21.00:** Juventus Kávéház **22.00:** Sportösszefoglaló **23.00–24.00:** Éjszakai csevegés sok zenével

CALYPSO RÁDIÓ 873 BUDAPEST

8.00–16.00:
Műsorvezető: Albert Györgyi és Kristóf Gábor
Minden óra 30-kor Hírek. Időjárás
8.32: Fővinform **9.00–9.30:** Kerekasztal **9.35:** Útinform **10.32:** Ellopott autók **11.00:** Ózonjelentés **11.32:** Fővinform **12.35:** Útinform **12.35–13.30:** Wurlitzer (ism.) **14.32:** Fővinform **15.35:** Útinform **15.00–16.00:** Horoszkóp **15.45:** Mit vegyek fel holnap?

Wehner József festi 1996

Az ördög szépsége

Tv1 14.00

Gérard Philipe 26 évesen játszotta el Faustot. A film a Faust-legenda feldolgozása. Örök fiatalságért, rangért, vagyonért eladja lelkét az ördögnek Faust. A vérrel írt szerződést Faust szerelmese semmisíti meg, hogy mindkettőjüket megmentse az elkárhozástól...

Henri-Faust – Gérard Philipe (Tordy Géza), Professzor-Mefiszto – Michel Simon (Tyll Attila)

Vízi kalandok

Duna Tv 14.00

A filmsorozatot azoknak ajánljuk, akik kedvelik a gyönyörű tájakat és főként a tenger élővilágát. Az első részben könnyűbúvárok látogatnak el a Vörös-tenger északi területeire, s a partvidék nevezetességeivel, idegenforgalmi látványosságaival is megismertetnek.

Dallas

Tv1 17.35

Az előző rész tartalmából: Jamie, az új rokon az alaszkai jogosítványával és néhány öreg fotóval próbálja meggyőzni a Ewing családot, hogy Jock és az ő apja fivérek voltak. Jockey ismét munkába állítja a nyomozóját, s az olajszakmával kapcsolatos kérdésekkel bombázza, vizsgáztatja a lányt. Az ügyvédje azt tanácsolja neki, hogy az új rokonnal legyen óvatos. A vendéglőben kitör Lucy körül a botrány, mert a másik pincérnő udvarlója átpártol hozzá. Cliff kísértésbe esik, amikor az óriási Weststar a „fedélzetére hívja" a Barnes–Wentworth céget és egy nagyon fontos pozíciót ajánl fel neki...

Krapatchouk

Tv1 20.20

Az ironikus filmparódia Európa keleti és nyugati felének kétségbeejtő megosztottságáról szóló példázat. Két idénymunkás Dél-Franciaországból Párizsba megy, hogy jegyet váltson „Prajevitzá"-ba, a szabad kelet-európai köztársaságba. Ám senki sem ismeri ezt az országot, ráadásul a két főszereplő dokumentumait ellopják, így az is kérdésessé válik, hogy léteznek-e egyáltalán...

Polni – Guy Dion (Bajor Imre), Cselovek – Piotr Zaitchenko (Ujlaky Dénes), Lisa – Angela Molina (Détár Enikő), Lagachis – Didier Flamand (Ujréti László)

Gorilla

Tv2 22.10

Antoine Dominique regénye alapján a forgatókönyvet írta: Claus Fischer, Peter Patzak. Fényképezte: Viktor Ruzicka. Zene: Peter Ponger. Rendező: Peter Patzak

A piaci versenyben egy üzletember, Livotti különös trükkhöz folyamodik. Akarata érvényesítéséhez egy cseh hipnotizőrt fogad. Lucasnak sikerül egy segélykérő cédulát eljuttatnia egy újságírónőhöz...

Geo Paquet – Karim Allaoui (Vass Gábor), Az öreg – Francois Perier (Tolnai Miklós), Livotti – Philippe Laudenbach (Perlaky István), Lucas – Zdenek Podhursky (Laklóth Aladár), Viera – Birgit Doll (Csere Ágnes), Mario – Hechter Ubarry (Kassay Károly), Bicchieri – Jena-Pierre Leaud (Maros Gábor)

TV 1

6.43: Műsorismertetés

6.45: Falutévé Magazin

V. évfolyam 9. szám (45')

Agrárutunk Európába – Megyéről megyére – Vállalkozások – Vásárfia – Faluzsaru – Kukorékok – Vendég 5 perc – Pénzpörgető – Falusport – Lóról lóra – Nőtaküldő

Felelős szerkesztő: Práger György. Főgyártásvezető: Duronelly György. Rendező: Falussy Mária

7.30: Mosómacik

Amerikai rajzfilmsorozat

Életmentő akció (23')

7.55: „Így szól az Úr!"

A Biblia üzenete (6')

8.03: Hol-mi?

Ifjúsági szolgáltató magazin (25')

Szerkesztő-műsorvezető: Nagy György

8.30: Halló, vasárnap!

Szórakoztató magazinműsor mindannyiunknak (150')

Felelős szerkesztő: Simon V. László. Szerkesztő: Szigeti Ferenc. Vezető operatőr: Kapuvári Sándor H.S.C. Főgyártásvezető: Lehner István. Rendező: Péterfalvi László

11.00: A tücsök hegedűje

Báb-tévéjáték (ism. – 58')

Írta: Szüts Bernát. Rendező: Balogh Géza

A mese Ubulról szól, a kis hódgyerekről, akiből becsvágyó apja mindenáron hegedűművészt akar faragni.

Kóbor Zengő – Gyurkó Henrik, Prémes Vendel – Pataki Imre, Ubul, a fia – Borszéki Márta, Dr. Morcz Barna – Bölöni Kiss István, Ákos, a fia – Vadnay Tünde, Kétkezi Ádám – Grúber Hugó

12.00: Déli harangszó

12.02: Képújság

12.05: Tévémagiszter

Közművelődési hetilap (95')

Főszerkesztő: Kővári Péter. Műsorvezető: Lukácsi Béla. Főgyártásvezető: Nyári István. Vezető rendező: Péter Klára

Szemünk fénye a gyermek

XII/5. rész: Mióta van iskola?

Jean-Jacques Rousseau műve, az Emil jelentette az igazi áttörést a pedagógia megújulása szempontjából.

Szakértő: Szilágyi Ferenc. Készítette: Magyar Ágnes, Szentannai Tibor, Ivanics Lilla

A MIR

VI/5. rész: Élet az űrben

Készítette: Keleti Ágnes, Gulyás István, Elek László

Magyar szociofotó 1883–1993

XIII/5. rész: Arisztokraták

A kastélyok pazar belső tereibe, kilovaglások, vadászatok, nagypolitika, úri passziók zárt világába fotográfust nagyon ritkán engedtek a századelő mágnásai.

Előadó: Baji Etelka. Készítette: Bán András, Kardos Sándor, Bán Róbert

Nobel-díjasok 1993. III/3. rész

13.40: Solti Károly nóta-felvételeiből (19')

Közreműködik: Pécsi József, Berki László, Lakatos Sándor és zenekara.

14.00: Gérard Philipe szerepeiből

Az ördög szépsége

Francia film (1949 – FF – 91')

Írta: René Clair, Armand Salacrou. Fényképezte: Michel Kelber. Zene: Roman Vlad. Rendező: René Clair

(Feliratozva a Teletext 666. o-n!)

15.31: Telexpo '96

Gazdasági magazin (ism. – 25')

16.05: Örömhír

Az evangélikus egyház műsora (20')

Szerkesztő: Nagy László

16.25: Reklám

16.30: Walt Disney bemutatja (59')

Gumimacik. Amerikai rajzfilmsorozat. Hódító Tódi (ism.) – **Hogyan szenvedjünk munkahelyi balesetet?** Amerikai rajzfilm. – **Balu kapitány kalandjai.** Amerikai rajzfilmsorozat. Tengeri szörny (ism.)

(Ismétlés: hétfő, Tv1 10.30)

17.30: Reklám

17.35: Dallas

Amerikai filmsorozat

167. rész: **A gyanú árnyéka** (46')

Írta: Leonard Katzman. Fényképezte: Robert Caramico. Zene: Bruce Broughton. Rendező: Nick Havinga

Ellie – Barbara Bel Geddes (Dallos Szilvia), Bobby – Patrick Duffy (Csankó Zoltán), Samantha – Linda Gray (Szerencsi Éva), Jockey – Larry Hagman (Kránitz Lajos), Ray – Steve Kanaly (Melis Gábor), Cliff – Ken Kercheval (Végh Péter), Pamela – Victoria Principal (Simorjay Emese), Lucy – Charlene Tilton (Balogh Erika), Donna – Susan Howard (Balogh Emese), Clayton – Howard Keel (Szabó Gyula), Jenna – Priscilla Beaulieu Presley (Fazekas Zsuzsa), Mandy – Deborah Shelton (Radó Denise), Jamie – Jenilee Harrison (Hámori Eszter), Sly – Debbie Rennard (Anday Kati)

(A pénteki adás ismétlése)

18.25: Reklám

18.30: Szerencsekerék

Vetélkedőműsor (26')

19.00: A Hét (55')

Főszerkesztő: Pálfy G. István

19.57: Reklám

20.00: Híradó (15')

Főszerkesztő: Pálfy G. István

20.15: Reklám

20.20: Európai Filmtár

Krapatchouk

Spanyol-francia-belga film (90')

Írta és rendezte: Enrique Gabriel Lipschutz. Fényképezte: Paul Perez Cubero. Zene: Viktor Kissine

21.50: Reklám

21.55: Telesport (60')

22.55: Mini klip-mix

Videoklip-összeállítás népszerű magyar és külföldi előadókkal (12')

Műsorvezető: Bochkor Gábor

23.07: „Mindig magamnak festettem"

Portréfilm (40')

„Tudtam, hogy a festéssel pénzt lehet keresni, de engem elsősorban az izgatott, hogy mit adok ki a kezemből... Szőnyi mestertől tanultuk meg, hogy mindig teljes fegyverzettel kell a porondra kilépni, ha az ember akar valamit csinálni. A szüleimtől is mindig a becsületet tanultam, a becsületes munkát, így neveltek, így nőttem fel, így csinálom ma is" – mondja az Alföld festője, Németh József.

Riporter: dr. Dömötör János. Operatőr-rendező: Nagy József

23.47: Képújság

8.28.- 8.30. TV1 Keravill TELEBOLT „FORRÓ DRÓT": 111-0601

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész

a 31-ik Vásárhelyi Őszi Tárlaton megnyílt, szerepelnek a művész munkái.

Magyar Ifjúság,
1984. nov., 23.

Németh Judit
Stúdiós '83/1

Magyar Nemzet 1983. VIII. 27.

NÉMETH József festő

KRISTÓ Nagy István: Pogány Gábor: Németh József [rec.] = Somogy. XVIII. évf. 3. sz. 1990 99-100. p.

Németh József, Munkácsy-díjas festőművész
a műcsarnokban megnyílt először a Tavaszi Fesztivál
idejéhez igazodva az Országos Képzőművészeti Kiállí-
tás.- Németh József műve "Öreg bányával" c.
szerepel a kiállításon. /említve/.

Budapesti Tavaszi Fesztivál.

1984. III. 16. TV 2 műsor, 16.00 /Gy. Kiss Gyuláné/.

TAVASZI
FESZTIVÁL
SZOMBATHELY

Németh József

„Ki tudja, ki vagyok, és mind ki látja,
ki látja együtt mindazt, amiért
töprengek s ezt vagy azt teszem? ..."

Szabó Lőrinc: Én és ti, többiek

A borítón a kép
„Ketten" – „Zu zweit"
1996. aquarell, 45x39

A SZOMBATHELYI MEGYEI MŰVELŐDÉSI ÉS IFJÚSÁGI KÖZPONT SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT

1996. MÁRCIUS 21-ÉN 18 ÓRAKOR

NÉMETH JÓZSEF

RAJZTANÁR, FESTŐ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

SZOMBATHELY MMIK, ADY TÉR 5., A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 1996. ÁPRILIS 9-IG AZ ELŐTÉR GALÉRIÁBAN

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA

FÁBIÁN LÁSZLÓ

ÍRÓ

AZ ÉLETÜNK C. FOLYÓIRAT FELELŐS SZERKESZTŐJE

TAVASZI FESZTIVÁL SZOMBATHELY

VERSET MOND HORVÁTH VALÉRIA A SZOMBATHELYI MŰVÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLA TANULÓJA

EINLADUNG. DAS KULTURZENTRUM IN SZOMBATHELY LÄDT SIE HERZLICH AM 21. MÄRZ 1996 UM 18.00 UHR ZUM ERÖFFNUNG DER AUSSTELLUNG DES ZEICHNENLEHRERS UND MALERS **JOSEF NÉMETH** EIN. SZOMBATHELY KULTURZENTRUM (MMIK), ADY – PLATZ 5. DIE AUSSTELLUNG IST BIS 9. APRIL 1996 IN DER VORHALLE – GALERIE ZU BESICHTIGEN. DIE AUSSTELLUNG WIRD VOM SCHRIFTSTELLER, VERANTWORTLICHEN REDAKTEUR DER ZEISCHRIFT "ÉLETÜNK" LÁSZLÓ FÁBIÁN ERÖFFNET.

Frühlingsfestival
Szombathely

A KIÁLLÍTÁS FŐ TÁMOGATÓJA:

1. SÁGA, SZÁRNYAS FINOMSÁGOK KFT
MAGYAR-OSZTRÁK VEGYES VÁLLALAT
TAR KÁROLY– ügyvezető igazgató

TOVÁBBI SEGÍTŐK:

2. KERESKEDELMI ÉS HITELBANK RT SÁRVÁR
TALABÉR IMRE – igazgató
3. SABARIA SIESTA CIPŐGYÁRTÓ ÉS KERESKEDŐ KFT, SZOMBATHELY
SIMON ISTVÁN – ügyvezető igazgató
4. SÁBAKER KERESKEDELMI KFT ÜZLETHÁZ
KRISTÓF JÓZSEF – ügyvezető igazgató
5. GÁRDONYI GÉZA ÁLTALÁNOS ISKOLA, SÁRVÁR
6. ISLER BT, SÁRVÁR
HOLPERT OTTÓ, NÉMETH GÉZA
7. BŐSZE TÜZÉP, SÁRVÁR
8. ÁLLAMI NYOMTATVÁNY MÁRKABOLT
SZOMBATHELY
9. S. VÁRI–TEJ KFT
SÁRVÁR
10. AGR–ROLING KFT
MEZŐGAZDASÁGI RT, SÁRVÁR
11. GYÖNGYVIRÁG SZALON
KISPAROS ÜZLETSOR, SÁRVÁR
HORVÁTH FERENCNÉ

NÉMETH József

A Műcsarnok meghívja Önt
Műcsarnok kindly invites You
to the exhibition of

Németh József

1940–1998
kiállítására

Megnyitja 2000. augusztus 21-én 18 órakor Stephan Neuner
Opening by Stephan Neuner 6 pm on August 21. 2000

Kurátor / Curator: Stephan Neuner
Szervező / Organizer: Petrányi Zsolt

Dorottya Galéria, Budapest V., Dorottya utca 8.
Nyitva: 2000. szeptember 3-ig, vasárnap kivételével naponta 10–18 óráig.
Open until September 3. from 10 am to 6 pm except Sundays.

MŰCSARNOK
KUNSTHALLE

Külön köszönet a művész családjának és Krizbay Alexnak.
Special thanks to the family of the artist and Alex Krizbay.

Németh József
1940–1998

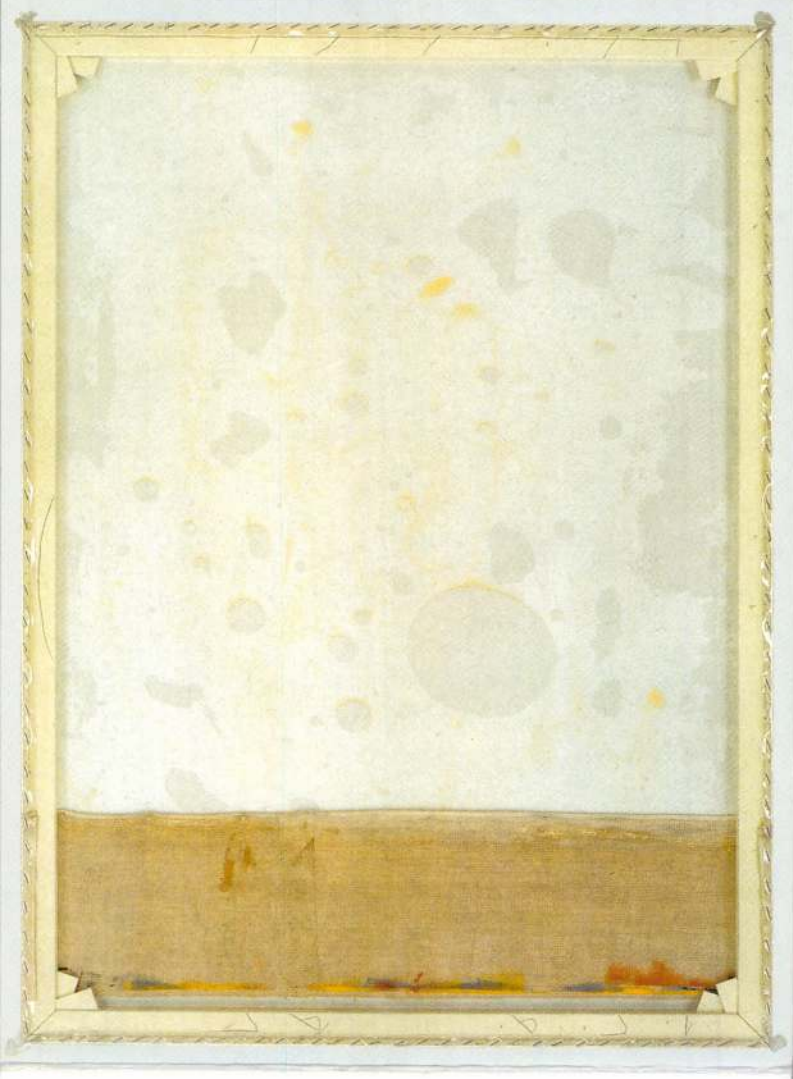

A MŰCSARNOK FENNTARTÓJA

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTÉRIUMA

Pálosi Judit: A magyar gobelinszövés húsz éve. 1960–1980
Tevan 1994

0 x 190 cm, 4-es
E., alatta védjegy.
Ágnes, Szentgyör-
al. Helye Újdelhi
ég.

4 x 400 cm, 5-ös
+ védjegy. Szőtte
a. Tímár Katalin.
Nyugat-Dunántúli
g.

ok, 1973. 173 x
es. J.j.l. Szily.
szky Erzsébet.
Szekszárd.

):

78. 130 x 195
o.f. HL CM
t
on.

0 x 600 cm, 4-es
4. Szőtte Hidvégi

Tibor Kórház.

zsef:

4 cm x 464 cm,
IJ SZE, szőtte
lye Kiskunhalas.

sef:

ációit készítették:

-XII., XIV., XVIII.,
XXX.-XXXI., XXXIII.,
y: XIII., XV.
XXIV., XXXVIII.
in Gyula: XXVI.

18., 19., 23.-25., 29.,
tván: 3., 5., 8., 10.,
anosné: 4., 12., 13.,
32. id.
ics Ferenc: 2.
Susits László: 17.
nyi Gyuláné: 35.

Névmutató

Adnet, Jacques 17
Attalai Gábor 28, 37
Bán István 7, 21, 46, 47
Belmonte, Leo 4, 82, 83, 85
Boucher, Francois 76
Braque, Georges 76
Calder, Alexander 76
Coypel, Charles-Antoine 12
Cságoly Klára 27
Czakó Margit 78
Domanovszky Endre 6, 7, 19, 48, 57-60, 78, 82-86
Erdélyi Éta 27, 28
Estève, Maurice 24
Ferenczy Noémi 6, 7, 25, 76, 82, 83, 85, 86
Fett Jolán 44, 45, 47, 82, 84, 85
Fóth Ernő 60, 63-65
Fürtös Ilona 44, 78, 82, 84, 85
Gadányi Jenő 7
Goubely 12
Goya, Francisco 10
Hajdu László 68, 78
Hajnal Gabriella 12, 19, 37-39, 77
Hartung, Hans 76
Hauser Beáta 77
Hidvégi Valéria 70
Hincz Gyula 7, 57, 58, 61, 66, 82, 84-86
Honty Márta 66, 67, 69, 78
Kádár György 7, 20, 21
Kecskés Ágnes 20, 39, 82, 84, 85
Kórodi György 6
Körösfői Kriesch Aladár 5, 82-83, 85
Korzim Erika 19-20, 39, 43, 46
Kun Sándorné (Luca) 78
Lakatos Artúr 6, 82, 83, 85
Le Brun, Charles 76
Maillol, Aristid 5
Máriási Iván 75
Matégot, Mathieu 27
Matisse, Henri 76
Mizser Pál 18, 69, 70
Nagy Judit 41-42, 77, 82, 84-85
Nagy Sándor 5
Németh József 70
Oláh Tamás 19
Oudry, Jean-Baptiste 76
Pápai Livia 77
Pécsi László 18-19, 42, 45, 82, 84-85
Pekáry István 6, 82-83, 85
Péreli Zsuzsa 39-40, 77, 82, 84-85
Picasso 76
Pintér Éva 40, 42
Plesznivy Károly 6, 45-46
Polgár Rózsa 77
Prepelicza Katalin 26, 42, 78, 82, 84-85
Redő Ferenc 63-66
Rippl-Rónai József 12, 82-83, 85
Schubert Ernő 6
Solti Gizella 25-26, 77-78, 82, 84-85
Szántó Piroska 70, 75
Széchenyi Lenke 11, 26, 77, 82, 84-85
Szily Géza 68-69
Szkok Iván 68-69
Szőke Erzsébet 41, 43
Szurcsik János 59-60, 62-63, 78
Szurcsikné Sárkány Anna 78
Tassy Klára 65-67
Tury Mária 22-24
Ungár nővérek 78
Vörös Rozália 63, 65, 68, 78

Németh József

Németh József

Néhány ajánló sor

1981 novemberének egy ködös, esős, nyúlós és sötét délutánján a szakmunkások szakközépiskolájának első osztályosait vizsgáztattam történelemből. Az inkább félszeg, mint bátor szókészletét tekintve inkább szegényes, mint élvezetes, a tényanyaggal így-úgy birkózó feleletek után így kezdte a soron következő hallgató: az athéni demokrácia gazdasági és politikai viszonyait a kor műalkotásain keresztül szeretném bemutatni. Felkaptam a fejem és egyre nagyobb érdeklődéssel hallgattam a fiatalember egyéni látásmódról és kitűnő felkészültségről tanúskodó mondatait. Ezt a 17 éves fiatalembert Németh Józsefnek hívták. 1964-ben született Sárvárott, egy ötgyermekes munkáscsalád negyedik gyermekeként. Általános iskolai tanulmányait 1978-ban fejezte be a Gárdonyi Gézáról elnevezett iskolában. 1978-tól 1981-ig a szakmunkásképző intézetbe járt, s mivel tehetsége elnyűhetetlen szorgalommal párosult, elhatározta: megszerzi az érettségit is - így ismerkedtem meg vele a fent vázolt körülmények között. Érettségi után egy év katonaság következett, majd - 1985-től 1989-ig - a Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola történelem - rajz szakos hallgatója. E négy év alatt habzsolta a könyveket és rajzolt és festett. Amikor megismertem a szüleit is, azonnal szembetűnt, honnan ered Németh József

Einige Empfehlungszeilen

An einem nebligen, regnerischen und dunklen Novembernachmittag habe ich die Schüler der ersten Klasse der Fachmittelschule der Facharbeiter in Geschihte geprüft. Nach den lieber linkischen als mutigen, hinsichtlich des Wortschatzes lieber ärmlichen als genußreichen, mit dem Lehrstoff kaum bewältigenden Antworten hat der an die Reihe kommende Schüler so begonnen: die wirtschaftlichen und politischen Verhältnisse der athenischen Demokratie möchte ich durch die Kunstwerke der Epoche vorstellen. Ish habe mir den Kopf aufgeworfen und mit immer größerem Interesse die von individueller Sehweise und ausgezeichneter Vorbereitung zeugenden Sätze des jungen Mannes gehört. Dieser Junge Mann hat Josef Németh geheißen. Er ist 1964 als viertes Kind einer Arbeiterfamilie mit fünf Kindern in Sárvár geboren. 1978 hat er die Grundschule Géza Gárdonyi absolviert. Von 1978 bis 1981 hat er die Fachschule besucht. Da sein Talent in Verbindung mit unverwüstbarem Fleiß stand, hat er sich entschlossen auch das Abitur abzulegen - so habe ich ihn unter den obenerwähnten Umständen kennengelernt. Nach dem Abitur hat er seinen Wehrdienst ein Jahr lang abgeleistet, dann hat er Geschichte und Zeichnen an der Pädagogischen Hochschule Dániel Berzsenyi von 1985 bis 1989 in Szombathely

fáradhatatlan energiája: hazulról kapta a munka iránti, minden mást legyőző elkötelezettséget, amely nem holmi fogcsikorgatva erőlködés, hanem öröm. Így lett az alkotómunka derűje Németh József életének is alapvető meghatározója. A főiskola elvégzése után négy évig Celldömölkön tanított, s 1993-ban „hazatért" a sárvári Gárdonyi iskolába, amelynek valamikor maga is a tanulója volt. Műveit celldömölki kiállításokon láthatta először a közönség 1991-ben, illetve 1992-ben, a „Sághegy a művészetben" című tárlaton. Első önálló kiállítására - melyet Szily Géza nyitott meg - 1994-ben került sor Sárvárott, a Sylvester János Könyvtárban. A katalógusban szereplő munkái igazolják az ajánló sorokat.

Dobozy Imre
1996 tavaszán

„Ki tudja, ki vagyok és mind ki látja, ki látja együtt mind azt, amiért töprengek s ezt vagy azt teszem ?..."

/Szabó Lőrinc:
Én és ti, többiek/

studiert. Während dieser vier Jahre hat er die Bücher gefresst und gezeichnet und gemalt. Als ich auch seine Eltern kennengelernt hatte, ist es mir gleich aufgefallen, woher die unermüdliche Energie von Josef Németh stammt: er hat von zu Hause die alles andere überwindende Verpflichtung gegen die Arbeit bekommen, die keine zähnknirschend Anstrengung, sondern Freude ist. So wurde die Heiterkeit der schöpferischen Arbeit die grundlegende Determination auch des Lebens von Josef Németh. Nach dem Erwerb des Diploms hat er vier Jahre lang in Celldömölk unterrichtet, und 1993 ist er in die Grundschule Géza Gárdonyi „heimgekehrt", deren Schüler auch er selbst irgendwann war. Seine Werke konnte das Publikum zuerst auf den Ausstellungen in Celldömölk besichtigen, 1991 und 1992 auf Kunstausstellung „Sághegy in der Kunst". Seine erste selbständige Ausstellung, die Géza Szily eröffnet hatte, war 1994 in Sárvár, in der Bibliothek János Sylvester. Seine Werke im Katalog bestätigen die Empfehlungszeilen.

Imre Dobozy
Im Frühling 1996

a címlapon / das Titelbild:

Ketten / Zu zweit

1996 *akvarell / Aquarell* 45 x 39 *cm*

Az *egzotikum világa* / Die *exotische* Welt

1996 *olaj-lemez* / Öl - Platte 100 x 69 *cm*

A *család* / Die *Familie*

1996 *akvarell* / *Aquarell* 45 x 29 *cm*

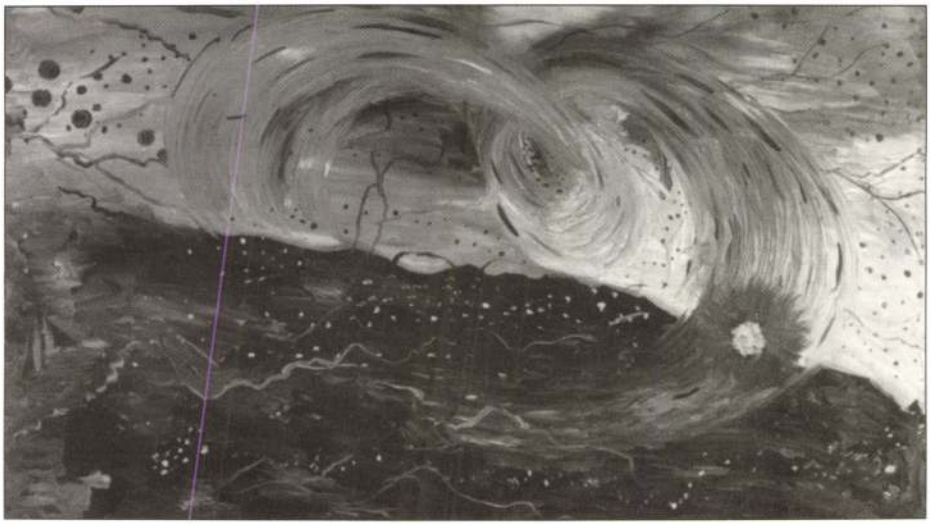

Teremtés / Die Schöpfung

1996. *Olaj - lemez* / Öl - *Platte* 78 x 44 *cm*

A(z) (utolsó) levél / Das (letzte) Blatt

1996. *grafit - akvarell* / *Graphit - Aquarell* 42 x 29 *cm*

A *festő* / Der Maler

1996. *akvarell* / /Aquarell 42 x 29 *cm*

A *remény* / Die Hoffnung

1996. *olaj - lemez* / /Öl - Platte 68 x 50 *cm*

Holdkelte / Der Mondaufgang

1996. *olaj - lemez / /Öl - Platte* 70 x 50 *cm*

Lehajtott fővel körüljárhatod /
Mit *gesenktem* Haupt *kannst du um die* Welt *herumgehen*

1996. *grafit - akvarell* / *Graphit - Aquarell* 42 x 29 *cm*

A *kígyófűz* / Die *Schlangenweide*

1996. *grafit - akvarell* / *Graphit - Aquarell* 42 x 29 *cm*

A *fény élet* / Das Licht ist das Leben

1996. *grafit - akvarell* / Graphit - Aquarell 42 x 29 *cm*

A *vágy* / Die *Sehnsucht*

1996. *grafit - akvarell* / *Graphit - Aquarell* 42 x 29 *cm*

Vihar után / Nach dem Sturm

1996. Olaj - lemez / Öl - Platte 70 x 50 cm

Szárnyaló virág / Fliegende Blume

1996. grafit - akvarell / Graphit - Aquarell 42 x 29 cm

Ketten (Részlet II. / Zu Zweit (Detail) II.

SáGa

•SÁRVÁR•

Foto: Szabó Gábor • Tech.Designer: Bárány Gábor • Print: UniPRINT Nyomda • Szombathely

NÉMETH József
Új hai 1963. 9

nyelvének ez a kettőssége a titka annak, hogy ecsetjéből egyaránt tud játékos-tréfás capricciókat, túláradó életörömet sugalló színfutamokat és gordonka zengésű, drámai vagy akár tragikus húrokat is megszólaltatni.

Mívesen szőtt kelmét próbáltam itt, otromba ujjakkal, a szálaira bontani. Hiszen Szántó Piroskának nincsenek csak-derűs, vagy csak-vívódó vásznai — legföljebb az egyikben ez dominál, a másikban amaz —, egy kicsit a befogadó alkata szerint is. Izgalmas, sokrétű, de nem megbékélt művészet az övé. Kiválóan bánik a természet ezer húrú hangszerével, általa azonban mintha nem tudná maradéktalanul elmondani mindazt, ami kikívánkozik belőle. Vallomásai sokszor feszegetik a flórábatranszponálás kereteit, mert pantheisztikus természetrajongása csak egy bizonyos határig alkalmas az emberszabású mondanivalók kivetítésére. Bár ő ezt a határvonalat egyedülálló módon kitágította, kevés számú tőmondatos, biblikus súlyú emberkép-ábrázolása arra vall, hogy végül vállalnia kell a közvetlen, figurális beszédet is, hogy kiadhassa magából azokat a nyilván gyötrő mondanivalókat, amiket csak ideig-óráig tudhat le az erre alkalmas illusztráció-ciklusokkal. Ha az olyan fajta művészt, mint Szántó Piroska, szabad — és lehet — biztatni valamire, én erre a feloldódást ígérő vállalásra biztatnám, az emberkép-festésre, mely téren — elárulta már — ugyancsak van eredeti mondandója. Ezzel lesz teljessé a róla, művészetéről alkotott képünk, ha egyszer — de ne nagyon sokára! — megrendezi majd az egész eddigi életművét felsorakoztató gyüjteményes tárlatát.

ARTNER TIVADAR

FIATAL MŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA

Az elmúlt évek gyűjteményes kiállításait a közvélemény sokkal kritikusabb figyelemmel kísérte, mint a hivatásos műkritika, amely legtöbbször jóindulatúan hallgatta el a tárlatok hiányosságait. Nem könnyű ezzel a gyakorlattal szakítani, mert tanácsot adni alkotó művészeknek, nehéz dolog. Az alkotók — még akkor is, ha képeik rossz képek voltak — munkájukat igazoló biztatást kértek, a kritika pedig önmagát biztatta, hogy jó úton vagyunk a megoldás felé.

Közben pedig — két évvel ezelőtt — a fiatal művészek, akiktől az áttörést leginkább várhattuk, megrendezték képzőművészeti életünk egyik leglehangolóbb tárlatát. A képek a művészi feladat tisztázatlanságáról árulkodtak.

Az azóta lezajlott vitáknak talán egyetlen eredménye az volt, hogy tudatosult: a legszebb feladatot sem lehet mechanikus módon megoldani. Valamikor traktorokkal illusztrálták művészeink a szocialista tudat megjelenését, majd később a munkaábrázolás szinte kizárólagos gyakorlatával. Azonban a munkára épülő társadalom *emberi* tartalmait az illusztrációk nem képesek felölelni. Önmagában egy munkajelenet még nem a *tudat* szintjén építi az új társadalmat. A *művek szubjektív hitelét* kéri számon a néző — ennek pedig előfeltétele, hogy a művész rendelkezzen saját világgal, kiérlelt és meggyőző *világképpel*. Ha köztünk él, és a mi világunkból formálja azt, akkor rá fogunk ismerni egyéni ízei mellett is, és elhisszük, amit fest. Mert kevés bízni a művészekben. Ha el tudják érni, hogy higgyünk nekik, az az igazi.

A VILÁGKÉP: HANGULAT VAGY TÖRVÉNY?

Igazságtalanok lennénk, ha nem mérnénk fel azt az örökséget, amellyel a fiatalok indulnak, de amely sokszor nehezen emészthető és nehezen haladható túl. E megtisztelő, de nem tehermentes örökség a nagymúltú magyar posztimpresszionizmus. Mesterei olyan korban adtak rangot ennek az irányzatnak, amikor a bensőséges hangulat, az érzékeny artisztikum és az intim atmoszférától átitatott tárgyi és emberi világ értékesebb és nemesebb álláspontot képviselt, mint a környezet hol dzsentri, hol fasiszta ízű durvasága. Ez az álláspont kitérés volt a lecsatlakozás és beavatkozás elől, a szépség humanitásába visszahúzódó semlegesség. Innen erednek alapvető hiányosságai is — a hangulat nemcsak stílus, hanem egyben világnézeti állásfoglalás is, amely korunkban már kevésnek bizonyul. Amikor a fiatalok örökségül kapnak egy

hangulattól átitatott művészetet, rangos ajándékhoz jutnak, de a megváltozott igények között alig tudnak vele mit kezdeni. Ha ebbe a stílusba — és egyben világképbe — az egyáltalán nem hangulatból született új tárgyakat és embertípusokat helyezik bele, ugyanúgy félszeg és disszonáns eredményhez jutnak, mintha geometrikus „erővonalakkal" erősítik meg, dúcolják föl a képek gyengéd és impresszionisztikus szerkezetét.

Lám, innen erednek a tisztázatlan és unalomig ismételt kompozíciók, amelyek a szocialista művészet őszinte igényéből fakadtak, de amelyek képtelenek voltak igazi művészi teljesítményt nyújtani. Hangulat helyett törvényt adni — ez a fiatalok legjellemzőbb és igen helyes törekvése, de mégis az eredmény legtöbbször csak sminkelés a régi arcon, és az új vonások sikerületlen keresgélése közben a régiek is felismerhetetlenné válnak. Művészeink csak a szemükben bíztak, holott olyan korban élünk, amikor minden erőnkkel gondolkoznunk kell. Az új képzőművészeti vonásokat a világ új képéből kifürkészni csak gondolkodva lehet. A biztos járású ecsetet és a mesterek életművét el kell felejteni az alkotás pillanatában, hogy az új valóság új művészetet diktálhasson.

AZ ÁTTÖRÉS: LÍRAI REALIZMUS

Örvendetes, hogy az idén az eddigieknél biztatóbb anyagot fogadhatott falai közé az Ernst Múzeum.

Kialakult egy csoport — anélkül, hogy szervezett és zárt társaság lenne —, akiknek sikerült a kiállítás számára növekvő érdeklődést biztosítani. *Németh József, Orosz János, Somos Miklós, Szalay Ferenc* és *Szurcsik János* nevei egymás mellé kívánkoznak, mert képeik között határozott rokonság tapasztalható. Műveik elhagyták a csupán illusztráció jellegű ábrázolást, és a vidék vagy a főváros tematikus anyagából művészileg megformált és egyéni ízű világképet sikerült gyúrniuk. Az ő képeik világát legsikerültebb munkáikon érdekesnek, ismerősnek és igaznak érezzük — egyszóval kortárs művészetnek. Hogyan lehetséges, hogy megmaradva a hagyományok és a realizmus talaján, az unt konvenciókat nem cipelték magukkal?

A képzőművészeti realizmus, abban a formájában, ahogy idegeinkbe ivódott, a polgári társadalom produktuma. Elkerülhetetlen, hogy stílusjegyeinek változatlan megtartásával ne vegyük át azokat a tartalmi vonásokat is, amelyek ilyenné alakították. A felsorolt művészek talán ösztönösen törekedtek a tradicionális szemlélet bántó elemeinek kilúgozására, de végül is ugyanazt tették, mintha tudatosan mellőzték volna a jellegzetesen polgári stíluselemeket. Hiányzik képeikről a látványos mozgalmasság, az intimitás, éppúgy, mint az életképszerű bőbeszédűség, és hiányzik minden illuzionista fogás. Helyettük fokozott szerephez jut a kép síkja, mint reálisan kihasználható felület. Ezen a síkon visszatartott mozdulatokkal, geometrikusan szigorú kompozícióban jelennek meg a kép szereplői. A geometrikus váz és az eleven organikus formák feszültsége néha óriásira nőhet (és itt nem elkenik egymást, hanem kihangsúlyozzák). E stiláris vonások mögött nyilvánvaló a tartalmi igény: az egyénítésnek és az egyénnek háttérbe szorítása, a látványosság helyett visszaadni a világnak méltóságát, szinte szent komolyságát. A festészet maga is új arcot ölt, nem mímeli az érzéki látványt, hanem jelképi magasságba emeli a kiválasztott motívumot.

Ha mindenáron nevet akarunk adni e törekvésnek, akkor talán a *lírai realizmus* lenne a legszerencsésebb. A költői színeződés az említett művészek munkáinak általános vonása, de mindegyikük más-más eszközzel éri ezt el. Németh József, aki a legmesszebb jutott az érzelmi átlényegesítés útján, balladai szűkszavúsággal, a földművelő ember munkájának mítikus szépségét keresve festi képeit. Szalay Ferenc is hasonló úton jár, de nála hangsúlyosabb szerepet kap a racionális látásmód, a Massacciót és Pierro della Francescát szülő reneszánsz közelsége *(Freskóterv)*. Szurcsik a líraiságnak olyan monumentális erőt kölcsönöz, amely a mediterrán és mexikói realizmus mestereit is hevíti — kétséges azonban, hogy a művész nem hanyatlik-e majd ennek mechanikus alkalmazásába? Némileg különbözik társaitól Orosz és Somos művészete, akik a lírai komolyság fényét nemcsak a reneszánsztól, hanem az ikonfestészet ragyogásától és fenséges nyugalmától is tanulták (Orosz: *Éva*, Somos: *Ifjú építőmunkások*). Talán e nevek összefűzése és méltatása leegyszerűsíti a valóságos helyzetet, de végleges értékelés amúgy is korai lenne. Fejlődésük még korántsem lezárt, de bizonyos, hogy legjobb műveik (köztük Németh *Bivalyos szekere*!) egész mai festészetünknek jelentős alkotásai, melyekről a régóta ostromolt cél megközelítését, az élet és a munka egymásba fonódó szépségét olvashatjuk le.

Útban vannak a felé, hogy a magyar posztimpresszionizmus és az alföldi festészet realizmusának értékeit (Orosz: *Öt fa*) teljesen új szinten és eredeti formában fejlesszék korszerűvé. Az impresszionisztikus hangulatosság ugyan egyre inkább a múlté, de maga a hangulat nem veszett el, csak fegyelmezettebb és gondolatilag igényesebb gesztusokat keres magának. Az érzelmi telítettség a hangulatot lírává nemesíti, és ha ez szenvedélyes meggyőzőerővel tör fel, akkor a múló és impresszionisztikus artisztikum átadhatja helyét a tartós és erős művészi hitvallásnak.

ÁRNYAK ÉS SZÍNEK

Vajon e lírai hangvételű festők útja az egyetlen járható ösvény, ami a fiatalok előtt áll? Igen sajnálatos, hogy a nagy átlag nem mer sem ennek küszöbén átlépni, sem más utakat keresni magának. A posztimpresszionizmus és a konstruktívabb tartalmi felfogás között, mint valami holtponton topognak, ahelyett, hogy bátran elveszítve a rutinos munka támaszpontjait, megtalálják önmagukat. (Hogy ne a levegőbe beszéljek, itt is neveket említek: pl. *Bazsonyi Arany, Cs. Nagy András, Kokas Ignác, Stettner Béla, Szabó Zoltán, Vecsési Sándor* és még sokan mások.) Az egymásra hasonlító festmények tömege sivárrá teheti az összképet, még akkor is, ha ezek a művek a jó közepes színvonalon mozognak. Önkénytelenül is felmerül a kérdés: nem válhatna ki még néhány jelentős tehetség, ha bátrabban keresnék a fiatalok saját hangjukat, egyéni kifejezésmódjukat?

Meghökkentő, hogy néhány magányosan álló műtől eltekintve mennyire hiányzik még mindig a műfaji és tónusbeli változatosság. Az irónia csak *Patay László* képein kap hangot, a kubizmuson iskolázott összefoglaló látásmód pedig csupán *Gerzson Pál* festményein (pl.: *Család*) mutatja talán túlságosan is leegyszerűsítve értelmezett hatását. Bizonyára erőteljesebbek lennének e képek, ha nagyobb versenyben születtek volna. Ugyancsak társtalan *Somogyi S. László* is, aki halas csendéletével az étvágygerjesztő valószerűségnél igényesebb és átgondoltabb ábrázolásmódot keres. Talán még *Gy. Molnár István* grafikái *(Megrakott hajók, Albérlet)* mutatnak hasonló elmélyülést. *Gross Arnold* groteszkjei pedig egyenesen szenzációszámba mennek — az igen figyelemre méltó kvalitásbeli értékek mellett itt is közrejátszik, hogy e hangvételre nem mert más vállalkozni.

Némileg hasonló *Lakner László* helyzete is. Kiállított képét *(Planimetrikus vonat)* bizonyára mindenki megjegyezte magának, még akkor is, ha nem volt könnyű az általa nyújtott élményt feldolgozni. Lakner törekvéseit csak egy gyűjteményes kiállításon lehet majd igazságosan megítélni. Annyi biztos, hogy eddig észre nem vett, vagy kellően nem méltányolt összefüggéseket keres korunk embere és tárgyi környezete között. Jó lenne, ha e törekvésében a bizalmat nemcsak neki, hanem még többeknek is előlegezhetnénk. Ez esetben könnyebb lenne annak megítélése is, hogy az általa meglátott világ mennyiben nyeri el a művészileg megfogalmazott valóság rangját. E kiállításon Lakner egyedül *Korga György Ikaruszával* volt összemérhető — Korga kárára. Az Ikarusz bizonyára nem megoldott kép, de az őszinteség megköveteli, hogy kimondjuk, nem is rosszabb azoknál az átlagos műveknél, amelyek a jellegtelenség mezében kerülték el a feltűnést. Azért volt helyes kiállítani, mert talán biztatást adhat sajátos stílusjegyeinek árnyaltabban ötvözött és szerencsésebb cél szolgálatába állított alkalmazására. (Amit a vendégkönyvből kiolvasható nagy „kereslet" is támogat.)

Kívül áll a kiállítás együttesén *Kondor Béla* is, de munkái egészen más okból különülnek el. Nemcsak életkorát tekintve lépi hamarosan túl a 35. évben kijelölt határt, hanem művészetének érettsége, tartalmi gazdagsága is mesterre vall. A szerény eszközökkel festett *Régi repülő* az ember és a gépezetté vált holt anyag elképzelhető konfliktusainak ábrázolása. Hasonló témát variált döbbenetes hatású rézkarcain is. Kondor túljutott a középkori szimbólumok és az expresszív stílusjegyek néha kicsit iskolás alkalmazásán, gondolatai szinte meztelenül jelennek meg a papíron. Az emberi figura és az embertelen hatalommal felruházott tárgyak küzdelmében a humanitás helytállására ismerünk. A rendezés a termek egymásba nyíló tengelyében helyezte el Kondor és Németh József egy-egy festményét, bizonyára azzal a szándékkal, hogy e képekkel jelezze a kiállítás legtágasabb dimenzióit.

A HAMUBAN SÜLT POGÁCSA

A kiállítás összképét tekintve, végül is azt mondhatjuk, hogy az nem mentes a fény-árnyjáték hol biztató, hol ismét lehanyatló változatosságától. Szeretném a végső konklúziót nem az egyes művészek, vagy kisebb csoportok teljesítményéből, hanem ebből az összképből levonni — még akkor is, ha az így kevésbé megkapó. Fiatalokról lévén szó, az indulás minősége sokban függ az indítás milyenségétől, ebben az esetben a főiskolától, ahonnan szárnyukra bocsátották őket. A kiállítás sok pozitívuma mellett legkevésbé lelkesítő éppen az az észrevétel, hogy az átlagból kiváló és magukat észrevetető művészeknek érezhetően sziszifuszi küzdelmet kellett a kezdet, az indulás állapotával vívniuk. Az a művészet, amelyet útravalóul a tarisznyába kaptak, valóban hamubansült pogácsa, szürke és száraz, mint valami jellegtelen ősanyag.

Talán nem tévedek, ha az okot abban vélem megtalálni, hogy a főiskolai stúdiumok inkább nevelnek lecke-felmondásra, mint a művészi munka igazi problémáinak megismerésére. Ismét a szemről kell beszélnem, amelyik nem társul a gondolati kontrollal és a tartalmi, de ugyanúgy a formai feladatok elvi igényességű ismeretével. Talán karikírozom a helyzetet, de mégis: nem elég azt megtanulni, hogy bizonyos mennyiségű piros színt mennyi zölddel kell kiegyensúlyozni, és hogyan kell az egészet egy szürke tónusba ágyazni. Ha valaki csak így tanul meg festeni, akkor hiába sajátítja el azt a szempontot, hogy korunk új képet igényel az emberről és a világról — ebből még nem lesz új piktúra. Hiszen nemcsak festeni kell tudni, hanem képekben gondolkodni — ez lenne a festők igazi kiváltsága. Mert a gondolati, tartalmi részét a dolognak mi is tudjuk, a közönség (legalább is így kéne, hogy legyen), de képszerűen csak akkor fogjuk átélni, ha képszerűen látjuk. Az a benyomásunk, hogy a főiskolán csak festeni tanítanak bizonyos konvenciók alapján, de nem képekben gondolkodni, és még kevésbé a dolgok jelentését és értékét érdemben megismerni. A harc így a világ megragadásáért és képpé formálásáért csak későn és gyötrő erőfeszítések közt indul meg, ha egyáltalán elindul.

PERNECZKY GÉZA

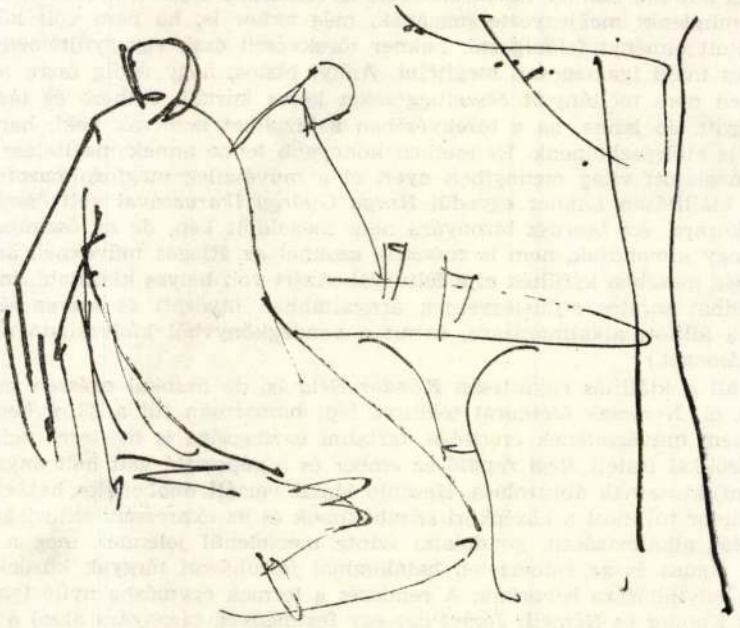

Kühnel Szabó József: Pihenő

KÉZILABDA

A hajrában fogyott el a szufla

J.L.

Védőként érkeztek a Mol Szolnok KK játékosai a nyolcadik alkalommal sorra kerülő Nyíregyházi Nagydíjra, ám ezúttal a negyedik hellyel voltak kénytelenek beérni. A hat csapatot számláló nemzetközi tornán a molos fiúkat a hazaiak mellett a debreceneikkel sorsolták egy csoportba, a másik kosárba Tiszavasvári, Ózd és a jugoszláv Ada csapata került. A körmérkőzésekből a mieink egy győzelemmel és egy vereséggel léptek tovább — a folytatásban pedig az újonc, ám több NB I-es és külföldi játékossal megerősített Tiszavasvárival szemben maradtak alul.

A még mindig komoly létszámhiánnyal küszködő szolnoki gárda a körülményekhez képest dicséretesen helytállt. A mérkőzéseken többnyire egyenrangú paretnere volt ellenfeleinek, ám a „túlerő" a hajrában rendszerint győzedelmeskedett. Mindössze a hajdúsági együttest sikerült legyűrniük a fiúknak, akik egyébként hasonló problémákkal néznek szembe.

Örvendetes hírek is szállingóztak azonban a Tiszaliget felől, miszerint egy fővel már bizonyosan bővült a kissé szűkös játékosállomány. A klubnak sikerült a Komlótól kölcsönvennie *Soós Gábort*, aki a jobb oldali átlövő posztján enyhíthet a gondokon. Még egy „új" fiú debütált a tornán — a hónapok óta sérüléssel bajlódó *Szörnyi* immár újra a csapat rendelkezésére állt.

Eredmények: Mol Szolnoki KK—Debrecen 29-21 (13-11) *Legjobb góllövők:* Szép Kis R. 8, Szloska 5, Molnár 4.

Kárpáthús Nyíregyháza—Mol Szolnoki KK 33-27 (18-14) *L.g.:* Makai 7, Tímár, Golovin 6-6.

Alkaloida-Tiszavasvári—Mol Szolnoki KK 28-24 (11-13) *L.g.:* Szép Kis R. 7, Golovin, Szloska 5-5.

GYERMEKLABDARÚGÁS

Emléktornák Miklóson és Cibakon

Az elmúlt hét végén három-napos emléktornának adott otthont Törökszentmiklós, melynek névadója

Tegnap a szolnoki Aba-Novák Teremben Németi Judit grafikusművész akvarelljeiből nyílt kiállítás. Az eredetileg reklámgrafikával foglalkozó alkotó gyerekkora meghatározó időszakát Kisújszálláson, nagyszüleinél töltötte. Mint mondja, tájképfestészetében az érintetlen természetről szeretne arcképet festeni, mivel az átalakuló és múlandó — az ember által. Képünk a kiállítás rendezése közben készült

FOTÓ: BARTALOS

ÁLLAT

KANCACSIKÓ 2,5 éves, 180 cm magas, sárga, eladó. Tel.: 56/392-897

ADÁSVÉTEL

MÉLY- és sport babakocsi, bébikomp, etetőszék együtt 5.000 Ft-ért eladó. Tel.: 56/427-727

☎ BEÉPÍTHETŐ cserépkályha eladó. Szolnok, Babits út 10.

AKCIÓS ÁRON!

mentes
lőre

Ft-tól
Ft-tól 6% kedvezménnyel
Ft 6% kedvezménnyel
Ft 10% kedvezménnyel

rkakereskedés és Service
24. Telefon/fax: 56/374-610 h0811

SÜRGŐSEN eladó franciaágy éjjeli szekrényekkel, ülőgarnitúra és barna bárpultos szekrénysor. Érd.: 06-20/563-763

RK-4-es fűkasza, felújított; 10 hetes malacok eladók

GYÁSZHÍR

EMLÉKEZÉS

BAGI JÁNOSNÉ
sz.: Nagy Gizella

halálának 2. évfordulóján fájó szívvel emlékezünk.

Az élet számodra véget ért, tested végleg nyugodni tért, de emléked szívünkben örökké él.

Férjed, lányaid, vejeid és unokáid

☎ HETI egy-két alkalommal takarítást, vagy háztartási munkát vállalnék. Érd.: 56/413-285, pénteken 17 óra után, a többi napokon egész nap.

KÖNYVELÉSÉT, bevallásainak elkészítését, hatóságok előtti képviselését felelősséggel vállaljuk. Érd.: 56/371-000

OKTATÁS

A J-N-Szolnok Megyei TIT szakképesítést nyújtó tanfolyami ajánlata az 1997/98-as tenévre:

SZOLNOKON, Ady E. úti, 1,5 szobás, bútorozott lakás kiadó. Érd.: 36/411-642 vagy 30/445-961

☎ BÚTOROZATLAN garzonlakás kiadó. Érd.: 56/426-576 telefonon.

SZOLNOKON belvárosi lakás, lehetőleg diáklányoknak kiadó. Érdeklődni: 56/343-015

☎ GÁZFŰTÉSES lakás diákok részére kiadó. Érd.: 56/372-817 vagy 56/414-040

VEGYES

DEMKO FEDER

Végy őserdőt!

K.L.

Olvasom, hogy a brazil kormány el akarja árverezni az őserdő egy részét. A legelső gondolatom: venni kéne! Persze, ez csak elhessentendő játékos ötlet, amely azon megbukna, hogy már arra sem lenne pénzem, hogy kiutazzak Brazíliába, s ott terepszemlét tartsak az Amazonas vidékén. Mégis eljátszom a gondolattal. Végy őserdőt! Mentsd meg! Egyúttal persze magadat is. Mitől? Mondjuk, a rossz hírektől. Jó az, ha azzal kelsz, azzal fekszel, hogy Arizonában kisiklott egy vonat? Hogy lezuhant egy tajvani repülőgép — tizenhat halott maradt a roncsok között, vagyis mindenki? Hogy elektronikus csodafegyver kerülhet a terroristák kezébe? Hogy Párizsban hídnak ütközött egy turistahajó, huszonheten megsérültek? Hogy ukrán—tádzsik lövöldözés volt Prágában? Hogy agyhártyagyulladás pusztít Románia déli részén, s a vírust szúnyogok terjesztik? Hogy egy orosz helikopterről radioaktív anyag zuhant a tengerbe Szahalin szigetétől északra? Hogy hat gyermek meghalt az Andokban tomboló hóviharban? Hogy nyelvi razziát tartottak a lévai parókián? Hogy szovjet aknavetőgránátot találtak a Balatonban? Hogy Németországban áruházi élelmiszerek megmérgezésével fenyegetőzik egy zsaroló? Hogy Kárpátalján zászlóégetésre és az értelmezésükben a megyei államhatalmat jelképező disznó leszúrására készülnek ukrán ultranacionalisták? Hogy Erdélyben huszonhatan haltak meg gombamérgezésben? Hogy a karibi térségben Montserrat szigetén kitört egy tűzhányó és elpusztította a fővárost? Hogy polgárháború van Tádzsikisztánban? Hogy felrobbantottak egy veszprémi vállalkozót — alighanem külföldi maffiózók? Hát kell ez neked? Ennyi tragédia csak a harmincharmadik héten! Végy őserdőt! Mentsd meg! Magadat is, a rossz hírektől. Persze, ha beveszed magad a brazíliai őserdőbe, a jó hírekről is lemaradsz. Mert elég jól esik hallani,

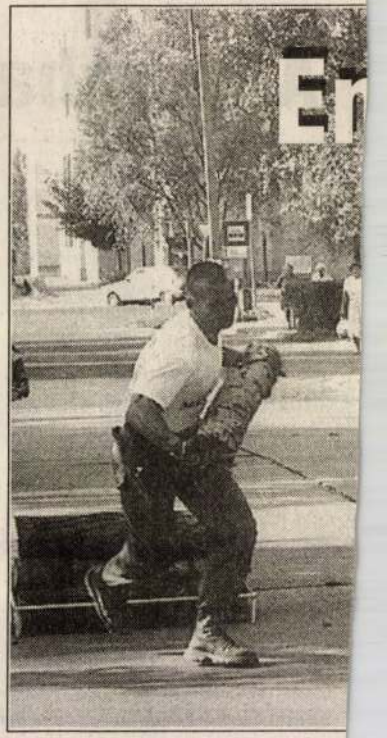

Ugyan se az új kenyérről, se mányról, se Szent Istvánról túlélőverseny jutna elsőre eszi ünnepi programok sorában M Szolnokon is megjelent egy i jegyzés. A Kamikaze Team, ali res Ferenc esztendőnyi szerve beváltatlan ígéretek és renget

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

NÉMETI JUDIT

GRAFIKUSMŰVÉSZ

ALKOTÁSAIBÓL RENDEZETT
KIÁLLÍTÁS
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1993. MÁJUS 6-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA

NAGY B. ISTVÁN

FESTŐMŰVÉSZ

1993. MÁJUS 6-15.
DERKOVITS GYULA GALÉRIA
SZOMBATHELY
BAJCSY ZSILINSZKY U. 37.

F.K.: BUDAHÁZY PÉTER

GRAFOTIP KFT, EGER

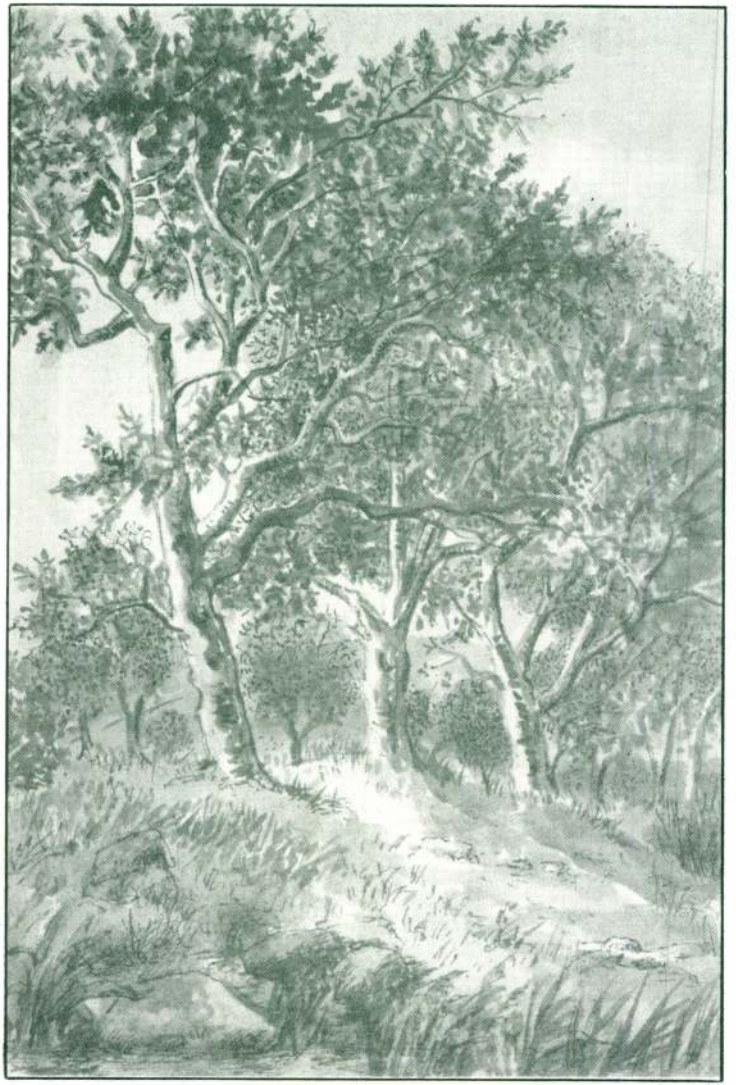

NÉMETH JUDIT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1982 JUL 9
Magyar Vasutas

1021

Németh Judit grafikája

Vasútegészségügyi sp… Szolnokon

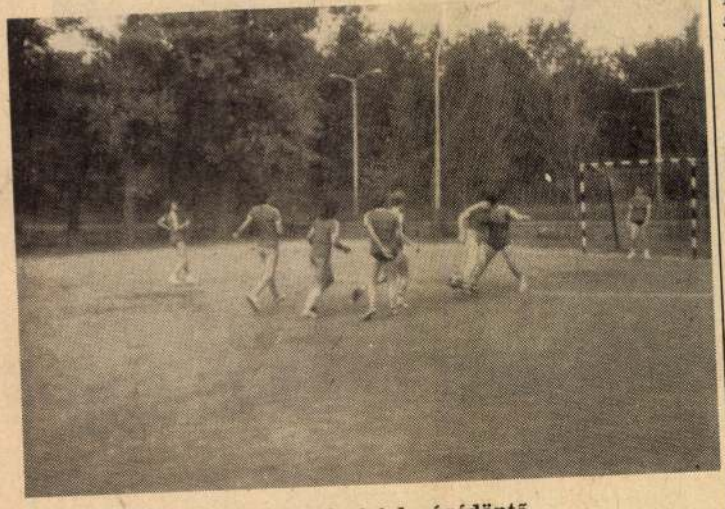

Női kispályás labdarúgódöntő

A közelmúltban Szolnokon rendezték a vasútegészségügyi dolgozók II. országos kulturális és sporttalálkozóját. Öt sportágban — asztalitenisz, tenisz, sakk, kispályás labda-

…elmi

ELŐADÁSOK, FILMVE…

A Közlekedéstudományi Egyesület *békéscsabai vasúti szakcsoportja* június 8-án a vasutasok művelődési házában fotókiállítással egybekötött *környezetvédelmi napot* rendezett. Diavetítéssel illusztrált előadásokat tartott a környezetvédelem aktuális kérdéseiről a vezérigazgatóság tervgazdasági és műszakfejlesztési szakosztálya, valamint a területi egészségügyi központ két munkatársa, *Tilly Ágota* és *dr. Kiss Ferenc.*

Ezen a napon adták át a békéscsabai körzeti üzemfőnökségnek a környezetvédelem érdekében kifejtett kiváló

Veszprémből

Közlekedési fórum

A Magyar Rádió Győri Körzeti Stúdiója június 24-én *közlekedési fórumot* ren-

NÉMETH József

NÉMETH JÓZSEF GOBELINJE

Az MSZMP Kiskunhalasi Járási Pártbizottság üléstermében

MAGYAR Képzőművészek Szövetsége 76/4
Tájékoztató

Ritka alkalom, hogy egy művész összefoglaló-jellegü munkára akkor kapjon megbizást, amikor művészi fejlődésének belső logikája is szintézist kiván. Németh József ugyanis, mint muralista tanultságu festő, munkásságának mind első, intuitiv, mind későbbi, tudatos-szimbolizáló periódusában bizonyos rendszerességgel készült monumentális művek megvalósitására. Lehetőséget először 1962-ben kapott: a hódmezővásárhelyi Petőfi Művelődési Ház előcsarnokának freskóját festette meg. A falkép tulajdonképpen a gobelin ellenpéldája: kisérletező, átmeneti pillanatot rögzit annak esetlegességeivel és esetlenségeivel.

(Szerkezet) A gobelin ellenben zárt, a maga világán belül kiérlelt mü; tudatára jutott a murális műfaj törvényeinek, egyes elemei pedig a korábbi táblakép-tanulmányokon formálódtak (melyek csak a gobelin szempontjából tanulmányok, egyébként szuverén műalkotások). Éppen az, hogy a kompozició részei már önmagukban éltek, vezette Németh Józsefet arra, hogy a gobelinben nem a reneszánsz óta szentesitett centrális, egy gondolat köré szövődő komponálási módot válassza, hanem egyes jegyeiben archaizáló stilusával és a falkárpit műfajával inkább adekvát megoldást, mely az egymásmellettiségre, az elemek önértékűségére, felsorolásszerűségére hagyatkozik. Továbbá az egyes figurák sem a "termékeny pillanat" jegyében fogalmazódtak: megformálásuk épp ily archaikus, a főnézetre épülő, cselekményüket nem részletezi, csupán attribuálja.

Szerepelnek természetesen a műben olyan kompozíciós elemek, melyek nélkül drámai nevelésü szemünknek tulságosan epikus, tul szétesö lenne. Ilyen másodlagos elem a zárt körvonalu együttes. Ám ez a zártság csak látszólagos, a belső erővonalak ellene hatnak. Másrészt ez a belső keretezés - összefüggésben a bordürrel - csak mint kiállitási tárgyon érzékelhető a faliképen. A teremben, ahol elhelyezésre került, a falak szük kerete határozza meg összefogottságát és térbeli kiterjedését.

A kompozíciónak alapvetőbb meghatározója a szerialitás (a szó tágabb, képzőművészeti kompozíciós értelmében), a sikszerüség, a ritmus- és szimmetria-viszonyok, olyan nyelvezeti elemek tehát, melyek primer voltukban leginkább a képzőművészet dekorativ ágaiban és az iparmüvészetben hatnak.

A vertikális elemek hangsulyos narrativ ritmusa a mü első jelentés-rétegét hordozza: az évszakok rendjét idéző (nem szimbolizáló!) figurák felsorolása a paraszti lét lényeges komponensét jelentő természetes ritmusok érzékeltetése. Ebben az értelemben nem véletlen az, hogy a tél megjelenitése szinte teljesen hiányzik, hiszen a paraszti életformának ez a halott, csak átvészelendő időszaka; az év teljességét a vetés-betakaritás, emberi életkorokra általánositva a már tevékeny fiatalkortól a még tevékeny időskorig huzódó ivet jellemzi. A középső – más vonatkozásu – asszonycsoport kivételével a gobelin minden akcióban levő figurája e ritmust artikulálja: a szerelem és az anya gyermekkel, mint egymás ellenpárjai, valamint a sarlós és kaszás, illetve a marokszedő figura. Hasonló ellenpontozást jelent az élet aktiv és passziv szakasza: a munka és az alvás ábrázolása.

Tartalmi elemeket hordozó a vizszintes tagolás is: az alakok egymás mögötti – részben takarásban levő – sávjai a család és munka, a befelé- és kifeléfordulás megjelenitői. Az egymás mögötti rétegek nem jelölnek teret, a gobelin sem plasztikus, sem perspektivisztikus elemeket nem tartalmaz: a figurák főnézetben ábrázoltak és egyforma méretüek.

A teremben balról eső fényt, mint árnyékteremtőt figyelembe vette a művész, de az árnyékok térképző erejét gyengébb-erősebb konturozással vette el.

Tanulmány a Magyar Képzőművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Alapja által, a felszabadulásunk 30. éves évfordulója tiszteletére meghirdetett pályázatra.

Magát az évszakrendet konkrétan csak a talaj (háttér) fogalmazza meg: a baloldalon tavaszi hüvöskék, fodrozódó vizfelület, friss zöld vetések, melyek sárgás, csomós felületre váltanak, a jobboldalon pedig földes barnákba, feketékbe hajlik. Erre a vibráló, folyamatosan változó alapra épülnek a meleg, puha szinü tört foltok. A függőleges tagolás szerint fehérek és kékek sorakoznak a vizszintes sávokban pedig: kékekre és lilákra fehérek rétegződnek. A gobelin szinkezelése egyaránt megjeleniti az olajos, visszakapart, és a pasztelles, egymásra rétegződő szineket. Állandó szineket (szin-jelző) jelentenek a fémeszközök (kasza, sarló, ásó: kék), a fatárgyak (csónak, eszköznyelek, gereblye: barna), változó szinskálát képvisel viszont az emberi test: rőt szürkétől napsütötte barnáig. A szini alapszerkezetet a boglyák – a pásztor boglyaszerü sárgásfehér subájával kiegészitett – sugárzó tört arany-narancsa, az egymásba fonódó fehér-kék ritmus és a kékbe tört bordür határozza meg.

Hasonlóan alapvető, a dekorativitás szolgálatában álló nyelvezeti elem a szimmetria. Tengelyes szimmetriát képvisel csoportján belül a két csipkeverő asszony, formai és tartalmi szimmetriát jelent a kaszáló – marokszedő páros, a szerelmespár – házaspár gyermekkel, tágabban a bika – tehén; még az alvó lány – bárány válasz is: ezek védtelensége, esetlegessége a közös tulajdonság. Ez a szimmetria-sorozat azonban nem teszi merevvé a kompoziciót, mert egyrészt a horizontális-vertikális ritmus ennél döntőbben határozza meg a mü sodrását, másrészt a szimmetrikus elhelyezkedés csak részben hoz létre azonos jellegü erővonalakat, az állatok vonulása például a szimmetria ellen hat. A szimmetria, mint a kép harmóniáját létrehozó komponens, tartalmi vonatkozásban erősiti a ritmusról elmondottakat, fokozza annak elementáris narrativisztikus szervezőerejét.

Csupán formai elemet jelent a felület teljes kitöltése kiegészitő elemekkel, madarakkal, a gobelin dekorativitásának "horror vacui" szabálya szerint.

(Genézis) Ék Sándor a következőképpen jellemezte az ötvenes évek végének müvészeti-művészetpolitikai helyzetét: "A müvészeti irányitás főleg 1956 után ugy igyekezett képzőművészetünk utját egyengetni, hogy a születendő uj nevében egyszerüen kirekesztett minden olyan megjelenitést, amely naturalizmus cimén kirekeszthető volt. És mintha csak ennek kompenzációja volna, azt is számüzni igyekezett, amit absztrakciónak minősithetett. A müvészeti irányitás gyakorlata ezt az eljárást szivesen minősitette 'kétfrontos' harcnak. Egyrészt a 'személyi kultusz inspirálta' sematizáló dogmatikus naturalizmus ellen, másrészt a nyugati irracionális absztrakció előtt hajbókoló revizionizmus ellen. A müvészeti irányitásnak ez a magatartása a valóságban alig volt más, mint... képzőművészetünk stiláris leszükitése olyan formai jegyekre, amelyek elég naturalisztikusak voltak ahhoz, hogy ne lehessen absztraktnak nevezni, de elég absztraktok ahhoz, hogy megkülönböztethetőek legyenek a posztimpresszionizmus előtti naturalisztikus jegyektől... Az absztrakció és a naturalizmus elleni harc jegyében 'formakisérletek' és 'utkeresések' cimén elősegitettek egy különös stilust, azt a hibrid alakot, amely éppen a naturalizmus és az öncélu absztrakt formalizmus természetellenes kereszteződéséből keletkezett. Erre az elég primitiv hibrid formulára leszükitett müvészeti irányitás előtérbe helyezett néhány olyan kétségtelenül tehetséges mestert, akiknek stilusjegyei megfértek ezzel a leszükitő formulával és ezek munkája alapján megindult egy olyan unifikáló epigonság kitenyésztése is, amely szinte páratlan a magyar képzőművészet történetében. Ez a leszükitő folyamat megindult már 1954-ben és valljuk be, hogy 1956 után csak fokozódott. ... nem nehéz meglátni, hogy az ellenforradalom után mind máig is, éppugy mint régebben, hangsulyozottan kérnek számon mereven leszögezett formai követelményeket." (Gondolatok képzőművészeti közéletünkről, Müvészet, 1962, augusztus)

A naturalizmus követését nem vállaló, s az epigontermelésbe még be nem került nemzedék – Kokas, Lakner, Németh, Orosz, Gerzson, Vigh, Kiss Nagy, Varga Imre, Gross, Pásztor – müvészetét két tendencia jellemezte a hatvanas évek fordulójára: a korábbi, kiuttalannak bizonyult, elitélt normától eltérő stilus megtalálása, kidolgozása és megfelelő élettér keresése a meglehetősen rendezetlen müvészeti közéletben.

Németh Józsefnél is döntően lép fel ez a két tendencia. Az egyéni kifejezés jogáért vivott harc, a kifejezés módjának keresése hozta össze néhány kortársával – anélkül, hogy ez valamiféle csoportot jelentett volna. Elsősorban Szalay Ferencre, Somos Miklósra, Orosz Jánosra, és esetleg Szurcsik Jánosra gondolok itt. Közös jellemzőjük, hogy elhagyták az illusztrációszerü ábrázolást, a szükös adottságokból egyéni izü világképet sikerült gyurniuk a hagyományok talaján, a "deklarált" realizmus konvenciói nélkül, és az adott formai lehetőségek határain belül. Szükszavu, nem tul optimista hangjukat "lirai realizmusnak" nevezhetnénk (s nevezték).

A másik tényező az élettér keresése volt. A fent emlitett müvészek mindannyian valamilyen formában Vásárhelyhez kötődtek – ki mint az Őszi Tár-

latok rendszeres kiállitója, ki ott is telepedett le. Ennek okai nagyjából azonosak, mint a sokszorositott grafika szinte párhuzamos kibontakozásának okai; Mihályfi Ernő megfogalmazásában: a zsürizés és a munkaelosztás kevésbé hat, illetve az igények tisztábban jelentkeznek a megrendelő, a társadalom részéről, azaz nem függtek annyira az Alaptól.

A hatvanas évek folyamán a képzőművészeti élet szabadabb szellemüvé válásával a szélsőségek fokoztatosan bekerülnek az elfogadottság "listájára", s ezzel formai vonatkozásaiban is szabadabban alakulhatott a fiatal művészcsoport utja. Egymástól való eltávolodásuk azonban nem a formai változatosság eredménye, inkább a művészeti élet (és általában társadalmunk)folyamatos individualizálódásával függ össze: csoportokra sem a művészeti irányitásnak, sem maguknak a művészeknek nem volt többé szükségük.

Merész lenne a következtetés, hogy az individualizálódás hatására indult Németh József egyalakos kompozicióinak sora a hatvanas évek közepén. Ezek az egyetlen figurával és annak eszközével megfogalmazott unisono gondolatok a hatvanas évek elejétől megtalálható portrészerü fogalmazásu nőalakok folytatói, melyek előképe pedig Kosztánál és Nagy Istvánnal lelhető fel. A női portrék sora az 1966-os Szakajtós nővel iródik át keményebbre, s egyben általánosabbra, hogy legplasztikusabban, manifesztumszerüen a Medgyessy szobrokra emlékeztető kiállásu, 1967-ben festett Álló lányban tisztázódjon a gondolat; az Álló lányban egyuttal egyértelmüen jelenik meg a tipikusan olajfestményszerü hatásoktól eltérő, a pasztell hatásait az olajtemperába átültető Németh József.

A másik szál az 1963 körüli, azaz Németh József stilusának első tisztázódása (=lirai realizmus) idejéből származó, és már általános megfogalmazásu, de nemcsak az ember-tárgy viszonyaira szoritkozó müvekben lelhető fel. Ilyen a Kapu előtt c. festmény (1963).

E gyökerekből születnek azután 1966 körül azok a – stilárisan még csak többé-kevésbé érett – müvek, mint a Pásztor, a Kaszások, vagy a Fiu gereblyével, melyek a gobelin gondolatiságának kezdetét jelentik. Rajtuk a tárgyak, a földmüvelés ősi eszközei, a maguk világában, egyszerü szépségükben – az emberre és munkára vonatkoztatott értelmükben jelentkeznek. Ezek az életformáról szóló konkrét egyedi itéletek néhány későbbi, 1969 körül született müvel kiegészülve összegződnek, mint általános itéletben – a gobelinben.

Az egyalakos kompoziciók sora a gobelintől függetlenül tovább folytatódott, mégpedig több értelmet nyerve és a továbbiakban az emberre koncentrálva. Születtek egyrészt olyan müvek, melyek a gobelin gondolatkörét folytatták, konkretizálták, mint az elvágyódás problémájáról szóló, Tékozló fiu (1971); készültek az egyalakos, "ikonos forma" kereteit felhasználó, de a mindennapiság, a mindennap figurái felé forduló kompoziciók, mint az Ápolónő, a Kata vagy a Munkáslány (mind 1971). Készültek az "ikonos forma" és a konkretizálás keverékét jelentő "parasztszentek": ilyen az Öregember füvésszel (1970), és az Öregember subában (1973); illetve születtek a formát és a gondolatkört végletesen általánositó, gyakran csak a motivummal és nem annak tartalmi töltésével törődő "ikonok", mint a Férfi balalajkával 1971-ből, vagy az indiai ut vizuális tapasztalatait is felhasználó Hindu köszöntés (1972). E tendencia feloldása napjainkban Németh József több képén is megtörtént. Megoldásnak tekinthetjük ugyanis az egyedi figurákat, egyedi táblákat gondolati egységbe szervező és kerettel vagy architekturával tömöritő sorozatokat (ezeken a gobelin szeralitás+monumentalitás gondolatkörére figyelhetünk fel): ilyen a szimbolikus monochrom Magvető-triptichon (1971), a hódmezővásárhelyi Házasságkötőterem 12 táblából álló Hónapok sorozata (1974) vagy az egri Müvelődési Ház dekorálására készült Triptichon (1975), mely a vásárhelyi alkalmazott sorozathoz és a gobelinhez hasonlóan a hely jellegét is beemeli a mübe. De megoldást jelent a csoportfüzéshez egy táblán belül való visszatérés, mely az egyetlen figura sikban való elhelyezése után a problémát a csoportra terjeszti ki. Példának az Álldogáló asszonyok tehénnel (1972) cimü képet hozhatom föl.

A fölsorolt müvek közül a gobelin második "szintjére" került a kaszás, a gereblyés illetve a pásztor figurája. Táblakép-előzményükhöz képest lényeges átirás nem történt, csupán a pásztorfigura lábaitól maradt el a bárány. Ez a változtatás ugyan meggyengitette a figura architektonikus egységét, harmóniáját, viszont módot adott a kompozició egészébe való feloldására.

A müvek egy másik csoportját kell szemügyre vennünk a gobelin "előterében", első "szintjén" található alakok genézisét keresve. A szerelmespár, a család, illetve az alvó lány korábbi megfogalmazása szintén megtalálható ugyanis az életmüben. Méghozzá a legkorábbi müvekre kell hivatkoznunk itt. A szerelem, az együvé tartozó pár megfogalmazásának az 1959-ben festett, és a maga idejében szikárságával, eszköztelenségével feltünést keltett Tavasz (Rügyfakadás) az első érett megjelenése, mig az anya gyermekével motivum-

ra is kereshetünk korai, 1961 előtti példát. E művek száraz lírája azután a hatvanas évek folyamán inkább az egyalakos női portrékban folytatódik, bár a motivumok is fel-feltünnek. Születik azután az anya-gyermek gondolatkörnek "ikonos", magát az Anyaság gondolatát megformáló változata: legsikerültebb példája az 1966-os Vásárhelyi Madonna. A gobelinre mégsem ez az áldó mozdulatu anyaalak került, hanem egy három évvel későbbi Anya gyermekével félalakos, "lorenzettis arc-arc melletti" kompozició; ennek formáit lágyabbra, szinvilágát csendesebbre fogalmazta itt a festő.

Az alvó lány motivuma, a mü talán legliraibb, legharmónikusabb részlete korábban egy 1970-es táblaképen lelhető föl. A változás ahhoz képest csupán annyi: a gobelin szerkezete a bal és jobboldal cseréjét kivánta meg. Az alvás az emberilét furcsa, ambivalens állapotának megfestése ebben a korszakban ugy látszik izgatta Németh Józsefet, egy 1973-as képén, az Alvó fiun ujra visszatér hozzá. Ehhez a gondolatkörhöz tartoznak azonban a pihenés, a munka utáni megpihenés variánsai is, mint a Pihenő (1963), vagy még általánosabban a Tarló (1971) és a Mezei Vénusz (1971), mint egymás ellenpólusai. A gondolatkört a gobelin ritmusbeli kötöttsége miatt azonban valóban egy alvó alak reprezentálja a legjobban.

E lirai sorozatba ékelődik a halasi asszonyok – konkrét előzmény nélküli – csoportja. Ők képviselik jelenlétükkel az adott életforma általános megitélésének helyre vonatkoztatását.

A további – elsősorban állat – motivumok is részben azonosithatóan fellelhetők a korábbi képeken, illetve feltünnek a későbbiekben, jelezve a témakör kifejtésének folyamatosságát.

Ami pedig a gobelin szintéziséből kimaradt, az vagy személyes elem, – mint a portrék; vagy azok az elvetélt kisérletek, melyek azonos problémák megoldásának sikertelen, mert helytelen szemléletünek bizonyult kisérletei. Példa erre a sokat emlegetett, dicsért és birált Vizsugár 1963-ból, mely a változást konkrét megjelenésében akarta interpretálni, nem pedig – ami a festő számára lényegesebb – hatásaiban, életmódra, életfelfogásra gyakorolt változtató erejében.

Németh József festői világának gondolati és müfaji ágakra bomlása éppen a gobelinnel egyidős, ez is erősiti feltevésünket, hogy a faliszőnyegben sikerült a korábban kimüvelt témavilágot az általánositás szintjén megfogalmaznia.

(Metamorfózis) A gobelin 1970-ben elkészült kartonja a mü minden lényeges tartalmi-formai jegyével rendelkezik már. Az apró változásokat a karton és a kész mü között mégis érdemes figyelemmel kisérnünk, mert jellemzik Németh József képépitési módszerét.

Az első észrevehető változás: a kartonon még három csipkeverő asszony szerepel háromszögbe fogva. A középső asszonyalak elhagyása feloldja a csoport zártságát, s igy az jobban olvad bele a gobelin kompozíciójának folyamatába. Másodjára föltünik, hogy két alakot: a csipkeverő asszonyok egyikét és a fehérruhás lányt tárggyal – csipkével illetve füzfaággal – látja el. Ezzel "attribuálja", konkretizálja, azaz a többi figurafogalmazásához közeliti őket. Végül észrevehetjük, hogy a kartonon még horizontvonal és az ég vékony csikja, szerepel. Ennek eltüntetése méginkább a tértelen dekorativitás hatását segiti.

Már a kartonon is megfigyelhető, hogyan alkalmazkodik Németh József a szövés függőleges formakeltéséhez: az elrendezés mellett az egyes folyamatos formákat elhagyja, mint a Gereblyés fiu táblaképváltozatán a gereblye fokainak "sugárzását", szétterjedését. De alkalmazkodás az oldottabb, változatosabb, puhább szinkezelés is – ez persze már a kész müről olvasható le.

Az "előtér" sávja tehát a centrum kivételével a mindennapi élet liraibb, a munkával nem közvetlenül kapcsolatos motivumait sorolja fel szimmetrikus, kérdés-válaszszerü elrendezésben. E sorozat szinvilága – némi ellenpontozással – követi az évszakok sorát jellemző világosabbtól a sötétebb felé, kékektől a barnákhoz sodródó rendet.

A második réteg – ugyancsak eltekintve a centrumtól – a munka konkrét, évszakos rendjét futólag idéző felsorakozásban rendezi az alakokat. Ezek – eszközükkel összhangban – a munka "attributumai", azaz nincs szó valódi munkamozdulatokról egyiknél sem, mint egy Millet festményen, vagy egy Medgyessy rajzon.

E két szint összhangban a "mi végett vagyunk a világon" katekizmusi kérdésre a parasztvilág üres hiteket elhagyott, de önmagán tullépni nem tudó válasza: a család és a munka boldogsága, és körös-körül a föld.

A sarlós, a kaszás, a marokszedő és a pásztor félkörben felfelé ivelő rendje a szimbolikus fogalmazásu gereblyés fiura irányitja figyelmünket: ennek bekapcsolása a kompozicióba majd a gobelin teljes értelmezéséhez vezet.

Németh József festészetét mindvégig a régebbi korok mesterei inspirálták, és nem a közvetlen kortárs áthatások. Festészete elsősorban a magyar művészet problémáinak folytatása, igy fedezhetjük föl nála Koszta, Derkovits vagy Endre Béla egyes gondolatait éppugy, mint példaképéét, Nagy Istvánét. A második reformnemzedékes Tornyaiék művészetszemléletének gyakran hangoztatott továbbvitelét nem sikerült kiolvasnom az életmüből, ez azt hiszem inkább a vásárhelyi folyamatosságot hangsulyozó frázis. Ami pedig az egyetemes művészet hatását illeti, azt a korai periódus európai hagyományra figyelése után (pl. a quattrocento falképfesztészete) 1964-től inkább a keletre fordulás jellemzi. Ez egybeesik Nagy István tényleges felfedezésével önmaga számára (Nagy István grafikái és pasztelljei ez évben voltak kiállitva Vásárhelyen).

A gobelin megtervezésének idejére azonban már rég nem hatásokról, hanem ezek befogadásáról és átformálásáról, szintéziséről kell beszélnünk: a vállalt mesterek igen határozottan szelektált hatásából ekkora egységes stilus ötvöződött, mely össze nem téveszthetően Németh Józsefet és a hatvanas éveket citálja.

(Kitérő: a szakirodalom) Németh József, illetve a fiatal, Vásárhelyhez kapcsolódó generáció belépése képzőművészeti életünkbe az ötvenes évek végén igen komoly ellenérzéseket váltott ki egyes, a kritika mércéjének számitó kritikusoknál. A sulyos vádak, melyekkel őket illették, nem a müveket támadták, melyek, mint emlitettem, az elfogadott formai követelmények határain igencsak belül voltak, hanem az ujjáéledő Vásárhely különállási szándékát és kritikus, sokszor pesszimista és nosztalgikus, de tiszta hangját. Igy kapták meg a nacionalista, provinciális, neoprimitiv jelzőt, s ha müveikről volt szó, akkor többnyire a tartalom és a forma felbomlásáról értekeztek. Ezzel részben párhuzamosan, elsősorban meglevő festészeti értékeik hatására megkezdődik a vásárhelyiek és Németh József kvalitásainak feltárása olyan ellentétes szemléletü szakirók tollából, mint Végh János, Ritly Valéria vagy Perneczky Géza. A hatvanas évek elejének Németh Józsefről szóló rövid irásai igen pontosan tisztázzák stilusának gyökereit, a korai periódus stiláris jellemzőit.

A X. Őszi Tárlattal és 1964-es budapesti bemutatkozásukkal megtörténik Vásárhely elismerése, azaz mint "az egyik realista irány" cimen való elfogadása. Mivel pedig más következetes realista irány ekkortól nemigen lelhető, gyakran mércévé válik a vásárhelyi mentalitás. Igy egycsapásra megváltozik a kritikák hangja: éles birálatokat többé nem találunk, legfeljebb Vásárhely hanyatlásáról szóló csendes meditálásokat.

Ami pedig Németh Józsefet illeti: a kialakult Vásárhely-sablonnal együtt automatikusan kialakult egy Németh József sablon is – pár szó dekorativitásáról és misztikájáról, pár szó sommázó formáiról, nosztalgiájáról a régi paraszti élet és a népmüvészet után. Ezek a jelzők festészetének első periódusát jól jellemző kritikákból öröklődtek, és nem vették figyelembe a hatvanas évek közepén bekövetkezett változást, átalakulást.

E kritikai közhely-rendszer nyomja rá bélyegét szinte kivétel nélkül minden róla szóló irásra. Talán csak a Vásárhelyt "temetők", azaz hanyatlásának konstalálói rendelkeznek tisztább látással – poziciójukból következően. A birálat éveket, kiván. Igy elég pontosan olvashatjuk le Németh József festészeti és személeti változását Perneczky Géza 1967 körüli irásaiból (pl. a Vásárhely-vita a Tiszatájban), melyek ugyan nem értenek azzal egyet, de legalább észreveszik.

A speciális komponensek vizsgálatára sem kerül sor. Egyetlen kivétel: Pap Gábor egy 1972-es Szalay Ferencről szóló irásában igen alaposan elemzi festészetük és a népmüvészet viszonyát, annak három rétegét: egyes elemek átvétele – arányrendszer – szimbolika.

A hatvanas évek második felének és a hetvenes évek elejének jellemzőit tartalmazó teljes összefoglalás csupán egy irásban lelhető föl: Timár Árpád 1972-es, Németh mücsarnokbeli kiállitásáról szóló kritikájában (Kritika, 1972. május). A szakirodalom nagyobb része a felületen siklik el a fent jelzett toposzok áldásos segitségével (jellemző példa: Bánszky Pál 1974-ben a festőről megjelentetett kismonográfiája).

Ami mostmár a gobelin kritikáját illeti, az első hangokat a mü szintézis-jellegének meg-nem-értése, igy egészének elvetése jellemezte. Ebben a hangnemben ir például Horváth György a XVII. Őszi Tárlat kapcsán a kartonról: a festő a terven sorra régebbi figuráit ismétli, pedig nem lenne szüksége az egyszer már bevált figurákra, hiszen nem égett még ki, tud ujat alkotni stb.

A későbbiekben három elemzése is született a gobelinnek; ez igen meglepő, hiszen kritikánk müelemzésekben szegényes. (Vadas József: Németh József szimbolikus faliszőnyege, Kortárs, 1972. augusztus; B. Pálosi Judit: Németh József: Évszakok, Müvészet, 1974. március; és Bánszky emli-

tett könyvének a reprodukcióhoz tartozó elemzése.) A bőség arra mutat, hogy a kritikusok végül megérezték a gobelin összefoglaló jellegét az alföldi festészet vonatkozásában, érezték azt is, hogy "az életmű legrangosabb műve" (Vadas), és végül nem maradtak közömbösek értékei iránt. Szalay öt részes Cantatája mellett, mely a korai korszak legtisztább képlete, ez a vásárhelyi mű keltette a legnagyobb visszhangot.

A három írás a legtöbb fontos jellemzőt, s néhány hiányt is észrevevő, de a gobelin lirájától nem érintett elemzés, mely a mélyebb tartalmi vonatkozásokat kerüli (szimbolikusnak nevezi a művet – de a szimbólum kifejtetlen marad).

(Kitérő: falu és vidéke) A hatvanas évek mezőgazdaságának legfontosabb eredménye a mezőgazdasági magántulajdon – mint a faluban még ekkor is uralkodó tulajdonforma, s ezen keresztül szemléleti meghatározó – megszüntetése. Az ötvenes évek hasonló, de ideológiai töltésű, a szocializmus monolit egységét bizonyítani akaró kísérlete után ez a hatvanas évek fordulójára valóban időszerűvé vált. A tulajdonviszonyok átstrukturálódása természetszerűleg magával hozta a falusi társadalom átstrukturálódását is, ám ennek útjai, sok meglepőt tartogattak. A kollektivizált mezőgazdaság megbontotta a korábban a kollektivitás sok jegyével rendelkező falu-világot. A falusi életmód urbanizálódása – módjában és körülményeiben – magával hozta a város és falu társadalmi struktúrájának egyre nagyobb mérvű megegyezőségét.

A változás leglényegesebb komponense az, hogy a szövetkezet, mint nagyüzem, a nagyüzemnek megfelelő munkastílust alakított ki, azaz különválasztotta az igazgatási és termelői, illetve a szellemi és fizikai munkát. Ez a szocialista tulajdonforma szükségszerű következménye. (Lásd Hegedüs András: Változó világ, Bp. 1970.)

A munkamegosztás nyitottá tette a falut. Korábban a "falun kívül" megismerésének szinte egyetlen lehetősége a katonaság volt – az is csak a férfiak számára. A munkamegosztással lehetőség nyílt a választásra, ez magával hozta az elszívódást, a kétlakiságot, a vegyes életformát. Azaz – ahogy ezt Márkus István megállapította – a fiatalok többsége nem "új típusú paraszt" akar lenni, hanem munkás, szakember, értelmiségi: egyáltalán nem akar paraszt lenni többé, sem a régi, sem az új értelemben!

Így a falvak lakóhelyekké váltak, nem munkavégző közösségek többé.

A vásárhelyi mezőgazdaság eleve városi jellegű volt; egy speciális kétlaki mezőgazdasági munkaformát képviselt, hatalmas tanyarendszere nem lakás, hanem szállásjellegű funkcióval rendelkezett. Ezeken a tanyákon hasonló jellegű folyamat játszódott le: a tanya ugyanis funkcióját vesztette azzal, hogy nem állt többé a megművelendő föld közelében. Mivel pedig csupán lakóhelynek kényelmetlen, elnéptelenedése, pusztulása tömeges. Azt pedig, hogy még mindig igen sok tanya lakott szerte az országban, már csak a meglevő és ható, ezért a számításból ki nem hagyható emberi tényező indokolja, az "itt születtem, jó volt ez az apámnak meg a nagyapámnak is" mentalitás.

Az átstrukturálódás kézzelfogható változásokat idézett elő az életszemléletben, az értékrendben is. Az érdekeltséggel, mint a mezőgazdasági munka leglényegesebb hatóerejével kényszerűen az urbánus kulturához hasonló egyéni érdek, az egyes családok napi érdekeltségének megteremtődése járt. (A jelen stádiumban pedig az érdekeltségen kívül más hajtóerő nincs, hiszen az éhség vagy nyomor szerencsére már, a tudat pedig sajnos még nem az.) A még ható korábbi szemlélet és az új szemlélet keveredése azt eredményezte, hogy az értékek elbírálásában és a kultura befogadásában, egyenlőre tovább növekszik a különbség a falu és város között, a falusi kulturálódás "abszolut" növekedése ellenére is. Ennek tükrében érezhetjük át, hogy Hegedüs András megállapítása milyen fájdalmasan igaz: "Kétségtelen, hogy más az, amit ma tartanak a faluban fontosnak, mint amit a felszabadulás előtt tartottak annak, de az már korántsem egyértelmű, hogy ezek a maguk egészében jobbak és emberibbek-e, illetve, hogy nem szorulnak-e háttérbe jelentős értékek".

A változás, az átstrukturálódás eredményeképpen a falu családokra esett szét, ezek a létfenntartás és kulturálódás alapegységei: gondoljunk csak a háztáji gazdaságokra, melyek a mezőgazdaságban a termelőszövetkezetekkel egyenranguak, és gondoljunk a "tartós fogyasztási cikkek", elsősorban a televizió családon belüli kohéziós erejére. Ám a család is egyre jobban az urbánus értelmű kiscsaláddal válik azonossá. Ami az ezen túli kapcsolatok kialakítását meghatározza, az a falu nyitottá válásával összhangban nem a szomszédsági-rokonsági viszony, hanem újra csak a választhatóság.

Optimista volt a szociológusok reménykedése a hatvanas évek elején, akik a mezőgazdaság kollektivizálódásával a falu és a kultura kollektivvé válását várták.

Ez persze nemcsak a legjelentősebb tendencia, melyet a helyi tényezők szabnak mindenütt kicsit mássá. De ez az a tendencia, amely a hatvanas évek közepére világosan láthatóvá vált, tisztázódott.

(Szemlélet és ítélet) Ritka alkalom az is, hogy valóságunk változásának olyan pillanatában kapta a festő a megbizást, mikor a korábban felsejlő tendenciák láthatóvá, bizonyosságszerüen megfogalmazhatóvá váltak.

A bennélő számára az átalakulás áttekinthetetlensége, a nem ritka erőszakos behatások, a hagyományos értékek pusztulása és azoknak gyakran efemer értékekkel való helyettesitődése elfedheti a változásból fakadó gazdagabbá, emberibbé válás lehetőségét és igy nem épp az egyértelmü optimizmus felé sodorja. Különösen, mivel az átélő tudatában egyes korábbi letünt elemek negativ vonatkozásaikat elvesztve mitizálódhatnak.

Németh József szemlélete sem az egyértelmü optimizmusé, bár helyzetelemzése objektiv. Tisztában van azzal, hogy a paraszti életforma – szülei, testvérei, környezete s bizonyos fokig önmaga életformája – nem változik, hanem megszünik, helyébe egy más tipusu, minőségileg más, anyagi tényezőiben magasabb szintü, kényelmesebb, kellemesebb életvitel kerül. Nem általában az elpusztulót sajnálja, hem gyászol és nem mitizál, hanem megkisérli megőrizni az elpusztuló viszonylatok értékesebbjét.

Ezt nevezhetjük nosztalgiának, de akkor éppolyan "épitő nosztalgia", mint például az ujkonstruktivista művészek vágyódása a forradalom vegytiszta időszakai után.

Nála a festő magatartása és az ember magatartása azonos, azaz a "témát", a környezetet vállalja, s ezzel egyenértékü tagjává válik. (Általában a vásárhelyi festőket az értelmiség egy olyan ritka rétegének tekinthetjük, mely osztályát, amelyből származott, magával azonos szintünek tekinti, és az sem veti ki magából). Nem beszélhetünk Németh József világtól való gauguini elvonultságáról – mint ezt néhány kritikus teszi. Különben is, a parasztság, mint egzotikum? !

Keleti és magyar elemeket figyelembe vevő stilusszintézise a realizmus néhány két világháboru közti, illetve kortárs orosz és szovjet nemzetiségi mesterének munkáihoz közeli (Rivera, Permeke, illetve a kazah Gorgyejev, vagy a türkmén Bajramov). Kétségtelen, hogy művészetéből hiányzik mindaz a korábbi vagy kortárs hatás, mely nem par excellence festői, igy egészében hiányzik a hatvanas évek "idea art"-ja is.

(A térben) Vizsgáljuk meg a faliszőnyeget környezetében, a kiskunhalasi pártházban. Egy 1968-ban épült jellegtelen, egyszerü irodákra osztott háromszintes épületről van szó.

Nagytermének falát Hock Ferenc pannója disziti, mely a "szocializmus épitésének" összefoglalását adja a már sablonná vált ikonográfiával: háboru – a sárkány legyőzése, békés épités – traktoros, olvasó fiatal nő, játszó gyermek.

Az első emeleti VB ülésteremben található a gobelin. A két irodányi terem, vagy szoba egyik rövid falát szinte teljesen beboritja a szőnyeg, csupán a padlótól számitott 70 centiméternyi falcsikot nem takarja. Balról a szoba hosszabbik oldala végig ablak. A berendezés, a világitás és a tapéta nem tul feltünő, de nem egymáshoz, sem a gobelinhez nincs hangolva (egy világitótest mélyen elélóg). Németh József messzemenőleg figyelembe vette a terem hatását és adottságait. A fal határolja művét és nem a bordür, az ablakon beeső fény "esik" a gobelinre is. Szinvilága pedig olyan erőteljes, hogy betölti a kis teret, hatása alá vonja a bentlevőket. Egyes szinek, elsősorban az erős narancssárgák áthangolják a szoba atmoszféráját.

Németh József forditott az előzményeken: magát a munkát, illetve az eköré rendezett életmódbeli elemeket szervezte a természetes évszak-szabályozó köré, azok közös, általános sikját megtalálva. Nem használ történelmi parabolákat, igy kerüli el a kifáradt "szocialista mezőgazdaság" ikonográfiáját és az olyan merev tablókat, mint Szalay Történelem ikonosztázisza vagy Szurcsik Földosztásgobelinje. Másrészt pedig kvalitásban mulja fölül jónéhány társának közösségi müveit: hozzuk fel példának Vecsésit, Patayt vagy akár Kuruczot.

A müfaji, ikonográfiai és stiláris hagyományok megszüntetve megőrzésével teremtett szintézise még egy felismerést tartalmaz: az ilyen tipusu közösségi münek egyediségében kell képviselnie a festő által kialakitott itéletet nézője számára. A halasiak, a pártvezetők és a gyülések résztvevői, az esti egyetemre vagy a továbbképzésre járók nem mint Németh József művészetének ismerői fognak szembesülni a szőnyeggel, igy a korábban már meglelt tanulságok is ujak lesznek számukra. Őket nem a genézis érdekli, csupán a mü hatása. Ez természetszerüleg megköveteli tehát az összefoglalást és az "önismétlést". Ez a mü nem kiállitási tárgy, hanem konkréten ennek a térnek a formálója. A hely jelzését egyáltalán nem a halasi

asszonyok megjelenése jelenti (ők csak a kapcsolatteremtés eszközei), inkább az, hogy az előképkarton-mű sorozatban a megértést megkönnyítendő valamennyire oldotta a festő a sajátmaga által máskor támasztott ikonográfiai és stiláris kötöttségeket. Mégis az itt élő embereknek igen keményen beszél – önmagukról, szükös örömökből, nagy terhekből álló világukról. Ezzel pedig már a regisztráláson tul – Fiedler kijelentése értelmében – tartalmat is ad korának.

A töredékben keresi a harmónia elemeit. Ahogy ez az életmód szükségből szelektálja a világ teljességét, ugy zár ki Németh is minden esetlegest: a pár intimitásától a gereblyés kalligráfiájáig – láttuk – minden szigoruan szervezett. Az emberi közösség távlatainak kutatása, a lassu, kevéssé látványos változások regisztrálása, a humánum és az elfogódottság szimbolikusan, sőt apotetikusan az önarckép-jelentetésü Gereblyésben fogalmazódik meg. A figura sürítve tartalmazza e létforma kegyetlenségét és szépségét: a gereblye hatalmas, jól formált, időérlelte és sulyos, a kemény, kevés kifejezésü alak erős, harmónikus. Viszonya eszközéhez közvetlen, semmi mesterséges elem nem kerül közéjük. Körülötte sorolódik a természet ritmusa és a maga sorsa. Hite csak saját erejében van. Innen illuziótlansága is. Mozdulatlan, ahogy mozzanatlan benne mindaz, amit az idő sodrából megtartani érdemes még, és elfoszlik, aminek el kell tünnie.

A gobelin mérete 2,14 x 4,6 m, Szőke Erzsébet szövése; megtekinthető volt az 1971-es vásárhelyi Őszi Tárlaton, Németh József 1972-es budapesti önálló kiállitásán és a vásárhelyiek 1974 nyarán rendezett jubileumi tárlatán a Magyar Nemzeti Galériában. Igen szinhamis reprodukció található Bánszky Pál emlitett könyvében és a Müvészet 1974. márciusi számában, a karton fotóját pedig a Társadalmi Szemle 1971. januári száma közli. (1975.)

BÁN ANDRÁS

ki". A bár pedig mindenkié.

Németh József festő Sár népe 96. márc 20

Németh József kiállítása elé

Sárváron született és ma Sárváron tanít Németh József — rajztanár, festő —, akinek munkáiból holnap délután hat órakor nyílik kiállítás a szombathelyi MMIK előterében. A tárlatot Fábián László, az Életünk című folyóirat felelős szerkesztője ajánlja a közönség figyelmébe. Verset mond Horváth Valéria, a szombathelyi Művészeti Szakközépiskola diákja. Ahogy versidézet — Szabó Lőrinc három sora — vezeti be a meghívón is a kiállítást: „Ki tudja, ki vagyok, és mind ki látja, / ki látja együtt mindazt, amiért / töprengek s ezt vagy azt teszem?..." A tárlat április 9-éig várja a látogatókat.

rozták és visszanyomták a mélybe, ahonnan az imádott férfiú kiemelte, mielőtt betett neki...

Megigazította sminkjét, haját

azi nő ke

az igazit, mármint az igazi nőt, mert Songot az egyéb földi hívságok nem igazán érdekelték. Valljuk be, a zenedarabok alkotója tett egyet s mást azért, hogy ráleljen a Nőre, aki ismeretlen helyen tartózkodott. Ezért Song Lipót az életébe betoppanókat tüzetes vizsgálatnak vetette alá, mert azt sohasem lehet tudni, hogy kiben lakozik az Igazi.

Azzal, hogy bevallotta magának, mit is keres, mindjárt egyszerűbbnek tűnt minden. A világ egycsapásra szép lett, egyáltalán nem úgy festett, mintha az élet Song Lipót ellen gondosan megszervezett, nem-

NÉMETH József festő

Vadas József

Parant ikonok

[Ernst Múz: Németh József]

Élet és Irodalom, 1986. márc. 28. 12.

Sokszorositás

Másolandó anyag: _ _ _ _ _ _

_ _ _ _ _ _

Oldalszám: _ _ _ _ _ _ _ _ _

Pédányszám:_ _ _ _ _ _ _ _ _

Másolás célja: _ _ _ _ _ _ _

Igényló aláirása:_ _ _ _ _ _

Engedélyező aláirása:_ _ _ _

Németh József

KRISTÓ Nagy István: Pogány Gábor: Németh József.
/rec./ = Somogy, XVIII.évf. 3. sz. 1990 99 - 100.p.

Németh József festő

Vágyak pasztellben

● Ölbei L. '96. márc. 27 Vas Népe

Katalógus, kétnyelvű meghívó, szponzorok hosszú listája — ahogy az mostanában illik és szükségeltetik. Németh József — rajztanár, festő — munkáiból a szombathelyi MMIK előterében nyílt április kilencedikéig látogatható kiállítás a tavaszi fesztivál alkalmából.

A meghívó mellé a festő néhány ajánló sort is mellékel, Dobozy Imre tollából: „(...) 1964-ben született Sárváron, ötgyermekes munkáscsalád negyedik gyermekeként. Általános iskolai tanulmányait 1978-ban fejezte be a Gárdonyi Gézáról elnevezett iskolában. 1978-tól 1981-ig a szakmunkásképző intézetbe járt, s mivel tehetsége elnyűhetetlen szorgalommal párosult, elhatározta: megszerzi az érettségit is (...) A főiskola elvégzése után négy évig Celldömölkön tanított, s 1993-ban „hazatért" a sárvári Gárdonyi iskolába, amelynek valamikor maga is tanulója volt. Műveit celldömölki kiállításokon láthatta először a közönség, 1991-ben, illetve 1992-ben, „A Sághegy művészete" című tárlaton. Első önálló kiállítására 1994-ben került sor Sárváron, a Sylvester János Könyvtárban."

Németh József kellemes pasztell színeinek láttán a látogató első gondolata az, hogy jó lehet ezekkel a képekkel együtt élni. Hiszen ki ne szeretné hosszan elpihentetni a tekintetét mondjuk Az egzotikum világa című alkotáson (olaj-lemez, 1996), vagy az ugyancsak '96-ban készült Holdkelte című festmény lágy tónusain.

Csak akkor bizonytalanodik el egy kicsit, amikor a drámai Teremtés, vagy a sistergő Vágy is ugyanilyen simogató színekben jelenik meg a Németh József-képeken.

Pedig fájdalom nélkül nincs megtisztulás.

Fotó: Benkő Sándor

SZARVASCOMB
1 kg

1904,-

BÁRÁNYGE
1 kg

237

FÁCÁN, EGÉSZ
1 kg

719,-

A szombathelyi TESC

Nézzen be hozzá